JK. 289

II

598

289. *Csáky László.* Mellig, kissé balra fordult, de szembe néz, tojásdad medaillonban. Prémkucsmájának bélése és feketepettyes fehér prémű mentéje violaszinű; atillája, melyen nagy diszgombok vannak, sötétkék. Haja és szakálla őszbevegyült; szemöldöke, szeme és bajusza barna. Felirata alól: »*Nec prosperis nec adversis*« és a kép körül: »*C: Ladis: de Chiak C: Komarom: et Zolnen: Sup: C: Praesid: Leven: et Tott: Sup: Capit: J: Curiae: S. C. Rq(ue) M. Consiliarius Aō. 1650*«.

Vászon, méretei 18·7 : 14·5 cm. — Át. Képt. 150 (9). — Gróf Csáky László ajándéka 1824.

Cnobloch

1856

l.

Eperjesy 1929

113.l.

Regina Cnopstickerina

habán név

1665-1680 körött

Román János: A Habánok Sárospatakon

Sárospatak 1959.

28.

COBIZOVA Claudia

M.D.K.

193[illegible]-ban Magybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Réti: Magybánya... Bp. 1954. 340.l.

Cobres Miksa Ágoston, építész; szül. 1808-ban Nagyszombatban. Atyja cs. és kir. gyalogos tiszt volt. 1826-ban a müncheni képzőművészeti akadémián tanulta az építészetet.

Somogyi Miklós: Magyarok a müncheni képzőművészeti akadémián. *Művészet.* 1912. 178. l.

Cobr. és Miksa Agost

* 1808

Ltáb. II. 129

TV. 149.

Cobres

f.

LykaMagyműI300-50

259. f.

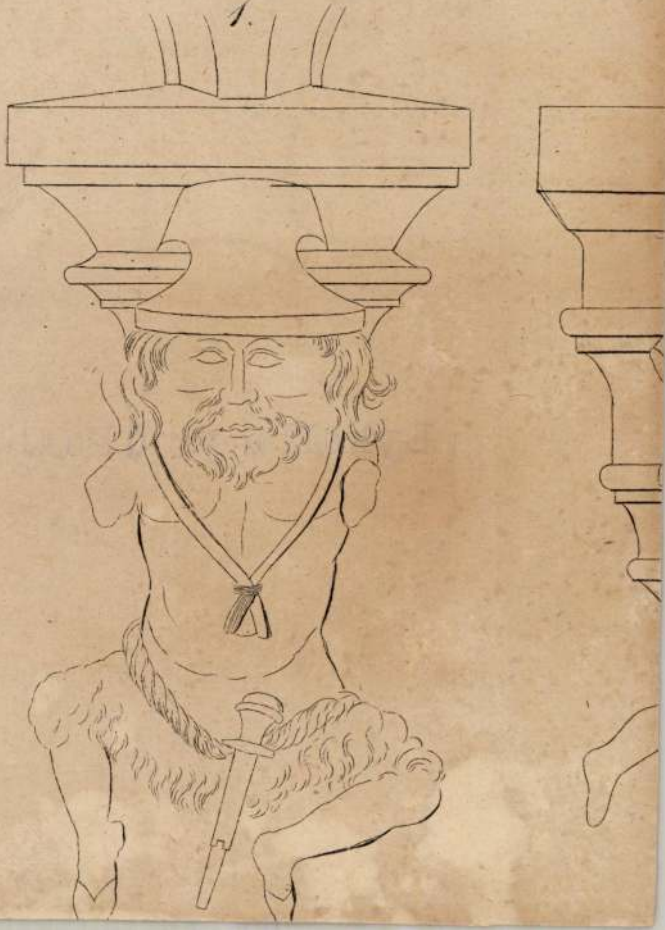

I. 1138. Cobres Miksa Ágoston (von), 18 éves, Nagyszombatból, Felső-Magyarország, apja cs. és kir. gyalogos tiszt, építőművészet, 1826 ápr. 3.

Som 178. l.

Cobres Miksa Ágoston
építés

L. Kendrey kentiványi
3/2. l.

MDK

Cobres Miksa Ágoston

Magyarok a münchoni képzőművészeti akadémián 1824-1890. Művészet 1912. 178.1.

~~0~~ Cochin

l.

Schoenkörpvárosh
78. l.

Codrel Octavian

gyulafehérvári vésnék

Huszár Lajos: Szent Gyöngy érnek
Bp. Magyar Történeti Múzeum 1940
28. old

OKTAVIAN COCHSEL, vésnök

Röviditések az erdélyi pénzeken és emlékérmeken:
B./.-Mesterjegyek:
CO OC Oktavian Cochsel/Gyulafehérvár, 174?-1750/.69.old

SZIGETI ISTVÁN: Röviditések az erdélyi pénzeken és emlékérmeken 68.old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XIX. 1963. 25.sz. Bp.

megírva

Cochsel Oktavian

éremvéső

l.

Num. Közl

1935-36. 75. l

vegyes

l. 45

Tolnavármegye története.

Kiadója a vármegye közönsége.

I.-II. l. Wosinsky

Cochsel (Copsel)
Oktavián)

1742–1750. a gyulafehérvári verdében melszet bélyegeket.

Gohl Ö., Numizmatikai
Kozl. 1915. 18. l.

(Copsel)

Cochsel, Octavian

Gyulafehérvár, 1742-1750

44, 49.

Hu Pr magyarern 75. l.

Szül. 1700 Bécs, Gennaro tanítványa volt a bécsi akadémián. 1742 Gyulafehérvárra rendelték, hol 1750 nov. 16. halt meg. Erdélyben egy szent György és egy Keresztelői ármet készített.

Hu Pr. 1932.

~~Mürsarm~~ 19

~~Cserhalmi Jenő, nobrán,~~

Cochsel Octavian

A monogramm segítségével még egy, a XVIII. sz. folyamán készült Szent György-éremről lehet kimutatni, hogy az is Erdélyben készült. Az érem, amelyik mindeddig nem volt ismeretes, előlapon OC, hátlapján pedig CO monogrammot visel (32). A stílus és a betűk a XVIII. sz. közepére utalnak. Készítője nem lehet más, mint *Cochsel Octavian* gyulafehérvári pénzverdei vésnök, aki Bécsben született és sokáig ott is dolgozott, de 1742—1752 között a gyulafehérvári verdében teljesített szolgálatot.[13] A Cochsel nevével való azonosítás annál valószínűbbnek látszik, mert a tőle még a bécsi tartózkodása idejében készült „Blumenmedaille" eredeti verőtöve ma is megvan Bécsben s ezzel medailleuri tevékenységét más oldalról is igazolhatjuk. Szent György-érme különben nem az erdélyi, hanem a körmöci típushoz csatlakozik inkább, azzal a különbséggel, hogy a lovag nem jobb, hanem balfelé fordul, amire eddig csak egyetlen példa hozható fel (19).

a föld fölött 30 méter magasak
k, s ugyanennyire nyúltak a föld
ébe is.

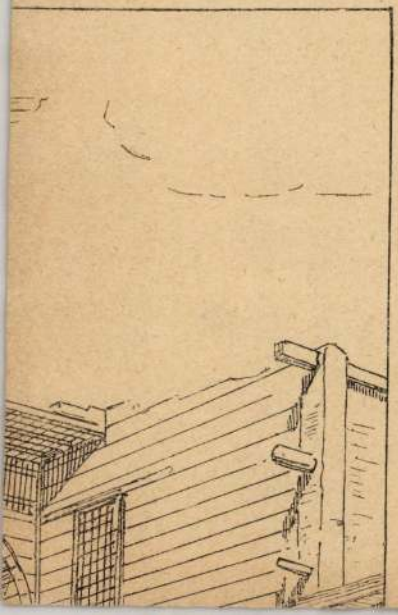

[Cochsel Octavian
gyulafehérvári
éremvéső
(1742–1750.)

Huszár Lajos [ ]
Erdélyi Muzeum
1933. 207–211. l.

Különlenyomata
kömptáramban

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36

Cochsel Octavian

gyulafehérvári vésnök

1742-50.

lásd

Husz Szlg

28-l.

Huszár L.:

Szt. György érmek.

Bibliotheca Humanitatis Historica. Bp. 1940

28, 44. l.

Rendszeres állami alkalmazottak segélyezése.
Csekkszám:114.000
Központi illetményhivatal

E O KIMUTATAS

Az azonos fizetési oszt.-ben lévő egyének száma	Az azonos fizetési osztályban lévő személyek után járó egy heti illetmény együttes összege
1	180.
2	217.50
2	180
2	150
2	129
1	50.25
Összesen	906.75 frt
	31.50 "
Végösszeg:	938.25 frt

int 25 filiér

Cochsel, Octavian

ércmvésnök

Gyulafehérvár XVIII. sz

láid

Szépművészet

1940. 17. l.

Huszar L. Az erém-
művészet Erdélyben.

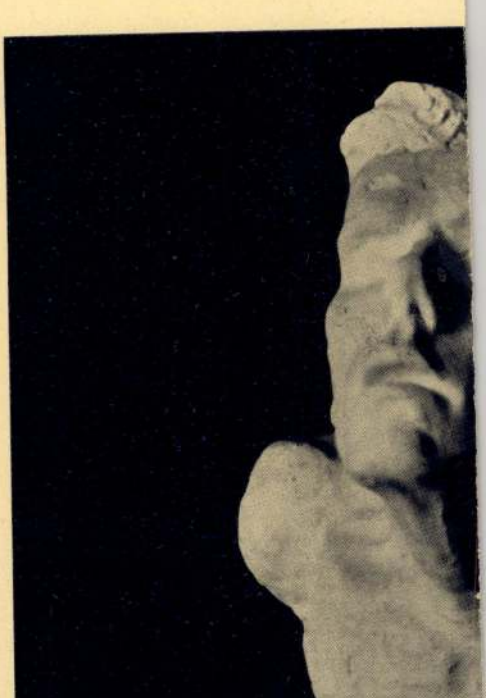

„Pár perce csupán, hogy a fényre érve
(MÉCS L

Cochsel (Copsel) Octavian

Münzeisenschneider der Münzstätte Carlsburg; geboren um 1700, gestorben 1750 zu Carlsburg.

1734. wird als vierter Scholar des Genaro zur Probe auf zwei Jahre aufgenommen.

1742. 30. Mai. Dem Eisenschneiderscholaren C. wird die Münzeisenschneiderstelle in Carlsburg mit 400 fl. jährlich Besoldung verliehen.

Mechsalt 1750 okt. 17.

Katmünzen IV. 1218. l.

Cochsel Oktavian

d.

Husz Sz Gy

44. l.

Cochsel Octavian

lásd oka

Huszár Lajos =
Cochsel Octavian
gyulafehérvári
érenvész (1742–
1750)
Különlenyomat
az Erdélyi Muzeum-
ból –

Könyvtáramban

iszt

t.

zsa

,

egyik

fel-

t,az

ampo-

etett

köz-

ef

szó-

thriá-

ól

ris

ly-

Cochsel [Octavian

1742 – 1750

Laid [(Copsel)

Hu Pr magyarem

44. l. 49. l. 75. l.

Eletrajz, 2 mivel.

Méltóságos

dr.Gerevich Tibor egyetemi tanár ur

a Müemlékek orsz.bizottságának

elnökének

B U D A P E S T

VII.Aréna ut. [illegible] Szépmüvészeti Muzeum.Müemlékek biz

Cochsel, O

wód

Hutrmagorém

X tabla

ben a történelmi órákban. Fegyvertársam a le-
lós, aki félországot hódított meg a nemzeti nép-
vertársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
és kalandmentes külpolitikát akar.
hez, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat-
Én becsületes iparkodással szolgáltam minden
jáért, küzdöttem a panamák ellen és segitettem
n tehát a főváros közönségétől, hogy segitsen

és bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki-
nem jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
repel.**

sorsdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Cochsel Octavian

MAGYAR MÜVESZET

1932. 28

19, 21, 23, 25, 27, 29, 31

$a_1 \cdot q^3 + a_1 \cdot q^4 + \dots a_1 \cdot q^{n-1}$

$3 + a_1 \cdot q^4 + a_1 \cdot q^{n-1} \dots a_1 \cdot q^n$

a_1

$q-1) = a_1$

Cochsel Oktáv

Ötv.

l.

Kőmagyötvj.

780. ~~E-12~~

Cochsel Oktavián

ötvös Gyulafehérvár

Körmagyőtij.: 131. l.

780 — 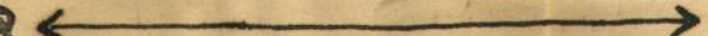

Körmeneti kereszt, körtenodusszal az alsó szár és a nyélhüvely között. — *Vortragekreuz, mit Birnennodus zwischen Kreuz u. Aufsteckhülse.* — XVIII. sz. — *XVIII. Jh.*

Székesegyház, Gyulafehérvár — *Kathedrale, Karlsburg.*

9*

? Octavianus Cochsel, c. 1742–1750.

Éremvésző a pénzverőben, a bécsi Cochsel ötvös-család sarja. — Stempelschneider in der hiesigen Münze, Sprosse der Wiener Goldschmiedefamilie Cochsel. — Vide: Lajos Huszár und Béla v. Prokopius: Medaillen- und Plakettenkunst in Ungarn, Bp. 1932; 75.

O Cocoglia János

(Kokoljić Kokolja, Grifone da Cattaro)

dalmát festő.

L.

Lendrey. Lentiványi

3/2. l.

Cocoglia János

zattól a padlóig jobbról és balról különböző, többnyire Mária és Jézus életéből vett képek láthatók. Kiváló művészettel van megfestve a szentlélek eljövetele. Az egyik képen, mely Máriát úgy mutatja be, amint kisdedét hódolatra viszi a templomba, ahol őt az öreg Simon pap várja, az öreg pap Zmajević érseket ábrázolja. Közben még 15 kép van, mind egyenlő nagyságú s ezek a Jézus jövetelét hirdető Sybillákat és prófétákat ábrázolják. Minden egyes kép alatt az illető Sybilla és próféta neve van, a szentírásból vett latin fölírással. E templomban levő műveinek száma 40.

C. művei továbbá:

1. A perastoi szent Úrasszony templomának kápolnájában levő Úrasszony oltárkép.

2. A reformált barátok templomának hajójában a szentek szentje előtt Páduai szent Antal csodatettei.

3. Ugyanott az énekkaron: Páduai szent Antal a síron ébreszti a halottat. A 2. és 3. sz. a. képeket újabban agyonrestaurálták.

4. Ugyanazon monostor étkezőjében: Az utolsó vacsora.

5. Ugyanott a könyvtárban: Szent Paszkál, amint a feszület előtt térdel.

6. Ugyanott: Kapisztráni szent János. Lent a törökkel való csata látható, távolabb a sarokban pápai mitra fekszik.

7. Martinović Márk perastoi lakos orosz bojárokat a tengerészet tudományára oktat. Perasto község tulajdona.

8. Bujović herczeg arczképe. Kolović Ferencz perastoi lakos tulajdona. (A vitéz herczeg legyőzte Ozmán novljánai kapitányt, miért az ottani nép máig is dalban dicsőíti.)

9. Önarczkép, kerek fenyődeszkára olajjal festve. A kép fiatal korában ábrázolja a művészt, komoly, barnás arczczal, hosszú fekete hajjal, a velenczeiek XVI. századbeli sötét viseletében. Jobb kezében ecsetet, a balban pedig festődeszkát tart. (Könyomatban kiadta Kukuljević.)

10. Szent Úrasszony (La Vergine del Rosario) képe a domonkosrendi szerzetesek szent Miklós templomában Cattaroban. Ezt a jó állapotban megőrzött képet ide az abbaziai székesegyházból hozták.

Kukuljević-Sakčinski, Ivan: Slovnik umjetnikah jugoslavenskih. Zagreb, 1858—1860. 190—192. l. (arczképpel).

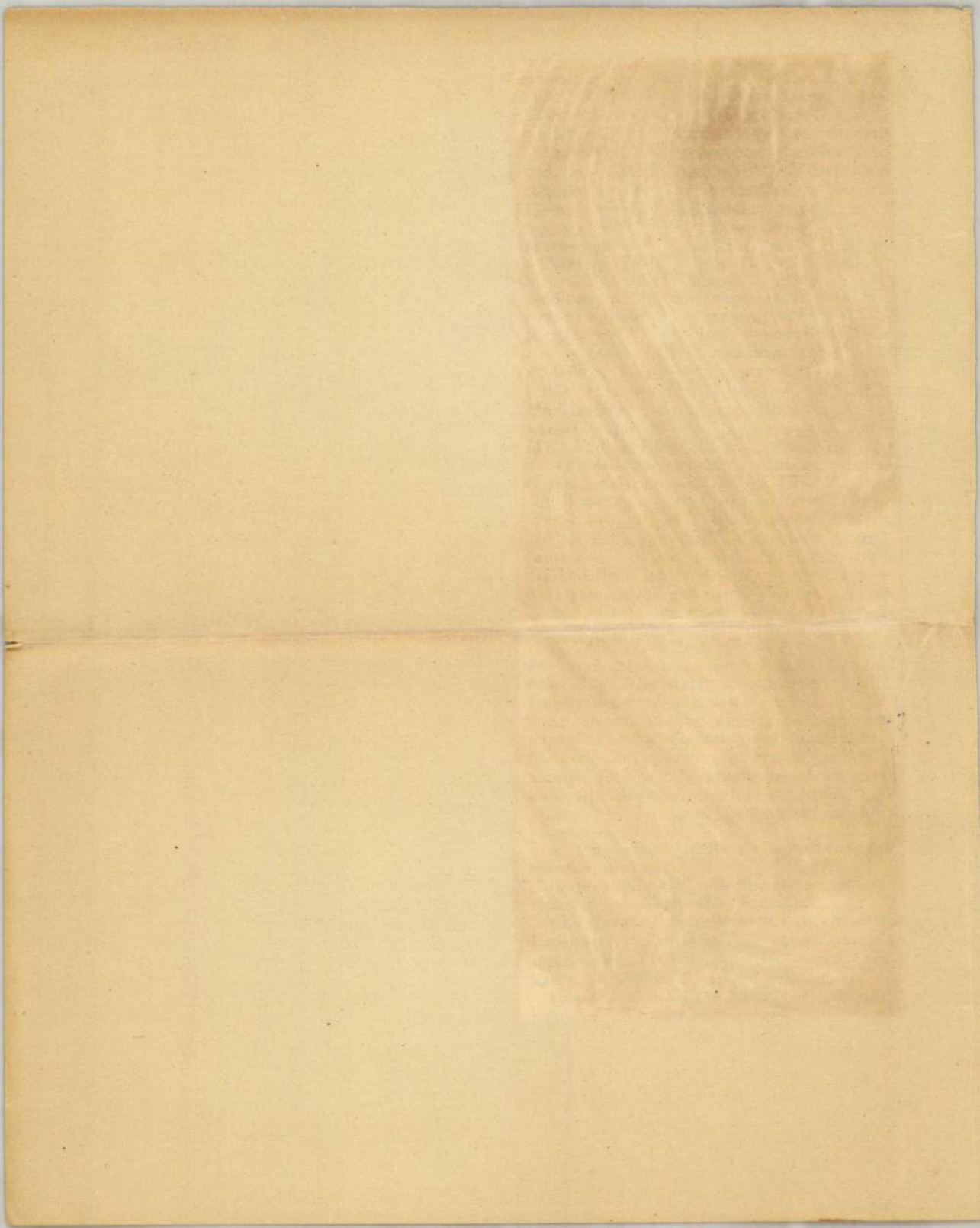

Cocoglia János *(Kokoljić, Kokolja, Trifone da Cattaro)*, dalmát festő; szül. 1661 febr. 28-án Perastoban, megh. 1713 okt. 17-én u. o. Már gyermekkorában nagy hajlandóságot mutatván a festészet iránt, Velenczébe és más olasz városokba ment, melyekben a festőművészet majdnem valamennyi iskoláját látogatta. Visszatérve hazájába haláláig hű maradt szülővárosához s az annak környékén lévő templomokat számos alkotásával gazdagította. A festő életéről közelebbi adatok nem maradtak fenn, csak annyit tudunk még róla, hogy egy ideig földije, Zmajević András antivari-i érsek támogatta.

Alkotásainak java a perastoi templomban (S. Maria della Scarpello) van. A templom hajójában csupán tőle festett vásznak vannak. A templom boltozatának közepén a boldogságos szűz Mária mennybevitele látható s e kép körül a boltozaton még tíz, a szentírásból vett jelenet van nyolczszög alakban virággal, edényekkel, angyalokkal stb. díszítve. A templomot a kápolnától elválasztó íven Mária koronázása van megfestve. A bolto-

Vittorio Cocover

Olasz festőművész bemutatkozása

A Benczur-nővérek kiállítása

Vittorio Cocover, az aranyéremmel kitüntetett fiatal olasz festő külföldi körutján kikötött Budapesten és a fascio helyiségeiben (V. Akadémia-utca 5.) kiállítást rendez képeiből. Mintegy husz olajfestménye annak a bizonyitéka, hogy a konvencionális galleria-festőkhöz nem csatlakozott és az ultramodern teoretikusok zsákutcáját is elkerülte. *Vittorio Cocover* a maga utját járja. Finom, kékes-zöld szin-asszonanciái, fakturája néha *Cezanne*-ra, néha *Lisley*-re emlékeztetnek, de ezeken a discreten átszüremlő emlékeken keresztül érezzük, hogy egy gazdag tehetségü, eredeti festő szól hozzánk minden egyes képről. *Cocover* velencei képei tökéletesen elütnek attól a sablontól, amely már-már bazári áru. A ködös, párás atmoszférában szinte borzonganak a szinei, amelyek cezani finomságu átmenetekben éreztetik hajnali hüvösségét és Velence tájképi finomságait. *Cocover* technikája némi rokonságot tart a poentilizmussal, de

N. U. 930. XI. 16.

N.U. 930 XI/16.

Vittorio Cocover

aranyéremmel kitüntetett fiatal olasz festő Budapesten is kiállított külföldi körútján. Nem csatlakozik a konvencionális galéria festőkhöz.

Olasz festőművész bemutatkozása.
2 Benczur-nővérek kiállítása.
N. U. 930. XI. 16.

Vittorio Cocever

* **Olasz képkiállitás.** A budapesti olasz Fascio helyiségében (V., Akadémia 5. I.) szombaton, e hó 15-én, egy tehetséges fiatal olasz festő mutatkozik be a magyar közönségnek. Vittorio *Cocever*, capodistriai születésü fiatalember, Velencében és Rómában végezte a Szépmüvészeti Akadémiát és Ettore *Titónak* volt tanitványa. Még diákkorában, 1923-ban, részt vett a pólai Mostra Istriana d'Arteban (Istriai Müvészeti Kiállitás) és habár ő volt a legfiatalabb kiállitó, aranyéremmel tüntették ki. Azóta ugy Olaszországban, mint külföldön számos kiállitást rendezett és mindenütt a legszebb sikereket aratta. A szombati megnyitó kiállitáson *Cocever* harminc festményét mutatja be, nagyobb részt velencei tájképeket, egynéhány virágcsendéletet és ezenkivül különböző állatokat reprodukáló mesteri tempera-festményt. A kiállitás megtekintése dijtalan.

M. 930. XI. 15.

Mk. 9.30. Kl. 16.

Vittorio Cocever, festő

Ettore Titónak volt tanítványa.
1923-ban még diák volt, mint legfiatalabb a kiállítók között (Istriai Műv. Kiáll.)
nyerte el az aranyérmet.
30 festménye legnagyobbrészt velencei tájkép.

Olasz képkiállítás.
M. 930. XI. 15.

Vittorio Cocever

— **Olasz festő kiállitása.** A budapesti olasz Fascio helyiségében (Akadémia-u. 5., I.) tehetséges fiatal olasz festő mutatkozik be szombaton a magyar közönségnek. *Vittorio Cocever*, capodistriai születésü fiatalember, aki Velencében és Rómában végezte a Szépmüvészeti Akadémiát és Ettore Titonak, a hires olasz festőnek volt a tanitványa. Még diákkorában résztvett a pólai „Mostra Istriana d'Arte"-ban (Istriai Müvészeti Kiállitás) és habár ő volt a legfiatalabb kiállitó, arany éremmel tüntették ki. A mult évben az a megtiszteltetés érte, hogy az olasz király vette meg az egyik „Tájkép" cimü festményét. A szombaton megnyiló kiállitáson harminc festményét mutatja be.

P. 4. 930. XI. 15

Phillis Greene

Ph. Pro. XI-15

Vittorio Cocever, festő

bemutatkozása a bp.-i olasz Fascio helyiségében. Ettore Titonak tanítványa.
„Mostra Istriana d'Arte" kiállitásán arany érommel tüntették ki.
„Tájkép" c. festm.-t az olasz király vette. mog.

Olasz festő kiállitása.
P.H. 930. XI. 15.

Mit herzlichen Grüßen
Ihr

Vittorio Cocever

N. U. 930 XI/15

tejcsokoládé
gyermeknek, felnőttnek!

— **Olasz képkiállitás.** A budapesti olasz Fascio helyiségében (V., Akadémia-utca 5., I.) szombaton, november 15-én egy tehetséges fiatal olasz festő mutatkozik be a magyar közönségnek. Vittorio *Cocever*, capodistriai születésü fiatalember, Velencében és Rómában végezte a Szépmüvészeti Akadémiát és Ettore Titonak, a hirneves olasz festőnek volt tanitványa. Még diákkorában, 1923-ban részt vett a polai „Mostra Istriana d'Arte"-ban (Istriai Művészeti Kiállitás) és habár ő volt a legfiatalabb kiállitó, aranyéremmel tüntették ki. Azóta ugy Olaszországban, mint külföldön számos kiállitást rendezett és mindenütt a legszebb sikereket aratta, mult évben pedig az a kitüntető megtiszteltetés érte, hogy az olasz király vette meg az egyik *„Tájkép"* cimü festményét. A szombaton megnyitó kiállitáson *Cocever* 30 festményét mutatja be, nagyobb részt velencei tájképeket, egynéhány virágcsendéletet és ezenkivül különböző állatokat reproduháló mesteri tempera-festményt. A kiállitás megtekintése dijtalan.

N. U. 930. XI. 15.

Vittorio Cocever festő

Született capodistriaban, Velencében, Romában végezte a képm. Akadémiát. 1923-ban részt vett a polai „Mostra Istriana d'Arte" kiállitáson, aranyérmet nyert.
30 festménye körül „Tajkép" c.-t az olasz király megvette.

Olasz képkiállitás.

N. U. 930. XI. 15.

Dear Sir,

Thank you very much for your kind
enquiry of 8th November 1923. We
have not a piece of Silver Jubilee
Crucible here, unfortunately.
We regret to say we are also
heavily engaged.

Yours very truly,

W. B. Sons & Co. Ltd.

Vittorio Cocover
festő

M. U. 930. XI. 16.

M. U. 930 XI. 16.

Olasz festőművész bemutatkozása

A Benczur-nővérek kiállitása

Vittorio Cocover, az aranyéremmel kitüntetett fiatal olasz festő külföldi körutján kikötött Budapesten és a fascio helyiségeiben (V. Akadémia-utca 5.) kiállitást rendez képeiből. Mintegy husz olajfestménye annak a bizonyitéka, hogy a konvencionális galleria-festőkhöz nem csatlakozott és az ultramodern teoretikusok zsákutcáját is elkerülte. *Vittorio Cocover* a maga utját járja. Finom, kékes-zöld szin-asszonanciái, fakturája néha *Cezanne*-ra, néha *Lisley*-re emlékeztetnek, de ezeken a discreten átszüremlő emlékeken keresztül érezzük, hogy egy gazdag tehetségü, eredeti festő szól hozzánk minden egyes képről. *Cocover* velencei képei tökéletesen elütnek attól a sablontól, amely már-már bazári áru. A ködös, párás atmoszférában szinte borzonganak a szinei, amelyek cezani finomságu átmenetekben éreztetik hajnali hüvösséget és Velence tájképi finomságait. *Cocover* technikája némi rokonságot tart a poentilizmussal, de

Vittorio Cocever festő

kiilföldi körutján Budapesten is kikötött.
Fakturája Cezanne-ra emlékeztet (néha
Lisley-re). Gazdag tehetségű, eredeti művész.
Nem pokonságot fart a pointilir mussal.

Olasz festő bemutatkozása.

M. N. 930. XI. 16.

Mr. Mrs. Theodore Pratt

Miss Hortense Woodruff is visiting
Mrs. Edward Bowne in Minneapolis.
Mrs. Bowne is remembered as Miss
Helen Woodruff, graduate pianist
from Wellesley College.

Miss Jane Summerhayes.

M. M. 1930. VI 16.

Vittorio Cocoverb

kevésbbé manirszerü, az apró foltaplikációkkal csak addig él, ameddig a kifejezést valóban elősegiti vele.

Temperával készült állatstudiumai és néhány olaj virágcsendélete más oldalról mutatják be a művészt. állatstudiumai virtuóz technikájukkal és egészséges humoru karikirozó erejükkel, csendéletei szonorus szinfoltjaikkal azt bizonyitják, hogy *Vittorio Cocoverben* a modern olasz piktura egyik rokonszenves és nagyon tehetséges reprezentánsát ismertük meg.

•

A *Kis Szalon* Duna-utcai helyiségében a három Benczur-nővér tart együttes bemutatót. *Benczur* Ida, édesapjának, *Benczur* Gyulának életében, *Dolányi* Ida névvel szignálta a képeit, most bemutatott virágcsendéletei egy nagytechnikáju és előkelő művészlelket revelálnak. A szinek művészi csoportositása, valőrértékük felfokozása és a nemes értelemben vett naturalis előadás jellemzik *Benczur* Ida csendéleteit és néhány letompitott, mély tónusu figurális képével mint portrétista is kitünő bizonyitványt állitott ki hatalmas tehetségéről. *Ormössyné, Benczur* Elza néhány nagyon szép gobelint állitott ki, melyek szinhatásukban a belga, kompoziciójukban *Benczur* Gyula remek képeire emlékeztetnek. *Vastagh* Györgyné, *Benczur* Olga kiállitott iparművészi tárgyai rendkivül izlésesek, magyaros motivumaik artisztikusak. — karácsonyi ajándéknak szépek és — olcsók.

(m. v.)

N. U. 930. XI. 16

Női hálóing	hosszu ujjai, kitünő színes anyagból ... ... P	4.90
Női hálóing	hosszu ujjai, kiváló színes	5.50

Vittorio Cocóver, festő

temperával állatstudiumokat, olajjal virágesendéleteket mutatott be: A modern olasz pikture nagyon tehetséges reprezentánsa.

(m. v.) – N. U. 930. XI. 16.

Theorie Geometrie Texte

(Mo. F.) – U. Ta. 9.30. VI. 16.

Cocteau, Jean (1892-1963)

„Fiatal festő" Diópác 30x22,5 cm

J. l. G.: Jean Cocteau Védett.

Kiállítási ár: 18000 ft

BÁV 54.Képaukció Bp.1981.május

Cocteau, Jean

(Maison-Lafitte, 1892 - Paris, 1963)

„Fiatal férfi képmása" Papír 32x27 cm

J. l. Cocteau Vendég. Kikiáltási ár: 12000 Ft.

BÁV 56. Képaukció Bp. 1981. december

Codecasa Lujza, festőnő; szül. 1856 jan. 18-án Budapesten. Schwach Henrik vezetése alatt Gráczban tanult festeni, azután Bécsben telepedett le. Főleg arczképeket fest.

Thieme—Becker: Allg. Lexikon der bildenden Künstler. Leipzig, 1912. VII. 156. l.

Codecasa Lujza

Codecasa Lujza

A Képzőművészeti Társulat tárlatain a következő művekkel vett részt:

1878. nov. kiáll.: Arcrép, olajf., 100 ft.—
Tanulmány, olajf., 150 ft.

1879. nov. (és dec.) kiáll.: Gyermekarcrép, olajf.—
Férfi arcrép, olajf.

1882. őszi kiáll.: Női arcrép, olajf.

Codelli József [ ]

L.: Baumgartner Bernat

Kovács Péter: A Tekete Sas Székesfehérvárott 190

Élet és Tudomány, Bp. 1982. febr. 5 XXXVII/6.

megirva

Codelli József

festő

a felsőkarinthiai Darkins-
ban született. 1746-47-ben a szé-
kesfehérvári jezsuitáknál al-
kalmazva lakott. 1747. nov. 3.
kérelmezte a városi polgárjo-
got. Még ez év nov. 5. feleségül
vette az elhunyt Preindl Fe-
renc András festő özvegyét, szü-
letett Pfundt Judith asszonyt
és dec. 22-én lett városi pol-
gárrá. 1750. jan. 2. a városi
tanács megbízta a szent Se-
bestyen-kápolna oltárképenek
megfestésével 50 rajnai forint
erejéig. Székesfehérvárott munkál-
kodott 1767 marcinsában bekövet-
kezett haláláig.

Schoen Arnold dr. Székesfe-
hérvár 18. századbeli festői
Székesfehérvári Szemle 1931. 4. szám

NYOMATOTT
CS. ÉS KIR. UD
E
AZ 1897-

ETEINEK JEGYZÉKE:

	Lap után
. . . . .	2
. . . . .	16
. . . . .	24
. . . . .	30
. . . . .	36
. . . . .	40
icska	52
. . . . .	54
. . . . .	56
. . . . .	58
. . . . .	64
. . . . .	66
ímképe	76
. . . . .	78
. . . . .	80
éből	96
. . . . .	98
. . . . .	102
. . . . .	110
. . . . .	112

Codelli József

festő

Gentmünd

203. l.

R S U L I A T N A K

B U D A P E S T .-

IV: Egyetem utcza 4.

-án megkaptam az Önök által elküldött
dét.- Kéram velem közölni, hogy ezt
el nekem erről tudomásom nincsen; kü-
I. és II. kötete nekem megküldve nem

uár hó 19-én

Közig. biz. elnök helyett:

alispán.-

PAPIRÁRUGYÁR R. T., NAGYENYED.

Codelli

jezsuita festő, a XVIII. században a székesfehérvári rendházban dolgozott egy ideig.

Schoen Arnold: Baumgartner és Bufflens. Székesfehérvári Szemle 1932. 4–6 sz. 25. l.

Codelli József

festő

A XVIII. század derekán Székesfehérvárt dolgozott.

Schoen A. Székesfehérvári Szemle. 1935. I–II. 23. l.

Codelli József

fextő

XVIII. sz.

+ 1767 márc. 23.

lásd

Scholujersuita

280. l.

Budapest székesf

Meghiv. VI/14 szám

193

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Műemlék Orsz. Bu

Hivatalból
Közszolgálati ügyben
DÍJ ÁTALÁNYOZVA

Központi borít

M.D.K.

CODELLI József festő

*? + 1767

1750 Székesfehérvár Szt. Sebestyén kápolna oltárképe, felsővárosi plébánia t. oltárképe

1762. Székesfehérvár Sas fogadó címére

Garas XVIII. sz. 146, 197. 212. l.

~~Cod~~/ Codelli József MDK

asztalos és oltárképfestő

1750-ben a székesfehérvári Felsővárosi plébániatemplom oltárképét is festette.

1762-ig követni tudjuk müködését Székesfehérváron, ahol 1762-ben a városi plébániatemplom/ma székesegyház/ számára festett óralapokat készitett a városi tanács megrendelésére. Talán a kőszegi jezsuita patika kis iratszekrényének homlokzatán elhelyezet óra festett számlapjait is ő festette.

Nékám Lajosné: A kőszegi volt jezsuita patika. Ip.müv.Muz.Évk.III-IV. 1960. 117-136.1.

133.1.

M.D.K.

Codelli József jezsuita , faagó asztalosfráter

1774-ben hlyezték Kőszegre

Karintiai származásu Darkingban született
Kőszegen az asztalos mühely vezetője

1747-ben kilépett a rendből és megnősült.
Polgárjogot és céhtagságot szerzett

Nékám Lajosné: A kőszegi patika, Bp. 1965.

8-9.1.

M.D.K.

8-9.I.

M.D.K.

József Godelli, faszobrász

Felsőkarintiából származott, ahol sok ismert fafaragó élt. 1738-40-ben a bécsi Jezsuita központban élt. 1744 ben fejezte be a kőszegi patika faragómunkáit. A legszebb európai barokk emlékek közé tartozik. 1747-ben kilépett a rendből. Elvette Ferenc András Preindl festő özvegyét, Judit Pfundtot. 109.o.

L. Nókám: Die Apotheke "zum schwarzen Adler" von Székesfehérvár. 101.o.

István Király Múz. Közleményei. Alba Regia. István Király Múz. Évkönyve. VI.-VII. 1965-66. Székesfehérvár, 1966

Codelli Josef 2.

1750-ben a tanács megbízta szt. Sebestyén Zápolna oltárképének megfestésével, 50 rajnai for. erejéig. 1767. márc. ért. Sz. o. n. ~~(Tovi~~ Valóminü nem volt nagy obb ~~[illegible]~~ képességü, mert a jezsuitát templom. festésével nem Zapott szerepet.

v. Fitri Lászár - Papp, szérefelérvár.

43.

6 nap alatt.

..... osztálynak.

vasutak igazgatósága.

Tisztázta: .....

Összeolvasta: .....

Kiadta: .....

Előirat száma: .....

Utóirat száma: .....

Összefüggésben ..... **számmal.**

Egyuttal elintézett szám: .....

Előterjesztés előtt

Codelli Josef 1 4.

Felső-Karinthiai Darkinshan
mil, ~~Pr~~ ö is aspirált Preinall
megjeresedett helyére annak halála
után és azt meg is kapta. ~~1746/47~~ –
~~ben~~ P. örvezét feleségül vette. C. más
1746/47-ben a jezsuitáknak dolgozott
Sz.-on. Feltehetően a fiatás munkáleteiben.
(folyt!

Dr. Filz-Csánár-Papp, Szeresfehérvár
Városlegyei – Múzeumlérei,
Bp. 1966.

43

Újra be kell mutatni: ..... n.....

Magyar királyi állam

Iktató-szám..... 19...

.....osztály.

A beadvány { száma.....
kelte .....
beérkezése .....

Tárgy:

.....db melléklet .....csomag .....súly

Ol. D-K.

CODELLI József festő, jezsuita

1741-47 a szakolcai, ungvári, budai
Kőszegi, trencséni majd székesfehér
vári rendházakban
1747 feleségül veszi Preinde festő
özvegyét fehérvári polgár

Garas XVIII. A. 212. l

Codelli József

asztalos, jezsuita frater

Valószinüleg ő volt a köszegi patika berendezésének elképzelője és készitője.

Repr: A patika berendezése.

119.l. 2. kép.

Részletek a patika berendezéséből

120.l. 3. kép. 121.l.4.kép

Asztal a kőszegi patikából.

123.l. 5. kép.

Békán Lajosné: A kőszegi volt jezsuita patika. Ip.műv.lkus. évk. III-IV.1960. 117-136.l.

Codelli József

asztalos

Darkinsban /Karinthia/ született
1738-39-ben jezsuita novicius Bécsben, mint asztalos coadjutor.
1740-ban a bécsi nagy rendházban alszakács.
1741-ben a szakolcai kollégiumban asztalos-mühely-vezető.
1742-ben Ungváron mühelyvezető
1743-ban budán kapus és mühelyvezető
1744-ben Köszegen asztalosmühelyvezető, kapus és találó. Tehát a patika berendezésének munkálatait ő irányitotta.

Nóka Lajosné: A kőszegi volt jezsuita patika. Ip.műv.Múz.Évk.III-IV. 1960. 117-136.l.

132.l.

M. D. K.

CODELLI József asztalos és festő
jezsuita laikus
megh. 1767.

Bécsben lépett a rendbe

1741. Szakolca, kollégium
1742. Ungvár
1743. Buda 1745. Trencsén
1744. Kőszeg 1746-47. Szikesfehérvár
1747. Kilépett a rendből, megházasodott, szobrok festegetésével tengette életét

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959. I. 178. l.

Codelli József

asztalos

1745-ben a trencsényi jezsuita rendházban kapus és műhelyvezető.
1746-47-ben a székesfehérvári missziósházban műhelyvezető, pincegondozó és mindenes.
1747-ben kilépett a rendből, megnősült és Székesfehérváron polgárjogott nyert.
1750-ben a Szt Sebestény kápolna oltárképét festette.

Bókán Lajosné: A kőszegi volt jezsuita patika. Ip.műv.tan.évk. III-IV. 1960. 117-136.l.

132-133.l.

Codelli József

jezsuita asztalos

1744-ben a a kőszegi rendház asztalosmühelyének vezetője és amellett kapus és étteremgondozó volt.

Nékám Lajosné: A kőszegi volt jezsuita patika. Ip.műv.Mus.Évk. III-IV. 1960. 117-136.l.
130.l.

M.D.K.

József Godelli, faszobrász

1747-ben polgárjogot nyert Székesfehérváron. 1767-ben halt meg. Még több munkát végzett a városban. 109.o.

L. Nékám: Die Apotheke "zum schwarzen Adler" von Székesfehérvár. 101.o.

István Király Múz. Közleményei. Alba Regia. István Király Múz. Évkönyve. VI.-VII. 1965-66. Székesfehérvár, 1966

Codelli József

asztalos, oltárképfestő,

Steidner Józseffel együtt több évet töltöttek a bécsi jezsuita rendházban. Itt elsajáthittatták a "bécsi stilust".

A kőszegi patika berendezésének megoldása valószinüleg az ő elképzelésé és elkészitése legalább részben az ő keze munkája.

Nékám Lajosné: A kőszegi volt jezsuita patika. Ip.műv.koz. Évk.III.-IV. 1960. 117-136.l.

134.1.

CODELLI Józef szobrai

Szekerfeh., Fekete Sas patika, 1746
Kőszeg, Arany Egyszarvú patika,

Vida 1996 79. és ill
105-106. és ill

Műemlékvédelem, 33 (1989) 41-45., 122-129.; 34 (1990) 51-56., 115-119., 183-190., 244-248. ill.
930. MEZŐSI József: Hagyományos házépítési technológiák Hajdúdorogon. = Hajdúsági Múzeum Évkönyve, 5 (1983) 155-191. ill.
931. MEZŐSI József: Házak agyagból. Sövény- vagy paticsfalú házak. = Családi Ház, 1990, 1. 30-32. ill.
932. MEZŐSI József: Házak agyagból. Sárfalu épületek készítése. = Családi Ház, 1990, 3. 34-35. ill.
933. MEZŐSI József: Házak agyagból. Vályogházak. = Családi Ház, 1990, 4. 30-32. ill.
934. MÜLLER Imre: A Göcseji Falumúzeum épületeinek faanyagvédelme. = Műemlékvédelem, 32 (1988) 122-125.
935. NEMCSICS Antal: Magyarországi színdinamikai kutatások és építészeti alkalmazásuk. Bp., Budapesti Műszaki Egyetem, 1978 3-16. p.
936. NEMES Szilárd: Épületdiagnosztika az Operaház rekonstrukciójánál. = Műszaki Tervezés, 25, 1985, 5. 24-29. ill.
937. NÉMETH Pál: Faanyagvédelem a műemlék-, és műtárgyvédelemben. = Múzeumi Műtárgyvédelem, 17 (1987) 193-197.
938. NÉMETH Pál - KERTÉSZ Pál - KOLTAI Attila: A kőzettan és a mikrobiológia szerepe a műemlék- illetve műtárgyvédelemben. = Múzeumi Műtárgyvédelem, 15 (1986) 163-169.
939. ORCSIK Éva: A kőtisztítás - mint a kőpusztulás elleni védelem - nemzetközi és hazai helyzete. = Műemlékvédelem, 33 (1989) 116-121.
940. ORCSIK Éva: A mészkő tisztításának és konzerválásának elméleti és gyakorlati kérdései. = Múzeumi Műtárgyvédelem, 11 (1983) 219-224.
941. ORCSIK Éva: Mészkőhomlokzatok tisztításának kérdései. = Műemlékvédelem, 28 (1984) 142-145. ill.
942. ORCSIK, Éva: Theoretische und Praktische Fragen der

BME

CODELLI József festő (Szilasfelsővár)

- 1762-ben dolgozott a tihanyi Máriacelli-oltáron
- orgonalapot festője és aranyozója

Horin Andrea: A tihanyi bencés apátság. Tihany, 1997 XVI. sz. II
XVIII. sz. II

[illegible] a megjelenés évvel

előnye: a használót pontosan tájékoztatja.

hátránya: hosszú idéig fenn kell tartani a régi katalógusokat, és a hagyományos feldolgozást.

2, nem impressum évvel, hanem beszerzési évvel

kezdik az új típusú katalógust.

hátránya és előnye fordítottja az előző módszernek

3, Rekatalogizálás → minden egyes darabot újra feldolgoznak kézbevétel alapján.

4, Retrospektív katalógus konverzió

csak a katalógustételek konverziója (autopsia nincs)

rási szintek: 1, teljes → valamennyi adatelemre kiterjed

2, egyszerűsített → kötelező adatelemekre korlátozódik

megirva

Codreanu (Kodrián)

Kornél

festő

Kodrián Kornél, festő; szül. 1886 május 1-én Pozsonyban

1908-ban Mészöly Géza: Falu vége cz. képét megvette a Szépművészeti Múzeumban.

Táblakép Buzakeresztek, Codrián Cornél

Pásztortűz, 1923. IX. évf. I. r
729-732. l.

Fintaz Zoltán: Kolozsvári festők pünkösdi képki állítása.

Kodrián Kornél

nakoklevél dégrées sedm.

Éimirk 1912/13

29. l

T. 2400.

éken a háttérben jobbra erőd
vig tábori élet folyik, az elő-
ő áll kezében szalmába font pa-
al. Felirata:

aus Croatien.

cht excud. A.V.

.8: 19.3 cm.

IV. évfolyam, 11. szám. Kolozsvár, 1919 junius 26.

RIPORT-UJSÁG

(ERDÉLYI KÖZGAZDASÁG)

TÁRSADALMI, GAZDASÁGI ÉS KRITIKAI HETILAP

TARTALOM:

A középosztály szellemi betegsége

A bankok kulissza-titkaiból

Egy nyomorgó festőművész

A Kurländer és Ullmann-cég számlái

A budapesti képes és divatujságok

TOLL és TŐR: Egy bankvezér levelesládájából — Kolozsvári kitünőségek életéből — A kávéházak drága árai

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . 50 K
Fél évre . . 25 K
Egy szám . . 1 K

Felelős szerkesztő:
S. NAGY LÁSZLÓ.

Megjelenik minden csütörtökön.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szentegyház-u. 3.
Telefon: 10—74.

ESZTEGÁR-ÉTTEREMBEN ÉS NYÁRI LUGASBAN (MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR) délutánonként állandóan frissen csapolt uzsonnasör áll a nagyérdemű közönség rendelkezésére. — Tisztelettel pártfogását kéri **Esztegár Károly**, tulajdonos.

Mielőtt sirkövet vásárol, tekintse meg
BAUER, NAGY és NÉMETHY
elsőrangu szobrászati és kőfaragászati mütermeit
PETŐFI-UTCA 22. SZÁM ALATT

MEGNYILT
NAGY JÓZSEF
ÉTTERME,
BOR- ÉS SÖRCSARNOKA
Kossuth Lajos-u. 37.

A LEGSZEBB ÉS LEGJOBB
KIRÁNDULÓ-HELY AZ **ILLYÉS-KERT** DONÁT-ÚT 124. SZÁM
HIDEG ÉTKEK. ROSTON SÜLT FLEKKEN. KITÜNŐ FAJBOROK. ELSŐRENDŰ CIGÁNYZENE. KITÜNŐ TEKEPÁLYA. GONDOS KISZOLGÁLÁS.

Csiszár Viktor és Nagy Dániel
Központi szállodájának
étterme s gyönyörű kerthelyisége
Kitünő konyha. Pompás fajborok. Minden este elsőrangu cigányzene. Az emeleten fényes különterem vacsorák, menyegzők és bálak részére.

VELEGI ISTVÁN
Deák Ferenc-utca 6-8. sz.
MODERN CSEMEGEÜZLETE
A legfinomabb cukorka-különlegességek, borok, likőrök, pezsgők, déligyümölcsfélék dus választékban kaphatók.

KÁROLYI SÁNDOR ELSŐRANGU CUKRÁSZÜZLETEI
Unió-u. 10.
Deák F.-u. 11.

Már mindenki tudja,
hogy a legizletesebb tejes- és feketekávék és a legkitűnőbb fajborok az ujonnan megnyilt **OTTHON** kávéházban (David F.-u. 16, tűzoltótoronnyal szemben) kaphatók. Naponta elsőrendű cigányzene. Tulajdonos Czerjék Hermann.

KÁVÉHÁZAK ÉS VISZONTELÁRUSITÓK FIGYELMÉBE!
Mindennemű cukrászsüteményt, tortát, pozsonyi kiflit, fagylaltot, jegeskávét megrendelésre pontosan házhoz szállit jutányos áron WIEDER SÁMUEL CUKRÁSZDA Bethlen-u. 15.

TÖRÖK CUKORKAGYÁRA
Kolozsvár, Kiiza-utca. 6. szám.
Csokoládéáruk s karamellák.

RIPORT-UJSÁG
TÁRSADALMI, GAZDASÁGI ÉS KRITIKAI HETILAP.

A magyar középosztály szellemi betegsége

Könyvekről és a közönségről

Rég-rég, talán évek óta vajudik bennem annak a nagy és eléggé soha nem értékelt hibának, *bűnnek* a lerögzitése: hogy a magyar középosztály nem tudja egyáltalán megválogatni a maga szellemi táplálékát és ahelyett, hogy fokról-fokra, napró-napra egy fejlődöttebb és felvilágosultabb szellemi közösségben élő társadalmi rend oszlopa lenne, folyton sülyed vagy legalább is csak ugyanazon a kulturnivón áll, mint évtizedekkel ezelőtt s nem akar, mert igy nem tudhat, a progresszió, a haladás osztályosa lenni. Ennek óriási hibáját a könyvolvasásban látom. S hogy milyen megmérhetetlen jelentőségü pedig ez a szomorú valóság, azt nem kell hangsulyoznom, azt nem kell részleteznem, eléggé tudjuk és eléggé előttünk áll a példa.

Mert mi képezte és mi képezi még ma is a magyar középosztály szellemi táplálékát? Talán kezdjük legelől, a legszomorubban. A magyar intelligencia, a társadalmi téren vezetők, az előkelő állásokban levőknek, a jól szituáltaknak *legalább ötven százaléka egyáltalán nem olvas.* Elannyira, hogy hónapokkal ezelőtt egy előkelő állami tisztviselő azt kérdezte tőlem: Hogy ki is az a Kunfi Zsigmond? És: Hogy Jászi Oszkár irni is szokott? Higyjék el, nagyon meglepett, szinte nem akartam hinni. Hát még csak ott állanánk, hogy egy Jászi Oszkárról azt sem tudják sokan, hogy egyáltalán ir-e? Hát akkor bizony ki tudná róla, hogy „Művészet és erkölcs“ cimü könyvével oly értéket adott a magyar irodalomnak, amellyel a világkultura nagy embereivel szemben is büszkék lehetünk! De tovább megyek. Ugyan bizony, a magyar *gentry*, a falusi birtokososztály, azt hiszik, hogy olvas-e egyáltalán? Tagadom és állitom, mert tudom, hogy nem olvas. Pedig volna rá anyagi lehetősége, de nem teszi, mert elég neki, ha szép az idő, ha vadászhat, ha érik a búza s azontúl — vége. Még jó, ha a női nem unalmában rávetemedik

Bertalan és Gyarmati férfiszabók Wesselényi M.-u. 11.

Jókaira, Mikszáthra, Vay Sarolta moiré kötésü könyveire, dehogy az újabb irodalomról fogalma lenne, azt már nem. Hát érdemes akkor Jásziknak, Adyknak születniök és elsorvadniok a magyar kulturáért? Azok pedig, akik olvasnak — mit olvasnak ugyan? Megelégszenek a régi nókkal, a rég elskatulyázottakkal és több semmi. Nem járja más ma, mint legfeljebb Molnár Ferenc, esetleg Krudy Gyula, de ez is csak a nőknél, dehogy a társadalmi élet vezetői hozzányulnának egy modern társadalomtudományi munkához, egy Sombarthoz, egy Oppenheinerhez, egy Wandeweldehez, egy Szabó Ervinhez és a többihez, az kizárt eset. Vagy vajjon, nem-e ott kellene tartanunk már, hogy tisztában legyen egy városvezető politikus, egy tanár és más a modern kor harcosaival, a társadalmi fejlődés munkásaival, Engelssel, Marx-szal, Kautskyval és a többivel? De hol vagyunk mi még attól? Még ma is donjuani történetet, gutiusi eseteket és Fantomas-köteteket olvasnak derék vezető embereink.

Bizony ez szomorú és öreg hiba, ami kulturális életünket nem viheti előbbre. Pedig, ma volna elég ideje derék tisztviselőinknek az olvasásra, a gazdagjainknak van pénze egész könyvtárakra is. Tanítsák egy kicsit, fejlesszék egy parányit önmagukat. Hiszen anélkül elvész a létezés alapja, nyomoruságos élettelenségbe süllyedünk. A könyv, a betű harcosai, azok nem önmagukért, az egész létünkért dolgoztak, irtak. És tekintsenek egy kicsit önmagukra is. A modern államalakulatokban óriási fontosságú lesz az intelligencia, már pedig, ha mi a régi nivón haladunk, akkor igazán vége mindennek.

Ne az arisztokráciától vegyenek példát, amelyik annyira exkluziv akar maradni minden örökre, hogy behunyja szemeit a szellemi munkások produktumaival szemben, hanem nézzünk meg egy intelligens fizikai munkást, az már tovább van az önmüvelésben, mint a középosztály. Mert bizony az iskola csak bizonyitványt ad, de az igazi életre — sajnos, még — nem kvalifikál.

S. Nagy László.

o o o

A Kurländer és Ullmann-cég számlái

Blau Béla: az altruista.

A jelenlegi változott viszonyok egészen uj helyzet elé állitották gazdasági és erkölcsi viszonyainkat. A felberzenkedett tőke merész iramban rohanta meg a becsületes, kuporgató nyárspolgárság szerényen protestáló zsebét és utánozhatatlan banditafogásokkal kikivánkoztatta utolsó garasunkat megrémült pénztárcánkból. A tehetetlen kisember lélekzetfojtottan háritotta magától ezt a vehemens rohamot — hiába. Kizsaroltak bennünket, egészen meztelenre vetköztetett csont-

rendszerünkig. Nyuztak jobbról és nyuztak balról, mi csak bárgyun és önmegalázottan türtük ezt a kábító boszorkánytáncot. Nem is tudtunk volna védekezni ellene. A megszorongatott proletár utolsó mentsvára abban volt — hogy fizetésképtelen lett. Egyébre ugyis képtelen volt. A moratórium altruista tendenciáját sem tudtuk felhasználni, legfeljebb házbérfizetéseknél. Itt azonban békében is megengedtük magunknak azt a luxust, hogy adósok maradjunk vele. Most azonban ez is megszünt. Fel is használta rögtön ezt a kedvező alkalmat nem egy megpocakosodott kapitalista, hogy kikönyörögje a megszorult adósokból a megmaradt szuszt. Ilyen kis altruista vállalkozást inditott meg most, a jótékonyságáról és egyéb emberbaráti tultengéseiről hirhedt Kurländer és Ullmann-cég. Előkaparta a családi szennytárból régi adósságok listáját és halomszámra széjjelröpitette a fizetési felhivások özönét.

Egy ilyen lirai ömlengést kapott a multkoriban kézhez egy szerencsétlen megánhivatalnok, ki csupán személyes tehetetlenségéből 1914 ősze óta a fronton keresett kedvteléseket, mig otthon hat tagu családja némán és hangtalanul éhezett. Elvégre még sem volt szép tőle, hogy hazaérkezése után nem sietett rögtön 65, azaz hatvanöt korona tartozását Kurländeréknél kiegyenliteni. Ezért kapott egy kis számlát a cégtől *85 (nyolcvanöt* koronáról. — Feltünt emberünknek, hogy husz korona differenciát mutat a felszólitás — persze a cég javára. Felkereste a vezérkari főnököt — Blau Béla direktor urat és hivatkozva vásárlási könyvecskéjén feltüntetett összegre, a 20 korona többletet tévedésnek deklarálta.

— Óh nem — mosolygott negédesen a szellemes Béla (von Blau) — ez kamat, jó uram, kamat!

— Hogyan, tőlem szegény embertől kamatot kérnek — szörnyülködött a naiv proletár.

— Persze — világositotta fel a cégfőnök — önnek ugyebár nem sok ez a kis kamat, de nekünk szegény milliómosoknak a sok kicsi sokra megy. Gondolja meg, hány felhivást küldöttünk széjjel!

A jó ember belátta és fizetett. Mi azonban nem látjuk be egészen, miféle alapon vesz a Kurländer-cég egy csomó szegény embertől kamatot. Talán jótékony célra? Vagy hadmentességi adóra? Mert ha jól tudjuk, a jólkonservált Blau Béla fel volt mentve a katonáskodás alól, mig a sok megzsarolt szegény hivatalnok odakinn vérzett a fronton.

b. a.

o o o

OSZLOPOS ÉSDÁNIEL-KÁLYHÁKAT
takaréktüzhelyeket, falburkolatokat bármilyen szinben, valamint használt kályhák javitását és ujrarakását ugy helyben, mint vidéken a legolcsóbban készíti
Lichnovszky Ferenc Első Kolozsvári Agyagáru és Kályhagyára Kolozsvár
Magyar-utca 136. szám.

Egy nyomorgó festőművész

Látogatás Kodrián Kornélnál

Fekete és szomorú fejezetei vannak a kolozsvári művészetzsungelnek. Művészek: festők és grafikusak néma és hervasztó ismeretlenségben tengődnek ebben a furcsa, tetszhalott városban. Az elismerés és értékelés hiánya mint egy ólmos, bénító háló terpeszkedik a sötét, nyomoruságos zugok fölé, ahol kenyérmorzsákért izzadó, sablonmunkákban lázadozó művészemberek, satnyuló tehetségek robotolják a mindennapiság egyhanguságát. A kolozsvári közönség átkos félrevezetettségben, vakon és tudatlanul baktat el az üres műtermek mellett és szerencsétlen pancsolók, álművészek szomorú produktumait habzsolja éhesen művésziség gyanánt. A spekuláció és uzsora lovagjai utálatos játékot üznek a művészettel, giecseket, utolsó mázolatokat vetnek a piacra, és a komoly művészek ajtóit elkerülik. A pünkösdi tárlat valamennyire rést ütött ezen a csunya és visszataszító félrevezetésen, de még mindig nem elég. Még mindig vannak művészek, kik nem juthattak el a közönség öntudatáig, akik nyomoruságos vackokban másoló és mázoló munkákat csinálnak könyörobolusokért, művészetet árulnak kenyérért, a napi megélhetésért.

A Majális-utcában, egy szomorú kis souterin-szobában, égrekiáltó nyomorban kinlódik egy jobb sorsra érdemes művészproletár: Kodrián Kornél. A kiállitásra nem jutott el, külső körülmények akadályozták, hogy erős és beesületes produktumokra ékes tehetségét a közönség elé vihesse. Csöndben és feltünés nélkül dolgozik ez a vérbeli művész, akit csak a jelenlegi, deprimáló viszonyok sodortak ide Kolozsvárra, ahol elismerés és sikerek helyett éhezés — és magtalan kinlódás várt reá. Meglátogattam szük és félreeső ódujában: lázas örömmel fogadott. Az izgalom és mámor rózsái gyúlnak ki sovány arcán, megcsillan a szeme, amikor művészetről, alkotásokról, a maga jövőbeakaró terveiről beszél.

— A háború hurcolt Kolozsvárra — mondja — ez a háború, amely minden tervemen kiméletlenül keresztül gázolt. Katona voltam, ide kerültem Erdélybe, aztán itt is ragadtam. A forradalom napjaiban nem akartam Pestre visszatérni és később, mikor már vissza szerettem volna térni, nem lehetett. — Legyintett a kezével. Sok fáradtság, hiábavaló küzdelmet és eltemetett reményt intéz el ez a kézlegyintés. Pedig mennyit szeretne dolgozni ez a szegény ember! Kétségbeesve mentegetődzik, hogy nem tud megmutatni egyetlen nagyobb dolgot, valami erősebb, jellemző munkáját. — Mind eladogaftam — vallja be szégyenkező bűntudattal — elkótyavetyéltem a képeimet nyomorult összegekért. Kolozsvárt eladtam vagy száz darabot, — mit csináljak, élni kell?!

— És milyen árakon veszik a képeit — érdeklődöm óvatosan.

— 60—80 koronáért egy-egy csendéletet, tájképet 60 koronáért eladok, nem merek sokat kérni — motyogja — örülök, hogy megveszik, különbne éhen halnék!

Szomorú, nagyon szomorú és elkeseritő, amit ez a művészember beszél. Megalkuvás, kényszermunka az, amit csinál, — örömtélen jobbágymunka, a követelődző és izléstelen közönség, pénzes, de szűkmarku vásárlók kedvére. Képeslapokat másol, édeskés hangulatú kertrészleteket és jeleneteket festeget, mert ilyet szeret a sok, csőcselékizlésű, tompaagyu ember, aki megfordul nála.

— Nem ilyet álmodtam Pesten, az iparművészetiben, amikor boldogan és merész álmokkal agyamban szenzációs alkotásokat terveztem magamnak.

— Miért nem próbálkozik iparművészeti dolgokkal — faggatom.

— Kevés tere van ennek itt, Kolozsvárt. Próbáltam, nem sikerült. — Előkotor egy csomó vázlatot és kiteregeti előttem. Érdekes gobelin minták, bőrminták sorakoznak egymásra, sok-sok félbemaradt ötlet, megvalósulásra váró tervezet halmozódik fel porlepte, sárgult lapokon. Kedvtelen szorgalommal magyarázgat a mester, látszik, régen lemondott a nagy reményekről.

— Most csak tájképeket, csendéleteket festek, de azok sem igazi alkotások, hiába, megrendelésre dolgozok, nincs időm komoly munkára. — Belemelegedik megint a maga terveibe, beszél nagy, korszakalkotó művekről, bízik a maga erejében, tehetségében, amelynek végre is joga van sikerekre, eredményekre remélni.

— Csak egy kis anyagi függetlenség — sóhajtja — egy kis pénz, hogy nehány hónapig nyugodtan, komolyan dolgozhassak — akkor!! Dühösen és izgatottan szaladgál a szobában. Hiába, igazi művészember nem nyughatik bele sablonmunkákba. Kodrián pedig igazi művész, amit nehány apróbb képből és vázlataiból meg lehet állapitani.

Elbúcsuzom tőle, igéretemet veszi, hogy többször felkeresem ezután, én pedig megigérem, hogy hozok vevőket, pénzes embereket képei számára . . .

Ezek után tulajdonképen nincs mit mondanunk — erősebben beszél a bemutatott kis vázlat. Hogy Kolozsváron tengődnek, kínlódnak művészek, — azt tudtuk. De hogy ilyen szomorú viszonyok között kénytelen művészember a mindennapi eledelért, közszükségleti cikkekért robotolni, mégis felháborító. Felszólalunk a közönséghez, siessen, rohanjon segitségére a művészeknek, pártfogolja, juttassa szabad lélekzethez őket, hogy becsületesen dolgozhassanak. Ne tör-

Molykár ellen téli ruhanemüek és szőnyegeknek gondozása elvállaltatik **Déri Lajos**
szűcsmesternél Unió-utca 3. szám alatt.

Kodrián nyitott fiókos szekrényében vesztegetve
fiúy két vonalpár.

ténhessék meg, hogy giccsek, értéktelen pancsolók pénzre, elismerésre találjanak, mig igazi tehetségek elhagyott vackokban éhen halnak. — Szégyene a huszadik századnak és szégyene önmagunknak, hogy még mindig ott tartunk a művészetpártolásban, mint ötven évvel ezelőtt: juxnak és luxusnak minősitik a művészíséget, és olcsó mázolatokra dobjuk ki a pénzt, mig a komoly, értékes munka az ismeretlenség homályában elsorvad.

Ban Alfréd.

o o o

A bankok kulissza-titkaiból

A legszélesebb körben nagy szimpátiával figyelik a végső elkeseredés küszöbén álló banktisztviselők bérmozgalmát. Annál jogosabb az a mérsékelt követelés, mellyel a hivatalnokok bizalmi férfia végre az igazgatóságokkal szemben hangot adtak szorongatott helyzetüknek, mivel közel egy félesztendeje itt többször megpróbálták már helyzetükön javítani, az igazgatóságok azonban mindannyiszor elzárkóztak. S míg maguk az igazgatók és érdekbarátjaik sertésmanipulációk révén jövedelmüket a kapzsi mohóság telhetetlenségével szemérmetlenül megsokszorozták, addig a reggeltől estig lekötött szerencsétlen szellemi munkáspáriáknak a mai uzsorás időkben nem volt meg és nincs meg a mindennapi betevő falatjuk.

Nem üres frázisok ezek, sajnos. Szeretnők s az éhes banktisztviselők végsőkig türelmes családja velünk együtt szeretné, óhajtaná, hogy bár azok lennének. Bár csupán szóoffenziva s elmefuttatás lenne csak az a komoly tollakból és komoly bemondásokból megeredő cikkező, melyre a t. igazgatóságok a vészesen gyülekező nyári felhőkből, most már el lehetnek készülve. Meg fognak ázni, Uraim és végigmossa kíméletlenül gőgös és mesterségesen megmerevedett arcukat az a szennyes lé, amit magatartásuk és fukar szivük tele kádjából önökre frecskel egy-egy kéz, melyre rápottyant most a hivatalnokasszonyok és kopasz könyvelők eltitkolt könnye. És ha szélesre húzzák szájukat és úgy nevetnek is befelé, mintha kárörömmel néznék a már egyszer letört banksztrájkot, vigyázzanak, mert egyszer csak föllibben az a bizonyos minden belső ügyvitelt és machinációt eltakaró függöny és a meztelen valóság, mely a kulisszák mögé rejtve volt, ismertté lesz. Ki fog derülni, melyik hajlongó bankfőnök úr rendezett be decemberben földalatti szalont és melyik úr vigyorog

„PARFUMERIE“ Roger & Gallet Paris.
Eredeti gyártmányai: Parfümök, Szappanok, Pouderek, Kölni vizek nagyban és kicsinyben.
Kaphatók az ANGYAL DROGERIÁBAN KOLOZSVÁRT, :: :: Wesselényi M. u. 12.

ma új földabrosszal tapétált irodaszalonjából az eléje fizetésemelésért járuló bizalmi férfiakra.

Ha terünk engedné s nem kötnék meg kezünket külső okok, melyek most még azt követelik, hogy ne vágjunk az események elé, kézen fogva elvezetnők olvasóközönségünket a kolozsvári bankok dzsungeljébe. Megélégszünk azonban egyelőre azzal, hogy megvilágítjuk a banktisztviselők mozgalmának eddigi fázisait. Igyekszünk tárgyilagosan elősorolni, hogy 1918. karácsonya előtt a tisztviselők statusrendezést kértek, de ebből a szűkkeblű igazgatóságok csak néhány százalék fizetésemelést adtak meg. Az 1000 K.-ás ruhasegélyből csak 500 K-t fizettek ki.

Arra hivatkoztak, hogy másik felét a bank mérlegének erősebb megterhelése nelkül kifizetni nem tudják. de — kifizetik, amint lehet. Annak már fél évnél is több ideje mult, de a második 500 K-ból füst lett. És füstté omlott szét az a bizonyos 100 százalékos megszállási pótlék is, amit tudtunkkal több pénzintézet, biztositó intézetek és a pesti bankok erdélyi fiókjai fizettek ki, a kolozsvári bankok közül azonban egyik sem. Különben ennek a pótléknak nem is a neve a fontos, hanem az, hogy a tisztviselőknek igenis szükségük volt erre a segélyre. Most már úgy áll a dolog, hogy a helyi bankok tisztviselő kara elhatározó lépésre szánta magát és egy pár vezető intézet bizalmi testülete meg is kezdte már az akcióját.

Ha kiváncsi rá végre valaki, hogy mennyi jelenleg egynémelyik tanult, képzett, jogi diplomával rendelkező banktiszfviselő éhbére, tudunk mutatni sokakat havi 200, tiz év óta szolgálókat havi 500 korona fizetéssel. De ne folytassuk. Az adatokat elhagyjuk akkorra, mikor a banktisztviselők is megunják az örökös aprópénzzel való kifizetést. Az ő panaszaikat szivünkön viseljük, mert tudjuk, hogy igaz ügyet védünk vele. Tudjuk azt is, hogy azok a szegény kishivatalnokok nem nagyuri élvezetekre kérik a garast, hanem a napi falatra. A bankigazgatóságok pedig csak nem akarják azt mondani, hogy nem birják el a fizetésrendezést? Hiszen ez nevetséges. Különben audiator et altera pars: halljuk az igazgatókat, az ő érveléseiknek is szivesen helyet szoritunk . . . Mi azonban már is remélni merjük, hogy az igazgatók belátják ezeknek a kéréseknek a jogosságát s nem fognak olyan dolgok előadódni, mint a közelmultban lefolyt akcióknál, amikor a kérni merő tisztviselői kart némely helyen, a legbrutálisabb sértésekkel és szidalmakkal illették, amikről szintén tudunk, de most nem tartjuk okvetlen szükségesnek azok közlését.

SZATHMÁRI H. ékszerész

Legolcsóbb bevásárlási forrás. — Deák Ferenc-utca 46. sz.

A budapesti képes és divatujságok

Böhm Vilmos és Kun Béla lóháton. A kormány felszántatta a lóversenyteret.

. az „Érdekes Ujság"-on alig látszik meg, hogy nagyot fordult a világ egy esztendő óta, Most is tele van háborus müvészi fényképfelvételekkel, csakhogy a fotografiákon nem Károly király, nem Conrád, nem Kövess Herman, hanem Böhm Vilmos, Kun Béla és Pogány József szerepelnek. Mindjárt az első lapon ránk mosolyog Böhm Vilmos hadseregfőparancsnok, aki mellett Morgari olasz kommunista ujságiró néz sötéten a szemünkbe. A második oldal ugyancsak Böhm Vilmost mutatja be, amint lóhátról figyeli a miskolci harcokat. A következő fotográfia a miskolci csata előtt lóháton szerepelteti Böhm Vilmost, aki a csata előtt kiadja utasitásait a csapatoknak és előtte Gyetvay István sajtófőnök áll jegyzőkönyvével. Az alatta levő fényképen a sokszor emlegetett Morgari olasz elvtárs, továbbá Fidler és Alpári katonai biztosok néznek bele a fotografáló masina lencséjébe. A negyedik oldalon még mindig a miskolci harcok felvételeit látjuk. Böhm Vilmos és Kun Béla a csapatok előtt ellovagolnak s majd Böhm és Landler a gyalogsági felvonulást nézik, azután Moór, Rákosi és Landler Salgótarján mellett szemlélik a harcokat, Szánthó és Haubrich népbiztosok (ez utóbbi Budapest parancsnoka) pedig a tüzérség munkáját figyelik. Másik helyen Kun Béla ugyancsak lóháton nézi a Nagykartal községbeli felvonulást. Böhm és Landler elvtársak a füleki csata előtt megbeszéléseket folytatnak vezérkarukkal. Az „Érdekes Ujság" számos müvészi értékü rajzot is tartalmaz, amelyek Márton Ferenc kezétől származnak. Ez a Márton Ferenc még 8 hónappal ezelőtt a legelőkelőbb világ rajzolója volt és müvei a „Társaság" cimü arisztokrata folyóiratban jelentek meg, most pedig a gyárak keményizmu munkásainak életét vázolja. Frankel Leó, az 1871-iki párisi kommün-uralom egyik históriai szereplője tudvalevőleg budai ember. Budán levő egykori lakóházát most emléktáblával jelölték

meg, természetesen óriási ünnepségek között. Ez alkalomból az „Érdekes Ujság“ közli a Frankel-család minden tagjának fényképét. Az ujság vége felé bemutatja a vörös tüzérek felvonulását, a vörös rohamcsapatokat, majd Pogány József népbiztosnak egy ágyuszerelő telepen való szemléjét és a második hadtest vezérkari főnökével a géppuskás csapatok előtt történt szemléjét. Révész és Biró, a harcterek neves fotografusai, a péncélos ágyuk mellett most is készitettek felvételeket. A képek azonban nem árulják el azt, hogy csakugyan most készültek e, vagy két évvel ezelőtt. Hasznos tudnivalókat tartalmaz még az ujság irásban és képben a földmivelésről és arra buzditja a szellemi munkásokat, hogy vessenek be minden talpalatnyi földet. A kormány követi is saját tanácsát, mert a lóversenyteret felszántatta és ezt képben bemutatja. A negyven oldalnyi terjedelmü „Érdekes Ujság“ számos elbeszélést, verset és tudományos cikket tartalmaz.

A „Tolnai Világlapja“ első oldalán a szónokló Garbai Sándort, a tanácskormány elnökét mutatja be. Fényképfelvételeket találunk Frankel Leó emléktáblájának leleplezési ünnepélyéről, amelyen Bokányi Dezső és Czabán Samu mondtak beszédeket a tömegnek. Ez a lap mutatja be a postások vörös ezredének elindulását a frontra. Az ujság többi része tudományos és divatcikkeket, fényképeket tartalmaz.

A „Képes Ujság“ megismertet bennünket az olaszországi selyemhernyótenyésztés nagy jelentőségével irásban és képben, majd a nagy világ furcsaságaiból mutat be személyeket. Itt látjuk Landler és Haubricht népbiztosokat a vasutasok közt, azután kis gyermekeknek való tréfák szórakoztatják az olvasót.

A „Bazár“ cimü divatlap első oldala rendkivül elegáns, csipkeruhás szép divathölgyet ábrázol. A folyóirat bemutatja a tavaszi és nyári divat ujitásait. Rovatot találunk benne „Gazdasszonyok kincsesháza“ cimen, amelyben többek között diétás éllap is szerepel arról, hogyan lehet zsir, tej és hus nélkül fentartani a szervezet müködését. A szerkesztői üzenetekben a szerkesztő bácsi ezt üzeni K. Erzsinek.: „Nem hogy nem szégyen, de egyenesen dicséretremélto, ha barátnője esküvőjén régi ruhában jelenik meg. Komoly időket élünk, amikor léha cicomának semmi helye nincs.“

A „Mátyás Diák“ most is éppen olyan sületlen tréfákat és rajzokat közöl, mint 25 évvel ezelőtt.

Az „Április“ cimü élclap azonban ötletes és eleven. Az első oldal a piacot mutatja be és a kofa azon panaszkodik, hogy maradt még vagy 4—5 libája, de senki sem akarja megvenni. Ennek ellentmond az a kiváncsi kérdés, hogy „hány pesti megy az idén Marien-

Alapitási év: 1830. ÁKONTZ SÁNDOR TELEFON 554. SZÁM
LEGRÉGIBB KÉZIMUNKA, KÖTÖTT
ÉS RÖVIDÁRU RAKTÁRA KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR.

badba fogyókurára? A népszövetséget gunyoló karrikaturán ez a tábla olvasható: „Népszövetség! Németeknek és kutyáknak tilos a bemenet!“ Rendkivül aktuális az alábbi himenhirdetés: „Peták Aladár, a Petrezselyem-utca 10. számu ház főbizalmija és Sebes Anna a Szitakötő-utca 22. számu ház házbizottsági tagjának leánya házasságot kötöttek.“

Érdekes megfigyelés különben, hogy egyetlen lap sem közöl hirdetéseket. Az egyik ügyes karrikatura sejtetni engedi, hogy most is van korrupció Budapesten, a burzsoá most is meg tudja szerezni az egyedül üdvözitő szakszervezeti igazolványt. Ugy látszik, Pesten még mindig vannak elhizott emberek. A pesti korzóról olyan kövér alakot (Ujhelyi Nándor irót) mutat be, mint Kalmár László és valaki hozzásóhajtja: „Nehéz idők, nehéz emberek!“ A régiséggyüjtőket is látjuk, amint 50 és 100 koronásokat gyüjtenek.

TOLL ÉS TŐR

MISSMACHER ÚR LEVELESLÁDÁJÁBÓL

Kedves jó bátyám,

nem tudom, hogy eljutnak-e hozzád soraim, de elhatároztam magamat, hogy a lelkemben élő hangulatokat papirra vetem s ha majd egykor kezeid közé jutnak e sorok, látni fogod, hogy unokaöcséd mily nagy válságokon ment keresztül. Régóta nem hallottam hirt Rólad szeretve tisztelt Bátyám. Rossz nyelvek azt suttogták, hogy a levegő merész hullámaira biztad földön megingott sorsodat s egy szebb hazába eveztél. Ó Svájc, ó Svájc! Mások élénken cáfolták e hirt. Megvallom, én egy percig sem hittem a hazug hireknek, mert tudtam, hogy Te szeretve tisztelt nagybátyám, sohsem épitettél magadnak légvárakat, ahová csak ily merész utakon lehet eljutni, a Te morálod, aminek Én annyit köszönhetek, mindig az volt: „A saját kamatlábán álljon meg az ember! Ne üzzön csalfa képeket, de alkalmazkodjék a szolid, icike-picike ártatlan kis konjukturákhoz. Ezeknek a kezetlen báránykáknak voltam én is mindig a szerény pásztora s mégis nekem rontanak most a hálátlan emberek. Azt a láncos-lobogósát! (Apropó lobogósát, na látod kedves jó nagybátyám, már káromkodni sem tudok nyugodtan, mert az emberek mind rám mosolyognak, nem értenek meg, csak huncfutul megfenyegetnek: hej-hej, maga kis lobogós, mért lobog megint olyan nagyon, hisz az árt annak a kedves jó egészségének.) Azt mondják rólam, hogy antiszociális ember vagyok, pedig mindent, csak ezt nem lehet elmondani rólam. Ha hozzám jött valaki kérni vala-

mit, mindig megadtam neki a magáét. A magáét, t. i. a maga jó tanácsait, k. jó nagybátyám, amit belém öntött sok évtizedes kiváló tapasztalatai alapján leszürve, azt, hogy csak türelem kell és mindig megjön a jutalom. Tőlem senkisem ment el üres kézzel, mert én még a legpicibb bankcsecsemőnek is kezet adtam mindig. Sok tanu van rá, akik bizonyitják, hogy szivarral is megkináltam, „Parancsoljon kérem, egy szivar". És látja, kedves nagybátyám, mégis rosszakat mondanak rólam. Azt mondják, hogy fizetésemelés kell nekik, hogy buza, ruhasegély és még nem tudom mi kell nekik. Hát láttak e már ilyet? Hogy éheznek a tisztviselőim? Az én k. jó tisztviselőim. Azok a derék, becsületes tisztviselők. Bizonyára valaki becsapta őket. Istenem, miért nincs itt az a Nadányi, hogy megmondaná, ki csapta be az én derék, jóravaló tisztviselőimet. A társadalmi mozgalmakban is mindig kivettem a részemet. Most például egy kiállitás volt itt Kolozsvárt. Igazán elsőrendü valami. Mondtam én, na itt neked is ki kell venned a részedet, meg kell mutatnod, hogy derék műpártoló, nem afféle gőgös bankokrata lélek lakozik benned. Én pedig párloltam a derék, törekvő festőket. Meg is rendeltem egy szép művet, mondhatom, jól fog hatni. Egy valami egészen szép, modern művészet lesz. A festőművész ötletes ember, jó cimet is adott neki: „Intézetem a wilsoni elvek alapján". Ha kész lesz, ki fogom állitani, már egy jó helyet is választottam a számára, hogy mindenki lássa, ott fog tündökölni és tudom akkor nem fognak annyit zavarni, hogy így, meg úgy. Édes jó nagybátyám, nem tudom mit tevő legyek, hogy még jobban kimutassam, hogy én derék polgár vagyok. Ha még valamit követelnek tőlem, én a föld alá sülyedek szégyenembe. Én már különben erről az esetről is gondoskodtam. Van nekem egy jól berendezett kis cellám, oda elvonulok, ott nem akadnak rám azok a gonosz emberek.

Bánatos szivü ÖCSÉD.

□

Kolozsvári kitünőségek életéből. Azt tartja a példabeszéd, hogy a kiváló egyéniségek jellemének lényegét sokszor jobban megvilágítja egy-egy kis apróság, mint pár száz oldalos biográfiák. Ezért jegyzünk fel itt nehány esetet vezető társadalmi szerepet játszó kitünőségek életéből. Az első főhőse

Dick Jakab

a közismert, drága Dick Jakab, a kolozsvári kereskedők és nők körülrajongott kedvence, akinek a vagyonán át csak a szerénysége — nagyobb. Vele történt meg az a naivságában lebilincselően bájos eset, hogy egy nála üzleti ügyben járó úrnak azt a kijelentést tette: „Ich lebe von heute auf Morgen", azaz magyarul: Én máról — holnapra élek... Igen, ő ilyen fiú, hogy így él. Igaz, hogy nem sok gondot adhat ez neki, de ő karakter, s amit kimondott, azt meg is teszi. Hát él, máról — holnapra... Sajnálni lehet szegényt. — Talán kellene gyüjtést is indítani a számára, hogy legalább máról nem holnapra kényszerüljön szegényke élni, hanem — holnaputánra. Ha óhajtja, megtehetjük

neki ezt a szivességet. De Dick úr, ön talán mégis csak csalódik.

*

A második apróság címszereplője egy köznépszerű

mágnás asszony.

Rongyos pár milliócskaja van csupán neki, bagatell milliócskák, amelyek mellett oly sok a gond az élettel, hogy kénytelen a szakácsnőjével egy ugorkáért is veszekedni, mert az pocsékoló és pazarló és az ugorkát nem vékonyan, hanem vastagon hámozza. Rettentő dolog, ebbe bele is lehet pusztulni vagyonilag, persze csak nehány vacak milliócska van a zsebben. A szakácsnő azonban igen temperamentumos nőnek látszott s a bárónőnek erélyesen vágott vissza. — Ilyen bagázsnál én nem maradok tovább. Becsapta maga után az ajtót a bárónő orra előtt.

A harmadik apróság szintén egy mágnásnővel történt meg.

A bárónő

a Sétatéren elvesztett egy selyemkabátot, amely mondjuk ezer korona értéket képviselt. Bejelentette az esetet a rendőrségen, amely azonnal bevezette a nyomozást. A nyomozó detektiv a kabát elvesztést az „Ellenzék"-ben is közhirré tétette. A 77-es számú rendőr történetesen megtalálta a kabátot és elvitte haza a bárónőhöz. És a bárónő, *a dúsgazdag bárónő 4, szóge négy korona jutalmat adott a becsületes megtalálónak.* — Úgy látszik, épen — nagylelkűségi rohamában találták őt.

A csattanó a dologban az, hogy a detektivnek a kabát eltünését közhirré tevő hirdetés *negyven* koronájába került, s most azon töpreng, hogy ki fogja neki megtéríteni ezt az összeget. Talán az ég, amely az Úr liliomait is ruházza?!

Puck.

□

A kávéházak drága árai. A kávéházakba járó közönség állandóan panaszkodik, hogy a kávéházban kiszolgáltatott italok tulságosan drágák. Különösen áll ez az úgynevezett buteliás-borokra. Vannak kávéházak, ahol 7 deciliteres palaek borért 28—32 koronát számitanak fel, holott termelőtől 6—8, a kereskedőtől 9—12 koronáért vásárolják. A panasz már oly általános, hogy nem mulaszthatjuk el a hatóságok figyelmét is felhivni ezekre az állapotokra. Vagy a szegény ember már bort sem ihatik ezekben az időkben?

□

A viszonyok — bizony erősen megváltoztak, ha keresztapám felébredne családi sirverméből, tízszer is törülni kellene a szemét, mert tótágast áll a világ, az eddigi paraszt és méregdrága kereskedők, most etik és finom udvarias urak — se, milyen változatos azért mégis ez az ár — cirkusz. Egyik kereskedő még homloktérben büszkélkedik az árai-val, mig a másik már becsületes elfogadható szinvonalon sürög-forog. Pld. a kávé a Colombónál 50 korona, Pálmainál 50 korona, Szelénél 49 kor. és na most képzelje el az olvasó, Delegi Istvánnál 42 koronáért kapsz kávét. — Hát ez meglepő, de miért adja ez olcsóbban. Kérdjük?

MŰ

KERESKEDÉS MEGNYILT
MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 8.

NOVELLY L. UTODA
SPIRER-FIVÉREK
női divatáruháza Mátyás király-tér 16.

A legjobban és legolcsóbban étkezni a
MÁTYÁS-
ÉTTEREMBEN
lehet (Víz-utca). Havi abonoma, kitünő koszt. Pontos kiszolgálás. Kiváló tisztelettel kér pártfogást a „Mátyás-étterem" tulajdonosa

Marosvásárhelyi Bank
és Takarékpénztár Részvénytárs.
Marosvásárhely,
Széchenyi-út 21.
FIÓKINTÉZET SZÁSZRÉGEN

WERTHEIMER MIKSA
mezőgazdasági szeszgyára s
TEJ-GAZDASÁGA
Kolozsvár

HA FINOM CUKORKÁT AKAR,
KÉRJEN MELISSÁT!

KOLOZSVÁR LEGJOBB KONYHÁJÁT
legpompásabb borait találja meg a Szentegyház-utca 8. alatti étteremben. — Uri társaságok kedvelt szórakozóhelye. Naponta elsőrangu cigányzene. Pártfogást kérnek kitünő tisztelettel
Répay és Vajday tulajdonosok.

ÚJ MANIKÜR-SZALON
Majális-ucca 5. sz. alatt
Nyitva mindennap reggel 7—1 óráig, délután 2—7-ig. Egyszeri manikürözés 3 kor. Pártfogást kérnek tisztelettel *a tulajdonosok*

Felhivom a b. közönség szives figyelmét a mai kor igényeinek megfelelően ujonnan berendezett
kóser mészárosüzletünkre
Széchenyi-tér 37. sz. alatt, ahol minden időben friss és mindenféle kóser húsok a legolcsóbb napi árakon kaphatók. Szives pártfogást kérnek tisztelettel a
LEBOVITS-TESTVÉREK

LEGMAGASABB ÁRON VESZEK
nyers és száraz marha és juhbőröket, valamint fenyő-, tő gyeserf és gubacsot. Sámson Manó, Egyetem-u. 3. szám

LAKATOS JÓZSEF UTODA ÁRUHÁZA
Kolozsvár, Deák Ferenc-utca 13.
Befőttes, ugorkás üvegek, fa-szandál cipők eladása nagyban és kicsinyben.

EURÓPA-KÁVÉHÁZ
Kolozsvár város előkelő szórakozóhelye. Esténként kitünő czigányzene. Szolid árak. Figyelmes és pontos kiszolgálás. Kitünő billiárd. Tulajdonos
KASSAI KÁROLY

SZABÓ JENŐ
NŐI DIVATÁRUHÁZA
KOLOZSVÁR, WESSELÉNYI M.-U. 5. SZÁM.
SZÖVET ÉS SELYEMÁRUK NAGY VÁLASZTÉKBAN ÉRKEZTEK

Heinrich Szappangyár
SZAPPANAI
a legjobbak Kolozsvárt.

A KÁRPÁT-SÜTŐDÉBEN RÖVIDESEN
OLCSÓBB LESZ A KIFLI

BÜRGER ALBERT
SÖRGYÁRA
MAROSVÁSÁRHELYT.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvény-Társaság
KOLOZSVÁR,
Mátyás király-tér 7.
Befizetett alaptőkéje: 4,000.000 K.
Egyéb alapjai: 2,700.000 korona.

ÉTTEREM-MEGNYITÁS!
A n. é. közönség szives tudomására hozzuk, hogy a Mátyás király-tér 24. szám alatt a volt
GAMBRINUS
éttermet megvettük és ujonnan átalakitva megnyitottuk. Pártfogást kérnek Nagy és Komjátszeghy tulajdonosok

GYERMEKTÁPSZEREK!!
Moly- és rovarirtószerek. Czitrompótlók. Ecetpótlók — Ruhafestékek minden szinben legolcsóbban beszerezhetők (Mátyás király-tér 26. sz.)
RÓZSA-DROGÉRIÁBAN

Nincs többé gyufauzsora
Müller János műszerész
és öngyujtógyártó Jókai-u. 5.

Női ruhákat, selymet, szövetet bármilyen szinre kitünő sikerrel
FEST ÉS TISZTIT
a legelőnyösebb árakon Kolozsvárt, Hegedüs Sándor-u. 5. DUFEK

Czell Frigyes és Fiai
Sörgyár, likör- és rumgyár, szesznagykereskedés és bornagykereskedés. —
Telefon 78. Interurbán 1231.

A legjobbminőségü torták
sütemények és pozsonyi kiflik, fagylalt, jeges- és tejes-kávé mindennap frissen
KAJDY ISTVÁN cukrászdájában
Honvéd-u. 18. alatt kaphatók. Bármily megrendelések eszközölhetők. Viszonteladárusitóknak olcsón házhoz szállittatnak.

Bernát-papirosáruház nyomdai intézetének nyomása. — Telefonszám 975

KODRIAN *Kornél*, festő, * Pozsony 1886 máj. 1. Budapesten tanult. 1918 óta Kolozsvárt él. Táj- és csenéletképeket fest.

E. Gy. I. 1731.

Fején turbán van leveldiszszel s bajusza s
alástjának gallérja lehajtott. Felirata a

ri l'anno 1350 d'eta. d'anni 46.
22."

tor Secondo."
nyomtatva.
eretnek 18.2 : 14.3 sa rézlapnak 19.7 : 14.7 cm.
eratori de Turchi. In Vicenza 1599.

66/93 № 13.

Codreanu Aurél

festő

Erod

A Hirnök.

1937, 6 n. 192. l.

(Codreanu Aurél Lép-
kiállítása.)

Kodrean Kornél

neven tanult
a főiskolat 1906
egy fél évig.

Kodrean Kornél

1906/7 I.

Ferkèpzomfoiskòvk

1932-33. 102. l.

Kodrián Kornél

kall. kiáll. 1922. jan.

Kolozsvár

Sorrendben, de nem értékben negyedik Kodrián Kornél. Pompás, felfokozott színek, kitűnő rajz, fák, lombok, virágok tobzódása jellemzi festményeit. Kiváló néhány fellegvári képe: a „Várkapu", a „Kertben álló lány". Egy kert-utcai részlete pedig tökéletesen adja vissza a tavasz minden üdeségét.

vol

Keletmagyarország

1922. jan. 16. (Erdélyi képzőművészek ujabb tárlata.)

Budapest, V. kerület, Szalay-utca 10—12. szám.

302 sz. Postam

40305

Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes

Műemlékek Orsz. bizottság

úrnak

BUDAPEST
934 DEC. 15 18
Nn 62 Nn

Hivatalból
Díj átalányozva

Budapest,

Kodrián Kornél

festő

1908 – 12

Elhunyt 1930. 85. l.

T. 4863.

körülvéve áll Rüdiger, mig az
szél a honvédekhez, kiknek egy
más része pedig kétségbeesésé-
ében jobbról város látszik.

es Görgey strekt vor dem russischen

commandanten geben sich gefangen
ust 1842.

ner Mariahilf No. 128 in Wien.

32.8 cm.

382.

Kodrián Kornél

100 k államsegély

Értimisk 1909/10. 8. l.

ad jobbra. Jobb felöl elválasztott göndör
vált ála körüli szakála barna, és szeme
lévö s „Magyar Ország" – ot ábrázoló
bus áll s tollas kalapja fekszik; míg ~~jobb~~ bal
a nehezedik. Ingének gallérja lehajtott; [alil-
ürke. ~~Jobbra~~ Derekát zsinór öv szorítja s
vetve. Jobbról sötétzöld függönyt vesszünk
icz 1853" olvasható.

tei 169,5 : 119.3 Gm

. 1853.

az 1893: X. 30-dikki számla alapján

nindt-féle frankfurti czegtöl (1894. julius

kr. (110/894). [114/893, 156/93.]

. nyugtára.

. Kiállításra engedtetett át (39/96,

ezett vissza (416/96.)

mes mentéje, melynek bélés piros, sötét meg-

környököl,

Kodrian Kornél

200 K államsegély

Esztímisk 1910/11. 15. l.

...tor Austriae
...e, Longobardiae Venetiarum,
...chidax Austriae &c. &c."

...cographia Petroniana Patavii. M.DCCXV."

D.7: 36.8 cm.

I. Ferencz:

Térdig, hatnyolczad jobb
Haja rövid s arcza s bajusza
ki pálczát tart s baljával a
melyen több korona s országa
nyakravalója fekete, mellfodra
mántszegésű. Jobb vállától bal
ken az aranyoppapjás rend jelvény
Mária Terézia rend felett még e
A háttérben rojtos függöny tűn
fejű sastól balra s jobbra ker
melyek mellett allegoricus nő-
tól s pálmától átkarolt abr
7-én és 15-én kiadott érmek el
pajzsok vannak, a melyeken: „
— „Gremona" — „Bergomum
„Venetiae" — „Verona" — „Vice
Tarvisium" — „Rhodigium

Kodrián Kornél

200 k államsegély

Értimisk 1911/12

24. l.

Hadrian Barrel

200 L. Bilanzsalz

Bertrand Phipps

Dep. C.

Kodrián Kornél

Zook államsegély

Élmisk. 1912/13

27. l.

Iványi Béla dr. IV. 118.

régi nagymamák, akik fiatal unokájukra vigyáznak, nehogy másképpen legyen erkölcsös, mint ők voltak. Vagy tán éppen úgy ne legyen? A halál szaga érzik már rajtuk és mégis uralkodni akarnak az élőkön. Elnézi, mint árad szét a cigaretta füstje és szívódik bele a butorok bevonatába, titkos elégtételt érez ezekkel a multból maradt dolgokkal szemben, amelyek fellázadnának, ha tehetnék, a megbotránkoztató cigaretta ellen is. És szívja a cigarettát, hadd lázadozzanak az ósdi holmik, a botránkozó nagymamák barátai és fulladozzanak a füsttől, amelyet be kell szívniok foszladozó testükbe.

Irma, a Gyurka huga beszalad a tornácról, frissen, kislányos esetlenséggel. Simára fésült haját csattokkal tűzdelte teli, úgy szeretné, hogy minél inkább nagylányosan járhasson és öltözködhessen, de a többiek ne vegyék ezt észre. Megáll Adél előtt zavartan, mint akit valami titkos dolgon csiptek rajta, hiszen azért jött, hogy a nagy állótükörben megnézze, miképpen mutat hajdísze a sok csattal, amit órák hosszat rendezgetett kint egy kis kézitükör előtt. Mert a nagy tükörben, ahol egész testét láthatja, bizonyosan másképpen mutat. Elmosolyodva, zavartan keresztül akar szaladni a szobán, hogy a másik ajtóban eltűnjék, de Adél megállítja.

— Miért riadsz úgy meg? Gyere, ülj csak ide mellém egy kicsit.

— De Adél néni...

Megfogja a lány kezét és maga mellé ülteti.

— Mit szégyenlősködsz előttem? Beszélgessünk egy kicsit így ketten, titokban.

Irma lesüti a szemét, behúzza a nyakát és a padlót nézi.

— Hiszen ekkora lánnyal már mindenről lehet beszélgetni. Tudom, hogy szerelmes vagy, azért vonakodsz úgy.

— Nem, nem!

— Nem kell ezt szégyelni, nem vagy te már elemista. Az ekkora lányokhoz bizony már fiúk járnak s meg kell tanuld, hogyan kell velük szemben viselkedni. De hová is gondolok, anélkül is tudod te már, jól láttam.

— Nem, nem, nem vagyok szerelmes.

— Egy szó se legyen. Nem lehet azt titkolni, barátocskám. Más még hamarabb észreveszi, mint te magad. Csiki Pistát szereted. Láttam tegnap este is, mikor itt volt. Nem baj ez, fiam. Csak arra ügyelj, el ne áruld neki, hogy szereted. Neki mindig azt mutasd, hogy nem szereted. A barátnőidnek se áruld el a titkodat, mert abból nem szokott semmi jó származni. Tudom, hogy az ekkora lányoknak, mint te, első dolguk, hogy barátnőiknek megírják, ha szerelmesek. Tán fogadalmat is tettetek erre az iskolában, mielőtt elváltatok. Úgy-e, érezted, hogy nem tudod magadban tartani a titkot, el kell mondanod valakinek, mert nagy boldogság ez és csodálatos dolog.

— Jaj, Adél néni, holnap mindegyiknek megírom, hogy nem volt igaz...

— Én leszek a te egyetlen barátnőd. Velem másképpen áll a helyzet, mert én már nagy vagyok, nekem nyugodtan beszélhetsz.

Megöleli a leánykát és az ölébe hajtja fejét.

— Hej Irmuskám, úgye de jó szerelmesnek lenni? Ne félj, én is az voltam a te korodban, de még milyen szerelmes! Most hallgass ide, mond neked Adél néni valamit. Csiki Pista nem hozzád való.

Irma félrefordítja arcát és hosszan hallgat.

— Tudod miért?

— Tudom.

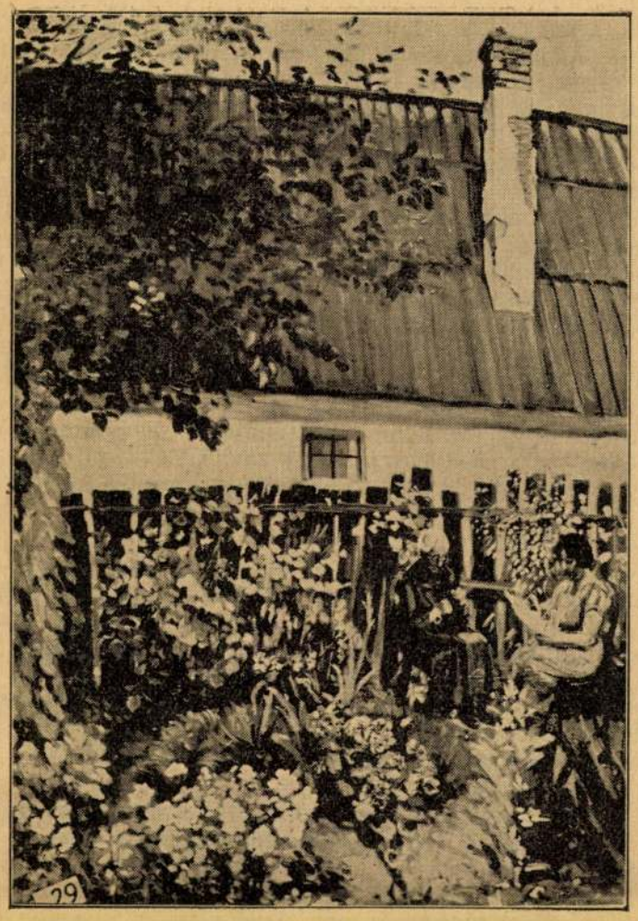

Délután — Codreanu Kornél festménye

— Na látod, felnőtt, okos gyermek vagy te. Nem hozzád való. Ezért mondtam, hogy szerelmes lehetsz, de nem szabad mondani senkinek. Ez a szerelem úgyis elmúlik, majd jön más helyette. Az lesz csak az igazi szerelem. Szerelmes vagy, mert a te korodban mindenki szerelmes valakibe, de csak ezután jön el az, akibe igazán szerelmesnek kell lenned. Csiki Pista ügyes fiú, de hozzá nagyobb lány illik. Ha legalább öt esztendővel volna fiatalabb, akkor szerethetnéd és minden másképpen lenne.

— Nem. Mondja csak ki az igazat, úgy ahogy a hátam mögött is beszélik. Ha legalább ötször ilyen gazdag volna...

— Dehogy! A gazdagság nem számít, a boldogságról van szó.

— Adél néni, a szívnek nem lehet parancsolni.

Adél nagyot kacag és megöleli a lány nyakát.

— Mi a szösz, hát ezt már honnan tudod?

— Mit csináljon az ember, ha azt érzi, hogy szeret valakit.

— Igy is tudsz te beszélni? Ez már igen, ez már szép. Miért nem mondod úgy, hogy mit csinálják, ha szeretek valakit. Igy igazabb lenne és egyszerűbb, természetesebb.

— Nagyon nehéz azt kimondani.

— Jaj, te nagyszerű lány vagy. Nesze egy cigaretta, ezt kapod jutalmul. Gyujtsunk rá titokban.

Az asztalon lévő tárcából kivesz egy cigarettát és a kezébe nyomja.

— Ne félj semmit, elsőrendű dolog ez. A mai lányok mind cigarettáznak.

Pásztortűz 1937 május 31.

Irma vonakodik, nem meri elfogadni. Hiszen ez szörnyű dolog. A hosszas unszolásra mégis enged, de nem a rábeszélő szavak kábítják el, hanem azok, amelyeket az imént hallott, mert olyan rendkívüli volt az a beszélgetés, az a titkos negyedóra itt a szobában, amihez hasonlóban még nem volt része. Senki sem beszélt vele még ezekről a dolgokról, nem is hitte, hogy így lehet róluk beszélni, egyszerűen és titkos sugdolózás nélkül, mint bármi egyébről. Soha sem érezte még ilyen különösen magát, most vette észre igazán, hogy lány lett. Milyen nagyszerű ez a felnőttek élete, mennyivel könnyebb, mint a gyermekeké, hiszen itt minden szabad.

Szívja a cigarettát, amelyet Adél meggyujtott neki. Majd megfullad a füsttől, kínlódik, lélekzet után kapkod, de nem köhintene egyet is, nehogy észrevegye Adél a nagy küzdelmet. Rettenetesen szégyelné, ha kacagna rajta. Azt akarja, hogy zavarát és izgalmát észre se vehesse, úgy viselkedjék teljesen, mint a nagyok.

— Tetszik?

— Nagyon jó.

— Na látod. Nem vagy te olyan, mint a többi vidéki leány. Azok bizonyosan krákognának már tőle.

Kapkodásában lenyeli a füstöt, ég a melle, keserű a szája, de azt hiszi, hogy ez mind nagyon jó, mert így kell lennie mindennek, ha egyszer valaki nagy lett. Keserűséget kell nyelni, mérget kell szívni, mindenhez hozzá kell edződni.

— Hát tényleg úgy szereted azt a fiút?

— Szeretem.

Adél kihúzza a derekát, elbámul a gomolygó füstbe.

— Nem baj. Az ember nem szeretheti mindig azt, akit igazán szeretne. A legnagyobb szerelmet rendszerint el kell titkolni, el kell fojtani.

— Nem hiszem én azt, Adél néni.

— Majd megtanulod.

— Adél néni csak le akar engem beszélni.

Adél ismét cigarettra gyujt, nagyot fuj a füstből.

— Az a lány nem is igazi lány, akinek a szívében nincs egy-két szerelem eltemetve, Az ilyen szerelmekről nehéz lemondani, amelyekről senki sem tud. Az a legnehezebb, amikor minden egyedül csak a te szívedben van.

— Nem értem én ezt, Adél néni.

Az asszony leveri a cigaretta végét a hamutartóba és kifújja melléből a füstöt.

— A nő dolga másképpen van a szerelemben, mint a férfié. Ha egy nő meglát valakit és beleszeret, még ha olyan szerelmes lesz is, hogy eszét veszti miatta, úgy is titkolnia kell. Mert ő nem kezdeményezhet, ő nem árulhatja el magát, neki csak várni lehet, hogy a férfi szóljon és még akkor is azt kell mutatnia, hogy közömbösen hagyja az egész. Tanulj meg Irma lemondani, ezt tanuld meg jól, mert semmi egyébre sincs ekkora szükség az életben.

Adél egész halmazát sorakoztatta fel a hasonló közhelyeknek, amelyek sajnos, bármennyire elcsépeltek, de mindig elevenen vágnak bele az egyszerű emberek életébe — míg egyszerre csak Irma megrémülve ugrott fel. Eszébe jutott hirtelen, hogy mi lenne, ha az édesanyja most véletlenül belépne valamelyik ajtón és így találná. Meglátná a sok füstöt, ezt nem lehetne eltitkolni. És azt is meglátná, hogy csak ő cigarettázik, mert Adél néni már rég elszívta. Rettenetes lenne. Bedobja a cigarettavéget a hideg kályhába és kiszalad a tornácra. Friss napsütés és meleg levegő ömlik be a nyitva maradt ajtón és emészteni kezdi a füstöt.

Adél nem áll fel, nem szól a lány után, csak nagyot kacag. Hadd szaladjon. Amit hallott, az elől már úgysem menekülhet el. Hátradől a széken és — nagyon kellemetlenül érzi magát.

Kimegy a konyhába, hogy segítsen a főzésnél. De nincs rá szükség, a háziak mindent elvégeznek, csak ődöng erre-arra. Adél úgy érzi, hogy pusztulnia kell, ő itt is, mindenütt felesleges, nincs hivatás, nincs értelem az életében. Elmenni, elmenni már minél hamarabb valahová, mert nem bírja ki ezeket az embereket. Mint ahogy nem bírja ki sehol az embereket, akik körülveszik. Hiába hangoztatja, hogy jól érzi magát, azt ők nem tudják, szerencsére, hogy miért szeretne maradni.

Irma bujkál mindenki elől, sápadt és rosszul érzi magát. A feje fáj rettenetesen és kavarog a gyomra. Hiába próbálja titkolni, az anyja mégis észreveszi.

— Mi baja van ennek a leánykának? Olyan, mint a halál. Fáj valahol?

— Ma mindenki beteg, úgy látszik — mondja Bartók Dezső.

— Nem fáj sehol, anyuka és nem is vagyok rosszul.

Maga sem tudja, mi baja van, honnan jutna eszébe, hogy a cigaretta az oka mindennek. Adél tudja, hogy minden őmiatta van. Rettenetesen szégyeli most, amit csinált. Hatalmába kerítette valami gonosz szándék és nem tudott uralkodni magán. Töviset kellett vernie ennek a lánykának a szívébe, meg kellett zavarnia a lelkét, csak azért, mert nagyon egyszerű volt mostanig, nyugodt és boldog, mert szerethette azt, akit szeret. Most tudja, hogy miért tette, de akkor még nem tudta, csak érezte, hogy így kell tennie. Gyurka, Gyurka mindig a háttérben... Bosszut állott azért, hogy az ő helyzete olyan elviselhetetlen, rosszat tett, hogy romoljon körülötte a világ és az ő romlottsága ne legyen olyan egyedüli, olyan feltűnő. A szívébe férkőzött romlásnak engedelmeskedett. Irma áldott terentés. Okos homloka, simára fésült barna haja, értelmes, zárkózott szemei, mindez olyan, amit megirigyelhetne, ha nem volna férjes asszony. De így már mindegy, mert a maga szerepét lejátszotta. Már nincs mit irigyelnie senkitől. A tornác párkányára tett kezeit nézi, a színesre lakkozott körmeit és utálja saját magát. Kedve volna lekaparni körmeiről a festéket. Önmagán kellene bosszut állania, önmagát kellene büntetnie, megérdemelné.

Irma elmegy előtte az udvaron, krumplit cipel egy nagy kosárban a kúthoz, megmosni. Lesüti a fejét, nem mer felnézni őreá. Szégyeli magát, vagy gyűlöli őt a történtek miatt? Kár volt olyan gonoszul bánni vele. Csak meg ne mondja az öregasszonynak, hogy mi baja van és hogy ő miket beszélt neki. Elsüllyedne a szégyentől, ha Irma leleplezné. Jó lenne eltűnni most nyomtalanul ebből a házból. Beteggé tette Irmát. Olyen lelkiismeretfurdalása van, mint a férfinak lehet, aki megrontotta egy lány tisztaságát, ártatlanságát.

Gyurka kijön a szobából, kábultan a sok alvástól, pihenéstől. Adél megpillantja, hogy feléje jön a tornácon, ijedten szedi össze magát és leiramodik a kertbe, ahol a férje van, hogy ne lássa, ne lássa ezt a fiút. Menekül, önmaga elől menekül és az élet elől menekül. Mert ez a fiú életet hozna számára, új életet, célt és boldogságot. Boldogságot! De nem lehet. Nem szabad többé látnia ezt a fiút, soha.

Ha a nő napjában csak egy-két órát dolgozik, akkor napjában tíz óra hosszat elégedetlen.
Leghálásabb dolog másokat dícsérni: kölcsönpénz visszajár.

SZABÓ ISTVÁN ANDOR

SZELLEM ÉS ÉLET

Az egyetemi könyvtár könyv- és metszetkiállítása

A könyvtárakban, a könyvek között élő ember gyakran tapasztalja azt, hogy a látogató milyen érdeklődve, de egyben milyen értetlenül néz a hallgatagon reámeredő könyvsorokra. Csak a könyvek szép külsejét, vagy éppen rongyollott voltát látja meg, nem is sejtve azokat az élő történeti tanulságokat, amelyeket ezek a multból ittmaradt néma lények csak a velük ismerősnek árulnak el. A könyvtáraknak, a szakembereknek mindig elsőrangú érdeke és kötelessége, hogy a közönséget reávezessék azokra a tanulságokra, amelyeket a könyvpolcok értetlennek látszó anyaga zár magába. Az ilyen tanulságok egy-egy részletének bemutatását célozzák a könyvtárak anyagából rendezett kiállítások s az ezekkel kapcsolatos előadások.

A romániai könyvhónap alkalmával országrészünk legnagyobb könyvtári anyagának őre, a kolozsvári egyetemi könyvtár is érdekes kiállítással akarja a könyvtár román vonatkozású anyagának tanulságaival az érdeklődő közönséget megismertetni. Május 24-én d. e. 12 órai kezdettel dr. Muşlea János, a könyvtár új, tevékeny igazgatója előkelő közönség jelenlétében felolvasott előadással nyitotta meg azt a kiállitást, mely az erdélyi román könyv 1832—1928 közé eső időszakát kívánja elénk állítani. Az előadó reámutatott arra, hogy az erdélyi román nyomdászat munkája nemcsak műveltségtörténeti tett, de különlegesen nemzeti is, mert a könyvek ébresztették fel és őrizték meg az erdélyi románság nemzeti öntudatát. Egy rövid előadás keretében nem tárgyalhatta a felolvasó az erdélyi román nyomdászat történetét. Mivel csak mintegy a kiállítás anyagához akart bevezető ismereteket nyujtani, városonként sorra vette azokat a nyomdákat ,amelyek 80 éves időközben az erdélyi román műveltség történetében kisebbnagyobb jelentőségre jutottak. Szinte természetes, hogy jelentőség szempontjából legfontosabb a Klein püspök által 1750 táján alapított balázsfalvi nyomda. Természetes azonban az is, hogy a nyomda egyházi volta miatt elsősorban az egyház számára szükséges nyomdai termékek (egyházi könyvek, tankönyvek, tudományos művek) előállításával foglalkozott. Termékei közül különöskép a feltünően szép kiállítású szertartáskönyvek és *Ciparíu Timoteus* könyvei, az ú. n. ciparianak emelendők ki. A románság szempontjából igen jelentős nyomda volt a budai Magyar Királyi Egyetemi Nyomda is. Érdekes megjegyezni, hogy magában ez az intézmény 1780—1861 között, tehát alig 80 év alatt, több mint 230 román könyvet adott ki. Már a 30-as és 40-es években kiadott cirilbetüs könyveinek, majd későbbi latinbetüs kiadványainak szepsege miatt igen keresettek voltak e nyomda termekei.

Az Erdély területén levő városok között a román nyomdai termékek kiadása szempontjaból Brassó és Szeben vezet. Brassonak 1880 körüng nem volt román nyomdája, de addig is az ottani szász nyomdák mindenben kielégitették a románság igényeit. A később alapított román nyomdákban jelennek meg az első sorozatos népszerűsítő kiadványok (Biblioteca poporului, Bibl. copiilor, Bibl. istorică poporală); jelentősek az egyházközségek és iskolák történetét targyaló termékek is. Ugyanazok a fejlődéstörténeti mozzanatok különböztethetők meg a *szebeni* román könyvkiadás történetében is, mint a brassóiéban. Kezdetben itt is a szász nyomdák látják el a románságot könyvekkel, mert csak 1850-ben alapítják meg a román görögkeleti egyházmegyei, később érsekségi nyomdát. Ez az intézmény nemcsak kiadványainak számát nézve, de azok külső kiállítása tekintetében is a legelső helyet foglalja el a román nyomdák között. A könyvkiállítás anyagának szinte egyötödét e nyomda termékeinek anyaga teszi. Az érseki nyomda mellett e városban még több kisebb román könyvnyomtató vállalat dolgozott. A történeti munkák között ott látjuk *Bésán Mihály* közjegyző román Anonymus-fordítását (1899), a politikaiak sorában ott foglal helyet *Pacaţián V. Tódor* híres *Cartea de aur*ja; ezt a magyar hatóságok annakidején elkobozták. Azóta változott a helyzet: e könyv ma a magyar nemzetiségi történetírás legtöbbet idézett forrásműve. Itt jelent meg az Astra kiadásában az első, máig is legnagyobb román lexikon, a háromkötetes Diaconovici-féle Enciclopedia Română is. Jellemző, hogy az itt kiadott díszművek sorában Comşanak a román népi fafaragásról és a szőttesekről szóló két hatalmas műve versenyez elsősorban külső kiállítás szempontjából bármely nagy nyomda hasonló termékeivel.

Feltűnő, hogy a román nyomdával rendelkező városok közül jelentőségre negyedik helyen a kis Szamosújvár áll. E városnak, mely egyébként a legújabb időkig gör. katolikus püspöki székhely volt, aránylag egészen korai időponttól, 1867-től kezdve volt nyomdája. A később alapított nyomdákkal együtt e városkában három román nyomda dolgozott. Termékeik különösen a népies és népszerűsítő irodalom köréből valók, de jelentős hely jut az egyházi vonatkozású műveknek is. A többi kisebb városok közül még csak egy nehánynak tudjuk kijelölni a helyét hozzávetőlegesen. Szászváros, Arad, Lugos, Beszterce, Belényes, Karánsebes, körülbelül ilyen sorrendben következnek azok a városok, amelyekben román, vagy románoknak dolgozó nyomdák működtek. Közülük nem egy nemcsak országrészünk, de az Ókirályság számára is dolgozott. A székely városokon kívül csaknem minden erdélyi városban működött román nyomda, illetőleg jelentek meg román kiadványok.

Érdekes, hogy még a magyar fővárosban, Budapesten is volt két román könyvkiadó és nyomtató. Ezek közül a „Luceaferul" a legjelentősebb. Itt jelent meg többek között Goga egyik verseskötete és Agârbiceanu *Dela ţară* című műve is. Még feltűnőbb az, hogy a román könyvek egész sorozata került ki a bécsi könyvnyomdákból. Ha azonban tudjuk, hogy az itt tanuló román diákságnak egyesülete, illetőleg önképzőköre (România Junâ) volt, ez is érthető művelődéstörténeti mozzanatnak tetszik.

Az itt vázolt könyvtörténeti mozzanatok szemléltetését végezte el a könyvtárból kiválogatott és városonként, ezen belül szakonként, csoportosított, mintegy ezer darabból álló kiállítási anyag. Helyszűke miatt a felölelt nyolcvan év könyvanyagának alig egyharmadát lehetett kiállítani. Igy is jó szemléltető anyagot kap az, akit e kor és egy akkor kisebbségi sorsban élő nép közművelődési mozgalmai érdekelnek.

Különös művészi élvezetet nyujtanak a szemlélőnek a balázsfalvi és mikolai fametszetek; főként ez utóbbiakban egy egészen különleges román népművészti ág meglepő szépségeivel találkozunk. A kiállítás metszetanyagának többi darabja érdekes román vonatkozású rézmetszetekkel és könyomatokkal teszi teljessé a kiállítást.

Úgy gondoljuk, e kiállítás eredményei érthető meglepetésekkel szolgáltak a román közönségnek, sőt a szakembereknek is, még inkább meglepetést jelentettek számunkra azok a nyomdászattörténeti jelenségek, melyekre dr. Muşlea János igazgató előadása és maga a könyvkiállítás anyaga is felhívta figyelmünket. A könyvtárigazgató és munkatársai: dr. Muresan Szabin, Boitos Olimpiusz és Vataşianu Virgil fárasztó munkájának megérdemelt jutalma volt az az elismerés, mely már a megnyitó előadáson és később a román sajtóban, meg a kiállítás látogatottságában is megnyilvánult.

SZABÓ T. ATTILA

Két fiatal költő

Horváth Imre: Hangtalan beszéd

Horváth Imrét legújabb kötetében úgy látjuk, mint különös szigetlakót, aki hangtalan szájmozgással küldi üzeneteit. Mákonyos képzeletvilágának távlatából nem hallatszik hozzánk a szó, hangtalan lesz a beszéd, csak érzékeinkkel kapcsolódunk bele a halk muzsikájú versek sodrába s a költő ügyel, nehogy egyetlen zavaró hanggal is felébresszen bennünket. Rövid lélegzetű könyvecske Horváth Imre kötete, de bódító mákonya, amelyet magunkba szívunk, olyan erős, hogy végül is, mint mámorok élvezése után, a fáradtság közönyével tesszük félre.

A századeleji dekadens lírának elkésett hullámverését érezzük Horváth Imre verseiben. Finoman elkevert méreg gyöngyöző cseppje minden sora, amely vak kábulatot kínál a valósággal megbirkózni nem tudó léleknek. Szánalmasan menekül mindentől, ami él és gondolkozik. „Bort, nőt, nikotint adjatok!" — Mérget, mámort, akármit — csak ne lássam a fényt, amely — a borzalmakra rávilágít." Egyedüli éltetője a mámor, csak ebben tud alkotni: „add át magad a szédületnek — a legszebb dolgok így születnek." Amit a környező világból meglát, rendszerint a falak árnyéka, a tükör rejtelmes fénye, régi romok, sötét este és csupa olyan kép, amely komor hangulatába észrevétlenül beleolvad. A másik, a zajló élet kevésbbé érdekli, szennyesnek, piszkosnak látja. „E szomorú világba — olyan riadtan nézek, — mint, aki zsolozsmázva — szennyes kocsmába tévedt" — írja egyik versében. Ezek a keresetlen formában megírt sorok mutatják, hogy Horváth Imre gyakorlott költő, aki kábult képzeletvilágát ellenőrizhető, tiszta képekben le tudja festeni. És mégis sokszor vét a költészet józan szabályai ellen, amin végeredményben nem is csodálkozunk, mert aki annyi mákonyt szed magába, az elcsúszhatna máshol is, nemcsak a költészet szőnyegén.

Verseinek színvonala a kötet sorrendje szerint esik, míg végül utolsó versében ilyen sorokat ír: „Egy csók? Egy sír? Egy könny? Egy tangó?" Hol van ez a sanzonszerű léhaság azoktól a verssoroktól, amelyek igazi költői magaslatra emelik Horváth Imrét: „Miért éppen itt, s zord, — fullasztó fénytelen — falak közt tengetem — fenséges életem?" Vagy komolytalan tréfának veszi költészetét is, mint Tréfa című versében az életet? A választ költői fejlődésének irányától várjuk.

Kónya László: Hang és visszhang

Nincs egy éve annak, hogy Kónya László első ízben bemutatkozott a Pásztortűz olvasói előtt. Két-háromszori találkozás után még jóformán meg sem jegyezhettük nevét, már is kötettel lép elénk. Félszáznál több verset tartalmazó könyve dícséretreméltó termékenység bizonyítéka, ami azonban önmagában véve nem jelent érdemet, mert a művészi színvonalat sohasem a mennyiség határozza meg. Ezt a közismert alapigazságot figyelmen kívül hagyta a Hang és visszhang szerzője, amikor verseit válogatatlanul kötetbe gyüjtötte. A válogatás elsősorban is önkritikát követel, ami Kónyánál hiányzik s következésképpen kötetéből is a jó vers. De legnagyobb hibája az, hogy évtizeddel előtte járó Ady epigonok széttaposott sarújában jelentkezik. Kötetének első fejezetcíme „Álomból menekülő könyörgés" már bizonyos előítéleteket ébreszt az olvasóban. Nem is csalódunk. Se szeri, se száma a versekben előforduló ilyen összetételeknek, mint vágy-álom, vágy-konc, sármulás, halál-világ stb. Leginkább vallásos tárgyú verseiben kedveli ezt a hangot, ahol egyéni meglátás és élmény hiányában az egyetemes emberiség bűneiről siránkozik. Kónya, mint sok fiatal, korára jellemző tetszelgéssel hajlik az elmúlás gondolata felé s a pusztulás festésének minden hatásos eszközével igyekszik elsíratni ifjúságát. Még jóformán el sem indult az élet útján, már is kiaszottan, zörgő csontokkal, élettelen üres szemekkel, mocsaras aggyal áll az összeomlás előtt. És nem riad vissza ilyen képeket festegetni önmagáról, akkor, amikor a Hajnali szózat c. versében éppen tudatos sorsvállalást hirdet. De nemcsak gondolatai szertelenséget lehet észlelni Kónya Lászlónál, forma- és hangváltozatai is kiszámíthatatlanok. Hol dacoló, Adynál látott lendület, hol pedig Balassa Bálint-i primitívség ömlik el sorain. Ime az utóbbira jellemző szakasz a Farsangi nép c. verséből: „Inkább így, mint búsan ő nyílt valójukban — Lássák meg mások itt zarándok útjukban — Csakhogyha érnek ők hatalmas sziklához — Mely nyitott szívével, barlanggal várakoz." Így ír Kónya László, akit „a költészet ritmusa bús boldog rabjává fogadott". De ha nem is tud formailag tökéletes verset írni, annyit mindenkor megkövetelünk tőle, hogy legalább mai verset írjon. Akadnak ugyan részek kötetében, ahol sajátos erő mutatkozik, de még nagyon határozatlan formában. Nem lehet tudni, vajjon tényleges erő alaktalan kitörése-e vagy sikertelen erőfeszítés csupán. S ha valóban erő, sokat kell még higgadnia. Csak azután jöhet számításba, ha — mint maga mondja: — „elsírta vágygyermekségét és kemény férfi lesz" És megtalálta önmagát, mert ez a kötet inkább visszhang, mint saját hangja.

HEGYI ENDRE

KÉP ÉS SZOBOR

Codreanu Kornél kiállítása

Codreanu Kornél magyar mesterek tanítványa: öt esztendeig a budapesti képzőművészeti főiskolán Ferenczy Károlytól tanult s az ő irányítása alatt fejlődött s bontakozott ki tehetsége, azután még két évet a kitűnő arcképfestő, Balló Ede iskolájában töltött. Döntő hatást tettek rá ezek a tanulmányok s ebből érthetjük meg művészi kiegyensúlyozottságát, biztonságát. Arcképet most kiállított nyolcvanhét képe között féltucatnyit ha találunk, városrészletet is ritkán, még téli, halott természetet sem, hanem a sugaras tavaszi képek, virágzó almafák, vízparti lombok, repcés táj és rögös szántóföldek vonzzák. Nem keresi újszerű problémák megoldását, hanem derűlátó lélekkel, önfeledten gyönyörködik a japánkerti virágcsodákban és pipacsos búzában, minden természetalkotta szépségben, csak zengő — bár sohasem harsogó — szín legyen.

Sokmindent megmagyaráz az is, hogy a hétköznap robotjában, mint a városunkbeli szemklinika rajzolója, írtózatot keltő beteg szemeket, arcokat kell rajzolnia naphosszat hajszálpontos, részletező hűséggel. Utána menekül a napfényes tájakhoz, az emberrel és világgal kibékítő természethez.

Közel tíz esztendeje nem állította ki munkáit, lényegtelen volt számára a szereplés s képei valóban azt az érzést sugallják nekünk, hogy festőjüknek kielégülést és belső örömet jelent a festés maga, a természet szépségeinek újraalkotása. Művészetének ezt az ajándékát tőle gáncs el nem veheti, de talán külső siker sem fokozhatja.

á. k.

Szerkesztésért felel:
CSÁSZÁR KÁROLY
Társszerkesztő:
KÉKI BÉLA

MOK

Codrica, nobrán-

Életnagyságunál nagyobb alak.
Weimar. 1845. Mirus S. 58. ff.

Dr. André Csatkai:
Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. Sonderabdruck aus d. „Burgenländischen Heimatblättern".
Jahrg. 1936 Hft. 2. S. 58.

Coets ab Arches, Jac., rajzoló II. 140, 141.

COFFIN KÁROLY, bútorkereskedő

1828-ban pesti bútorkereskedő volt. A helyi mesterek munkáit árusította. -- 3. kép. Coffin Károly papírcimkéje. - /Kiscelli Múzeum/. - Fekete repr. 42. old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban.
39. 221
Az Iparmüv. Múz. Hopp Ferenc Múz. Évkönyve. XIII. 1970. 1971.

COFFIN KÁROLY, bútorkereskedő

A XIX.sz.első harmadában Pesten ismert bútorkereskedő volt.A helybeli iparosok készitményeit árúlta. Papircimkét és sablonról lehúzott tusfestéstes jelzés zést is használt. /3.kép./. 43.old. 14.jegyz

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828- ban. 39.old.

Az Iparműv.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve.XIII.1970. Bp. 1971.

Ø Coffin Károly

pesti ásztalos

inkább kárpítos

l.

és butorkereskedő

Tanulmányok Bp.

multjából. VII. 50. l.

55. l. 67. l.

Lap

LEHMANN, ERNST HERBERT: Gestaltung der Zeitschrift. Ism.: DEZSÉNYI BÉLA 313
M. TÓTFALUSI K. MIKLÓSnak . . . mentsége. Ism.: VARJAS BÉLA 411
Printing in the twentieth century. Ism.: GRONOVSZKY IVÁN 211
RAICHLE WALTER: Das ungarische Zeitungswesen. Ism. DEZSÉNYI BÉLA 203
Die Relation des Jahres 1609. Ism.: HUBAY ILONA 410
SCHULEK TIBOR: Bornemisza Péter. Ism.: HARSÁNYI ANDRÁS 195
SZABÓ PÁL, VITÉZ: A m. kir. Erzsébet-tudományegyetem és irodalmi munkássága. Ism.: Y. 96
SZENTKÚTY PÁL: Régi hazai nyomdák mintakönyvei. Ism.: VARJAS BÉLA 412
SZOLLÁS ELLA—DROSZT OLGA—MOKCSAY JÚLIA: Magyar könyvészet 1936. Ism.: TRÓCSÁNYI GYÖRGY 298
TIKKANEN, J. J.: Studien über die Farbengebung in der mittelalterlichen Buchmalerei. Ism.: VARGA SÁNDOR FRIGYES 301
WITZMANN GYULA: A városi könyvtárügy. Ism.: MOKCSAY JÚLIA 420

*

LEVÉLSZEKRÉNY, TRÓCSÁNYI ZOLTÁN 98, 212, 327, 443
FOLYÓIRATSZEMLE 1939. SUPKA ERVIN 315, 423
RÉSUMÉ — INHALTSANGABE 101, 215, 329, 444
NÉV- ÉS TÁRGYMUTATÓ 447

Coffin Károly

XIX sz.

lásd

Budapesti antalos-
mesterek.

'21

Cognet festő

Századok 1874. 184-205 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészei

/Teleki Blanka/

Coffin Károly MDK

a pesti Vigadó cukrászdájának cseresznye-virágos székei.

274.o.

ZÁDOR ANNA: POLLACK MIHÁLY. Bp. 1960.

M.D.K.

Coffin Károly, asztalos-bárpitos

---

készíti el – Szécsényi elképzelése szerint – a Nemzeti Kaszinó egyes termeinek ülőbútorait, asztalait, függönyeit és más díszítő tárgyait.

Molnár László: Szécsényi István és az iparművészet

Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1967. XVI. évf. 4. sz.

257. old.

(

MDK

Coffin Károly

Siklóssy L.: Régi pest-budai asztalosmesterek. M.I. 1922. 10.l.

COFFIN Károly asztalos

SZENTES András: A Csapó-kuria és a Szekszárdi Képtár. Szekszárd : Wosinsky Mór Megyei Muzeum, 1991 13-14.p. és ill.

O Cognici

l.

Lykanemzromantika

148, 151, 177. l.

BARA LAJOS
Trafik és ujság
KOVÁSZNA

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Cogniet Leo

l.

Ernst Kulpmesterch

MDK

Cogniet

Egy lengyel hős, litogr. Heinrich Ferenc, Cogniet után

Mü-hirdetmény. Hasznos Mulatságok 1833, I. 161.

Cogoranus Klaudiusz, 1596.

építész, Egerben.

Történ. Tár

1900., 557.

Miksa főherceg emlékirata.

Cogoranus Klaudiusz, 1596. körül,
olasz építész, Egerben.

Tört. Tár
1889., 47–48.
Szamosközy István tört. maradványai.

COGORANO, Claudio építész

1596-előtt Eger és azután Esztergom

Koppány T. - Studia Agriensia 17. 160.

1		
26	Inv2.1.5	text
1		
27	Inv2.1.6	text
23		
28	Inv2.1.7	text
30		
29	Inv2.1.8	text
30		
30	Inv2.2.1	text
23		
31	Inv2.2.2	text

Press Return to Continue

23		
32	Inv2.2.3.	text
29		
33	Inv3.1	text
32		
34	Inv3.2	text
4		
35	Megj	text
62		

Cohn, fametsző. Az 1860-as években a »Magyarország és a Nagyvilág« cz. képes lap részére dolgozott.

Cohn
fametsző

M. D. K

COHN-FOWLER festő
(Kalkutta)

1898-ban Nagybányán lakoz-
kodott

Réti Bp. 1954. 324. l.

M. D. K.

COHN - FOWLER festő
(Kalkutta)

1896-ban Nagybányán tartózkodott

Réti Br. 1954. 324. l.

R.-D.K.

COHN-FOWLER festő
(angol)

1897-ben Nagybányán tartóz
kodott

Réti Bn. - 1954. 324. l. -

MDK

Cohn Fowler,
Calcutta. 1896 és 1897,98-
ban az iskolához tartozott.

A Hollósy-iskola ideje. /1896-1901./ 75.o.76.l

Rossi

Cohn Fülöp
órásmester

Pester Lloyd, 1867, XIV. évf. 232. sz.
hirdetés, 6. o.

Rossi

Budapest
Cohn Fülöp órásműhelye

Pester Lloyd, 1867, XIV. évf. 232. sz.
hirdetés, 6. o.

Rossi

Orásmühely
Cohn Fülöp, Pest

Pester Lloyd, 1867, XIV. évf. 232. sz.
hirdetés, 6. o.

megírva

Cogorano, Claudio

l.

Hadtört. Közl

1939. 24. l.

Esztergomban 1590

Magyaróváron

Vác

Esztergomban 1595

Eger 1596.

Cogorano, Claudio

mérnök. az egri
XVIII. sz. várról

Történelmi Tár XI. 114. l.

Banfi Flóris

Századok 1935. 227. l.
228. l. 229. l.

35.332-1941 szám.

Müemlékek Országos Bizottsága tek. Elnökségének

Hivatalból
Közszolgálati ügyben
Díj átalányozva.

Budapest

Hőgyes Endre u. 10

Cogorano, Claudio

Egr XVI. n.

lásd okv.

Szaradok

1935, 227, 228. l.

229. l.

Magdönti Pataki
Vidor adatait

COGORANO, Claudio /XVI-XVII.sz./, Pármából. Kb. 12 évig szolgálta Alessandro Farneset Flandriában, azután Magyarországra jött, ahol az "állam általános mérnöke" /ingegnere generale del regno/ lett. Dolgozott Vác /Vaccia/ városfalán, megerősitette Esztergomot /Strigónia/ és Altemburgot. 1596-ban Egerben volt, amelyet védett a török ellen, de a hiányos előkészületek folytán fel kellett adnia. Visszatért Itáliába és Borgo San Donninoban és Parma-ban dolgozott. 1611-ben Livornoban volt, 1618ban ujból Pármában.

Maggiorotti, 432.

Róma 1934

Cogorano, Claudio

olasz hadi építész

1590 után részt vett az érsekújvári vár erődítési munkálatáiban

vrád

Magg

36. l.

Maggiorotti L. A.

A hadi építészet

M. országon Hadtört.

Közl. 1935. 36. l.

KÖNYVKIADÓ
* FITZUS ZOLTÁN *

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Cogonaro (Cogo-
rana) Cladio

XVI

l.

~~Patakivárép~~

~~125, l~~

Pataki V.: A XVI.
sz. várépítés Morszá-
gon.
Decso m. Tört. Int.
Évk. Bp. 1931.
125, 129. l.

Cogonara Claudio

épitex.

Az 1596-iki török ostrom idejen az egri várban működött. Ezt megelőzően 12 évig működött Flandriában. Az egri vár 1596. okt 12-ig elesett. Cogonaro (igy) Clau-

Pataki Vidor dr. Az egri vár élete. Eger, 1934. 29. l.

diót hadi törvényszék elé állítottak, de ő mindenért a vár ~~[illegible]~~ kapitányát, Nyáry Pált okolja.

Copenhague Clearance

Peter Vilhelm Jensen (1873)

Peter Vilhelm Jensen (1873)

Cogonara Claudio

épitéft

1596 · Eger

Emlékirata:

Tört. Tár. XXIII K. 113. l.

laid ohv

Feladó:Szalai Imre Hegyfalu./Vasmegye/

Cogoranus

Claudius

Epitetz

1596 Claudius
Cogoranus épitetz
(Magyarországban csak
idéglenesen)
Tört. Tár 1900 i 57. 557

Magyar király államvasutak.

Pot

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Cogorano Kolos

hadi építész

Esztergomban 1595-ben Mansfeld tábornok alatt és Egerben 1596-ban Terszkó Vilmos parancsnoksága alatt. A C.-nek Esztergom környékén a Bt. Tamás, Györaj és

irod

Istvánffy.

(károly hegyeken végbezitt műalkotásait Istvánffy részletesen leírja.

irod

Ormós Zsigmond:

Művelődési adatok Mátyás király korszakából. II. közl. Tört. és Rég. Értesítő (Temesvár) 1888. 70. l.

CSÜTÖRT.
15
Kath. Hétfájd. Sz.
Prot. Nikodém

PÉNTEK
16
Kath. Kornél p.
Prot. Edit

SZOMBAT
17
Kath. Sz. Fer. sebh.
Prot. Ludmilla

Izr. 16. S. Ki. Thova 3. 4. P.

38

38. HÉT 1932 * IX. HÓ * SZEPTEMBER 30 NAP

Cogorano, Claudio

l.

Maggioria

267. l.

~~Szentgáli Károly tornatanító~~

IX. 86.

Cohn Wolf Izsák

O arany és ezüstnünk

Pest 1827

íród

Horváth Szentpéteri

289 l.

2227. Paál László:

Kép

A Maros vízétől szelt elő
háttérben lévő füzes felé,
Balra, a tisztáson, egy asszony ú
rai aranyozzák meg a felhők

Vászon, mér. 40.3 : 74.3 c

Vétetett a Nemzeti Szalonb

Cat 30

30 = 2000.—

Cohn Wolf Izsák Pest. Ar.

Említve 1827-ben. Valószínűleg azonos Kohn Izsákkal, akinek műhelye 1842-től a Kőnigsgasse 1875. sz. alatt volt.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Horváth H.: I. 250. p.; Wegweiser 1842.

Pest-Buda 1977

I. 81

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.....I.

Név: Cohnmann Joh. Michl

Foglalkozás: üveges

Szárm. hely: Szentes

Hitfelekezet: R. K. Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1768 XII 5

A polgárjogért fizetett összeg forintban:

18

Léon Coignet

festménye nyomán készült Jean-Pierre-Marie Jazet akvatintája: „A koronázott lengyel szabadságharcos." 775. sz. reprodukció.

Rózsa György–Spira György: Negyvennyolc a korabeli karikatúrák tükrében, Budapest 1973. 575.

Victor Coindre

rajza nyomán készült Bertauts litográfiája: „Jelenet az 1859. VI. 24-i sólferinói ütközetből" 859. sz. reprodukció.

Rózsa György – Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével, Budapest 1973. 5751

MDK

Cojétésic Klotild, Zágráb

Közreműködésért bronzérmet kapott a parisi világkiállitáson.

Cikk: Kitüntetések a parisi világkiállitason.

Magyar Iparművészet 1900. 356.l.

Cola da Casentino

l.

Gerevich Emlékkönyv

243. l. 244. l.

és 194. kép

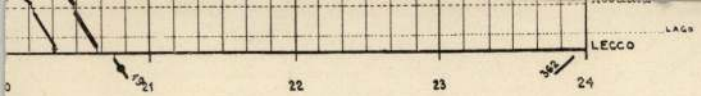
LECCO
21
22
23
24

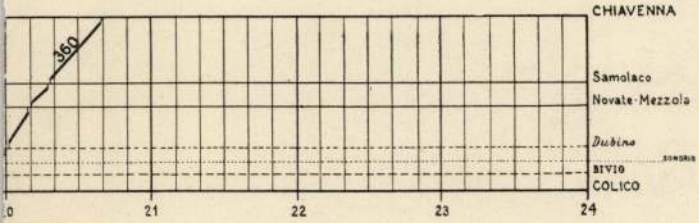
CHIAVENNA
360
Samolaco
Novate-Mezzola
Dubino
BIVIO
COLICO
21
22
23
24

Colard

kapitany

Kartogr-

Eperjesy 1929

90-l

békeszeretete megakadályozta volna a világháború kitörését, melynek folyamán őt Clémenceau vád alá helyeztette a németekkel való állítólagos összeköttetése miatt.

Caillavet (kajavé), *Gaston Armand de* (1869—1915). Francia vígjátékíró. Flers dolgozótársa. (L. *Flers.*)

Caine (kén), *Sir Thomas Henry Hall* (* 1853). Angol regény- és drámaíró.

Ça ira (sza íra) = majd menni fog. Francia forradalmi dal («lámpavasra az arisztokratákkal») kezdő szavai.

Caisson (= kesszon), l. *Alapozás.*

Caissonbetegség. Ha magas légnyomás alatt dolgozó munkások (víz alatt, mélységekben) a süllyesztő szekrényből (caisson) gyorsan, átmenet nélkül kerülnek normális légnyomás alá, a vér által elnyelt nitrogén gázhólyagok alakjában felszabadul s ezek a finom véredényeket elzárják. Hányás, eszméletlenség, halál lehet ennek súlyos esetekben a következménye, vagy a gerincagyi véredények elzáródása miatt gerincvelő gyuladáshoz hasonló tünetek fejlődhetnek ki.

Cakes (ang. kéksz.), sütemény, piskóta.

Cake-walk (kékvók). Néger tánc.

Calabria. Igy nevezték a régiek a 2 délitáliai félsziget közül a keletit, Kr. u. 700 óta a név átment a nyugatira. A mai C. sokat szenved a földrengésektől. (1908.)

Calais (Kalé). Francia kikötő, átkelőhely

nem a drámairásnak, az egyház kötelékébe lépett. Utolsó művét, egész estét betöltő verses világi drámáinak száznyolcadikát már mint nyolcvan esztendős aggastyán írta meg. *Autoinak*, mélyértelmű vallásos drámai játékainak száma 73. Ezeknek C. volt felülmulhatatlan mestere. Romantikus drámái közül legkiválóbbak Az állhatatos fejedelem, A csodatevő mágus és A kereszt áhítata. Három drámai művét rímtelen jambusokban *György* Vilmos fordította magyarra. Ezek közül Az élet álom címűt *Harsányi* Kálmán a gazdag eredeti versformák megtartásával 1924-ben újra lefordította s azóta a Nemz. Szính. ezt a fordítást tartja klasszikus műsorán.

Caldiero (kal-). Falu Olaszországban, a verona—vicenzai úttól délre. 1796 nov. 12. Bonaparte sikertelen támadást intézett itt az osztrákok állása ellen. 1805 okt. 30—31. csata Masséna és Károly főherceg között, mely az előbbinek visszavonulásával végződött.

Calembourg (kalámbúr). Szójáték, amelynek alapja a szó kétértelmű v. kétféleképen értelmezhető volta. (Pl. Pincér, egy sajtot, de ne legyen kicsi, mert nagyon ideges vagyok, minden kicsiség felizgat.)

Calendae, l. *Kal(endae).*

Calepinus, *Ambrosius* (1435—1511). Olasz

misét mond, istent

Celesta. Mustel
1886 óta készített
acélrudacskák adj
billentyűzethez ha
meg.

Celesztin pápák.
Délgalliában a sem
ban a pelagianizmu
római zsinaton elíté
— *III. C.* (1191—
sarja. A hatalmas
csász. túlkapásaiva
de II. Fülöp franci
eltaszított nejének,
fogadására. Lipót
tette a keresztesha
lánszívű Richard f
sítette meg a néme
C. (†1296), korább
rone. Egyszerű és s
közel két és féléves
tottak meg pápá
miatt csakhamar a
alá jutott. Maga is
alig féléví kormány
mondott a pápaság
gorú életmódjához.

Célgömb. A lövé

ANDREAS COLAROVICS, aranymüvesmester

1722-ben Pécs város tanácsa ujabb összeirást és felmérést készittetett./Grundtbuch Gemainer Stadt Fünfkirchen/.-Ot kéziratos kötet, 754 tétellel.-Házzal biró mesterek a Belvárosban:
A telek száma: 213.-A tulajdonos neve: Andreas Colarovics.-Foglalkozása: aranymüvesmester. 130.old

FETTER ANTAL: Pécs 1722-ben 125.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975

Colbe Carl Wilhelm /1757-1835/

Gessner Salamon festő után készitette

"A barlang" c. rézmetszetet

Árverési Köslöny 4.sz., 1939. december.

30.1.

~~O~~ Coles, Lucas

Jezus feltámadása
Lucas Coles,
pictor. s: cum
s. Georgy Langgy
P: L+A: C: 1627

A rozgonyi tem
plomból a 7,
esztegomi keresztény
muzeumban

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

OKTÓBER

31 nap — 40. hét

1 Vasárnap	
2 Hétfő	
3 Kedd	
4 Szerda	
5 Csütörtök	
6 Péntek	
7 Szombat	

Colin kőfaragó

Muzeumi és Könyvtári Ért. 1918. III.évf. 1. füzet.
Iványi B: Eperjes középkori kőfaragói és szobrászai.

28 l.

Ankunft Abfahrt

der Dampfboote in Pesth.

Ankunft von **Wien** Abends } 24., 26., 28., 30. November.
Abfahrt nach **Wien** Früh }
Ankunft von **Orsova** Vormittag den 26. November.
Abfahrt nach **Orsova** Früh den 28. Nov.

Außerdem fährt der Remorqueur „**Erös**" jede zweite Woche nach Semlin und Drenkowa.

Ein junger Lehrer aus der französischen Schweiz

welcher im Unterrichten eine große Fertigkeit besitzt, sucht in einem distinguirten Hause in Pesth oder Ofen als Lehrer unterzukommen, wo er die Jugend in der französischen Sprache auf eine gründliche und praktische Weise, so wie auch im Zeichnen, Schreiben, Gymnastik, nnd wenn es nöthig ist, auch im Rechnen, Geographie und Geschichte unterrichten könnte.

Un jeune maître de la Suisse francaise

possédant une bonne pratique dans l'art d'instruire, desire se placer dans une respectable maison de Pesth ou de Bude, en qualité de précepteur auprès de la jeunesse, ou il pourrait enseigner la langue française par principes, et d'une manière methodique, ainsi que le dessin, l'écriture, la gymnastique et si cela necéssaire, l' arithmetique, la géographie et l' histoire. — S' adresser a l' expedition de cette feuille.

Steingut-
Ausschuß-Geschirr-Verkauf
mit einem Nachlaß von 25 Procent.

Die Krawskaer k. k. priv. Geschirr-Fabrik aus Mähren bringt hiemit zur allgemeinen Kenntniß, daß in ihrer

Niederlage zu Pesth auf dem Servittenplatz im Hause des Herrn Buchhändler Müller Nr. 433

eine Parthie von guten Ausschußgeschirren, bestehend aus: Suppentöpfen, runden und ovalen Schüsseln, Sulz-, Salat-, Einmach- und Viereckschüsseln, Suppenschüsseln, Sauceschalen, Eierbechern, Caffee- uud Suppenschalen, Caffee- und Milchkannen, Milchschaffeln, Zuckerdosen, Menageschalen zum Speise tragen, Schreibzeugen, Fruchttellern, Tabaktöpfen, Weihbrunnkesseln, Salzdosen, Sauce- und Zuckertazeln, Tellern in allen Größen; ferner Lavoir mit und ohne Kannen, Nachttöpfen u. s. w.

vom 19. d. M. angefangen ausverkauft wird.

Um den Ausverkauf besagter Ausschußgeschirre recht bald seinem Ende zuzuführen, verspricht oben benannte Fabrik jedem Abnehmer selbst der kleinsten Parthie

25 Prozent im Baaren,

das ist: 15 Kreuzer bei einem jeden Gulden von den bestehenden in der Niederlage zur Einsicht vorliegenden ohnedies äußerst billig gestellten Fabrikspreisen in Abschlag zu bringen, und hofft, gestützt auf die allgemein anerkannte Güte ihrer Erzeugnisse einem recht zahreichen Zuspruch entgegen sehen zu dürfen.

Zugleich empfiehlt oben besagte Fabrik ihr wohlassortirtes Lager von reinen und mackellosen Steinguttafel- und Caffeegeschirren sowohl in ganzen Servicen als auch einzelnen Stücken, auch übernimmt dieselbe alle Bestellungen auf Namenszüge, Buchstaben, Wappen ꝛc. unter Zusicherung der promptesten Bedienung und der billigsten Preise.

Krawska im Monat November 1841.

Raufer,
Fabrikseigenthümer.

Bei **Gustav Heckenast** in Pesth ist zu haben:

Nemzeti Szakácsné.

Biztos útmutató
mint kelljen
nyolcz szász húsz féle
ételt és italt a' legujabb izlés szerint legegyszerűebben és igen kevés költséggel készíteni.
Egy toldalékkal
a'
Kolompirkonyha
'stb. 'stb.
Továbbá
egy mindennemű, ház-, konyha-, éléskamra- és pinczetartási útmutatásokat, jegyzeteket és tapasztalásokat magában foglaló
Gazdasszonyt árral
bővitett harmadik kiadás.
Készítette
Németh Susánna.
Pesten, 1841. Kötve. 1 ft. 20 kr. p. p.

Pesther Tageblatt 1841.

1170

achung.

ázy'schen Lose seiner Anleihe von
n Conventions-Münze,
er großen

änden und Geld-Lotterie

wurden, spielen schon in der

nmenden Monats Dezember

gen und rothen Actien dieser Lotterie und können in derselben
reffer machen.
m laut Spielplan gewinnen:

000	oder	230,000	W. W.
000	oder	211,000	„
000	oder	202,000	„
000	oder	50,000	„
000	oder	20,000	„
— 3000	—	2000	„

00 und so abwärts bis mindestens fl. 15 Wien. Wäh
ehung erfolgt

enden 7ten April.

5 fl. Con. Mze.

ener besonders reich dotirten Gratis-Actien unentgeldlich.

Hammer et Karis,
k. k. priv. Großhändler.
nn Breisach, Großhändler in Pesth.

Marie Lombardi,

Marchande des Modes,
in der kleinen Brückgasse,

gibt sich die Ehre einem pl. t. hohen Adel und hochgeehrten Publicum die ergebene Anzeige zu machen, daß sie von nun an durch ihre in Wien wohnende Tochter M. Grasselli, jede Woche die neuesten und geschmackvollsten Putzgegenstände erhält, wovon sie bereits ein wohl assortirtes Lager für die Wintersaison besitzt, und überdies wie bisher stets bemüht sein wird, das in sie gesetzte Vertrauen in jeder Hinsicht vollkommen zu rechtfertigen.

Unterzeichneter macht hiemit die ergebenste Anzeige, daß der für den 17. November angekündigte

Transport von 26 Stück polnischen Pferden

der schlechten Witterung wegen erst den 20. November hier eingetroffen ist, empfiehlt sich zugleich auch fernerhin dem Wohlwollen eines pl. t. Publicums. Die Stallung der Pferde ist in der großen Feldgasse Nr. 1101 „zum Leipziger Fuhrmann."

Ergebenster
Lazar Kern et Comp.,
Pferdehändler.

Die Hauptniederlage

von

Gummi-Elastique-Kalotschen

ist bei

Ignaz Zograf,
in der Waiznergasse, zu den drei Pesther Mädchen in Pesth.

Warnung.

In Tyrnau ist bei Gelegenheit eines Einbruchs, die Bank-Actie Nr. 2191 Folio 3091 auf Namen des J. H. Stametz u. Comp. ausgestellt mit Coupons Nr. 35058 entwendet worden. Es wird daher Jedermann vor deren Ankauf gewarnt.

Pesth, den 19. November 1841.

C. J. Malvieux.

Ein Franzose,

aus Paris gebürtig, wünscht bei einer distinguirten Familie Unterricht in der französischen und englischen Sprache zu ertheilen. Näheres in der Expedition dieses Blatte

---

Aufforderung.

David Stern, Bäckergeselle aus Brunnau in Unterfranken (Baiern) wird dringend ersucht, seinen Eltern wegen Conscriptionspflichtigkeit von seinem jetzigen Aufenthalt schleunigst Nachricht zu geben.

Fremden-Anzeige.

Tiger. HH. Kiss, Gutsbesitzer. — Walter u. Ehrenreich, Banquier. — Nagy, Privatier. — Neumann, Lehenfeld u. Pollak, Kaufleute. — Marietti, Doctor. — Coleune, Architect. — Wermycher, Archivar. — Freising, Kaufmann. — Auer, Schiffmeister. — Bozy, Hofrathin.

Palatin HH. Bernáth, Apotheker. — Müller, Doctor. — Duchek, Privatier. — Hengemüller, Grundherr.

Golden. Adler. HH. Gotb, Chirurg — Orszégh, Controlleur. — Zsarnay, — Fekete, Advocat. — Navay. Director.

Verleger: Dr. G. Heckenast.

Colibachi

festő Veszprémben 1824-ben lefestette Bezerédj Istvánne szül. Bezerédj Amália arcképét. Bezerédj né nála tanult festein.

Bodgárd

I. 94. l.

Bodnár István –

Gárdonyi Albert

Bezerédj István.

M Tót. Életr. I. K.

Bp. 1917.

HELYSÉG

BUDAPEST

VÁRMEGYE

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

Gr. Hatvany Ferenc

SZAKCSOPORT

Fr. Festmen

KOR

MÉRET

TÁRGY

LEIRÁS (ANYAG, MEGMUNKÁLÁS, DISZI ÉS, FELIRAT, JELZÉS):

FÉNYKÉP, RAJZ

Colin, Alexander

németalföldi
szobrász

lásd

Történeti Szemle

1918. 131. l.

Éber kritikájában.

a lexikonról

Miksa császár szem-
léken Székesfehérvár
ostroma márvány
domborzumban.

Éber – Gombosi
lex. I. K. 201. l.

Colin Sándor

vobrázy

† 1612

l.

Hadtört. Közl.

1918. 48. l.

l. Thieme-Becker

~~Felirat XVII. sz.-beli ezüst csészén~~

~~VIII. 37.~~

Colin

Kőfaragó

Eperjes 1515

l.

Muz Kot. Ert

1918. 28. l. 35. l.

TOTH IMRENE
hirlapbizomanyos
CSORNA Laki Dome 6. 45

megírva

Colin, kőfaragó

1515.

Iv Eparjés 312. l

November hó 11.-én este 8 órakor az ORSZÁGOS MAGYAR BOKRÉTA SZÖVETSÉG ELŐADÁSA a Kassai Nemzeti Színházban. Szerepelnek: Derecsk, Homokmény, Mezőkövesd, Mikóháza, Miszlóka, Nagykálló, Szatmár és Tard községek bokrétái.

November hó 12.-én d. e. 11 órakor az ORSZÁGOS MAGYAR BOKRÉTA SZÖVETSÉG KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSA az Iparostanonciskolában.

November hó 12.-én d. u. 3 órakor az ORSZÁGOS MAGYAR BOKRÉTA SZÖVETSÉG ELŐADÁSA a Kassai Nemzeti Színházban.

November hó 18.-án este 8 órakor a FILHARMÓNIAI TÁRSASÁG HANGVERSENYE a Schalkház dísztermében.

November hó 19.-én d. e. 11 órakor TÁRLATVEZETÉS. Vezető: Komjáti Gyula.

A színházban rendezett előadásokra jegyek a Kassai Nemzeti Színház pénztáránál, a Schalkházban rendezett hangversenyekre Vitéz Sándor papír- és zeneműkereskedésében (Kassa, Fő-u. 75.) válthatók.

Colin Sándor

Szobrász

XVII. sz.

l.

Ormós Zsigmond

Utazási emlékek. II.

K Pest, 1860. 188. l.

215. l.

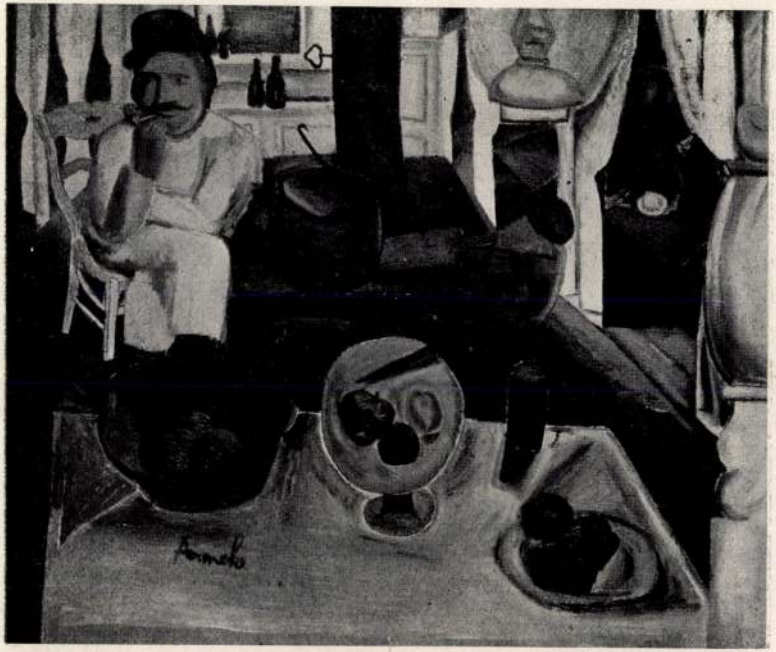

Constant Permeke : *La frittura.*

X Colin (Colins, Colyns) Alexander szobrász

1527 – 1612

Horzsa

FRANZ SCHAIDER

WIEN, VII. BADEN BEI WIEN

NEUBAUGASSE 62. HELENENSTRASSE 14.

ALEXANDER COLIN ? éremművész

281.-FERDINÁND főherceg/a török elleni expedició/. E161.FERDINAND:D:G:AR:-CHID AVE.Mellkép j.sapka,vért, diszes keretelés.--H/.Diszes keretben VINCIT./POTENTIA FATI Férfi alakot üldöző bálna.-É.n./1556./ovális,37-43 mm.ezüst,vert.-Tiroli mester/Collin ? műve.-13.old.

HUSZAR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa.A legrégibb időktől 1850-ig.I.Ujkor.1526-1657.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.Kiadasa. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

ED K

Colinszky Márton, bécsi festöm.

Bredow- al együtt öket dicséri az aradi szinház fény
és szépsége.
Ö festette Vörösmarti, Erkel, Jókai és Szigligeti arc
képeit, melyek a pallat ? domborzatos épitése két
soros körrel veszi körül az óriás gázcsillárt, s a
kisebb kör nyolc beosztásából négyben szerepelnek
a fenti arczképek.

Varga János: Az aradi szinház megnyitása.
Vas. Ujs. XXI évf. 39.sz. 617.-18.l.

Coll, 1. *Schull.*

Coll 1

Collaert, Adrian

Bécs felszabadulása:

A háttérben Bécsnek egyrészét s az égő külvárosokat látjuk s a városon innen a török gyalogság, tüzérség s lovasság az élelmezési szekerektől körvetve rendben vonul el a tábori sátrak egyikét-másikát fölgyujtván. Az előtérben a főbb tisztek haladnak, kik között két magyar főúr tűnik szemünkbe, a kiknek kalpagját toll diszíti. Felirata a kép felett két sorban:

„Sic ad condecorandum Magnae Ducis Toscanae Christinae Lotharingiae, primum in Florentiam introitum, Joannes Brugensis, pictor clarissimus, insignem illam ab invicto augusto Caesare Carolo V. contra Turcas, cum coeptam Viennae Austriae obsidionem foede deseruêre, optentam victoriam, artifici sua manu depingebat"

a kép alatt négy sorban:

Illvstrissimo Domino Antonio De Leiva, Principi Ascvli, Terrae-Novae Duci Marchioni Atellae, Modoetiaeq. Comiti, Ac Canariarvm Insularvm Primati, Philippvs Gallaevs, Deditiss. Eivs Obsequio Cliens, Lvb. Dedicabat.

Antverpiae, CIↃ. D. XC."

s alól balra: „Adrian. Collaert sculp."

Rézmetszet, méretei a keretnek 20.7:31 s a rézlapnak 24:31.5 cm.

Metszette: Collaert A.

Ltsa T. 4279.

155/93 № 2

Collangelo Ottó

Kőfaragó Bpest

lásd

Lamazziparalen

II. 505. l.

STEPHANEUM NYOMDA ÉS KÖNYVKIADÓ R.
SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT
EGYESITETT ÜZEMEI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
KÖNYVKERESKEDÉSE
Budapest, IV. Kerület, KecsKeméti-utca 2. szám. Telefon: Aut. 841—70.

Méltóságos
Nagyságos
Főtisztelendő
Tekintetes

Műemlékek Orsz. Bizottsága úrnőnek
úrnak

R Budapest 4
Bp. 4 1077 /k

Budapest 4.

u. p. Aréna út 41.

vármegye

Collar Ferenc, kőrajzoló. ~~A mult század első felében Pesten, Győrben és Bécsben működött.~~ Az 1820-as években Schmid J. kőnyomdásznál Pesten megjelent művei igen kezdetlegesek, későbbi munkái azonban elég ügyesek. Egyebekközt C. készítette Mathes J.: Veteris arcis Strigoniensis monumentorum ibidem erutorum, aliarumque antiquitatum lythographicis tabulis ornata descriptio (Strigonii, apud Josephum Beimel MDCCCXXVII.) cz. mű Esztergomot a Duna felől ábrázoló czímlapját, továbbá azt a nyolcz táblát, amelyek az esztergomi várban lelt régiségek ábráit tüntetik fel. Főműve Magyarország távcső földképe, melyet Pernold Adolf Emanuel felvétele alapján rajzolt s Neumayer Lőrincz metszett aczélba. Megjelent Bécsben (év nélkül). Művei közül ismeretes még Pozsony vármegye térképe 1840-ből.

Századunk. 1840. 31. l. — *Szilágyi István:* Adalék a magyarországi képzőművészek névsorához. *Tört. Tár.* 1880. 158. l. — ~~*Tört. Képcsarnok grafikai gyűjteménye.* Budapest.~~

T 1828-ból két pesti ozinezett divatkepe ismeretes.

Alighanem a katonairól sodrodott a grafikusi pályára. Az 1820-as években Schmid János budai majd pesti kőnyomdájában dolgozok. C. készítette Mathes J. [ ] c. 1827. megjelent mű összes kőrajzait. T Az ő műve « ». Az 1838-iki pesti árvizről m. á német szöveggel a kőv. kőrajzai jelentek meg: [ ] ~~Művei közül ismeretes még [ ]~~. 1840 Pozsony vm térképet rajzolta kőre.

Kollár Ferenc

litografus XIX sz

irod

Szentiványi Gyula dr.

Szerelmey Miklós -

Petrovics Elek emlék-

könyv. Bpest 1934. 111. l.

Visegrád.

A hegyes vidék közé
és az égő várost látjuk a he
le szemben Nagy-Maros házai
BIVSON hadi hajók és csolnak
a mantuai és a medici hercz

WIZZEGRAD OBER PLINND

magyarázó szövegének kezdete
BESCHOSHEN HAT és be
GENANTH.

Rm., mér. a vk. 25.5:

Szn.
465-

Collár Ferenc

Térkép. 6896 T. 8460. —

Ezen lapnak, a melyen az egyes városok látképben vannak feltüntetve, felirata fölül középütt:

Magyar Ország távcső-földképe.

a kép alatt balra: III. Osztály Pozsony vármegye.
jobbra: Bazin és Szencz vidékjökkel.
alól balra: Collár Ferencz Vitéz rajz.
jobbra: Neumayer Lőrincz metsz.
legalól: A természet után felvette, leirta és ön költségein kiadta Pernold Adolf Emanuel Bécsben (Josephstadt, Florianigasse, 60 szám.)

Am., mér. az al. 34.9 : 50.5 cm.

140-95.

Coller Ferenc

Pesther Moden 1828.2 lap

Szinezett kőrajz.Nagy 8°.

Bécs Gilhofer 72.katalógus3139.sz.

Pótlás Szendrey-Szentiványi Lexikonjának 313.lapjához

Coller Ferenc

kőrajzoló

Csokkal

13.

Jókai Mór születésének 100. évfordulójára ~~vert emlékérem~~. Bronz.

Av. Jókai balra néző mellképe; fönn: Jókai Mór; lenn: Beran Lajos; oldalt: 1825 – 1925.–

Rev. Térdenülő balra néző, kibontott hajú nő; jobbkezét feltartja, baljában nyitott könyv; fenn: A nagy mesemondónak; lenn: hálás nemzete; oldalt: M. kir. pénzverde.–

Vétel 30.000 K-ért. Egy. l. sz. 629

1925. V. 20.

meg a régi magyar várak kőrajzu képeinek kiadását 1822-ben, a második füzet 1830-ban jelent meg. Működése belenyulik a harmincas évekbe s nem nagyigényü, de gondos munkáinak jó volt a hire. Szakmáry J. Budán tartott könyomdát. A negyvenes években Grimm Vincének van kőnyomó-intézete Pesten, Németországból hozatott s itt még (1843) uj vas-sajtóval. Hasonló intézetet alapitott 1847-ben Szerelmey Mihály Pesten, 1850-ben Budán Troch M. E grafikus intézetek számára sok festőnk készitett rajzot.

Ezzel röviden vázoltuk a század különféle kép-szükségleteit, most az a kérdés fog minket érdekelni, mily módon érintkezik a megrendelő, a vevő, gyüjtő a képirókkal, rajzolókkal. A legegyszerübb mód a kiállitás, ennek szerepéről már volt szó. A kiállitások csak Pesten adtak módot a festők és a közönség érintkezésére. Nem kell ismételnünk, mily káros hatással volt ez az egyébként szükséges intézmény a magyar festőkre azért, mert a rendezők tulnyomórészt külföldi müveket mutattak be. E tekintetben Bécs másként intézte művészeti politikáját. Ott ugyan 1840-ig egyetlen külföldi művész műve sem került kiállitásra (a magyarokat nem tekintették külföldieknek). Csak részben vette figyelembe ezt a szempontot az Első hazai művészeti és ipar-kiállitás 1830-ban, amelyet jótékony célra rögtönöztek, amennyiben három szobában «festmények, rajzok, mellszobrok, született magyar vagy legalább a hazában élő művészek művei». A kiállitott anyagra nézve a jellemzés céljából megemlitjük, hogy az egyik 1841-iki kiállitáson a 330 olajfestmény közül csak 110 olyan mű van, amelynek szerzője hazai. Magyar tárgyat dolgozott fel 14 hazai, 15 külföldi művész. A kiállitott műtárgyak számra nézve tulnyomórészt olajfestmények. Egy 1841-iki sta-

Lajos; műlapokon kivül szentképek, vándorlevelek, térképek, szakrajzok, irás metszésével is foglalkoznak, sőt egészen közönséges kereskedelmi munkát is végeznek (levélfej, névjegy stb.). Korszakunk második felében a legnagyobb elfoglaltságuak Vidéky (Kohlmann) János, Perlaska Domokos, Tyroler József, Fuchsthaller Alajos, az utóbbihoz járt korszakunk utolsó évében, a gimnázium elvégzése után, a következő félszázad egyik jeles grafikusa, Doby Jenő.

Csak a legfontosabb neveket jegyeztük ide, az átmenetileg Pest-Budára vetődöttekről nem szólunk. Akiket emlitettünk, azok sem mutatnak munkáikban oly bélyegeket, amelyeknek művészeti szempontból való elemzése termékeny volna. Épp oly rövidre fogott áttekintést adunk a táblabiró-világ pest-budai litografusairól és acélmetszőiről. Acélmetszetet készitett 1835-ben Sürch J. Budán és Baer, aki 1840-ben telepedett le Pesten s ott társult Schmidttel. A bécsi születésü Leopold Zechmayer Pesten is működött s 1846-ban kiállitotta egy acélmetszetü Madonnáját. Tyroler is metszett egy nagyfolio lapot 1848-ban: a királyi párt főhercegek közepette. Fametsző volt a harmincas években Collar Ferenc lovag. Ezt a technikát akkor kivüle nem sokan művelték, annál elterjedtebb volt a kőrajz s a litografusok száma készitményeik olcsósága révén nőttön-nőtt. Két nagyobb litografus-intézet keletkezett Pest-Budán, az egyik 1826-ban, ezt Joseph Trentsensky bécsi könyomdász alapitotta, vezetője Höschl József volt. De az intézet nem ment jól, Trentsensky tehát felhagyott vele, már a következő évben s azontul Bécsből látta el magyar megrendelőit. A másik sokkalta jelentősebb, Schmid Jánosé, aki ezidőtájt telepedett át Budáról Pestre s akinél a már emlitett Collaron kivül Csintalan is dolgozott. Schmid inditotta

Collar rajzoló

M.I.D.K.

rajzait litografálta Szakmáry József.

Gerni, † megj. kőrajz. 1960 206

Collar F. R.

---

21. 4233 58. 1.

Vasvilla, (római) VIII. 188.

Collar F. R.

"Emléke nagy Áradásnak Therésia Városban nagy Mező utcában 1838-ik Esztendőbe Martius 15-ik és 16-kán. /Németül is/. Jelz: "F.R.Collar". Fővmuz.Lt.3617. /Acélmetszetben is megjelent/ -

2917³/158

Collár = Kollár

Collár Ferenc

laid

Kollár Ferenc

NUISZCIGA

KO

L'HOR

Collar F. R.

7

"Emlékezetes a nagy Vizözön, mely a Széna Piatzon tört-
ént 15-t 16-ig 1838 Pesten". /Németül is/. Jelzése: "F.R.Collar".
/Acélmetszetben is megjelent/. Föv.Muz.Lt.3794.-

Collar

körapoli

l.

Schoen Deakteri 6 l.

Kálnoki Bubáty, csernátoni

IX. 101.

690 **Pest és Buda fővárosoknak képe,** Rákos mezejéről véve, az ugyanott próbára felállitatott Vasutnak rajzolatjával. A Nemes Magyar Nemzetnek legmélyebb tisztelettel ajánlja Hofbauer János. Felvette és rajzolta *Hofbauer János.* — Metszette *Gurk Eduard.* — E lapot Hofbauer *1827*-ben rajzolta és *1829*-ben jelent meg rézkarcban. Szinezett rézkarc. Nagy-folio. V. ö. Gemeinnützige Blätter 1829. XLII. . . . . 10,000.—

Rendkivül érdekes kosztümalakokkal élénkitett veduta-kép. Hibátlan, szép példány.

691 **Ofen und Pesth.** Publiée à Vienne chez *Artaria* et Comp . . . Szinezett rézkarc; nagy-folio . . 10,000.—

E lapot Domenico Artaria adta ki s 1822—1830 között készült Petrich András vedutájának a hatása alatt. V. ö. Petrich András. A Mübarát. 1922. 3. szám.

692 **Ludovicea** erste Militär Academie im Königreich Ungarn. Rézm., 20·5—24 cm. A Pollack-féle Ludoviceum-tervnek népszerüsitő képe. V. ö. Die Pesther Stadt- u. Landbothe 1833 . . . . . Eladva

Igen ritka; kifogástalan állapotban.

693 **Pest városának Duna parti része** a' budai várfokról tekintve. — *Rajz. Schwind.* — Károlyi Vándora *1833.* Könyomat; folio . . . . . Eladva

693 a) **Pest Pilis Solt és Kis Kunság Földképe 1834.** Szerzette és kiadta 1834 *Orkényi Ferenczy József. Kohlmann L.* metsz. Szinezett rézmetszet; folio. Alul Buda és Pest látképe a tábori ispotály felől nézve . 2500.—

694 **Universitas Literarum** Francisco I. Aug. Regia Pestini. — *C. Schwindt* del. Pesth. — Stahlstich von *L. Zechmeyer* in Wien. A pesti egyetem és templom látképe. Acélm., 24·5×34·5 cm. . . . . Eladva

Külön példánya a Fejér: Hist. Acad. Scient . . . *1835*-ben megjelent művének. Ez alakjában ritka.

695 **Buda. — Ofen.** Buda látképe a pesti belvárosi templom felől. Rajzolta *Rauschenfels de Steinberg. Stein Károly* bécsi rézmetsző felügyelete alatt *Hyrtl J.* metszette Bécsben. *1836.* E metszet készült Magyarország földabroszának a diszitésére. Kézzel szinezett rézmetszet; ovális alak; 7·4×12·7 cm. . . . . 1000.—

Igen ritka.

696 **Pest. — Pesth.** Pest látképe a Gellérthegy oldaláról tekintve. Rajzolta *Rauschenfels de Steinberg. Stein Károly* bécsi rézmetsző felügyelete alatt. *Hyrtl J.* metszette Bécsben *1836.* E metszet készült Magyar-

ország földabroszának a diszitésére. Kézzel szinezett rézmetszet; ovális alak; 9·3×18 cm. . . . . 1000.—

Igen ritka.

696 a) **Részletképek Pest-Budáról.** Gróf *Vasquez Károly*nak 1836-ban megjelent: Buda és Pest szab. kir. várossainak tájleirása c. sorozatából. 16°. Darabja 1200.—

697 **Ansicht von Pesth.** — Nach der Natur aufgen. v. *M. F. v. Paur 1837.* — Gedr. v. J. Lacroix. — Auf Stein gez. v. *J. Bergmann.* — Verlag v. J. Bergmann in München. A pesti part látképe az Ullmann (ma rendőrkapitánysági) palotától a belvárosi templomig. Kőnyom.; nagy-folio . Eladva

Hibátlan állapotban levő lap.

Ansicht von Pesth 1837. Paur. Kőnyomat.

697 a) **Négy árvizjelenet.** Kőnyomat; 4°. *F. R. Collar* rajzolta; magyar és német szöveggel. 1. Jelenet a Teátrom-piacon (mai Vörösmarty-téren). 2. Jelenet a Széna-piacon (mai Kálvin-téren). 3. Jelenet a Terézvárosban. 4. Jelenet a Józsefvárosban . . . . . 18.000.—

Kifogástalannl szép példányok.

698 **Hat árviz-jelenet.** — Szines kőnyomat; kis-folio. *Trentsensky József* kiadása. 1. Der Theaterplatz. 2. Die Königsgasse. 3. Der Einsturz des Derraschen Hauses. 4. Der Heumarkt.

Collar F.

"Emlékezetes a nagy Vizözön, mely a Széna Piatzon történt 15t 16-ig 1838 Pesten"./Németül is/. Főv.Muz.Lt.3794.- Jelzése: "F.R.Collar"./Acélmetszetben is megjelent/.

ILLÉSHÁZY ISTVÁN nádor,mellk.kőn
XIX.századból.a bécsi kőmetsző i
12.5-13 ,18.5-23 cm.
Kun S.32.-292.

Ismeretlen férfi./A Hüségóvó Int
Irta Markhót Imre,1840.A cimlap
balról férfi arcképe.lith./Főv.K
Kr./I./480.

Jellasics tábornok,Ban von Kroat
térdk.szines kőnyomat é.és rajzo
nélkül,a 40-es évekből.-20-32 ,2
Kun S.32.-312.

[illegible]

nagy Mező utcában 1838-ik Ess-
l is/.Jelz:"F.R.Collar".Főv.Muz.

Collar F.

'Emléke nagy Áradásnak Therésia Városban
tendőbe Martius 15-ik és 16-kán./Németü
Lt.3617./Acélmetszteben is megjelent/.-

Collar F.

"Emlékezés a' Vizáradásnak a' Theátrom pia
1838."Ajánlás István főhercegnek.Jelzése
Főv.Muz.Lt.3615.-

tól 16-ig
m/m.

ldala
nat a
n.

z /1801-1878./

.az

ántora.

F (Pest 1828)

~~[illegible]~~

Rochel Antal

Plantae Banatus Tc. muvének

F Schmid János könyvnidájában kézült „F.B.C." jelű litografiai alighanem C. muvei.

F ~~a nerőtól rajzok~~ a nerő rajzai után

rariores iconibus et descripcionibus illustrate

Collar F.

A esztergomi vár látkepe. Litogr.
Készült Schmidt János pesti műhelyében, hol fenti ugyláttzik segéd volt. Az itt említett metszet bal sarkában apró betűkkel ott a jelzése: F. Collar.

Mathes, Johannes Nep.

Veteris Arcis Strigoniensis. Strigonii, 1827.

Fentitől való e mai litografált ámlapja is.

Tanin.	Költsegatos
Kassai nétsosoryh.	30.000.–
" Hohenbástya, Patóczi ebédlő	45.000.–
" Orbán Tocony	6.000.–
" dóm – lapidarium ra	20.000.–

Collar

Läb IV. 107

Collar, T. R

XIX sz.

80. Az 1838-as árvíz

2 darab nincsett fametszet.

30 P

Almásy-Telki V. 1941.

Tafel 77.

Collar F. R.

Emlékezés a' Vizáradásnak a' Theátrom piatzán a 15-ik Mártiustól 16-ig 1838." Ajánlás István főhercegnek. Jelzése: "E.v. Collar". 323 x 207 m/m.- Főv.Muz.Lt.3614. -

Schloss Stampfen.Kőnyomat 4°.
Lantos X.A.515.

Vor Temesvár bei Kis Becskerek am 9
1849.Hgeg.v.M.Trentsensky in Wien.S
kőnyomat.folio./Haynau táborkarával
három kereszt mögül szemléli Temesv
két.
Lantos X.A.538. (Ld. Törl.

Cistercienserstift Zircz/Akvarell s
művészien festett litográfia./ Egyk
60.5.x 45.5. cm.
Lantos X.A.565.

Collár Ferenc lovag

litografus

l.

Horváth Árpád

378. l.

Collar, F. v.

Emlékezés a' Vízáradásnak a' Theátrom piatzán a 15-ik Mártiustól 16 ig *1838.*" Ajánlás István főhercegnek. Jelzése: „*F. v. Collar*". 323×207 mm. — Főv. Múz. Lt. 3614.

„Emlékezetes *a nagy Vizözön*, mely a Széna Piatzon történt 15t-16-ig *1838 Pesten*". (Németül is.) Jelzése: *F. R. Collar*", (Acélmetszetben is megjelent.) — Főv. Múz. Lt. 3794.

Nagyzlito 69. l.

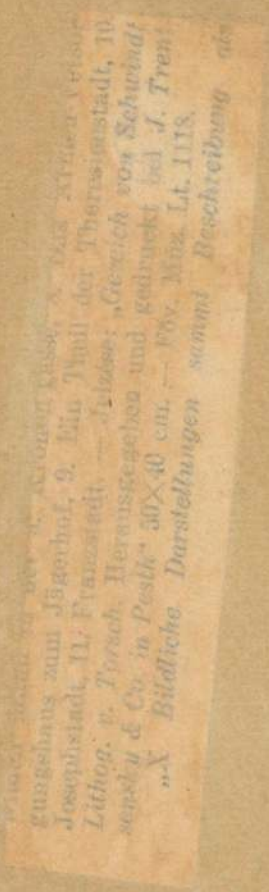

Collar F. R.

„Emléke *nagy áradásnak* Therésia Városban nagy Mező utcában *1838-ik* Esztendőbe Martius 15-ik és 16 kán. (Németül is.) Jelzése: „*F. R. Collar.*“ — Főv. Múz. Lt. 3617. (Acélmetszetben is megjelent.) —

Buda és Pest dunai képe a hajóhíddal a mult század 30-as éveiben. Színezve. Főv. Múz. Kat. X. 7.

Buda és Pest dunai képe felülről nézve. Jobbfelől a Bomba-tér a vízivárosi plémánia-templommal. Színezve. — Főv. Múz.

KOLLÁR FERENC kőrajzoló Pesten a 19. század első felében. Győrött és Pesten is működött. Több kőrajza jelent meg Mathes J.: Veteris arcis Strigoniensis . . . c. művében, 1827-ben, Schmid János nyomdájában. Ld. bővebben Sz-Szi. Lex. I. 313. l.

SZTÉNY
dog

aregnova

Collár Ferenc

Pataky 1957

61. l.

rszágos Bizottságának

Budapest

Nyilatkozat"ot azon
küldöm, hogy a menyiben
osardó községnek a Mélyen
ntézett kéréséhez csatoltassék.

1909 május 30 án

Collár Ferenc lovag

A Nagymező utca.
Fenti litografiája.
Tevesen rézmetszetnek
írva.
Fenti lapja.
Repr.

Horváth Arvíz

10. kép.

Collar F. R.

körajzoló

l.

Schoen Pest - Buda

58. l.

nál.

a kovács mühely előtornáczában áll az
első sérült jobb lábát a tuskóra
mester jobb kezét bőrkötényébe dugta
lépve néz. Balról a csodájára szaladt
asszony áll gyermekkel karján, azután
rkolózva és hátul egy suhancz vigyo-
onnan az uton egy ing fiú sza-
könnyen felhőzött. Jelzése jobbra a

kelt előterjesztésre az 1901: VI.
pján Schneider J.P. jr. mükereskedőtől
ltatott 1901: VII. 19-én(342/901)
1901: IX. 23-i 64907 sz. rendelet (554 901).

jával

Collar F.

lásd Kollár

alatt is

16-ig 1838 Pesten. För. Mit. ltsz. 3794.
Könyomatban is meg van
För. Mit. ltsz. 3616. — 324 x 207 m/m.

Emléke nagy Áradásnak Theresia
Városban nagy Nerő utcában
1838ik Esztendőle Martius 15ik é
16kan. (németül is.) — „F. R. Collar".
acélnetszet.
För. Mit. ltsz. ~~3794.~~ 1410.
Könyomatban is meg van:
„F. R. Collar". 326 x 203 m/m.
För. Mit. ltsz. 3617. —

Emlékezés á Vizáradásnak á Théátrom piatrán a 15dik Mártinstól 16kig 1838.
Ő K: Fennsége István Főherczegsége, ki első napján erem istórtató veszélynek élete veszedelmeivel Pestre áltjöven az ő fenséges jelenlétele által az elesüggett bátorságot megújjita és a nagyon szorúlt lakosokat enyhítvén és segítvén.– (u. ez németül is.)– Jelrése: „F. v. Collar".– 323 x 200 m/m.
Föv. Múz. ltsz. 3615.–

„Emléke nagy Áradásnak Joseph Városban 1838ik Eszten. Martins 15ik és 16kan.– F. R. Collar". 327 x 207 m/m. —
Föv. Múz. ltsz. 3614.—

Erinnerung der grossen Überschwemmung auf den Heumarkt Platz von 15. bis 16. März 1838 in Pest (magyarul is.) —

„F. R. Collar" acelmetszet. 325 x 210 m/m.

Emlékeretes A nagy vízözön Piaton történt 15 I

~~Emlékeze~~

mely a Héma

Ansicht der durch die Überschwemmung
von 13. bis 16. März 1838 zerstörten Häuser
bei der Josephstädter Kirche in Pesth.–
Ger. u. lith v. Dr Kunike.– Gedr. u. zu haben
b. Joh. Schmid.– 325 x 250 m/m.
Föv. Mus. Ltsz. 4148.

C o l l á r F e r e n c kőrajzoló Pesten a 19.század első felében. Győrben és Pesten is működött.Több kőrajza jelent meg Mathes J:Veteris arcis Strigoniensis ...c.művében,1827-ben,Schmid János nyomdájában.Ld. bővebben Sz-Szi.Lex.I.313.l.-

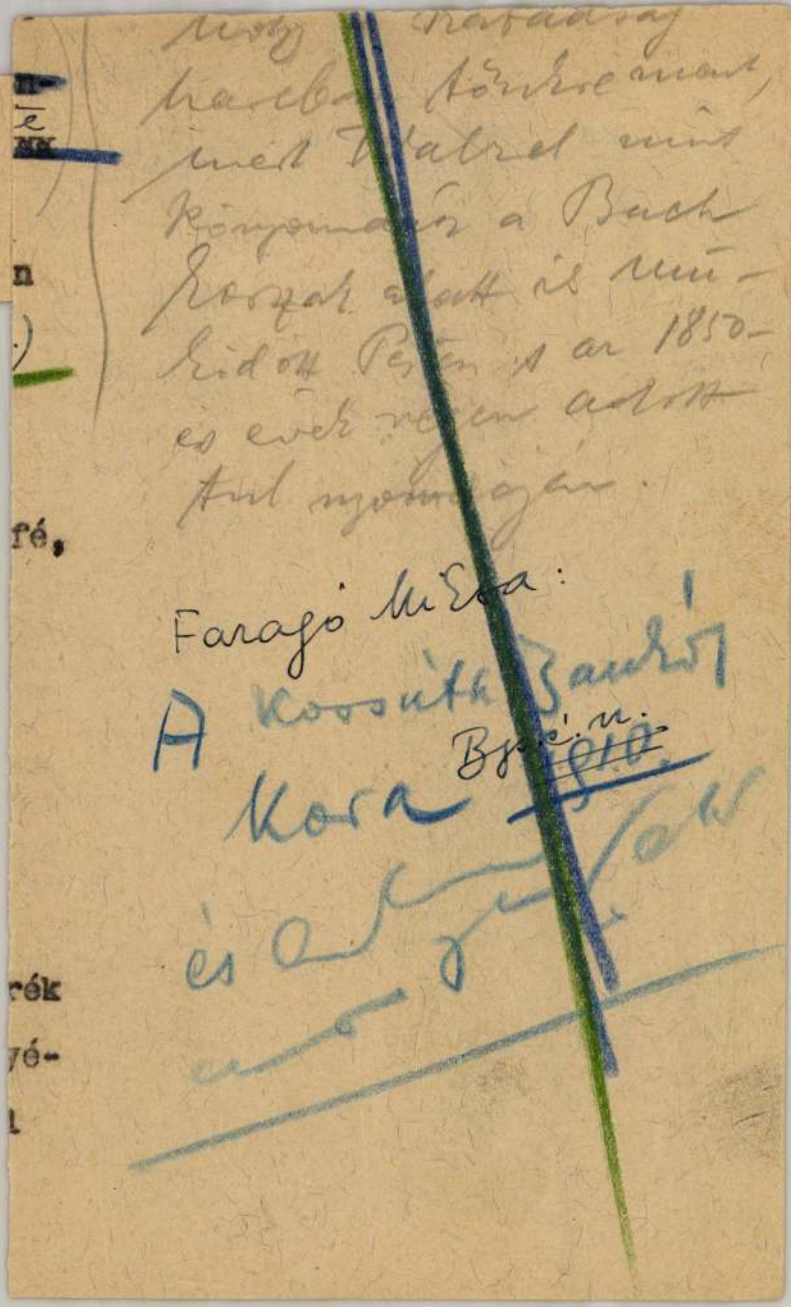

Mozy Szabadság
harcban tönkre ment,
mert Walzel mint
könyvmáz a Bach
korszak alatt is mu-
kidott Pesten s az 1850-
és évek végén adott
tul nyomdaján.

Farago Miksa:

A Kossuth Bankó
Kora Bpé. n.
1910.

és [illegible]

Collar

l.

LykaMagyműI300-50

499.l.

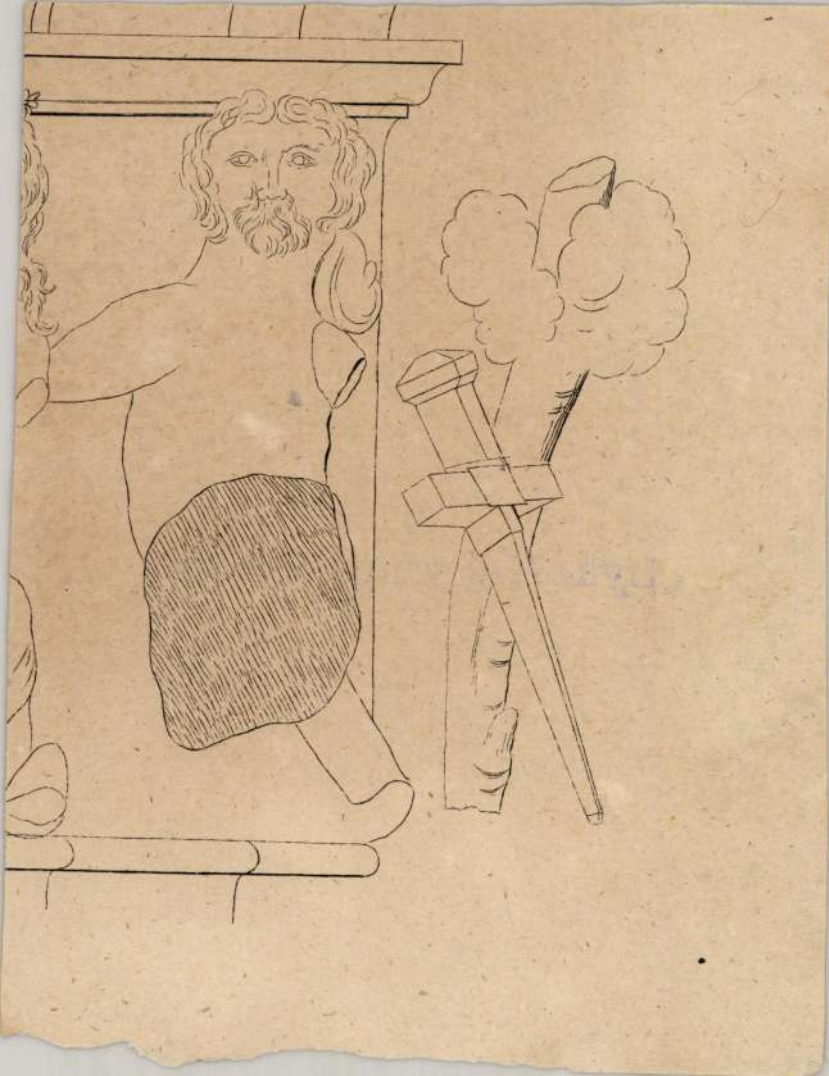

Collar F.

"Emléke nagy Áradásnak Joseph Városban 1838-ik Eszten.Martius 15-ik és 16-kán." Jelz:"F.v.Colla". 327x207 m/m.- Főv.Muz.Lt.3614.-

KOSSUTH LAJOS és családja mellké
port,ovális keretekben,ornamentá
alapon,tónusos kőnyomat a 80-as
ből.47-64 ,59-74 cm./K.László,-n
Lajos,-né,Ruttkayné,K.Ferenc,K.V
K.Lajos Tódor./
Kun S.32.760.

KOSSUTH CSALÁD:Lajos,Tivadar és
Ovális lombdíszes keretekben.Kőn
a 60-as évekből.12.5-15,15-23 cm
Kun S.32.-759.

KOSSUTH LAJOS mellk.csipőre tett
kézzel,kőny.a 40-es évekből,hátt
Pest látképe.-
20-22;28-45 cm.
KUN S.32.375.

KOSSUTH LAJOS térdkép,mentében,s
ben kalpaggal,kőny.h.é,rajzoló
és metsző nélkül.- 35-47 cm.
Kun S.32.376.

Cellár M.D.K.

Az 1838. évi pesti árviz /rézmetszet/

repr.

Keresztury-Vécsey-Falvy:A magyar zmetörténet képeskönyve

Bp. 1960. 188.1.

M.D.K.

Collár Ferenc, rézmetsző

Az 1838-as árvíz idején a Nagymező utról készített rézmetszete illusztrálja!

Giltner Andor: „Budapest árvízvédelme" c. írását

BUDAPEST, Bp. 1967. V.évf. 6. sz. 14. old.

Collór Ferenc lovag

rézkarca az 1938. III. 6-pesti árvízről, reprodukció

M. Tóth jelű cikk: „Die Tragödie der Stadt Pest im Jahre 1838"
Neueste Nachrichten, 1968. III 13. 21.

Collar Ferenc

Dr Soó Rezső
egyetemi ny. r. tanár
úrnak
Debrecen
Egyetem.

Tovább

Mélyen tisztelt Professzor Úr!

Bocsánatot kérek, hogy kívánságommal annyi fáradságot okoztam és mély hálával köszönöm a küldött becses adatokat, amelyekkel a magyar botanikai kiadványok illusztrátorai körül sikerült egy-két kérdést tisztázni.

Nagybecsű tanulmánya kívánta fel figyelmemet Rochelre, akiről

…emlékek Bizottsága!

…lentem, miszerint a Pozso-
…épolna helyreállítási núm-
…hó 25-én és 26-án Po-
…nom.-
…lazásomról szóló uti szám-
…fillér összegben van sze-
…ni.-
…május hó 29-én

Teljes tisztelettel

[illegible]

építész tanár.

mint tudósról már Szinnyei
írói lexikona is bőven
megemlékezik, de mint
ügyes rajzolóról a magyar
művészettörténeti kutatás
eddig meg nem vett tudomást.

Hálásan köszönöm a
„Grav. F. B. C." monogram-
mistára vonatkozó adatot,
melyről eddig nekünk,
művészettörténeti bogará-
szóknak nem volt tudo-
másunk. Ezt a fa- és
kőmetszőt Collar Ferenc-
nek hívták, Schmidt Já-
nos litografusnál dolgo-
zott 1827 körül. Műveit
teljes nevével, vagy „F.
R. (sic!) C." betűkkel je-
lezte. Az irodalomban
mint Collar Ferenc „lovag"
vagy „vitéz" szerepel. Nyilván

Tekintetes

Országos Mü

Tisztelettel j
nyi Szent János ka
kái ügyében folyó
zsonyba kellett utaz
Az ezen u
lát Korona - 52.60
renesém bemutat
Budapesten, 1911. n

Mellékelve:

1 uti számla.

a katonai pályáról sod-
rodott a grafikára. Hogy
Rochel rajzainak egyik
köre metszője, azt a Pro-
fessor Úr levele alapján
nekem sikerült megálla-
petani.

Csintalan, aki ugyanak-
kor Schmidtnél dolgozott,
szintén katona volt. Kap-
lár a pesti tüzérecknél.
Főleg térképekkel bibe-
lődött.

Schmidt János ismert
budai majd pesti kö-
nyomdász, aki maga is
gyakorló litografus volt.
Valószínűnek tartom, hogy
az „St"-vel szignált táb-
lák az ő művei.

bádogos mester selmecbányai
-vár átépítésénél Steiner
megrendelésére végezte 1909
kálatokat, melyekre a mun-
sta és a 10% -ot egy évi jót-
már 1910 évben kellett vol-
napig sem kapta meg. —
telése, vagyis 78 korona

Geduly Ferenc és Kubinyi Géza nevei nem ismeretlenek a müvészeti irodalomban. Kevesen tudják azonban, hogy Geduly utóbb hivatalnok lett s idősebb korában a Műemlékek Orsz. Bizottságának titkára — tehát kb. 60 évvel ezelőtt — elődöm volt.

Fuchsthaler A. ismert és sokat foglalkoztatott rez- és acélmetsző volt Pesten a XIX. Század

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
424
1911. nov. 2.

második felében.

Másolat. Egyedi Ignác
lakos jelenti, hogy az
Sándor műépítész úr
évben a boldogos mun
kadíj 90%-át megka
állásának letelte uta
na megkapnia, de ma
kéri, hogy ezen köv
neki kifizettessék.

Ami lexikonomat illeti, annak sorsa eléggé tragikus. Az első 40 íves kötet 1915. jan. 1-én a kultuszminisztérium támogatásával jelent meg. Folytatását az első világháború ölte meg. 1943-ban a székesfővárosvállalta a munka kiadását. Befagyott a második világháborúban. Feltámad-e a jövő titka. 47 éve minden szabad percem erre a munkára fordítom, bár egy fillért sem jövedelmez. Szent István korától mágterjedő időre vonatkozóan tobb szaz dobozban rendezve, várja a publikálást az egymillió kétszázezer dolo feljegyzésben, folyóirat-és ujságcikkben stb tárolt

Selmecz és Bélab

5109 sz.
1911.

A „Müemlékek O
Tekintetes E

Egyedi Ign
solatban ./. alatt
Selmeczbányán

./.

anyag, s a szerkesztés 6
munkáját hivatok meg-
könnyitem öterer köte-
tes szakkönyvtárom és
több mint háromezer
hazai kiállítási kata-
lógusom. Hazai és kül-
földi szakemberek szám-
talanszor vettek igénybe
gyűjteményemet.

Mégegyszer megkö-
szönve nagybecsű legnyabb
tanulmányát, amelyből
kitűnő tájékozást nyer-
tem a világirodalom
illusztrált botanikai
munkáiról és hálásan
emlékezve meg a nekem
nagy örömet okozott febr.
22.-iki nb. leveléről
vagyok lekötelezett (öszinte) hive
Bpest, 1949. febr. 28

nya szb. kir. város tanácsától.

szágos Bizottságának
nökségének

Budapest.

VI. Állatkertint – Szépmű-
vészeti Museum.

cz bádogosmester kérését má-
tiszteletteljesen áttesszük.

1911 évi junius ho 2án

[illegible]
polgármester.

Ø Collard

főhadiszállásbeli házadós

Az 1809. évi tatai elsáncolt hadállások méretrajza. fenntitol. Színezett térkép 1:14400 méretarányban a bécsi hadilevéltárban.

Faller Jenő. A bécsi hadilevéltár tata-tóvárosi vonatkozású térképei. Tata 1938. 10, 11. l.

hogy a magyar ügy szempontjából meg kell hoznom ezt az áldozatot, amelynek gyakorlati jelentősége ugyszólván nincs is és mégegyszer utaltam arra a hatalmas jelentőségre, amelyet egy hazafias magyar szellemben szerkesztett napilapnak Felvidéken való propaganda-munkája jelent.

Huszár azonban hajthatatlan maradt és ujból kijelentette, hogy még négyszemközt sem hajlandó megadni a kért garanciát. Elkeseredetten közöltem a történteket Eckhardt Tiborral, a külügyminisztériumi sajtóosztály vezetőjével, akiről tudtam, hogy európéer gondolkodásu, vérbeli diplomata, a sajtóügyek kiváló ismerője és képes a dolgokat a maguk szerves összefüggésükben elbirálni és értelmezni. Eckhardt maga is megdöbbenve konstatálta, mennyire nem ismeri fel Huszár Károly a kérdés jelentőségét s horderejét és mennyire nem értenek a miniszterelnökségen az egész problémához: a külföldi, elsősorban az elszakitott területeken folytatandó sajtópropagandához. Eckhardt azt tanácsolta, hogy menjek be a Bécsi Magyar Ujsággal mindegyik utódállamba, mert ezzel aránytalanul nagyobb szolgálatot teszek

Ø Collas Krisztina

bárónő

1914.

Ki tud róla?

Collas Krisztinia br

1910/11 – 1913/14

Ferkápzőmfőiskolák

72. l.

COLLAS Krisztina br. feto M.D.K.

1913.-ban Nagybányán dolgozott a Szabadiskolában

Réti: Nagybánya... Bp., 1954. 330.l.

Collas Róbert báró

Rát Str 445. l.

Nem állított kitchol, nem
csak róla termit.

Collas Róbert báró, Máv. felügyelő, festőművész. Született Nieder Sodofban 1856-ban. Katonai pályára készült és a cs. kir. lovassági hadapród iskola elvégzése után a huszároknál szolgált és főhadnagyi rangban lépett át a Máv. szolgálatába, ahol mint müszaki mérnök teljesitett szolgálatot. A Máv. igazgatóságánál volt beosztva és 1884-től 1920-ig egyhuzamban mint tervezőmérnök teljesitett szolgálatot és ott fokozatosan előrehaladva, mint felügyelő ment nyugdijba. Mint portré- és tájfestő is nevet szerzett magának, a Mücsarnokban és a Nemzeti Szalonban kiállitott képeivel több dijat nyert és a millenium alkalmával megrendezett kiállitáson diplomával és bronzéremmel tüntették ki. Több közintézmény és hatóság falait diszitik festményei. Vasuti szolgálatával kapcsolatban érdemei elismeréseül több izben kitüntetésben részesült. Széleskörü szakirodalmi tevékenységet fejtett ki és cikkei a vasuttechnikai szaklapokban jelentek meg. Tagja volt a Vasut- és Hajózási Klubnak. Neje a háboru alatt a Vasut- és Hajózási Klub és a Vöröskereszt kisegitő hadikórházaiban a harctéren megsebesültek ápolásában tevékenyrészt vett és ezért megkapta a vöröskereszt emlékermet, valamint a MÁV emlékplakett, ét

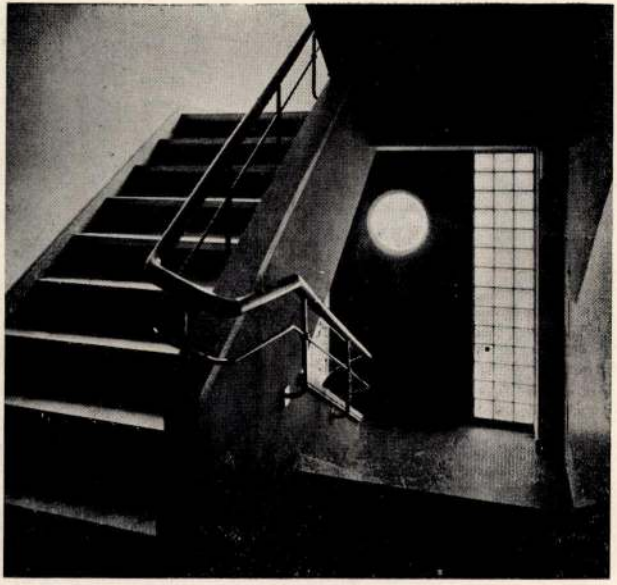

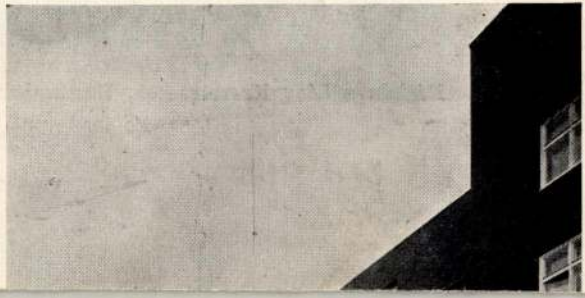

Colle Károly

d. XVI

Patakiváros

129. l.

Franciscus Collensi presbyter

MDK

másoló

A Corvina Albert kodexének /Olmütz, Káptalani levéltár, Cod. Lat. C.O. 330/ szignálása

Presbyter Francischus Collensis scripsit Florentie.

72.o. 118. szám.

Fraknói Vilmos - Fógel József - Gulyás Pál - Hoffmann Edith: Bibliotheca Corvina. Mátyás király budai könyvtára. Bp.1927. 172. l. 30. kép.

XVII. sz. v. — Gobelin, Frauenfigur
238×265 cm.

1659. LADIK-SZŐNYEG, vörös imafülkével,
mit roter Gebetnische. E. XVIII. Jh.

1660. KÉTOSZLOPOS JORDESZ-SZŐNYEG
Ghiordesteppich mit zwei Säulen, der S

1661. KULA-SZŐNYEG, barnás szinezésü, t
— Kulateppich, im bräunlichen Spieg

1662. JORDESZ-SZŐNYEG, keskeny vörös
XVII—XVIII. sz. — Ghiordesteppich
XVIII. Jh. 195×105 cm.

1663. LADIK-SZŐNYEG, vörös imafülkével
mit roter Nische. E. XVII. Jh. 195×

1664. USAK IMASZŐNYEG, vörös tükréber
— Uschak Gebetteppich. E. XVIII.

1665. IMASZŐNYEG, halvány vörös tükrél
teppich, mit blau-rotem Spiegel. Anat

1666. LADIK-SZŐNYEG, kék boltivében sti
sz. e. — Ladikteppich, im blauen B
188×113 mc.

y, aranybrokát átszövéssel. Olasz, XV. sz. — Kelchdecke, ienisch, XV. Jh.

árga, zöld, piros diszitéssel. Török, XVIII. sz. — Zwei Jh.

hasonló az 1641. sz.-hoz. Török, XVIII. sz. — Drei Scutari kisch, XVIII. Jh.

sonló a 1641. sz.-hoz. Török, XVIII. sz. — Zwei Scutari kisch, XVIII. Jh.

VIII. sz. — Kleine Decke, Point d'Hongrie. XVIII. Jh.

nt alakjával. Német, XV. sz. — Streifen eines Mess- n. Deutsch, XV. Jh.

alapon himzett stilizált virágcsokrokkal, közepén arany- — Kelchdecke, auf weissem Seidenfond Blumenstickerei.

lapon halványan szines virágos indák, madarak, közepén e Decke, auf weissem Seidenfond blasse farbige Stickerei, Möbel. China, XVIII. Jh.

Collensis, Franciscus

presbiter, kódex má-
solo az 1480-as években
ben Florencben. A
Corvina részére Tmá-
1485-90 körül solta Leone Battis-
ta Alberti De re
aedificatoria c.
latin pergament
kéziratot, melyet
Attavante illumi-
nált s mely jelen-
leg az olmüci
főrzékesegyházi
káptalan levél-
tárában van.

Fógel J.:

A Corvina-könyvtár katalogusa. Bibliotheca Corvina Bp. 1927. 72. l.

Hoffmann E.: Régi m. bibliofilek. Bp. 1929. 102. 24. l.

1782. LADIK-SZŐNYEG, vörös fülkével, Nische. XVIII. Jh. 155×105 cm.

1783. ÁLLATOS IMASZŐNYEG, fehér fülké 195×135 cm.

1784. ÁLLATOS-SZŐNYEG, vörös tükré XIX—XX Jh. 195×130 cm.

1785. SZAMARKAND, nyolcfülkés imaszŏ 300×105 cm.

1786. TEHERÁN IMASZŐNYEG, madar XIX. Jh. 195×135 cm.

1787. BELUDSISZTÁN-SZŐNYEG, világos 250×175 cm.

1788. BELUDSISZTÁN-SZŐNYEG, barnav XIX. Jh. 300×165 cm.

1789. KULA-SZŐNYEG, barnás szinezéssel

1790. ANATOL IMASZŐNYEG, vörös fül Gebetteppich. E. H. XIX. Jh. 171×

1791. ANATOL IMASZŐNYEG, vörös fülk 170×99 cm.

Beludshistanteppich. 161×101 cm.

hirasteppich. XIX. Jh. 160×132 cm.

ganteppich. XIX. Jh. 230—117 cm.

l. XIX—XX. sz — Schirasteppich. XIX—XX. Jh.

s rajzzal. XIX—XX. sz. — Beludshistanteppich. XIX—

XX. sz. — Schirasteppich. XX. Jh. 150×112 cm.

sz. — Gebetteppich, Centralasien, XIX. Jh. 156—111 cm.

chirvanteppich, XIX. Jh. 83×152 cm.

X—XX. sz. — Teppich mit Boccharamuster. XIX—XX.

isszel. XIX. sz. — Knüpfteppich, XIX. Jh. 148×104 cm.

X- XX. sz. — Beludshistanteppich, XIX—XX. Jh.

z. — Mosulteppich, XIX—XX. Jh. 90×140 cm.

Collensis, Joannes

Franciscus

scriptor

1488.

Csontosi jegyz.

többször is.

Turócz megye · VI. 14.

Collensis, Franciscus, presbyter

codex mardi

lásd
z
Bibliotheca Corvina
72. l.

félcipőben, vörös térdkalapban, sá
kanna fedelét felemeli, jobbkezével á
tájkép épülettel. Benyomott pajzsjeg
készült. Irodalom. Ernst-aukció XI.
zellan. Die sitzende Figur hebt mit
umfasst die Kanne. Auf der Stirnseit
Modell. Wien, 1744—49. M. 17·3 cn

571. NŐ KANNÁVAL, színes porcellán.
félcipőben, vörös szoknyában, fehér k
kezével az előtte álló kanna fedelét e
en camaieu — tájkép kápolnával. Ben
1744—49. Meisseni minta nyomán ké
Frau mit Kanne, farbiges Porzellan,
der Kanne, die Linke umfasst den H
én camaieu. Eingepresste kleine Ma

572. HARLEKIN-SZOBROCSKA, szines
dob előtt az élénk mozdulatu férfial
tallóban, sárga kabátban, baljával öv
Fején vörös sapka. Kékpajzsjeggyel.
farbige Porzellanfigur. Auf viereckigen
vorwärts schreitend, in lebhafter Be
Schläger, in der Rechten sein Hut. E
um 1750. M. 16·5 cm.

ban. A nő kék szoknyában, piros kabátban, sárga karman-
i mintája. Bécs, 1780 k. — Incroyable Paar, zwei farbige
ckel stehend. Modell Grassi. Wien, um 1780.
Illusztr. XXXIII. tábla.

ska, előkelő ruházatban, jobbján vadászfegyverrel; talpa-
765 k. — Jägerin, farbige Porzellanfigur in vornehmer Klei-
Ohne Sockel. Wien, im 1765. Illusztr. XXXII. tábla.

ines porcelláncsoport, zöld márványos talapzaton, kőpadon
ellette áll felesége, előttük éneklő leány áll kottát tartva,
mögöttük térdelő gyermekalak virágkosárral. Grassi min-
biges Porzellan, auf einer Steinbank sitzt der flötende Mann,
singendes Mädchen die Noten haltend, auf der Erde zwei
80.

ér porcelláncsoport, az atya és anya előtt álló leány énekét
sebb gyermek, hátul szerecsen szolga. Grassi mintája. Bécs,
isses Porzellan, der Vater begleitet den Gesang der Tochter
r, zu ihren Füssen ein kleineres Kind, im Hintergrund ein

zines porcellánszobor, fatörzsre támaszkodva, kecses moz-
der Corporal. Bécs, 1770—80. — Die Schlittschuhläuferin,
in anmutiger Bewegung. Bezeichnet: Schneider Corporal.
Illusztr. XXXIII. tábla.

Coller K

Nagybányai k. k. 1912.

87

Örmény Kodexek IX. 111.

M.D.K.

COLLER Krisztina br. festő

1911-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott.

Réti: Nagybánya. Bp. 1954. 329.1.

MDK

Coller K.,

1911-ben az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 87.

6-os csoport.

megvan

Collette, Alexander

körajzoló

Az előtérben áll Kossuth Lajos, ki ökölre fogott jobb kezét az asztalon fekvő térképre s balját mellére teszi. Az asztal mellett Görgey Artur áll s elkomorodva hallgatja Kossuth szavait, Aulich Lajos pedig, ki jobbra látható, mérgesen kardja felé kap. Az asztalon túl Bém József ~~van~~ mögött, ki a háttér felé mutat s távcsövet tart kezében, Perczel Mór és Dembinszky Henrik, ki balját kinyujtva tartja, tűnik szemünkbe. A háttérben csata dúl. Felirata a kép alatt az ábrázoltak nevei után:

„LES DERNIERS SOUTIENS LA HONGRIE"

az asztalnál: „A. Collette"

s jobbra: Imp. Lemercier Paris"

Könyomat.

Körerajzolta: A. Collette.

Ltsza 8397. (chin. pap.).

85/94

—H legalul balra: „New-York — Publd by Goupil, Vibert & Co 289. Broadway"

középütt: „Paris. — GOUPIL, VIBERT & Cie. — Editeurs "
19. Boulevard, Montmartre et 12 rue d'Enghien."

s jobbra: „Londn — Publd by E. Gambart & Co 25. Berners St. Oxford. St."

Windisch-Graetz Alfred hg:

Térékon alól, szemközt, állva. Teje elől kopasz, rövid háját előre fésüli, oldalszakála kicsiny s arcza s bajusza leberetvált. Jobb kezét kebléte dugja s balját oldalán lógó kardjának markolatán nyugtatja. Tekete nyakravalója felett az aranygyapjas rendet szalagon hordja, kettős elejű kabátjának gallérja s hajtókája paszománt s derekát öv szorítja. Mellét a szolgálati s az érdem keresztmellett a Mária Terézia rend s még egy csillag díszíti. A háttérben város látható. Teliratai a kép alatt két sorban:

„Alfred, Prince de Windisch-Graetz
Feld-Maréchal, Généralissime."

balról: „A. Collette"
jobbról: „Imp. Lith. de Cattier"
alól Középütt: „31" és „Dessiné d'après nature à Vienne par Prinzhofer, et lith. par A. Collette."
s legalól balra: „New-York pub^d by Goupil, Vibert & Co, 289. broadway"
Középütt: „Paris. Goupil, Vibert & Cie, éditeurs"
s jobbra: „London, pub^d by E. Gambart & Co 25. Berners St Oxf. S^t."

Könyomat, chinai papiroson, az alak nagysága 24. 5 Cm.

Lapa 7797

55/93 № 1045.

Collette A

litogr

l.

Mag N M Cent

64. l

Collette, Alexandre

COLLETTE, Alexandre francia festő és grafikus. 1814-1876. Egyetlen magyar vonatkozású kőrajzát ismerjük: „A magyar függetlenségi küzdelem utolsó vezérférfiai: Görgei, Perczel, Bem József, Dembinsky, Kossuth, Aulich. — Imp. Lemercier Paris.". — T. Kcs. Kat. 49. —

TÉRIT

a Nemzeti Muzeum érem- és régiségosztály
kikölcsönzött

A munka szerzője és czim

Kivevés napja: .....

Határidő: .....

Görgey A. 10107

Térdig, jobbra és bástya előtt állva. Jobbkezét a leteritett asztalra támasztja s balját keblébe dugja. Atillája paszománt gallérú és oldalán kard lóg. Felirata a kép alatt két sorban:

LE GÉNÉRAL GEORGEI
Commandant d´un des Corps de l´Armée Hongroise-Ministre de la Guerre

alól balra: Imp. lith. de Cattier.
középütt: 58 és Dessiné d´apres natur par Krauser et lith. par Collette
jobbra: A. Collette.
legalól balra: New York pubd by Vibert Co, 289 broadway
középütt: Paris GOUPIL, VIBERT Cie, editeurs
és jobbra: London pubd by E. Gampart Cie, 25., Berners St. Oxf. St.

Kny., chp., mag. 24.5 cm.

Szn. 20-99.
34-99-10.

59. *Magyar emigránsok.*

Vállon alul ábrázolt alakok. Fent, balról jobbra haladva: *gróf Károlyi György*. Jobbra fordul, jobb arcélben. Haja, gyér oldalszakálla és pelyhedző bajusza barna. Szürke kabátot, felálló gallérú fehér inget és fekete nyakkendőt visel. *Somsich Pál*. Balra fordul, bal arcélben. Haja, bajusza és szakálla barna. Szürke kabátot, lehajló gallérú fehér inget és fekete nyakkendőt visel. *Gróf Szkulimovszky* őrnagy. Jobbra fordul. Haja barna; bajusza és szakálla sötétszőke. Szürke kabátot, felálló gallérú fehér inget és fekete nyakkendőt visel. *Thaly Zsigmond*. Balra fordul, bal arcélben. Haja barna, bajusza és szakálla sötétszőke. Szürke kabátot lehajló gallérú, kék pettyes fehér inget és fekete nyakkendőt visel. Alul: *gr. Fédró Sándor*. Jobbra fordul, jobb arcélben. Haja, bajusza és oldalszakálla barna. Sötétszürke kabátot, felálló gallérú fehér inget és fekete nyakkendőt visel. Lent a jobb sarokban a következő írás:

emigrés hongrois.

Comte Karolÿ.
» Somsich.
» Szkulimouwszki, major au 8. hussards.
Sigismond Thaly. Colonel de Génie
Comte Alexandre Fédro.

Vízfestmény. Papir. M. 26·5—37·1.
Jelzése balra a lap középmagasságában: «L. C. 1851.» Ltsz. 10898.

60. *Sebesültek szállítása.*

Az előtérben két szekér halad balfelé. A hátsón, melyet két ökör von a nagy sárban, kilenc sebesült honvédet látunk. Balfelől az ökröket hajtó paraszt és két honvéd halad a fogat mellett. Hátul két másik bajtársuk tolja a szekeret. Jobbra a középtérben még egy honvéd közeledő alakját látjuk. A háttérben az alföld rónasága terül el, melyet a kis halom mögött emelkedő csárda és a messzeségben kanyargó folyó elénkítenek. Az égen sötét esőfelhők.

Olajfestmény. Vászon M. 35·6—49·6 cm.
Lisatz Károly ajándéka. Ltsz. 987.

61. *A magyar kormányzat utolsó vezérférfiai.*

Elől *Görgey*, *Kossuth* és *Aulich* térden felül ábrázolt álló alakjai. A két előbbi mögött közbül a látcsövét tartó *Bem*, hátrább a kardját tartó *Perczel* és *Dembinski*. Lent, az ábrázoltak nevei alatt, a következő írás: Les Derniers Soutiens De La Hongrie.

Kőnyomat. M. 37·4—51·8 cm.

Jelzése alul jobbra: «A. Collette.» Nyomtatta Lemercier, Párisban. Ltsz. 8397.

62. *A kiutahiai kaszárnya.*

Az egyemeletes épület előtti tér egész hosszában patak folyik. Innenső partján balra egy török lovast és jobbra egy bivalyoktól vont talyigát látunk, melyet egy férfi vezet, míg utána egy nő halad. A tulsó parton az emigránsok sétálnak. Alakjaik mellett számokat látunk, melyeknek magyarázatát az előtérben a gyepen olvasható három hasábos török szöveg foglalja magában. A kaszárnya bejáratánál, mely felett a török zászló leng, őrség áll. Jobbra a téren török gyalogság gyakorlatoz. Hátrább a város épületei, melyek mögött hegyek emelkednek. Kék ég, könnyű felhőkkel.

Olajfestmény. Vászon. M. 71·4—94·5 cm. Ltsz. 163.

63. *Kiutahia látképe.*

Az előtér egész hosszában terül el Kiutahia városa, mecsetjeivel, minaretjeivel és balfelől a kaszárnyával, melynek közelében, a folyócska partján, út vezet a háttérben emelkedő hegyek közé. A középen szárnyas géniusz lebeg a magasban. Két kezében fehér zászlót tart a következő felírással: «Post fata belli anni 1848—49 | quos barbara Austriæ furor non abstulit | captivos hospitesque illustres Magiaros | recepit habuitque Kiutahia | sic Europæ diplomatia iubente.» Az ég allján vörös fény.

Olajfestmény. Vászon. M. 29—50 cm. Ltsz. 815.

Tört. Képs. Lajstr. 1907

Collette A

Nagy Zoltán jegyzete.

A. Collette.

Collette, Alexandre (Francia), festő, litografus és réznetsző. Arrasban szül. 1814-ben, † Párisban 1876-ban. Párisban működött, ahol 1844-től kezdve állandóan szerepelt festményeivel, rajzaival és litográfiáival a Salon kiállításain. Fő területe a portré.—

Irod.

Bellier-Auvray: Dict. gén. I. u. Suppl.

A. v. Wurzbach, Niederländ. Künstlerlex. 1906. I.

— — — — C. v. Lützow, Kst u. Kstgew. auf der Wiener Weltausst. 1873. Lpzg 1875. p. 422.—

Thieme-Becker VII. 223.—

A magyar függetlenségi küzdelem utolsó vezérférfiai - Görgey Arthur, Perczel Mór, Bem József, Dembinski Henrik, Kossúth Lajos, Aulich Lajos. Kőrajz. Alexandre Collette.

M. Tört. képes. kat – 49. –

Lajos F. Aulich

70

619 **Kossuth** Lajos. Les derniers soutiens de la Hongrie. — Kossuth, Görgey, Perczel, Bem, Dembinski, Aulich. — Rajz. *A. Collette*. Imp. Lemercier Paris. Kőnyom. fol.
Kossuth és vezérkara haditanácsot tartanak.

C o l l e t t e , Alexandre franc
len magyar vonatkozásu kőrajzát isr
lem utolsó vezérférfiai: Görgei, Perc
Aulich.-Imp.Lemercier Paris."- Mag

ia festő és grafikus.1814-1876.Egyet-
erjük: "A magyar függetlenségi küzde-
zel,Bem József,Dembinsky,Kossuth,
T.Kcs.Kat.49.-

zot ado kovon kivul egy
másik,bizonyos szinü kő-
nek a rajz előtt való le-
nyomása.

/c/ Főv.Műt.B.....

C o l l e t t e , Alexandre, francia festő, kőrajzoló és rézmetsző, 1814-1876.

Egy magyar vonatkozásu kőrajzát ismerjük:

A magyar függetlenségi küzdelem utolsó vezérférfiai: Görgei Artur, Perczel Mór, Bem József, Dembinski Henrik, Kossuth Lajos, Aulich Lajos./Les derniers soutiens de la Hongrie.-Kosuth, etc./ Imp. Lemercier Paris.-

Magyar Történeti Képcsarnok katalógusa, 1922.-49.sz.-

D Colleur ?

Visegrád. T. 6660.

Az előtért a Duna szeli, a melyen bárka ereszkedik lefelé, a középtérben a várost és a várat látjuk, melyet bástyák és köröndök védelmeznek, a háttért pedig hegyek képezik. Felirata:

Inspice natales VISEGRADI et funera dices
destruxisse homines sed posuisset Deos.

alól balra: Colleur(?)

Kny., mér. a vk. 28.2: 42.4 cm.

140-95

MDK

Colliánszky György,
olajfestmény

Az állam és a szfvárosk is vásárolt a felvidékiek...
Felvidéki Ujság /Kassa/ 1943, márc. 19.

magyar

Collignon Francesco

rézk-

l.

Buda és Pest erő-
ditmenyei 1686.
(a lexikon anyagába
beoszsott cikke
Banfi Florionak)
118. l.

Collignon, Francesco, rézmetsző. A XVII. század közepe táján Párisban, majd Rómában működött.

Magyar vonatkozású műve: Buda és Pest látképe Buda ostromával. Felirata: Vero disegno della citta di Buda ouero Offen è Pest. Jelzése: Si stampa da Fran.co Collignon con licet. Önálló lapként jelent meg.

Kremmer Dezső dr.: A Székesfővárosi Múzeum olasz metszeteiről. *Múzeumi és Könyvt. Ért.* 1913. 254. l.

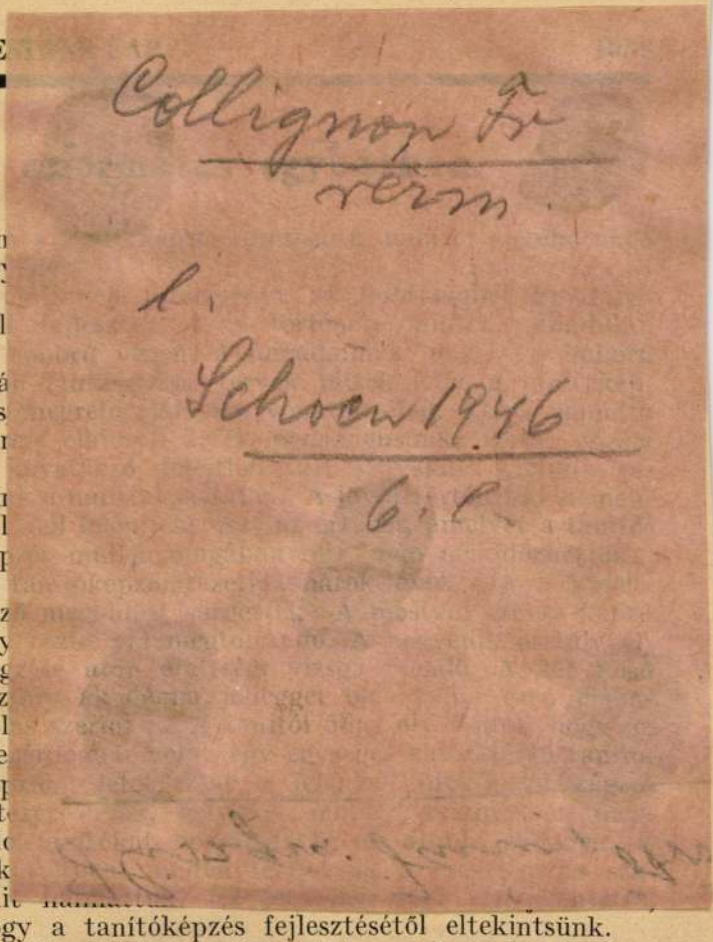

hogy a tanítóképzés fejlesztésétől eltekintsünk.

Egy rövid összehasonlítás a jelenlegi és a jövő tanítóképzés között, könnyen meggyőzhet bennünket a leendő tanítók képzésének várható visszaeséséről. Ma a tanítóképzőbe (I. osztályába) négy középiskolai osztályt végzett, jeles vagy jó osztály-

Ötvennyolcadik évfolyam. 6. s

DEBRECENI PROTEST

EGYH

Szerkeszti a püspöki hivatal
A szerkesztésért felelős FUTÓ ANDRÁS
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECEN, KÁLVIN-TÉR 17. SZ.

Megjelenik
Postata

Makláry Károly püsp a mátészalkai val

1938 máj

Valami okszerűséget vélek látni abban, ho ciáját éppen most, május havában rendezte meg M
A május a virágbaboruló, kacagásba csen hónapjai között a legközelebbre tud jönni a szivün

670 a) **Prospect** der Stadt *Ofen* in Hungarn. *Joseph Eder* sc. *A. Sommer* fec. Rézm.; 8°. Pest-Buda látképe 1750 előtt, északról tekintve . . . . . 1000.—

671 **A budai üveges-céh** német nyelvü *vándorlevele;* dús barokk keretben *Buda látképe 1760* körül a pesti partról felvéve. Rézkarc; folio . . . . . Eladva

Rendkivül ritka.

672 **A budai pék-céh** német nyelvü *vándorlevele;* István, László király, Immaculata képével diszitett dús barokk keretben *Buda látképe* a pesti partról felvéve *1764-ben. Johann Philipp Binder* fecit et sculpsit Buda 1764. Rézmetszet; folio . . . . . 2400.—

Topografiailag rendkivül értékes.

673 **A pesti cserzővarga-céh** német nyelvü *vándorlevele;* dús barokk keretben *Pest látképe* a Rácvárosból nézve *1770* tájáról. *Binder* sc. Budae. Rézkarc; folio Eladva

Rendkivül ritka.

674 **Budavára** a pesti partról tekintve *1777-ben. Mayer* del. — *J. E. Mansfeld* sc. Rézkarc; folio. Az Egyetemnek Budára való telepitése emlékére. Hűséges részletekben gazdag. V. ö. Bubics: Magyarországi várak . . . 80. sz. . . . . Eladva

Buda. 1777. Mayer—Mansfeld.

675 **Ofen, Buda.** — *J. Mayer* del. — P. *Westermeyer* sc.: Budavár látképe a halászvárossal a Duna közepéről tekintve *1777—1780* között. Rézmetszet; folio. Windisch K. Gottl: Geographie des Königreichs Ungarn . . . 1780. c. műből . . . . . 600.—

676 **Ofen und Pesth.** Im Jahre *1790.* Rézm.; 7·8×17·7 cm. Buda. Pest képe északról . . . . . Eladva

659 a) **Abbildung** der Statt u. Vestung *Offen*, wie dieselbe . . . attaquirt wirdt. 1686. Rézmetszet; 4°. V. ö. Bubics: Magyarországi várak . . . 50. szám . . . . 800.—

660 **Offen.** Rézmetszet; kis 8°. Buda látképe északról. Birkenstein: Erzherzogl. Handgriffe des Zirkels 1686. c. műből . . . . . Eladva

661 **Ofen v. Pest.** Rézm.: 9·5×16·2 cm. A török Budának és Pestnek látképe nyugatról. Krekwitz: Tot. Reg. Hungariae descriptio . . . 1686. c. műből . . Eladva

662 **Pest.** Rézmetszet; kis 8°. Pest látképe északról. Birkenstein: Erzherzogl. Handgriffe des Zirkels . . . 1686. c. műből . . . . . Eladva

663 **Pianta della Real Citta e Fortezza di Buda . . . 1686.** Rézm.: nagy folio. Buda, Pest tereprajza. Rossi: Teatro della guerra controil Turco . . . 1687. c. műből . . . . . Eladva

664 **Pianta et elevatione della Reale Citta e Fortezza di Buda . . . assediata . . . 1686.** Rézm.: folio. Ostrom nyugatról nézve. Rossi: Teatro della guerra contro il Turco . . . 1687. c. műből . . . . . Eladva

Hibátlan, szép lap.

665 **Plan du siege de Bude.** — **Seb. le Clerc** del. — *Jerem. Wolff* excud. Aug. V. — *Johanna Sibilla Kräusin* fec. Rézmetszet; 4°. Budavár tereprajza a felmentähadak állásával (1686). Les Actions Glorieuses de S. A. S. Charles . . . c. műből . . . . 300.—

666 **Vero disegno della citta di Buda o uero Offen e Pest.** — Si stampa da *Francesco Collignon*. Rézm.: folio. Buda ostroma 1686-ban. V. ö. Bp. Szfv. Muzeum Katalógusa 44. old. 55. sz. . . . . Eladva

18. század.

667 **Buda, qua Danubium prospicit.** Rézkarc; 4°. Pest-Buda északról. Tollius: Epistolae Itinerariae . . . 1700. c. műből. (Vianen?) . . . . . Eladva

668 **Buda qua agros prospicit.** Rézkarc; 4°. Budavár nyugatról. Tollius: Epistolae Itinerariae . . . 1700. cimü műből. (Vianen?) . . . . . Eladva

669 **Buda Ofen.** — *F. B. Werner* del. — *A. Glässer* sc. *Mart. Engelbrecht* excud. A. V. — Rézm.: 22·3×32·5 cm. Buda látképe északról 1715—1720 között; latinés német magyarázó szöveggel. V. ö. Bp. Szfv. Muz. Katalog. 10. old. 16. sz. . . . . Eladva

670 **Buda. Ofen.** — *J. C. Leopold* excud. A. V. — *E. L. Werner* ad vivum delineavit. Rézm.: 20·3×29·5 cm. Pest és Buda látképe keletről 1740 táján . . . . Eladva

Collignon, Francesco

olasz rezis

XVII. sz

l.

Mur. és Kt. Esterítő

1913. 254 l.

255. l.

A Budát és Pestet

ábrázoló metszet

Bouttas Gáspár

metszeté nyomán

Gesszult

Rövid eletrajz

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

Erdély

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

ELZÉS):

ölcszögű körte-
virágos, áttört
Erdély, XVII.

benbürgischem
und Birne mit
bürgen, XVII.
Teleki Tibor.

Collignon

XVII. 27.

laid

Ambesata. 96 l.

Collignon F

vézmeszete Budavár
és Pestről 1530

repr.

Maggiorotti – Banfi Buda-Pest

35. l.

Zólyomi várfelügyelőség

14 számhoz
1907.

A

Müemléke
Birott

Hivatko
25 én, hasonszá
tisztelettel kéren
postafordultáva
nyomi papirral

Collignon, Francesco

Budapest látképe
a török hódoltság
alatt.

Repr.

Gárdonyi Albert dr.:
A hetvenéves Buda-
pest. Bp. [1944]
32. l. u.

m a IX.ker.állampénztárt,
eperjesi rk. plébánia templom
talos utja alkalmával felmerült
n 30 kor. napidij után bélye-
/68/ kor. 80 fillért fizessen

december hó 22-én 733 sz.a.kelt

Collignon, Francisco

rezm. XVII. 27.

Buda és Pest látképe „1530-ban." Az évszám feltétlenül téves.

A kép törökmecsetekkel ~~[illegible]~~ várost ábrázol ~~[illegible]~~ képi hűséggel. NB. A törökök a várat csak 1541-ben foglalták el s a város legfeljebb 1600 körül nézhetett ki úgy, ahogy ábrázolva van.

Maggiorotti – Bauer

35 l. Buda Pest

207. kép. *A bábeli torony é*

Collignon, Fr

lásd

Kremrégi Bp 17. l.

GA.

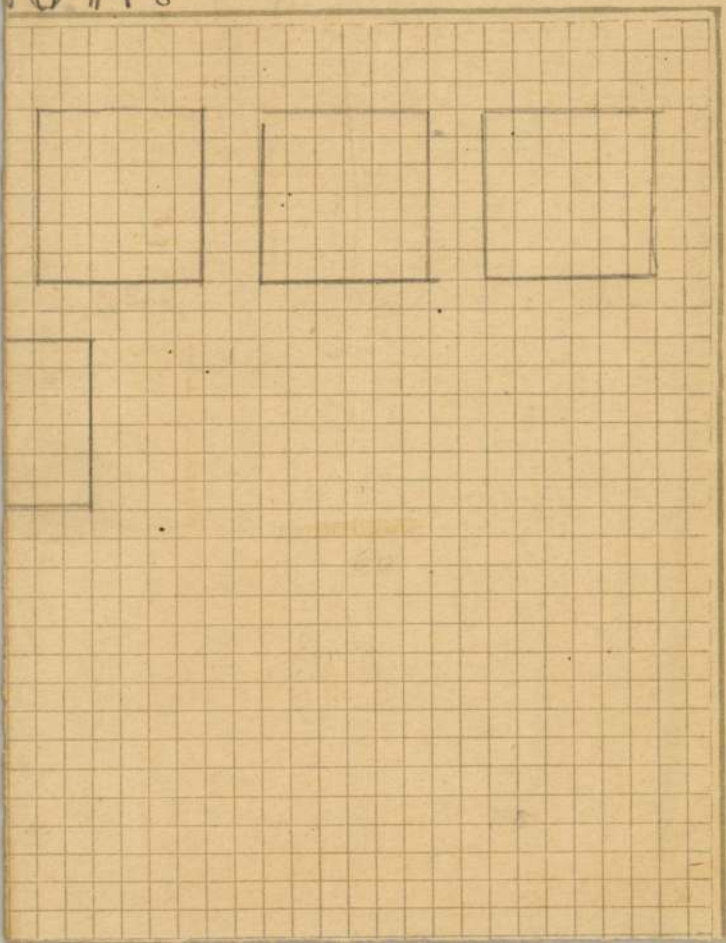

Colignon, F.

Budapest. T. 145.

Az előtérben az Isola S. Andrea-n és balra PEST-en innen az Imperiali csapatait és ágyúütegeit látjuk, a melyeknek egy része jobbról BVDA vára mögött ágyúkkal ostromolja az erősséget, mig az ó-budai Dogana közelében a szigetre vezető hajóhidon a Fuga di Turchi szemlélhető. A DANVBIO FIVME-n hadijhajók közlekednek és a két várost összekötő hid össze van rombolva. Felirata:

VERO DISEGNO DELLA CITTA DI BVDA o uero OFFEN è PEST.

és a balsarokban alól A. Buda o Offen kezdetü és S. Batterie di bombe befejezésü magyarázó szöveg után 14 és Si Stampa da Franco Collignon con licet.

Rm., mér. a rl. 24.7: 34.8cm.

Collignon Francesco

N. 4233. 53. l.

Vörösréztárgy, őskori VIII. 172

Collignon.

l.

Budavonaf. 1936

27 l.

M. Kir. Vallás és közoktatásügyi

Albubeszki Mária vásárhely
bak ellen felt. nüvemlek rez.

10
7
1 csal.

6

Collignon
verin

l

Genthtörörmiemel
325 l

Tolnavármegyei Múzeumegyesület

VII 159

Colignon François

l.

Kel Bpgrafabr

144, 173-n

Colignon (Collignon),

François

l.

Bpgrafabr. 144, 173. n.

Fov. Kstár Evk.
1936.

M.D.K.

Gölléguon Fr.

19.) Buda és Pest ostroma 1686-ban a margitszigeti és pesti hajóhiddal. Rézmetszet.

Budapest székesfőváros történeti muzeuma kiállítása:
Buda, Óbuda, Pest. 1600 előtt. Budapest, 1946. 6 lap.

Collignon, François

Párisban és Rómában működött. MDK
17.o.

Rézkarc: Vero disegno della citta di Buda ouero offen e Pest.
Si Stampa da Fran.co Collignon con licet.

Buda és Pest ostroma ÉNy-ról tekintve.

54.o. 144. szám.

/dr. Kelényi B.Ottó/: Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában. 1683-1718. Bp. 1937.

Colinon /Collinon/, François

Rézkarc: "Vero Disegno Di Buda....Assediata...1686
Sign. Lodouico Gomier sc. Fran Colinon Forin
Al Parione.

Ostromkép nyugat felől.

61. o. 173. szám.

/dr. Kelényi B.Ott./: Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában.1683-1715. 86.o.16 repr. Bp. 1937.

COLLIMITIUS György térmetsző
(Translatter)

FODOR Ferenc: A magyar térképirás.
Bp. 1952-1954. 1-3. kötet 18. p. ill
19, 22

Lázár deák térképével metsője

Ø Collinászy György

festő Kassa

Női arckép,

repr.

Művészet

1940. 31. évf. 10. l.

Colliányi György
festő

Műcs. kiáll. 1939 től
Pipics III. l.

2*

Collianszky György

festő

Gitározó fiú, olaj.
Akt, olaj – tempera
Öreg pap, olaj.
Műteremrészlet, olaj.
Bucsú, olaj.

Szár év Kassa képző-
művészetéből. Tárg-
Mutató. Kassa, 1943

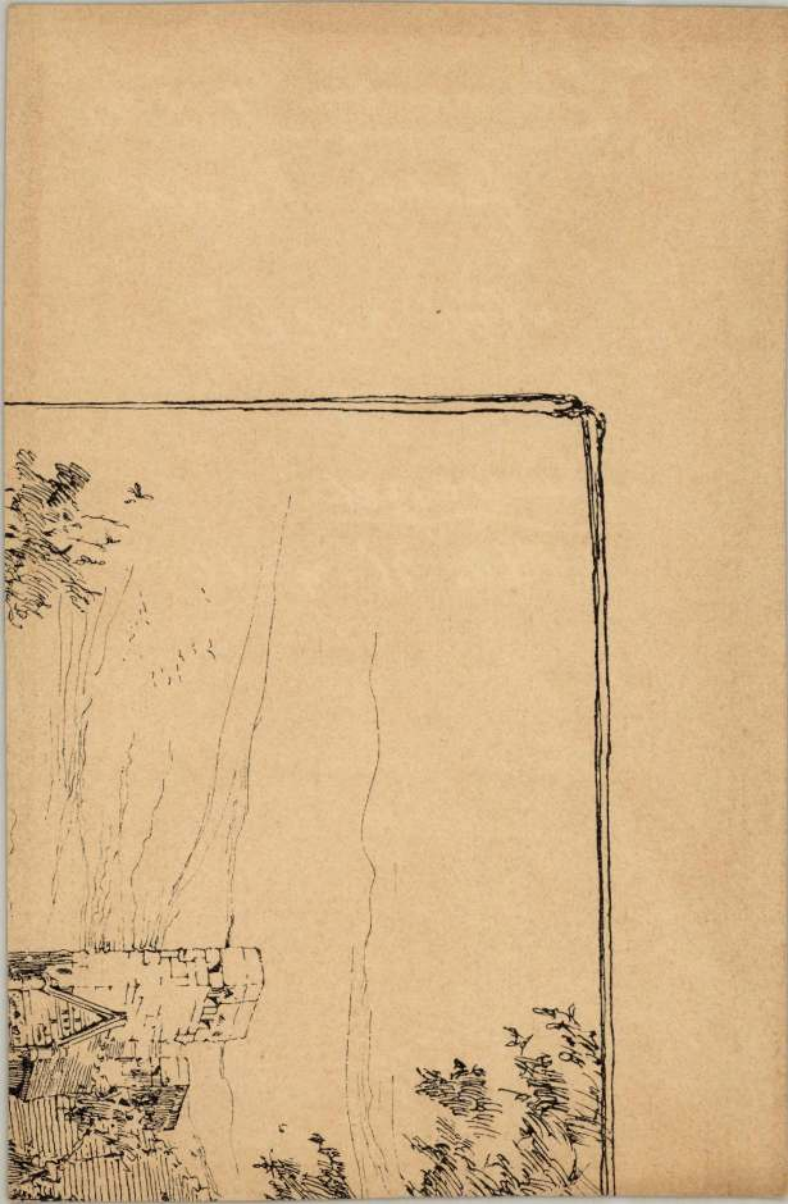

Collinászy György

festő Kassa, Jókai
u. 24. sz.

életrajz bekül elésére
felszólítva 1943. I. 1.

Az alábbi tárlatra
a műve kiállítva –

Kassai Kiáll. 1942.

Két [illegible]

Alvajáró c. olajpert-
szónye repr. [illegible] a
katalogusban.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS
TÖRTÉNETI MÚZEUMA

IGAZGATÓSÁG

III. Kiscelli-u. 106.

Collinászy György

festő

irod

Mihalik Sándorné:

Kassai képzőművészek kiállítása.

Felvidéki Ujság

1942 dec. 12.

Collinàszy György
festō

l

Ruttkassaimüv

Szépmüvèszet

1942. 238. l.

Collinászy Gyula

Szépmüvészet]
1943. 68. C

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Collinászy György

kassai festő

1943. szept. Hámosy-
képszalon Miskolc

7 olaszt.

Ruttfelv

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Collinászy György

festő

Öreg pap, olajf.

Sziklay. Kassa

232. l.

mellett.

235. l.

236. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Collinásy György MDK

művei szerepeltek a Kelet-Szlovákia XIX. és XX. századbeli képzőművészetének tárlatán /Kassa 1957. márc./

Mészáros Gyula: Kelet-Szlovákia képzőművészete a XIX. és XX. században.
Uj Szó. Bratislava. 1957. márc. 18.

Collinászy György festő

Magyar Csillag, 1943 III. 15.

III. évf. 6. sz. 377. o.
Farkas Zoltán: Febvidéki festők a Nemzeti Szalonban.

Collinászy György festő"

Magyar Csillag 1943 III. évf.

6. 12. 377. l. Farkas Zoltán: Fel-
vidéki festők kiállítása a
Lenucci palotában.

Collinászy György MDK

Női arckép

Mücsarnok 1939 dec-1940 január

MDK

Collinászy György

Mihalik Sándorné:Kassai képzőművészek kiállitása.
Felvidéki Ujság 1942. dec. 12. 4.l.

Collinászi György
festő"

Karácsonyi képzőművészeti kiállítás Kassán. A Kazinczy-társaság megrendezte a kassai képzőművészek karácsonyi kiállítását. A kiállításon megjelent Pohl Sándor dr. polgármester is, aki a város részére megvásárolta Collinászi György, Hosszú Károly, Jakoby Gyula, Jaszusch Antal, Kárpátfalvy József, Mészárosné Haltenberger Anna, Nádaskay József, Ruttkay György, Solymos Neszta, Terbots Gábor, Zsámbor István festőművészek és Löffler Béla, valamint R. Nyíri Lili szobrászművész egy-egy művét.

Új Magyarság 1942. XII. 17.

A könyv lapszáma	Számlázás

Össz

Bi/ .....ügy

.....

A főpénztárkönyvbe bejegyezte:

19 .....

Könyveltetett a folyószámla-könyvben:

19 .....

Könyveltetett .....a könyvben:

19 .....

Collinászy György, festőm. MDK

A kassai Kazinczy Társaság másodszor állitotta össze és szervezte meg a Felvidék és Kárpátalja képzömüvészeinek munkásságát s mutatja be a Nemz. Szalonban.
.C.Gy. szereti a körvonalazott éles szineket. /A modernebbek közé tartozik.

Ijjas Antal: A felvidéki és kárpátaljai képzömüvészek kiállitása. -. Nemz.Szalon.
Nemzeti Ujság. 1943. febr.28. 15.1.

Collinásy

Kövári, Jakoby és Bauerral kapcsolatban említi:

Ladislav Saučin: Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 29.

COLLINÁSY GYÖRGY

Pályája kezdetén hatással volt rá

Kövári és Jarosy Gy.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 33.

Collinásy György

Kalapos ~~nő~~ hölgy arcképe,

olaj, 1939

Repr.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 216.

Collinády György

Önarckép, olaj, 1939

Repr.

Ladislav Saučin. Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 216.

Collinásy György

„Encressus", olaj, 1937

Repr.

Ladislav Saučin. Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 216.

COLLINÁSY GYÖRGY

Az első Csehszlovák Köztársaság ideje alatt tagja a króni iskolának.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964.

COLLYNÁSY GYÖRGY

A krónai iskolán kívül a rá-
gai Vincenc Beneš műtermében is
művelődött.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slo-
vensku 1918-1938. Košice 1964. 53.

COLINÁSSY GYÖRGY

Festő – eredetileg bivatalnok.

Ladislav Saučin: Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918–1938. Košice 1964. 14.

COLLINÁSY GYÖRGY

Életrajzi adatait közli.

Nevével rapsodiában említi tanárát:

Krón Jenőt is.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 43.

COLLINÁSY GYÖRGY

1950 és 1958-ban gyűjteményes kiállítása volt Pozsonyban.

Ladislav Saučin. Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 43.

COLLINÁSY GYÖRGY

Nevét Fabini József-, Szokol Kálmán-, ~~Collinásy József~~-, Feld Lajos-, Jakoby Gyulás és Krón Jenővel kapcsolatban említi:

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 48.

COLLINÁSY JURAJ (GYÖRGY)

Művészetéről kapcsolatban Sziklay F. cir-
rében olvashatunk – Új Magyar Múzeum III.
237. 1943.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej
avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 98. l.

COLLINÁSY GYÖRGY

A króni iskola tagjaként említi Löffler Bélával, Feld Lajossal és Oravec Imrével kapcsolatban.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku.1918-1938.Košice 1964. 33.

COLLINÁSY GYÖRGY (FURAF)

1928 után a Kassán maradott művészekkel együtt existenciális okoktól eredeti foglalkozásához tér vissza, ~~[illegible]~~ sokáig posta hivatalnok majd nyugdíjba vonul.

Tomáš Štrauss: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 97. l.

COLLINÁSY GYÖRGY (FURAY)

1939-ben a Kassai Kazinczy társaság által kőrös kiállitára volt a nemzeti Szalonban

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov.

Bratislava, 1966. 108. l.

COLLINÁSY JURAJ (GYÖRGY)

nevét Jakoby Gyulával, Kontuly Bélával, Kmetty Jánossal, Sokol Kálmánnal, Feld Gyulával, Kollár Józseffel és Sipos Bélával kapcsolatban említi:

Tomáš Štrauss: Anton Jasusek a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 36. l.

COLLINA'SY JURAJ (GYÖRGY)

1923-ban tagja lett a Kassai Kazinczy Társaságnak, a Krón-i iskola több tagjával, köztük Feld Lajossal és Jakoly Gyulával.

Tomáš Štrauss: Anton Jaunsch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 36. l.

COLLINÁSY JURAJ (GYÖRGY)

1945-ben tört művésszel közös kiállítása volt Kassán.

Pomáš Straus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava 1966. 111. l.

COLLINÁSY GYÖRGY

Művészetével kapcsolatban utal Šefčáková E., Koloman Sokol, Bratislava, 196 3.c. művére.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 28. l. nélj.

MDK

Collinászy György

Női arckép, of.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec. 2o.l.

MDK

Collimászy György, festő

e.a: Felvidéki és kárpátaljai művészek. Ujság, 1943. márc. 6.

MDK

Collinászy György festő

A főv. sajtó .. méltatja a felvidéki és kárpátaljai müv.eket. Felvidéki Ujság, 1943, márc. 3. 4 l.

MDK

Collinászy György, Kassa

Prédikáció, olaj
Hangverseny után, olaj
Fürdőzők, olaj
Női arckép, olajtemp.
Alvajáró, "
Fénnyel semben, "

Felvidéki és kárpátaljai képzőmüv. kiáll. N.Szal.
1943, febr. 9 l.

MDK

Collinászy György, Kassa

Emlékezés, olaj
Interieur, "
Kiskertben, "
Család, "
Szomoru füz, "
Napozó, "

Felvidéki és kárpátaljai képzőmüv. kiáll. N.Szal.
1943, febr. 9 1.

MDK

Collinászy György festő

K.J: Felvidéki és kárpátaljai néptőművészek kiáll.
Magyarság, 1942, márc. 6. 5 l.

COLLINA'SY JENŐ"

1949-ben és 1957-ben gyűjteményes kiállítása volt Kassán.

Ladislav Saučin. Vytvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 43.

Collner József

vésnök

a XIX. sz. elején

Pozsonyban.

Egy műve kiállítva

az alábbi múzeumban

Kat Bratislavy

284. l.

Collinásy György /Szerencs,1907.jún.29.-Kassa,1963.nov.22./: festő.

1924-1927 Kassán tanult Krón Jenő magániskolájában.

1927-1929 Prágában Vincent Benesnél folytatta tanulmányait.

1929- ben végleg Kassán telepedett le.

1930-1936 Fényképezéssel foglalkozik művészi szinten. Számtalan díj jelzi munkájának nemzetközi elismerését: 1933 Antwerpen bronzérem, 1933 Kassa bronzérem, 1933 Svájc bronzérem, 1936 Budapest aranyérem.

Festészetében a cézánnei piktúrából és a fauvisták színvilágából indult ki. Kedvelt ábrázolási témája a cirkuszi, színházi jelenetek,bohócok,színészek, és a különböző csendéletek.

Önálló kiállításai: 1949 Kassa, 1960 Pozsony, 1957 Kassa, 1958 Pozsony.

1963 gyűjteményes emlékkiállítás Kassa.

Irodalom:

Váross M.: Slovenské vytvarné umenie 1918-1945. SVKL.Bratislava,1960.16.-210.-529.old.

Sabol Eugen: Eugen Krón a jeho škola. /Katalógus/ Vychodoslovenská galéria Kosice sept.1963.

Váross M. a kol.: Slovník súčasného slovenského umenia.SFVU.Bratislava,1967.

Žuranová A.: Katalógus,1973, az irodalom és az életmű teljes feldolgozásával.

signirtesten Gemüthe. Der einzige mildernde Balsam, den die Natur uns gegen ihn gegeben, ist Vergessen; wie könnten wir den heitern Becher des Lebens leeren, wenn uns in dessen Bodensatze unablässig das grauenerregende Bild des Todes entgegenstarrte? Aber diese Vergeßlichkeit beglückt nur allein den einzeln Stehenden, nicht den Familienvater! Der tägliche Anblick seiner Theuern mahnt ihn unaufhörlich mit herzzerschneidendem Ernst, an die einstige Trennung von ihnen; welche Wehmuth liegt nicht in dem Trauergefühle, gewaltsam entrissen zu werden, dem, was wir lieben, ohne fernern Antheil an seinen Leiden und Freuden nehmen zu können. Allein, ist die Erinnerung an den Tod schrecklich für jeden Familienvater; ist sie vollends wahrhaft niederschlagend für den Beamten, gräßlich für dessen Gattin. Den Kaufmann, den Reichen tröstet das Bewußtsein, seinen Lieben in den erworbenen Glücksgütern einigen Ersatz für seinen Verlust zu hinterlassen; die Beamtenfamilie aber, der ihr Haupt Alles ist, mit dessen Tode sie Achtung und Nahrung verliert, was soll diese über die bittere Ahnung des Todes erheben? was soll dem beamteten Vater Kraft und Ausdauer zur Erfüllung seiner Pflichten geben, wenn er seine Angehörigen nach seinem Tode unversorgt weiß?

Diesem Uebel kräftig entgegen zu treten, hat man in neuerer Zeit in allen Ländern Pensions-Institute durch gemeinschaftliche Kräfte und Beiträge gegründet, welche wieder gemeinschaftlich ihre Unterstützung auf alle Mitglieder der instituirenden Corporation zukommen lassen. Von diesem Gesichtspunkte ausgegangen, wurde auch bereits im Jahre 1808 durch die Mehrzahl der Beamten der Stadt Pesth ein derartiges Pensions-Institut gestiftet, welches im Jahre 1830, die königliche Sanction erhielt. Die Statuten dieses Institutes sind sehr zweckmäßig und einfach. Jeder städtische Beamte, wenn er noch nicht das sechzigste Lebensjahre erreicht hat, kann Mitglied des Institutes werden, und auch dann noch bleiben, wenn er auch den städtischen Dienst freiwillig verlassen hat. An Aufnahmsgebühr zahlt jedes Mitglied 8 fl. CM, dazu noch 2 fl. CM. Diplomsgeld; ist dasselbe über 24 Jahre alt, hat solches sogleich beim Eintritt für jedes dieses Alter übersteigende Jahr zu entrichten, und zwar bis zum 30. Jahresalter 6 fl. CM.; nach dem 30. Jahre aber 12 fl. CM. Der jährliche Instituts-Beitrag jedes Mitgliedes hingegen ist 8 fl CM. Dafür erhält aber jedes Mitglied, wenn er Krankheits oder Alters halber, zum Dienste nicht mehr tauglich ist, und nach dessen Tode, seine Witwen und Waisen, eine den Zinsen die der Instituts-Fond abwirft, angemessene Pension, welche für alle Mitglieder gleich sein soll, und ursprünglich auf jährliche 200 fl. WW. festgesetzt wurde. Auch führt die Gesellschaft die Aufsicht über die physische und moralische Erziehung der Waisen der Instituts-Mitglieder.

Da aber nach den Statuten der Gesellschaft die Pensionen blos allein von den Zinsen des Fondes, zu dem auch alle Beiträge und milden Gaben geschlagen werden, bezahlt werden; so mußte bei plötzlich angewachsenen Pensionisten, oft eine Verminderung oder Steigerung der obengenannten Pensions-Summe eintreten, und im Jahre 1839 war die normalmäßige Unterstützung jedes Pensionisten wieder auf 190 fl. WW. angewachsen; nachdem dieselbe im Jahre 1819 nur 130 fl. WW betrug.

Wie sehr ist es daher zu bedauern, daß der bei weitem größere Theil der in letzterer Zeit gewählten städtischen Beamten diesem Institute nicht beitreten, da durch Vermehrung des Fondes die statutarisch festgesetzte Pensions-Summe noch erhöhet werden könnte. Welch eine angenehme Empfindung muß es sein, zu wissen, daß wir in den jährlichen geringen Beiträgen, einen ewigen Fond, ein Denkmal unseres Namens, für unsre Angehörigen niederlegen! Ja! auch der reiche, im Ueberfluß lebende städtische Beamte sollte es nicht verschmähen Mitglied dieses Institutes zu werden. Wie schön ist es von seinem Ueberflusse einen Zehrpfenning für die Waisen eines ärmern Collegen zu hinterlassen, und dann wie vergänglich sind die Güter dieser Erde? wie leicht kann es kommen, daß die Nachkommen der jetzt Wohlhabenden einst darben, und sehnsuchtsvoll einer solchen jährlichen Unterstützung entgegen sehen? Wir hoffen also, daß die neuen städtischen Beamten nicht säumen werden, Mitglieder einer der wohlthätigsten städtischen Anstalten zu werden. Hochherzige milde Herzen aber die für das Hilflose, für das Edle und Gemeinnützige schlagen, werden Gelegenheit nehmen, durch großmüthige Beiträge die Geldkräfte dieses menschenfreundlichen Institutes zu vermehren, welches zu bescheiden, und zu sehr im Stillen wirkt, als daß es dem Auge des Gebers auffallen sollte.

H.

Amtliche Anzeigen.

(162)

Neuer Concurs-Termin.

für die Gläubiger des Johann Kozák

in Waizen den 28. Dezember 1841.

41803. 1841. Auf Anzeige des Vice-Gespansamtes des Pesther Comitats wird für den vom Magistrate der bischöfl. Stadt Waizen eröffneten Concurs-Prozeße gegen die Masse des verstorbenen Johann Kozák, dessen Terminstag zu seiner Zeit nicht versäumt wurde, im Wege der hochl. k. ungar. Statthalterei kund zu machen, ein neuer Termin auf den 28. Dezember dieses Jahres festgesetzt. Welches hiemit zur gesetzlichen Darnachhaltung, den betreffenden Parteien auf allerhöchste Anordnung bekannt gemacht wird.

(2)

Citation

der Descendenten der Anna Buchmayer.

40158. 1184. Laut einem, allerhöchsten Ortes herabgelangten Memorial der Baierischen Gesandtschaft am k. k. Hofe, ist am 19ten April 1840 in Kirchberg in Baiern die aus ungesetzlicher Ehe entsprossene Pfarrersköchinn Anna Buchmaier ohne Testament gestorben und ihre natürliche Mutter, die aus Tettenweis gebürtige Fleischhauers-Tochter, Anna Seelmayer, welche sich angeblich im Jahre 1806 nach Ungarn verheuratet hat, die Eigenthümerinn ihrer bedeutenden Erbschaft geworden.

Nachdem aber nicht bekannt ist, sowohl ob besagte Anna Seelmaier noch am Leben ist, als auch ihr dermaliger Name, Stand, Wohnort, oder andere Familienverhältniße, wird in Folge allerhöchsten Befehls, Anna Seelmaier, oder ihre Descendenten, und überhaupt alle die an obenbenannter Erbschaft irgend einen Anspruch machen, hiemit öffentlich aufgefordert: ihre Ansprüche nach Verlauf von sechzig Tagen vom Tage der Bekanntmachung an gerechnet, vor dem Gerichte der baierischen Provinz Simbach um soeher zu beweisen, da nach Verlauf dieses Termins die fragliche Erbschaft ohne alle Rücksicht den sich meldenden gesetzlich näheren Descendenten zuerkannt werden wird.

(1)

Lizitation.

Heute, den 10. December und den folgenden Tagen werden auf Anordnung des k. Wechselgerichtes in der Feldgasse, im Hause „zur Stadt Wien" genannt, verschiedene Zimmergeräthe, nicht minder mehrere Zentner Schuhwichs, Spodium, Syrup, verschiedene Essenzen, als Hoffmann'sche, Zimmts-, herzstärkende und Antoni-Tropfen, türkischer Balsam, Lebensessenz, dann die hiezu gehörigen mehrere Schock Gläser und hölzernen Kapseln, große, Flaschen im Wege der öffentlichen Versteigerung veräußert

Pesth, den 7. December 1841.

Ankunft Abfahrt

der Dampfboote in Pesth.

(so lange es die Witterung erlaubt)

Ankunft von **Wien** Abends } 10., 12., 14. 16. December.
Abfahrt nach **Wien** Früh }

Russisches Dampfbad.

Unterzeichneter hat um den vielseitigen Wünschen nachzukommen, und zur Bequemlichkeit des verehrten pl. t Publikums keine Mühe und Auslagen gescheut, eine solche Badeanstalt, wie selbe in den meisten Städten Deutschlands bestehen auch hier, in der Stadt, Alstergasse im v. Nakó'schen Hause Nr 30 zu errichten, und hoffet durch zweckmäßige Einrichtung derselben allen billigen Anforderungen entsprechen zu können.

Diese Anstalt besteht aus zwei Separat- und zwei Gesellschafts-Bädern, nämlich eines für Damen nnd eines für Herren. Die Bäder sind täglich von 7 Uhr früh bis 4 Uhr Nachmittags geheizt. Separatbäder können zu jeder Stunde genommen werden, nur bittet man es zwei Stund früher zu melden:

1 Separatbad kostet 2 fl. — 1 Gesellschaftsbad 1 fl. — 12 Separatbäder im Abonnement 16 fl. — 12 Gesellschaftsbäder im Abonnement 8 fl C. M.

Ueber den Nutzen und Zweckmäßigkeit dieser Bäder erscheint nächstens eine Broschüre von Dr. Mihalovits, dem leitenden Badearzte, daher ich hier nichts beifügen zu müssen glaube, als die Bitte um geneigten Besuch.

Joseph Scheibl.

Franz Privorszky,

Kaffeehaus-Inhaber in der Herrengasse in Pesth,

gibt sich die Ehre, den hochgeehrten Bewohnern von Pesth und Ofen ergebenst anzuzeigen, daß er von nun an, den so sehr beliebt gewordenen, in allen Caffeehäusern Wiens gesuchten Badner

Extrait d' Absinthe

eingeschaft habe, welcher in Kelchgläsern, wie auch in ganzen Bouteillen credenzt wird.

Der ungetheilte Beifall mit welchem die exquisitesten

Theesorten

die hier gebothen werden, von seinen hochgeehrten Gönnern aufgenommen wurden, läßt ihn hoffen daß auch dieser feine, die Lebensthätigkeit erhebende Liqueur bald allgemein beliebt sein wird.

Homoeopathischer Caffee,

so wie auch

Homoeopathische Chocolade

der vorzüglichsten Qualität sind zu haben in dem

Caffeehause zum goldenen Adler,

neue Weltgasse in Pesth.

Rorate = Würste

von sehr feinem Geschmack als Devise zur gegenwärtigen Saison empfiehlt die Zuckerbäckerei des Georg R. Klenovits, beim Ketskemeterthor in Pesth Auch sind daselbst täglich frische Fleisch-Pastetchen, Oberskuchen, Haselnuß-Piree, Englisch Käs, Gugelhupfs nebst andern Backwerken vorräthig.

Ausbruch-Weine von vorzüglicher Güte werden in Gläschen und Bouteillen servirt

Pesther Tageblatt

Ankündigung.

1841. 1226. l.

Das gefertigte k. k. priv. Großhandlungshaus bringt zur allgemeinen Kenntniß, daß es die Leitung und Garantie der nachstehenden von **Sr. Majestät** allerhöchst bewilligten Ausspielung übernommen hat, und zwar:

a) einer sehr schönen und einträglichen **Landwirthschafts-Realität,** nebst großem **Mühlwerk bei St. Pölten** in Nieder-Oesterreich, nur **4** Posten von **Wien** entfernt; dann einer großartigen und prachtvollen Sammlung von **40** Stück ausgezeichneten **Original-Oelgemälden der größten klassischen Künstler Italiens und Niederländischen Meister,** wofür eine Ablösungs-Summe in baarem Gelde von **200,000 fl. W. W.,** und

b) eines pracht- und geschmackvollen metereographischen Kunst-Cabinettes, wofür eine Ablösungs-Summe von **50,000 fl. W. W.** geboten wird.

Diese große Lotterie besteht aus der nahmhaften Anzahl von **21,200** Treffern, wovon **21,195** durchaus in baarem Gelde und bietet dem spielenden Publicum außer den genannten Ablösungs-Summen noch viele andere große Gewinnste.

Zum ersten Male

ist es der Fall, daß den verkäuflichen schwarzen **Actien Einhundert Stück fürstl. Esterhazy'sche Obligations-Lose** seiner Anleihe von Gulden **Sieben Millionen Conventions-Münze,** deren Nummern im Spielplane verzeichnet erscheinen, als **Treffer** beigegeben worden sind, welche schon in der nächsten

Mittwoch am 15. Dezember dieses Jahres,

erfolgenden **10ten fürstl. Esterhazy'schen** Ziehung zu Gunsten dieser **Lotterie** mitspielen.

Die Hauptziehung derselben aber erfolgt

am 7. nächstkommenden April

und enthält laut Spielplan Treffer von fl. W. W **200,000 — 100,000 — 50,000 — 30,000 — 24,000 — 20,000 — 11,500 — 5000 — 3000 — 2000** und viele zu fl. W. W **500 — 400 — 300 — 200 — 150** und **100** ꝛc. ꝛc., die sich auf die Gesammt-Summe von **600,000 fl. W. W.** belaufen.

Die Actie kostet 5 fl. C. M. Der Käufer von 5 Actien erhält eine besonders werthvolle **Gratis-Gewinnst-Actie** unentgeltlich. Die weitern Vortheile, welche diese große Lotterie darbietet, beschreibt der Spielplan.

Wien, am 4. September 1841

Hammer et Karis,
k. k. priv. Großhändler.

☞ **Loose sind billigst zu haben bei Hermann Breisach, Großhändler in Pesth.**

Extrait d' Absynthe!

Dieser wunderthätige Liqueur von J. Genton in Baden vom delikaten lieblichen Aroma, dessen geistiger Inhalt äußerst gelind, sanft, und die Lebensthätigkeit erhebend ist, wird in Original-Flaschen (eine Wiener halbe Maß) zu dem Quellenpreise von 1 fl. 36 kr. C. M. in der Kunsthandlung von

Ehrenreich und Neumann,
Servitenplatz in Pesth,

verkauft. — Für größere Bestellungen und Versendungen nach dem Eimer (zu 80 Flaschen wohlverpackt, Franko, Pest) nach den Original-Fabrikspreisen, wird die Adresse des Commissionär für ganz Ungarn, ebenfalls in der Kunsthandlung verabreicht.

Neues Etablissement.

W. F. Uhl,

zur Kettenbrücke in Pesth,

Herrengasse im v. Pyrker'schen Hause nächst der Parisergasse, empfiehlt seine neuerrichtete Zwirn und Bandhandlung dem pl. t verehrungswürdigen Publicum bestens. Derselbe führt alle zu diesem Handlungsfache gehörigen Artikeln, insbesonders aber ausgezeichnet schöne echt

englische und Rumburger Nähzwirne,

so wie auch vierdräthige

englische und Rumburger Strickzwirne,

dann ausgezeichnet schöne sogenannte

indische Glanz-Strickwolle

zu billigsten Fabrikspreisen, auch befindet sich bei demselben eine Niederlage von

Fransen und Borduren zu Vorhängen

in großer Auswahl, welche zu billigsten Fabrikspreisen verkauft werden.

Ferner werden bei demselben Bestellungen auf verschiedene Näthereien angenommen, und die schnellste und billigste Bedienung verbürgt.

In der Spezereihandlung des

Anton Steinhardt,

zum Dampfschiff am Rathhausplatz, ist nun bereits die dritte Sendung von

ungarischen Alpenkäs

in vorzüglichster Qualität angekommen und in großen und kleinen Tösen zu dem billigsten Preise zu haben.

Nicht minder anempfehlenswerth ist der daselbst zum Verkauf in großer Quantität liegende

Erdäpfel-Zucker,

wegen dessen besonderen Härte, Süße und Billigkeit.

Zu verlassen

ist auf Lichtmeß ein schöner Stall auf 4 Pferde und 1 Stall auf 2 Pferde sammt Wagenremise. Nähere Auskunft ertheilt

D. Wanko,
in der Porzellainhandlung
Dorotheagasse.

Echt englische

Gummi-Elastique-Galochen

zu 4 fl. 30 kr. C. M.

sind zu haben in der Handlung „zum Ermeekreuz," Waiznergasse, dem großen Christoph gegenüber, bei

Anton Hoffer.

Gummi-Elastique-Galochen

und die neuesten französischen

Seiden-Glanz-Hüte

sind so eben angekommen bei

Paul Frankendorffer,
zum Leibhusaren in Pesth.

Caranschebescher Schneken

sind zu haben in der Spezereihandlung von

Liszka et Höffler,
Leopoldgasse, im Hause zum blechernen Hut

Ein Quer-(Tafel-)Fortepiano wird zu miethen gesucht,

Den Sucher weist die Expedition dieses Blattes

Fremden-Anzeige.

Königin v. Engl. HH. Phillipovits, Oberstlieutenant — Stahlmann, Gutsbesitzer. — Lucovich, Conducteur. — Knotz, Capitain. — Tomcsevics, Kaufman

Tiger. HH Ssilagyi, Lieautenant. — Andre, Inspector. — Mariotti, Doctor. — Colloni, Architect.

Jägerhorn. HH. Baron Ballotsey, Chusy u. Burg, Grundherrer. — Hodovits, Assessor. — Weiss, Oeconom. — Stollmann, Apotheker. — Vittoretto, Schiffs-Capitain.

Redacteur: Dr S. Tapbir. — Verleger: G. Heckenast.

Juan Cabello Colllini, régész

Tat, római katolikus templom régészete.

Magyar Építőművészet, 1984. 2. 40-old.

Colman

Colmen ~~l. Colman~~, Colomannus l. Kálmán.

átutalás megívva

Ø Colmann M.

acélmetsző

l.

Kremszeplit

67. l.

elenczei festő.

ázadból.

és Amor.

a Satyr és nézi a kibontott
ézére támaszkodva hallgatja
as Ámor szorítja magához.
epelre heveredett le és épen
vid hajat, bajuszt és szakállt
ször borítja. A háttér hegyes
s közeledik. Az égbolt felhős.

Lelt. sz. 1409. — Vétetett az
leirat alapján M. Guggenheimtól
oltatott 1892 deczember 1-én
íhagyta az 1893 január 28-iki

Colmann M.

věrn.

Palaki 1951

62. l.

Gyula min. tan. urnak
zott tága másodelnökének

Budapest.

lehérvári székesegyházban őrzött
ől, a Hagyar Nemzeti Muzeum
ízsef gypszöntő által készített gyps-
át /. a. van szerencsém Méltósá-
e szíveskedjék az ezen összegről

megirva

Colnicz Csiszár Miklós

Kassa 1639

céhmester

l. Arch. Ért.

1900 ~~[illegible]~~

172. l.

Budapest.

E kettős lapon balra
so der Türckische Kaysser Orc
Bursa in ||||| klein Asien erbau
mig jobbra

Türckische Mo
Pest zuseh

(Mosquee qui est a Pest en H
alól balra: J.B.F.v.E. d
középütt: C.P.S.C.M
jobbra: Gravé par B.
fölül jobbra: TA.II.

Rm., mér. a rl. 29: 42.5

Colomann, Lorenz

bécsi pánicelgyártó

lásd

Fógel József dr.

II. Lajos udvartartása.

1516-1526. Bp. 1917

86-l-

zban levő üzleti helyiségében mint ki-
elentem, ott sem elfogadót sem a szö-
t, kinek a váltót bemutathattam volna,
nevezett megkereső fél jogai megóvására
óvási oklevelet.- Szegeden Ezerkilencz-
ember hó tizennyolczadik napján. Dr.
Dijjegyzék.

telszövetkezet Szeged czimü 520 számu

2169

Colomannus l. még Kálmán

Ø Colomannus de

Hunyad, frater

könyvmásoló

írod

Erdély 1940

179 l

XIX

bzl

M.D.K.

Colomannus aurifaber, budai ötvös

neve egy 1472. ápr. 7-én helt
Gerzei Pethew János nevű ember
végrendeletében fordul elő

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 565.old.

Colombo, Luca Antonio
Jezsuita

l.

Frey Burgl 1929.

XVII.l.

Frey D. Das Burgenland. Wien, 1929. XVII. l. 48–51. kép.

P seine Bauten u. Kunstschätze.

...ban m. a kerem a jelmenevény

don, 1916 évi december hó 21 én

M. KIR. ERDŐGONDNOKSÁG VISEGRÁD

m. kir. erdőmérnök.

Colombea, Luca Antonio

l.

Cincik 8,43. l.

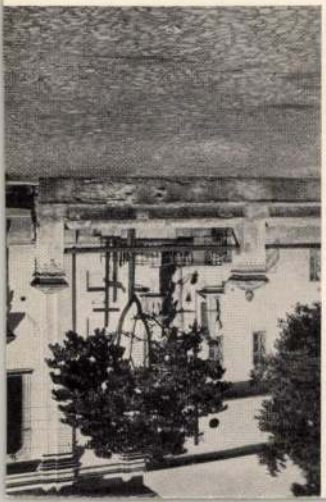

Colombo Luca Antonio

festō

a boldogasszony i ferences

templom freskói

1696(?)

lásd

Hekler M M Tört

135. l.

Hekler A. A m.

művészet tört. Bp.

1934. 135. l.

Pannonia perszta Kázhalombattán

VII. 196.

Colombo, Luca

Antonio

l. Boldogarzony

Pálinkás Casagr

5. l.

Columba, Luca Antonio

festő

készítette az alabbi
templom falképeit
1700 körül

P. Horváth Athanár dr

A boldogasszonyi kegy-
hely története.
Neusiedl am See,
1926. 16. l.

A mennyezet közepén lévő
festmények Jézus születését be-
mutatását a templomban, ke-
reszthalálát, feltámadását,
mennybemenetelét és Mária
koronázását ábrázolják. A többi
freskok részint bibliai eleneteket
részint ferencrendi szenteket ábrázolnak.

ÉNYEK
darab és öt darab tányér. Polikróm olasz
nsz.
II—XIX. század.

OSTOLKORSÓ,
serép.
ussen, 1610.
or prímás gyüjteményéből
Radisich: A Simor-Múzeum. Művészi Ipar
II., 1887., 224. l. — Gerevich PA, 262. l.

OSTOLKORSÓ,
erép
ussen, XVII. sz.
or prímás gyüjteményéből.
Gerevich PA, 262. l.

LFTI FAJÁNSZOK (196. kép)
rb. edény, 8 drb. edényfedő és 5 drb tányér
VII. és XVIII. századból.
orduló mesternevek: G. L. Kruyk 1648., Da-
Kam. 1697 (kétszer), Joh. Gaal 1707, Petrus
Marum 1759, L. Sanders 1768 és J. Harlees
. A San Marco-gyüjteményből.
Gerevich PA, 262. l. — Lepold—Lippay
57. l.

ÁN EDÉNYEK:
só virágdísszel és ónfedővel 1663-ból.
Szendrei János: Néhai Ipolyi Arnold-gyüjte-
ménye. AE, VII., 1887., 344. l.

(Columba)

Colombo Luca Antonio, olasz festő; n. 1661. Arognoban Lugano-mellett, mh. ~~xxx~~ 1737. n. Atyjának Gior. Batt. C.-nak tanítványa volt. Egy ideig Savoyai Jenő lig szolgálatában Bécsben, Pesten és Pragában dolgozott. 1696(~~xx~~) festette a boldogasszonyi (Mesonm.) kegytemplom freskóit

Thieme-Becker VII 250. e. Sz. Egyházi magyarország

Colombo Antal
festő

l.

Csatkai sopron muzeum
III. 138. l.

Csatkai E. Sopron
vm. muzeumlétei.
III. Sopron. 1937.
138. l. —

összessége, amelyek vmely személy tulajdonában vannak. Egyes részét aktivának nevezzük.

Aktualitás (lat.) valóság, ténylegesség. *Aktualis*: tényleges, jelenben fontos, időszerű.

Aktualitáselmélet. Filozófiai tan, mely a valóságot nem a szubsztanciákban, hanem a tevékenységben látja. A létek sem önálló szubsztancia, hanem felhi tevékenységeknek, aktusoknak összesége.

Aktus (lat.), cselekmény, nyilvános ünnepély.

Akusztika. I. *Hanglan.*

Akut. Gyorsan lejlődő és rövid idő alatt lezajló betegség v. tünet.

Akvarellöntés. (= vízfestés). Festészettechnikai eljárás, melyszerűbbítőmmel kevert vízben oldott festékanyagokat használ oly módon, hogy a festőalap, rendszerint papiros szine a festékrétegen átfetszik s amely egyes színeket legtöbbször a fehérett a festőalap szabadonhagyásával alkt elő.

Alabama. Az Egyes-Államok egyike az A. és Tenessee folyók térületén, 134.000 km², 2·25 mill. l. Főleg gyapotot termel. E-i részében nagy szén- és vasbányák vannak, itt jelentékeny ipara is van.

Alabárd. Szúrásra és vágásra is használható lándzsaszerű szállegyver.

Alabástra. Egyiptomi olaj és illatszertartó edények, tobbnyire átmenetsző sötétkék üvegből készültek, legtöbbi Alexandriaban egészen az v. sz.-ig. kr. u.

Alabástrom. Fehér v. festszínű, szemcsés gipsz. Szobortaragásra használják.

Alabástrom. Görög, tömlőalakú olajtartó edény, mely alabástromból v. cserepből készült.

A la bonne heure (fr. a la bon ór), épen jókor.

hol egyszerűsítette az A.-ak létesítését. A nagy hogyi vasutakon (Gotthard, Simplon, Lötschberg, l. o.) a legnehezebb viszonyok közötti a legmérészebb A.-akat építettek. A legnagyobb vasuti A.-ak adatait a kov. táblázat mutatja:

Alagút neve	Vonal	Építési idő	Hossza (km)
Simplon	Brig-Domodossola	1898–1906 1908–1922	19·8
Gotthard	Luzern-Milano	1872–1882	14·9
Lötschberg	Bern-Brig	1907–1913	14·5
Mont-Cenis	Turin-Lyon	1858–1871	12·2
Arlberg	Insbruck-Bludenz	1880–1885	10·2

Hazánkban az első vasuti A.-at a pozsony—marchegg vonalon 1845—1848 közötti építették, hossza 702 m volt; leghosszabb a fiumei—brandicai fakultatóvezető vágány részére épült (1839 m); 1 km-nél hosszabb volt meg a szekely vasutak lövészi és a brassó-predeali vonal nagy tornosi A.-ja. — Közöti forgalom céljaira épült a budai Vörtöny alatti A., melynek eszmeiével már Szechenyi foglalkozott. 1851-ben Ürmenyi Józsi alakítja meg az A.-társaságot és Clark Adam vezetésével 1853—1857 közötti építettek a 350 m hosszú A.-at. — Az A.-ak szelvenye tóbbnyire torasalakú, magasságuk a pályaszín felett 5·50 m körül van. — Az A. építése *irányban* haltásával kezdődik, melyet az alagút mindkét végén megindítanak és célja a felett anyag elszállítása az A. tengelyének kitűzésére, ventilációra alkalmas közlekedő utat ...

Columba, Luca

Antonio

festō

Jerus életét és szen-
vedését ábrázoló
freskomū a boldog-
asszonyi (Mozon m)
bucsujáró templom-
ban XVIII. v.

Burgenland!

Dehio-Ginhart

206. l.

Colombo, Luca Antonio

stukkátor

l.

Hekler Ung

101. C.

8617. Korvin Testvérek, Bpest.

Fizetendő 190.....*tól* $\frac{1/4 \text{ évi}}{\text{havi}}$.....*kor*.....*fill. részletben.*

Colombo, Luca Antonio

XVIII. stuccatore lombardo.
Decorò la chiesa di Bol-
dogasszomyfalva.

ind
2

118 l.

Budinis. 154. l.

CXLII. t.
CXLIII. t.
CXLIV. t.

A boldogasszomyfalvi
ferencrendi templom
(1683) telso diri-
tisen delgozott.

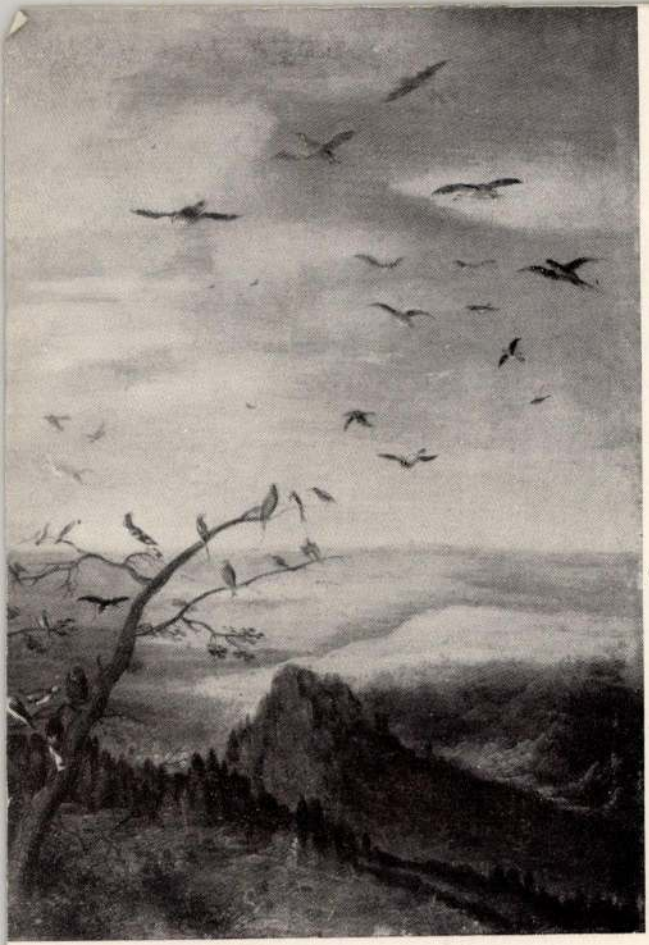

Colombo L. A.

stukkátor
Conti P. A. valegrütt
boldogasszonfalvi
ferencrendi templom
1683.

Budinis

142. tábla
143. "
144. "

sáról is.

Á műemléki szempon
költségeire azonban fedezet
intézkedhetem. Erre nézve v
bizottság utján az érdekelt

A templomban lévő
céljából megfelelő intézked
ságos Magyar Királyi Iparm

Budapesten, 1904.

A Műemlékek Országos Bizott

Colombo, Luca Antonio

lombardiai stukkator
XVIII. sz

Diszitette a boldogasszony-
falvi templomot. 3

vrod

Budinis

154. l.

Colombo, Luca

Antonio

festo

Budinis

118, 154. l.

142-144. tabla

kezünk 6% kamatával együtt
azt nékünk átutalni.

Üzletünk már harmadéve
csaknem teljesen Pang és hogy
a III. Hadi Kölcsönre továbbá
kötelezetségeinek teljesítésére képesek
legyünk kénytelenek vagyunk kimlevő
követeléseinket sürgetni, mely daczára
annak hogy a nép kört nagy pénzbőség
van nem fizet.

Kiváló tiszteletlel

[illegible]

Colombo, Luca
Antonio
festö

läsd.

Thirfelsödunantul
94. l

F. Műemlékek

Ad 332/1933

és 333/1933

Sándy

Colombo, Luca
Antonio
festo
l.

Péter II.
28. l.

Colombo, Antonio

Luca

festő

l.

Veit Pál

Régi magyar otthonok.

Bp. é.n. 196. l.

atrányomva lényegesen megváltoztak-
sági pótlikkal 800 koronára felemelt
, csupán élelmezésre is alig elégséges; —
20 és 21 években folytatólagosan ki-
ura: — tisztelettel kérem a Tekintetes
let díjjamat a mai drágasági viszonyokhoz
élylyel pótolni miltóztassék. —
letes Bizottságnak mély tisztelettel

alázatos szolgája

Sztehlo Ottó

másodépítész

MDK

Colombo, Antonio, Luca, festő

a boldogasszonyi ferences templom festője.

A magyarországi müvészet története. I.
Bpest, 1961. II. kiadás. 380. l.

Colombo, Luca Antonio
festő

MD K

A XVII. sz. második felében Kismartonban dolgozott.

Magy.Müv. Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 346.o.

Colombo, Luca Antonio /1661-1737/ MDK

felsőolasz festő

Boldogasszony/Frauenkirchen/ ferences templom mennyezetképei.

Magy Müv. Tört.I./szerk. Dercsényi/ 335.o.

repr. u.o. 337. o. 260.kép.

M. D. K.

COLOMBO, Luca Antonio szobrász és festő
(1661 – 1737)
luganói származású
1667 körül Kismarton, Esterházy-kastély toronyórájához Tempus-szobor, ablakdíszek, 16 relief, 9 maszk a frízre, 32 mellszobor a homlokzaton, 2 kapuszobor és váza
1695–1707. Boldogasszony, ferencest. freskók
Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 178 – 179. l.

MDK

Colombo, Luca, Antonio, festő

a kismartoni kastélyban dolgozott a 17.sz-ban.

A magyarországi művészet története. I. 392.l.
Bpest, 1961. II. kiadás.

Luca Antonio Colombo

luganói származású festő. Bécsben Savoyai Jenő szolgálatában állt. Ő készítette a boldogasszonyi terencei templom mennyezetképeit 1695–1702 között.

Kampis Antal: A magyar müvészet a XIX. századig. Bp. 1968. 167 l., képes. /Minerva zsebkönyvek/

135-l.

M.D.K.

Luca Antonio Colombo „festő"

(1661-1737)

művének tulajdonítják az 1685-ben felavatott Boldogasszony-ban (?) épült új templom festményeit. [Itt csúszik valami félreértés lehet, mert az eredetiben maga a templomot nevezik „Muttergotteskirchének".]

Allgemeine Kunstgeschichte, Leipz. Veb. Seemann, I. Aufl. 1966. Bd. V. Die Kunst des 17. und 18. Jahrhunderts, 864 old.
Magy. művészet fejezete: A. N. Tichomirov, 512. old.

Colombo, Antonio, Luca, festő

Mennyezetképek. Boldogass zonyi ferences, templom.

/foto/

A magyarországi művészet története. I. 383.l.
Bpest, 1961. II. kiadás.

Celombe, Luca Antonio festő M.N.K.

Luganoi származású, Bécsben Savoyai Jenő szolgálatában állott.

A boldogasszonyi ferences templom mennyezetképei

1695-1702

Kampis Antal: Képzőművészetek története 655.l.

A Kultura Világa Bp. 1963.

N.D.K.

COLOMBO, Luca Antonio festő

Boldogasszony (Frauenkirchen) ferences templom (1669-95) kápolnainak és főhajójának freskói Kismarton, Esterházy kastély építkezésénél működött

Rados J enő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 178.
180.

COLOMBO, Antonius stuccator

Laisa : Luca Antonio Colombo

Radon Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 178.
180. l.

Luca Antonio Columba

festette a Frauenkirchen-i templom freskoit

Georg Dehio: Handbuch der deutschen Kunstdenkmäler, Burgenland, Wien 1935.

646 l

Luca Antonio Colombo (Columbo)

festette a Frauenkirchen-i plébániatemplom és kápolna freskóit.

Dagobert Frey: Das Burgenland,
Wien, 1929. I-XXXI.

XVII.1

Luca Antonio Colombo

festette a Frauenkirchen-i plébánia-
templom freskóit.

Allgemeine Landestopographie des
Burgenlandes, Eisenstadt, 1954

188 p

Luca Antonio Colombo

Magyarországon tevékenykedett, de nem volt magyar származású.

Fülep Lajos: Magyar művészet, Budapest, 1971

1441

COLOMBO, Luca Antonio fecit

Pannonhalma 1996/2. 92.

Colombo, Luca Antonio

(Arogno, 1661 - Arogno 1737)

Mint vobráz és festő Szavojai Jenő számára is dolgozott. Ő festette a boldogasszonyi bucsújáró tpl. mennyezetfreskóit.

Juhász László: Burgenland, történelmi utikalauz München, 1976.

92.o.

Luca Antonio Colombo festő

első ismert freskóműve a boldogasszonyi

egy templomot díszíti.

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975

225.old.

COLOMBO, Luca Antonio festő

boldogasszonyi ferences templom
mennyezetfreskói 1695- után

Galavics Művtört.Ért. 1988 3:4 152.

ndustrielle et la Documentation du Dépar-
dans le cadre de l'Etablissement Public
t ils font partie, ont décidé de rassembler
étique commun les informations puisées
de l'europe de l'est.

t intéressera les arts plastiques (peinture,
architecture et l'urbanisme, le design de
cations visuelles. Ce travail se fait à l'aid
par le Centre de Création Industrielle
ar le département Arts Plastiques (feuillets

"0", qu'il faudra sérieusement retravailler
e travail qui réponde efficacement à nos
tre les réactions de chacun, vous trouverez
ire que nous vous serions reconnaissants

27. Johann Erhardt Gruber—Pietro Antoni Conti: A nagyszombati (Trnava) jezsuita templom mennyezete (részlet), 1698—1700

Colombo Ferencz, festő; szül. 1820-ban Fiuméban; megh. 1843 márcz. 10-én u. o. Szegény polgári szülőktől származott, s minthogy már fiatal korában szívesen foglalkozott a rajzolással és festészettel, nehány vagyonos pártfogóra tett szert, akik Velenczébe küldték a művészeti akadémiára. Itt két esztendőt töltött, majd, mint a legjobb velenczei tanulók egyike, a kormánytól három évre segélyt kapott oly czélból, hogy Rómába menjen és ott magát teljesen kiképezze. A velenczei akadémián már 1839-ben rajzaiért három jutalommal tüntették ki, a festészetben való előhaladásáért pedig érmet kapott. 1842-ben Rómába készült, de értesülvén, hogy szülei meghaltak, Triestből visszatért Fiuméba, hol megbetegedett és kevéssel utóbb pártfogója, Fabris dr. házában igen fiatalon elhúnyt.

Művei közül ismeretesek:

1. Madonna, olajf., az augustinusok fiumei templomában.
2. Mailáth gróf v. fiumei kormányzó arczképe, Fiume város tanácstermében.
3. Almássy gróf, v. fiumei kormányzó arczképe, u. o.
4. Medanić Vincze dr., valamint felesége és anyjának arczképe.

Kukuljević-Sakcinski, Ivan Slovnik umjetnikah jugoslavenskih. Zagreb, 1858—1860. 193. l. — *Szinnyei János dr. és Borovszky Samu dr.:* Magyarország vármegyéi és városai. Fiume és a magyar-horvát tengerpart. Budapest, é. n. 152. l.

Colombo Ferencz

festő

L.

Kendrey-Kentirányi

314. e.

M.D.K.

/Giorgio/ Colonna

Rézkarca Sziget 1566.évi ostromáról.1566.Velencében készült rajza hasonló Lafrery rajzához. 7.kép.Fekete repr.

Papp László:Szigetvár XVI-XVII,századi erősség rendszere és ábrázolásai.231.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve.1965.
Pécs,1966

D Colosvar, Georgius de

ötv.

l.

Kömagyötvj.

1546. 4

l.

Kolozsvári György

alatt.

BUDA
935-MAR.23. N11
Cs.F.o.b.

D Colosvar, Martinusde

štv.

l.

Kőmagyötvj.

1546. r.

l.

Kolozsvári Martin

alatt.

ez LÁCZAY-FRITZ OSZKÁR, építész
iszaki főigazgató, műegyetemi magántanár

Bp. V. Országház

A Műemlékek Országos
Bizottságának

Budapest

Arena. 41.

Coloswart, Thomas de festő M.~.K.

Lásd: Kolozsvári Tamás

Radocsay Dénes: Gótikus festmény ek Magyarországon

Bp. 1963. 36.l.

Ø Columbus (?) Lázár

havaugönto -

Csikszentlamási

vk. templom

havaugja -

Iml

Tóth Kálmán: A Margitszigetet

M. D. K

Tino di Camaino szobrász

Balogh Jolan magyarországi kapcsolatait mutatja ki a napolyi udvar közvetítésével. Neki vagy is kolájának tulajdonítja a margitszigeti tehér márványtöredékeket (Árpádkori szt. Margit síremlékez?) 1330-as években

Balogh Jolán: Tino di Camaino magyarországi kapcsolatai 106-109

Művért. 1953. 1-2. sz

K. D. K.

Tino da Camaino

— sienai szobrász

Árpádházi Margit síremlékét köréhez tartozó szobrász kiszítette a XIV. sz. első kiben

Balogh Jolán megállapítása

Tenerné: Tóth Rózsa: Margitsziget Bp. 1955

22, l.

M. D. K.

COMAN J.

1920-ban Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 334 l.

BERNARDINO COMATO, épitész

A Como-tó környéki müvészhajlamu lakosság a XVI.sz.második felében elárasztotta az északabbra fekvő vidékeket,igy Nyugat-Magyarországot is,mint várépitők,stb. Bernardino Comato ekkor Borostyánkővárában dolgozott.
441.old. 14.jegyz

HARALD PRICKLER: Giovanni Bernardo Ceresola,a szombathelyi Szt.Márton templom épitője 441.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 3.szám, 1968. Szombathely

Mme Combat jelzéssel:

„Két öreg" Tollrajz 17 x 14

ovál j. l. j. P. Combat. Védett

k. ár. 1200 ft.

BÁV 41.Képaukció Budapest 1976 december

I. 81

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.....l.

Név: Comble Petrus

Foglalkozás: selyemfestő

Szárm. hely: Berlin

Hitfelekezet: ág. ev. Csal. állapot: özv.

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1816. III 9.

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 12.

M.D.K.

Comenius, Amos

XVII. századi humanista szerzetes, sz. Magyarbródon /1592/, a felekezeti gyülölködés és a vallási türelmetlenség ellen küzdött. Haladó szellemü pedagógus, kinek épp ezért sok ellensége volt, főleg Németországban. Annál inkább megbecsülték Angliában, Svédországban, Erdélyben és Hollandiában, ahol életét is befejezte. Legismertebb müve az 1657-ben, Nürnbergben megjelent "Orbis pictus", az első képeskönyv /melynek ábráit Bubenka János, lőcsei fametsző készitette/.

Gleichen-Russwurm,A.: Das Jahrhundert des Barock, 423-425.old.

COMENIUS UND SÁROSPATAK

Jedem unsteten Leben abhold, war er doch ein fahrender Lehrer vieler Länder. Der Not gehorchend, nicht dem eigenen Trieb, durchwanderte er halb Europa. So wurde sein Leben zur ständigen Anpassung, je nach dem Land, wo er sich aufhielt. Zuletzt verschmolzen in ihm die Züge des Erziehers und Philologen, des sektiererischen Freiheitskämpfers und des religiösen Mystikers.

Seine Wirkung wächst hinaus über die Jahreszahlen, die sein Leben begrenzen. Dem vor 350 Jahren Geborenen ward es beschieden, viele einzuholen und zu überholen. Auch sein eigenes Zeitalter. Seinem Andenken in Ungarn ist ein einziges Relief geweiht, auf dem er die Studenten der Susanna Lorántffy in Obhut nimmt.

Insgesamt vier Jahre verlebte er in Sárospatak, aber diese kurze Spanne Zeit genügte ihm, die Stadt — durch seine Schule — berühmt zu machen. Er kam auf Einladung der hohen Frau nach Sárospatak, wie Platon einst nach Syrakus: nicht um den idealen Staat, aber wenigstens um dessen Vorhalle, die ideale Schule, ins Leben zu rufen. Er mußte sich enttäuscht fühlen, weil es das gemeinsame Schicksal großer Staatsphilosophen und Erziehungstheoretiker ist, ihre Grundsätze in der Praxis fast immer scheitern zu sehen. Wie Platon Syrakus, verließ auch Comenius Sárospatak um viele Hoffnungen ärmer.

Allein schon früher hatte er so manche Enttäuschungen erlebt. Sie sollten ihm sein Leben lang nicht erspart bleiben. Auf jeden Erfolg entfielen zumindest zwei Enttäuschungen. Ab und zu glücklich, war er zuletzt doch jedesmal vom Unglück verfolgt. Nur daß ihm seine starrsinnige Zähigkeit, durch abergläubische Frömmigkeit genährt, unverwüstliche Kräfte verlieh. Er war ein Held, auf seine Art! Er setzte sein Leben dafür ein, seinen verstoßenen Glaubensgenossen, den böhmisch-mährischen Brüdern, zur anerkannten Religion zu verhelfen. Er bat um Glaubensfreiheit oder zumindest um Zusage einer Hilfe und gab Erziehung in Tausch. Versprechungen wurden ihm reichlich zuteil, Hilfe selten: er selbst tat immer, was in seiner Macht stand.

Er litt viel. Früh verwaist, verlor er später seine erste Gemahlin, dann auch sein Kind. Jahrelang irrte er heimatlos umher. Mehr als einmal wurde er seiner ganzen Habe beraubt. Zu den körperlichen und seelischen Prüfungen kam die Enttäuschung, daß schließlich doch alles eitel und nutzlos war: seine Hoffnungen versiegten, die Zusagen schwächten sich zur Beruhigung, zu frommen Wünschen herab, und alles blieb beim alten. Bei Not und Elend.

Ihm war ein langes Leben beschieden. Dem Ende nahe, fühlte er wohl schon selbst, und jedes Jahr überzeugte ihn mehr und mehr davon, daß er sein Lebensziel nicht mehr erreichen sollte. Er wurde 1592 zu Nivnice in Mähren geboren. Schon als Kind tat er sich hervor, wie seither immer. In Prerau studierte er Theologie, kam aber auch nach Heidelberg. Er wurde Geistlicher und Lehrer dazu. Sein unstetes Leben begann, als man gegen ihn, den Priester, die Landesverweisung aussprach. Zunächst fand er eine verhältnismäßig ruhige Heimat im polnischen Lesno. Von hier aus trat er seine weiten Reisen voll Hoffnung an und kehrte immer wieder hieher zurück, oft genug um seine Erwartungen betrogen. Lesno gab ihm jedesmal neue Kraft und wachsendes Ansehen.

Sein Ruhm machte ihn vielerorts bekannt und gesucht. Einmal war er auch in England, wo man ihm die Leitung eines Kollegiums anbot. Vielleicht wäre er geblieben, hätten der irische Aufstand und der Zwist zwischen König und Parlament seine Niederlassung nicht als gewagt erscheinen lassen. Doch lag ihm auch wenig daran, endgültig in England zu bleiben. Nach Schweden wurde er eigens berufen, um seine Ideen praktisch zu verwirklichen. Die Arbeit ging langsam vonstatten, wohl weil ihm die Lust fehlte. Er litt wohl darunter, daß er seine jungen Jahre, sein bestes Können nicht daheim verwertete. Daß sein zielspältiges Leben ihn in eine schiefe Lage versetzt hatte, indem er in Schweden lebte, ohne dort daheim zu sein, und zum bloßen Mittel hinabsank, während er — wiewohl in höherem Sinne — andere zum Mittel seiner Zwecke zu erziehen suchte. Das ehrende Vertrauen, das ihn in der Heimat zur Bischofswürde erhob, ließ ihn dann nicht lange in der Fremde weilen. Nun war er Bischof, erster Senior, doch waren das bloße Titel, zumal seit der Westfälische Friede die böhmisch-mährischen Brüder und mit ihnen Comenius heimatlos und landflüchtig gemacht hatte.

So nahm er denn seine Zuflucht zum geschriebenen Wort, wie schon früher und nachher so oft. Er hatte sein zwanzigstes Jahr kaum überschritten, als er sein erstes Buch veröffentlichte. Auch die Marksteine seines weiteren Lebensweges sind Bücher. In diesen entwickelte er seinen Plan, die Umrisse der idealen Schule, in der die gesamte Wissenschaft auf unerschütterlicher Grundlage, nach unbedingt gültigen Gesetzen aufgebaut werden sollte. Das nannte er seine „Schola pansophica".

Durch die Meister seiner Jugend, Alstedius, Piscator und Bisterfeld, wurden seine Ideen auch in Siebenbürgen und bei uns bekannt. Seine im Druck erschienenen Werke machten sie weiten Kreisen zugänglich. Mehr als ein europäisches Land bewarb sich um ihn, aber er ließ sich bitten. Seine Weigerung war verständlich. Er hielt nach jemand Umschau, von dem er die wirksamste Hilfe für seine Glaubensgenossen und sich selbst erhoffen konnte. Unmittelbare Hilfe tat not, vielleicht auch kriegerisches Eintreten. England lag zu weit. Darum zog er auch dem befreundeten Schweden Sárospatak vor, den Erbsitz der Familie Rákóczi. Von ihr erwartete er mehr, weil auch die Vergangenheit sie zu mehr verpflichtete. Der Klang des Namens Rákóczi, die verworrenen, aber beharrlichen Weissagungen eines exaltierten Standesgenossen über die von dieser Seite zu gewärtigende Hilfe und mehrmalige herzliche Einladung zogen ihn nach Sárospatak. Er hoffte, auf einmal zweierlei erreichen zu können: Hilfe für seine Landsleute und die praktische Verwirklichung seines langgehegten Traumes, der idealen Schule.

So kam er 1650 nach Sárospatak, wo er sehnsüchtig erwartet wurde. Vielleicht viel zu sehnsüchtig. Kein Wunder, daß sich in der Folge beide Seiten enttäuscht fühlten. Sárospatak sowohl, wie Comenius. Obwohl er wirtschaftlich glänzend gestellt war: sein Einkommen war doppelt so hoch, wie das Gehalt eines Universitätsprofessors bei uns um die letzte Jahrhundertwende. Zudem hatte er freie Hand in der Leitung der Schule, weil ihn nicht ein verstaubter Hörsaal, sondern der Direktorenstuhl erwartete. Er kam in eine Schule, die aus Steinen und auf Steinen der Vergangenheit erbaut worden war. Sárospatak hatte bereits seine erzieherischen Traditionen, ehe der Stifter Peter Perényi 1531 auf dem Plan erschien. Vor der Reformation wirkten hier sieben Klöster, was ein blühendes Schul- und Kirchenleben vermuten läßt. Hier, bei den Holsaer Benediktinern hatte László Szalkay gelernt, der später zum Erzbischf von Gran wurde und in der Schlacht bei Mohács fiel. Auch die geistigen Urheber der Schule, Stefan Kopácsy und Michael Sztáray sollen nach der Überlieferung als Franziskaner hier gewirkt haben. Im Kloster der Franziskanerinnen eröffnete ihre Pforten die Schule, die anfangs nur Unterstufen besaß, sich aber bald zum Kollegium, und zur Zeit des Comenius bereits zur Hochschule entwickelt hatte. Sie war eine Art kalvinistischer Universität, ohne die internationalen Vorrechte der Universitäten, und hätte bis zur Mitte des XVIII. Jahrhunderts auch ein entsprechend reges Studentenleben aufzuweisen.

Der in Sárospatak eintreffende Comenius fand hier eine Schule vor, deren Satzungen erst kurz vorher erneuert worden waren. Georg Rákóczi I. war bemüht, sie zum gleichen Rang mit der Hochschule von Gyulafehérvár zu erheben und vorsorglich, als hätte er die nachherige Bedingung des berühmten Gastes schon damals geahnt, trug er sich lange von Comenius' Ankunft bereits mit dem Plan einer Druckerei. Nach seinem Tod wurde seine Frau, Susanna Lorántffy, die Seele der Schule. Die hohe Frau fand zu allem Zeit: solange ihr Mann lebte und Kriege führte, verwaltete sie das gewaltige Gut, ließ Pulver erzeugen, Kanonen gießen, Heere ausrüsten. Mittendrein schrieb sie selbst, ließ Bücher drucken, sorgte aber auch für die Entsendung von Studenten ins Ausland, für die Errichtung von Kirchen und die Unterstützung von Schulen, unter denen die in Sárospatak an erster Stelle stand. Diese Tätigkeit lenkte ihre Aufmerksamkeit auf Comenius, den schon ihr Gemahl für Sárospatak zu gewinnen gesucht hatte. Nur hatte Comenius damals — vor dem westfälischen Frieden — seine Hoffnungen noch auf andere gesetzt.

Der Meister fand unter den führenden Personen von Sárospatak auch gleichgesinnte Mitarbeiter. Der Sohn der hohen Frau, der junge Siegmund Rákóczi, war ungewöhnlich gebildet, Büchersammler und begeisterter Freund der Wissenschaften. Wahrscheinlich war die Einladung des Comenius in erster Reihe auf sein Drängen zurückzuführen, so wie er seinerseits von Johann Tolnai-Dali dazu angespornt wurde, dem hervorragendsten Professor der Schule, der Comenius schon im Ausland kennengelernt hatte und hochschätzte.

Trotzdem fühlte sich Comenius in Sárospatak ebenso wenig daheim wie in Schweden. Wohl war sein hohes Gehalt vielen Einheimischen von jeher ein Dorn im Auge, sein Ansehen, sein persönliches Gewicht ein Grund zur Eifersucht. Zum Überfluß machte er sich durch ein Werk unbesonnenerweise viele Feinde. In Wirklichkeit konnten und wollten nur wenige seinen Gedanken folgen. Die Mehrzahl sah seine Reformen ungern. Die Macht der Gewohnheit war auch dann bedrückend, wenn hinter dem Neuerer fürstliche Gönner standen. Die mannigfachen Nadelstiche und das Unverständnis riefen auf die Dauer ein bitteres Gefühl hervor.

Gleichwohl machte der Ausbau der Schule gute, wenn auch langsame Fortschritte. Trotz allen Schwierigkeiten glückte so manches, und die vier Jahre in Sárospatak sind von pädagogischem Standpunkt aus der reichste Zeitabschnitt im Leben des Comenius.

Durch die Einführung von Lehrbüchern machte er dem zeitraubenden Abschreiben der Kompendien ein Ende; förderte das Schultheater und vermehrte die Bücherei, die damals, die Sammlung Siegmund Rákóczis hinzugerechnet, schlechthin einzig in den beiden ungarischen Landen dastand. Auf seine Anregung hielten weltliche Kuratoren damals wie seither immer dem einseitigen priesterlichen Einfluß die Waage. Sein Hauptverdienst aber war die neue Methode des Lateinunterrichts, die sich neben dem trockenen grammatikalischen Studium auf unmittelbare Übung und anschauliche Beispiele gründete. Infolge seines Wirkens entstand innerhalb der Schule ein richtiger kleiner Studentenstaat, ein ideales „Latium in Hungaria", wie er diese seine Schöpfung zu nennen liebte.

Eine Weile schien sich auch die Sache der böhmisch-mährischen Brüder zum Besseren zu wenden. Für den Meister kamen verhältnismäßig glückliche Zeiten. Wohl war es für ihn ein großer Tag, an dem er den jungen Siegmund Rákóczi mit Henriette von der Pfalz, der Schwester der Königin von England, trachte. Auch die hohe Frau ließ ihm in allem freie Hand. Die Druckerei arbeitete zur Zufriedenheit: ihr erstes Erzeugnis war die von Comenius verfaßte Begrüßungsrede. Der gleichfalls in Sárospatak verfaßte „Orbis Pictus", das erste bebilderte Lesebuch war es nur deshalb nicht, weil kein entsprechender Holzschneider an Ort und Stelle zu finden war. So fiel denn dieser Ruhmestitel Nürnberg zu.

Mit einemmale aber änderte sich alles. Die Gemahlin Siegmund Rákóczis starb, und der junge Mann folgte ihr bald ins Grab. Comenius dichtete eine Elegie auf seinen Tod, ohne vielleicht zu ahnen, daß er zu gleicher Zeit auch die eigenen Träume begrub. Denn Sárospatak wurde nicht mehr das alte. Die trauernde hohe Frau konnte den für die Wissenschaft begeisterten Fürsten beim besten Willen nicht ersetzen. Auch die Opposition erstarkte, und Comenius sah sich bald allein. Eifersucht und Kurzsichtigkeit verhinderten jede weitere Arbeit, zumal tätige Hilfe nicht mehr zu erwarten war, weil die kränkelnde Witwe ihren hochstrebenden Sohn auch auf diesem Gebiete nicht zu ersetzen vermochte. Comenius aber war ja in erster Reihe in der Erwartung politischer Hilfe nach Sárospatak gekommen! Die in Aussicht gestellte Hilfe wurde zunichte, die Engstirnigkeit der Menschen immer drückender. Von „tödlichem Überdruß" ergriffen — dies sein eigener Ausdruck — legte Comenius seine Stellung nieder und verließ Sárospatak.

Dabei schätzte er die Ungarn als Nation hoch, wenn er auch einige Fehler nicht übersah. Dazu hatte er viel zu scharfe Augen. Bei guter Bodenbeschaffenheit fiel ihm die hohe Zahl der Hungernden, die Häufigkeit der epidemischen Erkrankungen und die Sterblichkeit in jungen Jahren auf. Alte Leute seien eine Seltenheit, weil die Ernährung schlecht sei. Dafür finde man um so mehr Neid, Haß und Hader. Dem Lande seien Gesetze zu wünschen, denen sich weder Herren, noch Bauern entziehen könnten. Wie aber sollte ein Gesetz gegen Faulheit beschaffen sein? Oder was sollte die mit Worten geübte kalte und nüchterne Frömmigkeit zum tatkräftigen Glauben machen? Auch mit der Erziehung sei es mißlich bestellt: die Jugend werde nicht zur lebendigen Tätigkeit erzogen, lerne nichts gründlich, wisse auch zu wenig und wolle gar nicht mehr wissen. Und doch sei der Tag, an dem man nichts gelernt, verloren. Und das Volk? Es sollte besser, fürsorglicher behandelt werden. Eine Schule der Besinnung, die fehle hier! Nach den vielen kritischen, aber wahren Worten endlich auch eine Anerkennung: „Wenn ihr, meine Hunnen, eure Gaben zu nutzen versteht, werdet ihr an Weisheit hinter keinem Volk Europas zurückstehen, weil weder die Natur noch Himmel und Erde euch feind sind!"

Zur Entdeckung der Fehler gehörte ein scharfer Blick, zur Anerkennung Glaube an die Zukunft. Obwohl ein Fremder, ist Comenius ein würdiger Vorläufer der langen Reihe klarsehender, durch Tadel zu bessern bedachter Ungarn, von denen ihn nur das Fehlen der freiwillig übernommenen Schicksalsgemeinschaft unterscheidet.

Von Sárospatak eilte er geradewegs nach Lesno, Kräfte zu sammeln und auszuruhen — aber welch ein Leben erwartete ihn dort! Zuweilen blickte noch ein Hoffnungsstrahl auf, doch auch der erwies sich trügerisch wie immer. Statt Freiheit folgte ein neuerlicher, diesmal verhängnisvoller Schicksalsschlag. Als es schon den Anschein hatte, daß es zwischen Cromwell und Georg Rákóczi II. zum ersehnten Bündnis kommen werde, das auch den polnischen Protestanten und den zu ihnen verschlagenen böhmisch-mährischen Brüdern wirksamen Schutz angedeihen lassen sollte, äscherte der katholische Adel Polens Lesno ein. Im Brand ging Comenius' ganzes Vermögen und ein ganzer Stoß seiner noch wertvolleren Manuskripte unter. Auch der unglückliche polnische Feldzug Georg Rákóczis II. änderte an der Lage nichts, nur hatte Comenius von da an überhaupt nichts mehr zu hoffen.

Als Greis machte er sich noch einmal auf den Weg. Auf den letzten. Geblieben waren ihm noch seine Lebensbeschreibung und seine mystischen Träumereien. Er zehrte nur noch von der Vergangenheit, denn Hoffnungen hatte er keine mehr, nur Erinnerungen. Er war über 78 Jahre alt geworden, als er 1670 in Amsterdam starb. Das traurigste Fazit seines langen Lebens war, daß er, der Quartiermacher der Zukunft, der fahrende Lehrmeister vieler Länder, nirgend eine Heimat finden konnte.

Dr. Alexander Maller

TANGOHARMONIKA Sternberg Musikinstrumentenfabrik Rákóczi-ut 60
Verschiedene beste Fabrikate Preisliste unentgeltlich

Kronleuchter mieten, kaufen bei VOGEL
Kronleuchter-Betrieb, VIII., Mária Terézia-tér 1, Tel. 130-123 und Károly körút 28. Tel. 184-394

Feldpostsendungen für christliche Arbeitsdienstler

Der Honvédminister hat bekanntlich durch Verordnung Zahl 405.540—2/R bis 23. d. die Versendung von Feldpostpaketen mit Winterbekleidung an die Arbeitsdienstler im Operationsgebiete gestattet. Für die christlichen Arbeitsdienstler jüdischer Abstammung werden solche auf Namen lautende Pakete vom Magyar Szentkereszt-Egyesület (VIII., Muzeum-körut 10) entgegengenommen und zur Weiterleitung dem Honvédministerium übergeben.

Die Gewichtsgrenze solcher Pakete beträgt 12 kg, ihr Inhalt darf nur aus Winterkleidung, Schuhwerk, Seife und Frostsalbe bestehen. Sie müssen in Sackleinwand gebunden sein, auf der außer der genauen Adresse auch der Name des Absenders und der Inhalt einzelweise zu verzeichnen sind. Pakete solchen Inhalts sind nur an Arbeitsdienstler zulässig, die bisher keine Winterkleidung gehabt haben.

Immer andere Speisen zu bereiten, die *gleiche* Sparsamkeit bei der Aufarbeitung der Lebensmittel bei richtiger Behandlung der Gasgeräte zeigen die Gaswerke in den Dienstag und Freitag halb 5 Uhr nachmittag beginnenden Kochvorführungen. VI., Vilmos császár-ut 3. Eintrittsgebühr frei, Garderobe, Kostproben unentgeltlich.

PFERDESPORT

Trabfahren in Budapest

Die für Samstag ausgeschriebenen Rennen wurden wegen der durch den starken Schneefall verursachten Bahnverhältnisse schon im Laufe des Vormittags abgesagt. Die Rennleitung hat alles ins Werk gesetzt, um die Bahn zu säubern und rennfähig zu machen. Treten nicht im Laufe des Sonntags neue starke Schneefälle ein, *so werden die Sonntagrennen sicher stattfinden.* Von den acht Rennen des Programms soll das *erste Versuchsrennen* dieses Jahres hervorgehoben werden. Die besten Dreijährigen erscheinen am Ablauf, so Irány, Értelmes, Hernád, Dover, doch repräsentieren die für das Rennen genannten Vierjährigen eine ziemlich mäßige Klasse. Im *Internationalen Rennen* wird es Csalóka schwer fallen, die Zulage von 40 Metern gegenüber Füzér und Ficsur einzuholen. Außer dem *Internationalen Handikap* ist auch der *Brokát Preis* der internationalen Klasse vorbehalten

TAGESNEUIGKEITEN

Die nächste Nummer unseres Blattes erscheint Montag nachmittag.

Die unserem heutigen Morgenblatt beigelegten Postschecks lauten auf das Postscheckkonto Nr. 180.000 und können ausschließlich zur Überweisung von Geldspenden für die Aktion Ihrer Durchlaucht der Gemahlin des Reichsverwesers zugunsten der Angehörigen der im Feld stehenden Honvéd verwendet werden. Abonnementbeiträge und andere Zahlungen für den Pester Lloyd können mit diesen Schecks n i c h t geleistet werden.

Stefan v. Horthy jun. Am 17. Januar feiert eine durch ihre Tränen lächelnde Mutter den zweiten Geburtstag ihres Kindes, das nach dem schwersten Schicksalstag ihre einzige Hoffnung blieb: Stefan v. *Horthy* jun., der verwaiste Sohn des gefallenen Helden Ungarns, des verewigten Stellvertreters des Reichsverwesers, vollendet an diesem Tage sein zweites Lebensjahr. Mutter und Großeltern, die noch immer schmerzerfüllt des ihnen so tragisch Entrissenen gedenken, wenden sich mit ihrer großen Liebe diesem knospenden Leben zu. Und die Nation, die mit dem tragischen Tod Stefan v. Horthys so viele schöne Hoffnungen begraben mußte, vereint an diesem Geburtstag ihre Wünsche mit denen der feiernden hohen Familie: möge das Schicksal dem aufwachsenden jungen Sproß des Geschlechtes Horthy von Nagybánya mit freigebigen Händen bescheren, was es seinem Vater vorenthielt, und möge sein glückbestrahltes Leben ein Symbol des Aufblühens und Erstarkens der Nation sein, die seinem heldenhaften Stamm so viel verdankt.

Ernennungen an den Universitäten Budapest und Kolozsvár. *MTI* meldet: Der Reichsverweser hat auf Vorschlag des Kultus- und Unterrichtsministers die a. o. ö. Universitätsprofessoren an der *Budapester Peter Pázmány-Universität* für christliche Archäologie an der theologischen Fakultät Dr. Edgar *Artner* und für praktische Physik an der philosophischen Fakultät Dr. Georg *Késy*, ferner an der *Kolozsvárer Franz Josef-Universität* die a. o. ö. Universitätsprofessoren für Volkswirtschafts- und Finanzkunde an der rechts- und staatswissenschaftlichen Fakultät Dr. Alexius *Boér*, für allgemeine und physikalische Chemie Dr. Ludwig *Imre*, für Rassenbiologie und Vererbungslehre Dr. Ludwig *Csik* und für Anthropologie Dr. Michael *Malán*, alle an der mathematischen und naturwissenschaftlichen Fakultät, zu ordentlichen öffentlichen Universitätsprofessoren ernannt.

Neue Oberregierungsräte. *MTI* meldet: Der Reichsverweser hat auf Vorschlag des Ministerpräsidenten dem Senior des Kirchendistriks Gömör-Kishont und evangelischen Seelsorger in Rozsnyó Stefan *Smid* in Anerkennung seiner im Dienste des religiösen und des gesellschaftlichen Lebens erworbenen hervorragenden Verdienste, ferner dem Schriftsteller Karl *Csecsotka*, ehemaligen Pressereferenten im Außenministerium in Anerkennung seiner gemeinnützigen und verdienstvollen Tätigkeit den Titel eines kgl. ung. *Oberregierungsrates* verliehen.

Knapper 13:12 Sieg der deutschen Polizeifechter

In der vom Publikum bis zum letzten Platz besetzten Aula der Palatin Josef technischen- und wirtschaftswissenschaftlichen Universität wurde Samstag nachmittag 16.30 Uhr der *zweite Länderkampf der Polizei-Säbelfechter Ungarns und Deutschlands* ausgetragen. Der Länderkampf gestaltete sich zu einem erstrangigen gesellschaftlichen Ereignis. Unter den zahlreich erschienen Besuchern bemerkte man u. a. den deutschen Gesandten von *Jagow*, den stellvertretenden Inspektor für Leibesübungen Oberregierungsrat *Daniels*, Oberstadthauptmann Alexander *Eliássy*, Oberstadthauptmann für die Provinz Andor *Jeszenszky*, zahlreiche hohe Offiziere der Polizei, sowie viele bekannte Persönlichkeiten des ungarischen Sportlebens.

Nach dem Absingen des Deutschlandliedes und der ungarischen Hymne stellten sich dem Kampfgericht folgende Mannschaften: Deutschland: *Körner, Hainke, Kamella, Hoops* und *Liebscher*. Ungarn: *Kruppa, Rónay, Nedeczky, Lator* und *Pálinkás*. Als Präsidenten des Kampfgerichtes fungierten abwechselnd Oberstleutnant *Jekelfalussy*, Major *Maszlay* und der Vizepräsident des Ungarischen Fechtverbandes *Bay*. Während des Wettkampfes wurde eine Gedenkminute für den deutschen Polizeigeneral Reinhard *Heydrich* eingelegt, die von Oberstadthauptmann *Eliássy* mit einer würdigung der Verdienste Heydrichs um das Zustandekommen des ersten Fecht-Länderkampfes der deutschen und ungarischen Polizei eingeleitet wurde.

Die deutsche Mannschaft, in deren Reihen sich der ausgezeichnete Säbelfechter *Liebscher* befand, konnte nach einem abwechslungsreichen Kampf das Ländertreffen mit dem knappen Ergebnis von 13:12 für sich entscheiden. Der beste Mann der Deutschen war *Kamella*, der vier Siege erringen konnte, während *Liebscher* nur dreimal erfolgreich war, nachdem *Rónay* und *Lator* dem ausgezeichneten deutschen Säbelfechter zwei Niederlagen beibringen konnten. Die einzelnen Assauts endeten mit folgendem Resultat:

Kruppa—Körner 5:4, *Hainke—Rónay* 5:4, *Kamella—Nedeczky* 5:3, *Lator—Hoops* 5:1, *Liebscher—Pálinkás* 5:1, *Körner—Rónay* 5:4, *Nedeczky—Hainke* 5:4, *Lator—Kamella* 5:3, *Hoops—Pálinkás* 5:2, *Liebscher—Kruppa* 5:4, *Nedeczky—Körner* 5:4, *Hainke—Lator* 5:3, *Kamella—Pálinkás* 5:1, *Kruppa—Hoops* 5:4, *Rónay—Liebscher* 5:4, *Körner—Lator* 5:4, *Hainke—Pálinkás* 5:4, *Kamella—Kruppa* 5:3, *Rónay—Hoops* 5:2, *Liebscher—Nedeczky* 5:4, *Kruppa—Hainke* 5:4, *Kamella—Rónay* 5:4, *Pálinkás—Körner* 5:4, *Nedeczky—Hoops* 5:2, *Lator—Liebscher* 5:4.

Die ungarische Mannschaft hat tapfer gekämpft und hätte bei einigem Glück den Sieg davongetragen. Am erfolgreichsten waren die ungarischen Fechter *Nedeczky* und *Lator*, die jeweils drei Siege erringen konnten. Ausschlaggebend für die knappe Niederlage war die ziemlich schwache Leitung von *Pálinkás*, der bei vier Niederlagen nur einmal erfolgreich abschnitt, wodurch die Mehrzahl der Siege der deutschen Mannschaft zufiel. Eine ausgezeichnete Partie lieferte der deutsche Dr. *Hoops*, der nach zehnjähriger Pause wieder unter die aktiven Fechter gegangen ist. Am Schluß der Veranstaltung wurde sämtlichen Teilnehmern und Reisebegleitern eine künstlerisch ausgestattete *Gedenkplakette* überreicht.

Der stellvertretende Leiter der neuen Sektion für Wohnungswesen. Bürgermeister Karl *Szendy* hat den Magistrats-Obernotär Leo *Vásárhelyi* von der Magistratssektion XV. zur neuen Magistratssektion XVII. für Wohnungswesen und Mietangelegenheiten versetzt und ihn mit der dauernden Stellvertretung des Leiters dieser Sektion beauftragt.

Pelzgefütterte reinwollene Mäntel bei Ferda Manyi

Die Schneeaufräumungsarbeiten. Nach anderthalbtägigem Schneetreiben ist alle Gewähr vorhanden, daß das hauptstädtische Reinigungsamt der großen Schneemassen, die in den Straßen der Hauptstadt lagern, Herr wird, zumal auch der Honvédminister die Beistellung von Arbeitsdienstlern zugesagt hat. Die Aufräumungsarbeiten haben nunmehr mit der größten Energie begonnen und werden vom Reinigungsamt nach einem im voraus bestimmten Plan betrieben, so zwar, daß in erster Reihe die großen Radial- und Hauptverkehrsstraßen an die Reihe kommen und Zug um Zug werden auch die Nebenstraßen aufgeräumt. Wenn auch langsamer, so ging der Verkehr der Hauptstadt ohne größere Stockungen vonstatten und es besteht alle Aussicht, wenn der Schneefall inzwischen nicht von neuem einsetzt, daß es zu keinerlei Verkehrskalamitäten kommen wird. Infolge der Verdunkelung können die Aufräumungsarbeiten nur tagsüber stattfinden und dies begründet auch eine gewisse Verlangsamung ihres Fortschreitens.

Verlobung. Yvonne *Gallia*, Milano, Tochter des kgl. ung. Oberregierungsrates Commendatore Elemér Johann Gallia hat sich mit dem Arzt Dr. Jean *Posternak*, Lausanne, verlobt.

Über Bontempellis Roman im Pester Lloyd. Der Roman Massimo Bontempellis *„Die Fahrt des Columbus"*, den wir im Dezember und anfangs Januar veröffentlicht haben, erschien im Italienischen unter dem Titel *„Via di Colombo"* im Band *„Il Giro del Sole"* des Verlages *Mondadori*. Alle Rechte gehören dem Verlag.

Universitätsprofessor Dr. Edwin Linkomies wird, wie berichtet, *Dienstag, den 19. Januar*, nachmittag Punkt *5 Uhr*, im großen Saal des *Baron-Josef-Eötvös-Kollegiums* über das Thema: *„Die Finnen in der Germania des Tacitus"* einen Vortrag halten. Gäste willkommen.

Kopf- und Kreuzschmerzen, Nervosität, Übelkeit, bleicher unreiner Teint sind häufig Folgen gestörter Verdauung. Man fühlt sich älter als man ist. Da hilft DARMOL

Schneebericht. Das Meteorologische Institut meldet am 16. Januar: Svábhegy 49, Kisinóc 32, Kékestető 34, Gallyatető 40, Lillafüred 18, Salgótarjáner Touristenhaus 22, Schloß Radvány 20, Sopron-Lővér 31, Brennbergbánya 41, Kőszeg 57, Farkasgyepü 42, Pécs Misinatető 20; Berge in der Umgebung von Kassa: Bankó 7, Ottilien Schutzhütte 10, Ludwig Schutzhütte 15, Felsőtőkés 13, Kavecsányer Wiese 12; Rozsnyó: Ökörhegy 7, Karpathenland: Kozmecseker Schutzhütte 15, Rahó 30; Siebenbürgen: Csikszereda 23, Sepsiszentgyörgy 25, Gyergyószentmiklós 12, Szováta 19.

Pelze: Kürschner **Palugyai**, Váci-ucca 15.

Geisteskranker verursacht einen Großbrand in Argentinien. Aus Buenos Aires meldet *INB:* Nach den schweren Waldbränden in Südwest-Argentinien wird jetzt aus der Provinz Cordoba eine weitere Brandkatastrophe gemeldet. Dort sind rund *20.000 Hektar* Weideland verbrannt. Das Riesenfeuer konnte erst nach zweitätigen Bemühungen gelöscht werden. Der Brand war von *einem Geisteskranken* verursacht worden.

Unfälle. In der Gemeinde *Bihardiószeg* machte sich ein Stier aus einem Stall los, rannte gegen den 76jährigen Georg *But* und schlitzte ihm mit den Hörnern den Leib auf. Der Greis starb auf der Stelle. — In der Gemeinde *Tuia* ließ Frau Wilhelm *Molnár* ihre 6jährige Tochter *Elisabeth*, ihren 4jährigen Sohn *Michael* und ihren 6 Monate alten Sohn *Nikolaus* allein in der Wohnung, um ihrem Mann das Essen zur Arbeitsstätte zu bringen. Als sie zurückkam, fand sie zu ihrem größten Entsetzen, die Wohnung in hellen Flammen. Die drei Kinder waren im Rauch erstickt.

Sven Hedin Ehrendoktor der Universität München

München, 16. Januar

(DNB) Sven *Hedin* wurde Samstag durch den Dekan der Naturwissenschaftlichen Fakultät der Universität München *die Würde eines Ehrendoktors verliehen*. Diese Ehrung des schwedischen Forschers erfolgte *im Rahmen einer Feier des 470jährigen Bestehens der Ludwig-Maximilian-Universität* im Beisein zahlreicher hervorragender Ehrenmeister aus Partei, Staat, Wehrmacht, Wissenschaft und Kulturleben.

München, 16. Januar

(DNB) Der Entschluß zur *Errichtung eines Instituts für innerasiatische Forschung unter dem Namen des schwedischen Forschers Sven Hedin* wurde heute anläßlich der Feier des 470jährigen Bestehens der Ludwig-Maximilian-Universität von dem Rektor, Prof. Dr. *Wüst*, bekanntgegeben. Er dankte weiter Reichsminister *Rust*, in dessen Auftrag die Gründung des Instituts vollzogen worden ist. In der Urkunde, durch die Sven Hedin ehrenhalber die Würde eines Doktors der Naturwissenschaften verliehen wurde, heißt es, daß die naturwissenschaftliche Fakultät der Universität München damit *den kühnen und erfolgreichen Erforscher von Zentralasien* ehre, der durch die Organisation und die Leitung seiner Zentralasien-Expeditionen ein großartiges Beispiel der wissenschaftlichen Zusammenarbeit schwedischer und deutscher Gelehrter gegeben habe.

Hohe deutsche Auszeichnung für den Forscher

Aus *München* berichtet *DNB:* Im Rahmen der Münchener Universitätswoche fand am Freitag nachmittag im Festsaal des Wilhelminums eine öffentliche Sitzung der bayerischen Akademie der Wissenschaften statt, zu der sich auch Vertreter von Partei, Staat, Stadt und Wehrmacht, unter ihnen Reichsstatthalter General Ritter von *Epp* und Ministerialrat Prof. Dr. *Ziegler* vom Reichspropagandaministerium eingefunden hatten. Die Sitzung gewann besondere Bedeutung durch die Anwesenheit des schwedischen Forschers Dr. *Sven Hedin*. In seinem Jahresbericht der Akademie gab Präsident Universitätsprofessor Dr. Karl *Alexander* von *Muiller* einen aufschlußreichen Überblick über den großen Anteil, den die Münchener Akademie im letzten Jahrhundert an Forschungen und Forschungsreisen in fremden Erdteilen genommen hat und *überreichte Dr. Sven Hedin als „dem kühnen und erfolgreichsten Pionier wissenschaftlicher Asienforschung" und dem treuen Freunde Deutschlands, der „in zwei Weltkriegen unerschrocken für die Rechte des deutschen Volkes und Reiches eingetreten ist", die Goldene Medaille der Akademie „Bene Merenti"*. Der gefeierte Forscher nahm die Auszeichnung mit Worten lebhaftesten Dankes an. *(MTI)*

Gestanzte, geprägte Siegelmarken und Etiketten
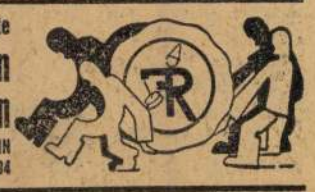
RUDOLF FELSENFELD & SOHN V., Bálvány-u. 18. Tel. 110-384

MARIA THERESIA schmiedeiserne, Biedermeier-, Stil- und moderne Kronleuchter in grosser Auswahl. BUGYI, Kronleuchtersalon, Teréz-körut 17. Tel. 121-847

Verkehrsunfälle. Auf dem Vilmos császár-út überfuhr das Auto BN 345, das vom 50jährigen Chaffeur Paul *Bányai* gelenkt wurde, den 75jährigen Kaufmann Ignaz *Asch*. Er wurde in das Fasor-Sanatorium befördert. — Auf der Fehérvári-út wurde der 11jährige Gabriel *Cégén* von einem Auto überfahren. Der Knabe wurde mit lebensgefährlichen Verletzungen ins Neue Johannesspital gebracht.

Deutsche Evangelische Gemeinde A. B., IV., Deák-tér 4. *Gottesdienst:* Sonntag, 17. Januar, vorm. ½10 Uhr. *Bibelstunde:* Mittwoch, 20. Januar, nachm. ½6 Uhr, im Mädchengymnasium (IV., Sütő-ucca 1).

Todessturz eines Arbeiters. Samstag nachmittag schaufelten Arbeiter Schnee vom Dach der Gaswerke auf den Margitkörút. Plötzlich glitt der 56jährige Josef *Szántó* aus und stürzte aus einer Höhe von 12 m auf die Straße, wo er tot liegen blieb.

TODESFALL

Nach langem Leiden verschied am 15. Januar mein geliebter Mann Direktor Hans *Schmidt* im 66. Lebensajhr. Die Beisetzung findet am Montag, den 18. Januar, nachm. 3 Uhr, im Farkasréter Friedhof statt. Im Namen aller Hinterbliebenen, in tiefster Trauer Helene Schmidt geb Paul. Budapest, III., Mandula-u. 19.

KOLOP ISZAP
Rheumáját rádiumos kolopi iszappal gyógyíttassa a
Szent Gellért gyógyfürdőben!

Comenius János

Magyar Nemzet

Magyar–cseh kulturális kapcsolatok

A cseh miniszterelnök baráti látogatása Budapesten kedves alkalom arra, hogy — habár csak vázlatosan — megemlékezzünk a Magyarország és Csehország között fennálló kultúrkapcsolatokról. E kapcsolatok évszázadok óta állanak fönn. első jelentős hirnöke a művészet terén jelentkezett. *Kolozsvári* György és Márton testvérpár nagyszerű alkotása, *a prágai Szent György-szobor*, 1373 óta hirdeti a magyar szobrászat dicsőségét. Ma is ott áll a régi helyén, a Hradzinon, hatása hatszáz év után époly felejthetetlen, mint keletkezése idején. A Kolozsvári testvérek ősei a klasszikus magyar szobrászművészetnek. György-szobruk a harcoló magyar hősnek legrégibb ábrázolása. Csodálatos mozgás indult meg Prágában a szobor láttára. Váratlanul és meglepően bukkant fel a két Kolozsvári mester művészete és oly magasra emelkedett, ahova hosszú időn át senki sem követte őket. Mindenütt, ahol Corvin Mátyás és Rákóczi, Bólyai és Eötvös, Kossuth és Széchenyi, Petőfi és Madách, Liszt és Bartók, Joachim és Szigeti nevei felhangzanak, ott van a magyar hír. E csoportba kívánkoznak a XIV. századból Kolozsvári Márton és György és a mult századból Herend falu parasztművészeinek nevei is. Mind e nevek glóriától övezve ragyognak az évszázadok fölött, szellemük gazdagsága, tetteik és alkotásaik nagysága és szépsége örök emlékezés a késői utódok lelkében.

Corvin Mátyás első felesége Podjebrad Katalin volt, a cseh király leánya. Mátyás jól tudott csehül, humanista udvarában sajátos magyar-cseh légkör alakult ki, a cseh diplomaták itt szívták magukba a renaissance latin szellemét.

A XVI. században a wittenbergi egyetem *Jeszenszky* Jánost (1566—1621) választja meg rektorának, kit később II. Rudolf hívott meg a prágai egyetemre. Prágában is elérte a rektori méltóságot. *A prágai egyetemen ő végezte az első boncolást emberi holttán.* Nékám Lajos tanár Jeszenszky Jánost az orvostudomány legnemesebb alakjai közé sorolja. Ő maga mindig «Eques Hungarias»-nak nevezte magát. 1601-ben «Anatomia Pragensis» című művében elsőnek írja le a septum scroti-t. Könyvei anatómiáról, sebészetről és bőrbetegségről szólnak.

Nemsokára Jeszenszky halála után, 1650-ben, a cseh Jan Komensky, humanista néven *Johann Amos Comenius* (1592—1670) jött Lórántffy Zsuzsanna meghívására a *Sárospataki Collegiumba és itt írta élete főművét, az «Orbis sensualium pictus»*-t (A látható világ), melyet már 1658-ban fordítottak le a magyar humanisták. Bár sárospataki tartózkodása (1650—1654) rövidebb időre terjedt, mint európai bolyongásának többi állomásai, pedagógiai tekintetben pataki működése volt a leggazdagabb, mert a nagyjelentőségű Orbis pictus-on kívül itt dolgozta ki a pompás «Schula Ludus»-t és itt szerkesztette Erkölcsi szabályait és Iskolai törvényeit. Comenius ezen művei hosszú időn át irányadók voltak az európai neveléstudomány terén és alapjában *ma is Sárospatakon írt tanai képezik a tanítás vezérfonalát.* Goethe is elismerőleg írt róluk a «Wahrheit und Dichtung» című művében.

Meliusz Juhász Péter hívta fel a cseh protestánsok figyelmét Debrecenre, innen indult ki a XVIII. században a cseh protestantizmus megújhodása. Ezt az időt idézi Cs. Szabó László, mikor azt írja, hogy «Debrecen a világ első tíz köztársasága közé tartozik". A magyar protestantizmus a csehek oldalán állott, *Bocskai és Bethlen nemcsak a magyar, hanem a cseh vallásszabadságért is harcoltak.* A reformáció genfi szobrán, melyet magyar szobrász alkotott, Luther és Calvin mellett Bocskai alakja áll. A szabaddá lett cseh református egyház első püspöke magyar ember: *Kovács Ferenc* — írja Angyal Endre.

A csehek nagy történetírója, *Palacky* Ferenc (1798—1876.) tíz évig élt Magyarországon és itt töltötte ifjúságának legszebb idejét. Tökéletesen megtanult magyarul, magyar magánkönyvtárakban és levéltárakban kezdte történetírói kutatásait. Vörösmarty költészete mellett Berzsenyi ódái voltak mélységes irodalmi élménye. *A Magyar Tudományos Akadémia 1834-ben tagjának választotta* és negyvenkét esztendeig tartó magyar akadémiai tagsága értékes aktívuma volt a két ország között fennálló tudományos érintkezésnek.

Palacky kortársát, *Smetana Frigyest* (1824—1884) *Liszt Ferenc vette pártfogásába.* Ifjúságának döntő impulzusát Liszt Ferenc szimfónikus zenéjétől nyerte, első szimfónikus művei Liszt befolyását sugározzák. Az európai zenetörténelem feljegyezte Liszt és Smetana felejthetetlen zenei kapcsolatát. *Dvorzak Antal* (1841—1904) művei közül celloszonátáját emeljük ki, melyet *Horváth* László magyar gordonkaművész vitt diadalra 1937. évi bécsi hangversenyén.

Petőfi megjelenésével kezdődik a csehek érdeklődése a magyar irodalom iránt. Elsőízben a puszta költőjét látják a csehek Petőfiben és később a demokrácia, az igazság és a szabadság lantosát. *Jókai* Mór majdnem összes műveinek cseh fordítása hódítja meg a cseh ol-

A rendőrséghez

Ezreket és ezreket költ a rendőrség és a BSZKRT plakátokra, tájékoztató füzetekre, közlekedésoktatásra, hangszórós, járni tanító autókra, propagál, tanít, kér, int, figyelmeztet, büntet — hiába. A lógósok lógnak, fel- és leugrálnak a tornászvérűek, a könnyebb, súlyosabb és halálosvégű balesetek naprenden vannak Budapesten.

Tegnap a Bazilika előtt voltam tanúja egy «szerencsés kimenetelű» felugrálási balesetnek. A vöröshajú, nyilván halálraszánt fiatalember felugrott a robogó 48-asra, ám rosszul vette a lendületet, visszaesett. Elnyúlt. Egy percen át mozdulatlanul feküdt a kövezeten. Sikoltozás, rohanás, ijedelem, — nos, a vöröshajú ficsúr, ahogy mondani szokás — megúszta. Feugrott, lerázta magáról a port, ránk kiáltott: mit bámulnak! — és eltűnt.

Hisz könnyen lett volna bámulni való, belőle. S a túlvilágról nehéz az embert felelősségre

badságvesztés beszakítható

laszthető mindazok büntetése, akik hatósági bizonyítvánnyal és a DÉFOSZ helyi szerveinek tanusítványával igazolják, hogy földjüket akár mint gazdák, akár mint földmunkások saját maguk és családjuk munkaerejével művelik meg, vagy e célból csak kivételes esetekben vesznek igénybe idegen munkaerőt.

zórakoztató műsor innepnapjain t népét

kerékpárversenyt a Bécsi-út, a Szabadság-tér, a József-körút, a Mester-utca, a Budafoki-út egy-egy hatalmas háztömbje körül. A Millenáris sporttelepen is nagy kerékpár- és motorosversenyt rendeznek, hétfőn külföldi résztvevőkkel, hétfőn este pedig a Sportcsarnokban Budapest és a Vidék ökölvívó csapatai mérkőznek meg egymással.

Ifjúsági ünnepségek

A *MINSZ* pénteki sajtótájékoztatóján elmondották, hogy az ifjúság részére tömegszórakoztatásokat rendeznek. Ennek keretében tartják meg elsőnek húsvét hétfőjén a Csillebércen, az Üttörő Köztársaság területén azt a nagyszabású táborozást, amelyen 40.000 fiatal vesz részt. Kora reggeltől sötétedésig változatos, gazdag műsor szórakoztatja majd az ifjúmunkásokat, diákokat. Sportbemutatókat rendeznek olimpikonjaink részvételével, vitorlázó repülők szórakoztatják az ifjakat, azonkívül magasszínvonalú kultúrműsor keretében kiváló művészek lépnek fel. Húsvét-hétfőjén vidéki városokban és falvakban is tartanak ifjúsági ünnepségeket. Május 8-án, az Anyák napján gyermekek részére rendeznek vidám ünnepséget. Az ifjúság részt vesz a május 15-i választások előkészítésében. Megszervezik 40.000 ifjúmunkás üdültetését és százezer gyermek nyaraltatását.

zmáknál tart est sakkverseny

megnyitású játszmájában Barcza állása a korai vezércsele után tetszetős volt. *Flohr* az egyre erősbödő nyomás feloldására minőséget áldozott, amivel dön-

Comenius János

Amos

Lás d

Lad Sárosp

69. l.

70. l.

MOB. 3698.

Keret nélküli

Comenius J. A.

43. **J. A. Commenius**: Orbis Sensualium pictus. Háromnyelvű. Lőcse, 1685. Kiállítja: **Ráth György.**

44. **J. A. Commenius**: Orbis Sensualium pictus. Négynyelvű. Lőcse, 1685. Kiállítja: **Ráth György.**

45. **Szentiványi Márton**: Curiosiora et selectiora Miscellanae. Nagyszombat, 1689. Kiállítja: **A kassai kir jogakadémia.**

46. **Szentiványi Márton**: Curiosiora selectiora Miscelanae. Nagyszombat, 1691. Kiállítja: **A kassai kir. jogakadémia.**

47. **Illyes András**: Megröviditettett ige, azaz: predikatiós könyv. Nagyszombat. 1691. Kiállítja: **A kassai kir. jogakadémia.**

48. **E. Molnár Ferencz**: Lelki tárház. Lőcse, 1692. Kiállítja: **Nagy János.**

49. **Gyöngyösi István**: Porából megéledett phoenix. Lőcse. 1693. Kiállítja: **Ráth György.**

50. **Böytös István**: Dominus domini in vertice montium. Nagy-Szombat, 1695. Kiállítja: **A kassai kir. jogakadémia.**

51. **Lepszállási Gergely**: A keresztyének között magyarok fegyvere. Kassa, 1694. Kiállítja: **Özv. Bárczay Ödönné.**

52. **Szép ének Tunyogi Sámuelről.** Lőcse, Kiállítja: **A budapesti tud. egyetem könyvtára.**

53. **Égről leesett nagy csillag.** Nagy-Szombat, 1697. Kiállítja: **A budapesti tud. egyetem könyvtára.**

54. **Illyés István**: Catecismus. Nagy-Szombat, 1697. Kiállítja: **A kassai kir. jogakadémia.**

55. **Gyöngyösi István**: Uj életre hozatott Chariclia. Lőcse, 1700. Kiállítja: **Ráth György.**

Mih. Rákóczi

28. **Gróf Zrinyi Péter**: Adriai tenger szyrénája. (horvát nyelven). Velencze, 1660. Kiállitja: **Ráth György.**

29. **Officium.** Nagyszombat, 1662. Kiállitja: **Ráth György.**

30. **Bayer János**: Ostium velatrium naturae. Kassa, 1662. Kiállitja: **Ráth György.**

31. **Comarinus György**: Anglicum spicilegium. Debreczen, 1664. Kiállitja: **Ráth György.**

32. **Laknero Kristóf**: Cura regia seu Consultatio. Kassa, 1616. Kiállitja: **Ráth György.**

33. **Luther**: Catechesis Minor. Lőcse, 1667. Kiállitja: **A lőcsei ág. ev. egyház.**

34. **Nadányi János**: Kerti dolgoknak leirása. Kolozsvár, 1669. Kiállitja: **Ráth György.**

35. **Az úr frigyszekrénye előtt.** Kolozsvár, 1670. Kiállitja: **A kassai kir. jogakadémia.**

36. **Witfelt Péter**: Credo in Deum. Kassa, 1671 Kiállitja: **A budapesti tud. egyetem könyvtára.**

37. **Molnár György**: Elementa Grammaticae Latine. Kassa, 1674. Kiállitja: **Ráth György.**

38. **Evangeliumok és epistolák.** Kassa, 1674. Kiállitja: **A kassai kir. jogakadémia.**

39. **Mártonfalvi György**: Exegesis. Debreczen, 1675. Kiállitja: **A kassai kir. jogakadémia.**

40. **A magyar Aesopus.** Lőcse, 1673. Kiállitja: **Ráth György.**

41. **Kiss Imre** halotti beszéde Báthory Zsófia fölött. (Kézirat) 1680. Kiállitja: **A budapesti tudományos egyetem könyvtára.**

42. **Bársony György**: Veritas toti Mundo declarata. 1681. Kiállitja: **A kassai. kir. jogakadémia.**

~~Amos~~ Comenius János

Amos

60 BENEDICTY PÁL, Amos Comenius János paedagogiai munkássága. Bpest, 1881. 8r.,fve -.50

Comenius Amos János

l.

Hassányi

65. l. 31. l.

Mur és Kst Ért

1910. 222. l.

MAGYAR KIR. POSTA
DEC. 15 É 6

Comenius Amos

lásd oskr.

Szilágyi Sándor: Felső-
vadászi Rákóczy Zsigmond
1622-1652. Bp. 1886.
132-142. l.

(arczéppel) 169
(Comenius lesujtó vélemenye a magyarokról) 170. l.
183. l.

MOB kat. 1798. sz.

alaprajz-
és zamatá-
higienia,
nyában fej-

vezzük la-
amiből
nnek meg-
,alapraj-
telek
sára kell
n a ház-
Nagy ab-
a alkal-

175 CELLARIUS CHRISTOPHORUS, historia antiqua. Ienae, 1749. 12r.,fpgtkts 4.

176 CENSURA DUELLI GLŐSELLIANI. Das ist: Ausführlicher Bericht, wie Polycarpi Leisers judicium, von Herrn Melchior Glősels Bedencken über die Frag: ob den hungarischen Landständen, die Freyheit der Religion zu zulassen? usw. München, Nic. Henricus. 1609. K.4r., 2 levél, 28 oldal. APPONYI II.707. 11.50

177 CETTO, IGN.FRANC.XAV., Victoriosa majestas in ter primis Hungariae regibus, quam in annua solemnitate Divi Ladislai inclytae nationis Hungaricae tutelaris. Viennae, Andr. Heyinger. 1693. K.4r.,5 levél. SZABÓ KÁROLY NEM ISMERTE! 20.--

178 CEVA, THOMAS, Iesus puer. Poema. Nagyszombat, 1693. 8r.,fve. SZABÓ K.RMK.II.1746. 5.--

179 CHAMISSO, ADALBERT VON, Gedichte. Halle. K.8r.,er.vkts -.80

180 CHENY, JOHN, An historical list of all horse-matches run and of all plates and prizes run for in England and Wales. Containing the names of the owners of the horses that have run as above and the names and colours of the faid horses also. London, 1731. K.8r.,bőrkts 10.--

181 CHESNEAU, AUGUSTINUS, Orpheus eucharisticus, sive Deus absconditus ... Parisiis, 1657.8r., egyk. bőrkts. Sok igen csinos szövegközti rézm. képpel 10.--

182 CHRONIK DES DEUTSCHEN KRIEGES nach amtlichen Berichten und zeitgenössigen Kundgebungen. München, 1914-17. 8r., 10 kötet, er.ppktsek -.20

183 CHUR-BAIERN sowol nach dem Leben dererjenigen die seither dem die Chur auf dieses Haus gefallen, regiert, biss auf gegenwärtiges Monat April. Frankfurt u.Leipzig, 1703. 12r., egyk.pergtkts. Miksa Emmánuel bajor vál.fejedelem rézm.arcképével és 12 kihajtható rézm. melléklettel 2,50

184 CLUVERIUS, PHILIPPUS, Introductio in universam geographiam tam veterem, quam novam. Guelferbyti, 1686. K.4r., egyk. pergtkts 2.--

185 CRANTZ, HEINRICH JOH VON, Die Gesundbrunnen der Oesterreichischen Monarchie. Wien, 1777. 4r., ppkts. 2 rézm. képpel. Tartalmazza a magyar- és erdélyországi gyógyforrások leirását is. Külön rész foglalkozik a budai gyógyforrások leirásával. 20.--

186 COHN, WILLIAM, Stilanalysen als Einführung in die japanische Malerei. Berlin, 1908. K.4r., fve. 18 fénynyomatillusztrációval -.20

187 COMENIUS, AMOS JOANNES, Orbis pictus.- A' világ le-festve. Die Welt in Bildern Swet Namalowany. Posonii, 1798. 8r., fbőrkts. Sok szövegközti fametszetü képpel 6.--

188 COMPENDIUM HISTORIAE ECCLESIASTICAE, decreto Ser.Principis Ernesti Saxon. Jul.Cliviae et Mont.Ducis, &c.in usum gymnasii Gothani. Gothae, 1723. 8r., 3 rész egybekötve, pergtkts -.50

189 COMTE ÁGOSTON, Sociálphilosophiai értekezései. Ford.: KUN SÁMUEL. Bpest, 1904. 8r.,fve -.80

190 CONDITIONS DE PAIX ET PROTOCOLLE ET DÉCLARATION. /Trianon/. /Textes Français Anglais et Italien/. 1920. K.ivr., fve 2.--

191 CONSPECTUS EQUESTRIUM ORDINUM PER EUROPAM OMNEM FLORENTIUM. Tyrnaviae, 1742. 8r.,bőrktsben, a fedőtábláján a Batthyány-grófok cimeres superexlibrisével. Rézm.illusztrációkkal. /Cimlapja rong./ 4.--

192 COPIA EINES TÜRCKISCHEN FRIEDEN-BRIEFFS: wie solche der um NEUHäUSEL sich befindende usw. Gross-Vezier, an die allda herum gelegene Oerter heuchlerisch abgehen lässt, dass Er sie dadurch unter seine tyrannische Gewalt gütlicher Weise bringen möge. Diesen ist beygefügt der Türcken Bekanntnuss von Gott, usw. O.O., 1663. K.4r., 14 lev. APPONYI II. 870. 11.50

193 CORDARA, JULIUS, Collegii Germanici et Hungarici historia. Romae,1770. 4r., vkts 6.--

Arverés Kölön 1940 Szt 25.

Comenius, Amos Janos

194 CORDATO,STEPHANUS a. Jo triumphe! Das ist: Historische, Geographische und Chronologische Beschreibung des Königreichs Hungarn/Von Anfang des ersten Christlichen Königs Stephani, biss auff jetzt Lebend-und Triumphirende Kayser- und Königliche Majestät Carolum VI. Wienn u. Brünn, 1717. K.4r., ppkts. APPONYI NEM ISMERTE! FŐV. KÖNYVTÁR MUNK.III. 1611. 3o.oldalán Buda katonai táborának leirásával foglalkozik. 16.--

195 CORDERO,CAV.GUILIO, Dell' Italiana architettura darante la dominazione Longobarda. Bresca, 1829. 8r., ppkts 4.--

196 CORPUS JURIS CIVILIS, Lugduni: Laur.Anisson. 1662.K.4r., fbőrkts 4.--

197 COSTUMES & MOEURS DES ITALIENS D'APRES PINELLI EN CINQUANTE FEUILIES. Carlsrouhe./Cca 184o./ Har. k.8r., er. ppkts. Csinos miniature-litho-grafiákkal 16.--

198 COTORIUS, JULIUS CAESAR, Epitome contreversiarum, sive demonstrationes catholicae. Nagy-Szombat. Joann. Andr. Hőrmann. 1695. 12r., /rong./ bőrkötés. SZABÓ K.RMK.II.18o4. 5.--

199 COUVRAY,LOUVET DE, Die Liebesabenteuer des Chevalier von Faublas. Berlin. 8r., 2 kötet, vktsek 2.--

2oo CURIEUSE und gantz neue Art zum Punctiren. Noch niemals im Druck gesehen jetzo aus dem Arabischen ins Teutsche übersetzet. Leipzig,17o2. 8r., /rong./ ppkts. Egy rézm. képpel 4.--

2o1 CZINKE FERENCZ, Beszéd a' magyar nyelv ügyében. Pest, 18o8.4r., fve 1.--

2o2 CZIRIÁK MIHÁLY /magyar nemes testőrző/, Érzékeny levelek. Béts, Trattner.1785.8r., /rong./ ppkts 2.--

2o3 CZOBOR BÉLA-SZALAY IMRE, Magy
2 kötet, er. sárga bőrkötésbe

2o4 CZÖVEK ISTVÁN, Magyar hazai• p
I.könyv. Pest, 1822. 8r., vkt

2o5 CZUCZOR GERGELY - FOGARASI JÁ
nyomat a Magyar Nyelvből/. Bp

2o6 CSALÁD KÖNYVE. Szerk.: GREGUS
Pest, Heckenast. 1855. 4r., p

2o7 CSATSKO IMRE, Büntetőjogi elm
nösen a halálbüntetésre; miké
peknél? Bécs, 1843. 8r., fve

2o8 CSÁNKI DEZSŐ, Árpád és az Árp
Imp. 4r., er. diszes bőrkötés

2o9 CSEREY HELÉNA /BÁRÓ WESSELÉNY
közli férjének rabságravitelé
tését,ennek egy nap mulva tör
hároméves leánykájának halálá
egész iven. s.k. aláirással é

21o CSERNY KÁROLY, Tirocinium poe
Pestini, 1872.- Magyarázó jeg
um poeticumához. Pest, 1872.

211 CSIZMADIA SÁNDOR, Proletár kö

212 CSOBÁNKA pestvármegyei helysé
Székely István abaujmegyei sz
4 ívrétü levél. Aláirás és pe
com extractyának massa" Josep

213 CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY, Alkalm
18o5. K.8r., fbőrkts. I.kiadá

Comenius Amos János

Iványi E. Comenius Amos János élete, pedagogiai és egyéb irodalmi munkássága. (4.–) **1.40**

Jablonowski J. A magyar közoktatás jelene és az

Comenius, Amos

irod

Karl János: Comenius
földrajza. Magyar
Paedagogia
1943 1–3. sz.

PÉHEIM SÁNDOR JÓZSEF
hírlapelosztó irodája
RÁKOSCSABA,
Kossuth Lajos utca 72. szám.

„Európa" R. T.

Budapest
V. Visegrádi u. 36 IV

Comenius Amos

Protestáns Szemle 1943.

5. SZ. *Ravasz László:* Az emberi művelődés alapítólevele. *Maller Sándor:* Comenius és Sárospatak. *Juhász Géza:* Csokonai utódai. *Asztalos Sándor:* Vers. *Kiss Árpád:* Háborús élet, megújhodás, nemzetnevelés. 6. SZ. *Kiss Jenő:* A halál és ami utána következik. *Fejes Ádám:* Dum spiro, spero (vers). *Gaudy László:* Az európai protestantizmus. *Máthé Elek:* A Dunamellék. *Máthé Klára:* Magyar bemutatók a budapesti színpadokon. *Guoth Kálmán:* Istványi Géza.

NYOM

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULATNAK a Műemlékek Országos Bizottsága (IX. ker., Hőgyes Endre-u. 10.) tanácstermében június hó 10-én délután 6 órakor tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztárosi jelentés és a költségvetés előterjesztése.
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. A tisztikar és a választmány megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Budapest, 1937. május hó 26-án.

Gerevich Tibor

Comenius, Johann Amos

Mika Sándor: Kvacsaly János: Johann Amos Comenius. Százados 1892. 837. l.

Könyvism.

Comenius (Komenský)

János Ámos
püspök

Zibrt Csenyek: Bibliografie České Historie. V. 1–3. Prága 1910–1912.

Fenti munkái, ezek ismertetése és taglalása, életrajzai oly óriási irodalmat ölelnek fel, hogy a reájuk vonatkozó nyomtatványok felsorolása a nevezett műben majdnem 40 ívre terjed. A 29568–29698. a közlések Comeniusnak magyarországi tartozkodására és működésére vonatkoznak.

Röviden ismerteti Századok 1913. 218. l.

ALAPÍTÁSI ÉVE 1577

BUCHHANDLUNG DER KÖNIGL. UNG. UNIVERSITÄTSDRUCKEREI

LIBRAIRIE DE LA PRESSE DE L'UNIVERSITÉ ROYALE HONGROISE

BOOK-SHOP OF THE ROYAL HUNGARIAN UNIVERSITY PRESS

GEGRÜNDET 1577

BUDAPEST IV,
SUTH LAJOS-U. 18

21918.

EGYETEMI NYOMDA KÖNYVES

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Műemlékek Országos Bizottság

Budapest

A MAGYAR BIBLIOPHIL TÁRSASÁG

IFJUSÁGI- ÉS GYERMEK-KÉPESKÖNYV KIÁLLITÁSA AZ IPARMŰVÉSZETI MUZEUMBAN

RENDEZTE DR. MAJOVSZKY PÁL

BUDAPEST, 1921 NOVEMBER—1922 JANUÁR

Ezen katalógus kéziratát dr. Szőnyi László irta, előszavával ellátta Lestyán Sándor, sajtó alá rendezte Reiter László. Készült 500 példányban a legfinomabb antiquapapiron a Thália műintézet r.-t -nál.

Ez a [illegible] szám.

MAGYAR KÖNYVEK

I. SZEKRÉNY

1. COMENIUS, Joh. Amos. — Orbis sensualium pictus trilinguis. Leutschoviae, Typis Samuelis Brewer, 1685. (XLIII.)
2. COMENIUS, Joh. Amos Orbis sensualium pictus quadlinguis. Leutschoviae. Typis Samuelis Brewer 1685. (XLIII.)
3. COMENIUS, Joh. Amos. Orbis sensualium pictus. Leutschoviae. Typis Breverianis, 1728. (XLIII.)
4. COMENIUS, Joh. Amos. Orbis sensualium pictus. H. nyomda, é. (?) (XLIII.)
5. COMENIUS, Joh. Amos. Orbis sensualium pictus trilinguis, Cibinii, Johannes Barth, 1738. (XLIII.)
6. COMENIUS, Joh. Amos, Orbis sensualium trilinguis. Cibinii, Johannes Barth, 1738. (XLIII.)
7. COMENIUS, Joh. Amos. Orbis pictus, in Hungaricum et Germanicum translatus. Poson, Wéber Simon Péter 1806. (XLIII.)
8. COMENIUS, Joh. Amos. Orbis pictus, in Hungaricum et Germanicum translatus. Poson, Wéber Simon Péter, 1806. (XLIII.)
9. MARMONTEL. Erköltsi mesék, melyeket frantziából forditott Bárotzi Sándor. Béts, Tratnern Tamás, 1775. (XLIII.)
10. MARMONTEL. Diszes erköltsekre tanitó beszédek. Magyarrá ford. Kónyi János. Pest, Vaingand J. M. és Koepf J. G., 1775. (XLIII.)
11. DUGONICS András. A' gyapjas vitézek, Pozsony, füskúti Landerer Mihály. 1794. (XXVII.)
12. GVADÁNYI József. A' falusi nótáriusnak elmélkedései, betegsége, halála és testamentoma. Pozsony, Wéber Simon Péter, 1796. (XXVII.)
13. DUGONICS András. A' szerecsenek. I. könyv. Pozsony és Pest, füskúti Landerer Mihály, 1798. (XXVII.)

14. DUGONICS András. A' magyaroknak uradalmaik. Pest és Pozsony, füskúti Landerer Mihály, 1801. (XXVII.)
15. DUGONICS András. Jólánka. I. könyv. Pozsony és Pest, füskúti Landerer Mihály, 1803. (XXVII.)
16. DUGONICS András. Jólánka. II. könyv. Pozsony és Pest, füskúti Landerer Mihály, 1804. (XXVII.)
17. DUGONICS András. Etelka. I. könyv. Pozsony és Pest, füskúti Landerer Mihály, 1805. (XXVII.)
18. DUGONICS András. Etelka. II. könyv. Pozsony és Pest, füskúti Landerer Mihály, 1805. (XXVII.)
19. FÁY András eredetei meséi és aphorizmái. Béts, Pichler Antal, 1820. (XLIII.)
20. FÁY András eredeti meséi és aphorizmái. Pest, füskúti Landerer Lajos, 1825. (XLIII.)
21. FÁY András újabb eredeti meséi és aphorizmái. 2. kiadás. Pest, 1828. (XLIII.)

II. SZEKRÉNY

22. TÜNDÉRTÁR vagyis Báró Demanx gondüző kalandjai. Kolozsvár, ifj. Tilsch János, é. n. (XVI.)
23. A' KIS GYULA KÖNYVE. Pest, Wigand Ottó, 1829. (XLIII.)
24. A' KIS GYULA KÖNYVE. Pest, Wigand Ottó, 1829. (XLIII.)
25. DÖBRENTEI Gábor. A' kis Gyula könyve. Pest, Kilián György, 1858. (XLIII.)
26. KOTZEBUE Ágoston — Molnár András. A' kis Laczi olvasókönyve. Pest, Heckenast Gusztáv, 1836. (XLIII.)
27. GYÖRKE GEOGRAPHIÁJA ÉS HISTORIÁJA Erdélyről. Kolozsvár, Tilsch János, 1847. (XLIII.)
28. SZIVOS Mihály. A' gyermek-világ képekben és elbeszélésekben. Barabás kőrajzaival. Pest, Heckenast Gusztáv, 1840. (XI.)
29. BEZERÉDY Amália. Flóri' könyve. Pest, Heckenast Gusztáv, 1840. (XX.)
30. NEY Ferencz. Ibolyák. Nyolcz szinezett képpel. Pest, Heckenast Gusztáv, 1843. (LVII.)
31. ALVINCZI. Pali és Gyuri. Pest, Lukács és tsa, 1854. (XXVII.)
32. ALVINCZI Ferencz. A vad-orzók. Pest, Herz János, 1858. (XV.)

33. ALVINCZI Ferencz. Szent Miklós napja. Pest, Lukács és tsa, 1854. (XV.)
34. AZ ÁLLATVILÁG CSUDÁI. Az érettkorú ifjuság számára, német kútfő után, átdolgozta egy kecskeméti tanár. 12 szinezett acélmetszettel. Pest, Heckenast Gusztáv, 1856. (XLIII.)
35. VAJDA Péter. Robinson-Crusoe története. Foë és Geiger szerint kivonatban adja — Pest, Lauffer és Stolp, 1858. (XLIII.)
36. CAMPE, I. H. Ifjabbik Robinson. Pest, Heckenast Gusztáv, 1858. (XV.)
37. ROBINSON CRUSOE élete és kalandjai. I. köt. Pest, Heckenast Gusztáv, 1858. (XXVII.)
38. XÁNTUS János. Utazás Kalifornia déli részeiben. Pest, Lauffer és Stolp, 1860. (XXXV.)
39. GYŐRY Vilmos. Balassa János. Történeti elbeszélés. Pest, Heckenast Gusztáv, 1858. (XXVI.)
40. RÁNTÁSY Janka. Mariska a kis pesti baba-szakácsnő. Pest, Lampel Róbert, é. n. (XLII.)
41. LUKÁCS Pál. Virág-cserép. Pest, Heckenast Gusztáv, 1860. (XLII.)
42. LUKÁCS Pál. Kis kalitka. Pest, Lauffer és Stolp, 1861. (XII.)
43. HILDEBRANDT, C. — Szabó Antal. Robinson gyarmata. Pest, Lauffer és Stolp, 1862. (XXXIV.)
44. A SZEMLÉLETI TANITÁS KÉPEKBEN. Prága, Tempszky Frigyes, (1865.) (XLIII.)
45. KÉPEK A KEDVES KICSINYEK SZIV ÉS LÉLEK KÉPZÉSÉRE. H. n., é. n. (XXXIV.)
46. DERÉK FÉRFIAK. Életrajzi elbeszélések. Szerkesztette Mayer Miksa. Budapest, Lampel Róbert, é. n. (XXVI.)

III. SZEKRÉNY

47. VACHOTT Sándorné. Gyermekvilág. Heckenast Gusztáv, 1861. (XLIII.)
48. TÉLI ZÖLD. Jókai Mór műveiből válogatott elbeszélések. Pest, Heckenast Gusztáv, 1862. (CXV.)
49. KÖRÚT AZ ÁLLATKERTBEN. Pest, Lauffer Vilmos, é. n. (XXXIV.)
50. LECZKE UTÁN. Mulattató és tanulságos olvasmányok. Szerkesztette: Tamás Bácsi. Budapest, Révay testv., é. n. (XXXIV.)

51. A DADA KÉPESKÖNYVE. Budapest, Rosenberg testv., 1874. (XXXIV.)
52. HALÁSZ Dezső. Tavasz-virágok. Pest, Légrády testv., é. n. (I.)
52/a. GÁSPÁR János. Csemegék. Kolozsvár, Stein János, 1863. (LVIII.)
53. BÁRÓ MÜNCHHAUSEN csodálatos, kalandjai. Pest, Lauffer és Stolp, é. n. (I.)
54. CERVANTES SAAVEDRA, Miguel. Don Quijote de la Mancha. Átdolgozta: György Vilmos. Budapest, Légrády testv., 1875. (I.)
55. HEVESI Lajos. Jelky András bajai fiu rendkivüli kalandjai ötödfél világrészben. Pest, Heckenast Gusztáv, 1872. (XI.)
56. HOFFMANN Ferencz — Málvai László. A főnyeremény. Budapest, Pfeifer Ferdinánd 1843. (XV.)
56/a HOFFMANN Ferencz. A kis regélő. 50 uj mese jó kis fiuk és leányok számára. Közli mesélő bácsi. 6 szinezett képpel. Budapest, Franklin, 1891. (XLVIII.)
57. HOFFMANN Ferencz — Málvai László. Jó barátok. Elbeszélés. Budapest, Pfeifer Ferdinánd, 1893. (XV.)

IV. SZEKRÉNY

58 MAYER Miksa. Családi kör. Mulattató és tanulságos olvasmányok. Budapest, Lampel Róbert, é. n. (XLIII.)
59. SZEMLÉR Mihály. Magyar királyok és hősök zsarnoka. Szerkeszté: Hohenauer Ignácz. I. könyv. Pest, Lauffer Vilmos, 1870. (I.)
60. TRÉFA ÉS VALÓ KÉPESKÖNYV jó gyermekeknek. H. n., é. n. (XXXIV.)
61. MAYER Miksa. Kincses-szekrény. Mulattató és tanulságos olvasmányok. Budapest, Lampel Róbert, é. n. (XLIII.)
61/a ALMÁSI Tihamér. Népisme. Öt kőnyomatu képpel. Pest, Engel és Mandello, 1862. (XLVIII.)
62. SZEMLÉR Mihály. Történeti képes A, B, C. Budapest, Athenaeum, é. n. (I.)
63. B. UKERMANN Aladár. Pesti képeskönyvek. II. sz. Mulatságos elbeszélések és vadászkalandok. Pest, Lauffer Vilmos, 1868. (I.)
64. SZEMLÉR Mihály. Három kis mese képekben. Szövegét irta: Ney Ferencz. Pest, Lauffer Vilmos, é. n. (LVII.)

65. SZEMLÉR M. Jó Lajoska és Rossz Gyuricza napi eseményei. A szöveget irta: Dienes Lajos. Pest, Lauffer Vilmos. (1866.)
66. SZEMLÉR Mihály. Intő példák képekben az ifjúság számára. Tizenegy képpel. Budapest, Lauffer Vilmos, é. n. (LVII.)
67. SZEBERÉNYI Lajos. Ifjúság képcsarnoka. Pest, Grill Károly, é. n. (XXXIV.)
67/a ERDÉLYI INDALI Péter. Képes verseskönyv, szinezett és szinezetlen képekkel. Pest, Heckenast Gusztáv, 1871. (XLVIII.)
67/b BENICZKY Irma. Regélő gólya. Mesék, elbeszélések és költemények gyermekek számára. Pest, Heckenast Gusztáv, 1872. (XLVIII.)

V. SZEKRÉNY

68. UJVÁRY Ignácz. Arany ABC. Irta: Pósa Lajos. Budapest Singer és Wolfner, é. n. (XXI.)
69. HEYER Artur. Kis vitézek. A verseket irta: Roboz Andor. Budapest. Eisler G., é. n. (I.)
70. SZEBERÉNYI Ödön. Rézi néni. Gyermek-mesekönyv. Ifj. Bókay János verseivel. Budapest Athenaeum, 1922. (XLVII.)
71. ENDRŐDI Béla. Krampusz-könyv. Budapest Dr. Rácz Vilmos, 1919. (IX.)
72. MIHÁLY Rezső. Bariék kalandjai a nagy világban. Budapest, Károlyi György, 1910. (I.)
73. PÓLYA Tibor. Vidám képek. Budapest, Kultura, é. n. (I.)
74. BALÁZS Béla. Testvérország. Gyoma, Kner Izidor, 1918. (I.)
75. SZIRMAI Ili. Karácsonytól karácsonyig. Irta N. Göllner Mária. Budapest, Pfeiffer Ferdinánd, 1920. (X.)
76. KAFFKA Margit. Kis emberek barátocskáim. Budapest, Pallas, 1918. (IX.)
77. LESZNAI Anna. Mese a butorokról és a kis fiuról. Gyoma, Kner Izidor, 1918. (I.)
78. VADÁSZ Miklós. Palkó generális. Irta: Roboz Andor. Budapest, Athenaeum, é. n. (I.)
79. ÖRKÉNYI István. Árva János. Mese. Irta: Jászay Horváth Elemér. Gyoma, Kner Izidor, 1918. (I.)
80. KOZMA Lajos. Egy özvegyasszonyról és egy katonáról való historia. Gyoma, Kner Izidor, 1920. (XXXI.)

81. KOZMA Lajos. Az miasszonyunk Sziz Mária csodáiról való hét legenda. Gyoma, Kner Izidor, 1920. (XXXI.)
82. KOZMA Lajos. Egy nemes emberről és az ördögről való história. Gyoma, Kner Izidor, 1920. (XXXI.)
83. NAGY SÁNDORNÉ KRIESCH LAURA. Mesék. Irta Ludvig Blanka. Budapest, Franklin, é. n. (I.)
84. LESZNAI Anna. A kis pillangó utazása Lesznán és a szomszédos tündérországban. Bécs, grafikai ipar részv., (1913.) (I.)
85. PRIHODA István. — H. Ch. Andersen összes mesék és történetek. II. köt. Budapest, Genius, 1921. (XL.)
86. ZÁDOR István. Adalbert von Chamisso. Schlemihl Péter csodálatos története. Budapest, Genius, 1921. (XL.)
87. MUHITS Sándor. Háború a Balatonon. Irta Nógrády László. Budapest, Táltos, 1921. (VIII.)
88. MÁRTON Ferencz. Óh, szép ifjuságom! Irta Benedek Elek. Budapest, Lampel R., 1917. (XXVI.)
89. DIVÉKY József. Egy falusi nótárius budai utazása. Békéscsaba, Tevan Adolf, 1918. (XXXI.)
90. KÓS Károly. Attila Királról. Ének. H. n., é. n. (XVII.)
91. VASZARY János. Történelmi életrajzok. Irta: Vaszary Kolozs. Budapest, Lampel R., é. n. (XXVI.)
92. GARAY Ákos. Vitéz Háry János hőstettei. Irta: Haugh Béla. Budapest, Franklin, 1914. (XXVI.)
93. PATAKY László. Erdély nagyasszonya. Irta: Tóth Sándor. Budapest, Lampel R., é. n. (XXVI.)
94. MINDENTTUDÓ KÉPESKÖNYV. Csinálta Faragó bácsi. Budapest, Lampel R., é. n. (XXXIV.)
95. MÁRKUS Géza. Mesés-album. Budapest, Magyar Hirlap, é. n. (I.)
96. HONTI Nándor. Mesék. Irta: Benes Klára. Budapest, Dick Manó, 1916. (XLI.)
97. KÜRTHY György. Füllentő Gergely tizenöt válogatott virtusa. Papirra vetette Szemere György. Budapest, Táltos, 1917. (I.)
98—100. LESTYÁN SÁNDOR. Vah-Ta-Vah és a Somos-erdő mohikánjai. Ifjusági regény fiúknak és lányoknak. Pólya Tibor rajzaival. Budapest, 1921. Amicus kiadása (XI.)
101. KÖRÖSFŐI KRIESCH Aladár és Nagy Sándorék. — P. Ábrahám Ernő. A hollók fája. Budapest, Pesti Lloyd — Társ., é. n. (XXXV.)
102. FELSŐ-EŐRI FÁBIÁN Ferencz. Tarka pillangók. Irta: Konrádné Kelen Jolán. Budapest, Franklin, 1910. (XXVI.)

103. GARA Arnold. Boldog világ. Móricz Zsigmond összes állatmeséi. Budapest, Nyugat, é. n. (I.)
104. JASCHIK Álmos. — Petőfi Sándor. János vitéz. Budapest, Biró Miklós, 1920. (XXXVII.)
105. GEDŐ Lipót és Pólya Tibor. Fouqué de la Motte Undine. Forditotta: Radványi Ernő. Budapest, Kultura 1920. (I.)
106. NAGY SÁNDORÉK. Özv. Báthory Nándorné. Tündérvilág a Városligetben. Budapest, Szent István Társ., é. n. (I.)
107. JASCHIK Álmos. — Vörösmarty Mihály. Csongor és Tünde. Budapest, Kellner István, é. n. (XXXVII.)
108. MÜHLBECK Károly. Toldi Miklós. Arany János Toldi-ja nyomán irta: Benedek Elek. Budapest, Lampel R., 1911. (XXVI.)
109. VADÁSZ Miklós, A Pál-utcai fiúk. Irta: Molnár Ferencz. Budapest, Franklin, 1912. (I.)

VI. SZEKRÉNY

110. BOUILLY, J. N. Conseils à ma fille. Tome I. Pesth, C. A. Hartleben, 1815. (XXVII.)
110/a LOBRICHON ET VALLET. Conseils a ma fille. Par J. N. Bouilly. Paris, L. Janet & Magnin, é. n. (LIX.)
111. Orczy, Baroness Emmuska and Montagu Barstow. Old Hungarian fairy tales. London, Dean & Son, é. n. (XLIII.)
112. Divéky, J. v. Des Freiherrn von Münchhausen Reisen und Abenteuer. Deutsch von G. A. Bürger. Berlin Morave u. Scheffelt, é. n. (XXXI.)
113. UNO, DUE, TRE, QUATTRO. Figure e poesie per i bambini. Firenze, Milano, Roma, Pisa. Napoli, R. Bemporad & Figlio, é. n. (XII.)
114. LESZNAI, Anna. Die Reise des klein Schmetterlings durch Leszna und nach den benachbarten Feenreichen. Wien, Leipzig, Brüder Rosenbaum, é. n. (XIX.)
115. POGÁNY, Willy. The Hungarian fairy book. By Nándor Pogány. London, T. Fisher Unwin, 1913. (IX.)
116. POGÁNY, Willy. Folk tales from many lands. Retold by Lilian Gask. London, George G. Harrap & Co., é. n. (XXVII.)
117. RUBÁIYÁT of Omar Khayám. London, George G. Harrap & Co., é. n. (XXXI.)
118. POGÁNY, Willy. Parsifal. By T. W. Rolleston. London, Harrap & Co., é. n. (XXXI.)

NÉMET ILLUSZTRÁLT KÖNYVEK

I. SZEKRÉNY

1. PASSAEUS, Crispianus — et Ioannes Waldnelius. Rézmetszetek. H. n., é. n. (XXXIX.)
2. FÜHRICH, Josef Ritter von. Acht Zeichnungen zur Parabel vom verlorenen Sohne. In Kupfer gestochen von Alois Petrak. Wien, Gesellschaft für vervielf. Kunst, é. n. (XXXIX.)
3. FÜHRLICH, Josef Ritter von. Triumph Christi. München, Mey & Widmayer, 1839. (XXXIX.)
4. FÜHRRICH, Joseph Ritter von. Der arme Heinrich. Mit Text nach Hartmann von Aue. Leipzig, Alphons Dürr, 1878. (XXXIX.)
5. NISSLE, Julius XXVII. Umrisse zu Hebel's allemannischen Gedichten. Stuttgart, Literatur—Comptoir, é. n. (XXXIX.)
6. SCHNORR V. CAROLSFELD, J. Die Bibel in Bildern. Berlin, 1860. (XXXIX.)
7. SCHWINDS BILDER — ZIKLUS. Die schöne Melusine. Zeichnungen von W. Hecht. Text von Hans Grasberger. Wien, Gilhofer & Ranschburg, é. n. (XXXIX.)
8. SCHWIND' Bilder-Cyclus, Aschenbrödel. Leipzig, Alphons Dürr, 1873. (XXXIX.)
9. SCHWIND, Moritz v. — Bilderbogen. München Braun u. Schneider é. n. (V.)
10. RICHTER, Ludwig. Der Sonntag in Bildern. Dresden, J. Heinrich Richter, é. n. (XXXIX.)
11. KINDERLEBEN IN BILD UND WORT. Originalzeichnungen von Ludwig Richter, mit Reimen von Julius Sturm. I. Bd. Basel, Ferd. Riehm, é. n. (XXXIX.)
12. RICHTER, Ludwig. Neuer Strauss für's Haus. Dresden, J. H. Richter, é. n. (XXXIX.)
13. KINDERLEBEN IN BILD UND WORT. Originalzeichnungen von Ludwig Richter mit Reimen von Julius Sturm. II. Bd. Basel. Ferd. Riehm, é. n. (XXXIX.)
14. CHRISTENFREUDE IN LIED UND BILD. Geistliche Lieder mit Holzschnitten nach Zeichnungen von Ludw. Richter, Jul. Schnorr v. Carolsfeld u. C. Andreae. Dresden, Gaber & Richter, é. n. (XXXIX.)
15. LUDWIG RICHTER—BÜCHLEIN. Etwa 50 der schönsten Holzschnitte des Meisters: von Haus und

Comes John F.

MDK

A johnstowni /USA/ rutén templom keresztelő kutját készitette a gyár 1925-ben Hegyesy János terve szerint. 29-ben megrendelték a főoltárt , melyet Comes Johns F. terve szerint Nikelszky Géza kivitelezett; az oltárkupola evangelista szobrait K. Nagy Mihály mintázta. A munka 1930ban készült el.

51.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay gyár müvészete.
Pécs. 1959.

Cometer

épitész

a neolog izr. hitköz-
seg templomát épitette
1862-ben Székesfe-
hérvárott.

Marschall Székesf

55. l.

„EUROPA"
[illegible], könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Cometter Bernardin, építész és mérnök az 1860-as években Székesfehérvárott. 1866-ban ő készítette a székesfehérvári székesegyház belsejének megújítási terveit.

Pauer János: Emléklap a székesfehérvári székesegyház beszentelési ünnepére nov. 25-kén 1866. Székesfehérvárott, 1866. 70. l.

Cometter

l.

[Lykanomzromantika

223; 243. l.

magyar

Kometter Bernardin

épitett

Székesfehérvári Zsidó

templom 1862

l.

A 90

27. l.

Nagy Zoltán által végzett, illetve végzendő munkálatok dijazása tb.

kozással a t.Bizottságnak az 1934 évi
számu felterjesztésére, tudomás és to-
em, hogy Nagy Zoltán fizetéstelen egye-
, illetve a folyó évi január hó folya-
pfelvételi munkálatok költségeire össze-
harminc pengőt engedélyezek. Ez az ösz-
z 1934 évi 9.882-III. számu rendelettel
zetendő ki.

Kelt, 1935. január hó 21-én.

K. D. K

COMETTER Bernardin építész

1862. Székesfehérvár. Zsinagóga

Grünwald Fülöp – Namémyi Ernő:

Budapesti Zsinagógák Bp. 1949.

27. l.

Correspondence

COMETTER Bernardin

Szélerfehérvár, neológ zsinagóga 1862

Komárik 1984 156.

A himbavastól a komputerig

XXI. Nemzeti és Nemzetközi Grafikai Biennále, Miskolc

LÓSKA LAJOS

AZ IDÉN 21. ALKALOMMAL megrendezett miskolci grafikai biennále történetében több változás is bekövetkezett. Talán az egyik legfontosabb az volt, hogy nemzetiből, akárcsak a győri biennále, nemzetközi lett, amit újonnan választott nevével – *Nemzeti és Nemzetközi Grafikai Biennále* – is demonstrál.

Kiállítási enteriőr
Lévay Jenő grafikai installációjával

Az idei kiállításra ezernél is több hazai munka érkezett, melyet három különböző zsűri értékelt, külön testület válogatta a klasszikus, az elektrografikai és az experimentális anyagot. A nemzetközi – horvát, lengyel, román, szerb, szlovák, szlovén – kollekcióról az egyes országok kurátorai döntöttek. Ki kell emelnem, hogy a kulturális esemény nemzetközivé válása új perspektívát nyit, ugyanis miközben egy ízigvérig a közép-európai régiót reprezentáló kiállítás születik, a magyar anyag nemzetközi kontextusba kerül, ami egy másfajta, tágabb, egyetemesebb megmérettetést is lehetővé tesz. Azt a koncepciót megerősítendő, hogy a környező országok mindegyike szerepeljen Miskolcon, célszerű lenne meghívni a most kimaradtakat, így osztrák, ukrán és kárpátaljai grafikusokat is.

A győri biennále múlt évi anyagában találkoztam például egy igen kitűnő ukrán alkotó – *Pavel Makov* – munkáival, de nagy valószínűséggel nem ő az egyetlen jó grafikus az országban.

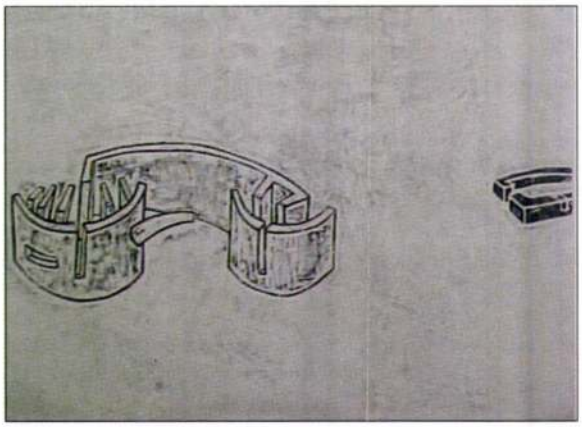

A 2002-es magyar kollekciót nézve ismételten csak az 1990-es évek második felétől megjelenő számítógépes grafika töretlen hegemóniáját regisztrálhatjuk. Emellett a kiállítás érdekessége az, hogy megjelentek igen nagy, festmény méretű, két méter fölötti művek is, illetve ugyancsak jelen vannak különböző grafikai installációk. E méretnövekedés szinte törvényszerű. Persze a klasszikus technikákkal is lehet – ha van akkora nyomódúc – nagyméretű grafikákat létrehozni. *Butak András* például repesztéses eljárással készített 1995-ben majd másfél méteres alkotást, de *Swierkiewicz Róbert*nek, *Kótai Tamás*nak és *Szíj Kamillá*nak is léteznek hagyományos technikával nyomtatott óriásgrafikái. A korlátlan méretnövekedés előtt az utat mégis a komputertechnika nyitotta meg. Gondoljunk csak *Komoróczky Tamás* motívumismétlő velencei installációjára vagy *Németh Hajnal*nak 480×480 cm-es *Face to face 081* (2000) című, a hajdanvolt tapétafestészetet is megidéző komputergrafikájára, melyet sajnos csak néhány héttel a miskolci megnyitó után láttam a MEO-ban.

A biennálén az emeleti (Kondor) terem ezeké a nyomatoké és grafikai installációké, melyek közül elsősorban *Lévay Jenő*é – *Hajtogatott kép*, 2002 – érdemel említést. (Hasonló térgrafikákat bemutatott már ugyanitt, a Miskolci Galériában a múlt esztendőben megrendezett egyéni kiállításán). A maxi grafikák közül figyelmet érdemlő *Ujvárossy László* alkotása, valamint *Nagy Csaba* 152×212 cm-es fametszete. Ez utóbbi lapon hullámzó fehér festékfoltoktól fedett alapon a teret hangsúlyozó, kijelölő, furcsa, félbevágott csődarabokra, ipari vasakra emlékeztető formákból összeállított motívumok tűnnek fel, amelyeket némi képzelőerővel felülről ábrázolt erődrészletként is értelmezhetünk *(Metafizikus tér I,* 2002.).

A klasszikus technikai eljárásokkal – rézkarc, kőnyomat, sőt most már ide sorolom az ofszet- és a szitanyomatokat is – előállított művek háttérbe szorultak a számítógépes printekkel szemben. A vonalra, hangsúlyos kontúrrajzolatra, az aprólékos tiszta formaképzésre, technikai tudásra építő munkáknak a legfőbb jellemzője, már az egyéni hangon túl, a kézműves előállításból adódó személyességük. *Orosz István Az én napom a te napod* (2001) című művén a rusztikus falat románkori ikeroszlopos kerengőre emlékeztető ablak bontja meg, melynek már eleve torzított a perspektívája. A motívum fölött és alatt egy normál állású és

Nagy Csaba: Metafizikus tér I, 2002
fametszet, 152×212 cm

landi, angol) művészekkel együtt az École de Paris expresszív-elementáris ellenpontjává vált.

Corneille a csoport egyik vezetőjeként számított volna a cseh és a magyar művészek részvételére is. Kiállítást tervezett, leveleket írt, beszámolókat küldött, s nem értette, hogy az immár a „fortélyos félelem igazgatta" régióból miért nem érkezik válasz. Lassan tudomásul vette, hogy a vasfüggöny legördült, s a „budapesti kaland" egyre halványuló epizóddá változott számára. Az év(tizedek) múltával az immár Hollandia „koszorús festőjének" számító művész csak a műterem-átalakítás során előkerült magyarországi művek és Claudia Küssel kitartó nyomozása okán fedezte fel ismét indulását. A 80 éves művész jubileumi kiállítása az amstelveeni COBRA Múzeumban is a „magyar kaland" jegyében zajlott (Ha eltekintünk a „kaland" szó számunkra kissé szokatlan, egzotikus utazásokat sejtető vonatkozásaitól, az Európai Iskola bemutatkozásával közösen rendezett tárlat átütő sikert hozott.)

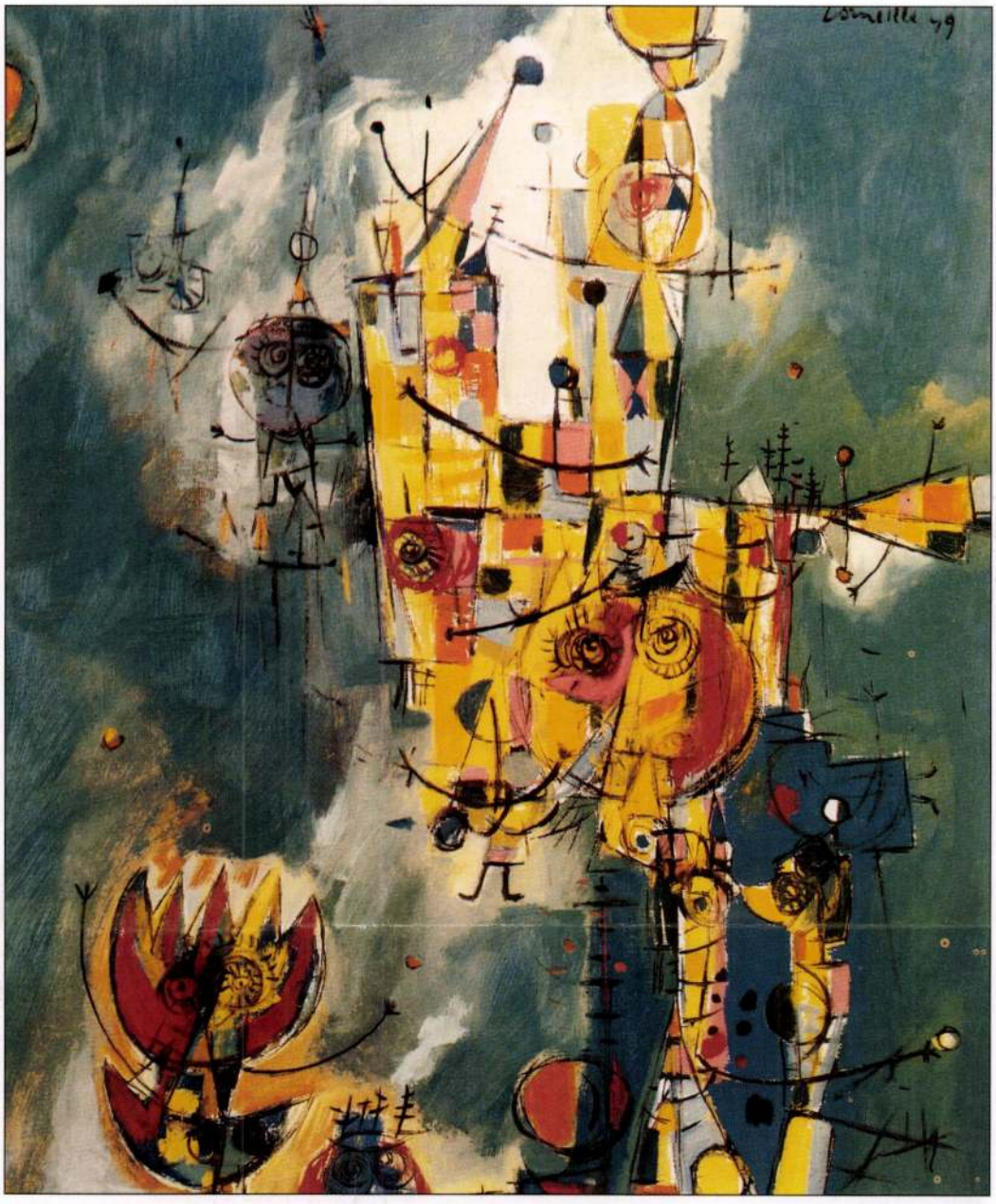

Corneille: Vidám város, 1949
olaj, vászon, 60×50 cm

E kiállítás viszonzásaként került sor a Szépművészeti Múzeum Corneille-bemutatójára. Az iniciátoron, a magyar-holland kulturális kapcsolatok építésén fáradhatatlanul dolgozó Stichting Européer vezetőjén, *Jegesi Zsuzsán* kívül a legfőbb érdem a múzeumé: végre nem egy mások által előkészített vendégtárlatot fogadtak csupán, hanem saját szervezésben, saját válogatással, rendezéssel és katalógussal járultak hozzá a kiállításhoz.

Tóth Ferenc a kiállítás rendezőjeként egy aránylag nem túl nagy térben, az alagsori Piramisban is kísérletet tett az életmű egyes állomásainak érzékeltetésére. Természetesen kiemelt fontossággal bírtak a már fentebb röviden említett magyarországi alkotások. A másik súlypont a COBRA-korszak. Corneille talán a „legszelídebb mérgeskígyó" az alapító tagok közül. Inkább játszani szeret, mint borzongatni, inkább stilizálni, mint torzítani. Lényecskéi, rosszcsont teremtményei Mirót idézik, de firkaszerűbbek, kiszámíthatatlanabbak amazénál. Egy kegyelmi állapotban született, jó értelemben vett infantilizmus szülöttei, szelíd válaszok, feloldási kísérletek egy hosszú időn át traumák sorával sújtott kor (és művészet) kínjaira. Nem univerzális gyógyszer persze, nem ír a sebekre, de olyan kenőcs, mely enyhít a nehezen hegedő sebeken.

Később lényei tovább egyszerűsödnek. Földszerűbbekké válnak, elvesztik humanoid karakterüket. Egyre erősödő nonfiguratív jellegük nem ment az absztrakt expresszionizmus 50-es évek végi európai másodvirágzásától; a függőlegesvízszintes sávokat egyre inkább egy tekergő-vonagló szerves struktúra felé mozduló művek születnek. A 60-as évekre Corneille kétségkívül beletagozódott a kor modernista közbeszédébe. A felfrissülés lehetőségét az ifjúkora stilizált tőmondataihoz való visszatérésben találta meg. Az idős Corneille gátlások, béklyók nélkül fogalmaz, popos hatású, néhány erőteljes figuratív jelképet (madár, virág, nő) variáló festményeire és szobraira mozaikszerű, vastag kontúrok közé szorított, csattanó erőteljes, eleven színfelületek jellemzők.

Művészete igazolja azt, hogy kalandozni jó, s legalább ilyen jó visszatérni egykori kóborlásaink színhelyére. A múzeum, s a Corneille-t egykor igencsak inspiráló magyar művészet pedig hozzáteheti: ilyen kalandorok ne kíméljenek!

Szépművészeti Múzeum, Budapest, 2002. V. 16–IX. 1.

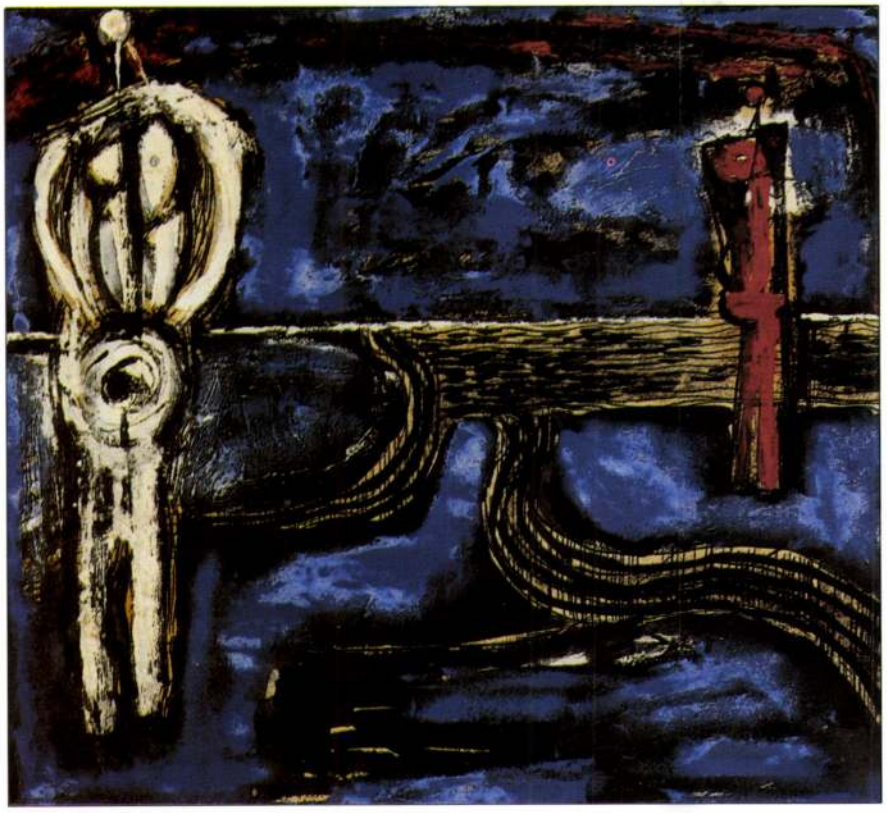

Corneille: Senki földje, 1947
olaj, papír, 28×31 cm

Legalább ilyen fontos inspirációt jelentettek számára a magyar főváros tragikus sebei, majd mindenütt látható rommezői. Különösen a Várnegyed fantasztikus alakzatokká dermedt csonkjai s a köröttük burjánzó sarj- és lombtömeg viszonya, kontrasztja foglalkoztatja. Hollandiába írt levelei tanúsága szerint szinte elbűvöli a szervetlen roncsokat rövid idő alatt legyűrő, mozgalmas felületeket teremtő növényzet élménye. (Az élmény némiképp rokon Korniss sokkoló háborús emlékével, a bomló hullákkal borított, csodálatos virágokkal és rovarokkal pompázó mező látványával, de persze Corneille – eltérő művészeti hagyományai, intenciója okán is – nem a *Tücsöklakodalom*hoz hasonló szintézis felé lép.) A függőleges és vertikális irányokat szerves-játékos szerkezetekbe rendező akvarellek ugyan még nem írják át teljesen a látványt, de fellazult struktúráikkal, akaratlan játékosságukkal már a COBRA-korszak csapongó kompozíciói felé mutatnak. Az inkább úti vázlatnak tekinthető művek mellett születnek még ekkor rikoltóan szenvedélyes kollázsok is *(Egy magyar nap)*, melyeknek ugyan van előzménye az életműben, de mégis Corneille leginkább „Európai Iskola-kompatabilis" darabjai. Egy másik, Magyarországhoz köthető műcsoporton pedig Barcsay hatása érződik. A Corneille által ezek szerint nem csak hosszú szakálláért megcsodált művész fojtott levegőjű színtömbök közé préselt figurái tűnnek fel tán egy kicsit szürreálisabb kiszerelésben. Máskor a grafikus erények csillannak fel: küllős, karcsú, dinamikus kontúrok egy-egy harsányabb színfolt segítségével stilizált kakasok, madarak és egyéb állatfajták születnek, immár a COBRA-korszakban jellegzetessé lett egyéni stílust előlegezve.

Corneille: Egy magyar nap, 1947
kollázs és gouache, papír, 33×20 cm

Corneille tehát sokat profitált aránylag nem hosszú magyarországi tartózkodásából, s minden esély megvolt arra, hogy az Európai Iskola is tovább gazdagíthatja nemzetközi kapcsolatait. Nem a holland művészen múlt, hogy nem így történt. Ő nem feledkezett meg a magyarokról akkor sem, amikor rövid idő múlva egy villámgyorsan nemzetközi jelentőségűvé vált társaság középpontjában találta magát. A centrumhoz kötődő perifériák lázadása volt ez (akárcsak az Európai Iskola!), a lanyhuló École de Paris-val és a mind ezoterikusabb, belterjesebbé váló szürrealista csoporttal elégedetlen fiatal belga *(Alechinsky, Dotremont)*, holland *(Corneille, Appel)*, dán *(Jorn, Heerup, Pedersen)* művészek Párizsban kísérelték meg saját spontán, a romlatlan ösztönökön, az ember elementáris szabadságvágyán és játékosságán alapuló elképzeléseik megvalósítását. Lendületesek voltak, radikálisak, működésüket zajos botrányok, betiltott kiállítások kísérték, s mégis vagy tán épp ezért ismertekké és elismertekké váltak. Ehhez persze az is kellett, hogy beletaláljanak az európai művészeti viszonyok elementaritást és nyerseséget preferáló vonulatába, hogy *Dubuffet, Fautrier, Wols* és a többiek mellé odategyék a maguk forradalmi szürrealizmuson, a skandináv népművészet és a német expresszionizmus újrafelfedezésén alapuló látásmódjukat. A három főváros francia kezdőbetűiről (**Co**penhague, **Br**uxelles, **Am**sterdam) elnevezett csoport nem működött tovább, mint az Európai Iskola, hisz 1951-ben már fel is oszlottak, de a rövid idő alatt olyan mozgalmat s folyóiratot hoztak létre, mely a hozzájuk csatlakozott egyéb (német, svéd, iz-

Kalandorok ne kíméljenek!

Corneille visszatér

PATAKI GÁBOR

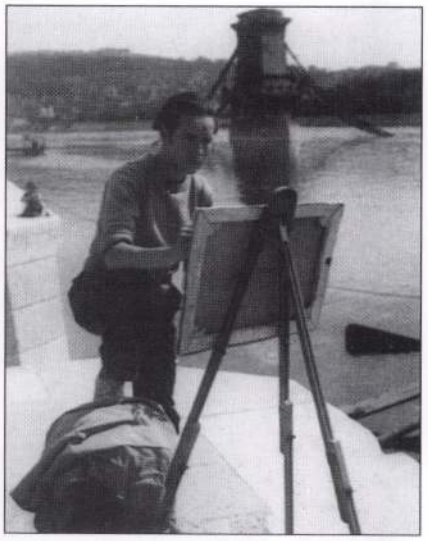

Corneille, Budapest, 1947

EGY KEDVES-BLŐD LEGENDÁVAL szegényebb, néhány izgalmas művel s némely tanulságokkal minden bizonnyal gazdagabb lesz a magyar művészettörténet *Corneille* budapesti kiállítása kapcsán. Történt volna ugyanis, hogy 1947-ben az ifjú holland művész az emeleti ablakból eregette képeit, s az egyikkel majdnem hókon vágott egy fiatal magyar festőnőt. Bocsánatkérés, megismerkedés, gyors ösztöndíj Budapestre, siker. Legalábbis így tálalta a korabeli magyar bulvársajtó a történetet. A valóság, ahogy az *Claudia Küssel* ez alkalomból magyarul is megjelent könyvéből kiderül, kissé prózaibb. Képeit egy triciklin szállítva találkozott az utcán a magyar gyárosfeleséggel és mecénással, Eppinger Margittal, aki aztán elintézte magyarországi meghívását.

Milyen poggyásszal érkezett Corneille Budapestre, s mivel távozott? A tartozik oldalon: gyermek s ifjúkor egy átlagos polgárcsaládban, alkalmazott grafikai és akadémiai stúdiumok egy olyan konzervatív közegben, mely majdhogynem a mi 50-es éveinket idézi, s melyben Van Gogh csak egy dilinyós pernahajdernek minősíttetett. A hágai iskola szemléleténél megrekedt oktatás elleni lázadása Matisse, Pignon és az École de Paris eredményeinek adaptálásához vezeti, de még ez a szelíd modernség is heves viharokat vált ki *Karel Appel*lel közös első 1946-os kiállítása alkalmából.

De mit adhatott neki a követel oldal: egy háborúban elpusztított, nyomorgó, Hollandiánál lényegesen szegényebb ország, melynek kultúrájából a cigányzenén kívül azelőtt semmit se ismert? Első megközelítésben bizonyára az utazás, kicsit a menekülés lehetőségét s könnyen megközelíthető egzotikumot, amit majd később Tunézia és a többiek. Egy speciális háború utáni couleur locale-t a csonka-bonka emberek, a romokon tenyésző dús vegetáció, a május elsejei ünnepségek és az orosz katonák számára furcsa látványával. Ez alighanem természetes is, de a követel oldalra ennél sokkal több került: az őt itt ért szellemi és művészeti hatások komoly fordulatot okoztak pályáján.

Döntő jelentőségű volt *Pán Imré*vel, az Európai Iskola egyik alapítójával történt találkozása. A Pán tulajdonában lévő kis könyvkereskedés, a Művészbolt nem csupán az ott böngészhető művészeti folyóiratok, könyvek, grafikai lapok révén lehetett kincsesbánya a modern művészet iránt érdeklődőknek, hanem az Európai Iskola kiállításainak sorozatába illeszkedő grafikai bemutatói okán is. A legnagyobb hatást tán a Klee grafikáival való megismerkedés jelentette a fiatal művész szemléletében. Tőle s a szintén a Művészbolt litográfiái által megismert Mirótól tanul könnyedséget, spontaneitást, általuk érez rá a gyermekrajzok lényegre törő, erőteljes sablonokat teremtő spontán erejére, tanulja meg a magaskultúrák és a népművészet jelteremtő képességét. S ahogy pár évvel korábban *Mezei Árpád* a Pesten textiltervezőként dolgozó francia szürrealistát, *Marcel Jean*t, úgy Pán Imre most Corneille-t ismertette meg *Lautréamont* műveivel, de a fiatal holland művész itt hallott először a dadaizmusról is.

Corneille: Koszorús nő, 1992
multiplika, 65×50×10 cm

Emellett persze megismert valamit a magyar művészetből is. Mély benyomást tettek rá *Vajda* munkái, az általa a legjobb magyar kortárs művésznek tartott *Barcsay* társaságában meglátogatja a Balatonnál *Egryt*, szereti *Korniss* és *Anna Margit* műveit. Közvetlenül kimutatható hatásukról ugyan nem lehet beszélni, de annyi bizonyos, hogy az Európai Iskola és az Elvont művészek csoportjának szabad, kísérletező légköre, a korszak eleven, sokszínű magyar művészeti közege nagyban hozzájárult Corneille mind radikálisabb próbálkozásaihoz.

Oh szent Gellért püspök!
Ald meg országunkat,
Mi magyar hazánkat
Es szent egyházunkat.
Közbenjárásodban bőven legyen részünk,
Isten irgalmába ajánld fel nemzetünk!

L'altra è in latino:

E MONASTERO S. BENEDICTI IN INSULA S. GEORGII SAECULO UNDECIMO EGREDITUR S. GERARDUS VENETA E PROGENIE ILLUSTRI SAGREDO, ABBAS EIUSDEM MONASTERII. SANGUINEM PRO CHRISTO FUNDERE EXOPTANS IN TERRAS VESTIGIIS SALVATORIS CONSECRATAS PETIT, DIVINO TAMEN AFFLATU MOTUS IN HUNGARIAM VENIT GENTEMQUE HUNGARAM CHRISTO LUCRATUR, IN DIOECESI CSANADIENSI A S. STEPHANO PROTOREGE HUNGARIAE FUNDATA EPISCOPALI REDIMITUR INFULA PIUSQUE FIDEI MAGISTER REGIT ANNIS SEDECIM ATQUE PRO FIDE, QUOD SEMPER ANHELABAT, MARTYR OBIIT. IN MEMORIAM BEATI HUIUS EPISCOPI MARTYRIS IN ANNIVERSARIO NOVIES SAECULARI SUSCEPTAE PER GENTEM HUNGARAM CHRISTI FIDEI ET ACCEPTAE A SEDE APOSTOLICA REGIAE SACRAE CORONAE, IN ECCLESIA HAC DIE 25 SEPTEMBRIS ANNI 1900 SACRA DEO OBTULIT. HANCQUE INSCRIPTIONEM CURAVIT GRATUS SUCCESSOR S. GERARDI ALEXANDER DESSEWFFY DE CSERNEK ET TARKEO EPISCOPUS CSANADIENSIS CUM CAPITULO CLERO POPULOQUE FEDELI.

O Pastor e coelo Parens
Gerarde! adesto filiis,
Pressis sepulcro qui dulcia
Figunt oscula labellis.
Hungariae miserans adsit
Deus eventusque secundet,
Aspiret votis Virgo benigna suis!

Furono poste nel 1900 per cura di Mons. Alessandro Dessewffy de Csernek a Tarkeő, l'86° successore di S. Gherardo nella cattedra di Csanád.

Kiss e Sziklay, A katholikus Magyarország, v. I, p. 281.

di S. Ternità di Venezia. Soppressa questa chiesta nel 1810, la reliquia che, stando al Cicogna, « consiste nell'osso di una coscia », fu fatta trasportare da Zuanne Sagredo nella chesia di S. Francesco e collocata nella Cappella Sagredo.

Cicogna, v. V, pp. 178, 181-2. — Karácsonyi, Sz. Gellért élete, p. 186, ricorda « partem inferiorem femoris S. Gerardi », che nel 1865, il Patriarca di Venezia donò al Primate d'Ungheria, e che egli ritiene identica con la reliquia conservata nella chiesa di S. Francesco. E' molto più probabile che soltanto una particella di questa reliquia sia pervenuta in Ungheria.

Statua di S. Gherardo Sagredo. — Sull'altare della Cappella Sagredo si vede la statua in marmo del primo vescovo di Csanád, opera eseguita da Andrea Cominelli nel 1743.

Karácsonyi, op. cit., p. 186; Thieme-Becker, v. VII, p. 275; Lorenzetti, p. 368.

Chiesa e monastero di S. Giorgio Maggiore.

Reliquie di S. Gherardo Sagredo. — Nel 1593, con il permesso di Antonio Grimani vescovo di Torcello fu staccato un osso dal corpo di S. Gherardo esistente nella chiesa di S. Maria e Donato di Murano e dato in dono da lui all'Abate di S. Giorgio Maggiore, Don Michele Alabardi il quale, secondo riferisce il Cicogna, « ebbelo riposto coll'altre reliquie nella chiesa stessa, facendogli costruire un bel tabernacolo d'argento ».

Cornelius Flaminius, Ecclesiae Venetae, tom. VIII, p. 86, riporta il relativo documento in data del 9 aprile 1593. Cfr. Fl. Corner, Notizie storiche, p. 469; Cicogna, v. V, p. 182; Karácsonyi, p. 185.

Dipinto raffigurante S. Gherardo Sagredo, vescovo di Csanád. — Quadro ad olio su tela che forma la pala dell'altare dedicato a Gerardo Sagredo che vi è rappresentato in atto di affrontare il martirio.

Kiss e Sziklay, A katholikus Magyarország, v. I, p. 31.

Due lapidi in ricordo di S. Gherardo Sagredo, vescovo di Csanád. — Si trovano su due colonne dell'altare che è a destra dell'altar maggiore. Una è in lingua ungherese:

> « Midön Magyarország a kereszténység felvételének és kiralysága megalapitásanak kilenc-szazados évfordulóját ünnepelte, e szent helyre, hol a magyar nemzet nagy apostola, Szent Gellért vértanu, első csanádi püspök nevelkedett és apáti tisztséget viselt, 1900 évi szeptember 25-én hálás kegylettel elzarándokolt, itt ünnepies istentiszteletet tartotts ezt a feliratot készitette cserneki és tarkeöi Dessewffy Sándor csanádi püspök, Szent Gellértnek 86-ik utódja, káptalanával, papságával és hiveivel együtt ».

1204. Da due iscrizioni risulta che la Pala ebbe aspetto novello sotto il doge Ordelafo Faliero e poi sotto Ziani fu rinnovellata e nel secolo XIV per altre innovazioni rimodernata.

Silvestro Sguropulos, Historia Concilii Florentini (a cura di R. Cryghton, Hagae-Comitis 1660), Sect. IV, cap. 16, pp. 87-88, dice che, dovendo recarsi con l'imperatore Giovani Paleologo al Concilio di Ferrara, approdarono a Venezia nel 1438, e « quivi abbiamo veduto le divine immagini del così detto Sacro Tempio... E queste al tempo della conquista, allorchè la Città venne in potere dei Latini, furono di là trasportate per legge di bottino; ridotte alla forma di grande quadro collocato sopra l'altare ch'è nel Santuario... E, quantunque ci dicessero che quelle immagini erano della S. Chiesa Maggiore (S. Sofia), nondimeno abbiamo esattamente riconosciuto e dai titoli e dalle stele dei Comneni, che codeste appartenevano al monastero dell'Onnipotente ».

Giovanni Veludo, La Pala d'Oro della Basilica di S. Marco in Venezia (Venezia 1887). Estratto dall'opera: Il Tesoro di S. Marco in Venezia, illustrato da A. Pasini; al principio di questa illustrazione, si vede riprodotta la figura dell'imperatrice Irene d'Ungheria. Moravcsik Gyula, Szent László leánya és a bizánci Pantocrator-monostor (La figlia di S. Ladislao e il monastero dell'Onnipotente di Bisanzio), Budapest-Costantinopoli 1923, pp. 7-8, 39-40. Francesco Luttor, Discorso pronunciato il 14 giugno 1930 nel Collegio S. Luigi di Bologna, in onore di S. Emerico d'Ungheria, ne « Il Comune di Bologna », v. XVIII, luglio 1930, p. 83. Per una riuscita riproduzione del dettaglio recante il ritratto dell'Imperatrice, v. Lorenzetti, tav. XVIII, fig. 2.

Chiesa di S. Bernardo di Murano.

Reliquie di S. Gherardo Sagredo, vescovo di Csanád. — Nell'archivio del Monastero si conserva una scheda in carta pecora, contenente l'epigrafe posta allora nell'altar maggiore:

> « MDCXVII. die 2. mensis Aprilis, Ego Antonius Grimanus episcopus Torcellanus consecravi ecclesiam et altare hoc in honorem sancti Bernardi Abbatis, et reliquias sanctorum matrtirum Bartholomei, S. Gerardi episcopi et martiris, S. Erasmi episcopi et martiris et S. Barbarae virginis et martiris in eo inclusas, singulis Christi fidelibus hodie unum annum et in die anniversario consecrationis hujusmodi quadraginta dies de vera indulgentia in forma ecclesiae consueta concedens. »

Si tratta probabilmente di una reliquia che il vescovo Antonio Grimani di Torcello estrasse dal corpo di S. Gherardo esistente nella chiesa di S. Maria e Donato e che, nel 1617, fu collocata nell'altar maggiore della chiesa di S. Bernardo.

Cicogna, Iscrizioni veneziane, v. VI, p. 359.

Chiesa di S. Francesco della Vigna.

Reliquie di S. Gherardo Sagredo. — Nel 1602, per la preghiera della famiglia Sagredo, Antonio Grimani vescovo di Torcello estrasse una reliquia dal corpo di S. Gherardo esistente nella chiesa d S. Maria e Donato, e la donò alla famiglia Sagredo che, nel 1606, la fece collocare nella chiesa

Pergamena con l'iscrizione relativa allo stendardo tolto da Federico Veterani ai Turchi a Lippa. — In origine posta intorno al bastone dello stendardo, ed ora in cornice, si conserva nella Sagrestia ed è del seguente tenore:

ANTE DIVI CRESCENTINI MARTYRIS VRBINI
PROTECTORIS ARAM
FEDERICVS VETERANI SAC. ROM. IMPERII COMES
SAC. CAES. REGIAEQVE MAJESTATIS
EXERCITVS EQVESTRIS IN TRANSILVANIA GENERALIS
AVREAE CLAVIS A CUBICVLIS VEXILLVM HOC IN LIPPA
ARCE A SE EXPVGNATA ANNO 1691 TVRCARVM E MANIBVS
EVVLSVM IN RELATAE VICTORIAE TROPHAEVM
LITARI VOLVIT
FESTO EIVSDEM MARTYRIS DIE I. JVNII MDCXCII.

Ond'è ovvio che l'espugnazione di Lippa, per opera del Veterani, ebbe luogo nel 1691.

Lazzari, Vita di F. Veterani, p. 148.

Venezia

Basilica di S. Marco.

Stele d'oro col ritratto a smalto d'Irene d'Ungheria, imperatrice di Bisanzio. — La preziosa Pala d'oro collocata dietro all'altar maggiore e composta di 85 lamine d'oro con altrettante figurazioni a smalti bizantini, presenta nella fila inferiore le figure della coppia imperiale di Bisanzio, Giovanni Comneno ed Irene d'Ungheria, che appaiono nelle lamine poste ai lati di quella centrale, raffigurante la Madre di Dio. La figura di Irene, figlia di S. Ladislao re d'Ungheria, si vede nella lamina a sinistra della Vergine, con la greca epigrafe, metà dall'un lato e metà dall'altro, vicina alla sua testa circondata da una aureola,

+ EIPI	CTATH
NIEV	AVTOY
CERE	CTH

epigrafe questa che dice: « la piissima augusta Irene ». Nella lamina destra della Vergine, v'è la figura di Giovanni Comneno, imperatore di Bisanzio (1118-1148).

La pala si deve alla coppia imperiale che ne fece il regalo alla chiesa monasteriale dell'Onnipotente (Pantokrator) di Costantinopoli, da dove fu portato via dai Veneziani in occasione della miseranda catastrofe del

Banfi - Ricordi

megírva

Comlosy A.

óráś Bécs
XIX. sz. eleje

Louis XVI. szalagcsokor-
val díszített asztalióra.
Koncz Gyula Gyesti óras
tulajdona. Az aranyo-
zott vezből készült tok
a számlap körül cizellált,
négy hajlitott lábon áll.
(30. kép) Talán rokona
Komlóssy József pesti
óráśnak.

Pritz 39. l.

Comlossy

bécsi öras

XVIII. n. vége

írod

Pritz 53. l.

1275. Ismeretlen festő ~~XVII. szbeli~~ ~~[illegible]~~.
A XVII század ~~elejé~~ bor

Dudith András.[x]

Mellig ~~látható~~ ki
és Fojásdad ~~[illegible]~~ medaillonban. Rö
szakálla őszbevegyült, szem
Öltözete: ing lehajtott gall
irata a párkányon: MAGNVS·A

Vászon, méretei 58.

Vétetett 1910. márcz
számoltatott 1910. április 6

Jegyzet. Másolta Uit
ben, 1887 márczius 8-án.).

2

x Sz. 1533

Comlósy A.

orásmester

l. Komlósy alatt is

Pntr

39. l.

KIR. MAGY. EGYETEMI NYOMDA
BUDAPEST VIII., MÚZEUM-KÖRÚT 6.
TELEFON: JÓZSEF 461-45.

BUD

MÉLTÓSÁGOS
SZŐNYI OTTÓ URNAK,
ORSZ.MÜEMLÉKEK BIZOTTS
BUDAPEST, VII.
ARÉNA UT 46.

KEDVES BARÁTOM!

A MAGYAR VÁRAK
HOZNI, HOGY DECEMBERRE
TEHÁT TYPOGRAPHIAILAG
BIZOTTSÁGA ÁLTAL KIVÁN
IGEN KÉRLEK, LÉGY KEGY
ÉS FRANCIA ALÁIRÁSOK S
KEL, AKIKET EZZEL MEGB
CSAK NAGYON KÉRLEK, HO
HATÓ LEGYEN.
A KÖNYVRE MÉG A

Comlosy A.

bécsi magyar órás

XIX. n. eleje

Pritz

VII. tábla 30. sz.

30

⊥ a ki fejét egy kissé balra hajtja.

i-il Guerci~~l~~no. ⊥ és kérdezi
uár 2-án. ✝ Bolognában 1666 deczember 22-én.
.). Borg. Ant.

fején, nádszállal a kezében és piros
lkinzott Jézust ⊥ Balról ~~van~~ Pilatus, ~~ki~~ mutat a megváltóra
~~ja, Jézusra mutat~~ ⊥ ~~mondván~~: „~~Ecce ex~~ Mit cselekedjem
égyen, kik közül az egyik pánczélba
t ábrázol, ~~[illegible]~~ azt kiáltják: „Feszitsd
alakok derékon alól ábrázolvák.
cm
~~4.5 cm.~~
l 1895: VII. 4-én 400 lirán (181 frt. 20 kr.)
I. 31-én (246/95.)
sd az 54347/95. min. számot.
J., Zala Gy., Schickedanz A. és Lotz K.

C

MDK

COMO DA PIETRO

Építész az egri várban 1560-ban.

Gerő László:Eger . Budapest 1954.p.19.

Képzőművészeti Alap kiadása.

M.D.K.

Comaromy István, asztalos-festő

és Lévay István neve szerepel a szentsimoni katolikus templom festett mennyezetén, 1650-es és számmal.

Tombor Ilona: Magyarországi festett famennyezetek és rokonemlékek a XV-XIX. századból

Bp. 1968. Ak. Kiadó, 216 l. + LVI t. 47.-48. old.

M.D.K.

Petrus de Laco de Como

1560-ban Donatus kőmüves segéde.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl.178.o.

Az Egri Múz.Évkönyve.I.Eger ,1963

COMO, LACO da épitész az egri vár egyik helyreállitója. --+ Italo, Jacopo.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

C

M.D.K.

Pietro da Como, épitőmester

Közremüködik az egri vár 1560-61 évi ujjáépitésénél, az ostrom alatt elpusztult bástyák helyreállitásánál.

Gerő László: Eger, Bp.1957. /Magyar Müemlékek/ 17.old.

Ø Compactor Ambrus

deár

könyvkötő

lásd

Vekei Ambrus

alatt

mellett, (1921) 16.179 lak. Vasúti csomópont. Épületei közül a S. Germain, S. Antoine és S. Jaques templomok, a gótikus városháza és a XV. Lajos idejében újjáépített kir. kastély válnak ki. A frank időkben Compendium volt a neve, később Carolopolis. Várát 1430-ban az angolok elfoglalták s foglyul ejtették Jeanne d'Arcot. 1810-ben itt találkozott először Napoleon Mária Lujzával. A város melletti erdőben írták alá 1918 nov. 11-én a német-francia fegyverszüneti szerződést. P. ORMÓS J.

Compilationes antiquae, a. m. régi összefoglalások. A kánonjog központja még akkor is Gratianus dekretuma maradt, mikor az 1179. és 1215. évi lateráni zsinatok, nemkülönben III. Sándor és III. Ince pápák törvényei a kánonjog virágzási korát teremtették meg s i men van az, hogy a Gratianus utáni joganyagot Extra decretum Gratiani, vagy Extra vagantes, quae extra decretum vagantur elnevezéssel terjesztették. Ezt a dekretum utáni joganyagot azután gyüjteményekbe foglalták, melyek Compilationes néven szerepeltek. Ezek közül 8 nyomtatásban is megjelent, az egyetemek azonban csak 5-öt fogadtak el tudományos használatra, melyek közül a III. Ince által kiadott Compilatio tertia és a III. Honorius által kiadott Compilatio quinta hivatalos jellegűek. MELICHÁR K.

Compó (állat), *nyálkás compó, cigányhal*, a Tinca vulgaris Cuv. népies neve. A pontyfélékhez tartozó csontoshal. Hossza legfeljebb

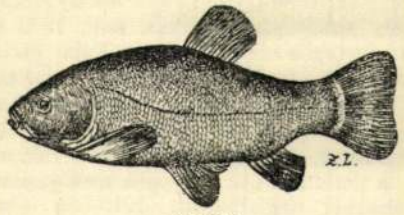

Compó

70 cm, súlya 3—4, olykor 5—7 kg. Színe a környezetéhez alkalmazkodik, de többnyire sötét olajzöld, amelyen áttetszik az aranyossárga alapszín. Az álló v. a lassú folyású vizeket kedveli. Lomha fenéklakó hal. Télen az iszapba ássa be magát. Poshadt vízben is megél. Nagyon igénytelen. Májustól augusztusig ívik. 300.000 ikrát rak le. Európa legelterjedtebb pontyféle hala. Ny-Szibéria folyamaiban óriási példányai élnek. Inkább síksági hal, de felhatol 1600 m magasságra is. LEIDENFROST GY.

Tenyésztésével pontyos tógazdaságokban foglalkoznak. Nem külön tavakban nevelik, hanem csak mint járulékhalat a ponty mellett. Az iszapos fenekű tavakat kedveli. Szaporításra 0·5—0·75 kg súlyú, ívásra érett egyedeket bocsátanak tavasszal a vízbe. Lassan nő; csak a harmadik őszre éri el az ú. n. adagos súlyt, 0·20—0·35 kg-ot. Németországban ilyen nagyságban jobban fizetik a pontynál; a mi piacainkon kevesebbre becsülik, ezért legnagyobb részben külföldön értékesítik. RÉPÁSSY M.

Compositae (növ.), lásd: *Fészkesek.*

Compound (olv.: *kompaund*), a. m. összetett v. kapcsolt. Igy nevezik azokat a két v. háromhengeres gőzgépeket, melyeknek két henger esetén van egy kis (nagynyomású) és egy nagy (kisnyomású) gőzhengerük, melyeknek dugattyúi közös főtengelyre működnek, forgattyúi pedig 90°-ra vannak egymáshoz képest fölékelve. Három henger esetén van egy nagynyomású, egy középnyomású és egy kisnyomású hengerük, melyek ha egymás mellett vannak elhelyezve, akkor a közös főtengelyen levő forgattyúk 120° alatt vannak egymáshoz képest fölékelve, ha pedig két henger egymás végében (tandem), a harmadik pedig külön van elhelyezve, akkor a forgattyúk 90° alatt állanak (tandem-triplex-compound). Lehet 4 hengeres is a kompaund gép, mikor is 2—2 egymás végében van és a forgattyúik 90° alatt vannak a közös főtengelyre ékelve. Lásd még: *Gőzgép.* PÁLL A.

Compound dinamógép, oly elektromos gép v. motor, melynél a mágnesoknak kétféle gerjesztés előidézése végett kétféle tekercselésük van, ú. m. főáramkörű és mellékáramkörű (series és shunt). A mellékáramkörű gép mágneseire megfelelő számú főáramkörű tekervényt alkalmaznak és így elérik azt, hogy a feszültségveszteség ellensúlyozódik és minden terhelésnél (tehát csökkenőnél v. növekedőnél) gyakorlatilag állandó kapocsfeszültség létesül. Váltóáramú generátorok, sőt transzformátorok is kompundálhatók. A rendszer tehát egyesíti a mellékáramkörű és főáramkörű elektromos gépek tulajdonságait, hogy t. i. a mellékáramkörű kapocsfeszültsége növekedő terheléssel csökken, a főáramkörűé pedig növekedő terheléssel növekedik. Vagyis a kompundálásnak kiegyenlítő hatása van. PÁLL A.

Compsognathidae, a dinosaurusok Coelurosauria alrendjének egyik családja, melybe kisebb-nagyobb, ragadozó, valószínűleg kenguru módjára ugráló (biped), madárszerűen üreges csontú őshüllők tartoznak. Legrégibb képviselőjük a németországi felsőtriászból ismeretes, kb. 75 cm. hosszú Procompsognathus. A macskanagyságú Compsognathust Bajorország felsőjura rétegeiből ismerjük. A két mé-

Comoro szigetek *(Komoro, Komori)*, Madagaszkár és Afrika kontinense között a Moçambique csatornában levő, Franciaországhoz tartozó szigetcsoport. Szigetei: *Nagy Comoro, Mohilla, Johanna* és *Mayotte*, összesen 2167 km², (1925) 119.305 lak. A vulkanikus eredetű szigeteket korallzátonyok övezik, legmagasabb kiemelkedésük Nagy Comoron a működő *Kartala* vulkán (2450 m). A monszun uralma alatt elegendő csapadékot kapnak és igen termékenyek. Pompás épületfájuk híres; jelentékeny növényeik: kókusz, cukornád, vanilia, kakaó és illatszerek gyártására alkalmas növények. Lakossága perzsa, néger, arab elemek keveréke. A franciák 1914-ben gyarmatukká tették és a madagaszkári főkormányzóság alá rendelték. 1925 jan. óta önálló kormányzatuk és pénzügyük van. KÉZ A.

Como tó *(Lago di Como*, az ókoriak Lacus Lariusa), felsőolaszországi, gleccservájta medencében, morénahalmoktól felduzzasztott tó, Como tartományban. É—D-i irányban elhelyezkedve a Luganói és Bergamaszk Alpok közé telepedett, 198 m magasságban a tenger szintje felett. Fjordszerű medencéje Belaggionál két ágra oszlik, a DNy-i 28 km hosszú, végében van Como városa. A DK-i ág 18 km hosszú és a mellette levő Lecco városról van elnevezve. A 146 km² nagyságú tó legnagyobb hossza 51 km, legszélesebb Cadenabbiánál (4·5 km), mélysége 410 m. Tápláló folyója, az Adda, É-i csücskében széles deltával torkollik és a tavat Leccónál hagyja el. A tavat környező hegyvonulatok nagy magasságúak, a Lecco ág mellett a La Grigna 2410 m, ÉK-en a Monte Legnone 2612 m. A partvonal pompás tájképi szépségei, az enyhe éghajlattal kapcsolatos délies növényzet, a sok község és villa a Como tavat Északolaszország legcsodálatosabb szépségű vidékei közé sorozza. 1825 óta nagy idegenforgalmát rendszeres gőzhajójáratok, a K-i parton pedig villamosított vasút bonyolítja le. *(Színes kép. 34. o.)* KÉZ A.

Compactor *Bálint*, családi neve *Gevers* volt, kassai magyar könyvkötő, aki a nevét mestersége től nyerte. 1653-ban megvette a Kassán megszűnt városi nyomdát, amelyet újra felvirágoztatott. Német és görög betűöntő készülékekkel szerelte fel. De nem sokáig vezethette, mert 1656-ban meghalt. Nagyobbrészt magyar munkák kerültek ki műhelyéből. CZAKÓ T.

Compagnie (franc., ejtsd: *kõpànyí)*, a. m. társaság; a katonaságnál a század.

Compagnie Internationale de Navigation Aérienne, *nemzetközi légiforgalmi rt.*, lásd: *CIDNA.*

Company (ang., ejtsd: *këmpəni)*, a. m. társaság. Főleg azonban kereskedelmi társaságot értenek alatta. *C. limited* néven a korlátolt felelősségű kereskedelmi társaságokat (ezek között a részvénytársaságokat is) értik. HELL L.

Comparetti *Domenico*, szül. 1835 júl. 27-én Rómában, megh. 1927 jan. 20-án Firenzében, hol 1884 óta múzeumigazgató volt. Természettudományokkal foglalkozott és gyógyszerésznek készült, de már 1859-ben a görög és latin nyelv tanára lett Pisában, majd Firenzébe és Rómába került. Ekkor már feliratos és papyrusemlékekkel, továbbá néprajzi tanulmányokkal foglalkozott; társszerzője a *Canti e racconti del popolo Italiano* c. gyüjteményes műnek (9 köt. 1870—91). BUDAY Á.

Compensatio *(kompenzáció)*, követelésbeszámítás az egymással szemben álló követelések kölcsönös megszüntetése egészben vagy az esetleges különbözet mérvéig. Alapulhat a felek szabadakaratán vagy bírói határozaton. A követeléseknek már lejártaknak, világosaknak, érvényeseknek, ugyanazon személyek közt fennállóknak kell lenniök; s azonos fajú, helyettesíthető dolgok mennyiségének a szolgáltatására irányuljanak. SZ. PÁZMÁNY Z.

Compère *Loyset*, németalföldi zeneszerző, szül. a XV. század derekán Flandriában, megh. 1518-ban St. Quentinben, mint kanonok. Miséket, motetteket és egyházi dalokat komponált, amelyek nagy része kéziratban maradt és jelenleg olasz könyvtárakban látható. SEBESTYÉN E.

Compère-Morel (ejtsd: *kõpêr morël) Adéodat*, francia szocialista politikus, szül. 1872 okt. 5-én Breteuile-sur Noyeban. Apja kertészmesterségét tanulta meg. Ezután szocialista lett és élénk részt vett a politikában. Egyik vezetője a *La société nouvelle* c. szocialista folyóiratnak. 1910-ben képviselővé választották, a parlamentben főképpen mezőgazdasági kérdésekkel foglalkozott. 1913-ban *Guesde Jules* és *Bracke* társaságában szerkesztette a *Le socialisme et la lutte sociale* című marxista folyóiratot. 1914-ben szülővárosa polgármesterének választotta, 1917-ben a megszállt területek gazdasági biztosa volt. Számos tudományos munkát írt, amelyek a szocializmus elméleti és gyakorlati kérdéseit, főképpen pedig a francia agrárkérdést és a francia kisbirtokosság és mezőgazdasági lakosság érdekeit tárgyalták. GERGELY GY.

Competition (ang., ejtsd: *kompetisn)*, a. m. verseny. *Unfair competition* = tisztességtelen verseny. *Competitive area* = versenyterület.

Compiègne (ejtsd: *kõpiëny)*, kerületi székhely Oise francia départementban, az Oise

Gutenberg Lex. VIII. K.

Compactor Bálint

Nassai Könyvtető

1650

l

Magy. Könyvszemle

1901. 65. l

64. l. (Képe I. tábla.) — Pulszky Károly: Az esztergomi főegyház kincstára. AÉ, XIV., 1880., 280—282. l. — Sz. S.: Könyvismertetés. Századok, XIV., 1880., 837. l. — Irodalom. Egyházművészeti Lap I., 1880., 343. l. — Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'art chrétien, 1881., 160., 169—172. l. (Képe 170. l. után.) — (Czobor): Tanulmányok az esztergomi főegyház kincstárában. Egyházművészeti Lap, II., 1881., 118—122. és 136—146. l. — Pulszky—Radisics: Az ötvösség remekei, II. kötet, Bp., 1885., 122—128. l. (Képe táblán.) — Bucher, Bruno: Geschichte der technichen Künste. II. kötet, Berlin 1886., 200. l. (Képe 199. l.) — Hampel: Egy fejezet hazai ötvösségünk történetéből. AÉ, VII., 1887., 108. l. — Rj.: Könyvismertetés AÉ, VIII., 1888., 367. l. — Kondakov, N.: Geschichte und Denkmäler des byzantinischen Emails. (Sammlung A. W. S. Swenigorodskoi.) Frankfurt 1892., 217—218. l. — Tört. Főcsoport 126. szám — Az iparművészet 1896-ban. Bp. 1896., 68—70. és 118. l. (Képe 69. l.) — Schlumberger, Gustave: L'epopée byzantine. I. kötet, Páris 1896., 81. l. (Képe 81. l.) Bock, F.: Die byzantinischen Zellenschmelze der Sammlung Dr. Alex. von Swenigorodskoi. Aachen 1896., 268—272. és 334. l. (Képe XIII. táblán) — Czobor—Szalay I. kötet, 55—57. l. (Képe X. táblán) — Ráth György: Az esztergomi staurotheke. AÉ, XVIII., 1897., 213—226. l. (Képe 215. l.) — Molinier, Émile:

Compactor Bálint

lásd

Századok 1889.
779–781. l.

Compactor Farkas
János

kolozovári könyvkötő

+ 1774. okt. 14. táján

Laid

Farkas János

könyvkötő alatt.

Compactor Farkas
János
kolozsvári könyvkötő

lásd

Farkas János
alatt.

KÖRNYEY ZOLTÁN

ah nem tudom megnyitni szánat.)

És leng a tánc... ó mi jó lenne
lehunyt szemmel felinni édes
lányok hajának illatát,
a tánc... forogni, szállni benne.

KÖRNYEY ZOLTÁN

Compactor János
deák

kolozsvári könyvkötő
XVIII. n.

lásd

Erdélyi Muzeum

1942. 472. l.
475. l. 476, 477. l.

Compactor János deák

azonos Hartmann Ehrenfriedt János ~~erdélyi~~ kolozsvári könyvkötővel?

Lásd

Herepei János: Az erdélyi könyvkötészet és nyomdászat történetéhez. 1. Compactor János deák. Erdélyi Muzeum 1942. 472-6. l. és Erdélyi Tudományos Füzetek. 143. sz. Emlitve: Erdélyi Muzeum 1943. 98. l. (Egy adat a kolozsvári könyvkötészet történetéhez

Lelet, Kisapáti VI. 126.

COMPO KÁROLY,asztalosmester

Budai asztalosmester volt 1828-ban.-Vizivárosi lakos.-Helyrajzi szám: 511.-Segédek száma: 7.-Összeirási szám: 1188.- 46.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 18..8-ban 39.old.

Az Iparmüv.Múz.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

COMPÓ KÁROLY, asztalosmester

1828-ban a vizivárosi mester 6 segéddel dolgozott. -40.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban
89.old.

Az Iparműv.Múz.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1970.
Bp. 1971.

Comte Richard

Öntudatlan, töredékes

olaj 8 x 58

Tavaszi Tárlat 1971 Szolnok - Kecskemét

Conarits János mázoló

MDK

Sopron

Tanilmányfej, kr.

Ifjusági Képzőm. és Iparm. kiáll. N.Szal. 1950. jun. 14.1.

Conca Sebastiano

MDK

"Mária bemutatása"

8.o.

/Czobor-Bodnár/: Az egri képtár. Bp. 1960.

Conca , Sebastiano

festő

MDK

Repr.:

"Mária bemutatása"

/Czobor-Bodnár/:Az egri képtár. Bp. 1960.

Szöveg utáni képek közt.Lap- és sorszám nélkül.

Gonca Sebastiano MDK

Sz.: Gaeta 1680, Megh. Nápoly 1764.

"Mária bemutatása" o. réz.

25.o.

/Czobor-Bednár/: Az egri képtár. Bp. 1960.

Sebastiano Conca

(1680-1764) „Mária bemutatása" c. mű-
ve az egri Képtárban.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei II. köt.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

1761

Cond. John

1752

d.

Eperjessy 1929

25. l.

M. D. K.

CONCHA, (CONCA) Sebastiano festō

Garas XVIII. sz. 30, 221. l.

Concordantia Discordantium Canonum

(Pozsonyi Káptalani Könyvtár No. 14.)

a XIII. sz. II. felében készült – figurális

miniaturák és iniciálék 6 lapon

Magyar Kódexek Bp. 1965. 20. o.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Confalonieri A

1838

l.

Emerjessy 1929

31 l.

KÖNYVBARÁTOK

) ILLETMÉNYKÖTETET ADNAK

LT ELV SZERINT AZ EGÉSZ
ANYAGOT FELÖLELIK
NŐ POMPÁS KÖTETEK

VEK ELŐFIZETÉSI ÁRA 20 P

ETŐINEK DIJMENTESEN JÁR
ARÁTOK DIÁRIUMA
EGÉSZÉT SZÁMONTARTÓ

MBAN JELENIK MEG

KÉRJEN ISMERTETÉST
K. M. EGYETEMI NYOMDÁT
BUDAPEST, VIII., MÚZEUM-KÖRÚ
TELEFON: 146—1

28295. — K.

Confalonieri Antal

laid

Föv. Könyvt. Evk

I. 178. 1.

1048. *Béla.*

Mellig, balrafordultan
dalú érmen van ábrázolva.
visel. Öltözete : kucsma tol
köntös szűk ujjakkal. Felir
tén : »BELA. QUARTUS. DU

Rézszínű ólom, átmérője
téke 20 K. — Havas (Hirsch)
(787–907). — Átvétetett az 1
909), az 1910 február 25-iki 6
sz. leiratok, illetőleg az 1910
1910 márczius 23-iki (519–91
jelentetett 1908 január 31-én

megirva

Conflans, Adrien van, németalföldi festő. ~~A bécsi udvar sokat foglalkoztatta.~~

Ezt a vége 2.

~~Fenti~~ 1574. panásszal fordult Miksa császárhoz, hogy gróf Zrinyi György királyi tárnokmester, a szigetvári hős fia, szerződött vele gróf Zrinyi Miklós epitafiumának elkészitésére. Ő a művet befejezte, de az érte járó 250 tallért nem kapta meg. Az uralkodó utasította a magyar kamarát, hogy gróf Zrinyi György évi 400 forintos tárnokmesteri járandó ságából a 250 tallért vonja le, s a művésztől bekért kötelezvényt szolgáltassa ki készpénzfizetés helyett. A bizonyára diszeses, festett és faragott keresbe foglalt epitáfium

1574 szeptembere
előtt készülhetett. ↑ 12

⊗ Conflans a bécsi udvar körében élt az 1560-70-es években, 1580-1607ig Amsterdamban működött. Közepes képességű romanista mester volt. Kapossy János közlése szerint C.
(folytatás a tuloldalról ⊕)

↑ Kapossy sem Csáktornyán sem Szigetváron nem akadt nyomára. Az idők viharában bizonyára elpusztult.

Kapossy János: Adatok a művészettörténelemhez. Adriaen van Conflans a Zrinyi epitáfium mestere. Magyar Művészet 1948. 180. l. – Takáts Sándor: A Zrinyiek temetőhelye. Emlékezzünk régiekről. Bp. é. n. 56 l.

oo (Tévés adatokkal.)

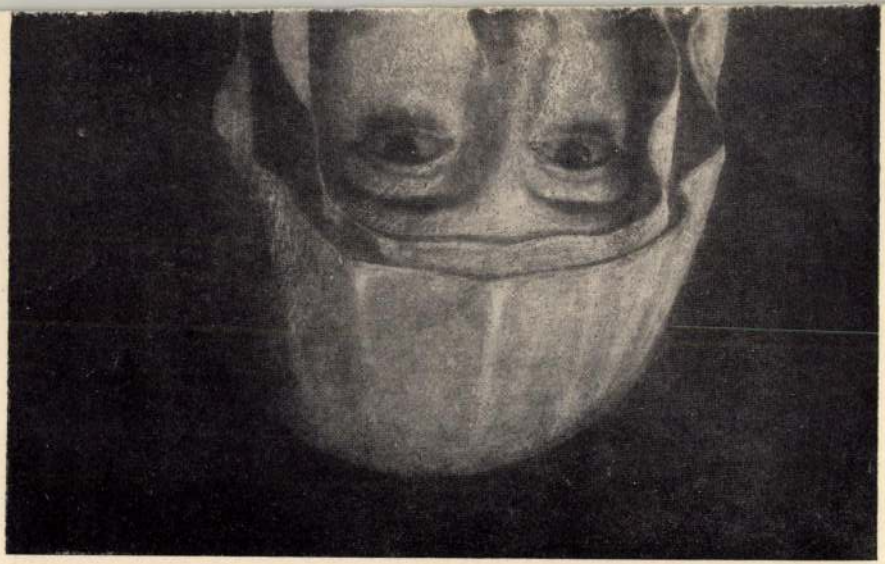

Congreve nyomás

ismertetése.

nálunk Lander Lajos pesti nyomdász honosította meg.

Tekatálója Congreve Vilmos

szül. Woolwich, 1772,

+ Toulous 1828.

Guilloche, irisz stb. szines nyomásra szánt rajzok előállítása fametszetben. Ezeket elémte gipszben stereotipálták. A 40-es évektől, mikor a galvanoplasztikai eljárás ismertté vált, galvanizálták. Az utóbbi eljárásnál a forró vízben enyvszerű sűrűségre meglágyított guttaperchát rákenték a faducra és nyomtató présben csinálták arról homoru mintát, amely, midőn fordítás-

Filmfelt 9233.l.

megkenegyedett, a közönséges módon előállított sztereotip, vagy galvanikus matricáról nyolcadrét Ezzel megtévén a lauer, art többszörös congreve nyomásra úgy készítette elő, hogy minden színnek külön, külön lauert csinaltak, melyen vékonyabb az illető színnek megfestendő részeit kidombosztották (a többit pedig kivésték – ezt ön mondom) és hozzáfogtak a különböző színek egymásután való nyomtatásához, melynél a színek legpontosabb egymásba illeszkedésére a legelső kötet

A Lauer cég 1850-ben

[illegible] a képről mintakönyvet adott ki, melyben Ezzel [illegible] klisét forgalmazták.

A klisékat galvanizálással [illegible] cég ajánlotta [illegible]

Ezen a módon készített [illegible] valósítja meg a [illegible] [illegible] [illegible]

Conflams, Adrianus de MDK

1574. szept. 23. Zrinyi Miklós gróf siremlékét "suis propriis sumptibus" elkészitette.
319.o.340.adat.

Kapossy János: Művészettörténeti regeszták a királyi határozatokból és rendeletekből. III.
(Közzéteszi Bánrévi György.)
Műv. Ért. 1956. V. évf.4.sz. 318-330.o.

van Conflans, Adriaen MDK

németalföldi festő-

festette Zrínyi Miklós szigettári

hős (+1566) elvágott fejét az epi-

táfiumra. Ez ismeretlen időben

teljesen elpusztult. Az arckép

másolata a 17 sz.-ból a budapesti

Történeti Képtárban van.

Pigler, A. Portraying the dead

Acta Historiae Artium IV Tom. 1956. 1-2 sz.

55.o.

Conlegner Károly

a pénzügyminiszter
nevében

l.

Faragó Lukács:

A Kossuth-bankók
kora.
Budapest, é. n.
115. l.

1427. Velenczei iskola:
A XVI. századból.
A Megváltó.

A mellig ábrázolt Üdvözitő
tott hosszú haja, bajusza és szakál
gött kereszt alakú dicsfény látszik
zett és kék palástját vállaira vete

528

Vászon, méretei 55: 45 cm.
A Nemzeti Muzeumból.

1868: II. 101
1870: IV. 69.
1871: IV. 69
1873: IV. 69

Conlegner Károly

Vas: Lyc. 1876. 748 l

— **A műegyetem** egyik legérdemesebb, s ez intézetnek kezdet óta közbecsülésben részesült tanára: *Conlegner Károly* harmincz évi tanári működés után visszavonult a nyugalomba.

al Regno jugoslavo dal Patto minoritario. Va da sè che il riavvicinamento ungaro-jugoslavo, di cui tanto si è parlato in questi giorni, ha una condizione preliminare indispensabile: l'incondizionato riconoscimento dei diritti — sanciti del resto da patti internazionali — della minoranza ungherese nella Jugoslavia.

EMERICO PROKOPY

Conlegner Károly

ügykezelő igazgatója volt 1848/49-ben az állami bankjegynyomdának. A nyomdát 1848 pilinshavában kezdtek a Károly-kaszárnyában (a granatos-utcai részen) berendezni. A nyomda egy Londonból beszerzett bankjegynyomó és két Bécsből hozatott gyorssajtóval, 20 könyvnyomdai, és 15 könyvnyomdai vassajtóval és a papirpénzner előállítására szolgáló segédgéppel volt felszerelve. Fenti utóbb műegyetemi tanár volt szül. Érsekújváron 1812-ben, + Budapesten 1892-ben.

Irod

Firtinger 171. l.

ez irányú válaszát, fáradozását és szivességét
mégegyszer hálásan köszöni ismeretlenül
is igaz tisztelője és szolgálatra kész híve

Le. 928 IV/17

Dr Tomkafány
m. II. fiző

Conlegner Károly

Conlegner Károly földbirtokos, az Omke tb. tagja, f. évi február 8-án 95 éves korában Érsekujvárott elhunyt. (Minden külön értesítés helyett.)

Magyar Nemzet
1946. febr. 16.

róinak ajánlatára ő is alkalmaztatott. E működése alatt a vizsgálat ellene és ezzel együtt tanári hivatalából elmozditása minden következményeire nézve is megszüntetvén, előbbi állásába visszalépett. Időközben a József-ipartanodán a kereskedelmi és a mezőgazdasági osztály feloszlattatván, ezek helyett 3 osztályu főreáltanoda lépett életbe, s ezen, a József-ipartanodához kapcsolt három osztályban Conlegner a német nyelvtant, a földrajzt és történelmet adta elő, mely utóbbi tárgyakkal mindenkor buzgalommal foglalkozott.

Később a József-ipartanoda Budára áttétetvén és müegyetemmé emeltetvén, mind a könyvvitelt, mind pedig a történelmet, földrajzt és német nyelvet tanitotta. 1861-től kezdve az állami számvitelt mint póttanár adta elő az állami tisztviselőknek, és ezen évben az állam-számviteli vizsgáló bizottság tagjának neveztetett ki. 1865-ben az akkor fölállitott reáltanszaki vizsgálóbizottság tagja lett, s a történelmi és földrajzi munkálatok megbirálása reá bizatott.

Sikeres tanári működésén kivül nem csekély érdemeket szerzett magának a társadalmi téren is, jelesen az iparbank és iparegyesület ügyei vezetésében.

1865-ben az első magyar iparbank berendezésében és igazgatásában előbb mint igazgató, később mint alelnök és b. Eötvös József lemondása után mint elnök 1871. évig vett részt. Az iparegyesületnél pedig 1868 óta mint igazgató, később mint alelnök működött. Az utóbbi két állásról azonban, megtört egészsége miatt nyugalomba lépni ohajtván, 1871-ben leköszönt. Az iparbank, melynek igazgatásában és ügyvezetésében annyi önzetlenséget, áldozatkészséget és hozzáértő tevékenységet fejtett ki, leköszönésekor elkészitteté arczképét olajba festve és azt gyüléstermébe függeszteté. Valóban hallatlan is iparvállalataink történetében, a mit ő itt tett. Ezrekre menő osztalékairól mindig lemondott a bank javára, ámbár ő volt az ügyvezetés fáradhatlan lelke. Utódja az ipar-banknál, Kautz Gyula az arczkép leleplezési ünnepélyén *megtestesült szerénységnek* nevezte. S ez elnevezést, ha valaki, ugy Conlegner valóban megérdemli.

1872-ben már le akart tanári állásáról is mondani, hogy falusi magányba vonulva, annyi tanulmánynak gyümölcseit — tanártársai élő bibliothékának nevezik — valami nagyobb műbe rakhassa le. Csak társai erőltetésére és azon indok megemlitésére mondott le e szándékáról, hogy épen e nehéz évben, midőn a polytechnikum Budáról Pestre költözve, annyi benső rázkódásnak lesz alávetve — nem szabad a működési térről visszavonulnia és a feléje irányult bizalmat visszautasitania. Maradt és majdnem egyhangulag a müegyetem rektorává választatott.

A müegyetem pesti megnyitásának ünnepélyén, e hó 6-án a humanismus és realismus fejlődésének vázolásával foglalta el rektori állását.

Tanitványai, tanártársai és mindenki, ki vele csak valaha érintkezésbe jött, tisztelettel és szeretettel szól e férfiuról, kiről bátran elmondhatni, hogy tetőtől talpig ember, és a legnagyobb szabásu jellemek egyike.

Száz ilyen ember a tanári székekbe s akkor Magyarország jövője felöl nem kellene aggódnunk.

Jelky András bajai fiu kalandjai ötödfél világrészben.

(Folytatás.)

Ezen éjjel a mango-fa alatti kunyhókban nem sokat aludtak. A pápuákra gondolt kiki és arra, vajjon másnap vissza fognak-e térni, hogy a sziget tulsó felén kisértsék meg a támadást.

András egész éjjel szemet nem hunyt. Ott feküdt mozdulatlanul ágyán, szeme azon vörös tüzponton függött, mely a tüzhely örök taplójában égve, a sötétben annyira vigasztaló látvány volt.

Alig hogy pitymallani kezdett, András fölkelt és kilépett a kunyhóból. Kvanga és két bátyja ekkor már künn álltak az ajtó előtt és nagyon el voltak mélyedve beszélgetésökbe. Látnivaló volt, hogy őket a tegnapi esemény nem csekélyebb feszültségben tartá mint Andrást.

— Jó reggelt, hiveim, — mondá András. — Vajha bizonyosan tudnám, hogy ma még jó estét is fogunk egymásnak mondhatni.

— Te is azt hiszed, hogy földieim még egyszer el fognak jöni? — kérdé Kvanga, kinek szemei aggodalommal függtek András ábrázatán.

— Mindenesetre, — válaszolt ez nyugodtan. — Ma éjjel arról gondolkoztam, szökni lesz-e jobb vagy küzdeni, és azon meggyőződésre jutottam, hogy innen se el nem szökhetünk, se itt el nem bujhatunk.

Társai hallgatva igent bólintottak.

— Küzdenünk kell tehát, — folytatá András, — noha ily tulnyomó erő fölött diadalmaskodnunk csaknem lehetetlenségnek látszik. Egyetlen segélyünk az, hogy észszel és csellel pótoljuk erőink elégtelenségét. Azon csontvázak, melyeket Sokuma és Gondoro a kikötőhelyen fölállitottak, meglehet, még igen jó szolgálatokat fognak nekünk tenni.

— Én is ugy hiszem, — mondá Sokuma. — A mi embereink igen babonásak és a holt ember képétől nagyon félnek . . . .

— Ámbár az eredetit szivesen megeszik, ugy-e? — vágott közbe András.

A két pápua szégyenlősen vigyorgott.

— Dologra tehát, fiuk. Szedjétek össze, a mennyi nyil, lándzsa és kö kezetek ügyébe esik. Halmozzátok föl a kikötőhely partján jó rejtekekben, legyünk készen mindenre és csak azért se féljünk.

Összeszedték tehát a fegyvereket, a faluba is elmentek és az ott heverésző régi dárdákat, nyilakat elökeresték, azután mindezt lehordták a tengerpartra. Ott szikladarabokat gördítettek össze, ugy hogy egészen emberséges sánczot képeztek alkalmas lőrésekkel. E sáncz külsejét bokrokkal és leszakasztott galyakkal leálczázták, nehogy az emberkéz nyoma rajtok nagyon is meglássék.

Sokumának még egy igen eredeti ötlete is támadt. Rendre járta ugyanis csontvázait, mindegyiknek ijjat adott kezébe és karjait aztán oly helyzetbe kötötte, hogy némi távolságra csakugyan lövöldözni látszott.

— Ez jó lesz, — kiáltá, — mert igy, ha majd mi lövöldözünk, az ellenség azt fogja gondolni, a csontvázak védik a szigetet.

De az nap nem jött az ellenség. Söt más nap sem.

De azért harmadnap megint elkezdődött a várakozás, a kémlelődés. Midőn dél felé járt az idő, Sokuma egyszerre egyenesen kinyujtotta karját Ternate felé. Nem szólt semmit. Mind a három férfi lélekzete egy perczre elállt. Sziveik hevesen dobogtak és szemeik mintha át akarták volna furni az ezüstös fátylakban borongó messzeségte. Ezuttal nem csalódtak. Igenis, a sötét pontok megint ott lebegtek a tenger szinén. Sokan voltak. Még többen mint először. Egy óra mulva már tizenkettőt lehetett számlálni. A fekete ördögök jól eveztek. Az idő is kedvezett nekik, szél nem volt s a hullámok nem hátráltatták haladásukat. Elég gyorsan közeledtek a névtelen sziget felé.

András csakhamar egész nyugalmát visszanyerte. Az igazi veszély perczében az ő vére rendesen hideg szokott lenni. Ő mindig tudott higgadtan gondolkozni, a hol szükség volt reá.

— Itt vannak! — mondá szilárd hangon és fölkelt fektéből. — És most jerünk oda, a hol ember kell a gátra!

A pápuák készségesen, söt buzgón követték vezéröket. Még egyszer visszanéztek kelet felé, hol a fekete pontok egyre nöttek, nöttek, — azután sietve elhagyták a szirtfokot.

Kvanga a rosz hir hallatára meg nem ijedt, söt férfiasnak mondható határozottsággal a harczosok közé állt és fölajánlá ijazási ügyességét a közös védelem javára. Természetes, hogy az ajánlat ezer örömmel elfogadtatott s a négy szigetlakó összeszedve fegyvereit, menten lesietett a kikötő partjára a sáncz mögé.

A csontvázak sora ott fehérlett parthosszant, üres szemgödreik kisérteties merevséggel látszottak kémlelni a közeledő ellenséget, ügyesen igazgatott karcsontjaik az ivek hurjait feszitették: — valóban ijesztő egy várőrség!

A sáncz mögött pedig jól elrejtve lappangott a kisded csapat, némán, elszántan, hidegen. — — —

Egyszerre . . . a szirtfok mögöl a kisded tengeröbölbe suhant az első ladik, nyomban utána a többi. Egy perczbe sem telt, már mind az öblön belöl mozgott. Fülhasgató rivalgással üdvözölték a kedvező látványt és eszeveszetten forgaták fegyvereiket fejeik fölött.

Midön az első ladikok belebb értek az öbölbe, legénységeik hirtelen meglátták a parton álló fehér csontvázakat. Meghökkentek. Az evezők rögtön megszüntek mozogni. A vademberek mind a borzasztó látvány felé fordultak és zajosan czivakodtak egymás közt. Alkalmasint találgatták, mit jelentsen ez, vagy arról tanakodtak, jó lesz-e még tovább előnyomulni?

A lárma megszünt, az evezők ismét munkához láttak, a ladikok még belebb jöttek. Nyilván az lett határozva a haditanácsban, hogy azért sem fognak félni. De most már azt is kivehették, hogy a csontvázak föl vannak fegyverezve és iveket tudnak kezelni. A lárma a ladikokon ujra megindult még hevesebben mint először. Némelyek nyilván meg voltak félemlitve és vissza akartak vonulni, mig mások elszánt támadást ajánlottak.

— Most! — mondá András, — kiki jól czélozzon; egy nyilnak sem szabad kárba vesznie!

E parancsszóra négy nyil surrant el négy iv hurjáról, s a ladikokból négy sebesült pápua hullt, önkénytelen bukfenczet hányva, a vizbe.

Ijedség szállt a feketék szivébe. Élő embert nem láttak sehol, csak a csontvázak nyilazhattak reájok. A rémület és düh üvöltése hangzott föl száz vad torokból. De csakhamar ismét kidült egy pár emberök a csolnakokból. A „csontvázak“ jól kezelték fegyvereiket. Jól, gyorsan és biztosan. Nyil nem hibázta el czélját, hanem jött egymásután, sürün, halálosan. A csolnakokban

46-ik szám. Tizenkilenczedik évfolyam.

Vasárnapi Ujság.

Pest, november 17-én 1872.

Előfizetési föltételek: a **Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt**: Egész évre 10 frt. — Fél évre 5 frt.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. — **Csupán Politikai Ujdonságok**: Egész évre 5 frt. — Fél évre 2 frt. 50 kr.

Hirdetési dijak, a **Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat** illetőleg: Egy négyszer hasábzott petit sor, vagy annak helye, egyszeri igtatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többszöri igtatásnál csak 7 krajczárba számittatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad **Bécsben: Oppelik Alajos**, Wollzeile Nr. 22. és **Haasenstein és Vogler**, Wollzeile Nr. 9. — Bélyeg-dij, külön minden igtatás után 30 krajczár.

Conlegner Károly.

„Száz év mulva a katonák munkásokká lesznek; a tábornagyok lesznek mühelyeink vezetői; minden ágyuból gépeket készitenek és az erődítvényekre virágokat ültetnek. Végre megérti a világ, hogy a becsület és dicsőség találkozhatnak másként is, nemcsak a csatában. A mai katonák az utolsó katonák és a munka danája a győzelem dala.“

A franczia költő e nagyjelentőségü szavait mire sem lehetett inkább alkalmazni hazánkban, mint arra az ünnepélyre, melyet a József-műegyetem megalapitásának 25-ik évfordulóján ünnepelt. Ez intézet, mely a technikai tudomány magyar meghonosodásának legelső, s fájdalom, még csak egyedüli faktora, nemcsak fennállásának egy emléknapját, de egyetemmé váltának s Pestre helyezésének ünnepét is ez idén ülte.

Zsenge intézet volt eleinte, az akkor köréje csoportosult erőket a legelső pár év elsodorta mellőle. Csak egy maradt meg közülök, mindig hiven és rendületlenül, a legelsők közül, a fejlődés történetének élő képviselője gyanánt, azóta támadt munkás nemzedékek szellemi atyja, kinek érdemeinél, buzgalmánál és tudományánál csak egy van nagyobb: szerénysége.

Mig mások tizedrész annyi képességgel s még kevesebb munkával, előtérbe tudtak furakodni s kivivták, hogy, egy időre legalább, félország beszéljen róluk; addig ő csendben végezte munkáját s nem kivánt hirt, nevet, anyagi jutalmat, beérte azzal, hogy önzetlen munkáján áldás legyen.

E férfiu Conlegner Károly, kinek arczképét mai számunkban veszik olvasóink.

CONLEGNER KÁROLY.

Egész élete csendes folyamhoz hasonlit, mely nem tör, nem szakaszt gátakat, de nyugodtan viseli magán a gályákat s jótékony hullámaival termékenyiti partjait.

Első volt azok között, kik hazánkban a reális tudományokra szánták magukat s a mellett tetőtől talpig magyar, mintegy bebizonyitandó e nemzetnek, hogy hiszen komoly akarattal ezen a pályán is lehet jeles, s ezen a pályán is lehet munkája áldáshozó.

Született Érsekujvárott 1812-ik évben. Atyja Conlegner Nándor ottani kereskedő volt, később városi tanácsos. Károly a gymnáziumot Nagy-Szombatban végezte 1826-ban, azután a bécsi polytechnikumon a kereskedelmi tanfolyamot hallgatta, ennek befejeztével pedig egy bécsi nagykereskedésben nyert alkalmazást, ott leginkább a levelezéssel lévén megbizva. Atyja kereskedése nagyobb kiterjedést nyervén, haza tért s az üzletet vezette, de szabad idejét további kiképzésére használta föl. Mint városi képviselő a község ügyeiben is tevékeny részt vett, s a gymnáziumi alap pénztárnoka, az óvoda titkára volt.

Midőn 1846-ban a József-ipartanoda felállitása elhatároztatott és legelől 5 tanszékre lett pályázat hirdetve: barátjainak, ezek között leginkább Hampel Antal keresk. tanodai igazgatónak buzditására Conlegner a számtan és könyvviteli tanszékre pályázott és erre ki is neveztetett. Müködését uj állásában 1846. nov. 1-én kezdte meg.

1848-ban a bekövetkezett mozgalmak miatt az előadások az ipartanodában is már május hóban megszünvén: Conlegner a pesti kereskedelmi banktól, tanári állásának megtartásával, mint főbiztos a bankjegyek gyártásának felügyeletével bizatott meg és mint ilyen októberig müködött. Ugyanazon évi november hóban — a tanodák még mindig szünetelvén — az állam részéről mint főbiztos nyert alkalmazást. E minőségben a pénz-jegygyárt Debreczenbe követte, s ott 1849. évi febr. havában ez intézet igazgatójának neveztetett ki. 1849. májusában Pesten fiók pénzjegygyárt rendezett be, melylyel azonban már julius hóban Szegedre, hova a főgyár is Debreczenből áttétetett, innen pedig Aradra s később Lugosra kellett menekülnie.

A világosi fegyverletétel után egy ideig elrejtőzni volt kénytelen, de később Pestre tért vissza, hol jóakarói és kivált Duschek Ferencz önfeláldozó nagylelküségének köszönhette megmentését a végveszélytől, hivatalától azonban egy időre megfosztatott, s magán-leczkékből élt, kivált gr. Nádasdy Lipót pártfogásában részesülvén. A tudomány-egyetem tulajdonát képező körmöczi papir-gyár ügyei és számadásai már 10 év óta legnagyobb rendetlenségben és zavarban levén, ezeknek rendbeszedésére bizottság küldetett ki, melynél mint rendes tag és előadó jóaka-

Conlegner Károly

a József ipartanoda tanára 1855/56 ban 1/2 évig kisegítő tanár az alábbi iskolában. Utóbb a bpesti műegyetem nyilv. rendes tanára volt.

Jánosi II. ker. reálisk

94. l.

F. Dr Gmelin Gyula Veis, Vajnorcelle u. 9/a

BUDAP

MDK

Conlegner Lajos

Kevo: Az ólomszórűről. Uj Idők, 1900. 6.sz.

138-9. l.

Connin, Choisy de

grafikus -

azonos Bayrossal.

Tenti nev alatt több

erotikus mappájat

ismerem.

MDK

Conring August festő

„Télen" c pantelljét megvették 1892

MDK-A-I-1/3026.

Conrad

1307-ben a látóhövi kolostorban missá-
lékat, breviárumot készít felmentését
kéri a perjeli méltóság alól, hogy könyvek
készítésével foglalkozhassou

Magyar Kódexek Bp. 1965. 23.o.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

K. D. K.

CONRÁD (Contra) András asztalos

1758. Rudabánya, ref. templom, menynyezet megújítása

C. Mótéval

Agghází: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 179. e

Conrad Lapicida

MDK

brassói építőmester,
1450-ben egy malom jövedelmének
kétszázrénét kapta Hunyadi Jánostól
Tövis és Szolyom várának építéséért.

Das Burzenland. III. köt. 1. rés. E. Zekelius kiad. Brassó 1928.

eml. l. 184. old.

Conrad , fazekas MDK

Az auszriai Hainburgban dolgozó mestertől Ráday két kályhát hozatott (L723)
263.o.
v.ö. 273.o. 157. jegyzet.

Zsindely Ferenc: A péceli Ráday-kastély.
Műv. Ért. 1956. V. évf. 4. sz. 253.-276.o.

ábutalás megfora

Conrad András,

mennyezetfestő ar-
talos, l. Contra A.

Conrad Adolf Albrecht

1731.

Inód

Schoen Arnold. A pesti invalidus-ház épitése.

MAGYAR MŰVÉSZET

1930. 102. l.

Ez tulajdonképen

Albrecht,

Conrad Adolf

m
ei.
t-
ló-
á-
m
a
át

l
l
n
l
)-

et-

Kassa

Conrad Goldschmied 1505-10

Arch.Közl.1899. XXI. 131

CONRAD Gyula

Kridy Gyula: Pesti évkönyv. Bp. 1921

Conrad Gyula kézzel szinezett és aláírt cinképrmetszetével és fametszetű könyvdiszeivel.

Borda G. 34.p. No. 2466.

megnyva

Conrad Gyula

festő

II. Olasz fasor 3.

MKSz 1947

M D K

Conrad Gyula

Könyvillusztráció

Nagy Zoltán : A mai magyar könyvművészet. Magyar Könyvbarátok Diáriuma 1937. 1-2. sz. 7. l.

M D K

Conrad Gyula

Szinezett fametszetü iniciálisok Krudy:Pesti képeskönyvéhez

Pérely I. : M. Rajzolóművészek. Bp. 1930. 139. l.

MDK

Conrad Gyula

A Mátyás-templom a Dunával, rézk.
Kilátás a Várkertből, "
A Lánchid és az Akadémia, "

M.Rézkarcolók Egyesülete kiáll. Mücs. 1939. jan.
29 l.

KM Tára.

MDK

Conrad Gyula

Bábszinház
Régi házak, ujabb dalok

M.Rézkarcolómüvészek Egy. kiáll. N.Szal. 1931. márc. 7 l.

MDK

Conrad Gyula

Pastorale
Az élet hidja
Csesznek vára a Bakonyban
Csendes Vasárnap délelőtt
Csendes kis város
Lovasok

M.Rézkarcolóművészek Egy. kiáll. N.Szal. 1931.
márc. 7 1.

MK

Conrád Gyula

e.a: A modern grafika képes atlasza. Magyar Művész, 1928. 4o4 l.

5.52.

MDK

Conrad Gyuh

egy metszet

Catalogue of the First International Exhibition of Etching and Engraving. The Art Institute of Chicag in Cooperation with the Chicago Society of Etchers March 24 to May 15, 1932.

MDK

Conrad Gyula

elismerő oklevél

Magy.Könyv és reklámművészek... Magyar Iparművészet. 1930. 66 l.

Conrád Gyula
fametző

MDK

Gép fametzetekkel zeregel a kiallitáson.

Végjes közlemenyek: Magyar művezek grafikai tárlata Berlinben.
Grafikai Szemle 1908. 3 z. 64 o.

Conrad Gyula, grafikus BDH

1904-ben a Műcsarnokban kiállított metszetein szakított a 19. sz.-i tónusos fametszettel, s új szellemben fogant alkotásokkal jelentkezett.

Megindította a 20-as, 30-as években hiba-takozó fejlődést.

Kéki béla: A megújult fametszés 226–229. l

A Könyv

[Könyvbarát], bp. 1955. május V/5

MDK

Conrad Gyula

Santa Maria Maggiore, sz.kőrajz

Tavaszi reggel a Forumon, " "

Ca d'oro Venezia, " "

Arv.Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96. sukc.

19 1.

MNK

Conrád Gyula

Fahordás Erdélyben, fam.

Müncheni külváros, sz. fam.

Árv. Csarn. 104.autóc. 1942.máj. 6. 1.

MDK

Conrad Gyula,

Esztergomi bazilika, rk.

Mohács emléke. Ernst Muz. 84.kiáll. 1926. szept.
13 l.

MDK

Conrad Gyula

Berat, Albánia, sz.rajz

Árv.Csarn. 1940. jun. 94.sz.

19 1.

MDK

Conrád Gyula
festő, grafikus

művei a kiállításon

÷ Nemzetközi grafikai kiállítás a
Műcsarnokban.

Grafikai Szemle 1909 évf 2 z 29 l.

M.D.K.

Conrád Gyula /1877-

879. Esztergomi bazilika. /Tiz magyar rézkarc sorozatból./ Rézkarc. 32.5x24.5 papir.
880. Venezia Palazzo Ducale. Rézkarc. 29.x22 papir.
881. Hazafelé. Rézkarc. 31.5x27 papir.

Elvesztek. /Fővárosi Képt./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet, 62. l. MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Conrád Gyula
festő, grafikus

fametszetei a berlini tárlaton

÷ Magyar művészek grafikai tárlata
Berlinben.

Grafikai Szemle 1908 évf 3 z 64 l.

M.D.K.

Conrád Gyula /1877-

102. A Hmalinat Albániában. Guache 34.5x25 papir.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 7. l.

Conrad Gyula

MDK

Károlyi Lajos 1918 őszén Conrad Gyula, Lénárd Imre és Wagner Géza társaságában a Nemzeti Szalon által rendezett csoport-kiállitáson vett részt.

Szelesi Zoltán: Károlyi Lajos.
Különnyomat a Móra Ferenc Múzeum évkönyve 1958-59 évi kötetéből. /143-189. lap./

156.1.

M.D.K.

Conrad Gyula/1. sz. cédula./

A "Rézkarcolómüvészek Egyesülete" külföldi kiállitásain szerepel. Zürichben 1924-ben a„Schweitzer Illustrierte Zeitung" három reprodukciót közöl Olgyai Viktor, Prihoda István és Conrad Gyula müveiből.

A Kiállitás további külföldi állomásainak részletes leirását, a külföldi sajtó-visszhangot, valamint egyes országok és városok felsorolását lásd: Olgyai Viktor c. 1.-5. sz. cédulákon.

A grafika magyar mesterei. Bp.
Conrad Gyula: Magyar rézkarcolómüvészek sikere a külföldön.

M.D.K.

Conrad Gyula

" A veneziai óratorony " Repr.

Hegedűs László és Tull Ödön hagyatékából.
Orsz.Magy.Képzőművészeti társulat. 1912.

M.D.K.

Conrad Gyula /2. sz. cédula/

Hazafelé. Repr. Lapméret: 33 X 43
Lemezméret: 27 X 33

A Duna partján. Repr.
Lapméret: 44 X 33
Lemezméret: 32 1/2 X 25

A grafika magyar mesterei. Bp.
Kiadó:Rozsnyai Károly

Conrád Gyula

Paprika biró-utca, vizf.
Grafika

Szentendrei festők III. kiáll. Szentendre Ferenczy Károly Muz. 1953. aug. 1.

Conrád Gyula
Napnyugta, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.
19o4. márc. 34 l.

Conrád Gyula
Padlásszoba ablakából, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 33 l.

volt. Igy végeredményben
egy uj sekrestyét állito
ségtartó, cibórium, két
nával a betegek áldoztat
lyetartó, 2 csontfeszüle
1 ón kézmosó, 1 fém füst
ható oltár, 2-2 fehér, 1
ha a hozzávaló stólával
bursa és vállkendő, 3 öv
velum, 2 oltárabrosz, 2
7 másik kép, 19 kisebb f
és 1 szenteltviztartó. 1
nincs pénz, ezért a rend
nak, hogy az szólitsa fe
lom felépitésére adakozz
állanak. Hauck Antal apá
litandó szentély boltoza
ben a kápolnát ujra rest
kisméretü templomba háro
tőt tudott ellátni. Ezér

Conrád Gyula
Rakodó part, olaj

Conrád Gyula
Jegenyefák árnyéka, olaj

Szegedi Képzőmüv. Egyesület kiáll. 19o7. márc.
15 l.

Conrád Gyula
Csendes vizeken, fam.

Szegedi Képzőműv. Egyesület kiáll. 1907. márc.
14 l.

Conrád Gyula

Eső után , Monotypia

Magyar cyprusok, fam.

Szegedi Képzőműv. Egyesület kiáll. 1907. márc.

14 l.

Conrád Gyula

Budapesti hangulatok, I. rézkarcok

Ősi Tárlat. Műcz. kiállítása. 1922. nov.

25 l.

Conrád Gyula

Budapesti hangulatok III. rézkarc

Őszi Tárlat. Műcs. kiállitása. 1922. nov.

25 l.

Conrad Gyula
Budapesti hangulatok.II. rézkarcok

Őszi Tárlat. Műcs. kiállitás. 1922. nov.
26 l.

Conrád Gyula
Paprika biró-utca, vizf.
Grafika

Szentendrei festők III. kiáll. Ferenczy Károly Muz.
1953. aug. 2 1.

Conrád Gyula
Fiumei piac, olaj

A Nemzeti Szalon első bajai kiállitása, 1906. 2 l.

177a lap—179a lap: „Iubilate deo omnis terra servite...“ Nászmise oratioi a kódex szövegével egykorú, de más egyenlőtlenebb olasz rotunda betűkkel; Filipecz János írása.

179a lap: „... Hinc incepit hanc scribere scripturam f. Jo[annes] Orate pro eo.“

Knauz Nándor: A pozsonyi káptalan kéziratai. Magyar Sion, 1866, 220. l. — Fraknói Vilmos: Két magyarországi pontificale a XV. századból. MKSz. 1879. 86—88. l. — Rényi Rezső: Az esztergomi prímási kép és metszettár... 1879. 48. l. — Egyházművészeti Lap, 1880. 372. l. — Dankó József: Történelmi, műirodalmi és okmány-

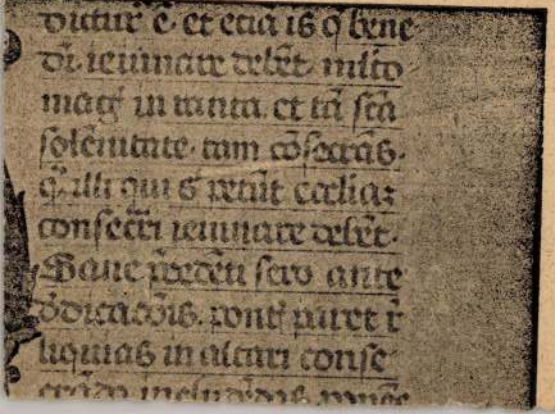

Conrad Gyula

Az Osum partján, eredeti rézkarc

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 21 l.

Budapest, 1931. XII. 31.

Bizottsága

Budapest
Aréna ut

DA ÉS KÖNYVKIADÓ
VÁN-TÁRSULAT
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
LA-OSZTÁLYA
Telefon: Aut. 465—69.

Egyházi zeneművek, földgömbök, térképek stb. ▫ ▫ Rózsafüzérek, szentképek csipkézettel vagy anélkül, különféle alak s minőségben, ifjúsági iratok, képeskönyvek és naptárak.

jus 17. 32.018. szám a. 018 : 1881. szám a. be-	Ár	Összes ár		Tiszta ár	
		Pengő	fill.	Pengő	fill.
		(Fizetendő Budapesten)			
stőm.	15.-	10%		13	50

STEPHANEUM NYOMDA ÉS KÖNYVKIADÓ
A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Conrad Gyula

Öreg mecset, eredeti rézkarc

[illegible] 1919-20. 21 l.

"	9.-
fixetés	1890
Egyenleg	7457
	53680

STEPHANEUM NYOMDA ÉS KÖNYVKIADÓ
A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT
EGYESÍTETT ÜZEMEI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Átvitel

Conrad Gyula
Lux ex tenebris, eredeti rézkarc

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 2o 1.

2065 sz.

ulékek Orsz Bizottsága

Bp. Rákos ü 10

perint (H/30634)

ó 14 nap.

KIR. M. EGYETEMI NYOMDA KÖNYVESBOLTJA

IV, Kossuth Lajos utca 18. Telefon: 89-5-40

Conrad Gyula

Török hid Berátban, eredeti rézkarc

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 2o 1.

egy oldalon nyomva: a sarkok

Öss

389/S.

Conrád Gyula
Velence, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállításon. XXX. vándor kiáll. 1907. 11 l.

3

gm. vasz

Felsőpetény /Aggházy/ 1
Rétsági járás. jet

Története: Eredetileg a Csá
Csák-nembeli Pósa fia Ugron
Dénesnek adta. 1460-ban a G
részei, 1477-ben a Petényi
birtokrészeit a Kenderesiek
ség fele része Balassa Imr
ban 4 magyar és 8 ~~tót~~ szlovák házta
ry István, Podmeniczky Jáno
Pál a birtokosok, 1826-ban
Főutvonal menti halma
kolata választ el, illetve
Fésüs beépitéssel.

Ev.templom.

Története: Épült 1784-ben.

Jellege: Barokk.

Külseje: Egyetlen előre

Conrád Gyula MDK

Őszi hangulat Szentendrén

Zebegény

Az élet utja

Csendes vasárnap délelőtt

Mücsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Conrád Gyula MDK

Ősz a Bakonyban, repr.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Conrad Gyula MDK

A Kalimegdan kapuja, szines rajz

Hmalinat Albániában, gouache

Árverési Közl. 1939. 4.rk.sz. 91 sz.

17 l.

MDK

Conrad Gyula

Magyar képzőművészek sikere Amerikában. Pesti Napló 1936. márc. 1.

Conrad Gyula

Magyar képzőművészek sikere Amerikában. Pesti Napló 1926. márc. 1.

Conrad Gyula MDK

Szent Endre, olf.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Conrad Gyula MDK

A veszprémi Szent Benedek hegy

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

MDK

Conrád Gyula illusztrátor

A lipcsei kiállitáson az illusztrátorok között
minden elismerést megérdemelt munkája.

Kamény Ernő: Könyvművészet.

Nyugat, 1928.ápr.1. 544.l.

Conrád Gyula MDK

Nehéz ut

Mücsarnok 1927 Táj- és életképkiállitás

Conrad Gyula

Zircz látképe

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

MDK

Conrad Gyula

Magyar cyprusok. Eredeti fam.
Eső után. Eredeti monotypia.
Csendes vizeken. Eredeti fam.
Halászfészek. Szénrajz.

Műcsarnok, 1906/7. téli nemzetk.kiáll.
59.lap

MDK

Conrád Gyula, grafikus

Török bazár. 38x25	Szines rajz.
Skutari. 33x25	" "
Velencei reszlet. 49x33	Eredeti rézkarc.
Nápoly. 49x36	" "
Madonna del Sasso. 37x29	" "

Áll.Árv. Csarnok.-M.Képzöm.Egy. áll. 1922.dec.15-17

Kat. 5.1.

MDK

Conrád Gyula

Est a Dunán

Felhők Buda felett

Kuria

Csendes sarok

Ernst Muz. 24.csop.kiáll. M.Rézk.Egy. 1923.ápr.
6 l.

MDK

Conrád Gyula

Tetők felett

Tivoli

Esti harmóniák

Ernst Múz. 24.csop.kiáll. M.Rézk.Egy. 1923.ápr.

6 l.

MDK

Conrád Gyula

Szentháromság tér

Vajdahunyad

A magasból

Ernst Muz. 24.csop.kiáll. M.Rézk.Egy. 1923.ápr.

6 l.

MDK

Conrád Gyula

Magyar Nyomdászat 191o. 19.o.

M.D.K.

Conrad Gyula
grafikus

Kisfaludy Károly: A pártütők
című művet 3 eredeti rézkarcával
díszítette

—: A XX század könyvművészete — 44 lap

MDK

Conrad Gyula, fametszö

inditotta el hazánkban a modern értelemben vett fametszetet.
Biblia i tárgyu fametszetei különösen szépek:
Karácsonyi üdvözlet.
Krisztus születése.
Ö is irt hosszabb tanulmányt a fam. technikájáról.

Képzömüvészet. 1935. 8c.sz. 15,16.l.

MDK

Conrad Gyula

Visegrád, rajz

KÉVE 14. kiáll. N.Uzsl. 1923. márc.

14 l.

MDK

Conrad Gyula

Vihar előtt, rajz

Borulat, "

KÉVE 14. kiáll. N.Szal. 1923. márc.
13. l.

MDK

Conrád Gyula

Felhők, rajz

Könyvtárszoba, rajz

KÉVE 14. kiáll. 1923. Márc. N.Szal.

13 l.

MDK

Conrád Gyula

Hajógyárban, rézk.

Szent György czéh lo. müv. aukc. 1912. febr.
73 l.

MDK

Conrad Gyula

Művei a Györgyi Kálmán emlékkiállitáson.

Reiter László: Könyvművészet a Györgyi Kálmán emlékkiállitáson.

MI.1934. 87.88.1.

MDK

Conrád Gyula

Résztvett a Nemzeti Szalon tav.kiall.-an.

Cikk: A Nemzeti Szalon tav.kiall.-a.

Vasárnapi Ujsag 1905. 52.évf. 14.sz. 216.o.

Conrád Gyula MDK

Capri rézkarc

Tavaszi Tárlat
Nemzeti Szalon 1921. junius

MDK

Conrád Gyula

Szerepelt a Műcsarnok tav.tarlatan.

/Kézdi./ :Tav.tárlat a Műcsarnokban.

Pesti Hirlap 1927.apr.1.4.1.

Conrád Gyula

A kiscelli kastély

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Conrád Gyula MDK

A Halászbástyáról
Tabán
Kilátás a Gellérthegyről

Mücsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Conrad Gyula MDK

Az Osum partján, rézkarc

Mücsarnok 1919-2o. téli tárlat

CONRAD GYULA

539. Borus est a Rákoson. Szénrajz.

KMT 1903/4. téli kiáll.kat. 54.oldal

CONRAD GYULA

539. Borus est a Rákoson. Szénrajz.

Képzőm.Társ.1903/4.téli kiáll.kat. 54.oldal.

MDK

Conrad Gyula

Szignetjei a könyv és reklamkiallitason.

Rosner Károly: Reklámot minden vonalon.

Reklámélet, 1930. 4.sz. 15.l.

Conrad Dyrda

Zeichnungen & Körpy ca reklamefilitzson.

Rosner Harzdyr: Reklamen mindes vonnion.

Reklamefot. 1930. 4. ca. 15.1.

Conrad Gyula, grafikusm. MDK

a Magyar Rézkarcolók Egyesületének titkára, rendezte a kiállitást. Hangulatos tájképét a a zürcher Volkszeitung, a Basler Nachrichten és a Schweitzer Illustrierte Zeitung rajzának reprodukcióját közölte.

Alkonyat a Posilipón.

Széki Andor: Magyar grafikus-müvszek nagy sikere zürichben. Magyarság. 1924. szept. 30. 4.l.

Conrad Julius

MDK

Krönungskirche
Stille Ecke
Palast Hatvany
Abend an der Donau
Die Königliche Burg in Budapest
Wien, Künstlerhaus 1924 Mai-Juni

Conrad Julius MDK

Die Ewige Stadt
Abend am Posilippo
Hl.Dreifaltigkeits-Platz

Wien, Künstlerhaus 1924 Mai-Juni

Conrad Gyula
Grafikus

M.D.K

Illusztrációi Soó Rezső
gyűjteményében is meg
vannak.

Rejt Rezső: Soó Rezső gyűjteményéről
Művészet, 1963. március — 22 lap

M.D.K.

Conrát Gyula

Az Ernszt-Muzeumban a Magyar Rézkarcolók Egyesületének kiállitói között szerepel neve.

Csoportkiállitás Ernsztnél c.
Szinházi Élet. Bp. 1923. ápr. 8-14.
XII. évf. 15. sz. 49. lap.

MDK

Conrad Gyula, festőm.

Néve 16. kiáll. 1925. nov. N.Szal.

2. o.

MDK

Conrad Gyula

A kiscelli kastély, sz.rajz

Tavaszi nap Szt.Endrán,""

Vásár, ""

Kéve 16. kiáll. 1925. nov. N.Szal. 9. o.

MDK

Conrád Gyula

Egyik alapitó tagaj a Könyv- és Reklámmüvészek Társaságának. Bemutatkozó kiállitásuk 1930. ápr. 12-17-én volt az Iparmüvészeti Muzeumban.

KISS SÁNDOR: MAGYAR PLAKÁTMÜVÉSZET A KÉT VILÁGHÁBORU KÖZÖTT.

LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM ÉVKÖNYVE II. Bp.1961.

18-66.l.

47.l. v.ö. 16 és 17. jegyzet.

MDK

Conrad Gyula festő

a KÉVE müvésztagja

KÉVE 14. kiáll. N.Szal. ~~1925~~ 1923. márc.

2. l.

Conrad Gyula MDK

Török hid Berátban, rézkarc

Műcsarnok 1919-2o. téli tárlat

Conrad Gyula MDK

Lux ex tenebris, rézkarc

Műcsarnok 1919-2o. téli tárlat

Conrád Gyula MDK

Öreg mecset, rézkarc

Mücsarnok 1919-2o. téli tárlat

Conrád Gyula

A Mátyás templom a Dunával, rézkarc
Kilátás a Várkertből, rézkarc
A Lánchid és az Akadémia, rézkarc

Műcsarnok 1939. téli tárlat

MDK

Conrad Gyula grafikus

A Buda és Pest grafikai emlékeinek kiállitásán csak két vagy három lapját állitották ki - ezeket is katalóguson kivül-. Pedig Conradnak éppen "budapesti" szempont ból rendkivül becses művéből valók ezek a lapok.
Összefüggő sorozatban a Halászbástyát, a Mátyás-templomot, a Lánchidat, a Dunát örökitette meg rézkarcokban.

Lengyel Géza: Budapest.
Nyugat, 1923.aug.16. 182-186.lapok.

MDK

Conrád Gyula

Diplome d'honneur kitüntetést kapott az 1937-évi párisi nemzetközi világkiállitason.

Cikk: A párisi világkiállitás magy.pavillonja kiváló nagy sikerének mérlege.

Magyar Iparművészet 1938. 179.l.

MDK

Conrád Gyula

Mostra Roma 1928. VI.

MDK

Conrád Gyula festőm.

Pomeriggio domenicale

Ceramisti

Venditori di dolci

Autunno nel bosca

Mostra Roma 1928. VI. 52.1.

MDK

Conrád Gyula festőm.

Pellegrini

Fiera di animali

Castello sulla collina di Bakony

Mostra Roma 1928. VI.

52.1.

MDK

Conrad Gyula

Magyar Művészet 1926. 7. sz. 418.l.

MDK

Conrad Gyula

Piazza dei banchi Genova.Eredeti rézkarc.
A cathedrale Veronában. Eredeti szines fametszet.
Nyári est az Arno partján. Eredeti szines fametszet.
Ponte Vecchio.Eredeti fametszet.

Képzőm.Társ.1909/10.téli kiáll.kat.54.l.

MDK

Conrad Gyula

Mult idők emléke.Olajf.
Bidermeier interieur.Olajf.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiáll. 89.l.

MDK

Conrad Dyrda

Mult. Idol. endoke. diagn.

Diathermeter. Interieur. diagn.

Kepsdm. Tors. 1912/13. terr. Kiell. 89.1.

MDK

Conrad Gyula

Mult idők emléke.Olajf.
Bidermeier interieur.Olajf.

KMT 1912/13 téli kiáll. 89.1.

MDK

Conrad Gyula, festöm.

Como. Olf.

VVilla Carlotta. " 87.1.

Műcs. 1911-12.évi téli kiáll. Kat. 84.l.és 87.l.

MDK

Conrád Gyula

Szines lapokat és fekete-fehér rézkarcokat állitott ki a Magyar Rézkarcolók Egyesülete kiáll.-án.

Cikk: A Magyar Rézkarcolók Egyesülete Kiállitása.

Képzőművészet, 1931. 96.l.

CONRÁD GYULA

Szentendre ősszel. Pasztell.
Szentendrei részlet. Vizf.
Visegrádi rom Kisorosziból. Kréta.

Öt szentendrei festő kiállitása, kat. 1952.
Ferenczy Károly Muzeum Szentendre

CONRÁD GYULA

Bükkös part. Kréta
Halászok. Rézk.
Kisoroszi Dunapart. Kréta.
Szentendrei Dunakanyar."

Öt szentendrei festő kiállitása, kat. 1952.
Ferenczy Károly Muzeum Szentendre

CONRAD GYULA

562 Napnyugta. Szénrajz. Eladó.

Képzőm.Tá s. 1903/4 téli kiáll.kat.

CONRAD GYULA

136. Velenczei emlék. Eredeti rézkarc.
137. Őszi szántás. Eredeti fametszet.
138. Volosca. Eredeti rézkarc.
139. Kora tavasz. Szénrajz.
140. Téli szürkület. Eredeti szines fametszet.
141. Tengerparton. Eredeti rézkarc.

KMT 1907. tav.kiáll.kat. 30.oldal

Conrad Gyula MDK

Téli napsütés, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MDK

Conrád Gyula, festőm.-graf.

Szines, gazdag anyag a reklámművészeté, a nagy plakáttól
kis röplapokig, cégkártyák, vignetták, dobozok, csom.
papirok, stb.
Munkái a legsikerültebbek közé tartoznak.

K.M.: Györgyi Kálmán emlékkiáll. az Ip.m.muzeumban.
NemzeUjs.1934.máj.19. 11.l.

MDK

Conrád Gyula

Paprika biró-utca, vf.

Grafika

Szentendrei festők 3. kiáll. Ferenczy Muz. 1953. aug.

Conrád Gyula MDK

Metszetkiállítás
Magyar Művészet 1925. 491-492.o.

MDK

Conrad Gyula

Czakó E: Az Ipm Muz. exlibr. kiáll. kat. 1903.

60 l.

MDK

Conrad Gyula

Nehéz ut, rk.

Est a Dunán, "

Hajnali munka,"

Kéve 16. kiáll. 1925. nov. N.Szal. 9. o.

MDK

Conrad Gyula

Vihar rk.

Hazatérés, "

Szántás, "

Kéve 16. kiáll. 1925. nov. N.Szal. 9. o.

MDK

Conrad Gyula, graf.

Berat. Albánia. Szines rajz. Jelz.

Árv.Közl.1940.1.rz.sz. XII 19.1.

Conrad Gyula MDK

A Duna partján, rézkarc

Nemzeti Szalon 1909.
II. nyiregyházi kiáll.

Conrad Gyula MDK

Assisi. rézkarc

Mücs rnok 192o-21. Téli kiállitás

Conrad Gyula

MDK

Velencei ünnepély, rézkarc

Mücs rnok 1920-21. Téli kiállitás

Conrád Gyula MDK

Borus hangulatok, ceruza

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

Conrad Gyula, festöm.

Fiatal festö.
"Téli reggel" c.képe pontos tanulmány eredménye.

A rézkarcolók köreben is kiválik.

Lyka Károly: Uj képek a Nemz. Szalonban.
Nemz.Szal. tavaszi kiáll.
Uj Idök. 1904-5. XI. 27.sz.

DK

Conrád Gyula
Grafikus

A Gauz gyári munkások című
műve 1906-ból való.

Aradi Nóra: Jel és jelentésváltozás
Művészet 1970 december 11 - lap

Conrad Gyula

MDK

Budapesti hangulatok II. rézkarcok

Műcsarnok 1922 őszi tárlat

Conrad Gyula MDK

Budapesti hangulatok III. rézkarc

Műcsarnok 1922 őszi tárlat

Conrád Gyula

MDK

Budapesti hangulatok I. rézkarcok

Műcsarnok 1922 őszi tárlat

Conrad Gyula

MDK

Siena, szénrajz

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállítás

Cenrad Gyula

MDK

Esti hangulat Toszkánában, szénrajz

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Conrad Gyula MDK

Assisi, szénrajz

Mücsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Conrád Gyula

MDK

A kiscelli kastély

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Conrád Gyula

MDK

A Halászbástyáról

Tabán

Kilátás a Gellérthegyről

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Conrád Gyula MDK

A Mátyás-templom a Dunával, rézkarc

Kilátás a Várkertből, rézkarc

A Lánchid és az Akadémia, rézkarc

Műcsarnok 1939 Téli tárlat

MDK

Conrad Gyula

Művészet 1918. évf. 68.l.

Művészeti Lexikon

. aug. 6.-- ?/: szobrász

MDK

Conrad Gyula

Fahordás Erdélyben, eredeti fametszet

Alkonyat, szénrajz

Kikötőben, eredeti fametszet

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 44.l.

Conrad Gyula

MDK

Conrad Gyula

Conrad Gyula, Károlyi Lajos, Lénárd Imre és Wagner Géza gyüjteményeiből rendezett csoportkiáll. kat. N. Szalon 1918 szept.

Conrád Gyula MDK

Állatvásár Zircen, fametszet

Mézeskalácsosok, fametszet

Bucsusók, fametszet

Ősz a Bakonyban, fametszet

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Conrád Gyula

MDK

Csesznek vára a Bakonyban, fametszet

Kisasszonynapja Besnyőn, fametszet

Vasárnap délután, fametszet

Fazekasok, fametszet

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Conrád Gyula
Madonna del Sasso, rézkarc
Palazzo Ducale, "
Mercote, "
Tavasz a fórumon, kőrajz

Magyar Studio avató kiállitás. 1920. 7 l.

parochia/ a Szentlélek ut-
áros felső felén a Szőllős-
szik. Az épitkezések 1750
átság és a plébánia között
ázak és telkek ügyében.
. és III.283.l./- Sombory
1633-ban Telegdy egri ér-
ban /Békefi,I.92./-
-ban állott,s az apátság
apát halála után az elzá-
wellechradi apátság vissza-
rendtagok szállásául szol-
ganek jószágkormányzó la-
ás adat szerint csak 1702-
1717-ben Gonczik jószág-
ar épittetni a régi helyett,
n a sefőzőt bérbeadja. 1718-
időben zsindellyel fedett,
t. Mellette épült az ugyan-
inkafőző. /Békefi,II.34.,
.147.&-1 Szabó-féle ház
/Békefi,II.521./ - Tarry
Répásy András tanu vallja,
lom közelében egy ház ál-
,amely ház a tanu 103 éves
int Tarry Lőrincé volt.

Conrád Gyula
Tanya, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 29 l.

oldalt folytatódik olymó-
hoz viszonyítva kb 45 -fo-

laház.

sz-i, vagy annál régebbi a-
1745-ben.

Bejárati, déli oldalán kis
résszel. Az oldalszárnyakon
incelejárat, ablak, ajtó, ab-
2 ablak. Keleti keskeny
szaki oldalon később hozzá-
lak, nyugati keskeny olda-
k lapos kosárívesek, záró-
vasrács. Kontytető.

belső folyosóval és abból
gekkel. Mai ebédlője bolto

már az 1332-37. évi tized-
szerepel s ebből az idő-
eretes. 1332-ben papjai
a Lajos plébános 1333-ban
zet. 1334-ben Domonkos és
arast fizet, más adatok sze-

MDK

Conrad Gyula

Képzőművészet 1934. 197.l.

MDK

Conrad Gyula, festőm.

határozottan fejlödött.

Farkas Zoltán: Tavaszi Tárlat a Mücsarnokban.

Vas.Ujs.1912.59.évfolyam.17.szám. 337.l.

MDK

Conrad Gyula MDK

A veneziai óratorony, repr.

Mücsarnok 1912. Hegedüs L. T. ull Ö. Akvarell
és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete
kiállitásai

MDK

Conrád Gyula

Vihar

Magyar Művészet 1925. 492.l. /Cleveland Topics 1925. szept. 2o. és okt. 11. sz./

Conrad Gyula

Řešit ven a csitégyi nemzetközi grafikai Kiállításon

uj M. 935 III/12

Conrád Gyula

festőművész

Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesületének kiállitása.
Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Rézkarcok.

Nemzeti Ujság
1935.VI.7.

MDK

Conrad Gyula
grafikus

Méltatás.

Ecsery Elemér: Beron Gyula
Mű vészet, 1968. november · 39 lap.

Herzog Heinrich: Baron Apfalter
Auf Urlaub 1918. Marienbad. 32 Tage.

M.D.K.

Conrád Gyula, grafikus

Az 1900-as évek elején metszetkiállitása a Műcsarnokban. Nevéhez fűződik a hazai fametszet XX. századi f feltámadása. 333.o.

Szij Rezső: A debreceni bibliofilia 1920-1944 között. 329.o.

A Debreceni Déri Múzeum Evkönyve. 1965 Debrecen 1966. Alföldi Nyomda, Debrecen

MDK

Conrad Gyula

A velencei óratorony, rézkarc

Magyar csendélet, sz.rajz

San Gimignano, sz.rajz

Műcsarnok 1912. Hegedüs L. Tull Ö. Akvarell- és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

Conrad Gyula MDK

A comoi dóm előtt, réz karc

Morcote, rézkarc

Assisi, sz. rajz

Mücsarnok 1912. Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell- és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

Conrad Gyula MDK

A milanói dóm, rézkarc

Csendes mise, sz.rajz

Porta della Carta, sz. rajz

Mikor ujra kisüt a nap, rézkarc

Mücsarnok 1912.Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell- és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

Conrad Gyula

Az első művész Magyarországon aki fametszést fehér alapon csinált.

Krúdy: „Pesti Évkönyv"-et illusztrálta 1920-ban, kisebb formátumú fametszetekkel a szöveg közt.

THE HUNGARIAN QUARTERLY, Vol I No 2. 1936
(Dercsényi Dezső)

MDK

Conrad Gyula

Krudy Gyula:Pesti évkönyv,192o.

Magyar művészek fametszetu könyvillusztrációi

Magy.Iparművészet,193o, 26o l.

MDK

Conrad Gyula

Ősz. Eredeti szines fametszet

Képzőm. Társ. 1907/8 téli kiáll. kat. 49.l.

MDK

Conrad Gyula

Müncheni külváros, eredeti szines fametszet

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat.
49.l.

Conrad Gyula

MDK

Velencei részlet, szénrajz

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Conrad Gyula

MDK

Vásár, őtszinü fametszet

Kisvárosi fogadó, sz. fametszet

Csendes vizeken, sz.fametszet

Milcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai mivek nemzetközi kiállitása

Conrad Gyula MDK

Itatás, sz. fametszet

Müncheni külváros, sz. fametszet

Őszi szántás, sz. fametszet

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

MDK

Conrad Gyula

Szélmalom, rk.

A pécsi székesegyház, rk.

Kéve 16. kiáll. 1925. nov. N.Szal. 9. o.

MDK

Conrad Gyula

A pécsi plébániatemplom, rk.

Kilátás a pécsi kálváriáról, rk.

Kéve 16. kiáll. 1925. nov. N.Szal.

9. ma

MDK

Conrad Gyula

Templomba menetel, sz.rajz

Hangulat a kálváriánál, ""

Öreg templom, rk.

Kéve 16. kiáll. 1925. nov. N.Szal. 9. o.

MDK

Conrad Gyula

Segesvári részlet. Rézk.

Közeledő zivatar. Aquatinta

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat. 42.l.

Conrád Gy.
Téli szürkület, fam.

Szépm.Muz.
Nemzetközi modern metszetkiáll. Grafikai Oszt.
Kiáll. 1907. jun. 21 l.

Conrad Gyula, graf. MDK

491. Favágók. Eredeti fametszet.

492. Erdöben. " "

Képzöm. Társ. 1905/6 téli kiáll. Kat. 52.1

MDK

Conrad Gyula. festöm.-graf.

neve mely az emlékezetbe azonnal beirja magát...

Irja: Zürcher Volkszeitung.1924.jun.7.

A zürichi grafikai kiáll. - A Magy. Grafikusok Eg
rendezte 1924 őszén.
Magyar Művészet. 1925. 1.sz. 44.l.

Conrad Gyula MDK

Napnyugta, szénrajz

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

MDK

Conrad Gyula

Borgata Castello, rézkarc
Mária a gyermek Jézussal, fametszet
Havas táj, rézkarc

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec. 15 - 1941 Jan.12. 20,21.1.

Conrad Gyula MDK

Segesvári részlet, rézkarc.

Közeledő zivatar, aquatinta

Mücsarnok 19o9. tavaszi kiállitás

Conrad Gyula

MDK

A Margit hidnál, rézkarc

Hajógyárban, rézkarc

Budai részlet, rézkarc

Műcsarnok 1908. tavaszi kiáll.

Conrad Gyula MDK

Borus est a Rákoson, szénrajz

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

MDK

Conrad Gyula

ügyvezetőségi tag

A "Kéve" Művészegyesület tisztikara és tagjai. Kéve XX. kiáll. 1929.

MDK

Conrad Gyula

Rovó Aladár: "A könyv"c.munkajaban Conrad Gyula fametszete.

-y.: A könyv.

Magyar Iparművészet, 1934. 161.l.

MDK

Conrád Gyula festő

Résztvett az 1908.évi tav.kiallitason.

Képzőm.Társ.1908.tav.kiall.kat. 44.l.

Conrad Gyula MDK

Rakodópart, olf.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

Conrad Gyula

Halászfészek, szénrajz

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

Conrad Gyula MDK

Ősz, sz.fametszet

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Conrad Gyula MDK

Nagymaros, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Conrad Gyula

MDK

Velencei emlék, rézkarc

Őszi szántás, fametszet

Volosca, rézkarc

Kora tavasz, szénrajz

Mücsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Conrad Gyula MDK

Téli szürkület, sz.fametszet

Tengerparton, rézkarc

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Conrad Gyula MDK

Csendes vizeken, fametszet

Mücsarnok 1906/ . téli nemzetk. kiáll.

Conrad Gyula MDK

Eső után, monotypia

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

Conrad Gyula MDK

Magyar cyprusok, fametszet

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

MDK

Conrad Gyula, festöm.

Téli táj. Szénrajz.

Mücsarnok. 1904. Tavaszi kiáll. Kat. 34.1.

MDK

Conrad Gyula

Százezer pengőt kaptak müvészeink. Ujság 1928. máj. 27.

MDK

Conrad Gyula

Napnyugta, szénrajz

KMT. 1903/4. téli kiáll. kat. 56.l. 55.l.

Conrád Gyula.

Müveiből kiállitást rendezett a Nemzeti Szalon 1918-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Conrád Gyula.

a "Magyar grafikusok egyesülete" nek tagja.

Benda Gyula.
a Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Conrád Gyula.

"az agilis C.Gy. a külföldi sikerek megszervezője volt a "Magyar Rézkarcoló Müvészek Egyesületének" az igazgatója.

BendeJ: A Képzőművészeti Egyesületek Története, kéz irat

MDK

Conrad Gyula

A comói dóm előtt, szénrajz

Mücsarnok 1911/12. téli kiáll. kat. 79.1.

MDK

Conrad Gyula

Fiumei öböl, of.

Tersatto, of.

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 39.l.

MDK

Conrád Gyula

Pérely 165.l.

MDK

Conrad Gyula festőművész

1929-ben a "KÉVE" Művészegyesület ügyvezetőségi tagja.

Nemzeti Szalon.Kéve. XX.kiáll. 1929. 3.l.

Conrad Gyula MDK

Téli napsütés, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MDK

Conrad Gyula festőművész

A "KÉVE" művésztagja 1925-ben.

A "KÉVE" XVI-ik kiáll.kat.1925.nov.29-tol dec.13-ig.

MNK

Conrad Gyula festőművész

1929-ben a "KÉVE" Művészegyesület művésztagja.

Nemzeti Szalon, Kéve kiállítás. 1929. 3.l.

Conrad Gyula MDK

Török hid Berátban, rézkarc

Mücsarnok 1919-2o téli tárlat

Conrad Gyula MDK

Lux ex tenebris, rézkarc

Mücsarnok 1919-2o téli tárlat

Conrad Gyula MDK

Az Osum partján, rézkarc

Mücsarnok 1919-2o téli tárlat

Conrad Gyula

m MDK

Öreg mecset, rézkarc

Mücsarnok 1919-2o téli tárlat

Conrad Gyula

MDK

Az Osum partján, rézkarc

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

MNK

Conrad Gyula

Piazza dei banchi Genova, eredeti rézkarc.
A cathedrale Veronában, eredeti szines fametszet.
Nyári est az Arno partján, " " "
Ponte vecchio, eredeti fametszet.

Műcsarnok, 1909/10. téli kiáll. 54.lap

Conrad Gyula

MDK

A Posilipó eső után, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

MDK

Conrad Gyula

A Tordilho ees utám, olf.

Mikosztnok 1913-14. téli kiállítás

Conrad Gyula MDK

Buccari, olf.

Mücsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Conrad Gyula MDK

Hegyoldalról, olf.

Mücsarnok 1912. tavaszi kiállitás

MDK

Conrad Gyula

Aratók. Eredeti fametszet.
Padlásszobám ablakából. Eredeti mezzotinto.
Folyó partján. Eredeti rézkarc.
Alkonyat. Eredeti mezzotinto.

Műcsarnok, 1905. tav.nemzetk.kiáll. 53.l.

MDK

Conrad Gyula

Tanulmány c. rajza. Repr.

Művészet, 1907. 28.lap

MDK

Conrád Gyula

Miccarnok 1909. tav. kiáll. kat. 44.l.

Cónrad Gyula MDK

Öreg mecset, rézkarc

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Conrad Gyula MDK

Török hid Berátban, rézkarc

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Conrad Gyula MDK

Lux ex tenebris, rézkarc

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Conrad Gyula MDK

Repülők Tirolban, rajz

Dohányárusok Berátban, rajz

Török hid Berátban, rajz

A behavazott tarvisi állomás, rajz

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Conrad Gyula

MDK

Velencei ünnepély, rézkarc

Mücsarnok 1920-21 téli kiállitás

Conrad Gyula

Assisi, rézkarc

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

Conrad Gyula MDK

Mezőkövesd, sz. fametszet

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

MDK

Conrád Gyula könyvillusztrátor

Munkáival szerepelt a magy. könyv- és reklámművészek kiállitásán.

Rózsaffy Dezső: Kiállitások.

Magy.Ipárművészet, 1930. 132.lap

MDK

Conrad Gyula

Rakodópart, olajfm.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll. 49.lap

Conrad Gyula MDK

Assisi Szt. Ferenc temploma, sz. fametszet

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

Conrad Gyula MDK

San Giorgio Maggiore, rézkarc

Palazzo Ducale, rézkarc

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Conrad Gyula MDK

A milanói székesegyház, szénrajz

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiáll.

Conrad Gyula

MDK

A comói dóm előtt, szén

Műcsarnok 1913/12. J ubileumi kiállítás

Conrad Gyula MDK

Villa Carlotta, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Conrad Gyula MDK

Magyar csendélet, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Conrad Gyula MDK

Como, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Conrád Gyula

A velencei magyar kiállitás. Ország-Világ 1909. 237.l.

MDK

Conrad Gyula,

8o4 Kisfaludy Károly: A pártütők. Pest.182o.

8o5. Tavasz Rómában. Bp. 1913. C. Gy. 6 eredeti szines körajza. Térey Gábor elöszavával, a müvész s.k. ajánlásával.

Dr. Szemlér Lőrinc gyüjteményének aukciója. Bp. 1936. Könyvdiszek. - Könyvillusztrációk. Árv. Közl. 1936. 5. rk. sz. melléklete, 63. l.

MDK

Conrad Gyula

San Giorgio Maggiore, rézk.

Palazzo Ducale, rézk.

KMT 1910/11. téli kiáll. kat. 55.l.

Conrad Gyula

MDK

Aratók, fametszet

Padlásszobám ablakából, mezzotinto

Folyó partján, rézkarc

Alkonyat, mezzotinto

Műcsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

MEK

Conrad Gyula, festőm.

5. A veneziai óraterem.

Mücs-OMKT : Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Pasztellfestők Egyes. és Graf. Egyes. -nek kollekcióiból rendezett kiáll. 1912 márc. Kat.
Reprodukciók

MDK

Conrad Gyula

Segesvári részlet.Eredeti rézkarc.
Közeledő zivatar.Ered.aquat.

Műcsarnok,1909.tav.kiáll.42.l.

MDK

Conrád Gyula, festőm.

látképei szinesek ,invenciózusak.

V. Kéve. - Tavaszi Tárlat.
Képzőművészet. - ? I.évf. 1.sz. 10.l.

Conrad Gyula MDK

Kikötőben, olf.

Tengerparton, olf.

Buccari, olf.

Csendes lak, olf.

Mücsarnok 1905/6. téli kiáll.

Conrad Gyula MDK

Favágók, fametszet

Erdőben, fametszet

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

MDK

Conrad Gyula

Cinquecento, eredeti rézk.

Allegro, eredeti rézk.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 21.1.

MDK

Conrad Gyula

A Kalimegdan kapuja, szinezett rajz

Árverési Közlöny, 1939. 3.rk.

17 l.

Visszatért területek képzőműv. főisk. ifjusága
kiáll. 1942. dec.

MDK

Conrad Gyula

Visegrád, rajz

Ca'd'oro, Veneziában. Eredeti rézk.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 21.l.

MDK

Conrad Gyula, graf.

1.	A milanói dóm.	Rézkarc.
2.	Csendes mise.	Szines rajz.
3.	Porta della Carta.	" "

Mücs.-OMKT /Hegedüs László és Tull Ödön hagyat.kiáll./ 1912. márc. Kat. 39.l.
Akv.- és Paszt.festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiáll.

Conrad Gyula

MDK

Téli táj, szénrajz

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

MDK

Conrad Gyula, graf.

Assisi, Szinezett rajz.

Mücs.-OMKT H.L. és T.Ö hagy.kiáll. és
Akv.- és Paszt.festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rend. kiáll. - 1912.márc. Kat. 4o.l.

MDK

Conrad Gyula, graf.

San Gimignano.	Szinezett rajz.
A comói dóm előtt.	Rézkarc.
Mercate.	Rézkarc.

Mücs.-OMKT H.L. és T.Ö hagy.kiáll. és
Akv.- és Paszt.festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rend. kiáll. - 1912.márc. Kat. 39. l.

MDK

Conrad Gyula, graf.

4.	Mikor ujra kisüt a nap.	Rézkarc.
5.	A velencei óraterony.	4-
6.	Magyar csendélet.	Szin.rajz.

Mücs.-OMKT H.L. és T.Ö hagy.kiáll. és Akv.- és Paszt.festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rend. kiáll. - 1912.márc. Kat. 39. l.

MDK

Conrad Gyula, graf.

a linometszet első művészi felhasználását 1895-re teszi /Éber: Művészeti Lexikon/ és hazai fXXXXXXXXXX fejlödése Olgyay Viktor működésével lendül fel /Gyönyörü, sárga hattáblát ábrázoló lapja, stb./ rövid idö alatt mégis elérte azt, h. művészeti anyaggá nemesedhetett. /Nemlehet a keményebb fametszet technikáját linoleum anyagába átültetni./

Szautner Lajos: A fa- és linometszetről.
Képzömüvészet. 1936. 81. sz. 35.l.

MDK

Conrad Gyula, graf.

ugyancsak városképekkel tett szert nagy elismerésre. Sorozatai apró méretben is forgalomba kerültek. Színes lapjaival is voltak sikerei. A grafika más területein is alkotott jelentőset.

Szautner Lajos: Karc- és fametszet -művészetünk fejlődése. - Képzőművészet. 1934. 77.sz. 195-201.l.

Conrád Gyula

Tudásban, képességben egyaránt értékesek rajzai, müvészi rézkarcaival és a háboru előtti fametszeteivel. Kiemeli vonalvezetését, csöndes meleg szineit és külön nagyra értékeli "Berati hetivásár" c. alkotását, a "MA" demonstrativ kiállitásáról közölt kritikájában Kázmér Ernő, valamint a Nemzeti Szalonban rendezett tárlatról, ahol fenti müvek szerepelnek.
A beszámolót "Két kiállitás" cimmel a Müvészet c. rovat hozza.
A HÉT, Bp. 1918. szept. 22. XXIX. évf. 38. sz. 589-590. lap.

Conrád Gyula

A grafikai részen három müvészt emel ki Fóthy János: "Magyar reprezentativ kiállitás a Nemzeti Szalonban" cimmel közölt kritikájában, a tárlaton szereplő müvészek közül: Conrád Gyula, Lohwag Ernesztin és Jaschik Álmos.

A HÉT, Bp. 192o. dec. 1.
XXXI. évf. 36. sz. 559-560

Conrád Gyula

A grafikusmüvészek kivételes tehetségü tagjait sorolja fel Fóthy János: "A Mücsarnok téli tárlatáról, a Müvészet c. rovatban közölt beszámolójában:
Conrád Gyula, Teuchert Károly és Wagner József nevét emliti meg a résztvevők közül.

A HÉT, Bp. 1920. dec. 15.
XXXI. évf. 37. sz. 574. lap.

Conrád Gyula

Több művészt együtt említ meg Fóthy János: "Három kiállitás" cimmel közölt összefoglaló kritikájában.
A Magyar Studió avató kiállitásán szereplő nagy tehetségü művészek:
Várady Lajos, Frank Frigyes, Conrád Gyula, Szlányi Lajos és Vágó Pál.

A HÉT, Bp. 1920. dec. 20.
XXXI. évf. 38. sz. 605. lap.

■ **24. Conrad Gyula (1877-1959): Ganz gyári munkások, 1908**
rézkarc, 23,8X24,8 cm

A kitűnő grafikára létrejöttekor nyomban felfigyelnek: díjazzák és a Lyka szerkesztette *Művészet* reprodukálja. S habár az utókor a század első évtizedének egyéb, modernebb törekvéseit méltányolja, ez az alkotás figyelmet érdemel: mintegy összekötő láncszem a századvégi realizmus és az 1910 körüli expresszívebb törekvések között. Stilárisan és metodikailag ahhoz a nemzetközi vonulathoz tartozik, amit ebben az időben az éppen Belgiumban dolgozó angol Brangwyn és a német Baluschek képvisel. A nagy testi erőt, amely Kernstok *Agitátor*-ának ülő alakjain a kar és a váll izmaiban hangsúlyozódik, itt maga a munka motiválja. A hatalmas, nehéz hengert görgető munkások egybehangzó mozgása meghatározza a kompozicionálisan annyira fontos képi ritmust, ami hamarosan a menetelő, rohamozó csoportokban lel folytatásra.

Aradi Nóra: Munkásábrázolás a magyar képzőművészetben
Bp. 1976. Kossuth

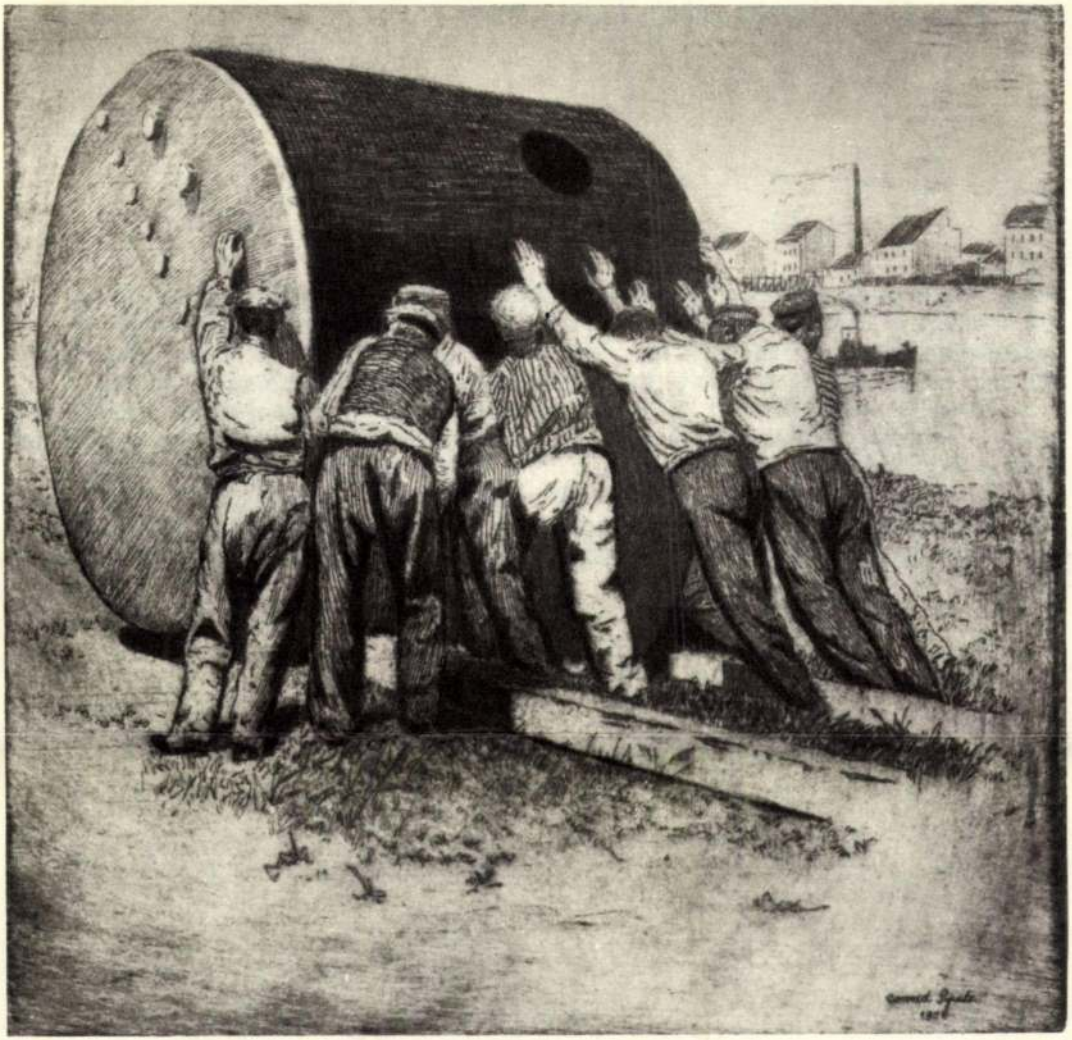

■ 25. Nagy Sándor (1868-1950): Címlap, 1906

A rajz nem mint szorosabban vett munkásábrázolás figyelemreméltó, hanem mert azt a formai-stiláris törekvést képviseli, amely a század eleji munkásmozgalmi kiadványok illusztrációit többnyire jellemzi. A századforduló szimbolizmusának ez az árnyalata távolról sem csak Magyarországon ismert, sőt itteni megjelenése annak a Walter Crane-nek a munkásságára reagál némileg, aki az 1890-es londoni első május elseje utcai dekorációit is tervezte. Nagy Sándor más egykorú, hasonló kiadványokban közölt rajzai között megtalálható az adott időszak ideális – nagy izomzatú – munkásalakja is, s ennek nem mond ellent a címlap-rajz gondolataiba merült aktfigurája. Emitt az alak elhelyezése, a kísérő motívumok (figurák és díszítőelemek) elrendezése logikusan alkalmazkodott az adott rendeltetéshez: a kompozíció szem előtt tartotta a könyv formátumát s a szövegnek biztosítandó szükséges helyet.

Erdőssy Béla
Városligeti rész.
Estefelé.

Helbing Ferencz
Halászbárkák. Litografia

Kubinyi Sándor
Ceres. Linoleummetszet
Amazon. „

Lenárd Robert
Weidling am Bach. Rézkarcz

Olgyai Viktor
Tavaszi est. Litografia
Az Olt partján. Rézkarcz

Raáb Ervin
Mikor az akácz virágzik. Rézkarcz
Olvadó hó. „
Keskeny palló. „
Facseti malom. „

Wagner Géza
Alkmaári vásár. Rézkarcz
Erdő szélén. „

Zádor István
Nemzeti muzeum. Rézkarcz
Épitkezés. „
Kilátás a művészházból. „

91694 WEISS L. ÉS F., BUDAPEST

Levelező-lap.

Tekintetes

Conrad Gyula

festőművész urnak

Budapest

Margit-körut 5/a.

Ezennel belépek a Magyar Grafikusok Egyesületébe és kérem részemre a Műcsarnokban kiállított:

.....

grafikus művész

.....

czimü

művét 1912. évi tagilletményül elküldeni.

.....

aláirás

.....

lakás.

A tagdijak előre fizetendők Conrad Gyula czimén, Margit-körut 5/a. A tagsági illetményeket a kiállitás bezárása után küldjük szét.

A Magyar Grafikusok Egyesületének pártoló tagjai a Műcsarnok jelenlegi kiállitásán egy-egy műlapot választhatnak a tagilletménynek megjelölt munkákból.

Évi tagsági dij 20 korona.

Alapitó tagok, kik egyszer és mindenkorra legalább 400 koronát fizetnek.

Azok, kik most jelentik be belépésüket, már a jelenlegi kiállitáson választhatnak a következő művekből:

Baransky E. László

Kis kikötő.	Rézkarcz
Nagymosás.	„
A talján.	„
Érdekes könyv.	„

Bottka Miklós

Malom.	Rézkarcz

Conrad Gyula

A comoi dom előtt.	Rézkarcz
A veneziai óratorony.	„
Mikor a nap ujra kisüt.	„
A milanói dom.	„

Conrád Gyula

Ganz gyári munkások, 1906 c. grafikája
említve.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom - Bp. 1974. 9

Conrad Gyula

„Fanwetszet-Pesti Évkönyv 1921"

(repro)

Tóbiás Áron: A nárcves Szindbad.
Új Tükör, 1978. október 15 - 18. lap.

Conrád Gyula

Faragó Géza, Góth Móric, Pentelei Molnár János, Bakos Tibor, Kőváry Szilárd, Raáb Ervin, Borszéky Frigyes, Kallivoda Kata, Sülley Erzsébet, Büttner Helén festőművészek mutatták be alkotásaikat a Nemzeti Szalon tavaszi kiállitásán, melyet M. sign.-val Margitay Ernő ismertet, felsorolva a művészek nevét, s birálja, ill. elismeri a tárlaton szereplő alkotásokat.
A grafikusok közül részt vettek: Olgyay Viktor, Conrád Gyula, Kubinyi, Rauscher, Lévy-Lénárd, Nagy Sándor.
Conrád Gyula fejlődése nem halad eléggé,-mint a kritika megállapitja.
ÉLET, Bp. 1910. márc. 27. II. évf. 13. sz. 431. lap.

Conrád Gyula

A MŰVÉSZHÁZ második kiállitásáról a lap bemutatja az itt felsorolt művészek alkotásait:

Székely Árpád: eredeti rézkarca "Szadai parasztudvart" ábrázol.

Olgyay Viktor: "Reggel az erdőn", szintén eredeti rézkarc.

Conrád Gyula: A Műcsarnok kiállitásán szereplő -igen nagy elismerést kiváltó fametszetét- itt bemutatja a lap.

Repr.-ók.

ÉLET. Bp. 1910. jan. 23. II. évf. 4. sz. 104, 105, 107. lapokon.

Conrád Gyula

A Magyar Grafikusok Egyesületének kiállitása január 12.-én nyilt meg a Váci-utcai MŰVÉSZHÁZ-ban irja Erdey Aladár, majd felsorolja a résztvevő müvészek nevét, ismerteti müveiket: Rauscher Lajos, Olgyay Viktor, Székely Árpád, Aranyossy Ákos, Conrád Gyula, Paczka Kornélia, Lévy Róbert, Nagy Sándor, Erdőssy Béla, Székely Andor, Baranszky László, Körösfői Aladár, Glatz Oszkár.

Conrád Gyula: A fametszés technikájának abszolut ura-mondja a kritika. Firenzei fametszetei a tárlat legjobb munkái közé tartozik.Két olaszországi rézkarcának rajzát, konstrukcióját nagyra értékeli.

ÉLET, Bp. 1910. jan. 30. II. évf. 5. sz. 158-159. lap.

Conrad Gyula

M. sign.-val /Margitay Ernő/ folytatja beszámolóját a téli tárlatról a "Mücsarnok" cimmel. Felsorolja a kiállitáson szereplő müvészeket, s értékeli müveiket:
Conrad Gyula után a szobrászokat veszi sorra: Szentgyörgyi István, Moiret Ödön, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Róna József, Simai Imre, Beck Fülöp és Murányi, Berán Lajos és ujra egy festő: Poll Hugó.
Conrad Gyula: "Piazza dei banchi" c. rézkarca a veronai székesegyházat ábrázolja. A firenzei "Ponte Vecchio"-t és a "Nyári est az Arno partján" c. fametszetét a legkiválóbbaknak tartja a kritika.

ÉLET, Bp. 1909. nov. 28. I. évf. 49. sz. 720-721. lap.

Conrad Gyula

268. kép Turai Mária - leány. Ujnes fametszet
250x180 mm MNG

269. kép Mezőlövesd 1910. Ujnes fametszet
250x170 mm MNG

Szabadi Judit: A magyar szecesszió müvészete, Corvina
Bp. 1979.

Conrád Gyula

Hikisch Rezső és Lux Kálmán, valamint a magyar stilussal kisérletező két Lechner, Jenő és Loránd épitészek kiemelkedő müveket mutattak be a jubiláris tárlaton, -mondja dr. Szemess Miklós: "A Képzőművészeti Társulat 60 éve a Mücsarnokban" c. kritikájában.
A grafikusok közül kiemeli: Márton Ferenc, Haranghy Jenő, Conrád Gyula és Baransky László munkáit.
Elismeréssel méltatja: Jávor Pál, Romek, Bükkerti Mariska, Poll Hugóné és az utólérhetetlen Pentelei Molnár János csendélet festményeit.
Fenti cimü beszámolóban szereplő teljes művésznévsort lásd: Stróbl Alajos nevénél.

Élet, Bp. 1922. május 28. XIII. évf. 11. sz. 269-270. lap.

Conrád Gyula

A Műcsarnokban rendezett őszi tárlatról Mátrai Vilmos számol be:

Krivátsy Szüts György: "Női akt"-ján a lágyság dominál. /Gulyás Sándor "Női akt"-jához hasonlitja./

A grafikusok közül:

Conrád Gyula: "pesti részletei a fotografika után kezdenek kissé festőibb irányba térni."

Fábiánné Biczó Ilona: "rézkarckompoziciói igen értékesek," -mondja kritikájában Mátrai Vilmos a Képzőművészeti Társulat által rendezett kiállitáson szereplő művészek munkájáról. A kritikában felsorolt valamennyi művész nevet lásd Knopp Imre nevénél.

Élet, Bp. 1922. nov. 12. XIII.évf. 23. sz. 557-558. lap.

Conrad Gyula

Conrad Gyula (1877–1959): festő és grafikus. Fametszetet, rézkarcot, litográfiát készített. Gyakran dolgozott fel népies témákat síkszerű, dekoratív megjelenítésben. 1945 után Szentendrén élt.

Mihályfi Ernő:Müvészek,barátaim
Bp.Corvina 1977

Conrad Gyula

Művei szerepelnek Soó Rezső ex libris,
kisgrafika gyűjteményében

Weiner Mihályné: Magyar ex libriesek Soó Rezső
kisgrafika gyűjteményében

Művészettörténeti Értesítő 1974/1 79.old.

Conrád Gyula

Hosszu Márton: Balló Edéről készült arcképével,
Sándor Móric: hangulatos tájképpel,
Vladár Ilona: szines csendélettel,
Gulyás Sándor: illusztrációszerü festménnyel,
Márton Ferenc: rajzokkal,
Rákosi János: rézkarccal,
Végh: illusztráció-sorozattal,
Conrád Gyula: rajzolómüvész, saját illusztrációin mutatta be a különféle grafikai technikák módszerét
Damkó müveit nem emliti külön Kun Imre: "A Mücsarnok tavaszi kiállitása" c. kritikájában. A fent felsorolt müvekkel szerepelnek a müvészek.

A HÉT, Bp. 1921. juni. lo. XXXII. évf. 15.sz.255. lap.

Conrád Gyula

/k.i./ sign.-val /Kun Imre/ a Művészet c. rovatban, "A Nemzeti Szalon tavaszi képei" címmel, a kiállitáson szereplő művészekről és munkáikról számol be:
Béli Vörös Ernő, Feiks Alfréd és Kunwald Czézár, a már megszokott témával, a megszokott értékü festményekkel vesznek részt. Biró József "Jugend stilusu" képekkel, Conrád Gyula rézkarcokkal, Erdélyi Aranka illusztrációkkal, Károly Andor tájképekkel, Gaál Ferenc és Kotász Károly plein air képekkel mutatkozott be.

A HÉT, Bp. 1921. juni. 2o.
XXXII. évf. 16. sz. 268. lap.

Conrád Gyula

Erőteljes rézkarcait elismeréssel méltatja Kun Imre: "A Studió I. Grafikai Kiállitása" cimmel, a lap Müvészet c. rovatában.

A HÉT, Bp. 1921. márc. 2o.
XXXII. évf. 8. sz. 14o. lap.

Conrád Gyula

Bravuros képeit Dobai Székely Andor nagy tudással és kiváló technikával készitett müveihez hasonlitja Kun Imre: "Aquarellfestők és Pasztellfestők Kiállitása" c. kritikájában, a Nemzeti Szalonban rendezett tárlatról, a Müvészet c. rovatban.
Conrád Gyula képei ugyanott készültek, ahol Dobai Székely Andoréi.

A HÉT, Bp. 1921. ápr. lo.
XXXII. évf. lo. sz. 173-174. lap.

Conrád Gyula, grafikus

Rézkarcos ex libriszeiben a tájképi és a figurális kompozíciók uralkodnak. Lapjai a maguk realista szépségeltásán belül nem nélkülözik sem a hangulati elemeket, sem a szokványostól elütő szimbolika gondolati megalapozottságát. Elég, ha a budapesti városrészleteket ábrázoló lapjaira utalunk (említve)

Galambos Ferenc: A XX. századi magyar ex libris.

Hevesi Szemle, 1976. 3. 16. old.

CONRAD GYULA
festő és grafikus (1877–1959)

Budapesten tanult. Különféle technikákkal – fametszet, rézmetszet, litográfia – számos könyvillusztrációt készített.

Magyar könyvművészeti törekvések a századfordulón
MTA MKCS és Petőfi Irod.Múz. közös kiadv nya Bp.1975.

Conrád Gyula

"Tavasz Rómában" cimmel a Müvészet c. rovat közöl kritikát a müvészről sign. nélkül. A magyar grafika szegényes, szürke világába szinesen köszönt be a müvész egy mappára való litográfiával. Szines, élénk, friss kőrajzain a római tavaszt adja vissza, a Fórum kövei között virágzó bokrok, az idegen asszonyok szines napernyői, mind a barokk város pompás varázsát tükrözik.

A HÉT, Bp. 1913. febr. 9. XXIV. évf. 6. sz. 95. lap.

Conrad Gyula

Magyaros izü fametszetein a szinek értékelésének uj és biztató jelei mutatkoznak. Olaszországi rézkarcain "a matériában való biztosság, irigylendő fokára emelkedik," -közli a Müvészet c. rovat kritikája.
A Magyar Grafikusok Egyesülete, "Grafika" cimmel a Nemzeti Szalonban rendezett "meglepően gazdag" grafikai kiállitást.

A HÉT, Bp. 1911. márc. 26. XXII. évf.
13. sz. 206-207. lap.

Conrád Gyula

Tövis: "Grafika a Nemzeti Szalonban" c. kritikájában méltatja a müvész grafikáit, melyek a kiállitáson szerepelnek.

A HÉT, Bp. 1908. május 1o. XIX. évf. 19. sz. 31o. lap.

Conrad Gyula

Művei szerepeltek a Nemzeti Szalonban rendezett Grafikai kiállításon /1906/

Fülepp Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp. 1974 Magvető 179. old.

Conrád

Vadász Miklós, Major, Kóber Leó, Tichy, Rudnay, Götz, Góth Móric müvészek szerepelnek müveikkel a Mücsarnokban rendezett kiállitáson Tövis: "Grafika" cimmel a Müvészet c. rovatban dicsérettel mondja a legujabb müvészekről, hogy ők már tudják és érzik, hogy a grafika egész külön müvészet, nem képtárgy, csupán a rajzos elemek kifejezésre juttatása a célja.

A HÉT, Bp. 1909. febr. 14. XX. évf.
7. sz. 114-116. lapok között.

Conrád

"Rajzosok a fiatalok közül" cimmel a müvészszel együtt négy müvészt sorol fel /db./:„Grafika" cimmel közölt kritikájában, mely a Nemzeti Szalonban rendezett, tavaszi, grafikai kiállitást ismerteti.

A HÉT, Bp. 1906. május 6. XVII. évf. 18. sz. 297-298. lap.

Conrád Gyula

"Néhány tehetséges fiatalembert nagy kegyesen bebocsátottak a téli tárlatra, mivel kép hijján be kellett volna csukniuk a boltot"-közli a Müvészet c. rovat kritikája, "karácsonyi bazárnak" nevezve a Szalont, ahol zsurokat rendeznek, hogy becsalogassák a közönséget, s a fiatalok alkotásait faltölteléknek használják fel.

A HÉT, Bp. 1908. dec. 13. XIX. évf.
5o. sz. 817. lap.

Conrad Gyula, festő- és grafikusművész

Gy. Szabó Béla a kezdeti években az ábrázolás többféle módjával és technikájával próbálkozik egyszerre. – a „Liber miserorum" lapjain tűnnek fel a fehér vonal vezette képek / erultvel, a pozitív metszések, a fakarcok. Ez a legkönnyebb metszési módszer, melynek meghonosítói a magyar Reiter László és Conrad Gyula voltak. Lényege, hogy a fekete alapból hajszál finom fehér vonalakkal rajzolja ki az alakokat, vagy az emberi arc vonásait.

Murádin Jenő: Gy. Szabó Béla 75 éves.
a Hét, 1980. okt. 10. 7. old-on.

CONRAD GYÖRGY

emlitve ld. Miskolczy Erzsébet

Sáfráni Györgyi: A mühely és alapitója

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.29.sz.16-17.o.

Conrad G yula, mDK
graf.

Mezökövei di leány. Fametszet.

A Gyüjtö.1915. 1-3.sz. 83.1.

Conrad Gyula
grafikus

M.D.K.

Strúdy Gyula: Pesti Évkönyv című könyvet illusztrálja — Szines fametszeteket készít.

Szy Rezső: A Magyar Helikon és a képzőművészet
Művészet, 1963. junius – 20 lap

HÍREK

A Magyar Könyv- és Reklámművészek Társasága július 3-ikán tartotta évi rendes közgyűlését, amely elé Naményi Ernő főtitkár a következő jelentést terjesztette :

Mélyen tisztelt Közgyűlés !

Társaságunk működésének csonka esztendejéről számolhatunk csak be. A mult év végén tartott közgyűlés óta ugyanis csak egy félesztendő mult el. Igaz, hogy oly gazdag eseményekkel, hogy talán a legjelentősebb időszak, amely társaságunk munkájában följegyezhető lesz. Valóban, kitűzött céljainkat előmozdító oly eseményekről kell beszámolnunk, amelyek társaságunk egész jövő működésének is irányt szabnak. Mindenekelőtt meg kell emlékeznünk arról, hogy f. év januárjában valósította meg társaságunk elsőízben az öt legjobb plakát és az öt legjobb reklámnyomtatvány jutalmazását. A zsűri elnökségét Végh Gyula tiszteletbeli tagunk volt szíves vállalni és résztvettek munkájában Majovszky Pál tiszteletbeli tagunk, Nádai Pál, Naményi Ernő, Rosner Károly rendes és Hermanné Czinner Alice és Mihályfi Ernő meghívott tagjaink. Az 1929. év öt legszebb plakátjának találtatott : Flóra első magyar stearingyertya- és szappangyár rt., Flóra terpentinszappan plakátja, tervezte : Berény Róbert, a Magyar Ruggyantaárugyár rt. Palma cipősarok plakátja, tervezte : Berény Róbert, a Modiano szivarkahüvelygyár töltőkéz szivarkahüvely plakátja, tervezte : Bortnyik Sándor, Meini Gyula rt. tea-plakátja, tervezte : Kabos János, Vágó Rezső szénkereskedelmi rt. Igaz mérleg plakátja, tervezte : Bortnyik Sándor. Az öt legszebb reklámnyomtatvány közé soroztatott: Flóris csokoládégyár csomagolása, tervezte : Dankó Ödön ; Kner Izidor újévi kártyája, tervezte : Kozma Lajos ; Biró Miklós rt. fotomontázs-prospektusa, tervezte : Bortnyik Sándor ; a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank affiliációinak naptára és évi jelentése, tervezte : Conrad Gyula ; Stühmer csokoládégyár magyaros csomagolása, tervezte : Jeges Ernő. A bírálóbizottság ezenkívül dícséretben részesítette Balogh Rudolfot, a Budapest székesfőváros idegenforgalmi hivatala részére készített fényképfelvételeit.

Az elmult félesztendő legfontosabb eseménye társaságunk bemutatkozó kiállítása, 1930 április 12-től 27-ig volt az Iparművészeti Múzeum fedett udvarában. Igazgatóságunk, határozatához képest, ezen a kiállításon csupán társaságunk tagjai vettek részt, valamint néhány tagtársunk növendékei csoportos kiállításban. Mielőtt kiállításunk sikeréről számolnánk be, kedves kötelességet teljesítünk, amikor azoknak, akik létrejöttét lehetővé tették, hálás köszönetet mondunk. Mindenekelőtt őszinte hálánkat fejezzük ki Végh Gyula tiszteletbeli tagunknak, aki az Iparművészeti Múzeum helyiségeit volt szíves a kiállítás céljaira rendelkezésünkre bocsátani. A kiállítás rendezésének nagy munkáját első helyen Bortnyik Sándor és Kner Albert tagtársaink voltak szívesek vállalni, ezzel kiérdemelték mindnyájunk elismerését. A kiállítási nyomtatványok közül első helyen kell megemlékeznünk katalógusunkról, amelyet Kner Imre alelnökünk készített el a szokott példás kivitelben ; a katalógus szövegrészét főtitkárunk szerkesztette és Nádai Pál, Kassák Lajos, Hermanné Czinner Alice és Kner Imre tagtársaink írták, az egyes művészek névkártyáit, amelyet a katalógusunkhoz mellékeltünk, a Hungária nyomda rt. volt szíves elkészíteni. A kiállítás plakátjait Berény Róbert és Bortnyik Sándor tagtársaink készítették s a litográfiai kivitelt pedig a Piatnik Nándor és Fiai cég, valamint a Seidner könyomda voltak szívesek vállalni. A kiállítás meghívóját a Biró Miklós rt. készítette és a belépőjegyeket az Astoria nyomra, a felhasznált keretléceket pedig Vágó Rezső úr szállította. Kiállításunk a legnagyobb sikert mutatta fel és őszinte önérzettel tekinthetünk azokra az eredményekre, amelyeket e téren elértünk és arra az elismerésre, amelyben úgy a nagyközönség, mint a sajtó részéről részesültünk. Kiállításunk megnyitásán a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztert Kertész K. Róbert államtitkár, Budapest székesfőváros tanácsát pedig Lieber Endre tanácsnok képviselték. A napisajtó és a szaksajtó oly fogadtatásban részesítette kiállításunkat, amelyhez foghatóra az utóbbi esztendők iparművészeti kiállításain nem volt példa. Igaz hálával kell megemlékeznünk a sajtó nagy megértéséről, amelynek értékét növeli az a körülmény, hogy nem elégedett meg a szívesség sugallta méltányos elismeréssel, hanem a lényegbe behatolva,

BERGER ÉS WIRTH

Kő- és könyvnyomdai festékgyár r. t.
BUDAPEST IX, MÁRTON U. 19
Telefon: J. 306-35. Táviratcím: Bergwirt Budapest

Gyárt: mindennemű festéket, bárminemű anyagra való sokszorosításra. Hengeröntés

További gyárak: **Amsterdam, Barmen, Berlin, Hamburg, Leningrad, Prága, Rio de Janeiro**
Törzsgyár: **Leipzig,** alapítva: 1813-ban

mivel a tanfolyamok szakkulturális tevékenységébe a Magyar Grafikát is be akarjuk kapcsolni.

A vidéki vándorgyüjtemények tavalyi nagysikerű akcióját ezidén is folytatja a Segélyzőegyesület. Ezúttal azonban kimélyített formában fog lezajlani a gyüjtemények ezen cirkulációja, amennyiben a tavalyi 24 város helyett ezúttal 30 város nyomdászsága fog kapni kéthetenként újabb és újabb nyomtatványkollekciót. Az akcióban résztvevő városok: Békéscsaba, Cegléd, Debrecen, Dombóvár, Eger, Esztergom, Gyoma, Győr, Hódmezővásárhely, Kaposvár, Kecskemét, Magyaróvár, Makó, Mezőtúr, Miskolc, Mohács, Nagykanizsa, Nyiregyháza, Orosháza, Pápa, Pécs, Sátoraljaújhely, Sopron, Szeged, Székesfehérvár, Szekszárd, Szentes, Szombathely, Veszprém és Zalaegerszeg. Ez az akció október hó folyamán indul meg s tart harminc vasárnapon át május hó közepéig. A gyüjtemények számát ehhez képest az eddigi 8-ról 15-re emelték fel.

A Magyar Grafika nemzetközi pályázatáról e számunk megjelenését megelőzőleg már értesítettük a kerületek, helyicsoportok, valamint a szlovák, erdélyi és bácskai magyarajkú szaktársainkat. E pályázat célja az ezelőtt egyetlen államegységbe tartozott magyarajkú nyomdászság szakkulturális együttműködésének megalapozása, ami régi törekvésünk, s amely alkalmas arra, hogy közös szakkulturális érdekeinket összhangba hozzuk a gyakorlati szakoktatás területén. Ettől az első kísérlettől még nem várhatunk ugyan tökéletesen kielégítő eredményt, mert az együttműködésre kijelölt úton elsőízben bizonyára olyan akadályokkal kerülünk szembe, amelyeknek leküzdése csak idők során fog sikerülni. Ennek ellenére is reméljük, hogy akciónk az átlagnál sokkal magasabb mennyiségbeli és minőségbeli eredménnyel jár.

Spitz Adolf mesterszedő és szakoktató kollégánk október havában üli meg nyomdászságának félszázados jubileumát, mely alkalomból, október hó 12-én, négy évtizednél hosszabb időre terjedő mesterszedői működésének termékeiből jubiláris kiállítást rendez a Segélyzőegyesület helyiségeiben. A fővárosi szakmai körökben már most is nagy érdeklődéssel néznek elébe e ritka és rendkívül tanulságos kiállításnak, amely hű képét adja negyven esztendő akcidensszedésbeli stílusváltozatainak egyrészt, másrészt tanulságát szolgáltatja annak, hogy miként „a jó pap is holtig tanul", azonképpen a jó nyomdász, a felvilágosult és haladó szellemű mesterszedő sem zárkózhatik el a folytonos tanulástól, ízlésének állandóan frissentartásától, hogy mindenkor korszerűt és szépet tudjon alkotni. Mindezideig vajmi kevés alkalmunk volt láthatni olyan retrospektív jellegű nyomtatványkiállítást, amely egyben egyetlen mesterszedő alkotó szellemének, visszatükröződésének lett volna tekinthető. Tudtunkkal ez az első ilyen alkalom és éppen ezért külön is felhívjuk olvasóink figyelmét erre a ritka attrakcióra, amelynek méltatására legközelebbi számunkban még visszatérünk.

GRAFIKAI MŰVÉSZETEK KÖNYVTÁRA

Megjelent a Grafikai Művészetek Könyvtára

14. kötete:

NOVÁK LÁSZLÓ:

BETŰSZEDÉS

Egy kötet ára a tizennyolc kötetre tervezett sorozat előfizetése esetén 3.90 pengő, egyenkint 4.— pengő. Bolti ára 5.— pengő. Megrendelések Novák László szerkesztőhöz intézendők, VIII, Conti ucca 4. (Világosságnyomda.) A könyvtár eddig megjelent 14 kötetéből vannak még példányok. Bolti ára e köteteknek 5.— pengő.

A művészi és okszerű reklámozás gyakorlati módszereit ismertető, dúsan illusztrált és kitűnő nyomtatástechnikával előállított művészi havi folyóirat, amelyet *nem nélkülözhet a nyomdász, kereskedő, iparművész*

OFFSET-, BUCH- UND WERBE-KUNST

Egyes szám ára —.75 dollár, féléves előfizetés 4.50 dollár.

Kiadó:
Offset-Verlag G. m. b. H.
Leipzig, Seeburgstr. 57

részesítette kiállításunkat kritikai méltatásban. És e tekintetben az az elismerés, amely egyhangúlag a kiállítás iránt megnyilvánult, a magyar könyv- és reklámművészek magas színvonalának újabb bizonyítéka. De amint a kritikai méltatást rendkívül értékesnek tartjuk, magunknak sem szabad elzárkóznunk az elől, hogy a kiállítás tanulságait levonjuk. Ez pedig kétirányú. Ami könyvművészetünket illeti, ma is még az a helyzet, hogy csak egész kivételes esetekben fordulnak könyvkiadóink jó művészekhez és a művészi kivitelű könyv még mindig nem foglalja el a magyar könyvprodukcióban azt a helyet, amely megilletné. Ezen a téren állandó propagandára van szükség, mert a magyar könyvművészet fejlődése és kialakulása, sőt tovább megyek, mai színvonalának megtartása csak akkor lehetséges, ha könyvkiadóink ezen a téren nagyobb áldozatkészséget mutatnak. A kvalitásmunka, a könyvdísz, az illusztráció és a szedett szöveg harmóniája valóságos fehér holló. A kiállításunkon szereplő könyvek a magyar könyvtermés legjobb példái, de míg kvalitásra ezirányú produkciónk a legkényesebb igényeknek is megfelel, mennyiségre nézve ez a termelés oly csekély, hogy a legnagyobb aggodalommal tölt el könyvművészetünk jövőbeni fejlődése iránt. Különben ugyanaz a szomorú eredmény mutatkozott a Magyar Bibliophil Társaság ezidei könyvjutalmazása alkalmával. A jutalmazott könyvek közül nem egy volt, amelynek kiemelése — ha a zsűri nem lett volna a viszonylagosan öt legszebb könyv jutalmazásához kötve — bátran elmaradhatott volna. A könyvtermés állandó színvonalon tartásához nem elegendők oly könyvművészek, akiknek minden egyes munkája a magyar grafika újabb dicsősége, hanem szükség van kiadóink áldozatkészségére és arra a tudatra, hogy a könyv külső megjelenése éppen olyan képviselője kulturánknak, mint belső tartalma. Ami kiállításunk reklámművészeti részét illeti, mindenekelőtt meg kell állapítanunk, hogy úgy a kritika, mint a nagyközönség egyhangú elismeréssel adózott azoknak a nagy eredményeknek, amelyeket művészi szempontból tagtársaink felmutatnak. Legyen szabad azonban nekünk magunknak is megjegyezni, hogy a reklámművészet minden vonatkozásában és minden fajtájában nem vagyunk képesek egyenlő értékű munkákat felmutatni. Bizonyos irányokban nagyszerű művészeink az európai művészet legjavához tartozó munkákat mutattak be, de jellegzetes kifejezésmódjuk szinte olybá tünteti fel a magyar reklámművészetet, mintha jó reklám csakis ily irányban készülhetne. A plakátművészetnek dogmatikusan megállapítható stílusa nincs és mindaz a művészi megnyilvánulás, amely a plakát reklámcélzatát legjobban szolgálja és esztétikai szempontból is a legjobb, a plakátművészetnek egyenértékű tényezője, feltéve természetesen, ha azok az értékek, amelyeket művészi szempontból felmutat, valódiak és komolyak. A magyar plakátművészet művészi felfogása nem mutatja fel azt a sokféleséget, amely éppen reklámcélzatánál fogva okvetlen szükséges és éppen ezért ezen a téren az egyéni fejlődésnek még tág tere van. Az a mindenki által elismert színvonal, amellyel reklámművészetünk a kiállításon megjelent, azonban még egy körülmény felemlítésére késztet. Hivatalos és félhivatalos plakátjaink még ma is ízléstelenség és művészietlenség terén vezetnek. Nem beszélünk arról az észszerűtlenségről, amikor egy nagy közlekedési vállalat a Balatonra való kirándulásra egy óriási mozdonyt ábrázoló, különben banális plakátjával óhajt buzdítani, ami éppen a kirándulás legkellemetlenebb részét, a nagy hőségben való utazást van hivatva emlékezetünkbe idézni, de idegenforgalmi plakátjaink túlnyomó nagy része, majdnem összessége — nem beszélünk egyes plakátokul felhasznált gyönyörű fényképfelvételekről — szégyenletes. Minden nyomtatvány, amely a Szent Imre-héttel kapcsolatban eddig megjelent, gyöngébbnél gyöngébb. A dohányjövedék csomagolásai a legenyhébb kritikát sem állják ki. Kiállításunk megmutatta ezeknek a hatóságoknak, hogy hol kell keresniök a magyar könyv- és reklámművészet hivatott képviselőit és oda fogunk hatni, hogy minden ellenséges külső befolyás dacára is ezt az utat megtalálják. Éppen kiállításunk alkalmával kért fel rövid úton Kertész K. Róbert államtitkár, hogy a monzai kiállításra egy kisebb könyv- és reklámművészeti anyagot állítsunk össze. Ennek a kívánságának eleget is tettünk és társaságunk főtitkára személyesen vitte el a kiállítandó tárgyakat Milánóba. Meg kell említenünk, hogy Budapest székesfővárosa a Szent Imre év alkalmából kiírt grafikai pályázat zsűrijébe társaságunkat is meghívta, amelynek képviseletében Majovszky Pál tiszteletbeli tagunk volt szíves a zsűriben való tagságot vállalni. Nagy örömünkre szolgál, hogy a három első díjjal jutalmazott pályamű közül kettőt társaságunk tagjai nyerték el és ezúttal is melegen köszöntjük sikerük alkalmával Végh Gusztáv és Fáy Dezső tagtársakat. Rendkívüli fontossága van annak, hogy a grafikai zsűrikben társaságunk képviselője helyet foglaljon, hogy ezáltal módunkban legyen annak a minden iránytól mentes, tiszta művészi felfogásnak érvényt szerezni, amely társaságunk legfontosabb programpontja és amelytől való eltérést minden körülmények közt és minden szempont hátraszorításával, a jövőben is igyekezni fogunk megakadályozni.

A közgyűlés a jelentést, valamint a számadásokat elfogadta.

Megválasztotta titkárnak Rosner Károlyt, ellenőrnek pedig Löwy Salamont. A társaság harmadik tiszteletbeli tagjának megválasztotta Nagy Sándort, a modern magyar könyvművészet úttörőjét. A társaság rendes tagjaiul megválasztották a következő grafikusművészeket : Dezső Alajos, Kelen Imre, Major Henrik, Nemes György, Pólya Tibor, gáborjáni Szabó Kálmán (Debrecen), Tábor János.

A klisék helyes megőrzése

1. Ez a kép a klisémegőrzésnek legcélszerűtlenebb módját ábrázolja. A drága dúcok egy ládában fekszenek össze-vissza hányva, megsérülnek és használhatatlanná válnak. Azonkívül ha az embernek szüksége van valamelyik klisére, úgy azt csak a klisé nagymérvű rongálásával s a legnagyobb nehézségek árán tudja megtalálni.

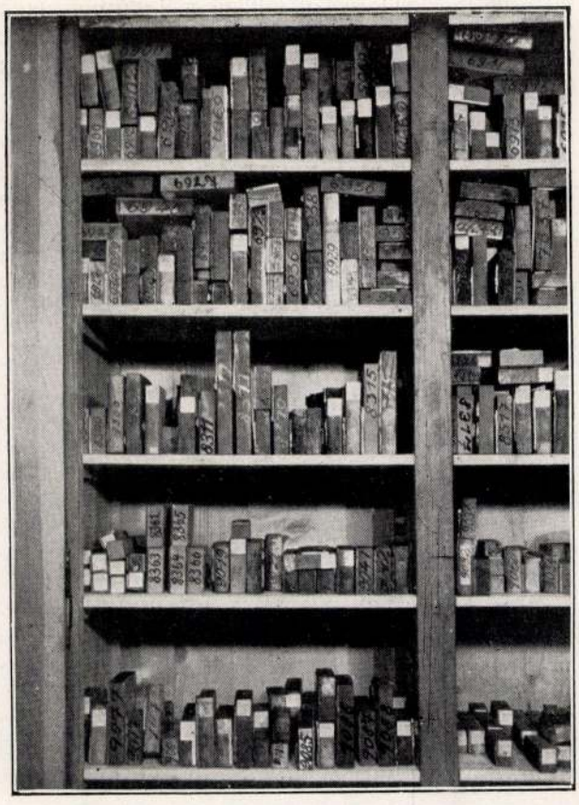

2. Ezen a képen már valamivel jobb a klisémegőrzés. Egy szekrényben állnak a klisék, szép sorjában, számmal ellátva, úgyhogy minden darab könnyen feilelhető. Ezenkívül ha néha előfordul is, hogy itt-ott megsérül egy-egy klisé, a megőrzésnek ez a módja mégis elfogadható, mert nem igényel nagyobb befektetést s a szekrény házilag is előállítható.

KÖNYV- ÉS LAPSZEMLE

Arts et Métiers graphiques (Paris). Photo-különszámának szép sikere után az Arts et Métiers graphiques visszatért szokásos külső formájához. 17-ik száma már ilyen külalakban jelent meg, gazdag és változatos tartalommal. André Rouvegre a Guilleame Apollinaire kultuszról; Ferdinand Vandérem a Gustav Doré által illusztrált könyvekről ír; Giacomo Cavalluces a régi francia könyvkötészettel foglalkozik, ezt a cikket számos, jól összeválogatott illusztráció tarkítja. Dunoger de Segonzac Luc Albert Moreaut ismerteti. Más helyütt Charles Peignot jogi védelmet kér: a tipografiai plágium ellen. Meg tudjuk, hogy egy fiatal lány acélból és fából készített könyvfedelet Pascal egy könyvéhez. Louss Chéronnet arról beszél, hogyan kell megszépíteni a csomagolásokat és Tchimonkow csomagolópapírjai valóban kiválóak is. Franz Matereel külön ehhez a számhoz készített fametszetét (az ifjú pár) Jean Picart le Doux-nak, erről a különös flamand mesterről írott kiváló cikke kíséri. „A bibliophil szeme" c. rovat luxus kiadványokkal, ritka példányokkal foglalkozik, végül pedig a grafikai aktualitások gazdag és változatos sora egészíti ki ezt a számot. 11 egészoldalas melléklet teszi gazdagabbá és érdekesebbé az Arts et Métiers graphiques-nak ezt a számát. — A 18-ik számmal az Arts et Métiers graphiques harmadik évfolyamát fejezi be. Valóban el lehet mondani róla, hogy „szépen hal meg", mert ez az utolsó szám szépségben és gazdagságban még a többi előző számot is felülmúlja. Nem kevesebb, mint 11 egészoldalas melléklet tarkítja, ezek között van Alexey Brodovitch-nak egy eredeti litografiája és Edy

CONRAD GYULA

65	Zebegény	Aquarell	250.—
66	Öreg asszony	Aquarell	250.—
67	Estefelé	Aquarell	250.—
68	Erdőben	Aquarell	250.—
69	Templom előtt	Aquarell	250.—
70	Nyári reggel Zebegényben	Aquarell	250.—
71	Aratók	Aquarell	250.—
72	Zirc	Aquarell	300.—
73	Szent-Endre	Aquarell	Mgtul.
74	Dunai tájkép	Aquarell	Mgtul.

Reine XX. Kiáll. 1929.

52. DUFRENOY, GEORGES: Quai des Grands Augustins Párisban.

Conrad Gyula

Conrad Gyula

30	A kiscelli kastély (szines rajz)	3000
31	Tavaszi nap Szt. Endrén (szines rajz)	1500
32	Vásár (szines rajz)	1000
33	Templomba menetel (szines rajz)	1000
34	Hangulat a kalváriánál (szines rajz)	1500
35	Öreg templom (rézkarc) keret nélkül	300
36	Nehéz ut „ „ „	300
37	Est a Dunán „ „ „	300
38	Hajnali munka „ „ „	200
39	Vihar „ „ „	200
40	Hazatérés „ „ „	200
41	Szántás „ „ „	200
42	Szélmalom „ „ „	200
43	A pécsi székesegyház „ „ „	200
44	A pécsi plebániatemp. „ „ „	200
45	Kilátás a pécsi kálváriáról „ „	200

Kéve XVI. kiáll. 1925.

Nemzeti Szalon

61	Almaszüret, vizfestm.	1800
61a	Rőzseszedők, vizfestm.	1800
61b	Párisi nő, vizfestm.	2000
61c	Reggeli öltözködés, vizfestm.	2000
61d	Nyári szinek Alforvillében, vizfestm.	2500
61e	Lugas az ut mellett, vizfestm.	2500
61f	A Charentoni gát, vizfestm.	2500
61g	Az élet szüretje, vizfest.	2500
61h	Fürdőző nimfák, vizfestm.	1500
61i	Árván, vizfestm.	1000
61j	Szinek a Szajnán, vizfestm.	1500
61k	A Notre-Dame árnyai, vizfestm.	mgtul.

Haranghy Jenő

62	Jegesmedvék, tollrajz	1000
63	Oroszlánok, tollrajz	1000
64	Tigrisek, tollrajz	1000

Conrad Gyula

írod
Velence 1922.
162. l.

Korvin Testvérek Nyomdája
Budapest.

Aluliroll az „Országos Magyar Képzőművészeti Társulat" rendes tagjai sorába lépek, s a társulati alapszabályok 11., 12. és 13. §§-ai értelmében kötelezem magamat az 19..... évtől számitott, legalább három éven át évenkint husz koronát Budapesten a Társulat pénztárába befizetni. Kikötöm magamnak viszont mindazokat az előnyöket és jogokat, melyek ugyanazon alapszabályok szerint a társulat rendes tagjait megilletik.

Kelt.....

Aláirás:.....

Lakás:.....

Czim vagy állás:.....

Conrad Gyula

a Kevé ME tagja -

1923. évi Matt. (Nagy-ágr.) Kevé ME rajzokkal.

Felhők
Könyvtár szobe
Vihar előtt
Borulat
Visegrád

r

1924 tav (nincs)
A Halász bástyáról
Tabán
kilátás a Gellérthegyről
A kiscelli kastély

grafikák

Ezüst halánték karika

VII. 245.

M. Studio Conrád G.

1920 nov-dec. Külföldön bemut. m. reprez. kiáll (N.Sz.)

Festa Veneziana
Capri
Lux ex tenebris
Assisi
Orologio
Róme
} rézk

1920 dec - 1921 jan. Avató kiáll

Madonna del Sasso
Palazzo Ducale
Morcote
} rézk

Tavasz a Forumon, körajz

1921 márc. I. graf. kiáll

Scutari
Török kávéház
Róma
} Sz. r.

Nápoly
Alkojat a Posilipón
} rézk

1381

Gyüjtei

A hely neve	A tárgy megnevezése
Eperjes,	Földcsai pézlet

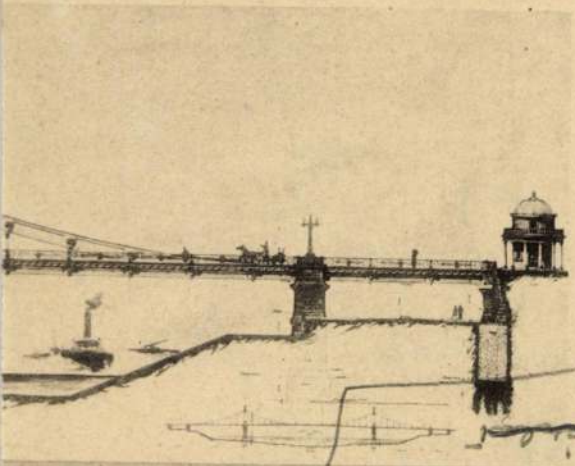

Conrad (Konrád)

Gyula

l.

Acta Gyöngyösi

42 ankr. (1820)

184 n.

MAPE

Conrád Gy

1912 máre (Mücs)

Csendes mise
Porta della Carta
M. csendélet
San Gimignano
Assisi

Sz. r.

A milanói dóm
Mikor ujra kisüt a nap
A velencei bratorony
A comói dóm előtt.
Morcote

rézk

1921 ápr (N. Sral)

Almafa
Scutari
Török bazár

Sz. r.

Gyüjter

A hely neve	A tárgy megnevezése	
Eperjes.	Fő utcai ház Jelző réne	

Conrad Gyula

Magyar Grafikusok Egyesülete. (Művészház) 1910. jan. kiáll.: Három fehér rózsa, Fürevzéből, szénrajzok, Hajógyárban, Piazza banchi, Ponte de Sanmichele, rézkarcok, Nyári est az Arno partján, Ponte vecchio, ötszínű fametszetek.

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
fényrép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Conrad Gyula

részt vett a buffalói magyar
graf. kiáll. 1914-ben.

Birnbaum 29. l.

ılítettük Erzsébet anyakirálynő gazdag
ikelő helyet foglal el, valamint azt is,
hák hímzésén, díszítésén. Nehéz ezzel
István korából meginduló, folytonosan
gy azonban a selyemhímzés nem volt
ar István, igaz, pár évvel későbbi adata
e) 1380—90 között szerepel Párisban
nnal (Etienne le Bièvre), aki Turaine
ılése és megbecsülése arra mutat, hogy
os korában szerezte meg. Nem lényeg-
ten tudott gyökeret verni és eredményt
z kivételes mértékben virágzottak.
iem maradt ránk és Erzsébet királynő
ıi leltárakra támaszkodhatunk. Különö-
ott két miseruha lehetett a leírás alapján
, széles aranypárta díszítette, elől-hátul
Mihály püspök egy vörös atlaszból kés: í-
ében őzzel és két emberrel, madarakkal
ı, hátul értékes aranycsüngők díszítették.
prémi püspök, kékbársony miseruhát,
ízítve, ajándékozott a székesegyháznak.
terítőt, Nagy Lajos címerével, valószínű-

Conrad Gyula

Élete

Nemzeti Halon

1918. szept

Bubics Zsigmond VK. 252

Szépm. Muz. graf. o. Conrád M.

1907 febr. A XIX. sz.-i m. művészek
nézrajzainak retrosp. tárl.

Vörös torony (Erdély)
Téli szürkület
Velencei részlet

1907 jun. Nth. modern metszet kiáll.
Téli szürkület } fam.
Őszi szántás
Fahordás Erdélyben

Csendes vizeken, sz. fam.

Folyó partján, rézk.

Padlás szobám, mezzotinto

1924 jun. A 19-20. sz. m. graf.-ja
Volosca } rézk.
alkonyat a Posilipón

Fahordó Erdélyben, fam.

1925. sz. kiáll. Műv.-i sokszorosító eljárások
Csendes vizeken, sz. fam.

251

Gyüjten

A hely neve	A tárgy megnevezése	
Eperjes,	Fő utcai ház	

Conrád Gyula

(Aul. 1877.)

Capri, vezkare

Szépm. Muz. graf. o.

80. kiáll. (1943) Olasz tájak –

A kiállítást rendezték:

BARANSKI E. LÁSZLÓ

HALASI HORVÁTH ISTVÁN

N. Szal. Conrád Gyula

1906 I. Gajai Kiáll
Fiumei piac, of

1907 nyitrai Velence, of

1909 nyíregházi
a Duna partján, rézk.

1918 nyújt. l. katal-t
95 kép

1921 Iav Capri, rézk

Conrád Gyula

kiáll.

Nemzeti Szalon

1918. szept.

Fův. képt.

Szejedi képsm. tr. cs. Csurid G

1904 márc

Tanya, of

Padlásszobe ablakéból I. of

Napnyugte, of

1907 márc

Jegyzefák árnyéke

Rakodó parš, of

Eső után III monotypia

Csendes vizeken III, fam.

M. ciprusok II

1380

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése
Eperjes,	Göntcai részlet

Omlet 1 Conrád Gy

elejét lásd Sz-Sz

1919 márc. Hadvis. műv. kiáll

Repülők Tirolban (rajzok
Dohányárusok Berátban
Török híd Berátban
a behavarott tarvisi állomás

1919-20 Téli
Török híd Berátban, cred. rézk
Lux ex tenebris
Grag mecset
az Gsüm partján

1920 Tav Téli napsütés, of

1920-21 Téli Borús hangulatok, c. r
assisi (cred. rézk.
Velencei ünnepély

1921 ősz Cinquecento (cred. rézk.
allegro

Visegrád, r.
Ca'd'oro Veneziában

lajstr.

m 1

1 Kot. 8°

Lezius

H.

Das Recht der Denkmalpflege in Preußen.

Begriff, Geschichte und Organisation der Denkmalpflege nebst sämtlichen gesetzlichen Vorschriften und Verordnungen der Verfassungsbe-
[illegible] Gesetzgebung gegen die

Gurkt 2 Gurad

1922 máj-jun. jub.

Assisi, tréne
[-sti hangulat Toscanaban, tréne
Siena, tréne

1922 ősz

Bpi hangulatok I-III rézk

~~1924 Tav~~ ~~A Halászbástyáról~~ ~~Graf~~
~~Tabau~~
~~Kilátás a Gellértheyről~~
~~A kiscelli kastély~~

~~Mévé~~

1927 Tav Zire látképe, of
a vesprémi tit Benedek-hell

1927 jan-febr. m. táj

Nehéz út (graf
titendre

1928 Tav. l. külön lapon

Italiana, Anno I. 1875. n. 4 e 5).

1. – 8. ll.,
2 rézes tábla.

Conrád Gyula

-3-

CONRÁD GYULA művei:

544. Állatvásár Zircen. Fametszet.
545. Mézeskalácsosok. Fametszet.
546. Búcsúsok. Fametszet.
547. Ősz a Bakonyban. Fametszet.
548. Csesznek vára a Bakonyban. Fametszet.
549. Kisasszonynapja Besnyőn. Fametszet.
550. Vasárnap delután. Fametszet.
551. Fazekasok. Fametszet.

MINDEN JOG FÖNTARTVA.

Műcsarnok 1928. tav. K.

TÁRGYMUTATÓ

Az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulatnak KI LEHET TAGJA?

Tagja lehet minden ajánlás nélkül bárki, a ki évenkint 20 korona tagsági díjat fizet.

KEDVEZMÉNYEI:

1. Kapja kéthavonkint a **Művészet** című képes folyóiratot.
2. A társulat minden kiállítását **ingyen látogathatja,** ezenkívül
3. **Öt jegyet** kap a családtagok számára.
4. A tagok részére évenkint **60,000 korona** értékben műtárgyak sorsoltatnak ki.

Conrad Gyula

részt vett a Magyar
Rézkarcolóművészek
Egyesületének Zürichi
kiállításán 1924.

Ungarische Graphik
Zürich 1924

5. l.

képpel

a több színen folyó cselekmény fogalma festészet stílusában, szinte impresszion sötétkék, vörös foltokkal jelzi, mint azt az általa észlelt bizánci hatást sienai, r

Térábrázolása ugyancsak Giottóra a Lorenzettiekre emlékeztet. Az architek merül el egy-egy város védőbástyáinak ábrázolásában. Ugyancsak Giotteszk ele valószínűséget nélkülöző viszonya, ami a Feltűnő azonban, hogy amíg az első kép zolásában a perspektivát biztos kézze István születése jeleneténél) egészen d

Teljesen egyéni azonban a miniát hasonlítható az olasz, vagy a francia mir rához, hanem pompásan alkalmazkodik kedő elbeszéléséhez.

Mindezt összevetve a Képes Krc nápolyi, sienai vagy bolognai iskolák eredményeik szintézisének érezzük. I lényegében tehát olyasféle viszonyban stílusának elemeit bár különféle forrásb

Gulet 4 Conrad

~~1929 tav (mues)~~

~~M Rézk~~

~~Ősi hanyatlat~~
~~Fehegy~~
~~Az élet útja~~
~~Csendes vasárnap d.c.~~

1932 febr.-márc Régi idők emlékei
fametr.

~~[illegible]~~

1940-41 (k. mův. ért)

Borgata Castello, rézk
Havas táj, rézk
Mária a gyermek Jézussal, fam.

lajstr.

l. 48
1 köt. 16 r.

Koncz

József

A váczi nékesegyház kincstárának útmutatója

CONRAD GYULA

36	Pastorale	30.—
37	Az élet hidja	30.—
38	Csesznek vára a Bakonyban	40.—
39	Csendes Vasárnap délelőtt	40.—
40	Csendes kis város	40.—
41	Lovasok	30.—
42	Bábszinház	30.—
43	Régi házak, ujabb dalok	30.—

Magy. Rézk.-
Mův. Egyesülete
Nemzeti Szalon
1931. márc

A
MAGYAR RÉZKARCOLÓMŰVÉSZEK
EGYESÜLETE
KIÁLLITÁSÁNAK

KATALOGUSA

1907. tavaszi kiáll.: Velenczei emlék, ered. rézkarcz. — Őszi szántás, ered. fametszet. — Volosca, ered. rézkarcz. — Kora tavasz, szénrajz. — Téli szürkület, ered. színes fametszet. — Tengerparton, ered. rézkarcz.

1907—8. téli kiáll.: Ősz, ered. színes fametszet. — Müncheni külváros, ered. színes fametszet. — Nagymaros, olajf.

1908. tavaszi kiáll.: A Duna partján, ered. rézkarcz. — A Margithídnál, ered. rézkarcz. — Hajógyárban, ered. rézkarcz. — Budai részlet, ered. rézkarcz.

1909. nemzetk. grafikai kiáll.: Velenczei részlet, szénrajz, a Szépművészeti Múzeum tulajdona. — Itatás, színes fametszet. — Müncheni külváros, ered. színes fametszet. — Őszi szántás, színes fametszet. — Vásár, ötszínű fametszet. — Kisvárosi fogadó, színes fametszet. — Csendes vizeken, ered. színes fametszet.

1909. tavaszi kiáll.: Közeledő zivatar, ered. aquat. — Segesvári részlet, ered. rézkarcz.

1909—10. téli kiáll.: Piazza dei banchi Genova, ered. rézkarcz. — A cathedrale Veronában, ered. színes fametszet. — Nyári est az Arno partján, ered. színes fametszet. — Ponte vecchio, ered. fametszet.

1910—11. téli kiáll.: Mezőkövesd, színes fametszet. — Assisi szent Ferencz temploma, színes fametszet. — San Giorgio Maggiore, rézkarcz. — Palazzo Ducale, rézkarcz.

1911—12. jubiláris téli kiáll.: A milanoi székesegyház, szénrajz. — A comoi dóm előtt, szénrajz. — Como, olajf. — Magyar csendélet, olajf. — Villa Carlotta, olajf.

1912. márcz. kiáll.: A milanoi dóm, rézkarcz. — Csendes mise, színes rajz. — Porta della Carta, színes rajz. — Mikor újra kisüt a nap, rézkarcz. — A velenczei óratorony, rézkarcz. — Magyar csendélet, színezett rajz. — San Gimignano, színezett rajz. — A comoi dóm előtt, rézkarcz. — Morcote, rézkarcz. — Assisi, színezett rajz.

1912. tavaszi kiáll.: Hegyoldalról, olajf. — Buccari, olajf.

1912—13. téli kiáll.: Mult idők emléke, olajf. — Biedermeier interieur, olajf.

1913—14. téli kiáll.: A Posilippo eső után, olajf.

A Gyűjtő. 1913. 6—8. sz. — *Az Ujság.* 1913 nov. 15. — *Kiáll. tárgymutatók.* — *Művészet.* 1905. 157. l. — 1906. 212, 421. l. — 1907. 28, 268. l. — 1908. 256, 257, 271. l. — 1909. 97. l. — 1910. 188. l. — 1911. 143, 144. l. — 1912. 128, 337. l. — *Nemzeti Szalon Almanach.* Budapest, 1912. 157. l. — *Takács:* Ungarische Graphiker in Berlin. *Kunstchronik.* (Leipzig.) 1907—8. 362. l. és a művész közlése nyomán.

Conrad Gyula

1903-4

MAPE

Conrad Géza

A Műcsarnok kiállításain következő műveivel vett részt:

1903—4. téli kiáll.: Borús est a Rákoson, ~~szénrajz~~. — Napnyugta, szénrajz.

1905. tavaszi nemzetk. kiáll.: Aratók, ered. fametszet. — Padlás szobám ablakából, ~~ered. mezzotinto~~. — Folyó partján, ered. rézkarcz. — Alkonyat, ered. mezzotinto.

1905—6. téli kiáll.: Kikötőben, ~~olajfestmény~~. — Tengerparton, ~~olajf.~~ — Buccari, ~~olajf.~~ — Csendes lak, olajf. — Favágók, ~~ered. fametszet~~. — Erdőben, ered. fametszet.

1906. tavaszi kiáll.: Fiumei öböl, ~~olajf.~~ — Tersatto, olajf. — Fahordás Erdélyben, ered. fametszet. — Alkonyat, ~~szénrajz~~. — Kikötőben, ered. fametszet. — Nürnbergi részlet, szénrajz.

1906—7. téli nemzetk. kiáll.: Rakodópart, olajf. — Magyar cyprusok, ~~ered. fametszet~~. — Eső után, ered. monotypia. — Csendes vizeken, ered. fametszet. — Halászfészek, szénrajz.

A MAGYAR RÉZKARCOLÓMŰVÉSZEK EGYESÜLETE

tisztelettel meghívja
a Képzőművészek Szabadszervezete kiállítási termeiben (VI., Andrássy-út 69 sz.)
rézkarcokból, fametszetekből, kőrajzokból
és rajzokból rendezett

XXVI-ik

grafikai kiállítása

díjtalan megtekintésére.

A kiállítást
VAYER LAJOS
a Szépművészeti Múzeum grafikai osztálya vezetője
1949. június 25-én, délután 5 órakor nyitja meg.

Látogatási idő:
1949. június 25-től július 12-ig 10—16 óráig,
vasárnap és ünnepnapokon 10—14 óráig.

Július 3-án 12 órakor SZEGI PÁL, július 10-én a Népművelési Központ rendezésében Dr. SZÉKELY ZOLTÁN tart tárlatvezetést.

CONRAD GYULA
igazgató

ZÁDOR ISTVÁN
elnök

grafikák

NYOMTATVÁNY

Szentiványi Gyula

úrnőnek
úrnak

BUDAPEST,

XI Lágymányosi út 16

OFFICINA

M. Rézh

1946 jul.-aug. (trépen. Mus)

A Margitsujetről
Kilátás a Gellértheggről
A Mátyás templom tornyából
Csendes vasárnap
Mária a mermek Jézussal
Három királyok
Dávid és Batseba

fam.

Tél
Kilátás a Várból
Dunaparton

rézh

ıénytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Fényrép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Conrád Gyula

CONRÁD GYULA

50	Vasárnapi örömök	rézkarc	40.—	pengő
51	Nyár	"	50.—	"
52	Almaszüret	"	40.—	"

~~és meg 4 mű~~ -

Mulatság

Dávid és Batseba
Rési idők emléke
Rebeka a kútnál

fametret

Nemzeti Szalon - M. Rézkarcoló
Művészek Egyesülete kiáll. Est.
1935. jun. 7 - 24.

vissza első lapra!

VASÁRNAP **26** Kat. István vt. Prot. István vt.	N. k. 7 ó. 47 p. N. ny. 16 ó. 14 p.
HÉTFŐ **27** Kat. János aps. Prot. János	N. k. 7 ó. 47 p. N. ny. 16 ó. 15 p.
KEDD **28** Kat. Aprószent. Prot. Kamilla	N. k. 7 ó. 47 p. N. ny. 16 ó. 16 p.
SZERDA **29** Kat. Tamás pk. Prot. Dávid	N. k. 7 ó. 47 p. N. ny. 16 ó. 17 p.
CSÜTÖRT. **30** Kat. Dávid Prot. Zoárd	N. k. 7 ó. 48 p. N. ny. 16 ó. 17 p.
PÉNTEK **31** Kat. Szilveszter Prot. Szilveszter	N. k. 7 ó. 48 p. N. ny. 16 ó. 18 p.

M. Rézk. Mův. Egcs — Conrád G.

1923 ápr (Ernst)

Sztháromság tér
Vajdahunyad
A magasból
Tetők felett
Tivoli
Esti harmoniák
Est a Dunán
Felhők Buda felett
Kúria
Csendes sarok

rézk

1929 tav (Mücs)

Ősi hangulat
Lebegény
Az élet útja
Csendes vasárnap d.e.

rézk

1931 márc (N. Szal.) l. külön lapon

1935 jun (N.o.) l. külön lapon

1939 téli (Mücs.)

A Mátrás-Templom a Dunával
Kilátás a Várkertből
A lánchíd és az Akadémia

rézk

./.

M. Rézle

1946 kulon lapon

Conrád Gyula

Jestő

1948 febr (Szalmássy)

Estefelé a Balatonnál
Halászkinyhó a Dunán
Balaton Zamárdinál
} rézk

Műcs, kiáll, 1903 tól
Pipics 111. l.

Ernst

Conrad G

1926 szept.

Esztergomi bazilika, rézk

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
fényrép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

M. kojo és reklám

Műv. Társ

1930 ápr. Bemutatkozó kiáll
(Iparm. Múz.)

Szignetek, fametszetek,
rézmetszetek

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
fénykép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Kulfold

Conrad W

1914 = Buffalo
1922 = Velence, Stockholm
1923 = Christiania
1924 = Bécs, Zürich,
1927 = Krakó, Fiume, Firenze,
1928 = Roma,
1929 = Philadelphia
1931 = Cleveland, Philadelphia
1932 = Velence, Chicago
Los Angeles,
1933 = Varsó
1934 = Oslo, Haga
1935 = Lemberg, Chicago
1936 = Velence
1937 = London, Philadelphia

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Tájkép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Conrad Gyula

XXI. aukció
A Gyűjtő 1915. 56 l 83. l

179. CONRAD GYULA: ~~Ponte Vecchio~~. Eredeti fametszet, szignálva 30
180. —: Porto fino. Többszinü fametszet, szignálva 30

1371. CONRÁD GYULA: Mezőkövesdi leány, szines fametszet . 30

XXV. aukció
u. o. 1915. 209. l.

S. M. Maggiore, eredeti színes litografia 25.—
Trinita dei Monti, eredeti színes litografia 25.—

Tápiosáp, zsidó

142

Aukciók

Ernst

1923. XXII. Margithid, cred. rérk

"XXV-XXVI Esti hangulat, kr. r.

~~1925. XXX. Esti hangulat, of~~

~~Áro, Csaru 1926 ápr. 32. a.~~

~~A pécsi tréreszgrár~~) rérk
~~Torre del orologio~~

Áro Csaru

1927 febr. 36. ~~Kilátás a kálváriáról~~) rérk
~~Hajógyárban~~
Veronai utcaréslet

1927 máj. 38. Tábor, c. r.

1927 okt. 39. Tájkép, of

1936. 79. a. Michel Angelo kupolája / cr. sz. kér

~~A római Trinita dei Monti~~
Septimius Severus diadalive
Rómában

~~A San Giorgio Maggiore Teplom~~
~~Velencében~~

~~cred. sz. rérk~~

952

Gyüjten

A hely neve	A tárgy megnevezése	
Eperjes,	Kő utcai ház	

Árv Csaru (2) Conrád Ge

1937.
7. rk.

~~Hajózmárban, rézk~~

~~Velencei ünnep~~, Sz. rézk

~~Nyári est az Arno partján, ered.~~
~~Sz. fam.~~

1939
4. rk

~~A kalimegdan kapuja Sz. r.~~
Hmalinat Albániában, gonache

1940
dec.
26.

~~Piazza dei Banchi~~
~~Genovában, rézk~~

~~Cá d'Oro Venezia, Sz. rézk~~
Tavaszi reggel a Forumon, Sz. körgy

~~1942 máj.~~
~~104~~

~~Münchení külváros~~
~~Sz. fam.~~

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Képmás		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Conrad Lynka

83. Lengyel menyecske
Krétarajz 24×20
P 30.—
Almásy-Tellki X. 1942

atváry

ányi Gyula úmar

o B. Zötitkára

Ötri tímtás	Volosca	Münchni kalváros	Nora tavasz	M. csendélet	Assisi
1907 1909	1907	1907-8 1909	1907	1911-12 1912 MAPE	1912 MAPE 1920 Stud 1920-21 1922
A kiscelli kastély	Tabán	Visegrád	Szt Endre	Dávid és Batsebe	
1924 kéve 1925 kéve	1924 kéve	1921 1923 kéve	1929 kéve	1935 Rózk 1946 Rózk	

nénytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Fényképek		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Bécsi hanguláti	Első után	A comói dóm előtt	Alkoyat	Csendes vizekben	Halászfészek
	1906-7 1907 tegyed	1911-12 1912 MAPE	1905 1906	1906-7 1907 tegyed 1909	1906-7
1929 Rézk					
Kikötőben	Alkoyat a Posil.	Róma	Sentari	Törökbarát	Tavaszi a Forumon
1906			1918 NSz 1921 MAPE 1921 Stud	1918 NSz 1921 MAPE	
19[illegible]	1921 Stud	1921 Stud			1920-21 Stud

nénytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Levélkép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Morcote	Fahordás tudélfben	M. cejrusok	Morcote	Padlás tudó ablakából	Ca d'oro Venezia
1912 MAPE 1920-21 Stud	1906	1906-7 1907 tusod	1912 MAPE 1920 Stud	1904 tusod 1905	1921

Budai részlet	Piazza Bancki	Török hid Beratban		Mária a gyermekkel	
1908 1913 KK (2)	1909-10 1910 M. graf.	1919 1919-20		1940-41	

Gyüjten

A hely neve	A tárgy megnevezése	
Eperjes,	Jó utca, volt Klobusiczky grófok házának részlete	

Capri	Tavan Beratba	Ponte Vecchio	Hajógyárban	Piazza Banchi	Nyári est az Arno partja
1918 NSz 1920 Stud 1921 NSz	1918 NSz.	1909-10 1910 M. Graf 1918 NSz.	1908 1910 M Graf.	1909-10 1910 M. Graf	1909-10 1910 M. Gr 1918 NSz
	Kola Tavan	Tengerpartos	Napsugte	Velencei mnepély	Buccari
	1907	1905-6 1907	1903-4 1904 Lugol	1920 K.K. 1920-21	1912

3222

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése	
Sperjes, Sáros vm,	Sö utcai házak,	

M.D.K.

Conrad Gyula

A müvész kiállitott müveiből vásároltak az állam számára a Képzőmüvészeti Társulat által -az 1907/1908-ban- rendezett kiállitáson, -adja hirül a "Képzőmüvészet" c. rovat.

Szinház és Elet, Bp. 1908. május 3. VI. évf. 19. sz. 6. lap

Conrád Gyula, festő, grafikus

A Könyv és Reklámművészek Társasága alapító tagja. Kiállításuk az Iparműv. Múz-ban 1930. ápr. 47.é.

Kiss Sándor: Magyar plakátművészet a két világháború között. 18.o.

Legújabbkori Történeti Múz. Évkönyve. II. 1960. Budapest 1961. Franklin Nyomda

Conrad

exhibited at XX. Velencei Biennalen

Az új európai művészet
Magyar Remek 1936 IX.

Conrad Gyula

1906-os Ganz gyári munkásokat ábrázoló rézkarca kifejezi a kőpős fizikai erőkifejtésnek a pátoszát.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

611

Conrad Gyula

Szerepel a Magyar Rézkarcoló-
művészek Egyesülete kiállításán
Londonban (Victoria and Albert
Museum)

Pesti Napló 1937 III. 14.

Conrad Gyula grafikus

Kozma Lajos szignetet készített számára, szerepel a Szignetkönyvben (1925).

Szíj Rezső: Néhány szó a szignetről; Ipari Művészet, 1969. II. 45. l.

Conrad Gyula

művével szerepelt

a Petőfi Irodalmi Múzeum „Krúdy illusztrációk" Szállításon

Kopszőművészet

Vigilia 1969 május
349. old.

Conrad Gyula

Öreg templom c. mézkarca szerepel a neutendrei Ferenczy Károly Museum új nekrológiának kiállításán (emlitve)

Mephivó

MDK

Conrád Gyula

A Hmalinat Albániában, gouache

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952

Conrád Gyula

Kestőmdvász

KÖVE-művészegyesület kiállítása - Szemeti Szalonban - képével szerepel, - tájképekkel

Magyarország
1939.II.10.

Conrád Gyula
festőművész

Kéve művészcsoport kiállítása – nemzeti szalon-ban – kiváló erő, aki főleg a ráncs rajzot kedveli, bár ezzel akvarell – sorozatot mutat be, de hangsúlyozott rajzzal. Képeit a Duna mentéről, Zebegény-ből és Szentendréről festette.

Pesti Hirlap
1929 II 10.

Conrad Gyula
festőművész

Kéve művészegyesület kiállítása - [illegible]
[illegible] - [illegible] akvarell - tájbénekkel [illegible]

Magyar Hírlap
1929 II. 10

MDK

Conrád Gyula

Esztergomi bazilika, rk.
Venezia Palazzo Ducale, rk.
Hazafelé, rk.

Főv. Képtár náborus vesztességeinek jegyzéke
Bp. 1952.

Conrad Gyula
Istömüvés

Kéve művészcsoport kiállítása – nemzeti szalonban – üde zebegényi akvarelljeivel szerepel –

Pesti napló

1929 II. 10.

Conrad Gyula

festőművész

KÉVE Művészegyesület kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Finom dunai tájképeivel mutatja meg, hogy a grafika egyszerűségén túl a szinek világába és elragadja vágyódása.

U j s á g
1929.II.10.

Conrád Gyula

festőművész

KÉVE Művészegyesület kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Magyarság
1929.II.5.

Conrad Géza

festőművész

KÉVE Művészegyesület kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Ujság
1928.II.5.

Conrad Gyula

festőművész

KÉVE Művészegyesület kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.II.5.

Conrad Gyula
Istőmüvés

Tavaszi kiállítás - Műcsarnokban - kepérit szerepl.

Az Est

1929 III. 3

Conrád
Istőmüvész

Tavarzi kiállítás – Műcsarnokban – Faust-
szeteivel szerepel –

Esti Kurir
1929 III. 3

Conrád Gyula
festőművész

Tavaszi kiállítás – Műcsarnokban – grafikával
szerepel

Budapesti Hírlap

1929 III. 3

Conrad Gyula
festőművész

„Kéve" kiállítása
a nemzeti Szalonban

Magyarság
1929 II 17

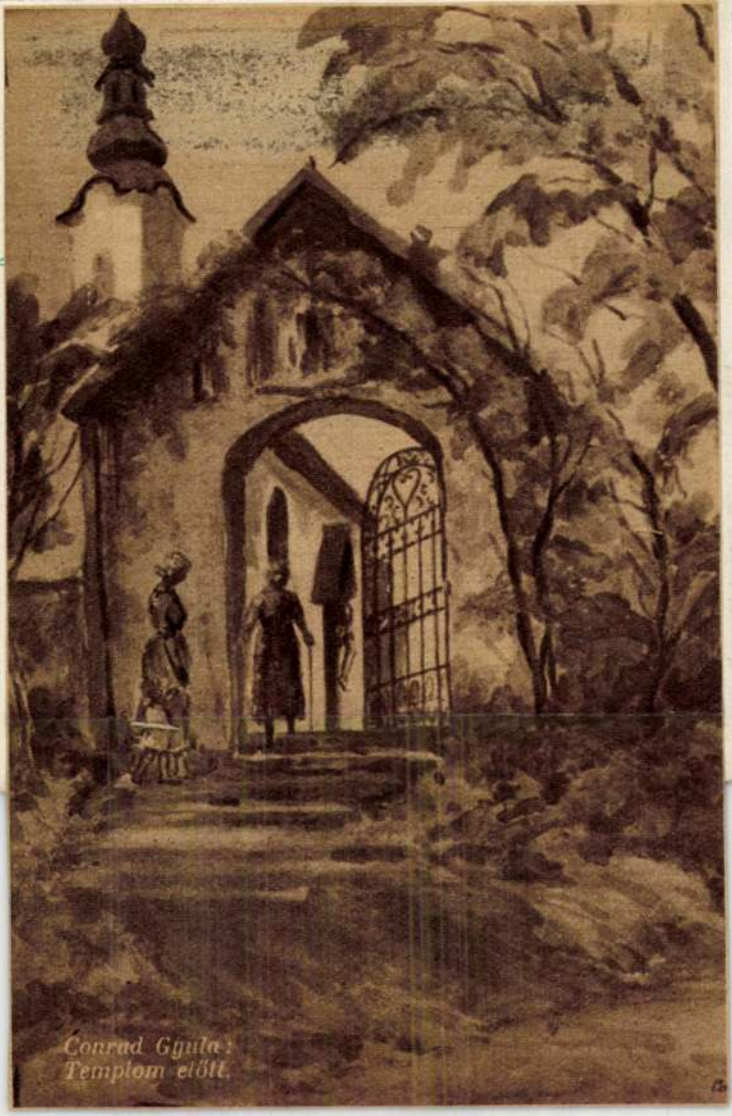

Conrad Gyula:
Templom előtt.

Conrád Gula
testőrnivez

Kéve biállítása - nemzeti szalonban - jómákas
akvarelljeivel szerzel. —

Magyarság
1929 11.10.

Conrad Gyula
Isdörnüvén

Kéve művészcsoport bírálatása – nemzeti szalonban – tájképei közvetlenek és kellemesek.

Nemzeti újság

1929 11.10

Conrád Gyula.

Festőművész

KSVE-művészegyesület kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Lilástónusu mély tárlatú párázó levegőjű akvarellje fiks. alkotások.

Keti Kurir
1929.II.10.

Conrád Gyula (1877-)

Esztergomi bazilika /Tiz magyar rézkarc sorozatból/
Rézkarc. Sign. 15.pld.

Venezia Palazzo Ducale.
Rézkarc. Sign. 1910.

Hazafelé.
Rézkarc. Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Conrád

festőművész

Képzőművészeti Egyesület tárlata - Szegeden a Kultur-palotában - képével szerepel.

Szegedi Uj Nemzedék
1929.V.26.

Conrad Gyula

festőművész

Barcelonai képzőművészeti kiállítás - képével szere-
pel.

Magyarság
1929.VI.10.

Conrád Gyula (1877-)

A Hmalinat Albániában.
Guache 34.5x25 papir.Ltsz:4872.Sign.1918.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Csontó Gyula

festőművész

Magyar Rézkarcolók Egyesülete tagjainak kiállításán Amszterdamban a Stedelijk Museumban - rézkarcaival szerepel.

Magyar Hírlap
1933.II.13.

Conrád Gyula

festőművész

Barcelonai világkiállitás - képzőművészeti kiállitása - kiállitási palotában - képével szerepel.

Grafika

Nemzeti Ujság
1929.VII.21.

Conrád Gyula

A barcelonai Arte Moderná-ban rendezett nemzetközi műtárlaton a metszetek és grafikai művek részére kitüzött bronzérmet nyerte.

Magyar Hirlap
1930.II.9.

Conrad Gyula (Bp., 1877. jun.25. -- Bp. 1959. jun. 26.): festő és grafikus. Pályáját banktisztviselőként kezdte, majd Vajda Zsigmond, később Olgyai Viktor növendékeként festészeti tanulmanyokat folytatott. 1903-tól szerepelt a Mücsarnok tárlatain fametszetekkel, rézkarcokkal és litográfiákkal. 1907-ben Münchenben és Párizsban, 1909-ben Olaszo.-ban járt. Részt vett az I. világháboruban, majd sebesülése után mint haditudósitó tevékenykedett. 1918-ban a Nemzeti Szalonban gyüjteményes kiállitása volt, 1913-ban Tavasz Rómában cimmel szines litográfia-, 1925-ben pedig Magyar Föld cimmel rézkarcsorozatot adott ki. Munkatársa volt Éber László Müvészeti Lexikonának. Könyvillusztrálással is foglalkozott. 1945 után Szentendrén telepedett le. Hazai és külföldi tárlatokon számos kitüntetést nyert. Müveinek nagy része az MNG tulajdonában van.

K.S.

Conrad Gyula festő és grafikus

Magyar Életrajzi Lexikon

Conrád Zsuzsa

A barcelonai Arte Moderna-ban rendezett nemzetközi műtárlaton a metszetek és grafikai műveknek szánt bronzérmet nyert.

Pesti Hirlap
1930.II.9.

Conrád Gyula

A barcelonai Arte Moderna-ban rendezett nemzetközi műtárlaton a metszetek és grafikai művek részére szánt bronzérmet nyert.

Pesti Napló
1930.II.9.

Conrád Gyula
Istvánnivén

A barcelonai kiállitás zsürijébe választották meg.

U j s á g
1929.II.5.

Conrád Gyula

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PH 1927. IV. 2.

Conrád Gyula

Alkotása, a Munkácsy-Céh kiállitásán.

B.K.932.IV.3.

Donated By: LA

Conrád Gyula

is szerepel művével.

Szárkilenc magy. képzőművész vesz részt a velencei kiállításon.

V. h. 932. III. 27.

Conrád Gyula

Fametszetét megvásárolta a főváros művészi bizottsága, a Munkácsi-Céh kiállitásán.

P.H.1932.IV.10.

Conrád Gyula

Fametszetét megvásárolta a főváros művészi bizottsága, a Munkácsi-Cáh kiállitásán.

P.H.1932.IV.10.

Conrad Gyula

Résztvett a clevelandi muzeum grafikai kiállitásán. Két lapját megvásárolták.

Ujság, 931. IV. 28.
Est, 931. IV. 22.

Conrad Gyula

Résztvett a clevelandi muzeum grafikai kiállításán. Két lapját megvásárolták.

Ujság, 931.IV.28.
Est, 931.IV.22.

Conrad Gyula

Művei, a Munkácsy-Céh kiállitásán.

N.U.932.IV.8.

Conrad Grula

Conrad Gyula

grafikus

Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesületének kiállitása a Nemzeti Szalonban - munkával szerepel.

Poétikus lapokkal jelent meg, aki a szines fametszeteket is kultiválja/Csesznek vára a Bakonyban, Csendes vasárnap délelőtt/, fekete-fehér lapjai között szép a Pastorale, a Régi házak, ujabb dalok, a Lovasok.

Pesti Hirlap
1931.III.22.

Conrád Gyula
festőművész

Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesületének kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.-

Szinezett lapjain és néhány kompozicióján romantikus stilusemlékekkel játszik.

8 órai Ujság
1931.III.22.

Conrád Gyula

grafikus

Magyar Képzőművészek Egyesületének kiállitása - Nemzeti Szalonban - munkával szerepel.

A fametszetek melegségének felfokozott eredményeiben kivánhat teljesen egyéni elbirálást.

Esti Kurir
1931.III.24.

Conrad Gyula MDK

Mária a gyermek Jézussal, fametszet

Havas táj, rézkarc

Mücsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Conrád Gyula

Nehéz út, r.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o.sz. Mücs. 1927. jan.

MDK

Conrád Gyula

Szent Endre, of.

M. táj- és életképkiáll. 19-2o. sz.

Műcs. 1927. jan.

Conrad Gyula

Amerikában Clevelandban rendezett grafikai kiállításon szerepelt.

PN.936. III. 1.

Conrad Geyler

Anmeldeformular Schulmedaillen Konkurrenz

Fig. 23. III. 1.

Conrad Gyula

Amerikában Clevelandban rendezett nemzetközi grafikai kiállításon szerepelt

M. 936. III. 1.

Conrad Gyula

Amerikában Clevelandban rendezett
nemzetközi grafikai kiállításon szerepelt

M. 936. III. 1

Conrad Gyula

A Magyar Rézkarcolóművének

Egyesülete igazgatója

Szerepel az Egyesület londoni

és egy varsói nemzetközi

kiállításon.

Szűr és a gyermek c. fametszetét

a lengyel állam megvette

Nyiság, 1937 III. 14

Conrad Gyula

A Magyar Rézkarcoló Múzeum

Egyesülete igazgatója

Magyarság 1937 III. 14

Conrád Gyula
testőművész

Magyar Rézkarcolóművészek Egyesületének kiállítása – Hollandiában, az amsterdami Stedelijk-museumban – a holland szüjtemény részére műveit vásárolták meg. —

Magyar Hirlap
1933 III. 9.

Conrad Gyula

Rézkarcművével szerepel a British Múzeumban a legújabb nemzetközi kiállításon:

P. H.	929.	XII. 5
M. K.	929.	XII. 5.
E. K.	929.	XII. 7.
N. Ü.	929.	XII. 6.

MDK

Conrád Gyula festő

M. táj- és életképkiáll. 19-20. sz. Műcs.
1927. jan.

Conrad Gyula MDK

Borgata Castello, rézkarc

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Conrad Gyula

A „Kéve" csoport tagjaként a Műcsarnok 1927-es tavaszi tárlatán szerepelt.

? 1927. ápr. 1.

M.D.K.

Conrad Gyula, festő

nevét, mint a két világháború közti első éveiben a magyar grafika egyik ujnak indító tagját említi

Tóth Ervin: A XX. század festészete

Művészettörténeti Értesitő, 1965.évf.XIV. 1.sz.

55. old.

Conrad Gyula

NEMZETI SZALON

BUDAPEST, V., ERZSÉBET-TÉR

Conrad Gyula, Károlyi Lajos, Lénárd Imre és Wagner Géza

gyűjteményeiből rendezett

CSOPORTKIÁLLITÁS KATALOGUSA

1918 SZEPTEMBER.

A NEMZETI SZALON IGAZGATÓSÁGA:

ELNÖK:
gróf Andrássy Gyula v. b. t. t.

ALELNÖK:
Horvai János
szobrászművész

IGAZGATÓ
Déry Béla

IGAZGATÓSÁGI TAGOK:
Bauman Márton *Gellért Jenő*
Katona Nándor *Kézdi Kovács László*
Nagy Sándor

MŰTÁROS:
Kató Kálmán

TITKÁR:
Bende János

ÜGYÉSZ:
Dr. Képessy József

PÉNZTÁROS
Weiser Kálmán

76 Val Sugana	vizfestmény	500.—
77 Öreg asszony	rajz	700.—
78 Trient	szinesrajz	400.—
79 báró Kövess tábornagy arcképe	„	1000.—
80 Paris	tollrajz	500.—
81 Rohamcsapat	rajz	300.—
82 Rouen	tollrajz	400.—
83 A belgrádi vár romjai	rajz	300.—
84 „Akit a sors megviselt" (keret nélküli levonat K 120.—)	ered. rézkarc	160.—
85 Capri	ered. rézkarc	160.—
86 Posilippo	„ „	160.—
87 Ponte vecchio	ered. szines fametszet	150.—
88 Nyári est az Arno partján	„ „	150.—
89 Két ex-libris		100.—
90 „ „		100.—
91 dr. Balkay alezredes arcképe	rajz	m. t.
92 A vöröstoronyi szoros szénrajz		500.—
93 Magyar kancsók szin. r.		300.—
94 Pest pastell		300.—
95 A Várhegy szin. r.		300.—

KÁROLYI LAJOS GYŰJTEMÉNYE.

Károlyi Lajos szül. Szegeden 1877. jul. 16. Korán, 7 éves korában árvaságra jutott, mely művészi és objektiv életfelfogására nagy befolyással volt. Gimnaziumi tanulmányait Szegeden végezte kitünő sikerrel. Ezután művészi hajlamait követve Münchenbe ment s egy évet a Hollósy iskolában töltött. Betegeskedés miatt Olaszországba ment, először a velencei szabad iskolában képezve magát majd egy évet Rómában töltött, hol a művészet iránt melegen érző Fraknói püspök számára a Vatikánban Melozzo-da Forli és Pinturicchio másolatoka festett. Tartva azonban attól, hogy komoly, művészi kiképzés nélkül művészi fejlődése alaptalanná válhat, ismét visazament Hollósyhoz, hol egy folytában 5 évig tanult, a két utolsó év nyarán a megalakult nagybányai festőkoloniában is. Mivel azonban egyrészt a társadalmi berendezkedés idealizmusát zavarta, másrészt a művészi tanitási rendszerben — s magában a művészetben levő zavarok ki nem elégitették, magányba vonult vissza, hogy tisztázza gondolatait. A magányban eltöltött 2 év után Oroszországba ment Tolstoi Leohoz Jasnaja Poljánara, mely döntő lépés volt azon gondolathoz, hogy a társadalmi élet csak művészi alapon oldható meg — ter-

mészetesen ezen művészi alapot a magasabb erkölcsi és értelmi erők harmóniájába hozva.

Ezen időtől kezdve egy szeged mellett fekvő kis telepre vonult vissza, hol az önzetlenül tiszta művészi érzések és eszmék szolgálatában dolgozott. A közben fellépő különböző iskolák nem zavarták s szüntelenül csak a természetnek az értelmi igazságok alapján álló közvetlen felfogására törekedett. Fő tanulmányát a természet fénymennyisége és a festőművészi kifejezhetőség között fennálló arány keresése képezte, nem hatásvadászat tehát hanem: hangulat.

A fővárosban csak egyszer állított ki, 1904 körül

96	Fehér őszi rózsák	olajf.	2200.—
97	Délután, tájk.	„	1000.—
98	Arczkép női	„	2000.—
99	Arczkép női	„	2000.—
100	Arczkép női	„	3000.—
101	Arczkép férfi	„	5000.—
102	Udvarrészlet délután	„	magntul.
103	Ködös utcarészlet	„	1800.—
104	Őszi erdőrészlet	„	magántul.
105	Önarczkép	„	1000.—
106	Önarczkép	„	1000.—
107	Fehérrózsák	„	1500.—
108	Arczképtanulmány	szénrajz	magántul.
109	Kertrészlet	olajf.	3000.—
110	Őszirózsák I.	„	2200.—
111	Őszirózsák II.	„	2200.—
112	Őszirózsák III.	„	2200.—

113 Őszirózsák IV.	olajf.	2200.—
114 Őszirózsák V.	„	2200.—
115 Rózsák	„	1800.—
116 Kertrészlet ősszel	„	3000.—
117 Cseresznyefa virágzás	„	3000.—
118 Ősz	„	6000.—
119 Őszi hangulat erdőn	„	5000.—
120 Napos erdőszéle	„	6000.—
121 Leányfej	pastell	magántul.
122 Krizantemum	olajf.	3000.—
123 Udvarrészlet napos	„	5000.—
124 Ködös hangulat	„	2000.—
125 Udvarrészlet	„	2400.—
126 Tanyán tavaszkor	„	3000.—
127 Téli kép	„	3000.—
128 Őszirózsák VI.	„	2200.—
129 Estefelé a tanyán	„	5000.—
130 Esti hangulat az erdőn	„	5000.—
131 Ködös hangulat ősszel	„	7000.—
132 Féli este falun	„	8000.—
133 Őszi rózsák VII.	„	2200.—
134 Rózsák II.	„	500.—
135 Rózsák III.	„	1000.—
136 Rózsák IV.	„	4000 —
137 Őszi rózsák VIII.	„	3000.—
138 Tavaszkor	„	10000.—
139 Szegedi Tiszaparton	„	6000.—
140 Szegedi Tiszapart ősszel	„	6000 —
141 Téli hangulat az erdőn	„	10000.—

113	Őszirózsák IV.	olajf.	2200.—
114	Őszirózsák V.	„	2200.—
115	Rózsák	„	1800.—
116	Kertrészlet ősszel	„	3000.—
117	Cseresznyefa virágzás	„	3000.—
118	Ősz	„	6000.—
119	Őszi hangulat erdőn	„	5000.—
120	Napos erdőszéle	„	6000.—
121	Leányfej	pastell	magántul.
122	Krizantemum	olajf.	3000.—
123	Udvarrészlet napos	„	5000.—
124	Ködös hangulat	„	2000.—
125	Udvarrészlet	„	2400.—
126	Tanyán tavaszkor	„	3000.—
127	Téli kép	„	3000.—
128	Őszirózsák VI.	„	2200.—
129	Estefelé a tanyán	„	5000.—
130	Esti hangulat az erdőn	„	5000.—
131	Ködös hangulat ősszel	„	7000.—
132	Féli este falun	„	8000.—
133	Őszi rózsák VII.	„	2200.—
134	Rózsák II.	„	500.—
135	Rózsák III.	„	1000.—
136	Rózsák IV.	„	4000 —
137	Őszi rózsák VIII.	„	3000.—
138	Tavaszkor	„	10000.—
139	Szegedi Tiszaparton	„	6000.—
140	Szegedi Tiszapart ősszel	„	6000 —
141	Téli hangulat az erdőn	„	10000.—

mészetesen ezen művészi alapot a magasabb erkölcsi és értelmi erők harmóniájába hozva.

Ezen időtől kezdve egy szeged mellett fekvő kis telepre vonult vissza, hol az önzetlenül tiszta művészi érzések és eszmék szolgálatában dolgozott. A közben fellépő különböző iskolák nem zavarták s szüntelenül csak a természetnek az értelmi igazságok alapján álló közvetlen felfogására törekedett. Fő tanulmányát a természet fénymennyisége és a festőművészi kifejezhetőség közötti fennálló arány keresése képezte, nem hatásvadászat tehát hanem: hangulat.

A fővárosban csak egyszer állitott ki, 1904 körül

96	Fehér őszi rózsák	olajf.	2200.—
97	Délután, tájk.	„	1000.—
98	Arczkép női	„	2000.—
99	Arczkép női	„	2000.—
100	Arczkép női	„	3000.—
101	Arczkép férfi	„	5000.—
102	Udvarrészlet délután	„	magntul.
103	Ködös utcarészlet	„	1800.—
104	Őszi erdőrészlet	„	magántul.
105	Önarczkép	„	1000.—
106	Önarczkép	„	1000.—
107	Fehérrózsák	„	1500.—
108	Arczképtanulmány	szénrajz	magántul.
109	Kertrészlet	olajf.	3000.—
110	Őszirózsák I.	„	2200.—
111	Őszirózsák II.	„	2200.—
112	Őszirózsák III.	„	2200.—

MDK

Conrad Gyula

Hajógyárban, rézk.

Nyári est az Arno partján, ered.sz.fam.

Velencei ünnep, sz.rézk.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz.

17 l.

Conrad Gyula

MDK

Müncheni külváros, sz. fametszet

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Conrad Gyula, Bp. 1877.
Velence, Doge palota, rézk.

Szépmű Muz. graf. oszt. 87. kiáll. 1954. 28 l.

MDK

Conrád Gyula
Szántás

Sós E: Magy.Részkarcoló Művészek Egy.kiáll. Magyar Nemzet 1949. jul. 6.

MDK

Conrad Gyula

Velencei Biennale 1936. 356/1.

Conrád Gyula

M.D.K.

A Basilika kupolája

Budapest régen és most. Bp. 1923.

10 l

Grafika (1900-1919) – Metszet. (?)

Conrad Gyula

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. I. 504-505 l.

Tavassi tárlat a Nemzeti Szalonban.

Grafika (1900 - 1919) — Metzel (?)

Conrad (Gyula?)

Rene de Hongrie

1910. III. ann. V. L. 242. l.

A Művészház felavatása.

MDK

Conrád Gyula

A Mátyástemplom tornyából, fam.

Csendes Vasárnap, fam.

M.Rézkarcolók Egy. Szépmüv. Muz. 1946. jul.
5 l.

MDK

Conrad Gyula

Almafa, szin.rajz

Scutari, " "

Török bazár," "

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 8. kiáll. N.Szal. 1921. IK 6 l.

MDK

Conrad Gyula

Hegyoldalról, of.

KMT 1912. tav.kiáll. 41 l.

MDK

Conrad Gyula

Buccari, of.

KMT 1912. tav. kiáll. 42 l.

MDK

Conrad Gyula

reklámgrafikai munkák

Rosner K: A milanói Triennale. Magy. Iparművészet, 1933. 94 l.

Conrad Gyula festőm.

Assisi Szent Ferancz temploma, szin.fametszet,repr.

Farkas Zoltán: Grafikusok, aquarell és pasztell-festők a N.Szal.-ban. VU 1911, 13. sz. 252 l.

kép 251 l.

tes, 6 ablaktengelyes. Földszinten
dszint és az első emeleti ablakok
k konzolokon erősen kiugró szemöldök-
onnal. Főpárkány xx alatt kerek szellőző
iszitás. Koraeklektikus,

Genthon, 1951
8 1 - Gerő László: Eger,, Bp. 1954, 66 1/

MDK

Conrád Gyula

Török hid Berátban, rajz

A behavazott tarvisi állomás, rajz

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.
33 l.

MDK

Conrád Gyula

Repülők Tirolban, rajz

Dohányárusok Berátban, rajz

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.
33 l.

MDK

Conrád Gyula

Albániában, szinezett rajz

Hegyvidék, vizf.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88. aukc.

16-17 l.

MDK

Conrád Gyula

Madonna del Sasso, sz.rézk.

Ca d'oro Velencében, " "

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88. aukc.

16-17 1.

~~6xx~~

MDK

MDK

Conrad Gyula

Rosner,K: Ungarske Kunstnertresnitt i det tyvende arhundre. Oslo, 1935.

MDK

Conrad Cyrla

Rosner, K: Ungarske kunstnertreenitt i det tyvende århundre. Oslo, 1935.

Conrad Gyula festőm.
1877 - 1959

6/III - 1 - 105

Rákoskeresztur

Sikabonyi Antal – Fülep Lajosn

Igen tisztelt kedves Barátom!

A

Mondanom sem kell, nem miattam
döm. Az igért könyveket[2] még ne
oka van. S erről pár nagyon bi
a lap megszünik.[3] Nem ismerem k
akarják megjelentetni, hol pedi
minden nagyon kedvetlenit. És m
eddig hallgattam, a legbizalmas
vallomásban. Multkor például az
baj. Befolyásolni nem hagyom ma
azonban kivánták, hogy a Sebest

MDK

Conrad Gyula

Estefelé a Balatonnál, rézk.

Halászkunyhó a Dunán, "

Balaton Zamárdinál, "

Magy. Rézkarcoló Művészek Egy. 25. kiáll.
Szalmássy Gal. 1948. febr.

Conrad Cyuia

Estefeld a Bulatonnál, 1884.

Halászkunyhó a Dunán, "

Balaton Zamárdinál, "

TAVASZ RÓMÁBAN

Conrad Gyula hat kőrajza. Dr. Térey Gábor kísérő szövegével.

Elképzelhetetlen annak a nyugati kultúrában felnőtt embernek a lelkiállapota, aki az örök várossal szemben elfogulatlan tud maradni. A történelmi Róma hangulatképe annyira határozott, speciális fogalommá vált, hogy lényegesen új érzéseket már nem kelthet. A romok költészetétől átsugárzott Róma legalább nem. Erős meggyőződésem, hogy ránkmaradt emlékeiben több művészetet vitt az idő és az antik formák keltette reflexió, mint az ókoriba az emberi kéz. A régi Róma a mértéket nem ismerő halmozás városa volt, a mostani a szuggesztiv erejű töredékeké.

Legtöbb utazó ennek a hagyományos, sokszorosan levezetett hangulatpoézisnek elfogultságával megy Rómába és azzal is jön vissza, mert a művészeti tradiciók Rómája már annyira általános fogalom, hogy azokban is eleven formában él, akik a várost magát soha sem látták.

Ezeknek a hangulatképeknek, ezeknek az igazzá vált szép hazugságoknak interpretálását kísérelte meg újabban Conrad Gyula is, hat színes kőrajzban. Szerény feladatot vállalt, de éppen a szerény fellépés az egyik főoka a lapok keltette szimpatikus benyomásnak. A modern művészetről szólva többször hangoztattuk már a primitivség tudatos keresését. Ez a tendencia a primitiv ábrázolás bizonyos poétikus értékesítésében is megnyilatkozott, úgy a rajz, mint a színek művészetében. Sokszor találkozunk olyan törekvéssel, amelynek az a célja, hogy a megnevezhetetlenség körében rejtőző, gyermekes naivságig finomult érzéseknek a lehető legegyszerűbb eszközökkel adjon kifejezést. Ilyen feladatokkal próbálkozott meg Conrad Gyula is, amikor a primitiv koloristák piros, sárga, kék és zöld krétájával rajzolta meg a tavaszi reggelt a Forumon, Michel Angelo kupoláját, a napnyugtát a Lateran előtt és más római emlékek képét.

Naponkint látjuk, hogy egy-egy Olaszországból visszaérkezett művészünk indokolatlan hangsúllyal írja zászlajára az ókor és a Rinascimento művészetéből levezetett, de érettségig nem fejlesztett elméleteit. Conrad ehelyett megmaradt a maga igénytelenségében és éppen ezzel a decens fellépésével, meggyőzőbb bizonyítványt állított ki művészi hivatottságáról, mint akárhányan azok közül, kik felteszik saját fejükre a koszorút, mielőtt meggyőződtek volna arról, hogy van-e még valaki rajtuk kívül, aki azt odaszánta.

FELVINCZI TAKÁCS ZOLTÁN

Felvinczi Takács Z.
cikke

Conrad Gyula

hozásába résztvegyen? Százszor hallott, rég elintézett érveket kell itt felsorolnom a geometria ábra teljességének kedvéért. A legelterjedtebb közülök az, hogy a nő alacsonyabb rendű lény a férfinél. Ez az érv azonban nem érinti a kérdést. Hiszen a nők nem a Parnassusra, a Wallhallába vagy a Pantheonba, hanem egyelőre csak a képviselőházba akarnak bejutni. Uraim! Csakis a képviselőházba! Ha a férfinem, mint olyan, kollektive adna le egy szavazatot, akkor felmerülhetne az a kérdés, hogy a női nem kollektiv szavazata méltón helyet foglalhat-e mellette. De hiszen egyes egyének szavaznak, kiknek nivója a két nemen keresztül-kasul nagyon különböző. És a kérdés nem az, hogy lehet-e valaha asszonyból Goethe vagy Michel Angelo, hanem hogy az az orvosnő, aki öt nyelvet beszél, világot járt és szellemi munkával családot tart el, megfelel-e annyira a szavazhatás feltételeinek, mint Kralik Vince napszámos, aki le tudott írni egy összefüggő mondatot. Gyerünk tovább. Ugyebár a nők nem katonáskodnak és nem vállalják életükkel annak az alkotmánynak védelmét, melynek alkotásában részt akarnak venni. Ha ez hiba, akkor tessék minden »untauglich« férfitől megvonni a szavazati jogot. Aztán pedig tessék statisztikát összeállítani arról, hogy hány halál és sebesülés történt gyűlés közben, mennyi kín és véráldozatába kerül a női nemnek egy funkciója, mely van olyan fontos és hasznos de én mégsem adom meg nekik, mert a mai viszonyok között az országra káros irányba befolyásolnák a parlamentet. Északamerikában a Dél az Észak ellen harcba szállván, nem a rabszolgaság eszméjéért küzdött, hanem egy gazdasági katasztrófa ellen, melyet az északiak különben humánus és jogos követelése a fejükre zúdított... A mi antifeministáink ilyetén aggodalmai azonban többé-kevésbé homályosak. Itt még nem történt komoly statisztikai vizsgálat ⟨feminista részről sem⟩ és senkinek sem lehet biztos képe arról, hogyan festene nálunk egy választás, melyben nők is részt vennének. E konkrét esetről tehát nem beszélhetünk. Ami pedig az elvet illeti, a kérdés ez: Vajjon a »haladás« a haladóknak kívánsága-e csupán vagy abszolut követelés, posztulatum, kategorikus imperativus? A kérdés ez: jogos-e előre vinni egy népet, melynek nyolcvan százaléka hátra akar menni?

A mi demokratáinknak és szocialistáinknak azonban — mint mondják — csak taktikai kifogásaik vannak a nők választójogi követelései ellen és ők azok, akik ma Magyarországon a leghevesebben támadnak minden mozgalmat, mely azok érdekében indul. A feminista pártvezetőség állítólag nem ragaszkodott elég konzekvensen a választójog általánosságához és egy »hölgyválasztójogért« elárulta proletár nővéreit. De a párt *hivatalos* kiáltványaiban a

A feminista probléma. (Megjegyzések az íróasztal mellől.) Sem politikus, sem agitátor nem vagyok. Minden probléma csak addig érdekel, míg kihámoztam belőle az igazságmagot. E magnak elvetése, trágyázása közhasznú gyümölccsé érlelése nem az én dolgom. És kiki maga mesterségét folytassa. Ilyenformán a nők szavazati jogának dolga sem foglalkoztatott soha. Valamikor régen ugyanis beláttam egyszer: igenis, minden nőnek, aki megfelel a férfiválasztók elé szabott feltételeknek, szintén jussa van ahoz, hogy polgárjogokat gyakoroljon. Azóta nem érdekelt többé e kérdés: nem volt probléma. Csakhogy évek múltak el s a nők még mindig nem kapták meg ezt a jogukat. Sőt szóba sem állnak velük, sőt szóhoz jutni sem engedik, sőt ma is olvashatók még európai (budapesti) napilapok, melyek ezt a kérdést pikáns viccekkel intézik el. És ime evvel újra problémává nőtt a dolog. Hogy lehetséges ez?! Hogyan lehetséges, hogy kultúrországokban, melyeknek egész szellemi épülete a logika bordázatán nyugszik, vannak emberek, »intellectuelek«, vezetőemberek, kik a logika következtetéseit nem vállalják? — Vajjon annyira ostobák, hogy nem látják be? Vagy annyira lelkiismeretlenek, hogy bár elismerik igaznak és helyesnek, mégsem vonják le a konzekvenciákat?

Nem lovagi indulat hajt lándzsát törni a nőkért. Csak kíváncsi vagyok. Új problémán akadtam fel, melyet innen az íróasztal mellől, messziről, hidegen magam elé rajzolok, mint valami geometriai ábrát a tiszta ész és a »tiszta tisztesség« törvényei szerint. Tehát:

I. Vagy lelkiismeretlen frivolitás.

II. Vagy ostobaság.

III. Vagy vannak kényszerítő okok valamely igazság és jog megtagadására? Melyek azok?

I. Ha valaki jajszóval kiált hozzám, mondván: igazságtalanság történik velem és embermélтóságomban sértenek, akkor szóba kell állnom avval, bárhogy ítéljek is aztán. Aki ilyenkor fülét befogja vagy tréfával felel, az gazember. A véleményem lehet az, hogy jajszóra nincs ok és a követelések nem jogosak, de ha egy gyűlésről, melyben az európai emberiség nagyobb felének életkérdéseiről folyt a szó, budapesti napilapok az elegáns kalapok és karcsú bokák leírásával referálnak, az a leglelkiismeretlenebb frivolitás.

II. Mivel indokolják hát magatartásukat azok, akik nem ismerik el jussát a nőnek ahoz, hogy az őt is kötelező törvény létre-

Nyugat 1913. márc. 1.

a társadalomra, mint a katonáskodás férfi-privilégiuma. Gyerünk tovább. Tehát »a nőnek más a hivatása« nemde? De tudtommal a szavazás nem »hivatás«, nem foglalkozás, hanem a legkülönbözőbb hivatású és foglalkozású emberek k ö z ö s joga. És lám az állatkerti őr, aki medvebocsokat dajkál és kócos oroszlánkölyköket szoptat palackból, az szavazhat. Az asszony, aki embercsemetékkel csinálja ugyanezt: nem. Miért? Gyerünk tovább. Talán a nők vegetatívebb ösztöneitől féltik a »haladást«, melynek formákat átugró radikalizmusa őrző és őrizkedő vegetatív ösztöneink ellen való gyakran? De hát ez a létező női principium nem éppen úgy élő ere a társadalom organizmusának akár a férfi eszmeisége? Mi jogon kötjük el ezt az eret? A természetben mindennek meg van a maga nagy szerepe. A társadalomnak ez az önpreparálása perverzitás.

Ezek volnának az érvek. Könyű volt rájuk felelni. Tiszta levezetés eredménye tehát: aki a nők igazát választójogi követeléseikben el nem ismeri, vagy lelkiismeretlen, vagy ostoba.

III. Melyek tehát azok a kényszerítő okok, melyek sokkal visszautasíttatnak jogosnak elismert követeléseket. Kétféléket hallunk emlegetni: politikaiakat és taktikaiakat.

Vannak ugyanis politikusok, akik így beszélnek: Elismerem, hogy méltatlanság történik a nőkkel, jussuk van a szavazáshoz, legdemokratikusabb választójogot követelen és a magáét csak mint végső konzekvenciáját annak. Hát nem ez a döntő? És ha a vezetők csakugyan megtagadták volna hirdette elvüket r é s z b e n — a felelet erre az, hogy mi e g é s z e n megtagadjuk? Ez kissé — hogy így mondjam — paradox. Mért nem szerveztek és szögeztek velük szembe egy szocialista nőmozgalmat? Ez az ügy maga nem egészen tiszta. Igaz, hogy e két mozgalom túlságosan különböző szférából jön semhogy teljes harmoniában operálhasson. A szocializmus osztályharc, a feminizmus osztályközi: a grófnőknek is ép annyira ügye, mint a gyárilányoké.

De ha a szocializmus a szövetségével kifejezetten demokratikus jelleget adna a nőmozgalomnak, jóval nagyobb hasznot huzhatna belőle, mint a polgári osztály. Mert, ha minden saját keresettel biró nő szavazati jogot kapna, a polgári feleségek eltartott tábora kirekedne e jogból, de hatalmas politikai faktorrá válnék az ezernyi gyárilány.

Azt mondják azonban, hogy a mai választójogi küzdelemben nem szabad több kérdéssel megosztani az erőket. Egyetlen pontra kell ma vetni minden intenzitást. »Majd azután beszélünk a nőkről. Előbb a férfiak hadd kapjanak szavazati jogot.« Ez értelmesen hangzik. Csak kérdés: erőmegosztás volna-e ez a szövetség? Evvel a szövetséggel egy

BEVEZETŐ.

Néhány évvel ezelőtt a grafikai művészetek lelkes művelői együttes működésre határozták el magukat és megalapitották a „Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesületét". A lelkesedés, a rajongás és a szorgalmas munka füzte egybe a tagokat, úgy mint a XVIII. században, a szajnaparti Páris szük utcáiban a „Confrérie des Graveurs" kiváló művészeit. Rajongtak a grafika nemes, kifejező és egyszerü eszközeiért és céljuk az volt, hogy a csendes mühelyben megérlelt és az elmélyedés óráiban megszületett mondanivalójukat együttesen mutassák be a müszerető érdeklődőknek. Ugyanigy indultunk el mi is.

A „Confrérie"-nek Olgyai Viktor lett az elnöke, e sorok irója vállalta a titkári teendőket és a pártatlan, minden irányt méltányoló elnök vezetése alatt szépen és nagy összhangban müködött a müvészek ezen kis társasága. Nem hangzatos jelszavak, nem egy irány felé való lekötöttség volt a zászlóra irva, — csak az, hogy mindenki a saját egyéni kifejezésmódjával és magából a lehető legjobbat adva vegyen részt az együttes komoly munkában. Az ilyen célkitüzések mellett nem csoda, ha a legnagyobb egyetértés fűzi össze azokat, akiknek a lelkében ott virágzik a legtisztább harmonia.

A müvészetbeli tudás és képesség legkeményebb, de legigazibb próbaköve volt mindig a külföldön való bemutatkozás. Minden segitség, minden hazulról való hivatalos előkészités és alátámasztás nélkül megjelenni a nyugati nagy kulturák központjában, ott pusztán a tudással győzni — ez volt és ez lesz célja az egyesületnek.

Első kiállitásunkat Zürichben rendeztük 1924-ben, ahova meghivót kaptunk. Ide vendégként elvittük hazánk egynéhány legnagyobb élő művészének rajzait is. A kiállitott 400 drb müből alig hoztunk vissza egy pár lapot, a

Conrad Gyula

Magyar Rézkarcoló Művesek Egyesületének kiáll. Nemzeti Szalon 1931 márc.

többit mind gyüjtők és mübarátok vásárolták meg, számszerint 345 darabot.

Ezután Clevelandban a „Museum of Art"-ban rendeztük kiállitásunkat, a mely még nagyobb sikert hozott, mint az előbbi. Az 1927-ben rendezett kiállitás anyaga muzeumról muzeumra vándorolva bemutatásra került Észak-Amerika 12 városában: Boston, New-York, Acron, Chicagó, Baltimore, Brooklyn és egyéb városokban. A kiállitott 1051 müből 398 müvet vásároltak meg. Innen a gyüjtemény Tokióba került, ahol az ottani müvészegyesület a kiállitott 84 darabot japán müvészek munkáiért cserébe megszerezte és a magyar grafikát a tókiói állami gyüjtemény kapta. Nem rajtunk mult, hogy a cserébe kapott japán kollekciót itt nem tudtuk együttesen bemutatni.

Philadelphiában kétszer, 1929 és 1930-ban szerepeltünk egy nagy nemzetközi grafikai kiállitás keretében, ahol 158 müből 56 darab került eladásra. A sajtó hosszu cikkekben emlékezett meg mindenütt a magyar grafikai müvészetről és kiemelte annak eredetiségét, minden idegen elemtől való tisztaságát, mély érzéseit és technikai felkészültségét. Nem közöljük ezeknek a cikkeknek még kivonatos tartalmát sem, mert nem vagyunk hivei az öntömjénezésnek csak nagyjában akartunk rámutatni az elért eredményekre.

Olgyai Viktor elhalálozása után az elnöki székbe Zádor István festőművészt választottuk meg. Tagjaink névsorát is kibővitettük és immár 37 tagja van az egyesületünknek. Meghivtuk azokat is, akik nem foglalkoznak ugyan a rézkarccal, — de fametszet vagy a litográfia elismert jelesei. Igy már nem hiányzik a tű vagy a véső mesterei és tehetséges müvelői közül senki körünkben, ki nevezeteset alkotott volna. Az uj és friss tehetségeket, a fiatalságot mindig örömmel fogadjuk és baráti jobbot nyujtunk minden uj törekvésnek is. Igy vélünk szolgálatot tenni a magyar hazának és a magyar tehetségeknek.

Conrad Gyula.

CONRAD GYULA GYÜJTEMÉNYE.

Conrad Gyula annak a magyar művészgárdának tagja, amely nemes lelkesedéssel, kitartó energiával és teljes technikai készültséggel kultiválja a grafikus művészetek legkülönfélébb ágait. Ugyanaz a könnyedség jellemzi litográfiáit, mint rézkarcait és fametszeteit, amelyekkel aránylag rövid idő alatt hivta fel magára a képzőművészet amatőrjeinek figyelmét.

Conrad Gyula 1877 jnnius 25-én született Budapesten. Már kora ifjuságában nagy szeretettel rajzolt és hamarosan Vajda Zsigmond festőművész esti aktóráiban dolgozik szorgalmasan és kitartóan. Szorgos munkájának eredménye gyorsan feltünt; 1904-ben a Műcsarnok tárlatán mutatta be grafikai lapjait. Osztatlan tetszésben részesültek ezek; megvásárolta a lapokat a szépművészeti muzeum is, amely később Conrad munkáinak még sok értékes darabját szerezte meg.

Ugyanez év tavaszán a fiatal művész állami ösztöndijjal Müchenbe utazott, ahol a bajor királyi metszetgyüjtemény vásárolta meg egyik legjobb munkáját.

A **„Nemzeti Szalon.**-ban rendezett grafikai kiállitásokon kétszer nyert állami dijat, 1912-ben pedig a Műcsarnokban a grafikai dijat Conradnak itélték oda.

Nemzeti Szalon 1918. Sept.

A háboru kitörésekor a művész mint századparancsnok a szerb harctérre került, majd később részt vett az orosz front harcaiban és mint csapattiszt a Bruszilov offenziva sulyos küzdelmeiben megbetegedvén, hosszu frontszolgálat után hazakerült. — Művészi munkásságának méltánylásakép a cs. és kir. sajtóhadiszállás művésztagjai közé nyert beosztást és mint ilyen végigjárta az orosz frontot, a hol Kövess tábornagy vezérszállásán 4 hónapig dolgozott, majd legutóbb Délalbánia festői, de vad vidékén járt, a hol egymásután szivta magába az erősebbnél erősebb impressziókat.

1	Hetivásár Beratban	olajf.	3500.—
2	Parasztkancsó virágokkal	„	2400.—
3	Mezei virágok	„	2400.—
4	Mályvakert	„	2200.—
5	Albán utczai árusok	„	2600.—
6	Tavasz Beratban	„	2200.—
7	A berati vásár	„	2400.—
8	Napsütéses utca	„	2400.—
9	Kilátás az ablakomból	„	2000.—
10	Vihar előtt	„	1800.—
11	Zsibvásár Scutariban	„	2400.—
12	Utczai élet Scutariban	„	2400.—
13	Kikötőben	„	4000.—
14	Biedermeier Interieur	„	magánt.
15	Sigmundskron Dél-Tirol	szines rajz	700.—
16	Üres falak mérednek az égnek	vizfestm.	800.—
17	Kihalt falu	„	700.—

18	Mesticanesti	szines rajz	500.—
19	Ágyuharcz a Sugana völgyben	rajz	500.—
20	Romok eltakaritása Tirolban	szines rajz	400.—
21	Kávéházi alakok Scutariban	rajz	300.—
22	Ellenséges repülő közeledik	rajz	400.—
23	Délalbánia hegyvidéke	gouache	500.—
24	Durazzo	szines rajz	400.—
25	A Kalimegdán kapuja Zimony felé	rajz	400.—
26	Ezredparancsnokság a karinthiai fronton	gou.	500.—
27	Török hid Beratban	rajz	700.—
28	Dohányárusok Beratban	rajz	700.—
29	Utczasarok Beratban	rajz	500.—
30	Elhagyott fészek	vizfestm.	600.—
31	Udvarrészlet Délalbániában	szines rajz	600.—
32	Berat	rajz	500.—
33	Öreg mecset Skutariban	„	500.—
34	Albánok egy kaffanában	„	400.—
35	Török vár Délalbániában	„	500.—
36	Kávézó albánok Beratban	„	400.—
37	Berati részlet	„	300.—
38	Vásár Beratban	„	400.—
39	Tábori őrs Tirolban	„	400.—
40	Gabonavásár Beratban	„	300.—
41	Vásárosok	„	300.—
42	Nyüzsgő tömeg	„	400.—
43	Fapiacz Albániában	„	300.—
44	Berati kávéház	„	300.—
45	Albán utczai árusok	„	300.—
46	Albán mecset	„	500.—

47	Utczarészlet Scutariban	szines rajz	400.—
48	Lengyel paraszt hósipkában	rajz	300.—
49	Tábor az erdős Kárpátokban	„	500.—
50.	Paraszt interieur Bukovinában	„	500.—
51	Fatemplom Kirlibabán	„	400.—
52	Romok és üszkök	szines rajz	400.—
53	A páncélvonat vezetője	rajz	400.—
54	Tanulmányfej	„	300.—
55	A Hunyady kapu Belgrádban	szines rajz	600.—
56	A Kalimegdán	rajz	600.—
57	Repülők harca Tirolban	„	600.—
58	A messzehordó ágyu	„	300.—
59	A rombolás képe (Bukovina)	„	500.—
60	Öreg ruthén	„	400.—
61	A tudós rabbi	„	500.—
62	Kövess tábornagy vezérszállása a Kárpátokban	„	500.—
63	Lemondás	„	600.—
64	Elhagyott orosz vasuti állomás	„	500.—
65	Esthangulat a kalváriánál	„	700.—
66	Öreg bukowinai paraszt	„	400.—
67	Mármarosi paraszt	„	400.—
68	Bukowinai rabbi	„	500.—
69	St. Etienne du Mont. Paris	„	400.—
70	Ima a békéért	„	500.—
71	A behavazott tarvisi állomás	„	400.—
72	Hella	„	300.—
73	Bukovinai parasztleány	„	400.—
74	Huzul parasztlegény	„	600.—
75	Ruthén paraszt	„	600.—

KÁROLYI LAJOS GYŰJTEMÉNYE.

Károlyi Lajos szül. Szegeden 1877. jul. 16. Korán, 7 éves korában árvaságra jutott, mely művészi és objektiv életfelfogására nagy befolyással volt. Gimnaziumi tanulmányait Szegeden végezte kitünő sikerrel. Ezután művészi hajlamait követve Münchenbe ment s egy évet a Hollósy iskolában töltött. Betegeskedés miatt Olaszországba ment, először a velencei szabad iskolában képezve magát majd egy évet Rómában töltött, hol a művészet iránt melegen érző Fraknói püspök számára a Vatikánban Melozzo-da Forli és Pinturicchio másolatoka festett. Tartva azonban attól, hogy komoly, művészi kiképzés nélkül művészi fejlődése alaptalanná válhat, ismét visazament Hollósyhoz, hol egy folytában 5 évig tanult, a két utolsó év nyarán a megalakult nagybányai festőkoloniában is. Mivel azonban egyrészt a társadalmi berendezkedés idealizmusát zavarta, másrészt a művészi tanitási rendszerben — s magában a művészetben levő zavarok ki nem elégitették, magányba vonult vissza, hogy tisztázza gondolatait. A magányban eltöltött 2 év után Oroszországba ment Tolstoi Leohoz Jasnaja Poljánara, mely döntő lépés volt azen gondolathoz, hogy a társadalmi élet csak művészi alapon oldható meg — ter-

76	Val Sugana	vizfestmény	500.—
77	Öreg asszony	rajz	700.—
78	Trient.	szinesrajz	400.—
79	báró Kövess tábornagy arcképe	„	1000.—
80	Paris	tollrajz	500.—
81	Rohamcsapat	rajz	300.—
82	Rouen	tollrajz	400.—
83	A belgrádi vár romjai	rajz	300.—
84	„Akit a sors megviselt“ (keret nélküli levonat K 120.—)	ered. rézkarc	160.—
85	Capri	ered. rézkarc	160.—
86	Posilippo	„ „	160.—
87	Ponte vecchio	ered. szines fametszet	150.—
88	Nyári est az Arno partján	„ „	150.—
89	Két ex-libris		100.—
90	„ „		100.—
91	dr. Balkay alezredes arcképe	rajz	m. t.
92	A vöröstoronyi szoros szénrajz		500.—
93	Magyar kancsók szin. r.		300.—
94	Pest pastell		300.—
95	A Várhegy szin. r.		300.—

MDK

Conrad Gyula

az Egyesület tagja

Magy. Rézkarcoló Müvészek Egy. 25. kiáll.
Szalmássy Gal. 1948. febr.

MDK

Conrad Gyula

A Kalimegdan kapuja, szin.rajz

Hmalinat. Albániában, gouache

Árv. Közl. 4.rk.sz. szept. 91.sz. 17 l.
1939.

MDK

Conrad Gyula

Aratók, akv.
Zirc, akv.
Szent-Endre, akv.
Dunai tájkép, akv.

Kévá XX. kiáll. N. Szal. 1929. febr.
19 1.

MDK

Conrad Gyula festőmüv.

Zebegény, akv.
Öreg asszony, akv.
Estefelé, akv.
Erdőben, akv.
Templom előtt, akv.
Nyári reggel Zebegényben, akv.

Róma XX. kiáll. N. Szal. 1929. febr.
19 1.

Conrad Gyula

BH. 936. III. 1.

* (Magyar képzőművészek sikere Amerikában.) A Clevelandban rendezett nemzetközi grafikai kiállításon a Magyar Rézkarcolóművészek Egyesülete testületileg vett részt és azon: *Conrad* Gyula, *Ferenczy* Valér, *Kaveczky* Zoltán, *Komjáti* Gyula, *Molnár* C. Pál, *Patkó* Károly, *Pohárnok* Zoltán, *Szönyi* István, *Vadász* Endre, *Varga* Nándor, *Weil* Erzsébet és *Zádor* István összesen 28 művel szerepelt. Az egyesület most a kiállítást rendező Cleveland Print Makers (a clevelandi grafikusok) titkárától hivatalos levelet kapott, amely szerint a nemzetközi grafikai kiállításon a magyar anyag oly magasszínvonalú volt, hogy azt *kvalitásban egy más nemzet kollekciója sem érte el.* Az egyesület ez okból tagjainak tagilletményéül *magyar rézkarcot* választott: *Vadász* Endre *Hajók a folyón* című rézkarcát.

BH. 936. III. 1.

Conrad Gyula

— **Magyar grafikusművészek sikere Amerikában.** A Clevelandban rendezett nemzetközi grafikai kiállításon a Magyar Rézkarcolóművészek Egyesületének tagjai közül Conrad Gyula, Ferenczy Valér, Kaveczky Zoltán, Komjáti Gyula, Molnár C. Pál, Patkó Károly, Pohárnok Zoltán, Szőnyi István, Vadász Endre, Varga Nándor, Weil Erzsébet és Zádor István, összesen 28 művel vett részt. Az egyesület most a kiállítást rendező Cleveland Print Makers (a clevelandi grafikusok) titkárától hivatalos levelet kapott, melyben szószerint a következőket írja: „Tudatnom kell Önökkel, hogy a nemzetközi grafikai kiállításon a magyar anyag oly magasszinvonalu volt, hogy azt kvalitásban egy más nemzet gyüjteménye sem érte el és még az amerikai csoport is csak számarányban multa felül. Egyesületünk ez okból tagjainak illetményeül egy magyar rézkarcot választott. Vadász Endre „Hajók a folyón" cimü rézkarca igy 260 amerikai mügyüjtő lakásába került s olyan helyen fogja hirdetni a magyarok müvészetét, ahol eddig arról keveset tudtak."

Ujság 936. III. 6.

Cotinot Cyrille

Uzès, le 25 Mai 1916.

MDK

Conrad Gyula festőmüv. ügyvez. tag

Kéve XX. kiáll. H. Szal. 1929. febr.
1.

MDK

Conrad Gyula festőművész

Kéve XX. kiáll. N.Szal. 1929. febr.
3 l.

MDK

Conrad Gyula grafikus

Magyar müvészek sikere Svájcban. Esti Kurir, 1924. jul. 13. 8 l.

MDK

Conrad Gyula

Scutari, sz.rajz

Török kávéház, sz.rajz

Róma, sz.rajz

M.Studio 1. graf. kiáll. 1921. márc.

7 l.

MDK

Conrad Gyula

Esztergomi bazilika, rk.

Mohács emléke, Ernst muz. 84.kiáll. 1926. szept.
13 l.

MDK

Conrad Gyula

Nápoly, rk.

Alkonyat a Polisipón, rk.

M.Studio 1. graf. kiáll. 1921. márc.

7 l.

Conrad Gyula grafikus M.D.K.

47-62 ig A nagy Alföld; Aratási idő; Viharos este (rétre); Földművesek; Tél a Dunánál; Vizimalom; Templomrentelés; Hajógyárban; Zivatar, Alkonyat Posiliponál, Capri; Lux ex tenebris; Tivoli; Mezőkövesdi parantasszonyok, Buda ostroma, Ostern;

Ungarische Graphik. Dev: J. Conrad. Zürich 1924, 5,

MDK

Conrad Gyula

Elek Artur: Uj magyar grafikai művészet.
Erdélyi Helikon, 1930. jan. 16 l.

MDK

Conrad Gyula

M.Kiss P: M. fametszők. Szab.Müvészet, 1947.
11.sz. 2e4 l.

MDK

Conrad Gyula

könyvdiszitések

Bálint A: cikke. Nyugat, 1921. jan. 16. 1.sz.

162 l.

MDK

Conrád Gyula
Őszi szántás, fam.

Szé m.Muz.
Nemzetközi modern metszetkiáll. Grafikai Oszt.
kiáll. 19o7. jun. 27 1.

Conrad Gyula

Fahordó Erdélyben ,fametszet

A XIX-XX. század magyar grafikája 1924. június
Orsz. Szépmüv. Muzeum katalogusa

Conrad Gyula

Volosca, rézkarc

A XIX. -XX. század magyar grafikája 1924. junius Orsz.Magy.Szépsův.Muzeum katalogusa 10 lap

MDK

Conrad Gyula

Nichaus: De Telegraaf. 1921. máj.29.

MDK

Reprodukciók.

Magyarorsz. művészeti csop-jainak hiv. tárgymutatója. St.-Lomisi kiáll. 1904.

1.

MOK

Conrád Gyula, dicséretet kapott

Nagy. művészet a san-franciscoi kiállításon.
Az Újság, 1916. okt. 27. 14 l.

Conrad Gyula festő M. D. K.

Margit kid. vízfesz 45 x 36 cm.

Gyedy Lukács és neje hagyatéka. Az Ernst
bus. Aukciói XXII. Bp 1923 8

MDK

Conrád Gyula

A kisoroszi parton, szinez.rajz

Szentendrei festők 2. kiáll. Ferenczy K. Muz.
1952. okt.

MDK

MOK

Conrád Gyula, festő.

122. Rakodó part. Of.
189. Csendes vízben. Fam.
195. Ősz után. Monotypia
196. Magyar cypressek. Fam.
244. Jegenyefák árnyéka. Of.

A Szegedi Képzőműv. Egy. műkiáll. – Szeged. 1907. III. 15.
Kat. 12. 14. l.

MDK

Conrad Gyula, Zsolt

122. Rakodó part. Gf.
189. Csendes rácsen: Fam.
195. Szó után. Szemelyzeti
196. Magyar cyprusok. Fam.
244. Jegenyefák árnyka. Gf.

L. Szegedi Tisztmúz. Egy. múzeum. Szeged, 1907. III.
Kat. 12. 14/5 L

MDK

Conrád Gyula

Dávid és Betseba, fam.

Tél, rézk.

Kilátás a Várból, rézk.

M.Rézkarcolók Egy. Szépműv. Muz. 1946. jul. 5 l.

MDK

Conrád Gyula

Mária a gyermek Jézussal, fam.

Három királyok, fam.

M.Rézkarcolók Egy. Szépmüv. Muz. 1946. jul. 5 l.

MDK

Conrád Gyula

A Margitszigetről, fam.

Kilátás a Gellérthegyről, fam.

M.Rézkarcolók Egy. Szépmüv. Muz. 1946. jul.

5 l.

Conrad Gyula, a ~~Magyar Richard-~~ testő és grafikus

~~művének Egyesületének igazgatója.~~

Magyar Nemzet.

1946. VIII. 17.; II. évf. 183.

(: Hir. :)

Conrád Gyula grafikus

Népszava XXXVIII.1910 jan.6.
4 sz. 6 lap.
Grafikusok tárlata.

C o n r a d Gyula grafikus

Magyar Grafikusok Egyesülete
pénztárosa

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
141.

Conrad Gyula grafikus

Magyar Müvészet 1925.44-48.o.
Müvészetünk a külföldön.

Conrád Gyula grafikus

Népszava XXXVIII.1910 jan.6.
4 sz. 6 lap.
Grafikusok tárlata.

XX. a.

Conrád (Gyula dr.)

grafikus

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. k. 242. l.

a Művészeti folyóirat.

Conrád Gyula festő"

Magyar Müvészet 1927.666.o.
Magyar rézkarcoló-müvészek szereplése Itáliában.

Tortez ? francia festő Ybl

Budapesti Hirlap,1882,X.5.

274.sz.3.o./Sz.és M./

Conrad Gyula grafikus

Magyar Művészet 1925.232.o.
Conrad Gyula:A Magyar Rézkarcolómüvészek Egyesülete.

Conrad Gyula (1877 —)

grafikus

Reme de Hongrie

1910. III. ann. V. t. 504–505. l.

Tavassi Tárlat a Nemzeti Szalonban.

Művészek, XX. sz.

Conrad Gyula grafikus (fametsző)

Hungarian Quarterly, 1936.

Vol. 1. No. 2. 322 - 331 l.

Dercsényi Dezső: Modern magyar fametszők.

Rézkarc. Vihar. Conrad Gyula.

Magyar Müvészet 1925. 490-493. o.
A magyar grafika amerikai bemutatója.

Grafika

Naptár - Szerk. Conrád Gyula

Tér és Forma, 1930

III. évf. 211.

A Magyar könyv és Reklámművészek társaláya.

MDK

Conrad Gyula

Tiz magyar rézkarc. Ujság, 1926. ápr. 21.

MDK

Conrad Gyula

Vihar

Aratók

Magy. grafikusok sikere külföldön. Magy. Művészet, 1927. 6.sz. 43o l.

Conrád Gyula grafikus

Népszava XXXVIII.évf.1910
jan.6.

4 sz. 6 lap.

Grafikusok tárlata.

Conrád Gyula grafikus

Népszava XXXVIII.évf.1910 jan.11.
8 sz. 4-5 lap.

Tárlatok.

Művészi élj: Nemzeti Szalon grafikai kiállítás.

Conrad Gyula

Művészet I. évf. 1906. 212. l.

Conrád Gyula. grafikus

Művészet. 1907. 268. l.

Conrad Gyula grafikus

Magyar Művészet, 1927

429-430.o.

Magyar grafikusok sikere külföldön.

Conrad Gyula grafikus

Pesti Hírlap. 1925. nov. 28.

Magyar művészet Stockholmban

Conrad Gyula grafikus

Pesti Hirlap. 1925. nov. 29. 4

k. k. l. A Kéve mi Eiáchtada

Conrad Gyula grafikus

Pesti Hirlap. 1926. márc. 2. 8

a Kéve első vidéki reprezentatív

kiállítása

Conrad Gyula grafikus

Magyar Művészet, 1927

666.0.

Magyar rézkarcoló-művészek keresztény Stáliában.

Conrád Gyula grafikus

Tér és Forma, 1930

III. évf. 21.

A Magyar könyv és Reklámmű-vészek Táblaalja.

„Szántás." Csorba Gyula.

---

részlete

Magyar Nemzet.

1949. VII. 6., 5. old.

(: Kér. :)

Magyar grafikai kiállitás. Stockholm 1925.

Magyar Müvészet 1925. 232. o.
Conrad Gyula: A Magyar Rézkarcolóművészek Egyesülete.

Conrad Gyula, festő és grafikus; szül. 1877 jún. 25-én Budapesten. Az evangelikus gymnasium elvégzése után a budapesti kereskedelmi akadémián fejezte be tanulmányait. A festészetben teljesen autodidakta. Látogatta ugyan az esti akt-tanfolyamot a mintarajziskola és rajztanárképzőben, de csak nehány hónapig. 1905—7-ben évenként 1200 koronás állami ösztöndíjjal Münchenben tartózkodott. 1906-ban s 1908-ban a Nemzeti Szalon grafikai kiállításain fametszeteivel egy-egy 250 koronás állami díjat nyert. A Műcsarnokban 1903 óta szerepel s e mellett a Nemzeti Szalonban is (1902-től) gyakran kiállít. Külföldi kiállítások közül részt vett 1906-ban a milanoi nemzetközi tárlaton, 1908-ban Berlinben a magyar grafikusok csoportjában és Londonban a magyar kiállításon. 1909-ben Olaszországban volt tanulmányúton. 1912-ben az Aquarell- és Pastellfestők és a Grafikusok Egyesülete által a Műcsarnokban rendezett kiállításon A velenczei óratorony cz. művével az állami grafikai díjak egyikét nyerte. Legjobb munkáit a budapesti Szépművészeti Múzeum szerezte meg, melyek közül Erdélyi fahordás (eredeti fametszet, 1906), Aratók (ered. fametszet, 1905), Folyó partján (ered. rézkarcz, 1905), Alkonyat (ered. mezzotinto, 1905), Müncheni külváros (színes fametszet, 1907), Hajógyárban (ered. rézkarcz, 1908), Margithíd (ered. rézkarcz, 1908), Csendes vizeken (ered. színes fametszet), Kisvárosi fogadó (színes fametszet), Itatás (színes fametszet, 1908), Alkonyat a Posilippon (rézkarcz, 1913) és Capri (rézkarcz, 1913) a jelentékenyebbek. Egy fametszetét a müncheni königl. Kupferstichsammlung vette meg.

Az eredeti grafika úgy erkölcsileg, mint anyagilag több eredménynyel kecsegtetvén őt, évek óta csaknem egészen a grafikának szenteli idejét, s főleg a színes fametszetet kultiválja. Mesterei e téren a japánok, akik színben és formában felülmulhatatlanok a fametszésben.

MDK

Conrád Gyula

egy kőrajza repr.

Varga N.L: Ismertető a művészi grafikához. Bp.1943.

MDK

Conrad Gyula
5 mü

Second International Exhibition of Prints. The Print Club of Philadelphia, 1929.

CONRAD GYULA GYÜJTEMÉNYE.

Conrad Gyula annak a magyar művészgárdának tagja, amely nemes lelkesedéssel, kitartó energiával és teljes technikai készültséggel kultiválja a grafikus művészetek legkülönfélébb ágait. Ugyanaz a könnyedség jellemzi litográfiáit, mint rézkarcait és fametszeteit, amelyekkel aránylag rövid idő alatt hivta fel magára a képzőművészet amatőrjeinek figyelmét.

Conrad Gyula 1877 junius 25-én született Budapesten. Már kora ifjuságában nagy szeretettel rajzolt és hamarosan Vajda Zsigmond festőművész esti aktóráiban dolgozik szorgalmasan és kitartóan. Szorgos munkájának eredménye gyorsan feltünt; 1904-ben a Műcsarnok tárlatán mutatta be grafikai lapjait. Osztatlan tetszésben részesültek ezek; megvásárolta a lapokat a szépművészeti muzeum is, amely később Conrad munkáinak még sok értékes darabját szerezte meg.

Ugyanez év tavaszán a fiatal művész állami ösztöndijjal Müchenbe utazott, ahol a bajor királyi metszetgyüjtemény vásárolta meg egyik legjobb munkáját.

A **„Nemzeti Szalon.**-ban rendezett grafikai kiállitásokon kétszer nyert állami dijat, 1912-ben pedig a Műcsarnokban a grafikai dijat Conradnak itélték oda.

A háboru kitörésekor a művész mint századparancsnok a szerb harctérre került, majd később részt vett az orosz front harcaiban és mint csapattiszt a Bruszilov offenziva sulyos küzdelmeiben megbetegedvén, — hosszu frontszolgálat után hazakerült. — Művészi munkásságának méltánylásakép a cs. és kir. sajtóhadiszállás művésztagjai közé nyert beosztást és mint ilyen végigjárta az orosz frontot, a hol Kövess tábornagy vezérszállásán 4 hónapig dolgozott, majd legutóbb Délalbánia festői, de vad vidékén járt, a hol egymásután szivta magába az erősebbnél erősebb impressziókat.

1	Hetivásár Beratban	olajf.	3500.—
2	Parasztkancsó virágokkal	„	2400.—
3	Mezei virágok	„	2400.—
4	Mályvakert	„	2200.—
5	Albán utczai árusok	„	2600.—
6	Tavasz Beratban	„	2200.—
7	A berati vásár	„	2400.—
8	Napsütéses utca	„	2400.—
9	Kilátás az ablakomból	„	2000.—
10	Vihar előtt	„	1800.—
11	Zsibvásár Scutariban	„	2400.—
12	Utczai élet Scutariban	„	2400.—
13	Kikötőben	„	4000.—
14	Biedermeier Interieur	„	magánt.
15	Sigmundskron Dél-Tirol	szines rajz	700.—
16	Üres falak marednek az égnek	vizfestm.	800.—
17	Kihalt falu	„	700.—

18	Mesticanesti	szines rajz	500.—
19	Ágyuharcz a Sugana völgyben	rajz	500.—
20	Romok eltakaritása Tirolban	szines rajz	400.—
21	Kávéházi alakok Scutariban	rajz	300.—
22	Ellenséges repülő közeledik	rajz	400.—
23	Délalbánia hegyvídéke	gouache	500.—
24	Durazzo	szines rajz	400.—
25	A Kalimegdán kapuja Zimony felé	rajz	400.—
26	Ezredparancsnokság a karinthiai fronton	gou.	500.—
27	Török hid Beratban	rajz	700.—
28	Dohányárusok Beratban	rajz	700.—
29	Utczasarok Beratban	rajz	500.—
30	Elhagyott fészek	vizfestm.	600.—
31	Udvarrészlet Délalbániában	szines rajz	600.—
32	Berat	rajz	500.—
33	Öreg mecset Skutariban	„	500.—
34	Albánok egy kaffanában	„	400.—
35	Török vár Délalbániában	„	500.—
36	Kávézó albánok Beratban	„	400.—
37	Berati részlet	„	300.—
38	Vásár Beratban	„	400.—
39	Tábori őrs Tirolban	„	400.—
40	Gabonavásár Beratban	„	300.—
41	Vásárosok	„	300.—
42	Nyüzsgő tömeg	„	400.—
43	Fapiacz Albániában	„	300.—
44	Berati kávéház	„	300.—
45	Albán utczai árusok	„	300.—
46	Albán mecset	„	500.—

47	Utczarészlet Scutariban	szines rajz	400.—
48	Lengyel paraszt hósipkában	rajz	300.—
49	Tábor az erdős Kárpátokban	„	500.—
50.	Paraszt interieur Bukovinában	„	500.—
51	Fatemplom Kirlibabán	„	400.—
52	Romok és üszkök	szines rajz	400.—
53	A páncélvonat vezetője	rajz	400.—
54	Tanulmányfej	„	300.—
55	A Hunyady kapu Belgrádban	szines rajz	600.—
56	A Kalimegdán	rajz	600.—
57	Repülők harca Tirolban	„	600.—
58	A messzehordó ágyu	„	300.—
59	A rombolás képe (Bukovina)	„	500.—
60	Öreg ruthén	„	400.—
61	A tudós rabbi	„	500.—
62	Kövess tábornagy vezérszállása a Kárpátokban	„	500.—
63	Lemondás	„	600.—
64	Elhagyott orosz vasuti állomás	„	500.—
65	Esthangulat a kalváriánál	„	700.—
66	Öreg bukowinai paraszt	„	400.—
67	Mármarosi paraszt	„	400.—
68	Bukowinai rabbi	„	500.—
69	St. Etienne du Mont. Paris	„	400.—
70	Ima a békéért	„	500.—
71	A behavazott tarvisi állomás	„	400.—
72	Hella	„	300.—
73	Bukovinai parasztleány	„	400.—
74	Huzul parasztlegény	„	600.—
75	Ruthén paraszt	„	600.—

Conrad Gula

46

Szépm. Muz.

#

A Parlament a Halászbástya ablakából, rézk. (1946)

Karácsonyi üdvözlet, fam. (1948)

A Szépmuv. Muz. graf. gyűjtben a következő műnek vannak-

[ ]

I ~~X~~ Conrad Gyula

1919 illustrálta

Krudy Gyula

Pesti cikonyv.

~~Bp. 1920.~~

~~illustráció~~

c. művét c.

1921.

Kisfaludy Kárdy Pártutók c.

szinművét

Conrád Gyula festő és grafikus; sz. 1877. jun. 25. Bpestem. A bpesti ev. gimnázium növendéke volt, majd elvégezte a kerkedelmi akadémiát s szülői kívánságára banktisztviselő lett. Közben Vajda Zsigmond ~~festő~~ iskolájában tanult festeni, majd Olgyai Viktor vezette be a különféle graf. eljárások ismeretébe. 1906. eredeti fametszetével állami díjat és utazási ösztöndíjat nyert. 1907. Münchenben majd Párisban tanult s figyelmét a fametszés felé ~~fordult~~ fokozottabb mértékben fordult a. E technikában készült egyik művét a münchenni kis. mértszegyűjtemény részére vásárolták meg. 1908. ugyancsak a Nemzeti Salonban ~~eredeti~~ fametszetével nyert újabb állami díjat. 1909. Olaszországban volt tanulmányúton. 1912. a M. Akvarell- és Pastellfestők és a Grafikusok Egyesülete által a Muszar-

1905. rézkarcával,

1906. a milánói nemzetk. kiáll. Tasson dicsérő valevelet kapott

a japán színes fametszés felé.

174

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése
Balassagyarmat Nógrád m.	ev. templom

nokban rendezett kiállításon
A belencei óratorony c. rézkar-
cát az állami grafikai dí-
jak egyikével jutalmazták.
Az első világháborúban
eleinte mint csapattiszt
szolgált, majd a cs. és kir.
saptóhadi szállás művésztag-
jai ⊥ köze osztottak be. Hosszabb
ideig dolgozott Kövess tá-
bornagy vezérszállásán s
legutóbb Albániában. ✗
1924. rendezte a m. gra-
fikusok nagy sikerű
zürichi kiállítását, 1927
pedig részt vett a firen-
zei nsk. graf. kiállítás
m. osztályának rendezé-
sében. C. szervezte ~~art~~
sok kiállítást, amelyet
Rézkarcolok Egyesülete
a külföldi grafikai
egyesületek közreműködésé-
ével m. grafikus művészek
műveiből az 1920-30-as évek-

✗ Mint a M. Rézkarcoló Művészek Egyesületének titkára

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Fényrép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

ben Amerikában, ~~Japánban~~
s ~~az~~ Europa északi ~~Europai~~ államai-
~~nak~~ban rendeztek. A
Tokióba küldött m. gr. kiállitás
egész ~~anyagát~~ az ottani művészegyesület
japán művészek munkáiést
~~szer~~ cserébe szerezte meg s
a tokioi muzeumnakajánd-
ékozta. C. F a barcelonai
világkiállitáson (1929)-
bronzérmet, 1930. a
M. Könyv és Reklám-
művészek Társaságától
elismerő oklevelet, kapott.
Gulyás P. szerint 1940-ig a M.
Leszámitoló és Pénzváltó
Bank cégvezetője volt.
1945. után elköltö-
zött a fővárosból s Szenten-
drén telepedett meg.

1913. adta ki Tavasz
Romában c. 6 színes
kőrajzát, 1920 (~~?~~) Buda-
pest I ~~ön~~, 1925. Magyar
Föld c. rézkarcsoro-
zalát - és 1926. Bpest II.

F a vársói magyar
kiállitáson (1927)
Mendelson honorablet,

3220

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése	
Eperjes, Szím mu,	Főutcai ház	j

Pengő

89 **Catechismus Tunchinensis.** – Catechismus pro iis, qui volunt suscipere baptismum in octo dies divisus. Ope sacrae congregationis de propaganda fide in lucem editus. Ab Alexandro de Rhodes é Societate Jesu, ejd. que S. Congreg. Missionario Apostolico. Romae, typis sacrae congreg. de prop. fide, 1651. Pergtbd. 4°. **250.–**

Gut erhalt., vollst. Exemplar dieses höchst. seltenen für Missionäre gedruckten Catechismus in lat. u. chinesischer Sprache.

90 **Chamisso Adelb. v.** Peter Schlemihl's wundersame Geschichte. Nach des Dichters Tode neu herausg. von J. E. Hitzig. Stereotyp Ausgabe mit Holzschnitten (von Adolf Menzel) Nürnberg (1839.) broch. 8°. **20.–**

91 **Champollion le Jeune, J. Fr.** Monuments de l'Égypte et de la Nubie, d'aprés les dessins éxecutés sur le lieux. Publ. sous les auspices de Guizot et Thiers, par une commision spéciale. 5 volumes (1.–4.: Planches, 5.: Prisse E. Monuments Égyptiens, bas-reliefs, peintures, inscriptions etc. Pour faire suite aux Monuments de l'Égypte (Paris, Firmin Didot, 1835 –1847. 4 magnifique reliures: d. veau de l'époque, Vol. 5. en d. toile. Imp. in Folio. **Elkelt.**

Cet ouvrage splendid contient frontispice color. et 562 (au lieu de 567) planches gr. s. c. (dont 55 en couleurs) Graesse II. 116. et V. 449.

92 **China.** – Novissima Sinica historiam nostri temporis illustratura. In quibus de christianismo publica nunc primum autoritate propagato missa in Europam relatio exhibetur etc. tum et de bello Sinensium cum Moscis ac pace constitura explivantur. Edente G. G. L. Ed. II. 2 partes. (II. Icon regia monarchae Sinarum nuno regnantis. Ex Gallico versa.) S. 1. 1699. (Beschäd) alt. Hpergt. 8°. Mit Titelkupfer. **36.–**

93 **Chronicon Budense.** Post elapsos ab editione prima etc. secundam adornavit, textum recogn. notis illustr. lemmata ac indices adiecit, et praefatus est: **Jos. Podhradczky.** Budae, 1838. fzve. n. 8°. **15.–**

94 **Ciampini, Joan.** De sacris aedificiis a Constantino Magno constructis. Synopsis historica. Romae, ap. J. J. Komarek Bohemum typogr., 1693. alt. Pergament. Folio. – Mit 34 z. gr. T. gefalt. Kupfrtafeln. – Graesse I. 155. **120.–**

Pengő

95 **Cicero.** Tusculanae questiones novissime. Cum comentariis Phil. Beroaldi etc. Venetiis, B. A. Bindonos, 1525. brosch. kl. Folio. **50.–**

Schöne Ausgabe. Titel in Rotdruck mit hübscher Holzschn. Abbildg. Im Text 4 Holzschnittbilder. Stellenw. unbed. Wurmstiche.

96 – Tullii Ciceronis trium orationum pro Scauro pro Tullio pro Flacco partes ineditae. Invenit recensuit Angelus Maius. Mediol. 1814. broch. gr. 8°. **12.–**

1 rézm. melléklettel. Ceruzabejegyzéssel: Kazinczy Gábor ajándéka.

97 **Cicero.** – Az üdősb Kátó vagy M. T. Cicerónak beszélgetése az öregségről. Magyarázta **Virág Benedek.** Pest, 1803. fvász. 8°. **12.–**

98 **Cluverus, Ph.** Introductio in universam geographiam tam veterem, quam novam, olim studio et opera Joh. Bunonis multis locis emendata etc. nec non 46 tabulis geographicis aucta. Jam vero non solum notis interpersis sed atque emendatior á Jo Fr. Hekelio. Guelferbyti, Joh. Bismarci, 1686. alt. Pergament. 4°. Mit Titelkupfer u. 46 Kupferstichkarten. SS. 33–340. De Pannonia. **36.–**

99 **Collection Spitzer.** Catalogue des objets d'art et de haute curiosité. Antiques du Moyen Age et de la Renaissance. Catalogue de vente publique. 2 tomes in 4-rel. d. veau avec 68 planches in folio rel. d. toile. Paris, 1893. **150.–**

100 **Comenius Joh. Amos.** Janua linguae latinae reserata aurea, in usum scholarum Hungariae per Steph. Benjamin Szilágyi. Editio recens. Debreczini, 1729. régi fbör. 8°. Latin szöveg szemben álló magyar fordítással **24.–**

101 **Conrad Gyula.** Tavasz Rómában. 6 eredeti szines kőrajz a művész sk. aláírásával minden lapon. Térey G. előszavával. Bpest, 1913. ered. ivászonmappában. Folio. 120 számozott pld-ban megjelent művészi kiadvány (22. sz. a művész sk. ajánlásával) **50.–**

102 **Cornides, Daniel.** Vindiciae Anonymi Belae regis notarii. Editae, auctae a I. Christ. Engel. Budae, 1802. fzve. 4°. Cornides kicsiny

159. sz. Lot. 1942

Pengő

1894. jun. 3. Tordán, 1894. fbőr. 8°. Számos képpel. **15.–**

69 **Botka, Theodor.** Notitia diplomatica veteris constitutionis comitatuum praecipue anecdoto vicecomitum et curiali instituto illustrata. Pestini, 1831. fvász. 8°. (Hozzákötve:) **Belnay, G. A.** Reflexiones cunctorum Hungariae civium non nobilium adversus illud diplomatis punctum etc. s.l. 1790. **25.–**

70 **Bradford, T. G.** A comprehensive atlas geographical, historical and commercial. **Boston,** 1835. (etw. beschäd.) gepr. orig. Lederbd. 4°. Mit 76 Kupfertafeln. **150.–**

Interessantes und wichtiges Karten-Werk f. d. Geschichte d. Handels, Verkehrs, Industrie u. Landwirtschaft. D. grösste Teil d. Kpfrtafeln sind schön kolor. Karten d. Staaten aller fünf Welltteile.

71 **Bramers, Leonaetr.** Zeichungen zum Tyl Ulenspiegel. Hrsg. v. E. W. Bredt. Mit 72 Kunstbeilagen. Lpg., 1924. or. Lwd. 4°. **40.–**

72 **Brandes, G.** L'école romantique en France. Trad. sur la 8. ed. allemande par A. Topin. Préc. d'une introduct. par V. Basch. Berlin–Paris, 1902. broché. In 8°. 395 pages. **12.–**

73 **Brie, Friedr.** Die nationale Literatur Schottlands. Von d. Anfängen bis z. Renaissance. Halle S., 1937. br. gr. 8°. **14.–**

74 **(Bry, Theod. de)** Historia chronologica Pannoniae, res per Hungariam et Transylvaniam bello gestas. Icones á Joan. Jac. Boissardo delineatas. Addita est tabula chorogr. totius Hungariae nova etc. Francof., 1608. biegs. Pergt. 4° **280.–**

Ezen ritka és grafikai szempontból is nevezetes műnek szép teljes példánya rézm. címképpel, Magyarország nagyalaku térképével, 11 rézm. arcképpel és 10 rézm. városképpel (t. k.: Vác, Hatvan, Eger, Tata, Pápa, Győr, Filek stb.) gyönyörű levonatokban a hírneves de Bry rézmetsző műhelyéből. A mű ezen 2-ik kiadását Apponyi nem említi.

75 **Buat, General.** Ludendorff. Mit 1 Abbildg. Lausanne, 1920. broch. 8°. 298 Seiten. **8.–**

76 **Bucsay Mihály.** Szemian Mihály tanulmányútja 1770–74-ben Halléban, Jénában és más hét német egyetemen, uti emlékkönyve alapján. Bpest, 1942. rve. 8°. Német kivonattal. **3.60**

77 **Budai Ésaiás.** Magyarország históriája. 3 kötet. Debrecen, 1808–1812. csinos régi fbőrktsek. 8°. I. Magyarország históriája a mohátsi veszedelemig. 2. kiad. II. A mohátsi veszedelemtől fogva Buda visszavételéig. III. A felső ausztriai ház örökös uralkodása. **24.–**

Pengő

78 **Budai Ferentz.** Magyarország polgári historiájára való lexicon a XVI. század végéig. 3 kötet. Nagyvárad, 1804–1805. régi félbőrkötések. 8°. **45.–**

79 **Budapest** 1849. ápr. 24-én történt visszafoglalása alkalmából megjelent Pesti Hirlap szám a nemzeti szinekben (piros és zöld nyomással) kiadva. Igen ritka. **25.–**

80 **Budenz Album.** Budenz József XXV. éves nyelvészeti működése emlékére. Kiadják tanítványai. Arcképpel. Bpest, 1884. erős fbőrkötés. 8°. **18.–**

81 **Bük Sigmond–Pálóczy László.** Az 1832–36. években Posony városában tartott ország gyűlésére Borsod vmegye közönsége által küldött követ urak által tett követi végső tudósítás. Miskoltz, 1836. fve. 8°. **50.–**

Az egyik követ következő sk. ajánlásával: „Tisztelve szeretett barátjának Deák Ferenczenek Pálóczy László."

82 **Burckhardt J.** Der Cicerone. E. Anleitung z. Genuss d. Kunstwerke Italiens. Neudr. d. I. Aufl. mit Portr. 3 Teile. Lpg, 1907. or. Lwdbde 8°. **25.–**

83 – Erinnerungen aus Rubens. 2. Aufl. Basel. 1898. or. Lwd. 8°. **8.–**

84 **Burke, Edm.** Bemerkungen über die französische Revolution u. d. Betragen einiger Gesellschaften in London bey diesen Ereignissen. Aus d. Englischen übers. Wien, 1791. br. gr. 8°. Mit 1 Kupferstichportr. **20.–**

85 **Burlamaqui, J. J.** Principes du droit naturel. 2 parties. Genéve, 1747. Cart. anc. (endomm.) in 4°. **50.–**

86 **Cabanés.** Le cabinet secret de l'histoire. Nouv. éd. revue et trés augm. Av. 14 gravures hors texte. 2 tomes. Paris, 1906. br. in 8°. **15.–**

87 **Carey, H. C.** Principles of social science. 3 vols. Philadelphia, London, 1858–65. orig. cloth. L. 8vo. **25.–**

88 **Caro, E.** Essai sur la vie et la doctrine de Saint Martin le philosophie inconnu. Paris, 1852. d. veau. in 8°. (Du Mysticisme au XVIII. siécle.) **12.–**

Ranschburg Gusztáv antiquar könyvkereskedése, Budapest, IV. Ferenciek tere 2.

Conrad Gyula

részt vett az alábbi kiállítason

Los Angeles [1932.?]

Conrad Gy:

Tavasz Rómában,
6 erel. sz. kőrajz, Tehay
Gábor elnevával. Folio.
13 p. 1913.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Conrád Gy. illusztrálta:

Kisfaludy K.: A pártütők. Vígjáték. Bp. 1920 Rózsaországi kiadás

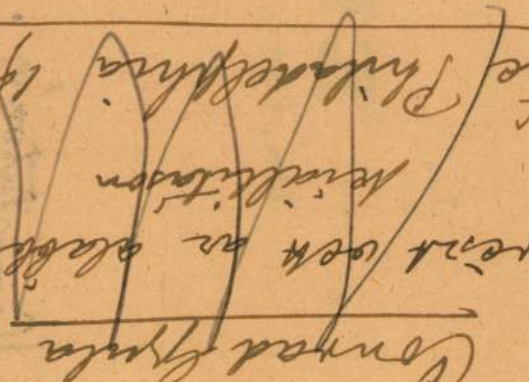

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Nyomtatvány.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Conrad Gyula

1918. szept. kollektív kiáll. a Nemzeti Szalonban. A N. Szalonban rendezett graf. kiállításokon kétszer nyert díjat, 1912-pedig a Műcsarnokban kapta meg a graf. díjat. A háboru kitörésekor mint századparancsnok a szerb harctérre került, majd később részt vett az orosz front harcaiban és mint csapattiszt a Bruszilov offenzíva sulyos küzdelmeiben megbetegedvén, hazakerült. A cs. és kir sajtóhadiszállás művésztagjai közé nyert beosztást és mint ilyen végig párta az orosz frontot, hol Kovess tábornagy vezérszállásán 4 hónapig dolgozott, majd legutóbb Délalbánia fehtői vidékén járt.

Ausztrál

95 műve volt kiállítva, olajf., rajz és vízf. rézkarc.

Nemzeti Szalon 1918. szept.

kiáll. kat.

~~bábolnai V. 186.~~

Conrád Gyula

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. ~~44~~, ~~232~~ ~~3~~, ~~435~~, ...

~~491 2.~~

~~1926. 418.~~

~~1927. 430~~ 666. l.

~~1928. 404~~

~~1930. 122, 124~~

~~1931. 246~~, 250

~~1929. 115~~

~~1937 202, 212, 213,~~

~~224-226~~ l.

-2664

2663. A. Fontana
Jelenkori művész.

2663. Hebe.

Az Ifjuságnak egész alak
nője, kissé balra fordultan
a mellette álló sas a bal ke
a nectárt, melyet a ~~félig~~ fe
csóból öntött. Diadémát és n
lanak, inge bal válláról lec
~~[illegible]~~ a sziklára vete
nyek diszlenek. Jelzése hátu

Márványszobor, magasság
Gillming Hermina ajándé

III 3-

Pl
Ajánd 1905

Sz. n. 1624-905

Conrád Gyula

Kovács

A MAGYAR RÉZKARCOLÓ MŰVÉSZEK EGYESÜLETE TAGJAI:

~~Aba Novák Vilmos~~	Margit-körut 54.
F. Antal Elemér	I. Németvölgyi ut 55.
Baranski E. László	VIII. Kőris ucca 6.
Bayer Ágost	I. Horthy Miklós ut 10.
Beron Gyula	Paris
Barcsay Jenő	VI. Benczur ucca 2.
Boldizsár István	V. Személynök ucca 7.
Conrad Gyula	II. Margit kőrut 5.
Csóka István	VII. István út 81.
Derkovits Gyula	VI. Hunyady tér 10.
Divéky József	Zürich Hotze Str. 35.
Erdey Viktor	VII. Dohány ucca 57.
Ferenczy Valér	VII. Dohány ucca 57.
Fáy Dezső	II. Kékgolyó u. 20 B.
Gallé Tibor	III. Lajos ucca 92.
Istokovits Kálmán	II. Nyul u. 6.
Kozma Lajos	V. Ujpesti rakpart 4.
Kmetty János	VIII. Szüz ucca 5.
Komjáti Gyula	I. Győri ut 24.
Kubinyi Sándor	München Nordenstr. 5.
Lénárd Róbert	V. Nádor ucca 8.
Molnár C. Pál	Róma Via Giulia 1.
Nagy Imre	Zsögöd, Románia
Nagy Sándor	Gödöllő
Patko Károly	IX. Soroksári ut 38-40.
Rudnay Gyula	I. Bors utca 4.
Gy. Sándor József	VII. Stefánia ut 28.
Simkovits Jenő	Rákosliget XVI. 14.
Szobotka Imre	VII. Lőcsei ut 96.
Szőnyi István	VIII. Baross u. 21.
Varga Nándor	London 10 Bedford Place W. C. 1.
tordai Schilling Oszkár	VII. Rottenbiller u. 35.
Vadász Endre	Debrecen
Végh Gusztáv	II. Fillér u. 24.
Weil Erzsébet	VI. Teréz körut 26.
Zádor István	VI. Nagymező 8.

Conrad Gyula

nül. 1877.

lásd

MÜ RKV. IV (1947)

aukc.

~~Budai rés. lit., rézk~~

88. n.

1948. VIII.

3 ~~litográfie~~

Conrád Gyula

1877 –

60. ~~Lengyel menyecske kösta rajz, 24 x 30~~

61. ~~Nápolyi. rézkarc~~

Almásy-Teleki XII. 1943.

ILLUSZTRÁCIÓK.

Conrad Gyula

l. Árv. Csarn. 103. aukc.-Ea

" " 104. " "

" " 105. " "

Conrad Gyula

aukció

Árverési Csarnok Rt.

32. sz.	1926. ápr.	V
33. sz.	1926. jún.	V
34. sz.	1926. okt.	V
36. sz.	1927. febr.	V
38. sz.	1927. máj.	V
39. sz.	1927 okt.	V
40. sz.	1927. dec.	V
49. sz	1928. dec.	V

FK. 320

II
604

320. *Haller István.* Mellig van ábrázolva, kissé balra fordult, tojásdad medaillonban. Feje kopaszodik; haja, bajusza és körszakálla ősz; szemöldöke és szeme barna. Atillája piros, fekete-pettyes fehér prémgallérú és bélésű mentéje kék. Az előbbin öt és az utóbbin négy nagy díszgomb van. Felirata alól: »*Anni nostri sicut aranea meditabantur*« és a kép körül: »*Comes Stephanus Haller de Hallerkő Datiae Supremus Consilairius Aō 1640*«.

Vászon, méretei 18·7 : 14·9 cm. — Át. Képt. 151 (20). — Gróf Csáky László ajándéka 1824.

Conrad Gyula

Budapest, Olaszfasor 3.*

Hül. Bpest, 1877.

l.

Hung 1937

10 szüve a londoni magy. graf. kiállitáson 1937

* telefon könyvben megnézni az ugabb Ciult. Irni katalogusokat.

Idegenforgalmi
Hivatal

nemzetk. plakát
kiállítása.
Nemzeti Szalon
1936. febr.

Föv. képt.

megvan

Conrad Gyula

verit vett az alábbi kiállitáson

Cat. Chicago 1935/36.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Conrad Gyula

8 művel vett részt a lembergi mag graf. kiállitáson.

írd Tow 1935

Conrad Gyula

részt vett az alábbi
kiállításon

Tent Haga 1934

Conrad Gyula

8 műve az oslói
magy. graf. kiállításon
szerepel

Ungarska 1934

Conrad Lynda

részt vett az alábbi
kiállításon

Los Angeles 1932

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Conrad Gyula

részt vett a varsói nemzetközi fametszet kiállításon

irod.

Catalogue. I-e

Exposition Internationale de Gravures Originales sur Bois a Varsovie. Institut de Propagande de L'Art. 1933. 81. l. képpel

Conrad Gyula

részt vett az alábbi kiállitáson

Cat Chicago 1932

Conrad Gyula

részt vett az alábbi kiállitáson

Los Angeles 1932

Conrad Gyula

~~Borbecki Zoltán~~

~~Chiovini Ferenc~~

szül. Besenyszög 1899

Conrad Gyula

Csánky Dénes

l.

Velencei Biennale

1932. 307. l.-

↳ egy vonat fut befelé, míg balra a

pályaudvaron [illegible] a középső sinen
obbra [illegible] háttérben
gyog. Oldalt a környékbeli épületeket
az uj parlamenti épület kupolája

cm.
ki 92258 sz. leirattal 300 Kán (682/901).

Conrad Gyula

részt vett az alábbi
kiállításon Philadel-
phiában

Fourth 1931

Conrad Gyula

rèszt vett az alábbi
Miállitáson.

The Cleveland 1931

Conrad Gyula

részt vett az alábbi kiállításon Philadelphiában.

Third ~~1930~~ - 1929

VIKOLA BÉLA, ÓZD

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Conrad Gyula

12 münevel rért vett az alábbi kiáll. magyar csortjában.

Cat Firenze. 1927.

94. l.

gondosabb gótikus minuszkula.
re ékesíti) úgyszólván, minden
egdíszesebb, széles, címerekkel
s udvarát ábrázoló miniatura és
orának meghatározása kapcsán

jelenetei vonulnak el pompásan
int „Primus intritus", az első
áláig terjed. Majd a magyarok
ző lapokon pedig helyet kapott
evándorolt nemzetségek ősei is.
isztrálja nagy kedvvel és részle-
jut pár jelenet, hogy a krónika
örténetéhez érjünk. Különösen
etesen úgyannyira, hogy azokon
yott, a lap alján, kis tondókban
t. Utána — csak úgy, mint a
e csak a trónon ülő király, vagy
ésére vállalkozik, hogy Róbert
ekben is részletesen elmondja

Conrád Gyula

Műcsarnok

1919. hadviselt műv. kiáll. 660 – 663. ✓

háretéren volt.

1919–20. téli kiáll. 403, 410, 428, 437 ✓

1920 Iao ✓

1920–21. téli kiáll. 417, 434, 437 ✓

1921. őszi kiáll. 428, 429, 431, 432 ✓

1922. jub. kiáll. 438, 457, 461. ✓

1922. őszi kiáll. 346, 348, 360. ✓

1924. tav. kiáll. 231, 232, 233, 235 ✓

Kéve Taj

1927. tav. kiáll. 381, 412 ✓

1927. magyar taj. 218, 676 ✓

1928. tav. kiáll. 544 – 551 ✓

1929. tav. kiáll. 364 – 367 ✓

---

el kapcsolatban Budapestről Wienbe ,

engasse 3/a. címre hajón feladandó

/

ájkép/

/

Conrád Gyula

CONRÁD GYULA: VASÁRNAP DÉLELŐTT

phrazisokkal fog működni. A teendőket körül-

IRODA

BLÄTTER FÜR KUNSTGEWERBE. Organ des Wiener Kunstgewerbevereins. XV. kötet, 1-ső füzet. Szöveg: *An unsere Leser! Bürgerliche Kunst.* (Ein Vortrag.) Wiener Kunstgewerbeverein. Képek a szövegen kívül: *Adressen-Einband*, entworfen von Prof. Hans Nacht. *Gasluster*, entworfen von Prof. Helmessen in Graz. *Photographie-Rahmen*, von W. Schulmeister. *Credenz* von Feldscharek.

ZEITSCHRIFT FÜR BILDENDE KUNST. 21. évfolyam. IV. füzet. 1886. jan. 21. Szöveg C. A. Regnet, *Karl Spitzweg*. Hat képpel. Han Semper. *Jan Schoreel, der Meister vom Tode de Maria*. Négy képpel. Joseph Neuwirth, *Zur zweite Reise Dürers nach Italien*. G. Schaefer, *Römerbrück zwischen Klein- und Gross-Krotzenburg bei Seligenstad am Main*. Carl Justi, *Altflandrische Bilder in Spanie und Portugal*. H. A., *Die Bronzefunde an der Vi nazionale in Rom*. Egy képpel. — Kép a szövege kívül: *Die Kartenschlägerin*, Gemälde von Kozakie wicz. Heliogravure von Hanfstaengel.

ALLGEMEINE KUNSTCHRONIK. 1886. januá 1—4. szám. Tartalom: *Graefs Märchen*. Jul. Deininger. *Die Projekte für den Bau der Rudolfs-Kirche in Ottakring. Die Versteigerung Artaria*. E. Guglia, *Albrecht Dürers Rosenkranzfest. Kunstbrief aus Genf Ein neues Gebiet für Forschungen zur Ergänzung Kunstgeschichte*. A. Wolf, *Kunstbriefe. Friedr. Re*

RUZICSKAY GYÖ

Conrad Gyula

XIV. Terem

1. Conrad Gyula. A milanói dóm. Rézkarc Eladó.
2. Conrad Gyula. Csendes mise. Színes rajz. Eladó.
3. Conrad Gyula. Porta della Carta. Színes rajz. Eladó.
4. Conrad Gyula. Mikor újra kisüt a nap. Rézkarc. Eladó.
5. Conrad Gyula. A velencei óratorony. Rézkarc. Eladó.
6. Conrad Gyula. Magyar csendélet. Színezett rajz. Eladó.
7. Conrad Gyula. San Gimignano. Színezett rajz. Eladó.
8. Conrad Gyula. A comoi dóm előtt. Rézkarc. Eladó.
9. Conrad Gyula. Morcote. Rézkarc. Eladó.

KMTárs, 1912. márc. kiáll

10. Conrad Gyula. Assisi. Színezett rajz. Eladó.
11. Raáb Ervin. Olvadó hó. Ered. aquatinta. Eladó.
12. Raáb Ervin. Mikor az akác virágzik. Ered. aquatinta. Eladó.
13. Helbing Ferenc. Illusztráció keleti mesékhez. Tollrajz pergamenre. Eladó.
14. Kubinyi Sándor. Hullámjáték. Monotipia. Eladó.
15. Kubinyi Sándor. Amazon. Linoleummetszet. Eladó.
16. Raáb Ervin. Keskeny palló. Ered. aquatinta. Eladó.
17. Helbing Ferenc. Csipkerózsa. Tollrajz pergamenre. Eladó.
18. Kubinyi Sándor. Naplemente. Monotipia. Eladó.
19. Kubinyi Sándor. Ceres. Linoleummetszet. Eladó.
20. Raáb Ervin. Facseti malom. Ered. aquatinta. Eladó.
21. Helbing Ferenc. Illusztráció keleti mesékhez. Tollrajz pergamenre. Eladó.
22. Kubinyi Sándor. Hullámfodrok. Monotipia. Eladó.
23. Raáb Ervin. Tiszahíd T.-Kanizsán. Ered. aquatinta. Eladó.
24. Helbing Ferenc. Őszi szántás. Rézkarc. Eladó.

Conrad Gyula

136 **Conrad Gyula.** Velenczei emlék. Eredeti rézkarc.
137 **Conrad Gyula.** Őszi szántás. Eredeti fametszet. Eladó.
138 **Conrad Gyula.** Volosca. Eredeti rézkarc. Eladó.
139 **Conrad Gyula.** Kora tavasz. Szénrajz. Eladó.
140 **Conrad Gyula.** Téli szürkület. Eredeti színes fametszet. Eladó.
141 **Conrad Gyula.** Tengerparton. Eredeti rézkarc. Eladó.

KM Társ. 1907.
Tav. kiáll.

V

TÁRGYMUTATÓ

MINDEN JOG FÖNTARTVA.

A kiállított *magyar* művek nagy része részletfizetésre is kapható. Felvilágosítást a társulat ügyvivője ad.

CONRÁD GYULA művei:

544. Állatvásár Zircen. Fametszet.
545. Mézeskalácsosok. Fametszet.
546. Búcsúsok. Fametszet.
547. Ősz a Bakonyban. Fametszet.
548. Csesznek vára a Bakonyban. Fametszet.
549. Kisasszonynapja Besnyőn. Fametszet.
550. Vasárnap delután. Fametszet.
551. Fazekasok. Fametszet.

dupl

Conrád Gyula
KMT 1928. dav. Erdő

ELŐSZÓ.

Budapest székesfővárossal kötött szerződésünkben foglalt kötelezettségünknek tettünk eleget azzal, hogy ezen kiállításunk szervezési, elbirálási és elrendezési jogát, saját felelősségükre, az Országos Képzőművészeti Tanácsban képviseleti joggal felruházott művészcsoportoknak adtuk át.

Ezen csoportok közül csupán a Benczur Társaság, a Magyar Víz- és Pasztelfestők Egyesülete és a Szinyei Merse Pál Társaság nem élt a részvétel jogával. A résztvevő művészcsoportok nevei a termek falán láthatók.

Budapest, 1928. március hó 1.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT IGAZGATÓSÁGA.

Conrad Gyula

5. Conrad Gyula: A veneziai óratorony.

Kiállítás. 1912 május.

438. Nádler Róbert: Malom a Dráván.

Conrad Gyula

Műcsarnok 1928. tav. K.

CONRÁD GYULA: ŐSZ A BAKONYBAN

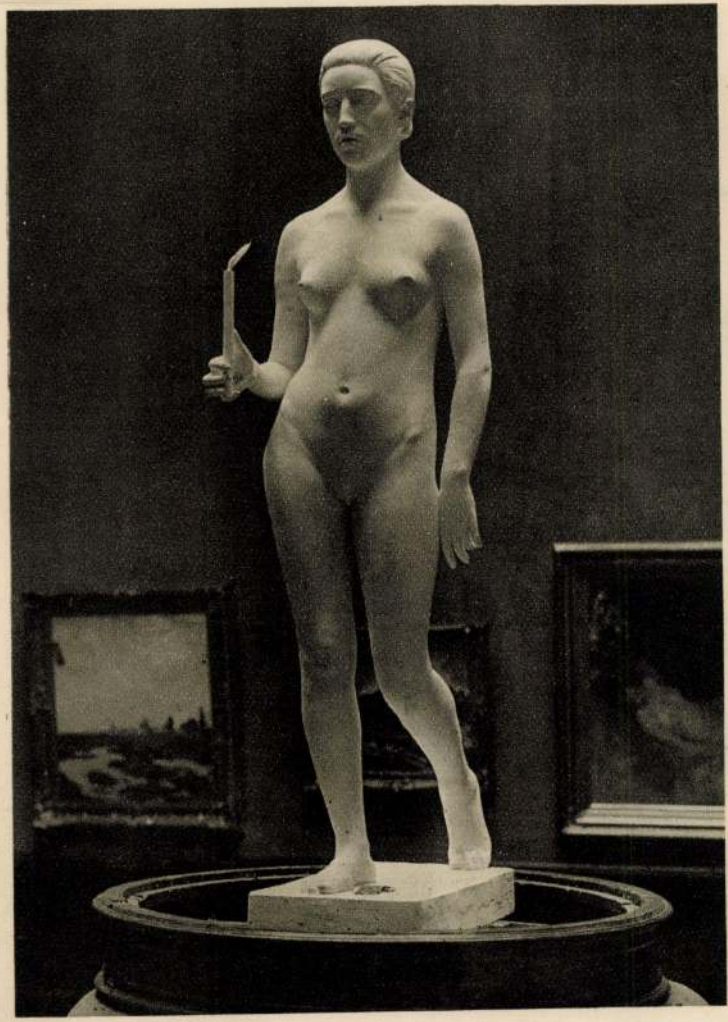

ERDEY DEZSŐ: LEÁNYAKT

elvesztette jelentőségét. Újabban megint művészi színvonalra emelkedett. A művészek eredeti tervezeteiket sokszorosítják vele s a metszés munkáját is maguk végzik.

207. CONRÁD GYULA (szül. 1877). Csendes vizeken. — Színes fametszet.

208. Mezőkövesdi lány. — Színes fametszet.

209. POLLAJUOLO, ANTONIO (1429—1498). Harcoló férfiak. — Bartsch 2. — Rézmetszet.

210. MUSI, AGOSTINO (1490 körül — 1536 körül). Boszorkányok. — Rafael (?) rajza után. — Bartsch 426. I.

211. CHAHINE, EDGAR (szül. 1874). Bárban. — Színes rézkarc, egyetlen színezett lemezzel nyomva.

212. RAFFAËLLI, JEAN-FRANÇOIS (1850—1823). A zöld kerítés. — Delteil 55. Színes rézkarc több lemezzel nyomva. — Raffaëlli egyéb lapjainál inkább az egyetlen lemez színezésének módját szokta követni.

213. HELLEU, PAUL (szül. 1859 ben). Ellen Helleu arcképe. — Színes hidegtű. Helleu karcoló tű helyett gyémánttal karcolja lapjait. — Dr. Majovszky Pál úr ajándéka.

214. NANTEUIL, ROBERT (1623—1678). Arnauld de Pomponne miniszter arcképe. — Rézkarc és rézmetszet. — Robert-Dumesnil 24. I.

215. MOREAU, JEAN MICHEL jun. (1741—1814) és SIMONET, JEAN BAPTISTE (1742—1813 után) A nászéjszaka. — P. A. Baudouin festménye után.

Szépm. Müz. graf. o. 52. Kiáll. (1925.) Művészi sokszorosító eljárások.

— Rézkarc és rézmetszet. — Bocher 232. V.; Bocher 16. V. — A XVIII. században rendkívül divatba jött és káprázatos tökéletességet ért el a reproduktív — rézkarccal erősen kombinált — rézmetszet.

216. DREVET, CLAUDE (1705 körül—1781). Charles Gaspard Guillaume de Vintimille francia prelátus. — H. Rigaud festménye után. — Rézkarc és rézmetszet. — Firmin—Didot 14. I.

217. WARD, JAMES (1769—1859). Leicester Shirei látkép. G. Morland után. — Színezett mezzotinto. — A Morland festményei után készült lapok a mezzotinto lapok legkeresettebbjei közé tartoznak.

218. HOPPNER, JOHN (1758—1810) és JUKES, FRANCIS (1746—1812). A törött korsó. — A tervezet és rézkarc az arcképfestő Hoppner munkája, a színes aquatinta Jukesé.

219. LEVEILLÉ, PIERRE (XVIII. sz. második fele). A hinta. — A. Borel rajza után. — Színes aquatinta. Béraldi 2.

220. A bűvész. — A. Borel festménye után. — Színes aquatinta.

221. LE BLON, JACOB CHRISTOFFEL (1667—1741). André Hercules de Fléury bíbornok arcképe. — Rézmetszet és mezzotinto. Vörös, barna és fekete nyomással, utólag átfestve. Le Blon a színes mezzotinto-nyomást 1704—1711-ben találta fel. Eljárása a Newton-féle elméleten alapszik, mely szerint minden szín a vörös, kék és sárga színek vegyületéből áll elő. A bíbornok arcképe alatt egy vörös, egy sárga, egy kék és végül egy — a vörös és

elvesztette jelentőségét. Újabban megint művészi színvonalra emelkedett. A művészek eredeti tervezeteiket sokszorosítják vele s a metszés munkáját is maguk végzik.

207. CONRÁD GYULA (szül. 1877). Csendes vizeken. — Színes fametszet.

208. Mezőkövesdi lány. — Színes fametszet.

209. POLLAJUOLO, ANTONIO (1429—1498). Harcoló férfiak. — Bartsch 2. — Rézmetszet.

210. MUSI, AGOSTINO (1490 körül — 1536 körül). Boszorkányok. — Rafael (?) rajza után. — Bartsch 426. I.

211. CHAHINE, EDGAR (szül. 1874). Bárban. — Színes rézkarc, egyetlen színezett lemezzel nyomva.

212. RAFFAËLLI, JEAN-FRANÇOIS (1850—1823). A zöld kerítés. — Delteil 55. Színes rézkarc több lemezzel nyomva. — Raffaëlli egyéb lapjainál inkább az egyetlen lemez színezésének módját szokta követni.

213. HELLEU, PAUL (szül. 1859 ben). Ellen Helleu arcképe. — Színes hidegtű. Helleu karcoló tű helyett gyémánttal karcolja lapjait. — Dr. Majovszky Pál úr ajándéka.

214. NANTEUIL, ROBERT (1623—1678). Arnauld de Pomponne miniszter arcképe. — Rézkarc és rézmetszet. — Robert-Dumesnil 24. I.

215. MOREAU, JEAN MICHEL jun. (1741—1814) és SIMONET, JEAN BAPTISTE (1742—1813 után) A nászéjszaka. — P. A. Baudouin festménye után.

— Rézkarc és rézmetszet. — Bocher 232. V.; Bocher 16. V. — A XVIII. században rendkívül divatba jött és káprázatos tökéletességet ért el a reproduktív — rézkarccal erősen kombinált — rézmetszet.

216. DREVET, CLAUDE (1705 körül—1781). Charles Gaspard Guillaume de Vintimille francia prelátus. — H. Rigaud festménye után. — Rézkarc és rézmetszet. — Firmin—Didot 14. I.

217. WARD, JAMES (1769—1859). Leicester Shirei látkép. G. Morland után. — Színezett mezzotinto. — A Morland festményei után készült lapok a mezzotinto lapok legkeresettebbjei közé tartoznak.

218. HOPPNER, JOHN (1758—1810) és JUKES, FRANCIS (1746—1812). A törött korsó. — A tervezet és rézkarc az arcképfestő Hoppner munkája, a színes aquatinta Jukesé.

219. LEVEILLÉ, PIERRE (XVIII. sz. második fele). A hinta. — A. Borel rajza után. — Színes aquatinta. Béraldi 2.

220. A bűvész. — A. Borel festménye után. — Színes aquatinta.

221. LE BLON, JACOB CHRISTOFFEL (1667—1741). André Hercules de Fléury bíbornok arcképe. — Rézmetszet és mezzotinto. Vörös, barna és fekete nyomással, utólag átfestve. Le Blon a színes mezzotinto-nyomást 1704—1711-ben találta fel. Eljárása a Newton-féle elméleten alapszik, mely szerint minden szín a vörös, kék és sárga színek vegyületéből áll elő. A bíbornok arcképe alatt egy vörös, egy sárga, egy kék és végül egy — a vörös és

Conrad Gyula

Erdélyi Kolikon

1930. jan. 7.

CONRÁD GYULA: A PÁSZTOROK HÓDOLÁSA

(Fametszet, eredeti nagyság)

Erdélyi Helikon 1930 január

Conrad Gula

l.

A Mübarât

1923. 53. l.

0

Újabb Nemzeti Könyvtár VI.257

Conrád Gyula

festő

A-

Erredeveskiáll

XX. csop. 28. l.

Conrad Gyula

l.

A Pesti Városház

1937. 10. n. 8. l.

fenti crimre vissza
A fenséges asszony belee
küldött képek egy
Az egész tételért 600
A Koppay képért
Pengőt kapni
Ha fenti árakat
karem megírni ho
Ha Doktor urnak
merültek volna fe
Kiváló tisztelettel

Egy emlékszem a
2 ládában 4 Molnár kép
volt, köztük egy egész kiv
lehet hogy tévedek

Conrad Gyula

(vod Rosner Károly:)

Der Holzschnitt

Sonderheft Ungarn.

(Stuttgart, 1930)

MAGYAR MŰVESZET

menziót, az alakok testiségét i
visszaadja,ami reakció volt az
impresszionizmus síkábrázolásáv
szemben. Az impresszionista fel
oldotta a teret és a síkra veti
tette a jelenséget.A harmadik d
menzió reakciótját most ugy ha
tották végre,hogy a térbelisége
kockákkal,kub-okal adták vissza
Fehér és fekete tónuskoban fest
tek. Nem akarták,hogy a mindenn
ember megértse alkotásukat.Már
Courbet művészetében jele
kezik ez az antidemokratikus f
fogás,de ő szelid forradalmár
a kubistákhoz képest.A fiatal
vanni Papini ezeknek a forrada
rok ak pontos párhuzama az iro
lomban. Ő is futurista volt,,s

Divéky József: Illusztráció Fazekas: Ludas Matyi-hoz.

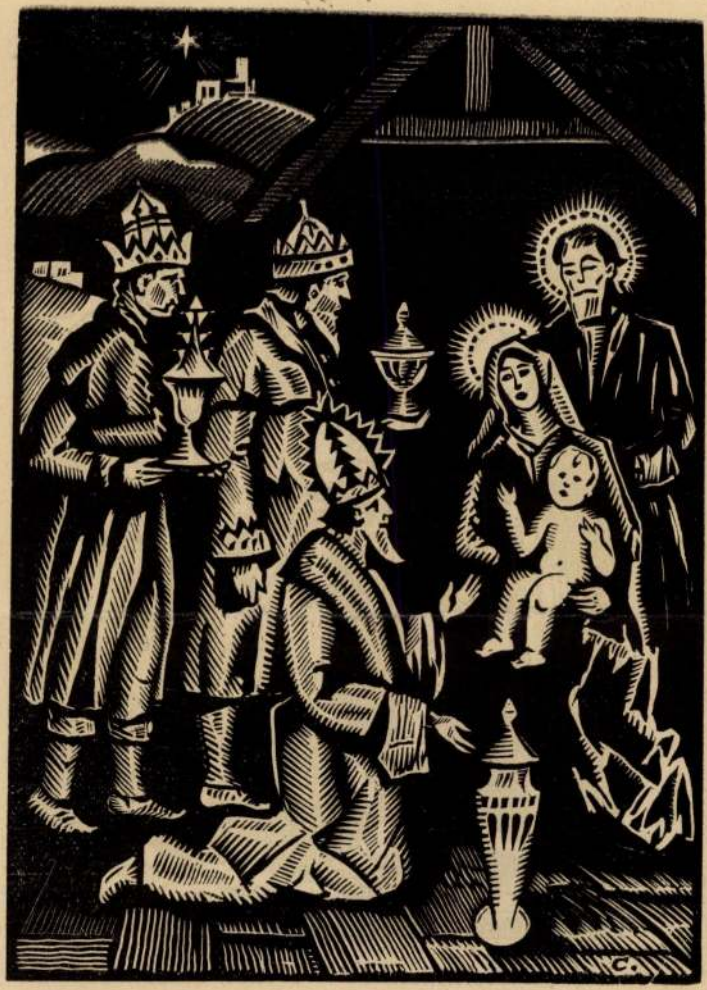

Conrad Gyula: Három királyok.

Pérely

Conrad Gyula

Irod

Magyar Grafika

1925. 239. l. (Conrad Gyula a studiában.)

TELEFON Č
LÁNY
OBCHODNÁ KANCELÁRIA PROSTREDKU-
JE KÚPU, PREDAJ A PRENÁJOM DOMOV
A STATKOV. PROTOKOLOVANÁ FIRMA
INGATLANFORGALM
MINDENNEMŰ HÁ
BÉRLETET ÉS ELAD
MOSTNÁ, U
NYITRA, HÍD

14. példa

Conrad Gyula

1877. —

Művészeti Lexikon 150. l.

Köbalka, öskori V. 191

CONRAD GYULA

szül. Bpesten, 1877. Tanulmányait néhai Vajda Zsigmondnál kezdte. 1904-ben állította ki első rézkarcait és fametszeteit. 1906-

CONRAD GIULIO

nato a Budapest, nel 1877. Studiò presso Sigismondo Vajda. Nel 1904 espose per la prima volta le sue acqueforti e le sue xilo-

Conrad Gyula

LINGEL KÁR
BÚTOR

VII, RÓZSA

Az iparművészeti bútorok gyár
bútort gyártunk. — Ezáltal vált

hálószobát már
ebédlőt „
úriszobát „

is tudunk szállítani. — 120 minta
Rózsa ucca 4—6) reggel 8-tól est
bőrbútor, kárpitos- és dísztárgyak
rakható könyvszekrényel

Conrad Gyula

grafológus

Grod

Revai XXI. 214. l.

Conrad Gyula

Lőd

Elek Artur:
Az újabb magyar
grafikai művészet.
Magyar Művészet
1937. 202-l.

Conrad Gyula

Három kiváljok } fametszetek
Angyali üdvözlet } repr.

Elek Artur:

Az ujabb magyar grafikai művészet.
Magyar Művészet.

1937.

224, 225 l.
226. l.

Conrád Gyula

XI

856.

** **A 44-esek művésztisztjeinek kiállítása** vasárnap nyilt meg Kaposvárott fényes külsőségek közepett. A megnyitásra leutazott József kir. herceg is, aki nagy érdeklődéssel tekintette meg a kiállitott müveket és végezetül több mütárgyat vásárolt meg, köztük *Pólya* Iván néhány képét, *Conrád* Gyula egy grafikai lapját és *Halápy* Ede egy vizfestményét.

Az Ujság
1924. dec. 18.

XII

Conrad Gyula

cród

3

Los Angeles Museum.

The eleventh international print makers exhibition under the auspices of Print Makers Society of California. 1930. N°66.

e kor harangjait és keresztelő
echnikai kivitel mellett háttérbe
yalásuk itt helyénvaló.
ország több helyén is művelték,
(iglói) és egy erdélyi bronzöntő
ál Konrád valószínűleg francia
ang öntéséért Lajostól maga és
i iglói műhelyét 1380-ban fia,
VI. század közepéig.
egy 20% ónt és 80% vörösrezet
árást, úgymint a homokformába
ára ugyancsak a XV. századból
al készültek a fínomabb, igénye-
r és valószínűleg a nagyváradi

ülönböznek századokkal korábbi
edekebb, valamint magasságuk
yvéből vett „O REX GLORIAE
ás betűi és díszítésük az öntő-
ragott minták révén a harang
nem nagy. Az iglói műhely
nt a felirat betűközeit élénkíti
ista jelvényekkel és Kálváriával.

Conrad Gyula

a Kéve ügyvezető
tagja.

A Kéve Könyve
1929. ~~VIII. k.~~ 59. l.

Papolczi áll. el. iskola nejpkvl. VI. 223

Conrad Gyula

mücs
led
2

Nyság
1926. márc
2.

** **A «Kéve» miskolci kiállitásának megnyitása.** Rendkivül meleg érdeklődés mellett nyitotta meg vasárnap Hodobay Sándor dr. Miskolc polgármestere a KÉVE első vidéki reprezentativ kiállitását a városház nagytermében. A kiállitáson az egyesület kiváló gárdájának következő tagjai vettek részt: Benkhard Ágost, Bargó Endre, Barcsay Jenő, Conrad Gyula, Deli Antal, Friml Géza, Pajzs Goebel Jenő, Haranghy Jenő, Lénárd Róbert, Lohwag Ernesztin, Mihály Rudolf, Rozgonyi László, Schwerák József és Szablya Frischauf Ferenc festőmüvészek és Erdey Dezső, Kövesházy Kalmár Elza szobrászmüvészek. A kultuszminiszter Lyka Károllyal képviseltette magát a megnyitáson, melyen Miskolc szellemi életének legkiválóbb reprezentánsai vettek részt, többek között Pap Antal gör.-kat. érsek, Szémán István dr. érseki helynök, Révy Kálmán dandárparancsnok, Puky Endre és Tarnay Gyula nyug. főispánok, Bruckner Győző dr. jogakadémiai dékán, Halmay Béla dr. városi főjegyző, Magasházy Béla dr. vármegyei főlevéltáros, Koós Soma udvari tanácsos, Kollár Nándor és Székely Aladár igazgatók. Este a kiállitás nagytermében Lyka Károly tartott a müvészi intuicióról, a régi és modern müvészet örökérvényü törvényeiről a hallgatóságnak másfél órán át teljesen lebilincselő előadást.

nellsieder, plated, mit Deckel. Englisch, XIX. Jh.

arabeszkes diszitéssel. Olasz, 1578. — Halbkugelige Schüssel, :h, 1578.

PUTTÓVAL, öntött bronzszobor, Clodion után. Francia, odion. Französisch, XIX. Jh.

onz, ezüst és arany tausirozással, három kihajló lábon áll. nze, mit Silber und Goldtauschierung. China.

es jelenetekkel és virágdisszel. Perzsa, XVIII. sz. — Prunk- nd Blumendekor. Persisch, XVIII. Jh.

nz, beágyazott szines zománcdisszel, elefánt hátán nyugvó s áttört lámpást. Japán. — Zwei Kandelaber, Bronze, mit

ott zománcdisszel, elefántfejalaku füllel, áttört födelén ülő Bronzeguss mit Email champlevé, der Henkel in Form eines ne. Japan.

bronz, beágyazott zománccal. Hatszögü talapzaton álló ele- meres lámpát. Japán. — Zwei Tempellampen, Bronze, mit sechseckigem Sockel, hält die Lampe mit dem Tokugava

Conrad Gyula

írod

Rosner Der Holzschnitt

beijmel

638–653. Antik kinai bronzok. — Bronzes chinois antiques. Vente XVII. de la Guilde-Saint-Georges Société des Amateurs et Collectionneurs Hongrois.

A SZENT-GYÖRGY-CZÉH MAGYAR AMATŐRÖK ÉS GYÜJTŐK EGYESÜLETE MŰVÉSZETI SÉTÁI.

PROMENADES DANS LES PALAIS DE BUDAPEST ARRANGÉES PAR LA GUILDE-SAINT-GEORGES.

Egyesületünk megalakulásakor programmjának egyik pontjául vette fel, hogy a nagyközönségnek rendszerint hozzá nem férhető magángyüjteményeket tagjaival megismerteti. E programmpont keresztülvitelére Batthyány Gyula gróf elnöklete alatt szakosztály alakult, amely sürü egymásutánban gondoskodik arról, hogy tagjaink jóformán hétről-hétre a leginyencebb művészi csemegékben részesülnek. Nem kell sok szót vesztegetnünk arra, mily kulturális fontossága van annak, hogy megismerkedjünk egyfelől azokkal a művészeti kincsekkel, amelyek főuraink palotáiban és előkelő amatőrjeink gyüjteményeiben rejtőzködnek. A művészeti kiállitások ugyanis csak egyoldaluak. Amikor a művészet csarnokából kilépünk, a mindennapi élet sajnálatos izléstelenségébe keveredünk. Annak, amit láttunk, nincs ránk igazán maradandó hatása, mert az élettel való kapcsolatot nem találjuk.

Ezt az élettel való kapcsolatot akarjuk mi pótolni akkor, mikor elvezetjük közönségünket azokhoz a finomult izlésü emberekhez, akiknek otthona át meg át van szőve művészeti vonatkozásokkal.

Az elmult esztendőben művészeti látogatásokat rendeztünk Andrássy Gyula grófhoz két izben, Andrássy Géza grófhoz, Batthyány Gézáné grófnéhoz, Károlyi Imre grófhoz, Szápáry László grófhoz egy-egy izben. E látogatásokról, melyek még a szezónnak nyár előtt való részében

zajlottak le, »A Gyüjtő« képben és irásban bőségesen beszámolt. Őszi látogatásaink sorát Károlyi Mihály gróf palotájában kezdtük meg, hol a XIX. század első felének nagyszabásu magyar interieur-művészetében volt alkalma közönségünknek gyönyörködni. E látogatásainkon körülbelül 300—300 tagtársunk vett részt. Rákövetkezőleg egy ragyogó őszi vasárnapon egyesületünknek kb. 500 tagja kereste fel Schmidt Miksának a kiscelli uton levő rendkivül dusan felszerelt kolostorépületét. Magyar-Mannheimer Gusztáv gyüjteményes kiállitásában tett sétánk zárta be az elmult esztendőben a sort.

A folyó évben febr. 15-én Zichy Rafael gróf budai palotájában volt alkalma egyesületünk tagjainak megjelenni, a rákövetkező vasárnap, febr. hó 22-én pedig Sonnenfeld Zsigmond gyüjteményében. Ott egy előkelő nyugodtságu főuri interieurben, itt egy végtelenül sokoldalu, izzó lelkesedéssel összegyüjtött magánkollekcióban volt alkalmunk gyönyörködhetni. Mindkét helyen a házigazdák voltak lekötelező szivességgel és önfeláldozással cicerónéink. A napisajtó mindegyik esetben felismerte ezen tevékenységünk kulturális jelentőségét és behatóan méltatta egyfelől a megtekintésre került gyüjteményeket, másfelől sétáinknak szakszerü, zavartalan, derüs lefolyását. Sétáink beható ismertetése tulajdonképen »A Gyüjtő«-nek is egyik fontos feladata volna. Sajnos, nincs elegendő terünk ahhoz, hogy minden egyes megtekintés alá került gyüjteményt azonnal alapos cikkben méltassunk. Ezt azonban minden körülmények között pótolni fogjuk és sorát ejtjük minden megtekintésre került palota és gyüjtemény irodalmi bemutatásának.

Jövő programmunk még gazdagabb, mint amilyen az eddigi volt. Mihelyt jelenleg rendezés alatt levő pompás aukciónkat lebonyolitottuk, azonnal hozzálátunk a további séták rendezéséhez. Legközelebbi programmképen, minden valószinüség szerint, Zichy Géza grófnak, Bissingen Rezsőné grófnénak és Hatvany Ferenc bárónak gyüjteményét fogjuk megtekinteni. Birjuk ezenkivül elnökünknek, Andrássy Gyula grófnak szives igéretét arra nézve, hogy ebben az évben is egy, esetleg két vasárnapon át ujból megnyitja palotáit tagjaink részére. Aki programmunk további részletei iránt érdeklődik, annak akár szóval, akár telefonon kész örömest nyujtunk további felvilágositást.

ROSENBERG GYULA EXLIBRISE.

Egy hosszu, munkás élet záródott be Rosenberg Gyula országgyülési képviselő halálával. Az elhunytban a művészet is igaz jóbarátját vesztette el, amit az alábbi kedves epizód fog legjobban megvilágitani. Rosenberg Gyula hosszu idő óta sulyos betegen feküdt már ágyában, mikor kezéhez kapta »A Gyüjtő« exlibris-monográfiáját. A rendkivül gazdagon és tarkán feltárt téma annyira megragadta művészet iránt érdeklődő lelkét, hogy akkor, amikor már valószinüleg halálsejtelmek gyötörték, elhatározta, hogy szeretett könyvei számára exlibrist fog készittetni. Nyomban magához kérette jóbarátját, dr. Kovács József tagtársunkat és dr. Siklóssy Lászlót, egyesületünk igazgatóját, velők és feleségével a betegszobában hosszas, beható, élénk eszmecserét folytatott: milyen is legyen az az exlibris! A tárgyalás eredménye egy megbizás volt, amelyet Conrád Gyula festőművész tagtársunk kapott egy rézkarc-exlibris kivitelére. Az exlibris el is készült és utolsó művészeti gyönyörüsége volt egy nagybeteg embernek, akit azóta a halál megváltott szenvedéseitől.

A Gyüjtő 1914. 1—2. f.

Conrad Gyula

c.

~~A Műgyűjtő~~
~~1927 3 18.~~
~~754~~

(A Műgyűjtő. 1927.
75. l. (M. grafikusok
Firenzében.) —

k és azonnali reductióra alkalmas nagyságban és apotban kell lennie.

A minta lehet egy vagy kétoldalu és a tervező ívésznek tekintettel kell lennie arra, hogy a sok- ›rosítás veretés által történik.

Ha az egyesület választmánya a beérkezett mun- < közül vételre alkalmasat talál, illetve az alkal- sat fentmegjelölt 1000 koronányi vételárért meg- zi, úgy azzal megszerezte a minta kizárólagos ajdonjogát és a kizárólagos sokszorosítási jo- is.

Csak oly munka mutatható be, melyről eddig miféle lenyomat nem készült, így ki van zárva den oly minta, mely akár kiállítva volt, akár mily kivitelben közre adatott.

Minden beérkező pályamunka lezárt jeligés levéllel ütt adandó át, mely a művész nevét tartalmazza.

Az Éremkedvelők Egyesületének választmánya ›adon ítélkezik a beérkezett munkák fölött, tét legkésőbben 1911. márczius hó 1-ig fogja hozni. Vétel esetén az illető művészszel szer- és köttetik, melynek mintája Csányi Károly eumi igazgató-őr úrnál (Budapest, Üllői-út 33— betekinthető, aki különben is minden irány- felvilágosítással szivesen szolgál.

Conrad Gyula

l.

Lyka - Conrad

2 rézkar repr.

1900 sz.

Budapest, 1911. IX. 25.

megbizásából

koronát

összeget külön levélbeli értesités mellett

számláj[a] javára könyveljük.

„HERMES“
Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság
Dorottya-utcai fiókpénztár
PÉNZTÁRI OSZTÁLYA.

Conrad Gyula
grafikus
A Pásztorok imádása c. fametszete (?)
repr.
Pásztortűz
1935. 520. l.

igazgat

Conrad Gyula

~~21.984~~

Somogyi Hirlap.

1913. dec. 4. (Grafikai kiállitás. A Magyar Grafikusok Egyesülete Nagykanizsán.)

1

da Murano,

1113. A. Vivarini müterméből.

A mester működőt a XV

~~[illegible]~~ Szt. ~~[illegible]~~ Klára:

Csaknem térdig és kissé jobb

~~[illegible]~~ Kendővel b

rül, Jobb kezében pásztorbot van,

tart. Magas ruhája és köpenye feh

(tempera)

Fa, méretei 50.5 : 30.5 cm

Vétetett 1894: VII. 10-én

Elszámoltatott 1894: XII.

Az elszámolásra nézve l. a

1894: VII. 15-én Szalay I

vételhez hozzájárultak.

904:IV.25.

Conrad

A velencei kiállításon a magyar grafika-teremben szerepelnek rézmetszetei.

Gerevich Tibor: Az új európai művészet.

Magyar Szemle, 1936. szept. 44. old.

Conrad Gyula

... a legremekebb Krúdy-illusztrációk sorát közreadó album szép ajándék lenne a Krúdysták egyre bővülő táborának. Javaslatunkat ... reménykedve ajánljuk könyvkiadóink ... figyelmébe.

És ebbe bizonyosan tér még egy-egy rajz vagy metszet Falus Elek, Geiger Richard, Conrad Gyula, Gara Arnold, Kónya Sándor, Végh Gusztáv és mások címlapjaiból, belső illusztrációiból.

Bodri F.: Krúdy illusztrátorai a Petőfi Irodalmi Múzeumban.

Jelenkor XII. évf., 4. sz. 1909. ápr., 372-373. l.

Conrad Gyula

Szerepel az Iradalmi Múzeum
„Krúdy illusztrátorai" c. kiállításán

D. J.: Képrőmüvészet

Vigilia 1969 V. n. 3" 9 old.

Conrad Gula

Wód

Atelier (Tokio)

1930. nyt.

MAGYAR MŰVÉSZET

1930. [illegible]

ennek a kifejezési szándékát:ne
a val-ság,hanem ennek a töredék
Felfedeznek egy töredékes geome
riai-analitikai formát.Nem a va
ságot akarja adni,nem egy kávéh
zi illusztráció akar lenni,hane
azt,ami a természet felett van,
művész belső szubjektiv valéság
akarja érzékeltetni.

Ezek mind 1908-10 körül
képek.Marinetti 1908-ban adta k
futurista kiadványát,de 1906-ba
a Teatro Liricoban már élőszóva
előadta.Rengeteg krumplit és zá
tojást aratott vele. A botrány
közepette rágyujtott egy cigear
tára,mire az ügyeletes tüzoltó

Conrád Gyula

Źródło

Avermaete, Roger:

La gravure sur bois moderne de l'occident. Paris 1928.

MAGYAR MUVESZET

1930. 123. l.

Conrad Gyula

könyvismertetése

railag emlékeztet erre a franci
gotikus templomra,ami nem vélet
egyezés.A modern épitészet első
ban struktiv épitészet.És ha eb
példát akar venni,akkor az egés
keresztény kor legnagyobb konst
tiv stiljéhez, a gotikához jut
De lehátja réla a dekorációt,s
csak a konstruktiv elemek szépr
hagyja meg.Egyszerü falfelülete
gikus nyilásu ablakok és ajtók,
lyök érdekes fény és árnyék ha
adnak.Egész biztos,hogy ez az
sterdami templom közelebb áll
legnagyobb keresztény épitő st
hoz,`a gotikához,tehát histori
Mert tudatos historizáló templ
a bécsi Votivkirche,vagy az er

Conrad Gyula

vód
2

Az Ujság
1922. dec. 29.
(e. a. C. Gy. budai
reikarcai.)

Conrad Gyula: A
fametszet ujjászü-
letése. MM. 1930:
122–124. l.

Conrad Gyula

életrajz

irod

Csókássy 69. l.

Csókássy J.

A mű és alkotója

Bp. 1933. 69. l.

Ovidius tornya.

A középtérben emelkedő
nyot, az előtérben pedig a k
egy egész család ül s kissé
ja. Felirata

balra: Der Ovidius th
Bannat.
jobbra: La tour d'Ovi
Bannat.

Szines rm., mér. a

248-95-6

Conrád Gyula

1.

Déry 1927

12, 23, 85, 100, 102. l.

Déry B.: Művészeti kiállítások külföldön az 1927. évben. Pp. 1928. 12, 23, 85, 100, 102. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Fáklya" r.-t. Budapest — 435418

CONRÁD *Gyula*, festő és grafikus, • Budapest 1877. Mint banktisztviselő kezdett (1907) grafikával foglalkozni s számos fametszetével, rézkarcával, litográfiájával szerepel tárlatainkon, egy részük albumban is megjelent (Tavasz Rómában c. alatt, 1913). 1918. a Nemzeti Szalónban volt gyüjt. kiállítása. Mind itthon, mind külföldön számos kitüntetést nyert el. E lexikon munkatársa.

K. Gy. I. 2024

~~[illegible]~~ jobbra fordult. ~~[illegible]~~ Pal kezében,
, legyezőt tart. Középült elválasztott haját
ét virágok és fehér strucztollak díszítik ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~, nyakéke négyszeres gyöngyfűzér s csipkével di-
Csipkekendőjét vállaira ~~[illegible]~~ vetettes karpereczei-
resucznek arcképéz ~~[illegible]~~ mutatja. A szék támlaján prémes
draperiát és a talapzaton nyugvó oszlopokon túl
ta alól
n A. Aertinger",
Th. Kammerer"
J. C. Bollter in München".

vonalkeretnek 50 : 41.5 cm.
J. C.

534 (chin. pap.)

192/94 No 6.

Conrad Gyula

rod

=

Dercsenyi Desider

Modern Hungarian
Wood-Engravers.
The Hungarian Quarterly
1936. 2. 7.

Conrád Gyula

Költ. kiáll.

Elek Artur: Két kiállítás. Nemzeti Salon.
Az Újság. 1918. szept. ~~15.~~ 15.

Conrad Gyula

vrő

Elek Artur

Az újabb magyar grafikai művészet.

Magyar Művészet

1937. 202. (12. l. 213. l.

224–226. l.

(Képekkel.)

290.

Conrad Gyula

cód

Esti Kurir

1924. jul. 13.

(Magyar művészek sikere Svájcban.)

A kiállitás Zürichben volt a Wolfsberg-szalonban. A kiállitást fenti renderte.

PROTESTÁNS ÜNNEPNAPOK AZ 1943. ÉVBEN

Január	1. Újév.	Június	13. Pünkösd v.
Január	6. Vízkereszt.	Június	14. Pünkösd h.
Március	15. Nemzeti ü.	Június	20. Szenth. vas.
Április	23. Nagypéntek.	Aug.	20. István király.
Április	25. Húsvét v.	Október	31. Reform. eml.
Április	26. Húsvét h.	Dec.	25. Karácsony.
Június	3. Áldozócsüt.	Dec.	26. István 1. vt.

IZRAELITA NAPTÁR AZ 5703—5704. ÉVRE

7	Január	1	Sebat R. Kh.
21	Január	15	Fák ünnepe
6	Február	1	Adar R. Kh.
21	Március	14	Purim
6	Április	1	Nizan R. Kh.
20	Április	15	Passzah 1. n.
21	Április	16	Passzah 2. n.
26	Április	21	Sebii sel
27	Április	22	Akkaron sel
6	Május	1	Ijar R. Kh.
4	Június	1	Szivan R. Kh.
9	Június	6	Sabuoth 1. nap
10	Június	7	Sabuoth 2. nap
4	Július	1	Thamusz R. Kh.
20	Július	17	Templ. elf. böjt
2	Augusztus	1	Ab R. Kh.
10	Augusztus	9	Jeruzs. puszt. b.
1	Szeptember	1	Elul R. Kh.
30	Szeptember	1	Thisri 5704
1	Október	2	Újév 2. napja
9	Október	10	Jom Kippur
14	Október	15	Szukkoth 1. n.
15	Október	16	Szukkoth 2. n.
21	Október	22	Semini azereth
22	Október	23	Szim. thorah
30	Október	1	Markhesv. R. Kh.
28	November	1	Kiszlev R. Kh.
22	December	25	Khanuk. kezd.
28	December	1	Tebeth R. Kh.
29	December	2	Khanuk. vége

Conrad Gyula

Felvinczi Takács Z.:

Ungarische Graphiker in Berlin. Kunst-chronik (Leipzig). 1907-8. 362. l.

Conrad Gyula

irod

Ö.)

Gero: Ungarische Graphiker.

Pester Lloyd

1924. jun. 29.

Conrád Gyula

gratikus

Szül Bpest 1877 jún. 25

lásd

Gulyás Magyar írók

IV. k. 510, 511.

h.

EGYETEMI NYOMDA

31 nap **JÚLIUS** 28. hét

4 sárnap		Ulrik *Ulrik*
5 Hétfő		Zak. Ant. *Enese*
6 Kedd		Izaiás *Ézaiás*
7 Szerda		Cirill Met. *Cirill*
8 sütörtök		Erzsébet *Teréz*
9 Péntek		Veronika *Lukrécia*
10 zombat		Amália *Amália*

magyar hadseregfőfelügyelővé kinevezett Ferenc Ferdinánd főherceg nézetei sokban eltértek az ő álláspontjától, kettejük között hamarosan feszültté vált a viszony. A világháború első három évében mint az osztrák-magyar hadsereg vezérkari főnöke működött több-kevesebb eredménnyel és szerencsével, miközben a német hadvezetőséggel is gyakran erős vitázásokat kellett folytatnia. 1917-ben megvált vezérkari főnöki állásától és 1918 júl. haváig az olasz hadszíntéren mint

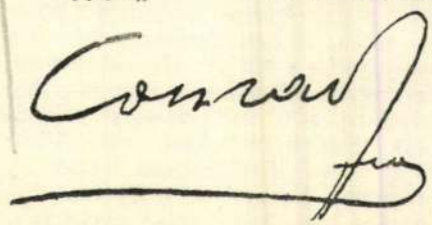

arcvonalparancsnok működött, azonban itteni munkálkodását nem kísérte szerencse, mert sem 1917 őszén, sem 1918 június havában nem sikerült neki hadseregarcvonal-csoportjával az olasz mélyföldbe előretörni, mire aztán nemsokára megvált a tényleges szolgálattól. Legnevezetesebb munkái a fentemlítetten kívül: *Vorgang beim Studium unseres taktischen Reglements* (Wien, 1895); *Taktik-Aufgaben* (u. o. 1896); *Die Gefechtsausbildung der Infanterie* (u. o. 1902); *Infanteristische Fragen und die Erscheinungen des Burenkrieges* (u. o. 1903). BÁNLAKY J.

Conrady *August*, német nyelvtudós, egyetemi tanár Lipcsében, szül. 1864-ben, megh. 1897-ben. A kínai és az indokínai nyelvekkel és irodalmukkal foglalkozott. Az indokínai nyelvtudomány megalapítója; nagyobb történeti munkát írt Kínáról. BALASSA J.

Conrart *Valentin*, francia író, szül. 1603-ban Párisban, megh. 1675 szept. 23-án u. o. 1629 óta az ő házában gyűltek össze azok a férfiak, akik Richelieu parancsára 1634-ben a francia akadémiát megalapították. Ő szövegezte az akadémia szabályait s ő lett az első örökös titkár. Iratgyűjteménye, mely a párisi Arsenal-könyvtárban van, a XVII. század irodalmi életének gazdag adatkincse. Főműve: *Mémoires sur l'histoire de son temps.* HANKISS J.

Consalvi *Ercole*, szül. 1757-ben Rómában, megh. 1824 jan. 24-én u. o. 1776-ban az Accademia ecclesiastica növendéke, 1792-ben a Rota uditoreja, 1800-ban a Conclave titkára s nagy része volt VII. Pius megválasztásában, aki bíbornok államtitkárrá nevezte ki. Mint ilyen ő kötötte meg 1801 júl. 15-én Napoleonnal a konkordátumot. Mikor 1809-ben Napoleon a pápát fogságba hurcolta, Consalvit Párisba rendelte, majd Rheimsben internálta. Mikor végre 1814-ben a pápa visszatért Rómába, ismét Consalvit nevezte ki államtitkárrá, mint ilyen vett részt a bécsi kongresszuson, ahol keresztülvitte a pápai állam helyreállítását. VII. Pius halála után 1823-ban megszűnt államtitkársága. HUSZÁR E.

Conscience (ejtsd: *kõsziãsz) Hendrik*, flamand író, szül. 1812-ben Antwerpenben, megh. 1883-ban Brüsszelben. Francia családból származott, de flamand nyelven írt s az új flamand irodalom legnagyobb írója lett. 1837-ben megjelent *In't wonderjaer, 1566* c. történeti regényével nagy feltünést keltett. *Flandria oroszlánja* c. történeti regénye ma is legkedveltebb könyve a flamand népnek. A vidéki flamand életet ábrázoló rövid novellái a világirodalom remekművei közé tartoznak. Száznál több kötetre menő regényt és elbeszélést írt. SCHÖPFLIN A.

Consecratio (lat. *konszekráció)*, a. m. fölszentelés, a megáldásnak fölkenéssel történő ünnepélyesebb formája, mely általa konszekrált személy v. tárgy fölszentelt személlyé v. tárggyá lesz, ilyen a krizmaszentelés, templomszentelés, oltárszentelés, papszentelés, stb. Különös értelemben consecrationak nevezik a szentmisében a kenyér és bor Krisztus testévé és vérévé változtatását. Ellenben a gyertyaszentelést, barkaszentelést, zászlószentelést, búzaszentelést helytelenül nevezik szentelésnek, mert ezek nem konszekrációk, hanem benedikciók (megáldások). HUSZÁR E.

Consecutio, latin nyelvtani műszó; consecutio temporumnak nevezik a latin nyelvtanban azokat a szabályokat, amelyek szerint a mellékmondat állítmányának ideje a főmondat állítmányának idejéhez igazodik. BALASSA J.

Conseil (franc., ejtsd: *kõszej)*, a. m. tanácsadás, tanácsülés. Franciaországban hatóságok és tanácskozó testületek elnevezése, pl. *Conseil municipal*, a. m. községtanács.

Consensus, az egyházi életben a vitás hitelvi kérdésekben létrejött megegyezést jelenti. Nevezetesebbek: *Református részről:* C. Tigurinus, 1549. C. Genevensis, 1552. *Evangélikus részről:* C. Dresdensis, 1571. C. Repetitus fidei verae Lutheranae. 1655. — *Consensus patrum,*

mányzást 35 szenátor és 255 képviselő segítségével a kormányzó végzi. Az Unio szenátusába 2, képviselőházába 4 tagot küld. Az állam területén először 1633-ban telepedtek le európaiak, hollandusok, a Connecticut partján. P. ORMÓS J.

Connecticut River, 656 km hosszú folyó Északamerikában. Green Mountains egy tavából ered, közel Kanada határához. Vermont és New Hampshire államok határán, majd Massachusetts és Connecticut államokon át ÉD irányban folyik, a Long Island öbölbe ömlik. Felső szakaszán sok a vízesés. Nagyobb hajókkal Middletownig, kisebbekkel Hartfordig járható. P. ORMÓS J.

Connétable (franc., ang. *constable*, eredetileg lat.: *comes stabuli*, a. m. istálló-gróf), a keletrómai birodalomban keletkezett méltóság, hatáskörébe az udvari istállók felügyelete és a lovasság parancsnoksága tartozott. Franciaországban a connétable rangban a marsall, sőt a királyi hercegek fölé emelkedett. XIII. Lajos eltörölte 1627-ben; Napoleon 1804-ben öccsét, Lajost connétablenak, Berthiert viceconnétablenak nevezte ki. TÖRÖK P.

Connochaetes *Lcht.*, a *Gnuk* tudományos neve.

CONOB, Nagy Konstantinus császár óta a római és bizánci aranyérmek hátlapjának szelvényében a VIII. század végéig használatos jelzése a konstantinápolyi pénzverdének.

Conolly *John*, angol elmeorvos, szül. 1794., megh. 1866. 1828-tól a gyakorlati orvostan tanára Londonban, ahol az elmekórtant is előadta. Mint a hanwelli elmegyógyintézet vezetője Pinelt, Tuket követve az elmebajosok kényszereszközök nélkül való gyógyításával (non restraint) nagy érdemeket szerzett. REUTER C.

Conopidae, a *Darázslegyek* tudományos neve.

Con passione (ol.), zenei műszó, a. m. szenvedélyesen.

Conquistadores (spany. a. m. hódítók), a fölfedezések korában Amerika félbarbár országainak meghódítóit nevezték így. Vakmerőség, kegyetlenség, pénzvágy közös tulajdonsága volt legtöbbjüknek; jutalmul többen alkirályságot kaptak, sokan áldozatul estek az udvar féltékenységének. TÖRÖK P.

Conrad *Gyula*, grafikus és festő, szül. 1877-ben Budapesten. Münchenben tanult. 1905 óta vesz részt grafikai műveivel hazai és külföldi kiállításokon és számos kitüntetésben részesült. A rézkarc mellett sokat foglalkozik a fametszettel is és legújabban színes fametszetekben népies témákat dolgozott fel. Zarándokok és Kastély c. képeit az 1928. évi római magyar művészeti kiállításon az olasz király vásárolta meg. Cikkeket is írt a grafikáról. E lexikonnak is munkatársa. ÉBER L.

Conrad *Johannes*, német közgazdasági író, szül. 1839 febr. 28., megh. 1915 ápr. 25. Halleban. 1872-től haláláig a közgazdaságtan tanára volt a hallei egyetemen. Főként a mezőgazdasági politikával és statisztikával foglalkozott. Főművei: *Grundriss zum Studium der polit. Ökonomie* (1896—1905, új átdolg. 1923—27); 1870 óta kiadta a *Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik* c. folyóiratot.

Conrad *Joseph*, angol regényíró, szül. 1857-ben Ukrainában, lengyel szülőktől, megh. 1924-ben Bishopsbourneben Canterbury mellett. Valódi neve *Korzeniowski Teodor Jozef*. Fiatalon Angolországba került, tengerész lett, 1884-ben angol állampolgár és kapitány egy kereskedelmi hajón. 21 éves korában tanult meg teljesen angolul s a legkitűnőbb modern angol prózaírók egyike lett. Művei gazdag és egyéni stílusukon kívül az elbeszélő művészet erejével, hatalmas természetleírásokkal, mély lélekrajzzal és komoly életfelfogással tünnek ki. Főbb regényei: *Almayer's folly*, *Typhoon*, *The secret agent*, *Chance*, *Victory* stb. SCHÖPFLIN A.

Conrad *Michael Georg*, német író, szül. 1846 ápr. 5-én Gnadstadtban, megh. 1927 dec. 20-án Münchenben. A francia naturalizmus (Zola) elveinek egyik fő propagálója. 1885—1901 közt *Die Gesellschaft* folyóiratot adta ki. Müncheni regényciklusában *Die klugen Jungfrauen* (1889), *Was die Isar rauscht* (1889), *Die Beichte des Narren* (1893) Zola Rougon-Macquart-jához hasonlót akart alkotni. Neje, *Ramlo Marie* (1850—1921) színésznő, szintén írt regényeket. KOSZÓ J.

Conrad von Hötzendorf *Franz gróf*, cs. és kir. tábornagy, szül. 1852 nov. 11-én Penzingben, megh. 1925 aug. 25-én Bécsben. 1871-ben mint vadász-hadnagy lépett a hadseregbe és a hadiiskola elvégzése után 1876-ban a vezérkarhoz osztották be. 1878-ban részt vett a boszniai hadjáratban s 1887-ben mint őrnagy a bécsi hadiiskolán a harcászat tanára lett, mely alkalmazásában írta *Zum Studium der Taktik* című híressé vált harcászati kézikönyvét. 1900-ban vezérőrnagy, 1903-ban pedig altábornagy lett s 1906-ban a vezérkar főnökévé nevezték ki; ez állásában a világháború előkészítése terén kiváló szerepkört töltött be. Aerenthal gróf külügyminiszterrel támadt konfliktusa miatt 1911 nov. 30-án megvált állásától, amelyet azonban 1912 dec. 12-én ismét elfoglalt. Miután az 1913-ban osztrák-

C alatt nem talált idegen szavak K alatt keresendők.

Gutenberg Lex. VIII. K.

Conrad Gyula

Csendes vasárnap
délelőtt c. fa-
metszete repr.

Kéve Könyve

1928. 47. l.

(Képpel.)

Conrád Gyula

Öregasszony a grafikája repr.

Kéve Könyve

1929. ~~VIII. k.~~ 31. l.

(Képpel)

~~Aeginai templomok II. 170.~~

Conrad Gyula

cród

Ki-Kicsoda?

116. l.

Kortársak lexikonen

Bp. 1937.

116. l.

NYOMTATVÁNY

Budapest

úrnak

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután $^{1}/_{2}$6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Conrad Gula

festo

Cród
z

~~Krügk. II. 167. l.~~

Krücken-Parlagi

I. 167. l.

Sinzendorf György Lajos gróf arcak.

II. 218.

Conrad Gyula

Lyka Károly – Conrad Gyula: A grafika mesterei. Bp. é. n.

40 kép, 8 l.

CONRAD GYULA NAPTÁRFEJLÉCEI

AZ ELŐZŐ OLDALON BEMUTATOTT NAPTÁRHOZ

A fametszeteket és a kicsinyitett melléklet kliséjét Körner és Laufer, a fametszetekről a galvánókat az Első Magyar Betűöntőde Részvénytársaság, a vörös lécek negatív vésését Szeiler József vésnöki intézete készítette Budapesten

M. Magyar Grafika 1927. II–12. f.

Conrad Gzula

133.

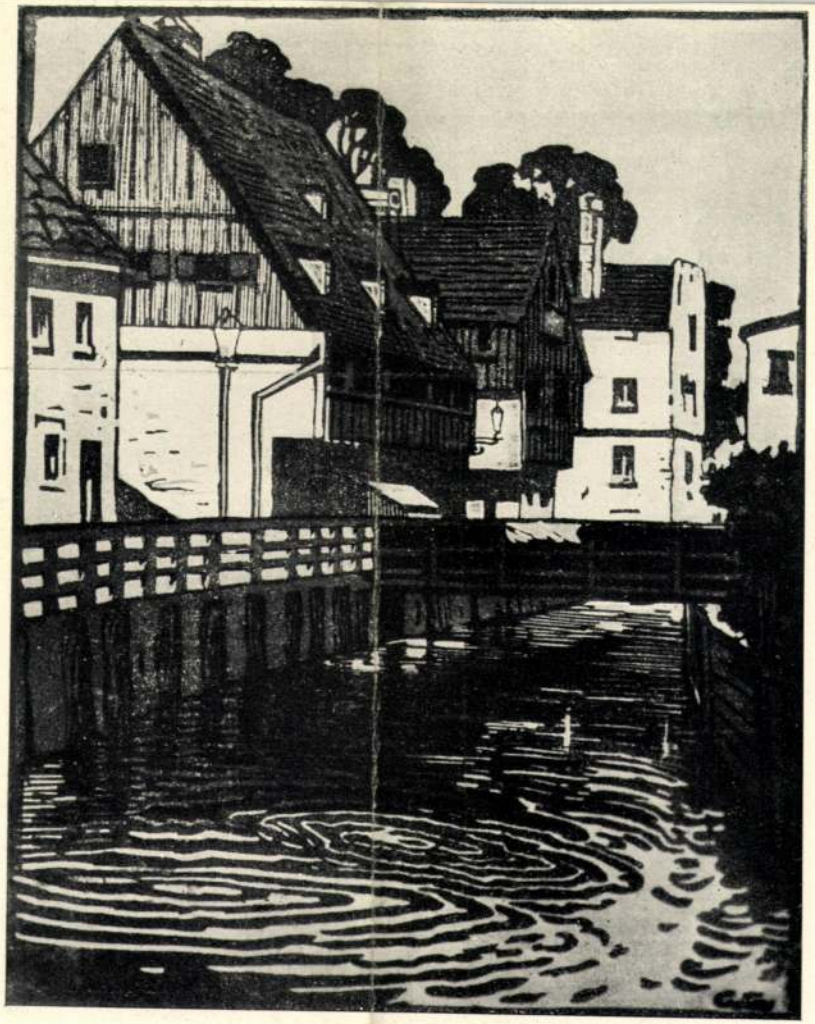

133. CONRAD GYULA:
MÜNCHENI KÜLVÁROS.
SZÍNES FAMETSZET.

ENVIRONS DE MUNICH.
GRAVURE SUR BOIS
EN COULEURS.

Magyar Iparmüvészet
1909. 102. l.
(Köppel.)

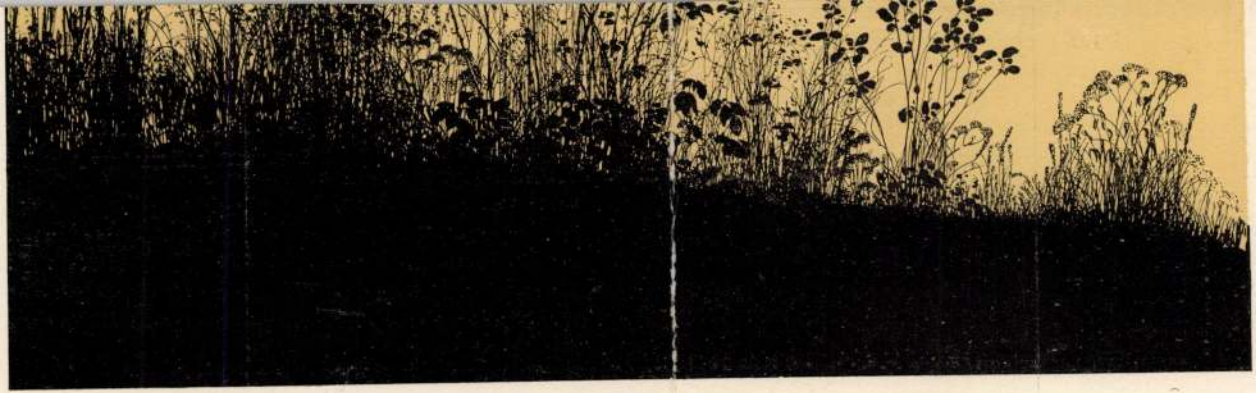

130. THOROLF HOLMBOE: TÓPARTON.

AN BORD DU LAC.

SOKSZOROSÍTÓ TECHNIKÁK A GYÖRGYI KÁLMÁN EMLÉKKIÁLLÍTÁSON

ALBERT KNER: VERANSCHAULICHUNG DER TECHNIK DES VERVIELFÄLTIGUNGSVERFAHRENS IN DER KÁLMÁN GYÖRGYI-AUSSTELLUNG. Die Leiter der Landesgesellschaft für Kunstgewerbe hielten bei der Veranstaltung ihrer Ausstellung rein künstlerische Gesichtspunkte vor Augen; sie waren aber bestrebt, dem Zuschauer, an Hand der ausgestellten Objekte, auch die verschiedenartige Technik des Vervielfältigungsverfahrens verständlich zu machen. In den Sälen der Ausstellung werden dem Besucher sämtliche Arten der Vervielfältigungstechnik vor Augen geführt, vom ältesten Holzschnitt und vom Kupferstich angefangen, bis zur Radierung. An den gedruckten Reklamen, an den Packungen und Plakaten ist die Eigenart des Hoch-, Tief- und Flachdruckes zu beobachten. In dem eigenst für die Druckereien vorbehaltenen Saale gewinnt man Einblick in das Werkgeheimnis dieser verschiedenen technischen Verfahren. Mit Hilfe von schematischen Maschinen u. Walzen wird die Verschiedenartigkeit des Druckverfahrens veranschaulicht; aber auch die komplizierte Technik der Herstellung von Klisches ist zu beobachten und sämtliche Phasen des Tiefdruckes. Im selben Saale ist das Herstellungsverfahren von mehrfarbigen Litographien zu sehen. Die Färbung der bunten Textilmateriale mit Hilfe von Tiefdruckwalzen ist ebenfalls veranschaulicht. Die Ausstellung ist ein Beweis dafür, dass sowohl die Kunst der ungarischen Graphiker, wie auch die ungarische Vervielfältigungstechnik mit europäischem Mass zu messen ist.

A. KNER: THE PROCESS OF PUTTING IN PRINT SHOWN ON THE KÁLMÁN GYÖRGYI MEMORIAL EXHIBITION. Though the managers of the Exhibition were merely led by artistic principles, nevertheless, they made the spectators acquainted with the process of reproducting. In the rooms of the exhibition the various technics pass before our eyes from the oldest woodcut, through the engraving to the etching. The spectators may watch on advertisements, posters and covers the characteristics of typographic printing, of copper plate printing and of litographic printing. In the room reserved for the press, the management of the exhibition allows the spectators a look into the secrets of the press. Besides this the complicated technics of plate-making pass also before our eyes on schematically represented printing-cylinders and printing-machines. Here we see the ways of manufacturing of coloured lytographies, and the printing of textiles by means of printing-cylinders. This exhibition proved that Hungarian graphical artists, as well as Hungarian technic of putting in print are standing on European level.

Az Iparművészeti Társulat sokszorosító művészeti kiállításának rendezésénél elsősorban tiszta művészi szempontok vezették annak rendezőit. De iparművészeti kiállításról lévén szó, a sokszorosított, tehát iparilag előállított művészi objektumokon alkalmunk van betekinteni a sokszorosító ipar műhelyéletébe is. E kiállításon állapíthatjuk meg először, hogy iparunk felszabadult attól a nyomasztó befolyástól, amivel a német sokszorosító ipar a háború utáni években reánknehezedett. A nyomtatványokon csak itt-ott láthatjuk még a német befolyás nyomait, de nagyon sok nyomdánk eldicsekedhet azzal, hogy sikerült egyéni stílust teremtenie, melyben a modern „tárgyias" irány szerencsésen egyesül a tipikusan magyaros szellemű szerkezet-felépítéssel.

A kiállítás artisztikus termeit járva, e kettős — művészi és technikai — szemszögből nézzük meg a kiállított objektumokat. Rögtön megállapíthatjuk, hogy a rendezők elénk teregetik a magyar grafikus gárda műlapjait, a magyar nyomdák tipográfiáit és bibliofil könyveit, de egyúttal végigvezetnek bennünket minden sokszorosító eljáráson is, a fametszettől a rézkarcig és a legegyszerűbb tipográfiai eszközökkel előállított magasnyomású oklevéltől a komplikált technikájú litográfiáig (síknyomás), a Tiefdruckot (mélynyomást) sem hagyva ki.

Nyomdászaink magyar betűmetszők és tervezők hiányában még mindig a német betűtermésre vannak utalva. Mégis megállapíthatjuk, különösen a tiszta tipográfiai eszközökkel előállított oklevelekről és címlapokról, hogy nem a betűnek a rajza (karaktere, vágása) az, ami a nyomtatvány stílusát és ízét megadja, hanem az az üres terület, amivel a nyomdász a betűk és a sorok körül az üres papiron operál. A betűk és sorok ritmusa, a margóknak egymáshoz való viszonya és a szedéstükör helyes megválasztása teszi a lényeget. A nyomdász kezében a puritán egyszerű betűkből és nemes struktúrájú papirosból egyszerre művészi alkotás válik ezeknek segítségével.

Tovább menve a tipografizált műlapokat é
könyvoldalakat már egy új elem díszíti és gazda
gítja. Ez az illusztráció. Főleg a fametszet, és ki
részben rézkarc és rézmetszet. A fametszet
legősibb magasnyomású eljárás, a nyomdásza
őse, ma új reneszánszát éli és kevés ország di
csekedhet olyan fametsző gárdával, mint
mienk. Nem véletlen az, hogy az utóbbi évtize
könyvkultúrájában olyan előkelő helyet fogla
el ez az ősi technika. A fametszet határozott
éles, szálkás vonalaival stílusban legközeleb
áll az ugyancsak vésett és határozott vonal
betűhöz. Ezért homogénebbül illeszkedik bele
szedett könyvoldalba, mint a játékosabb lito
gráfia, vagy a technikában ellentétes rézkarc
Grafikusaink nagyrésze maga is mesterien ke
zeli a vésőt. A régieknél gyakran érezzük
ceruza és a toll nyomát, de kiállító művészein
nagyrészénél láthatjuk, hogy egybeforrtak
vésővel. A kiállított rézkarcok képviselik a mély
nyomó technika legelőkelőbb válfaját. A leg
több ilyen rézkarc tökéletesen magán hordja
művész kezenyomát : a rézlemez viaszkolásától,
maratáson keresztül, gyakran a levonatok ké
szítéséig is. A rézmetszet volt az a technika,
mellyel a mult század eleje táján még majdnem
minden könyvben találkozhattunk. Nehézkes és
költséges volta miatt ma már csak az érték
jegyek, pénzek előállításánál nyer felhasználást.
Erre az aprólékos, sűrű texturás grafikai ki
fejező módra van ez a technika utalva. Művelői
nek minden vonalnál külön kell megküzdeniök
a szerszámmal és anyaggal. De azt a precizitást
és a vonalaknak azt a határozottságát és élesség
gét, amit ez a technika produkál, még csak meg
sem közelíti a többi grafikai eljárás.

A reklámgrafikai csoport termében a modern
csomagolás színpompás vitrinjeivel találjuk ma
gunkat szemben. Ezek előállításánál leginkább
a litográfiát veszik igénybe. Pár évtizeddel ez
előtt még könyvek illusztrálásánál, vagy egyes
műlapoknál is gyakran találkoztunk ezzel a
technikával, melynek talán a legjellegzetesebb
tulajdonsága az, hogy nincs karaktere. A lito
gráfkövön a toll, kréta, ecset és karcolótűn
keresztül technikai korlátok nélkül talál kifeje
zési lehetőséget a művész. Honnan van mégis,
hogy bibliofil könyveinkben mind ritkábban ta
lálkozunk ezzel a technikával? Ennek csak rész
ben az oka az, hogy a szigorú tipográfiai meg
kötöttségek szerint készült könyvbe nehezen
illik a könnyed, korlátot nem ismerő litográfia.
Másik ok, hogy a litografus munkások szociális
szervezkedése gördít akadályokat a művész elé,
aki maga szeretné tervét kőre vinni. A keresked
delmi grafika, a plakát vagy csomagolás inkább
elbírja, hogy a tervező művész alkotását lito
gráfiai szakmunkás másolja át kőre, mint az
illusztráció, vagy más képzőművészeti alkotás.

De azt is látjuk a továbbiakban, hogy a rek
lámnyomtatványok igen nagy része könyv
nyomdai úton magasnyomással készült. Akad
közöttük persze bőven litográfia és elvétve mély
nyomás is. E reklámnyomtatványok kompozí
cióinál nem okoz lényegesebb stíluskülönbséget
az, hogy különböző sok
szorosító technikákkal ál
lították őket elő. Ennek
elsősorban gazdasági okai
vannak. A nagyvállalatok
reklámfőnökei grafikusa
inknál rendszerint akkor
rendelik meg reklámter
veiket, amikor még sej
telmük sincs arról, hogy
mily technikát vesznek
igénybe annak sokszoro
sításánál. Rendszerint
csak a beérkezett ajánla
tok döntik el, hogy mily
sokszorosító technikát ír
elő a reklámfőnök és nem
az, hogy a rajz karaktere
mily technikát kíván. Az
éles verseny arra kény
szeríti a nyomdát, hogy

Conrad Gyula : Fametszet.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1934.

Conrad Gyula

Magyar Művészet.

1925. 232. l. (C. Gy.: A M. Rézkarcolóművészek Egyesülete.) — 435. l. (KÉVE.) — 491–2. (A m. grafika amerikai bemutatója.) — 1926. 418. l. (A KÉVE Művészegyesület.) —

Conrád Gyula

Conrad

4/

MAGYAR MŰVÉSZET

1927. 666 l.

(Magyar vézkarcoló-
művészek szereplése
Itáliában.)

jtanács !

yert 400 pengős belföldi kutató
alábbiakban bátorkodom tisztelet-

/sz. Dombegyház,1908.XI.16.r.kat./
Országos Bizottságánál foglalkozta-
engős belföldi kutató ösztöndiját
a XIX.századi magyar müvészet ta-
öbb cikkben foglalkozott az eszter-
. /Nouvelle Revue de Hongrie,1935.
5./ s kisebb cikkekben ismertette az
diósgyőri, budapest-belvárosi plébá-
kálatait /Élet, Napkelet/. Doktori ér-
ia története a XIX.században,1934./
r grafika többi ágaira, igy elsősor-
tette. Bő anyagot sikerült a meglehető-
gyüjtenie. Erről szóló könyve előkészü-
adi magyar szobrászat történetével is

Conrad Gyula

Magyar Művészet

1928. 404. l. (c. a.: A modern grafika képes atlasza.)

Conrad Gyula

irod.

Magyarság

1924. jun. 22.

(Magyar grafikusok Zürichben.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Conrád Gyula

Maraini A.:
Atlante dell'incisione moderna.
Firenze, 1928. (Aniceto del Massa cikke)

KOMJÁTI GYULA

245

8

CONRÁD GYULA: CSESZNEK VÁRA A BAKONYBAN. Színes fametszet

város-peremére, ahol a sürgő életnek semmi nyoma, itt építtet magának családi házat s azt, mint igazi otthonát feldíszítteti azzal a nobilisan szerény díszszel, amelyet egy családi házacska még éppen megbír. E dísz nem tolakodó, nem nagyzol, nem terpeszkedik s távolról sem formál a homlokzatból kulisszát. A dísz pedig épp a finomabb anyagok teljesen architektus-szellemben való diszkrét alkalmazásából, hozzájuk illő formába való alakításából áll elő. Ha a hollandi építkezés jellemzetesen tégla-építkezés, úgy a kis családi ház tisztán mutatja az utcának az ő téglatestét, tégla-atomjait, viszont a bejáró, az ablak, egy-egy fontos építészeti tag megkapja a maga művészi hangsúlyát azzal, hogy hozzáillő, színesre zománcozott téglából, terrakottából vagy diszkréten megfaragott kőből kapja díszítő elemeit, amihez a módjával alkalmazott színes üvegmozaik is járul. Természetes, hogy a nagyablakú kicsiny ház nem vesz fel lompos és nehéz ornamentumot, viszont a bejárók színes majolika-kirakása — szintén gyakori dísz — újabb hollandi jellemvonást juttat eszünkbe, a mindent ragyogóra takarító hollandi tisztaságot, e nevezetes sajátságot, amely arra ösztökéli a háziurat, hogy még a ház homlokzata is fürdőt kapjon s ne lássék rajta soha még az utca pora sem. Persze, aki annyira tisztogatja a ház homlokzatát, annak számára a falat moshatóvá kell alakítani s ha e falakat úgyis mossák, akkor az építész a legkényesebb díszítő anyagot használhatja a homlokzat vagy a fontos tagok ékesítésére.

Ez csak néhány jegyzet, futólagos utalás arra, mint érvényesülhet a helyi szokás, a helyi élet jelleme a modern építészeti alkotáson, mint nőhet ki az építészeti stílus egészen abból a talajból, amelyre a ház kerül. Ez nem műtermekben s mecénások kolóniáin született művészet s ha nem is oly gazdag: magán viseli a modernség bélyegét és a családi élettel egybeforrt hajlékot ad a családnak.

Természetes, hogy a hollandi építészek sem mondták még ki e tárgyról az utolsó szót. Nem is kívántuk az amsterdami házat, mint a tökéletesség mintáját szembeállítani a darmstadti házzal. Csak azt a meggyőződésünket szeretnők ezzel illusztrálni, hogy amott egészségesebb alapon s elfogulatlanabbul látszik a modern stílustörekvés érvényesülni, mint itt. Amott kevesebb a programmszerűség, kevesebb a mesterkéltség, mint itt. Amott nem új művészeti elveket akarnak egy ház építésével bizonyítani, hanem, egyszerűen házat akarnak építeni egy család számára. A kettő közt lényeges a különbség.

A hollandi ház e mesterkéletlen formája, s a hollandi építő e nagy elfogulatlansága szemben legtöbb német pályatársával, talán abból magyarázható, hogy a hollandi építőművész kevésbbé az esztétikai elmélet embere, mint a német. Jobban érdekli őt az élet, amely számára dolgozik, mint az esztétikai értekezések, amelyek őt irányítani szeretnék. Ez a nagy elfogulatlanság, az élettől való közvetlen megihlettség sokkalta jobb géniusza az építőművésznek, mint a legszebb könyv, amely recipékkel van tele. Csak ez a nagy elfogulatlanság képesíti arra a mestert, hogy pusztán a célt s anyagát tekintse s pusztán ezeket fogadja el irányítóul s korlátul egyben. Ha művész-ember, úgy ez elégséges irányadó neki. Ha nincs benne művészi szesz, úgy a legkörülményesebb irodalmi irányelvek sem segítik talpra.

LYKA KÁROLY

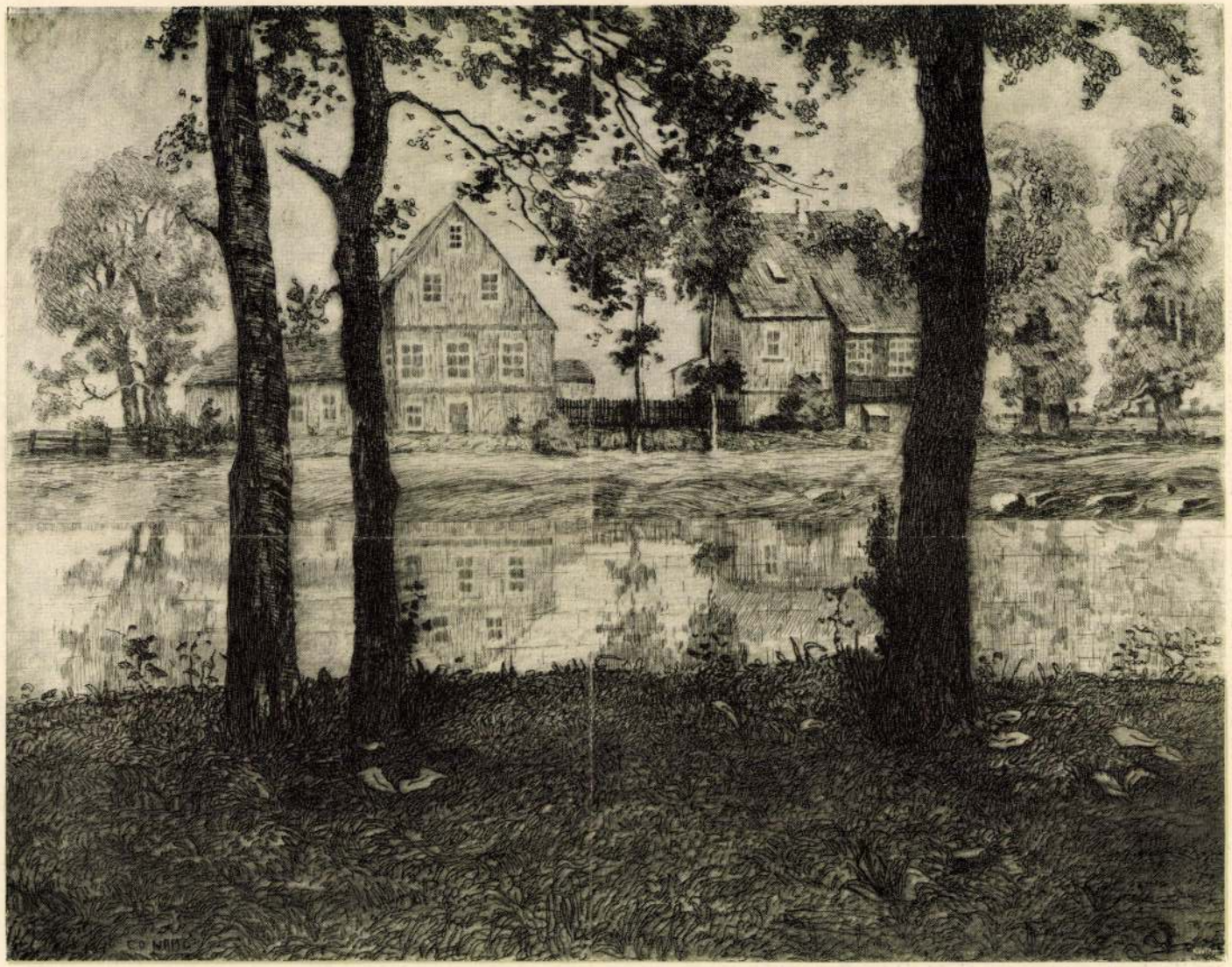

VÍZPARTON
CONRAD GYULA RÉZKARCA

Conrád Gyula

Művészet 1906.
212. l. (Kitüntetések.)
— 421. l. (u. a.) —

Conrad Gyula

Tájképtanulmány
rajz

Repr.

Művészet 1907. 28 l.
(Keppel)

Conrad Gyula

~~A Margit hidnál és Hajógyárban c. rézkarcai repr.~~

Művészet 1908. 256 és 257. l.

(Képekkel)

heilige Familie. — 1865, 1866, 1867, 1869: VI. 20. *P. P. Rubens:* A szent család.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: VI. 20. *P. P. Rubens:* A szent család. — 1873: VI. 20. *Schulcopie nach P. P. Rubens:* Die heilige Familie. — 1876, 1878, 1879: XVI. 649. *P. P. Rubens után:* A szent család. — 1881: 444. *P. P. Rubens után:* Szent család. — 1888: XXI. 745. *P. P. Rubens után:* A szent család. — 1896, 1897: XXI. 745. *P. P. Rubens:* A szent család. — 1897: XXI. 745. *P. P. Rubens:* Die heilige Familie. (Copie.) — 1898: XXI. 745. *P. P. Rubens:* La sainte famille. (Copie.) — 1901, 1904: XXI. 745. *P. P. Rubens:* A szent család.

Conrad Gyula

Születés 1909

97. l. (Kép) —

egy-egy kevésbbé sablónos tárgyat kihalászni. Mert ahol népek, irányok, egyéniségek minden elv nélkül pusztán a keretek és a terjedelmek szerint keverednek össze, egyenesen megdöbbentő ott a kaosz, együtt gomolyognak a kihámozhatatlan impressziók és az elrontott hangulatnak egyébként derék művek esnek áldozatul.

A kis pavillonok mind sokkal élvezetesebbek. A heves vitákra alkalmat adott magyar ház mint építészeti látványosság kiválóan érdekes. Kiállítási helyiségnek is jó, ha gondosan óvakodnak túlzsúfoltságától. Nagyon érdekes az angolok épülete. Amilyen jelentéktelen ez kívülről, olyan jól használja belül korlátolt eszközeit. Remekművekkel nem kápráztat el. Ám amit kiállításra érdemesnek talál, azt úgy akasztja fel, úgy helyezi el, hogy föltétlenül érvényesüljön. A tér tökéletes alakítására nincs módja. A világért sem engedi el azonban a termek közepéről a komoly, egyszerű, de kényelmes, széles, alacsony keményfa-padot. Számít arra, hogy innen, ülve igyekszik a kollekcióval megismerkedni a nézők legnagyobb része. És valóban, kényelmes ülő helyzetből tekinthető át egész sor jól megvilágított, egymás tetejére a világért sem rakott kép.

Ez a velencei kiállítás, minden hibájával íme megmutatja, milyen módon lehet eltüntetni a túlnagy nemzetközi tárlatok legkirívóbb hátrányait. Nagy hombárok helyett pavillonokba osztott anyag mentesít legcélszerűbben a túlterheléstől. A világítás, az intímitás szempontjai is ezt követelik. Egyéniségek gyűjteményes kiállításai ismét kevésbbé fárasztók, mint rendszertelen töredékek, nem szólva arról, ha a képzőművészet egy-egy jelentős fejlődési korszakáról sikerül kimagasló művészek művei segítségével képet adni. Más kérdés az, nem ellenkeznek-e ezek a túlnépes összejövetelek egyáltalában az artisztikus szempontokkal, nem ösztönzik-e a művészeket arra, hogy saját útjaik helyett a tömegek, a szenzációra éhes utazók ízlését keressék. Bizonyára nem csökkentik a panorámaszerű művek hatását. Létezésükben azonban van valami szükségszerűség. A mecénások kihaltával az anyagi megélhetés tényezőivé válnak. Soha nem maradt ez a szempont befolyás nélkül a művészetre. Képmegrendelők gyanánt ma csak a legmonumentálisabb középítkezések szerepelnek. Az impresszionizmusból kifejlett modern festőművészet elvi ellentétben van a megrendeléssel és számára a boldogulás alig képzelhető el másként, mintha a nyilvánosság útján keresi azt az embert, akit megihlet képének hangulata. Ezzel a körülménynyel számolva, még jelentősebb érdek, hogy ne veszítsék el hitelüket és vonzóerejüket a tárlatok, ameddig oly szorosan hozzátartoznak a művész érvényesüléséhez. Két eszköz kínálkozik e cél eléréséhez: enyhíteni kell a hivatalos, a nagy — bár nem nemzetközi — tárlatok Budapesten, Bécsben, Párisban egyforma ridegségét és új szempontokat érvényesíteni rendezésükben. Azaz, talán nem is két dologról van szó, hanem valami egységesen megjelenő reformról. A tárlat, mint az évi termés puszta kifejezője, egyre jobban veszít érdekességéből. Vannak rossz évjáratok és a legjobbakról is rendszerint csak később derül ki, hogy jók. A laikus még inkább, mint a tapasztalatokban gazdagabb néző, valami vezetőfonalat keres, mikor átődöng a termeken. Tanításra szorul a legtöbb és a tanulás jó szándékát igazán illenék honorálni az egyéniségek, művészi meggyőződések, vagy egyéb szempontok szerint egybefogható művek aláhúzásával, kiemelésével. Képtelenség, hogy nagyság, vagy szimmetria szerint kerüljenek együvé képek és szobrok. A művészek szempontjából ép ily képtelenség, hogy legyenek jó és kevésbbé jó helyek, megvilágított és sötétben hagyott teremrészek. Lehet ez a baj az építész hibájának következménye: annál rosszabb. A művész és a közönség érdeke pedig együttesen tiltakozik minden túlzsúfolás ellen. Nem lehet elképzelni nagyobb lelkiismeretlenséget, mint az egymás hátán ülő képcsoportokat. Ha már el is fogadjuk, hogy egy szokásos nagy tárlat tizenöt-húsz nagy termét barátságos interiőrré varázsolni nem lehet, bizonyos komoly nyugalom, bizonyos törekvés a raktáriasság elkerülésére, a szemet pihentető falterületek meghagyására, elengedhetetlen.

LENGYEL GÉZA

A VERONAI SZÉKESEGYHÁZ
CONRAD GYULA FAMETSZETE

Művészet 1910. 188. l.

vidualizmust nem szabad összetéveszteni a szubjektivizmussal. Az életben is a különc még nem egyéniség, a művészetben is az önkény még nem szabadság, az újság még nem értékes. A szuverénitás az igazi egyéniségnek joga és igaz az, ki nem dacból különcködik, hanem magát adva, igazi értéket is ad. Ne higyjük, hogy a régi művészet elavult. Új értékek nem teszik értéktelenné a régieket, csak növelik a kincsek összegét.

Nagy hiba, ha mult századok munkájával elért eredmények tanulságairól lemondunk és Gauguin-nel vitatjuk, hogy festő lángész lehet valaki anélkül, hogy a festészetről legkisebb iskolai irányítást és művészetére útmutatást nyert volna, mert, mint Strindberg mondja, Gauguin mint valami vad Titán gyűlöli a kényelmetlen civilizációt, utánzói pedig elfogadják az ő készakart tudatlanságát és naivságát, sőt még azt a teljesen más környezetet is, melyben ő fest.

Nincs helyén, hogy hivatalokból ítéljenek stílusok élete és halála fölött vagy hatalmi szóval papiroson teremtsenek újakat, de a művészeknek is tartózkodnoik kell, hogy a szabadsággal visszaéljenek.

Az a teljes szabadság, mely őket megilleti, nagy felelősséget is hárít reájuk, nehogy a kételyt a zavart, a fásultságot támasszák azok sorában, kiket az örökké nemes, igaz és szép megismerésére kell tanítaniok és nehogy megrendítsék bennük a hitet, hogy az Isten — mint Lamartine mondja — az igazságért teremtette a zsenit.

A művészetek fejlesztésének második tényezője az állami hatalom, a kormány közreműködése különösen abban az esetben, midőn, mint nálunk az ország és társadalom anyagilag, szellemileg hosszú időn át oly szánandóan elhagyatott állapotban sínlődött. Ám az élet-halálharcban hol volt a művészet, hol a nemzeti kormány? Háborúban hallgatnak a múzsák és ebben a harcban és nyomorban hol találtak volna a múzsák hivogató otthonra?

A XVII. században is többen buzgón törekedtek ugyan a tanítás és nevelés terén, hogy fenntartsák a nemzetben a tudományossághoz, a művelődéshez való kapcsolatot, de mit lehetett volna várni a művészet terén? Mária Terézia királynő rendezte az oktatás ügyét. Mi volt azonban ebben a művészi tanítás némi archaeologián kívül? Egy kis rajzolás: delineatio, ars delineandi, a linearis pictura elemei és pedig már az elemi iskolákban.

A királynő által kiadott tanítási rend: a Ratio Educationis szerint a liceumok és akadémiák székhelyein rajziskola: Schola graphidis állítandó és az ifjak a rajzolásra serkentendők. Sőt a tanítási rend 147. §-a kimondta, hogy az egyetemhez kapcsoltassanak a már képzőknek nevezett szabad művészetek is, úgymint a festészet, a képfaragás, szobrászat, metszés és ezekkel rokonok. Mindez azonban csak a papíron maradt, jó részben még 1848 után a Bach-rendszer alatt is, kivéve az újonnan behozott reáliskolákat, melyekben a rajzolás rendes, míg a gimnáziumokban csak rendkívüli tantárgy volt és rendessé csak 1871-ben vált.

II. Lipót alatt az 1791. 67. t.-c. kiküldött ugyan országos bizottságot a szabad művészetek akadémiája ügyében, ámde még az 1827 : 8. t.-cikkel a nádor elnöklete alatt újból kirendelt országos bizottság sem tudott javaslataival sikert elérni. Pedig be kell ismerni, hogy munkálatában (260—262. §.) nagyon helyeseket mondott. Szerinte „minden míveltség tisztán a tudománnyal és a mindennapi használatra szükséges mesterségekkel nincs kimerítve, hanem ezen kívül az életmódnak díszét és minden dologban az előkelőséget és kiváló ízlést kívánja, ez pedig csakis a képzőművészetek gyakorlása által érhető el, mint ezt minden idők igazolják. Szükséges tehát a szépművészetek: a bellarum artium akadémiájának felállítása azzal a három céllal: hogy 1. a szép érzékét a népben felkeltse, 2. azokat, kik az élet kényelmére vagy fényűzésére szolgáló dolgokat készítenek, műveikben minden szépség és előkelőség alkalmazására hathatósan irányítsa, 3. a különböző mesterségek űzőit elméleti és gyakorlati oktatásban részesítse".

A bizottság mégis, nehogy az akadémia felállításának ügye más intézmények példájára esztendők hosszú során át elmaradjon

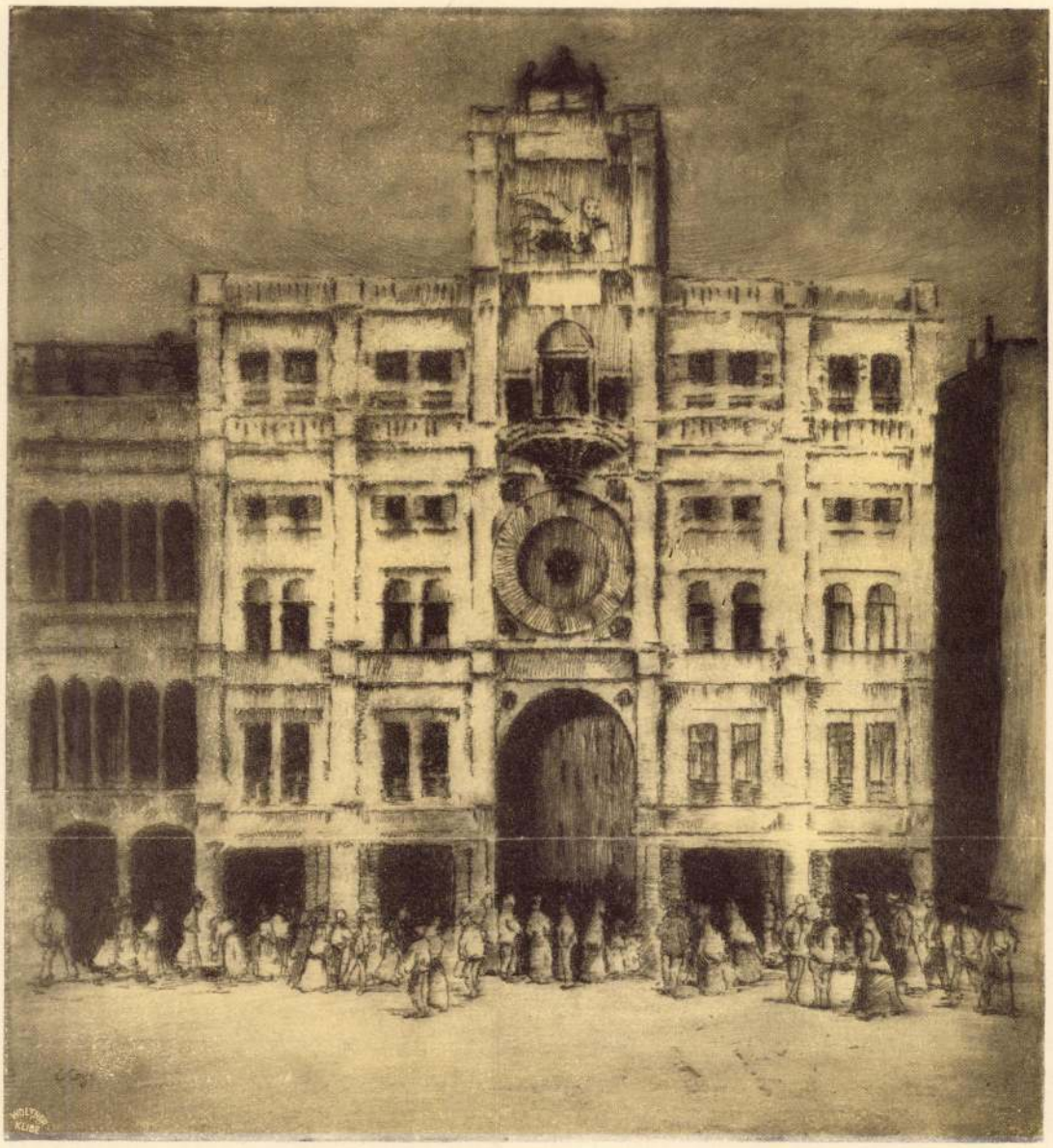

A VELENCEI ÓRATORONY
CONRAD GYULA RÉZKARCA
A GRAFIKAI-DÍJ NYERTESE

Művészet 1912. 128. l.

Conrád Gyula

~~A Műcsarnok négyi tárlatán az egyik 250 koronás grafikai díjat fenti nyerte –~~

Művészet 1912. 166. l.

(A grafikai kiállítás nyertesei.) –

337. l. (Kép.) –

Conrad Gyula

Művészet 1918. 68. l.
(Krónika.)

Kengyel vasból IX. 57.

Conrád Gyula

vód

~~Nagy Z. modkönyvill~~

7 l.

Nagy Z.: A modern m. könyvillusztráció. A fametszet ujjászületése. Bp. 1937. 7. l.

Oberrad Schule

in

Neue Hausordnung

für

Conrád Gyula

szül. 1877.

l

~~Nam könyvm.~~

~~19. l.~~

Naményi E.: Modern m. könyvművészet. M. Bibliofil Társ. Évk. II. Bp. 1931. 19. l. –

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Conrad Gyula

crad
2

Neue Züricher Zeitung

1924. juin. 23.

(Ungarische Graphik
im „Wolfsberg.")

Conrad Lynka

crad
2

Pester Lloyd 1924.
jún. 22. (Ausstellung ungarischer Graphiker in Zürich.)

Conrád Gyula

Révai XX. k. 92. l.
XXI. k. 214. l.

Conrad Gyula

~~red~~

~~Rosner De Grafiske Tag~~

~~254, 258. l.~~

~~258. l. Képekkel~~

Rosner K.: Traesnittet i Ungarn i det tyvende aarhundrede. De Grafiske Tag (Kopenhága). 1921. okt. 1. 254, 258. l. (Képekkel.)

IJF. BERECZ LAJOS

KÖNYV, PAPIR, SAJTÓTERMÉKEK, HANGSZER,
JÁTÉK ÉS FOTÓCIKKEK KERESKEDÉSE

ÉRMIHÁLYFALVA

Telefon: 74

Conrad Gyula

Rosner K.: Der Holzschnitt in Ungarn im Zwanzigsten Jahrhundert. Der Holzschnitt (Stuttgart). Sonderheft Ungarn. 1929. jan.

Conrad Gyula

Rosner Károly

Uj magyar fa-
metszetek örök
témákról.

Magyar Grafika

1929. 289, 292,
293. l. (Kejlekkel)

Clussenberch, Georgius de ~~György~~

ötv

l.

Kömagyötvj.

1546. r.

l.

Kolozsvári György

alatt.

Conrad Gyula

cród

Rosner: Nordisk

414. l 415. l

417. l képpel.

Rosner K.: Träs-

nittet i Ungarn.

Nordisk Boktrycka-

rekonst. 1929. nov.

s2. 414, 415, 417. l.

(Képpel.) —

Conrad Lyra

Lrod

~~Rosner: Ungarske~~

~~8. 16. 37. 38. l.~~

~~(Képekkel)~~

Rosner K.: Ungarske Kunstnertresnitt i det tjuvende århundre. Oslo, 1935.
8, 16, 37, 38. l.
(Képekkel.) —

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Conrad Gyula

vrád

Rovó Aladár

A könyv.

Bp. é. n. 52. l.

Képpel

miniszteri osztálytanácsos,

elnöki titkár.

KIFIZETTETE
MAGY. KIR. ÁLLAMPÉNZT
Budapest, 19 16 év XII
28

Conrad Gruba

Alkonyat a Posilipon c. rézkarca repr.

Schweizer Illustrierte Zeitung.

1924. jun. 12.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Conrád Gyula

vül. 1877

írod

Skexlib.

Siklóssy L.: Az ex-libris Mországon A Gyűjtő. 1913. 6-8. sz. (Képpel.)

~~Apáty Mihály~~ ~~IV. 195.~~

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 — 2

IGAZ SZÓ

Conrád Gyula

1021

CONRÁD GYULA iniciáléja Krúdy Pesti Könyvéhez (*Az Erdélyi Helikon 1931. márciusi számából*)

eredeti mégis egy olyan mű, amely idegen mintá
szorgalom, rátermettség határozza meg hát az er
és módszer is, mellyel megközelíti a kutató a tér
Ez persze azt is jelenti, hogy Mikes (és régi irod
arcát csak most rajzolhatja meg irodalomtörténet
körülmények erre lehetőséget teremtettek. Tehát
lyensége szélesebb jelentőségű, s kivált az olyan
lyes megítélésében fontos, ahol az akkor fejlettebb
mékenyítő hatása századokon át érvényesült. Külö
az a veszély, hogy akár legnagyobbjainkban is fe
lati anyagának, formáinak *utánzóit* lássuk. Ismere
tiség nélküli utánzónak látta egyik polgári méltat
a szemléleti egyoldalúságot, el kellett jutni a tudományos módszer birtoklá-
sáig, hogy meglássuk az általános és sajátos dialektikus egységét: egy adott
fejlődési szakaszban az akkor fejlettebb Európára jellemző, tehát általános
gondolatok, igazságok sajátos formában, azaz a hazai viszonyokhoz *alkalmaz-
kodva* jelentkeznek az egyes irodalmakban. S éppen ebben van jelentőségük,
sajátos színük, egyediségük, eredetiségük. Ez egyben azt is jelenti, hogy a
minták kutatásának együtt kell járnia a hazai valóság alapos tanulmányozá-
sával, mely magához hasonlítja a másutt megfogalmazott gondolatokat, kiala-
kított formákat. Mikes művének (s Apáczai, Zrínyi, Balassi) tanulmányozása-
kor tehát a *sajátosra* kell a hangsúlyt vetni, mert ebben már benne foglalta-
tik az általános is.

S Hopp hatalmas kötetében éppen ennek a módszernek a megpillantása ragadott meg, mert ebben látjuk az adekvát Mikes-kép megrajzolásának biztosítékát. Nem túlzás, ha azt mondjuk: Hopp most már rendelkezik mindazokkal az ismeretekkel (tárgyi, adatbeli, eszmei), amelyek predesztinálják a még hátralévő nagy feladatra: az író belső arcának megrajzolására. Természetesen ezt a belső arcot nem lehet statikus szemlélet alapján megmintázni. Az igazság a folyamatban van! Vagyis: Mikes belsőleg *az*, amit a *mű egésze* (s nem egy periódus!) mutat. Ez pedig azt jelenti, hogy a társadalmi-történeti kontextusaiban szemlélt *műből* kiindulva, lépésről-lépésre haladva kell szemügyre venni: hogyan alakul a hatások bonyolult szövevényében vergődő bujdosó belső világa az évtizedek folyamán a 207. levél jó halált váró, istenhez hajló árnyékává? S mindez hogyan objektiválódik a formában? Így kirajzolódik majd előttünk a *teljes* Mikes-arc, melyen fellelhetők a sóvárogva hazavágyó,

Krudy Gyula: Pesti évkönyv. Feljegyzések a magányban és a piarcon, sóhajtással és reménnyel az évekből, mikor mindenki rongyos volt Magyarországon. 1921. 141 l. A remek tipográfiájú könyvet *Conrad* Gyula pompás iniciáléul is szolgáló fametszetű pesti képei díszítik. **Kevés példányban készült** számozott példány. **Diszes amatőr félbőrkötés** **2.80**

A forradalmak korából vett páratlanul hangulatos és mesteri stilussal megírt rajzok és feljegyzések Pestről, a pesti életről, szenvedésekről és vígságokról.

Conrád Gyula

sen akkor nem, ha a szennyvíz részére egy második veder beállításával valóban higiénikusat ajánlhatnának.

Igen megszívlelendő nagyobb embercsoportok, útépítő-, arató-, vagy cséplőmunkások csoportjai részére a csigasorral kútágasra vagy faágra felhúzható terjedelmesebb víztartály zuhanyozó szerkezettel. Szociális érzékkel bíró vállalkozó nem fogja elmulasztani az ilyen csekély befektetést, melynek révén munkásai porban, melegben elcsigázott testüket felüdíthetnék és amely a munkakedv és munkabírás felfokozásával kétségtelenül visszatérül.

Fokozottabb találékonysággal kell megküzdeni a tisztasági fürdő lehetőségének megteremtésénél. Idevonatkozóan például bemutatnak *Fregolia* néven igen szellemes szerkezetű, horganyozott vasbádogból készült tartályokat, melyek három elemből állnak. Ezek külön-külön használva a házi mosás céljait szolgálják, míg kombinált összeállításban vagy teljes fürdőre, vagy kevesebb vizet igénylő fél-, illetőleg gyermekfürdőre használhatók.

Nem tudjuk megérteni viszont sem praktikusság, sem olcsóság szempontjából a ládába beépített kád előnyeit, mely kádnak teteje asztalnak akarna szolgálni. Asztal, mely mellé leülni nem lehet, sőt állni is csak ügyetlenül, csalódást fog okozni annak, aki azt hiszi, hogy ezzel kádat és asztalt vett egyszerre.

Értelmesebb ebből a szempontból a munkáskonyhák részére készített zománcozott acélkád 1.20 hosszúságban, mely fölé felcsapható kétlábas asztallap van a falhoz erősítve, úgy, hogy kis terjedelmü konyhában valóban helymegtakarítást jelent. Ez az asztal éppen csak fiók hiányában nem egyenlő értékű egy közönséges négylábú asztallal és annál mégis lényegesen olcsóbb.

A melegvíz-termelés legegyszerübb megoldásaképcsappal ellátott vizesdézsákat látunk a tűzhelyre állítva, melyekből gumicsővel vezetik a vizet a kádba. Ugyancsak a gumicső egyszerű eszközével táplálható a kád olyan konyhában is, ahol van ugyan vízvezeték, de a fali kagyló egyébként nem alkalmas kád megtöltésére. Megjegyezzük, hogy a gumicsőnek forró tüzhely vaslapjával való érintkezését elkerülendő, az feltétlenül hajlékony fémcsővel helyettesítendő, mert a megpörkölődő gumi kellemetlen meglepetést okozna.

A vízmelegítés gazdaságosnak látszó más módozatait többféle ügyes modell mutatja be, főképpen a füstgázok melegének különböző kihasználását. A füstgázokat vagy a füstcső körül alkalmazott tartályon keresztül, vagy a kád alá vezetve, azok a vizet a kádban melegítik.

Baldachinos ágyra emlékeztet az a bádogszerkezet, melyben a szellemes konstruktőr bádogból és vasból egész kis fürdőszobát épít. A baldachinos állvány 1. a víztartályokat tartja a kád felett, 2. csővezetéket szolgáltat a szivattyúból a tartályba, 3. elzáró függöny alkalmazását teszi lehetővé, úgy, hogy mások jelenlétében, vagy szabadban is használható. A kád alsó végén a kád alá építve van a vízmelegítő kályha, mely ugyancsak füstgázaival melegíti a kád vizét. A szerkezet egyik végén kis zománcozott mosdó van alkalmazva, mely a folyóvízben való mosdást volna hivatva szolgálni, ha nem volna oly sekély és kicsiny, hogy még kézmosásra is alig alkalmas. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ezt a szerkezetet nem lehetne használható közszükségleti cikké fejleszteni.

Legfejlettebb formájú a közműnélküli fürdőlehetőségek közül az a zománcozott acélkád, melyben a kádnak hidegvízzel való megtöltése után a vizet magában a kádban a mellette álló egészen kis terjedelmű „keringtető" (cirkulációs) kályha melegíti fel. A kádból ugyanis egy alsó csövön hideg víz áramlik a kályhába, a kályhából viszont egy felső csövön a felmelegedett víz a kádba áramlik vissza. Az így körforgásba kerülő víz a kádban felmelegszik.

Mindezeknél a megoldásoknál a vízelvezetés kérdése látszik legkevésbé megoldottnak, holott éppen a szennyes víznek a kádból való eltávolítása a kényelmetlenebb és a higiéne szempontjából fontosabb probléma. A kiállítás megtekintése után azt kell gondolnia a szemlélőnek, hogy nincs más mód, mint a vizet vagy a kádból kimerve, vagy egy más edénybe gyüjtve a helyiségből eltávolítani.

Igen üdvös volna tehát megmutatni, mily egyszerűen lehet néhány darab olcsó betoncsővel a könnyebben kezelhető fürdőszobaszennyvizeket elvezetni szivárgókba, vagy akár az útszéli árokba is, ahová a veder útján végeredményben úgyis került volna.

Azt hisszük azonban, hogy a kiállítás mai formájában kissé tulzott gonddal kerüli a reklám, vagy kereskedői érdek látszatát és nem számol eléggé a vevők nehézkességével, kiknek szemében a kiállítás merőben akadémikus marad, ha az árakat kérdezősködéssel kell kinyomozniok; ha nem éreztetjük velük továbbá, hogy kipróbált dolgokat mutatnak be. Ha nem akarják, hogy bizalmatlansággal nézzék az ajánlott szerkezeteket, szükségesnek tartanók megbízható adatokkal szolgálni a vízmelegítés különböző praktikus vonatkozású körülményeiről, például: mennyi idő alatt készül egy 30 fokos meleg teljes-fürdő, mennyi alatt egy langyos félfürdő, hány kg keményfa vagy szén kell hozzá, milyen hőfokú víz készíthető valamelyik szerkezetben és mennyi idő alatt, stb., stb. A füstgázokkal való különböző bonyolult operációk ugyanis joggal kelthetnek kétséget a vízmelegítés tempója iránt, úgy, hogy erre vonatkozó megnyugtató adatok erősen hozzájárulnának ahhoz, hogy az érdeklődők valamelyik szerkezetet meg is szerezzék.

Ilyen természetű kiegészítésekkel fokozottabb eredményt fog elérni ez az érdekes és hézagpótló kiállítás. Kívánatos lenne még az is, ha a kiállítás szervezői kontaktust találnának azokkal, akik elfogadták és a gyakorlatban alkalmazták különböző indításaikat, úgy, hogy a szerzett tapasztalatok alapján egyrészt tovább fejlesszék azokat, másrészt a be nem vált módszereket kiselejtezzék. Igy a gyakorlati élettel és a fejlődő iparral állandó nexusban lévén, a kiállítás eleven és mindenkor „up to date" tanácsadója lesz az érdeklődőknek.

Annak érdekében azonban, hogy érdeklődők minél nagyobb számban legyenek, a vezetőségnek nagyobb publicitásról kellene gondoskodnia. Szomorú, hogy vasárnapi délelőttön a hivatalosan vezetett iskolai növendékeken kívül alig teng-leng a kiállításon egy-egy látogató. Még nem találtam olyan pesti embert, aki a kiállításról hallott volna — vagy talán csak a vidékiek tudnak róla? Bizonyos, hogy ez még egy fokkal fontosabb volna! Elsősorban a vidéket kellene pályaudvari nagy plakátokkal a kiállítás megtekintésére buzdítani, vagy pedig vándorkiállítás formájában kellene bejárni az érdekes és tanulságos anyaggal az országot.

Reméljük, hogy akik ily lelkesen tették meg az első lépést a higiéne magyar ugarán, a további lépésektől sem fognak visszariadni.

*

A Magyar Könyv- és Reklámművészek Társasága minden esztendőben az év öt legjobb plakátjának és öt egyéb legszebb reklámnyomtatványának (csomagolás, prospektus) kibocsátóit elismerő oklevéllel tünteti ki. A zsűri *Végh* Gyula, az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum főigazgatójának elnöklete és Hermanné *Czinner* Alice, *Majovszky* Pál, *Nádai* Pál, *Mihályffy* Ernő, *Naményi* Ernő és *Rosner* Károly közreműködésével hozott határozata értelmében az 1928—29. években megjelent következő plakátokat részesítette elismerő oklevélben: Flóra Első Magyar Stearingyertya- és Szappangyár r. t., Flóra terpentinszappan-plakátja, tervezte Berény Róbert; a Magyar Ruggyantaárugyár r. t. Palma cipősarok-plakátja, tervezte Berény Róbert; Modiano szivarkahüvelygyár szivarkahüvely-plakátja, tervezte Bortnyik Sándor; Meinl Gyula r. t. tea-plakátja, tervezte Tábor János; Vágó Rezső Szénkereskedelmi r. t. Igaz mérleg-plakátja, tervezte Bortnyik Sándor. Az egyéb reklámnyomtatványok közül Biró Miklós r. t. fotomontázs-prospektusa, tervezte Bortnyik Sándor; Flóris csokoládégyár csomagolása, tervezte Dankó Ödön; a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank affiliációinak naptára és évi jelentése, tervezte Conrád Gyula; Stühmer csokoládégyár magyaros csomagolása, tervezte Jeges Ernő. Budapest székesfőváros Idegenforgalmi Hivatal részére készített fényképfelvételek, készítette Balog Rudolf.

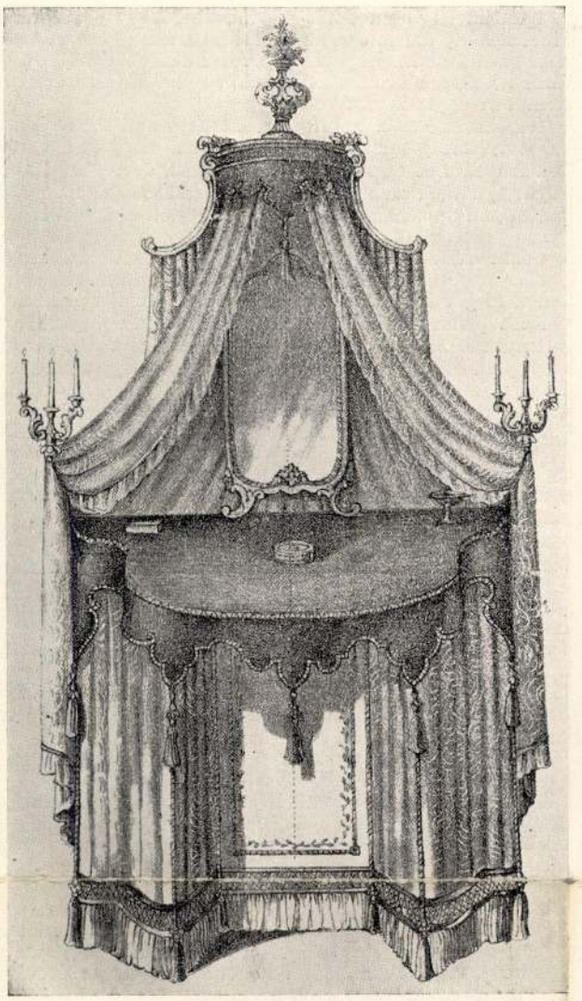

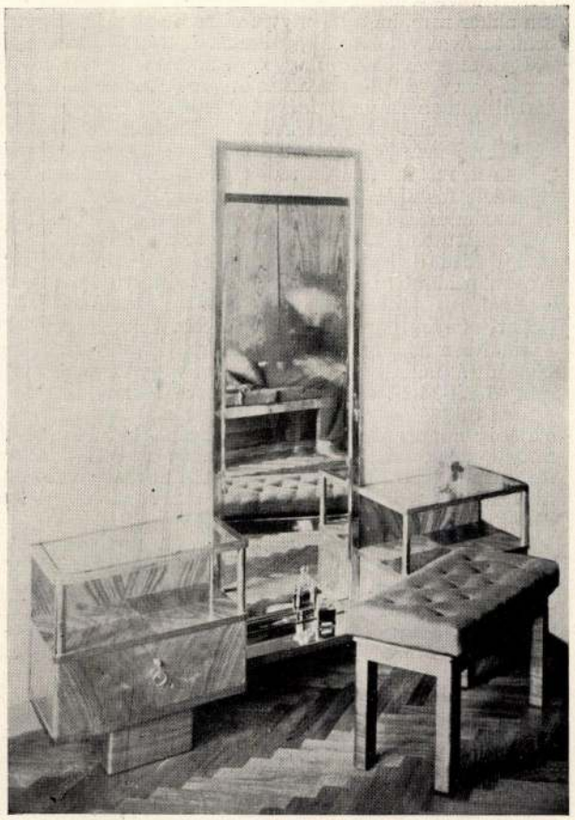

Régi fésülködőasztal (neobarokk) és a mai asszony toalettasztala.

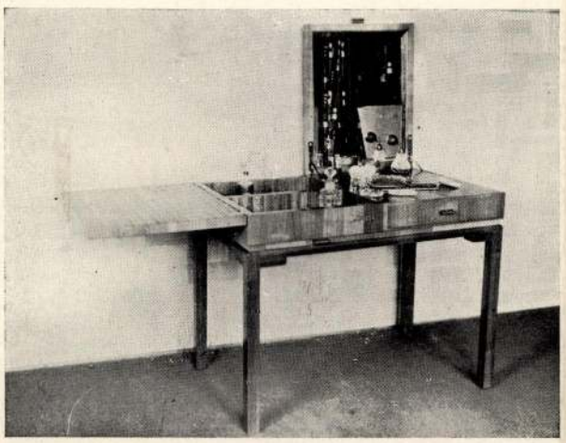

Ez a kétféle felfogású megoldása ugyanazon problémának kegyetlen ellentéttel mutatja meg, mit nevez a mai alakító *formának* és *cikornyának*. Azokat győzze meg ez a szembeállítás, akik ezt a két fogalmat szokták gyakran összevegyíteni, akik a *formát* csak egy bizonyos túltengésben ismerik el annak. Az egyik régi toilette, a rendeltetésnek legszégyenkezőbb elburkolása, de egyben a leghangzatosabb kiemelése mégis, — de nem a lényegnek — hanem az összes elburkoló „szép", pompázatos, hamisan teátrális eszközöknek. Az élet profán szükséglete ürügy volt a zseniális kárpitosnak, aki azt poétikussá varázsolta.

De a varázs megtört és a dekoratőr szívek is vele. Egy őszintébb élet demaszkírozta magát és megszülte magának a *Formát*. Azt a formát, amely a logikusan és legrövidebb úton megkonstruált használati alakból indul ki és az őszinte anyagszépséggel, a vonalak nagy ökonomiájával és a legnagyobb belső gazdagság eszközével: az egyszerűséggel adja a mai szépségfogalom célkitűzését.

K. Gy.

Conrad Gyula

Irod

Szaûtner Sajós

A fa- és linoleum-
nietszetről.
Képrőmüvészet

1935. 15. l.

Conrad Gyula

cred
z
Széki Andor:

Magyar grafikus-
művészek nagy sikere
Zürichben.
Magyarság.

1924. sept. 30.

A kiállítás tartama
alatt 1924. jun. szá-
ban Zürichben tar-
tozkodott s a kiállí-
tást is ő rendezte.

Conrad Gyula
festő és grafikus

L. Kendrey-Kentiványi
314. l.

Sz-Sz. 314. l.

Szöllősi Zs. cikke Conrad Gy. illusztrációival

Sírontuli szerelem

NEMES TÖRÖK JÁNOS RAJZAIVAL

IRTA NÉMETH ANDOR

I.

A mult század nyolcvanas évelnek közepe táján lilaszinü tintával irott hirdetményt kinálgatott a szinlaposztó az uriházak ablakában kikandikáló kisasszonykáknak.

EGERESEN ELŐSZÖR
szombaton, 1885 szeptember 2-án
HIDASSY KORNÉL JUTALOMJÁTÉKA
GYANÁNT
A FALU ROSSZA
népszinmü énekkel és táncokkal.

Fanny addig könyörgött a szülelnek, amig az öreg Somhegyi átizent a fogadóba, hogy tartsák a helyet, mert szombat este egész családjával megjelenik az előadáson. Fanny lelkesen tapsolt. Először volt életében szinházban.

Vasárnap délben Hidassy Kornél tiszteletét tette a Somhegyi családnál. Bucsuzáskor ajkához emelte Fannyka kezét és mélyen a szemébe tekintett. Fanny tizenhétesztendős volt.

Másnap Hidassy illedelmesen megszólította az utcán Fannykát. „Engedje meg, hogy az oldalán haladjak, kisasszony", mondta. Alakitásáról beszélt s jövendő terveiről; időnként selyemzsebkendőjét szája elé tartva, halkan köhécselt. Fanny szive ilyenkor összeszorult.

Három nappal később Fanny benyitott édesapja irószobájába s kertelés nélkül bejelentette, hogy szereti Hidassy Kornélt és Hidassy Kornél viszontszereti. Az apa röviden libának nevezte a leányát és a fogadóba sietett, hogy a szemtelen komédiásnak ellássa a baját. De a szeladon helyett zihálótüdejü haldoklót talált a szobában, akinek a homlokára szikár, szőke teremtés rakta a borogatásokat. Az apa dolgavégezetlen dohogott haza. Rannykát lakat alá tették. De mikor pár nap mulva megszólalt a lélekharang s a cselédleány odasugta neki, hogy a fiatal komédiás urat temetik, a kerten keresztül kiszökött s a temetőbe szaladt. A fogadóson s néhány jó lelken kivül egy szikár, szőke hölgy állt a sirgödör mellett s nézett égő szemekkel a lefelé ereszkedő koporsó után. Fanny hol a gödörre bámult, hol az asszonyra. Aztán megfordult és hazasietett.

Félévvel a temetés után Fanny feleségül ment Istvándyhoz.

Istvándy Miklós reggel, délben illedelmesen kezet csókolt Fannykának, lefekvés előtt homlokon csókolta, néha megsimogatta, máskor rákiáltott s minden tekintetben ugy intézte vele való dolgait, ahogy magyar uriházaknál kivánatos és szokásos. Jártak a papékhoz, az orvoshoz és az állatorvoshoz, időnként társaságot fogadtak.

A szinészt, akivel mindössze háromszor beszélt s aki meghalt, mielőtt Kolozsvárra szöktette volna, Fanny elfelejtette. Illetőleg csak elvétve jutott eszébe egy-egy pillanatra. Ő meg az a szőke teremtés, aki a sirjánál zokogott. Biztosan a kedvese volt, gondolta szórakozottan s kissé megvető mosollyal hozzágondolta: egyik a sok közül.

II.

Mit csinált közben a szinész?

Néhány napig mozdulatlanul feküdt a sáros agyagban, de amikor a sejtek hozzákezdtek osztódásukhoz, eltünt a márványkeresztek és hervadó koszoruk világából. Átengedte magát az eröknek, szél sodorta tova, felhőkkel vitette magát. Mint akit rohanó folyó buktat alá, néhány hónap alatt megjárta a természet minden változatát, de minden alakulásában megőrizte a maga különös voltát. Végül az anyag kilökte magából — hosszu ideig nem volt sehol — s mivel az idő fogalma illuzórikus, eközben Fanny mindössze hét évet élt.

III.

Vajjon megtudjuk-e valaha, mit jelent a butorok roppanása, mindenféle zörej? Fannyéknál néha roppant a butor, lebbent a függöny, árnyék futott végig a falon. Hidassy volt. S aztán, egyszer, mikor senki sem volt odahaza, kilépett a semmiből, hangtalanul ide-oda suhant a lakásban. Megnézegette a képeket, leült az iróasztal elé, helyet foglalt a dohányzóasztalka mellett álló régi karosszékben. Aztán megunta, lesiklott a szőnyegre, elnyult, a kandalló elé kuporodott.

Valami nyugtalanság volt a szobában, de mit tesz az? Aki belép, ugyis azt hiszi, hogy a pattogó lángok vetik idomtalan árnyékukat a szőnyegre, az asztalteritőre, a falakra. Az uriszoba sötét volt, de meleg; a cseléd-leány alaposan megrakta a porcellánkályhát, mielőtt eltávozott. A tüz lobogott, pattogva fordult be a parázsba egy-egy faszilánk. Aki belép, azt hiszi, hogy a tüz szi-szeg, a nedves fa muzsikál. Pedig dehogy is igy volt. A boldogtalan Hidassy panaszkodott.

— Jaj, nem jó — dudolta a kandalló kürtőjét feszengető szél hangján. — Nem jó a bizonytalanban. Erők üldöznek, ide-oda nyomnak s csak néha sikerül odatalálnom, ahova szeretnék. Itt jól érzem magam. Itt nyugalom van, meleg — ó, elhibázott életem, ó, kegyetlen, korai, halálom! Talán ha máshogy történik, én ülök a karosszékben, én járatom az Ellenzéket, én fekszem az ágyban Fannyka mellett.

IV.

A máskor is imbolygó mécsláng, már előkészitette Fannyt a találkozásra. Ez egy téli délután történt, ugyanabban az uriszobában, ahová a szellem befészkelte magát. Fannynak rossz napja volt. Ballábbal kelt fel, reggel a takaritásnál eltört egy vázát, a szakácsnő odaégette az ételt, férje az asztalra csapta a szalvétát és elrohant hazulról. Fanny az uriszobában ült és kisirt szemmel nézett maga elé. Ekkor történt, hogy a szemben lévő karosszékben megpillantotta Hidassyt.

— Nem ismer meg, aranyom? — kérdezte a szinész.

— Jézusom, Hidassy! — hüledezett Fannyka. — Igazán, sajnálom, higyje el — mondta részvétteljes hangon.

— Ez szép magától, Fannyka — felelte a szinész. — Higyje el, nekem is rosszul esett, hogy... — Kezével tétova mozdulatot tett.

— Bizony — mondta mélán az asszony, majd mintha vigasztalni akarná, hozzátette: — De amugy se lehettünk volna boldogok... Szüleimnek volt igazuk.

— De mit értek el az igazságukkal? — vágott vissza. — Maga nem boldog, Fannyka.

Fannyka tiltakozott.

— De boldog vagyok.

— Maga nem boldog, Fannyka — mondta szeliden, de határozottan a szinész. — Hetek óta figyelem az életét. Kedvetlenül ébred, napközben szórakozott, Istvándy is, sokszor megütközik a viselkedésén és megkérdi magától: ugyan mondja már, mi jár a fejében, Fannyka?!... Ha a vázáit törölgeti, elmélázik és kiejti kezéből a vázát; ha a konyhában időzik, odaégeti a pecsenyét...

— Nem igaz, a szakácsnő égette oda — védekezett Fanny.

— Nem máról beszélek — mondta a szinész. — Lássa be, hogy boldogtalan... Pedig semmiben sem szenved hiányt, jómódban él, férje, ha el is hanyagolja néha...

— Kérem, ne kritizálja a férjemet — szólt rá a szinészre élesen Fanny.

— Nem, nem — védekezett a szinész. Aztán félszegen, nyakát behuzva, megkérdezte Fannytól: — Szereti?

— Ne kérdezze, nem tudom... — tört ki a zokogás Fannyból s szinte fuldokolva tette hozzá: — Minek is jött ide, minek zavarta meg a nyugalmamat?

V.

Fanny nem tudta, mit beszél. Tagadhatatlanul igaz, hogy Istvándy elhanyagolta s nem először történt, hogy tétova gondolatok ébredeztek benne, amiknek a szinész felbukkanása most már némi tárgyi alapot adott. Azaz, hogy alapot... Hiszen még azt sem tudta volna megmondani, mennyi ideig tartott a jelenés — órákig, vagy csak másodpercekig? Mindössze arra emlékezett, hogy mélységes felindulással, sirva hagyta ott a szellemet; valamivel később beszólitotta a mindenest és elrendelte, hogy az uriszobát ezentul nem kell füteni, amugy is sok szén és fa fogy. De másnap nem állta meg, benyitott a hideg szobába, megállt a küszöbön, az ajtót nyitva hagyta maga mögött, kissé előrehajolva, beleselkedett, majd, amikor odabenn semmi sem mozdult, bemerészkedett a szobába és magárahuzta az ajtót. Kis ideig várt, de a szinész nem jelentkezett. Már távozni készült, de aztán mást gondolt és visszatért a szoba közepére. Halkan, suttogva kérdezte: Itt van? — A hideg szoba mélységesen hallgatott.

VI.

Istvándy semmit sem vett észre. Ugyanugy kezelte Fannyt, mint eddig. Hiába kémlelte Fanny az arcát, most is, mint mindig, elégedetten nézett a világba, szinte kikiabálta a boldogságát. Pedig néhány hete különös dolgok történtek körülötte, azaz, hogy Fannyka körül. A szinész, aki néhány napig elmaradt — ki tudja, hol kóborolt —, ujra jelentkezett s azóta egyre gyakrabban adott életjelt. Eleinte szerény volt, csak olyankor mutatkozott, amikor Fanny akár mint vendéget is fogadhatta volna; csakhogy, mint a szavaiból kiderült, olyankor is a házban lődörgött, amikor nem mutatkozott. Fanny kezdte terhesnek érezni jelenlétét. Isten tudja, mit lát és miket jegyez meg magának — gondolta fülig pirulva. — Most már állandóan ugy járt-kelt és viselkedett, mintha örökké magán érezné a szinész tekintetét. Lefekvéskor elfujta a gyertyát, mikor vetköződött, az ágy szélére huzódott s kérő mozdulattal tolta el magától férjét, mikor az közeledni próbált feléje. Igaz, hogy ez csak egyetlen egyszer történt meg, mert Istvándy sokkal büszkébb volt, semhogy még egy visszautasitásnak kitegye magát.

Node, hát élet volt ez igy? Fanny kezdte mélységesen gyülölni a szellemet.

VII.

Egy izben, amikor ismét egyedül volt otthon s a szellem szokott mélabus módján lógatta a fejét, Fanny nem tudta türtőztetni magát.

— Nézze, Hidassy, — mondta — ne gyötörjön tovább. Lássa be, hogy ennek semmi értelme sincs. Ami elmult, elmult. Én szeretem az uramat és nincs olyan kisértet a világon, akinek a kedvéért megcsalnám. Nem, nem. Jobb, ha nem mutatkozik.

— Ne lássam többé? — kérdezte busan a szellem.

— Menjen el, nagyon szépen kérem, hagyja el a házunkat. Megmondom őszintén, felháboritónak tartom, hogy állandóan körülöttem lábatlankodik. Igazán okosabb dologgal tölthetné az idejét.

— Kiüz innen a semmibe?

— Mit tegyek egyebet? — tördelte kétségbeesetten a kezét Fannyka. — Ne értsen félre, én nem akarok rosszat magának, én sajnálom magát. Szegény fiu — folytatta ellágyulva és olyan mozdulatot tett, mintha meg akarná simogatni Hidassy homlokát.

— Fannyka — zokogott fel a szellem.

Fanny ijedten hátrahökölt.

— *Nem, nem, az Istenért!*

— Fanny, kivel beszélsz? Elment az eszed?

Istvándy állt az ajtó küszöbén.

Fannyka felsikoltott, majd ájultan összeesett.

VIII.

Esztendők multak el. A szinész többé nem jelentkezett. Megesett a szive Fannykán? Megijedt a férjtől? Nem tudom. Csak annyit tudok, hogy negyven éven át nem jelentkezett. Fannyka megöregedett, mire a szinésznek ujra eszébe jutott.

Fannyka a hatvanadik éve felé járt már és igy nem gondolt a szerelemre többé. Nem is sejtette, hogy az a meleg ölelés, ami a kályha felől jön és körülöleli, a szinész szerelme.

Fanny már nem gondolt szerelemre, hanem csak arra, hogy a tüz kialszik, ha nyitva hagyja a kályha ajtaját. Ekkor valami roppant a szobában. Fanny hátrafordult és átható hangon sikoltott:

— Ki maga? Mit akar?

A jelenség nem válaszolt.

— A kulcsaim! — villant át Fannyn s a szekrény felé támolygott, ahol értékeit őrizte.

A jelenség bánatos tekintettel nézte a töpörödött asszonyt s aztán csodálatosan zengő szellemhangon megszólalt:

— Nem ismer rám, Fanny? Hidassy Kornél vagyok! A leánykori udvarlója, Fanny.

Az öregasszony kételkedő tekintettel nézte a jelenséget és lassan, reszketően bólintott.

— Megváltozott Fannyka — mondta a szinész.

— Meg bizony... — motyogta az öregasszony. — Magának most hogy megy a sora? — kérdezte.

— Megvagyok — mondta a szinész.

— Ugy, ugy — bólogatott Fanny. — S mit csinál mindig? — kérdezte kiváncsian.

— Nézem a világot — mondta csendesen a szinész.

— Az a foglalkozása?

— Az bizony.

— Jó dolga van — dünnyögte Fanny irigyen. — Nézi a világot. Én meg látástólvakulásig csak dolgozok. Mind a két kezem tele dologgal.

A szinész előrehajolt.

— Lássa Fannyka, lássa — suttogta. Fannyka elsirta magát.

— Özvegysorra jutottam... Még ha legalább hagyott volna rám valamit... Mindenét elkártyázta, elitta.

— Lássa Fannyka, lássa... — mondta a szinész. Mégis csak jobban járt volna velem... — Elhallgatott, a tüzbe bámult, majd szorongó, bizonytalan hangon megkérdezte:

— Szeret még?

Fanny megbotránkozva nézett fel a látogatóra.

— Azt kérdeztem, szeret-e még, Fannyka.

Fanny elpirult. Szemérmes mozdulattal eltakarta arcát.

— Menjen, vén bolond... Nem nekünk való már az ilyesmi.

A szinész lehajtotta a fejét. Az utolsó lángok lobbanva kusztak az átizzott hasábokon. Fanny is hallgatott. Összeráncolta homlokát és gondolkozott.

— A jövőt is tudja? — szólalt meg hirtelenében.

A szinész összerezzent. — Tessék? — kérdezte.

— Azt kérdeztem, hogy látja-e a jövendőt — ismételte Fanny hangosabban, mintha nagyothallóhoz beszélne.

A szinész legyintett.

— Nem érdekel... Nem találkozunk mi már többé sem a multban, sem a jövőben... Hogy akkor nem vittem magammal Kolozsvárra!... Minél vénebb lesz, annál konokabb...

Fanny oda sem figyelt.

— Kináltak vételre egy sorsjegyet — motyogta. — Megvenném, ha tudnám, hogy nyerek vele... De bizonytalanra minek vegyem meg?

A szinész nem válaszolt. Fanny elölről kezdte.

— Minek dobnám ki a pénzt az ablakon?... Átjöhetne velem a trafikba, megnézhetné, nyerő szám van-e rajta?... Magának tudni kell...

Koppant a szék. A szellem felállt.

— Nem érdemes magával törődni, Fannyka... A 026813-as sorsjegy üti meg a főnyereményt... Maga ne bánja, mert ugy sem éri meg... Isten megáldja.

— Elmegy? — dadogta Fanny s tágrameredt szemmel nézte, hogy oszlik füstté s tünik tova látogatója. Füle zugott, szédült, halántékához kapott, félrebillent a széken, lezuhant a padlóra és elnyult a hideg szőnyegen.

Az utolsó délután

CONRÁD GYULA RAJZAIVAL

IRTA SZÖLLŐSI ZSIGMOND

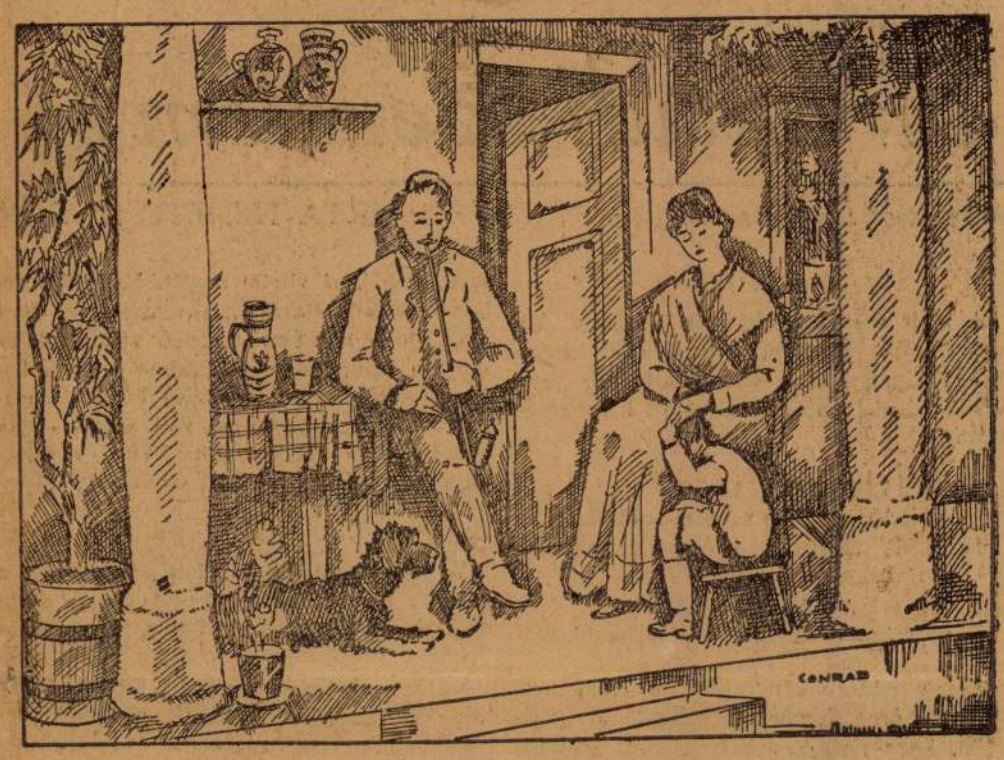

Hatvannyolc esztendős vagyok és nemcsak a tükör biztosit róla, hogy nem kell csodálkoznom rajta, ha az emberek, sőt az asszonyok se hisznek el ebből a hatvannyolcból huszonötöt. Soha életemben fekvő beteg nem voltam, a hajam sürü és legalább is kétes, a fehér szál több e benne, mint a fekete, pápaszemre nincs szükségem, fogaim épek és a lábamon se veszem veszem észre, hogy nehezebben cipelne, mint harmadéve, vagy akár harminc esztendeje. És mégis tudom, hogy az öregségem majdnem annyi idős, mint jómagam. Negyvenhárom vagy negyvenöt esztendővel ezelőtt — amennyinek kedvesen mondani szoktak, ha erre kerül a szó — én már öreg emberré lettem. Egy nyári délutánon, amelyen, ha történt is valami, oly kicsi és jelentéktelen, hogy eseménynek a legnagyobb tulzással se lehet minősiteni.

Ez a délután a vakáció utolsó napjának délutánja volt, amit a második gimnáziumi osztály után otthon, a tanyán töltöttem. A tanya nem volt a mienk. Még egy egész csomó másikkal együtt a méltóságos báró uré volt, akit az édesapám tiszttartói minőségben szolgált. A méltóságos báró ur a családjával a községben lakott harmincholdas park közepén, hatalmas kastélyban, amelynek én csak piros toronytetőit ismertem. De talán tulzás is azt mondani, hogy — lakott. Mert a kastély néha esztendőkig is üresen állt, amikor se nyaralni, se vadászni nem szálltak meg benne.

A vakációnak ezen az utolsó délutánján a szórakozás programmja ugyanaz volt, mint a többin. Falubéli pajtásaimmal longamétáztunk a tanya szélén. Persze lelkes nekihevüléssel. Én ütöttem és a labda hosszu ivben repült jóval tul az ostromló csapaton, egyenesen egy széleskarimáju kis piros kalap felé, amit szerencsésen le is ütött a szőkefürtös fejecskéről.

Nagyon megijedtünk.

Okkal.

Mert ez a széleskarimáju kis piros kalap a kis bárókisasszonyé volt, aki a nevelőnője és mint később megtudtam, az unokabátyja kiséretében sétált erre anélkül, hogy mi észrevettük volna.

A nevelőnő kiabált valamit németül és a növendéke kalapja után nyult, a fiatal báró pedig kakasléptekkel felénk tartott. Nagyon vékony, nagyon hosszu, nálam talán pár évvel idősebb, keskeny, de merev vállu, kis fejü, görbevállu, feketeképü legényke volt. A pajtásaim, ahányan voltak, annyifelé szaladtak. Ami engem a helyemen tartott, semmiesetre se a hősiesség volt. A büntudat dermesztette meg bennem a menekvés ösztönös vágyát. Minden mozdulatra képtelenül reszketve álltam a helyemen. A fiatal bárónak tiszta kappanhangja volt, de én mintha oroszlán orditást hallottam volna, mikor rám ripakodott.

— Te voltál!?

Egy szót se szóltam és nem is láttam mást, mint a mellénye gombjait, amelyek villogtak, mint egy szörnyeteg szeme, de a némaságom nyilt vallomásnak számitott. A báró balkezével felütötte az államat, a jobbal pedig akkora fricskát adott az orromra, hogy könnybeborult a szemem. Mintha gunyos kacagást hallottam volna — talán a nevelőnő volt —, a szégyen és a düh szikrázó, forró szédülete fogott el, a vér az arcomba szökött — mint egy hörcsög ugrottam neki az előttem álló alaknak, a balkezemmel a nyakravalójába markoltam, a jobbtenyeremet az arcába nyomtam és akkorát lóditottam rajta, hogy amilyen hosszu volt, akkorát esett hanyatt a kemény sárga agyagon.

A következő pillanatban már erőt vett rajtam a menekülés gyáva ösztöne. Futni akartam. De nem lehetett. A tarkómat erősen szoritotta egy vastag, durva tenyér. Henck ur volt, a kulcsár, egy utálatos, rosszképü ember, akit gyülöltem, mert tudtam róla, hogy ellensége az apámnak. Kegyetlenül rázta a fejemet.

— Összetöröm a csontodat, te haszontalan! Hogy merészeled te a méltóságos báró urat megtámadni?

A méltóságos báró ur piros arccal tápászkodott föl. Hinck ur eleresztett és hozzásietett, hogy letisztogassa a port a ruhájáról, miközben sunyi hangon mondotta.

— A tiszttartó ur is jobban nevelhetné a gyerekeit.

A báró lángoló tekintetet vetett rám.

— A tiszttartó fia? — kérdezte.

— Az méltóságos ur, az — felelte boldog készséggel a kulcsár.

Én megrokkanva, mozdulatlanul álltam. A báró kézen fogta a kis hugát és szó nélkül távoztak mind a hárman. A kulcsár még maradt egy pillanatig, undokul vigyorgott rám és vihogva mondta:

— Ezért nagy dicséretet kap az udvarban az apád.

Ezzel otthagyott olyan érzéssel a szivemben, amelyet soha se felejtettem el többé életemben. A fiuk hamarosan visszaszállingóztak, de egy csomóba állva, bizonyos távolságban maradtak tőlem és valahogy ugy néztek némán, mint a bámulók a siralomházba került haramiát. Nem álltam a tekintetüket. Nekivágtam a tarlónak a folyó gátja felé, amelyen tul a keskeny erdő huzódott a viz mentén. Ott kuncsorogtam a kiszáradt kubikgödrök fiatal venyigéi között. Valami meleg, fojtó homály borult fölém, szorongás ült a mellemen és kalandos gondolatok rajzottak ki az agyamból. Hogy nem megyek többé haza, átuszom a folyón és elbujdosok az erdőben.

De leszállt az alkony, sötét tömeggé komorodott a füzes, a viz fehér lapja fenyegetővé fénytelenedett, rejtelmes zugás és recsegés támadt az erdőben. Féltem. Reszkető lábakkal futottam a fekete fák és ormótlan, ijesztő tönkök között ki a töltésre és onnan a tarlón át hazafelé. Ijedt és gyanakvó tekintettel kémleltem a tanyát, mint ha valami változást keresnék rajta. De minden a helyén volt változatlanul.

Apám és édesanyám az ambituson ültek, amelynek oszlopait befutotta a vadszőllő. Nem vontak kérdőre, amiért uzsonnaidőre nem jelentkeztem. Sőt ügyet se igen vetettek rám. De ijedten láttam, hogy az arcuk felhős és levert. Nyugtalanul, dobogó szivvel kuporodtam némán az anyám mögé egy zsámolyszékre. Az apám halk, de izgatott hangon mondta az anyámnak.

— Megirom nekik, hogy ne nagyon ugráljanak. Nem olyan világot élünk! Aki ur, az kidülleszthet a mellét, de akinek szolgálnia kell a kenyérért, az nyeljen. Ha otthagyta a Páncélost, én nem tudok neki más állást szerezni. Magamnak se tudnék, ha ma kitennének. Én rám meg ne jöjjenek, mert van nekem több gyerekem is, akinek kenyeret kell adni.

Világos volt, hogy a Gyula sógoromról beszélt, aki a Páncéloson ispán. Mintha vasfogó szoritotta volna a szivemet és hogy sirva ne fakadjak, *az anyám szoknyájába temettem az arcomat.* És ugy éreztem, hogy **ez az áldott, drága kéz, amely a fejemet si megatta, reszket.**

— Ahány gyerek — folytatta igen csöndesen és igen keserüen az apám —, annyi gond. Amikor kicsi, kis gond, amikor megnő, nagy gond.

Édesanyám, mintegy válaszul, lehajolt hozzám és megcsókolta a fejemet. Az apám most vett észre.

— Ezt a gyereket is rendbe kell szedni. Azután vacsorázzunk és feküdjék le korán, **mert korán is talpon kell lennie, hogy le ne késse a vonatot.**

A vacsoránál egy falat se ment le a torkomon. Édesanyám nyugtalanul kérdezte:

— Mi az? Beteg vagy?

— Nem anyám. Csak fáradt vagyok.

De sokáig nem tudtam elaludni. A szivem oly nehéz volt, hogy majd meghasadt. Fulasztó meleget éreztem, hánykolódtam és szörnyü látomások gyötörtek. A kábulat homályában megjelent előttem az ifju báró. Soha ilyen félelmetes óriást! Akkora volt, hogy az eget érte. Jött felénk — kazlakat lépve keresztül — és mögötte szatyorral a hátán, utálatosan, kajánul vigyorogva a kulcsár. És az óriás fölibünk emelte a lábát, **hogy vasszöges talpával egyszerre** tiporjon el mindnyájunkat. Apámat, anyámat és engem. — Fölsikoltottam rémületemben, a könny ömlött a szememből és kétségbeesett elhatározások zugtak bennem. Hogy fölrohanok a kastélyba, térdre borulok a báró előtt és ugy kérem meg, hogy ne bántsa az apámat. Inkább zárasson be engem.

Reggel mély álomból keltett föl az apám. Soha még ilyen keservesen nem bucsuztam a szülői háztól. Ugy kapaszkodtam az anyám nyakába, mintha soha semmiképpen se akarnám eleresztení. Ő meg csendesen könnyezett, egy szót se szólt, de éreztem, hogy lopva ezüst forintokat csusztat a zsebembe. Ugy szerettem volna visszaadni neki. Nem érdemlem anyukám! Nem érdemlem.

Ebben a pillanatban Sándor, a kastélybeli kertészfiu, fordult a ház elé és odajött a kocsihoz.

— A méltóságos ur izeni a tiszttartó urnak, hogy majd tessék feljönni az udvarba.

Rettentő sejtés nyilallott a szivembe. Odarohantam az apámhoz, megkaptam a kezét és sirva csókolgattam. Nagyon szerettem volna neki mondani valamit, de szó nem jött ki a számon.

Az apám toppantott a lábával, de a tenyerébe vette az arcomat. Kissé gyanus keménységgel mondta.

— Micsoda egéritatás ez tel? Diáknak mégy és ugy sirsz, mintha a dedóba vinnének. Ha majd katonának rukkolsz be, akkor is igy pityeregsz?

Megsimogatta a fejemet, azután elfordult és kivett a bugyellárisából — még egy ötöst.

— Nesze vitéz. Akad helye ennek is, de meg ne halljam, hogy elkártyáztad! De most már aztán indulás, mert még itt sirjátok át a delet is!

— Az ám, helyeselt Gyuri, a kocsis. Pedig a gőzös nem vár.

Omlott a könnyem, de hátranézni nem mertem. Mint a gyujtogató, aki az eresz alá dugta a csóvát, aztán menekül.

— — — — — — — — — — — —

Nincs tovább. Az édesapámat nem csapták el. Több mint harminc évvel később ott is halt meg abban a vadszőllős házban. Nyilvánvaló, a dolognak nem lett semmi komoly folytatása. Sőt lehet az is, hogy soha nem is hallott róla, ami azon az augusztusvégi délutánon történt. De én nem tudtam elfelejteni többé soha. Az emléke ráereszkedett a lelkemre és soha el nem oszló hüvös árnyékkal vonta be azt, ahová addig a bátor és felelőtlen önbizalom napja sütött. A gyerekkorom megszünt.

Meghalni

Hadd vesszek így. Így kell a halál.
Ifjan érkezzek az árnyak udvarába,
Töretlenül és zengőn, élő sebekkel
S akkor semmi ami volt — nem volt hiába.

Egy pillanat az élet, hatalmas Isten.
Ne nyujtsd meg, mert ugy kevesebbet ér,
Minek az örök ismétlés kinja annak,
Aki hatalmasan és száguldva él.

Ma még lüktetnek bennem roppant titkaid
És vonagló lelkemtől sajog a testem.
De már érzem kezdetét a zsibbadásnak,
S ha tompasága átjár — megőregszem.

Ments meg Hatalmas és ragadj vissza engem,
Mig az ütés fáj és kinos eleven,
Ne hagyd, hogy az élet bennem elfakuljon
És ezer Mámból egy Tegnap legyen.

Mindent, mindenkit, sorsom halottait
Sirva, de szomjasan lelkem magábavett
És feltámadva az én életemben
Táplálták harcoló, győztes véremet.

Ne engedd hát, hogy sorsom emlékké hüljön,
Arcokká, melyeken az élet oly kevés,
Holtakká, akiknek én is holt vagyok,
Nem kell az emlék és az emlékezés.

Ne engedd, hogy fáradt öreggé váljak,
Aki elnémult sirok közt kutat,
S mert előre már nem tud menni többé,
Visszafelé tóri a benőtt utat.

Hivj vissza, hogy a fáradság ne találjon.
Hadd fogjak a boldog árnyakkal kezet,
S mondhassam nekik büszkén és örvendezve:
Fiatalon jöttem, mert Isten szeretett.

BIHARI KLÁRA

Conrad Gyula

cród
Z

Tages-Anzeiger
für Stadt und Kanton
Zürich. 1924 jun. 5.
(Ungarische Graphik
in Zürich.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Conrad. Gyula

wod

Special Winter Number ~~of~~ The Studio. 1936/7.

Paál László Társaság

I. Kiállítása.

Nemzeti Szalon

1923. máj.

Fov. Képt-

megvan

Conrad Gyula

Lód

=

Thieme-Becker

VII. k. 311. l.

Conrad Gyula

l.

~~Tóth E. Fametszet~~

~~25. l.~~

Tóth E.: Fametszet a XX. században. Bp. 1939. 25. l.

Gyermek képe

367. Németalföldi festő a XVII. sz.
második feléből

Hazafelé. Conrád Gyula rézkarca, a Magyar Föld című sorozatból

hogy ezeknek az idegrendszere valaha megnyugodjék azok után, amiken keresztülmentek? Ez a háború legnagyobb bűne. Nem azokról beszélek, akik már meghaltak, hanem akik még élnek és járnak, és ezeknek kell egy nagy vigasztalás.

Igy méltóztassék látni, hogy milyen vigasztalásra van szüksége az emberiségnek, jobbanmondva Európának.

Mert Amerikának megint más a baja.

Az, hogy nem fér a bőrébe a gazdagságtól. De Európának és ennek a mi magyar középosztályunknak — mert ez szenvedett a világháborúban a legtöbbet — a lelke szét van dulva, úgy föl van szaggatva gránátokkal, az idegei széttapodva, a családi kötelékei meglazitva, a kulturája összerombolva, mint ahogy Észak-Franciaországot a németek elpusztították.

A történelem később fog arról ítéletet mondani, hogy vajjon Ludendorff részéről helyes volt-e az, hogy a Somme-nak egész mentén a francia falvakat úgy elpusztította, hogy a falu helyét sem tudták megtalálni. A kutakat és fákat is mind felrobbantották. Ezért kell Németországnak ezt a borzasztó hadiváltságot megfizetni. Én nem tudom, lehet, hogy igaza volt, lehet, hogy nem. Az az egy bizonyos, Franciaországnak egy nagy részét már helyreállították, egy részét azonban nem állítják helyre, mert óriási vasbeton alagutak vannak a föld alatt épitve és annyi kartács, acél és réz van benne, hogy azt nem bírják eltávolítani. Annál kevésbbé tudják helyreállítani ezt a vidéket, mert a termőtalaj alulra fordult a sok ásás folytán és felül terméketlen a föld. Franciaország tehát amerikaiak részére kirándulásokat rendez ott és az amerikaiaknak megmutatják, hogy hogyan nézett ki a háború. Ez jó üzletnek bizonyult.

Amint Franciaországnak most már Baedekeri hírességgé változott része, az északi departement-ok vidéke, úgy fel van dulva az európai középosztály lelke is. Ennek a középosztálynak valami megnyugvást kell lelnie, mert minden háborúnak eddig egy következménye volt, az, hogy a tekintélyt tönkretette. Ez természetes. A háború a tekintélyen alapszik, a vak tekintélyen.

— Sziriában beszéltem egy parasztal, aki hat embert agyonlőtt. Kérdeztem tőle, hogy miért?

— Mert parancsolták.

Annyit parancsoltak Európában négy éven át, amíg elfogyott a tekintély s a parancsnak senki sem engedelmeskedett. Ezért jött az egész kommunizmus, ezért jött a pénz tönkremenetele és ezért ment tönkre az egész középosztály. Az elpusztult állami tekintély helyébe valami tekintélyt kell állítani és ezt az uj tekintélyt másutt, mint a mostaninál régebbi tekintélynél, nem lehet megtalálni. Nem lehet megtalálni, mert az nem olyan, mint a cipőkrém és azt nem lehet a patikában venni, ha elfogyott. Valami mélyebb erőre kell visszamenni és ezt az erőt megadja: a Biblia.

A fázó, hideg éjtszakában

A fázó, hideg éjtszakában
Szétoszlott a víg társaság.
Kocsiba ültünk mindahányan
S párjára ki-ki rátalált.

Hölgy nélkül csupán én robogtam
A csillagtalan éjfelen.
De egyedül ó! mégse voltam —
A te emléked jött velem.

Petri Mór

Ír minden bajra

Irta **Hegedüs Lóránt**

Hegedüs Lóránt essay-iből, az Uj Idők kiadásában szép kötet jelenik meg legközelebb „A halhatatlanság útja“ címmel. Ebben a kötetben a terjedelmes Tisza-tanulmányon kivül, amelyből mult számunkban adtunk mutatót, teljes terjedelmében közöljük Hegedüs Lórántnak azt a nagyszabásu előadását is, amelyet a Magyar Protestáns Irodalmi Társaságban tartott *Krisztus zörgetése* címmel. A mély és költői előadás egy részét, amely arról szól, hogy az emberi idegrendszer nem tudja elviselni a hirtelen meggazdagodást, s hogy mi a feldult lelkü mai ember bajának egyetlen orvossága, itt mutatjuk be olvasóinknak.

*

Az emberi idegrendszer nem birja meg a hirtelen való gyors meggazdagodást. Nem birja ki.

Jézus azt mondja, hogy:

— Könnyebb a tevének átmenni a tű fokán, mint a gazdag embernek bejutni a mennyeknek országába.

Vannak szövegmagyarázók, akik azt hiszik, hogy Jézus nem tevét, hanem hajókötelet mondott, mindenesetre azt akarta mondani, hogy „lehetetlenség“. Jézus nem minden gazdagságra értette ezt. Jézus nem volt kommunista. Jézus nem másokat akasztott fel, ő maga ment a keresztre. Jézus nem a másokét akarta felosztani, hanem sajátmagát osztotta fel az emberek között, s utolsó darab kenyerét osztotta az úrvacsorában. De ennek, hogy könnyebb a tevének „a tű fokán átmenni, mint a gazdag embernek bejutni a mennyeknek országába“, van egy mellékzöngése. Az, hogy a munka nélkül keresett gyors vagyont nem birja el az emberi szervezet. Ez Jézusnak egy nagy bölcsesége, amelyet ő meglátott, mert hisz a szemével keresztüllátott az emberiség szenvedésein.

Ilyen példát csak kettőt akarok mondani. Mulatságosaknak látszanak, de mutatják a nagy tragédiát.

Az egyik szanatóriumban egy gyorsan meggazdagodott hölgyet ápoltak. Beteg volt. Elmondta, hogy nem bir aludni. Mellettem ült szegényke az ebédnél, körülbelül 150 kilóra becsültem. Borzasztóan panaszkodott az orvosnak. Nekem volt egy nagyszerű orvosom, világhírű idegorvos, ez megvizsgálta és azt mondta, menjen a szobájába, holnap meg fogja kapni a rendelést. Másnap megkapta a rendelést, amely a következő volt: Reggel nyolc órakor felkelni, egy óra hosszat kapálni, egy óra hosszat gyomlálni, a konyhában ott dolgozni délig, délután két órát sétálni, gavallér nélkül. Ez volt a kúra. Este pedig álmatlanság ellen be fog venni egy kék üvegben lepecsételt folyadékot, amelyet azonnal lefekvés után teljesen ki kell innia. És négy hétig izzadt és kúrázott, mert nem tudott átmenni a tű fokán. Négy hét mulva jelentkezett az orvosnál és azt mondta, hogy jobban érzi magát és tud aludni. Azt mondja az orvos:

— Mindjárt gondoltam. Közönséges víz volt, amit adtam önnek. Menjen haza, otthon fog főzni a gyermekeinek, önnek az a baja, hogy túlságosan gyorsan gazdagodott meg.

Akkor hazament és négy hét mulva eljött az anyja és szószerint kezet csókolt az orvosnak, mert megmentette a családot.

Ez az asszony átment a tű fokán.

A másik eset már nem nálunk volt, hanem hátul az erdőben, ahonnan nem szoktak kijönni.

Volt egy német porcellánkereskedő, aki irtózatos vagyont szerzett a háborúban. Akkor elhitte, hogy ő a walesi herceg, attól kezdve nem lehetett vele beszélni. Hat szobát rendelt magának, mert neki annyira van szüksége, minden félórában megfürdött, mert neki annyira volt szüksége, valóságos cercle-t tartott a többiekkel, angolul borotválkozott, nagy ridegséggel és nagy gallérokkal járt mindaddig, amig Németországban be nem következett egy fordulat. Mikor én elmentem a pénzügyminisztériumból, a korona elkezdett esni és az én 3 svájci szantimomról leesett 0.07-re. Ez gyerekség. A németek mindent alaposan csinálnak. Ahogy ők a márkát leszállították, azt nem birjuk utolérni.

Mikor én Berlinben diák voltam, a városi vasuton a III. osztályon 20 pfenniget fizettem egy helyért. Mikor 1921 őszén elmentem Berlinbe, 5 márka volt egy hely ára, azután elkezdett emelkedni, lett 500, 100.000, 500.000, 1 millió márka, végre ugy emelkedett óránként a vasutnak a viteldija, hogy szószerint mondom, utazótáskát vittek magukkal az emberek, tele pénzzel, mert nem tudták, hogy mit fognak fizetni. Végül 1 billió lett az, amit fizetni kellett.

Mikor a márka tönkrement, a porcellánkereskedőnek eszébe jutott, hogy ő nem walesi herceg, ő porcellánkereskedő, akinek nincs vagyona és elment ujra csészéket árulni.

Átment a tű fokán.

A szervezete nem birta meg a vagyont, amelyet nem érdemelt meg, s amikor azt elvesztette, vissza kellett mennie oda, ahol kezdte. Most ül a pultnál, igen boldog ember és néha beszél arról, hogy egyszer egy ál-képzete volt, azt hitte, hogy ő a walesi herceg.

Ezek azok, akiket abban az irányban lenditett ki a nagy Gonosztevő, hogy túlmagasnak érezték magukat. Most jönnek azok, akiket lenyomott a nagy Gonosztevő.

A szanatórium hallja orchideákkal volt gazdagon díszítve. Az egyik sarokban állt egy örmény ember és maga elé nézett. Semmi tréfa fel nem vidította, nem is fogja felvidítani. Ő látta, amikor 15 családtagját felkoncolták. Hogy kivánhatják ettől az embertől, hogy ennek az arca mosolyra derülhessen, mikor a nagy Gonosztevő rátette ujjait az idegrendszerére?

Volt egy nagytermetű orosz bankár a másik sarokban, ez folyton szaladt lyukas cipőben. Ő volt Odesszának leggazdagabb bankárja, nagy palotában lakott, délszaki növények között. A bolsevikiek rajtaütöttek, elvitték mindenét és ő ugy elszaladt, hogy Odesszától gyalog rohant Konstantinápolyig. Azóta folyton szalad. A Gonosztevő, a háború, benne van az ő idegrendszerében és nem lehet belőle kivetni. Ő most is szaladni kénytelen, pedig már nem üldözi senki.

Én nagyon jó obszervatóriumban voltam ott a szanatóriumban, mert azt ne felejtsük el, ami nálunk csak részben sikerült és sikerül most is, a középosztályt tönkretenni, az Oroszországban tökélesen sikerült. Hárommillió embert kergettek ki Oroszországból, az egész középosztályt és nem maradt ott más, mint a tobzódó népbiztosok. Olvastam éllapjaikat. Kormányzásuk alatt azon a területen, amely valaha egész Európát ellátta gabonával, 5—600 ezerre becsülik évenként az éhenhaló emberek számát, és öthatezerre azokét a szülőkét, akik megeszik a gyermekeiket. Ez a legszörnyűbb statisztika, ami csak elképzelhető.

Most már ennek a borzasztó, lélektépő menekülésnek első stációja természetesen Berlin volt. Onnan széledtek tovább. Ennélfogva láttam azokat, akik megérkeztek, láttam, hogy jön ez a középosztály, hogy jön az a gyáros, akinek hatalmas gyára volt és végül könyörületességből portás lett a saját gyárában, mert annyira szerette a gépeit, hogy nem engedte azokat elpusztulni, mint portás vigyázott rájuk.

Hogy lehet ezektől az emberektől elvárni azt,

Szélmalom. Conrád Gyula rézkarca, a Magyar Föld című sorozatból

Lecke

— Elbeszélés —

Irta: **Bónyi Adorján**

Nyugodtan és derüsen ébredt, megfürdött, tornászott, megreggelizett, megcsókolta a feleségét, kicsikét még el is gyönyörködött benne, azzal a nyugodt boldogsággal, amellyel a szerető és hűséges férjek nézik a szerető és hűséges asszonyukat. Aztán pompás és fejedelmi lakásából átment ugyancsak pompás és fejedelmi irodájába, mely ott volt a lakásnak a túlsó végében.

Itt már a megszokott tüneményes rendben várta a munkának az a tökéletes és gyönyörű gépezete, amelyet ő formált meg a maga lelke képére és amelynek a segítségével aránylag oly rövid idő alatt vívta ki, hogy első irányítója, ura, parancsolója legyen annak a pénzpiacnak, mely forró és igéző lángjaival annyi szerencsés és szerencsétlen balga lelket vonz halálosan maga felé. Bankember volt, a legnagyobb fajtából. Zsarnoka annak a hatalomnak, amely tovább zsarnokoskodik százezrek és milliók felett.

Várták a titkárok, az első, a második és a harmadik, egyik erről referált, a másik arról, várta a kisasszony a postával, az igazgatója egy jelentéssel, a cégvezetője egy előterjesztéssel, a tőzsdeügynökei a tabellákkal és külföldi táviratokkal, a gépírónője, szeliden és alázatosan a gépe mellett. Intézkedett, hidegen, okosan, sorjában, villámgyorsan, ez volt az élete, ez volt a napi programmja, ez volt az a levegő, amely nélkül megfulladt és elhalt volna, mint a sorvadt ág. Egy-két látogatója szaladt be hozzá, köztük a báró, akit Ottónak hívtak, aki sűrű vendége volt a házuknak és aki mérhetetlen vagyonának egy tekintélyes részét az ő bankházában, az ő kezei közt forgatta, gyümölcsöztette, kamatoztatta.

Később, délfelé egyszerre szaporán kezdtek szólni a telefonok csengői. A tőzsdéről érkeztek jelentések, ügynökeitől és egyéb tőzsdei embereitől és ezek a jelentések rémítőek és döbbenetesek voltak. A tőzsdén valami fekete zuhatag ömlött végig, a tőzsdén valami titokzatos pánik tört ki, a tőzsde egyszerűen megőrült, zuhan, zuhan, féktelenül és halálosan minden.

Egy pillanatig meghökkent, amint átvette, összegezte a jelentéseket. De csak egy pillanatig. Aztán nagyszerű agya nyomban felfogta és feldolgozta az eseményeket, egész jelentőségükkel egyetemben. Megtette intézkedéseit, világosan, elszántan és nyugodtan. Nem ingott meg egy pillanatra sem, felemelt fejjel nézett arra a szörnyetegre, amely a telefon kis kürtőjén át és a jelentések számoszlopain túl meredt feléje. Látta, mi van e mögött a szörnyeteg mögött és nem ijedt meg tőle. Biztos volt a maga dolgában.

Ekkor, dél felé, bejött hozzá a felesége. Szép volt így, még sokkal szebb, felöltözködve, prémek közt, virulóan. Mint mindennap, ma is megkisérelte, hogy egy kicsikét elcsábítsa magával valahová Sándort, az urát, ezt a mindig robotoló embergépet, valahová egy autóútra, egy villásreggelire, egy kis bevásárlásra,

egy sétára csak. Ő azonban természetesen mozdulni se tudott, éppen most, íróasztala mellől és mint mindennap, az asszony duzzogott és békétlenkedett. Aztán elment, egyedül.

A ritiküljét azonban ott felejtette a férje íróasztalán.

Sándor csak később vette észre. Akkor is csak úgy, hogy valami iratokkal leverte az asztalról. A kis táska kinyílt és ami benne volt, szétszóródott a szőnyegen. Összeszedte és közben figyelmes lett valamire. Ez a valami egészen úgy nézett ki, mint egy levél. Az is volt. Boríték nélkül, kissé összegyűrve. Kisimogatta és elolvasta.

A levélben ennyi volt:

— Drága. Nem birom, nem birom. Könyörgök, ma este jöjjön el hozzám. Várom, mint minden este, eddig hasztalan, várom otthon hét és nyolc között. Halálig imádom. O.

A kezében a levél egy pillanatra megreszketett. A szíve mintha megállt volna és mintha egyszerre egészen fekete lenne körülötte az egész világ. Éles, nyílalló fájdalom járta át, tetőtől-talpig. Aztán megrázkódott, nagyot sóhajtott, kiegyenesedett, már mosolygott is. A levelet szépen visszatette a ritikülbe és leült az íróasztala mellé. Gondolkozott, mozdulatlanul. A szemét is lehunyta és a két szeme héja, bármennyire szerette volna maga előtt is eltitkolni, fájt, tüzelő fájdalommal.

Ajtó nyílt, ruha suhogott, felnézett. A felesége jött vissza, már az autótól; észrevette, hogy a ritikülje valahol elmaradt. Sándor ártatlanul nézett szét: csakugyan? hol lehet? És ő örült a legjobban, hogy az asszony mindjárt meg is találta. Úgy tett, mintha észre se venné, hogy a nő félszemmel, gyanakodva és aggodalommal tekint rá. Piros szája kissé kinyílik, menne is, maradna is, mintha mondani akarna valamit, aztán lassan mégis elindul. Csak az ajtóban fordul meg egy kicsit és kérdezi:

— Hová megyünk estére? Jaj, ne legyél olyan unalmas, menjünk el valahová. Tudod, hogy az Operában páholyunk van.

A férfi arra gondolt és azt ismételgette magában: „este hét és nyolc közt". Kicsit habozott: ha most azt mondaná, jó, menjünk az Operába, akkor el lenne intézve a kérdés. Elmosolyodott és azt felelte, hogy képtelen elmenni a szinházba. Rengeteg dolga van még este is. Mindenféle ülések és értekezletek. Hanem ... mondjuk szinház után ... igen, szinház után beül valamelyik étterembe és ott fog várni rá. Helyes?

Az asszony összeszorította a száját, mereven és dacosan nézett maga elé, aztán azt mondta: helyes. Megállapodtak, hogy melyik étteremben fog várni rá Sándor.

És ő megint egyedül maradt. Egy betű lángolt a szeme előtt, egy betű, mely ott állt annak a levélnek a végén. A nagy O betű. Ez nem lehet más ... ez senki más nem lehet ... ez csak a báró lehet, az ez bizony, Ottó.

Lám. A maga sugárzóan nyitott és okosnak hitt szemével most itt ül, odaszegezve a székébe és rábámul erre a döbbenetre. Lám. Megszimatolta a levegőt: még itt uszott az asszony parfümjének illata. Lehetetlen, hogy ez az asszony ...

Lehetetlen? Semmi sem lehetetlen. És különben is mindenki ezt képzeli mindig arról a nőről, akit szeret. Hogy lehetetlen ...

Az asztalra csapott. És mégis lehetetlen. Sosem csalatkozott még semmiben, amit a szíve és az agya és minden érzéke egyszerre diktált neki.

Játék, az igen, az lehet. Maga a levél is azt mondja: eddig mindennap hasztalan. Játék, amely talán még csak most kezdődik. De olyan játék, amely veszedelmes ám. Nagyon veszedelmes ...

Telefonok szóltak, titkárok futottak be hozzá, igazgatók kopogtattak ajtaján, a nagy robot, melynek malmában ő volt a magister, tovább dohogott körülötte, siketitő zajjal és rohammal. Kitépte magát minden egyéb gondolatból és odaadta magát teljes erejével, mint rendesen, ennek a robotnak.

Majd este. Van idő még estig.

És este hétkor ott ült egy csukott, idegen autóban a lakásával csaknem szembe. Várt. Utálatos volt ez, egyenes, harcos lényének minden sejtje tiltakozott ez ellen a leselkedés ellen, de nem tehetett egyebet. Nem talált más megoldást. Didergett, pedig nem is volt hideg. Telt az idő és őt kétségek és fájdalmak gyötörték. Végre: elindult a háza elől az a másik autó, amelyet lesett, amelyben bent ül a felesége.

Úgy tünt fel, órák telnek, kínos és hosszú órák. Pedig mind a két gép rohant És az út rövid volt. Rövid út — az Operáig.

Felsóhajtott. Egyszerre elmult minden dermedése és minden fájdalma. Mégse csalódott. Fütyörészett, amikor kiszállt az idegen autóból és felsietett abba a páholyba, amelyet lefoglalt magának és amely éppen szembe volt az ő rendes páholyukkal.

Amint belépett a páholyba, nyomban meglátta asszonyát: igen, ott van az ő rendes páholyukban, a háttérben. Meghuzódott hát maga is a homályban és várt, türelmesen, tovább. Lám, most már ott szembe ketten vannak. Ők is háttérben, ahol homály van. Ottó az, ülnek egymás mellett, udvarias távolságban, de a homályban. És beszélgetnek. Nem is ... Csak Ottó beszél, lázas szavakat, ez egészen bizonyos. Lázas, ostoba és ostromló szavakat. A felesége hallgat ... hallgatja azokat a szavakat. Milyen hosszú felvonás, milyen rengeteg hosszú felvonás! No végre, vége van. Ottó búcsúzik, megcsókolja az asszony kezét és arcán nincs túlnagy diadal és nem mosolyognak össze és az asszony egészen nyugodt, lám csak, egészen nyugodt, amikor most végre odaül a páholy elejére, hogy megragyog a csillárok fénye gyönyörű arcán és a haján.

Hát játék. Amint azt elgondolta, amint szíve és agya diktálta. De az asszony már meghallgatta, ime először az életben a másikat és ez már olyan veszedelem, aminek véget kell vetni. Az asszony ... mindig egyforma minden asszony. Az ura elhanyagolja ... persze, mert nem udvarolhat neki és nem kóborolhat szeszélyesen vele, mert dolgoznia kell, hogy minél boldogabb legyen az az asszony, aki sohasem érti meg, soha a világ fennállása óta, hogy mit és miért dolgozik őérte a férfia. Az ura elhanyagolja és jön a legelső csinos naplopó, aki ráérő idejéből bőven tudja osztogatni szavaknak és hódolatnak virágait. És az asszony nem mérlegel, nem okoskodik, csak szalad az után, ami színesebb és varázsosabbnak látszik.

Csakhogy ... Nevetett, egyedül, ott a páholya mélyén, a homályban. Csakhogy nem minden férj ostoba és nem minden férj vak. Dudorászott, a zene után, szórakozottan és valami nagyon mulatságos gondolatot formázgatott magában.

Öt perccel előbb indult el a szinházból, mint az asszony. Beült az étterembe és várt nyugodtan. A feleségét mosolyogva, kedvesen fogadta. Milyen szép asszony, teringettét, milyen szép asszony!

— Szóltam Ottónak is délután telefonon, hogy itt fogunk vacsorázni, — mondta a férfi jámboran.

Az asszony arcán megcsillant valami. Nem felelt semmit.

S valóban, Ottó is megérkezett. Sándor kicsikét figyelte az arcát, a báró valami fájdalmas büszkeség-

Magyar grafikusok a Nemzeti Szalonban. Conrad Gyula: Az élet hídja. Metszet

gény Borbálának lett kára, mert nagy bírságra ítélték, ami csaknem egész vagyonát felemésztette. Fratz mesternek meg időközben elmenvén a történtek miatt a kedve attól, hogy ilyen körülmények közt, mint vőlegény keveredjék a szereplők közé, bizony szegény leányzó pártában maradt mindörökre.

András most már elvehetett volna másvalakit, s a pesti céh abban az esetben aligha kerülhette volna el, hogy felvegye mesternek tagjai közé, de ekkorára már olyan rossz hírét kelteték megyeszerte, hogy minden tisztességes leányos háznak az ajtaja bezárult előtte, mint valami gonosztevő előtt. A legenyhébb dolog, amivel rágalmazták, az volt, hogy Bécsben ellopott a mesterétől egy darab aranyat és ólommal pótolta ki egy braszletnek a belsejét; és hogy csak a mestere lágyszívűségének köszönheti, hogy szárazon vihette el az irháját. Az volt a szerencse, hogy ő maga minderről nem tudott semmit. Csak azt látta, hogy kerüli minden ember, a papokon kívül, akik érdektelenek voltak a dologban és sajnálták. Annyira, hogy még holmi javító munkákat is biztak rá, de titokban persze, mert restelték volna, ha a céh tagjai megtudják, hogy éppen ők dolgoztatnak törvényellenesen egy „kontárral."

András belátta, hogy elvesztette a játékot. Feladta a további harcot és elhatározta, hogy kivándorol újra. Bement hát megint Pestre a sógorához, hogy hozzákészüljön a vándorláshoz, meg a szükséges írásokat is megszerezze s ezenközben találkozott össze az utcán Khor Szepivel, akivel kenyeres pajtások voltak Bécsben hosszú ideig. Nagyon megörültek egymásnak, s Szepi tüstént el is mondta, hogy most került haza, tegnap érkezett és az a szándéka, hogy felvétesse magát a pesti céhbe.

— El akarok helyezkedni. Hiszen azért tanultam annyi esztendeig. Még külországokban is. Ehhez csak jogom van?

— Jogod az van! — felelte András keserűen. — De módod nincs hozzá! Cudar időket élünk, barátom! Az öregek teleültek minden helyet és a fiatalok mozdulni se tudnak miattuk . . . Hej! De rosszkor születtünk! A huszadik század boldog fiainak már sejtelmük se lesz róla, hogy micsoda tülekedést kellett nekünk folytatni csak azért, hogy becsületes munkával megkereshessük a kenyerünket.

Abban a pillanatban jött rájuk szemközt a két nyugalombavonult ezüstmíves mester, Reichenvatter Simon és Hartl Lambert. András, aki haragban volt az egész céhvel, éppen csak hogy billentett egyet a kalapján, Szepi ellenben, akit nagyon megijesztettek a barátja szavai, még azt se vette észre, hogy köszönnie illenék, annyira el volt merülve a jövőjén való tünődésbe. Reichenvatter meglökte a Hartl könyökét:

— Látod! — szólott felháborodva. — Ilyen ez a mai fiatalság! Már köszönni se tud illedelmesen! Bezzeg a mi időnkben! Mi nem így viselkedtünk tiszteletreméltó, ősz mestereinkkel szemben!

*

Ez pedig nem kitalált história. Siklóssy László barátomnak „A régi Budapest erkölcse" című könyvében akadtam rá. Magam csak a részleteknek jártam utána. Ezeknek a forrását nem nevezem meg, de hitelességükért vállalom a felelősséget.

Uj Idők 1931. 15. sz.

Faji jelleg és nemzetközi érték

Írta: **Surányi Miklós**

Arról az íróról, akinek művei az egész emberiségnek leginkább váltak közkincseivé, Carlyle Tamás így ír: Shakespeare-ben igazi hazafiság van. Igazi angol szív dobog nyugodtan és erőteljesen abban a költőben, akit egy időben divat volt közömbösséggel vádolni. Ő az angol tűzhely büszkesége és neve évezredeken át az összes angol nemzetek felett csillog-ragyog. Paramattában, Newyorkban, bárhol és bárminő polgármester fenhatósága alatt az angol férfiak és asszonyok imígyen szólnak egymáshoz:

— Igen, ez a Shakespeare a mienk; mi hoztuk őt létre, általa beszélünk és gondolkozunk; vérünkből való vér.

Arról vitatkozni sem érdemes, hogy naggyá lehet-e valamely irodalom faji jelleg nélkül; de az viszont igenis megfontolandó, hogy valamely irodalom minő faji jelleget domborítson ki olyan mértékben, hogy azzal magára vonja az egész emberiség figyelmét.

Azt hiszem, a magyar irodalom-politikusok jól tennék, ha e tekintetben inspirálnák az irodalom művelőit. Végre is egy nyolcmilliós ország elsősorban az irodalom által vehet részt az egyetemes emberi érdekek szolgálatában. Nyolcmilliós ország irodalma kell, hogy exportcikk legyen. Kis országban az író történelmi missziót teljesít, mert az a nemzet, amely tőkéjével, hadseregével, flottájával, százmilliós embertömegével nem szólhat bele a világ dolgaiba, még mindig beleszólhat és tisztes helyet vívhat ki magának a Gondolattal, amely irodalmából árad. A gondolat nagyobb hatalom az aranynál, a tankoknál, a diplomáciánál.

A faji jelleg azonban nem azt jelenti, hogy bármiféle irodalom is kínai falat húzhat maga köré, vagy hogy kizárhatja magát abból a légkörből, amely a körülötte levő egész világot élteti. A faji jelleg nem jelenthet vicinalizmust; nem szorítkozhatik csupán családi perpatvarok, vidékies kicsinyességek, helyiérdekű ambiciók, vagy kisvárosi anekdoták feldolgozására. A magyar irodalom önmagát okolhatja azért, hogy eddig nem foglalhatta el az őt megillető pozíciót a világirodalomban. A magyar író vagy abba a hibába esett, hogy verejtékes erőlködéssel másolgatta azt a kozmopolita stílust, amelyben németek, franciák vagy angolok végre is jobbat és érdekesebbet alkottak, mint ugyanazoknak az eredeti művészi termékeknek magyar másolatói és sokszorosítói. Ez az egyik hiba. A másik pedig, hogy a faj egyéniségéből nem válogatták ki azokat a jellemvonásokat, amelyek a külföldet is érdekelhetnék. A magyar regényirodalom Kemény Zsigmond bárón kezdve, Jókain és Mikszáthon keresztül, csak arról a magyar emberről tartotta érdemesnek írni, aki megvetette a pénzszerzést, de annál nagyobb gyönyörűséggel és annál nagyobb művészettel verte el az örökölt vagyonát. Ebben a tekintetben a magyar irodalom — mint sok egyébben is — ellenszenvessé lett a világ szemében.

Az oroszok is sokat írtak fajuk élhetetlenségéről, az oblomovizmusról és kontrasztját a bevándorolt német vagy angol ipari és kereskedelmi világ nagyszerű erőfeszítéseiben rajzolták meg. Ám az oroszoknál az oblomovizmus valami egyebet is jelentett, nemcsak azt, hogy az orosz úr tunya és gőgös és munkára képtelen, hanem jelentette a lelki élet túltengését is, az orosz álmodozást, a messiás-várás egzaltációját, az orosz paraszt misztikus lelki életét, egy roppant lelki gazdagságot, amely elkápráztatta az anyagias Európát.

A kontraszt, még ha giccses formában jelentkezik is, mindig megteszi hatását. Európa szívdobogva olvasta az orosz regényeket, mert hozzászokott Balzachoz, aki majdnem kizárólag arról a francia emberről ír, aki a mult század közepén, a szédületes pénzügyi és gazdasági konjunkturák alatt, a sajátmaga egyénisége, vagy a helyzetek mértéke szerint kisebb-nagyobb vagyonokat harácsolt össze magának. Hozzászokott Dickenshez, akinek legragyogóbb alakjai törhetetlen munkabírású, gőgös és önző angol üzletemberek. Az angol irodalomban még mindig ez a típus érdekli leginkább az olvasókat és nem véletlen, hogy még a modern Galsworthy is ezzel a típussal aratja legnagyobb sikereit. Galsworthy a Forsyte-család történetében valósággal az angol nemzet jellemrajzát írja meg és ennek a jellemrajznak állandó motívuma a magántulajdon, a pénz, a tőkegyűjtés és a gazdasági hatalom. Sokat jelent ez, — jelenti elsősorban azt, hogy a gazdaságilag fejlett államokban az ideális ember, az eszménykép, a hős: a független és vagyonos polgár, aki saját erejéből tett szert hatalmára. Az európai irodalom megteremtette a polgártípust, amelynek kettős élete van. Az egyik: küzdelem az anyagi érvényesülésért, a másik: küzdelem a lelki harmóniáért; az első lett a karrier-regények témája, a másik a lélekelemző regényé s ez utóbbit az oroszok olyan elképzelhetetlenül magas tökélyre emelték, hogy az európai olvasók lélegzete elállt az ámulattól.

Ezzel szemben mit mutatott meg a magyar regény? Vagy, máskép téve fel a kérdést: a magyar regényből vagy a magyar drámából, — különösképpen azokból, amelyek bejárják a világ összes színpadait — milyennek mutatta meg magát a magyar ember és milyen tulajdonságokkal hódította meg magának az európai olvasóközönséget?

Dosztojevszkij a Karamazow-testvéreket, Goncsarov Oblomovot állította a világ szeme elé, hogy ne is beszéljünk Raszkolnikovról, amely nemcsak irodalomtörténeti hírességgé lett, akárcsak Falstaff, Pickwick úr, Dandin György, vagy Bovaryné, hanem valósággal eleven alakja a világtörténelemnek, akárcsak Nagy Péter, vagy Katalin cárnő.

Valljuk be, a magyar lelket ilyen faji jelleggel és ilyen általános emberi érdekességben még nem sikerült Európa elé odaállítani. Nem azért, mintha nem volnának ilyen regényeink, hanem, mert nem ezek szerint a szempontok szerint válogatták ki a magyar exportirodalmat. Pedig semmi egyebünk nincs, amivel meg tudnánk magunkat mutatni az emberiségnek.

Egyszer valaki feltette a kérdést, hogy egyetemes emberi szempontból nézve, mit jelent, hogy valaki magyar. Ha ugyanezt a kérdést más nemzet tagjáról teszik fel, pillanatig sem kell törnünk a fejünket a feleletet illetőleg. A német a reformációt, Kantot, a tudományt vagy Beethovent és a zenét, vagy Goethet jelenti és mindenki megérti, hogy miről van szó. Az angol a földgömb területének egyötöd részét és azt, hogy a művelt emberiségnek egyötöd része eredetiben olvashatja Shakespeare-t. A francia hivatkozhatik arra, hogy mindig a civilizáció élén haladt, kitermelte magából az enciklopedistákat, a francia forradalom tanait, a demokráciát. Az olasz a Cinquecentora mutat rá, vagy a humanizmusra és a római világbirodalomra, amelynek egyenes leszármazottja gyanánt ünnepli magát. A magyar nem kérkedhetik sem nagy feltalálókkal, sem anyagi gazdagsággal, sem százmilliónyi néptömegekkel, csak szenvedéseivel dicsekedhetik és a lelkével és mindazzal, ami e szenvedő lélekből virágzott ki: hősies költészetével és költői nyelvével.

Ez a lélek azonban és ez a nyelv még mélységes titok és egzotikum.

Conrad Gyula

erod

Varga Vándor Lajos

A rézkarc. Bpest, 1935.

128. l.

Conrad Gyula

l.

Varga Nándor Lajos

A fametsz. Bp. 1940

378.1-

ZÓ.

ajdonosa több mint harminc éven át
gyüjtött, ime kilép az ismeretlenség

gygyal 1912-ben a kisplasztikai kiál-
b., renaissance 2 db., XVII—XVIII.
em és plakett 7 db., keletázsiai mű-
ődést keltett az a mesteri kinai ere-
lapis lazuliból van kifaragva és egy
yhez türkizekkel kirakott szinarany
ökörökben jólismert egykori Kárász-

több müvészi értékü darabot találu
szép virágos diszü, négyszöges, gaz
porcellánok modorában 1846-ból.

A fafaragványok közt egy szine
bormü érdemel különös figyelmet ; eg
faragvány pedig hazai müvészetünk

A régi francia szalon-butorok le
let ma meglehetősen ritka. Ezért m
Lajos stilusu készlet, mely ezidőszer

A fémek csoportjában elsősorba
Magyar (főleg erdélyi eredetü) XVII.
szet szeretetét dicséri, számos em
kor nemes izléséről tanuskodik. Néhán
schmiedtnek a würtenbergi születésü
nagyságu tanulmányfeje a müvészi
magán. Ez a jeles szobrász a XVIII
ideig (1776—83) Pozsonyban müköd
mesteri tanulmányfejet és általa a ma
Hasonló alkotása van az Orsz. Magy
zsonyi városi muzeumban.

Ha még végezetül felemlitem a
részük a XVIII. század finomkodó

Conrad Gyula

(Varga N. L.: Adattár a m. metsző-
művészethez. II-k.
Bp. 1945. 27. l.
(Grafikai művének
jegyzékével.)

Tárgy: Dr. Gerevich Tibor a M.O.B. elnöke tiszteletdijának felemelése.

Hivatkozási szám:

Melléklet:

az Elnökséget, hogy Gerevich Tibor dr.
ttsága elnökének tiszteletdiját 1945.
digi 24.000 pengőről 48.000 pengőre emel-

hogy a fent megállapitott tiszteletdihére az érdekelt bélyegtelen nyugtájára
sse ki.
esitem az Elnökséget, hogy jövőben a
kezésem nélkül - a köztisztviselői il-

egy különös Patens által meg fogjuk határozni.

* Ilyen beváltóczédulát annyit adtak ki, a mennyi a bankók ötödértékének becserélésére kellett.

A külföldről bel
csönpénzeket az ere
tériteni.

Az 1799 előtt cs
nemű kötelezettségl

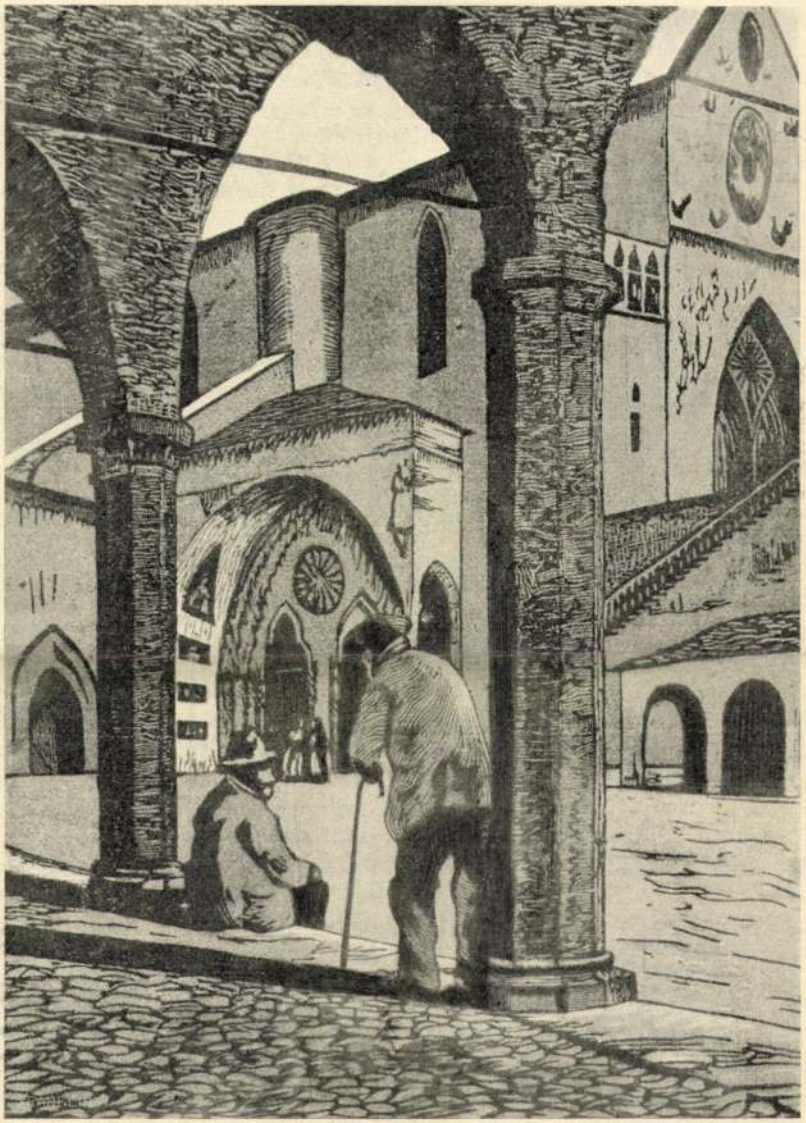

Conrad Gyula: Assisi Szent Ferencz temploma. (Szines fametszet.)

ESTŐK KIÁLLÍTÁSA A NEMZETI SZALONBAN.

Vas. Ujs 1911. 257. l.
(Képpel)

a kedvelése, melyet
szet olcsó népszerű-
i, erősen fejlett mű-
t. Tévedés ugyanis
ket azok vásárolnak,
incs. A metszeteket
képeik is bőségesen
őrzik azután féltett
t igazi gyüjtő falra
t. Hogy pedig ilyen
r a magyar társada-
termelés is elárul,
szeti viszonyainknak.

Farkas Zoltán.

ZINHÁZ.

ri újságokban olva-
nak idején a buda-
a híres európai uj-
Hanako szintársulata
t és hogy csodákat
sulat». Senki olyan
asan nem tud meg-

at» már esztendők
a pedig senki sem

Sada Yakkóról és
Tokyóban szinház-
ókat.
ak, csillámló, man-
ogással nézett rám,
mondani: «Te sze-
rópai!»
kérdeztem újra. —
ha Sada Yakkóról
m?
udvariasan, mintha
érni a bátorságért,
Yakko és Hanako
gy csak Európában
ek, a japánok nem
se látták sohasem

éztem rájuk csodál-

en japán színésznő
inpadon eddig szi-
el, a női szerepeket

A szinházak, népmulatságok helyiségei majd mind egymás mellett vannak, minden nagyobb városban van egy-két vagy több szinházi utcza, az épületekről hosszú szines zászlók csüggnek alá a darabok czímével, a szereplők nevével, a szinház körül harsog a zene és hirdető menetek vonulnak végig a városon, osztogatják a szinlapokat, invitálják a vendégeket. Gyalog és riksán festői szinfoltokban kigyózik át a menet a sok bambuszházikó között, utánuk pedig a sokadalom a szinház elé.

Kora alkonyatkor kigyúl a gáz és gáz villámos láng, a szinházak körül eleven élet hullámzik egészen este tizenegyig, a mikor csend borul a szinházi utczákra.

Mert Japánban és Khinában a szinház ideje délután háromtól este tizig tart. Tiz óra után kihalt a szinházi utcza, Japánban nincs se orfeum, se kabaré... Az emberek haza mennek és csend borul a kis bambuszházikókra.

P. Á.

HELLÉ.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta **Marcelle Tinayre**. Forditotta **M. Hrabovszky Julia**.

Mikor elérkezett a pillanat, hogy a Gesztenye-erdőbe utazzunk, rávettem nagybátyámat, hogy Lamirault Mariet magunkkal vigyük. Babette öregszik. Marie nagy segitségére lenne, mert egészséges, jól szoktatott kis fia elég szabad időt hagy neki. Sylvain bácsi nem tagadta meg a kérésemet. Gyakran figyelt meg, idegenszerűen hallgatva, elgondolkozva, ismeretlen reményektől eltelve.

Úgy mint az előző években is, a Gesztenye-erdőben való tartózkodást pompásnak találtam. Örömmel üdvözöltem az öreg fügefát, a mohos kutat, a gyönyörű virágokat, az első gyümölcsöket. Marie gyermeke rusztikus fekhelyen pihent, a mit világoskék organtin óvott a napsugarak elől és a mozgó falevelek árnyéka, foltokat festett a kék szövetre. Az erejét teljesen visszanyert anya ruhát teregetett, a veteményeskertben húzott kötelekre.

Babette a konyhában a ragyogó rézedények és virágos cserépedények fölött uralkodott. Nagybátyám olvasott, vagy álmodozott. Én pedig kiszöktem a kedves erdőbe, a forrás mellé,

Conrad Gyula

Alkonyát a Posilipón c. vér-karca repr.

Vas. Lip. 1913, 835. l.
(Kappel)

Conrad Gyula

~~Stemmer ödön ex~~
~~librisé, repr.~~

Vas. Ujs. 1913. 913. l.
(Keppel)

Conrad Gyula

rród

Züricher Volkszeitung

1924 jun. 7.

(Kunstsalon Wolfsberg.)

Szell Kálmán
dohányárudája
Polgárdi

Conrad Gyula

napai az orosz front-
ról repor.

Vas. Ujs. 1916. 438,
439. l

La S. V. è invitata a partecipare

all'ASSEMBLEA GENERALE

della

SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

MATTIA CORVINO

che avrà luogo il 24 giugno p. v. alle ore 18
nella sala d'onore del Museo di Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—35)

Il presidente
Tiberio Gerevich

megirva

Conrad Márton

könnves

Zsitváról (Somog m.)

XVIII. sz.

1754-ig tól atkozott

be a bécsi

akadémia

ipiteszeti

nakosztályán

tanult.

lásd

Fleischer Béa 35. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

magirva

Conrad Márton

budai építőmester

1732. XVIII. sz. eleje.

Rch 22. l

Rch Elemér. A
régi Budaci Pest
építőmesterei
Mária Terézia
Korabán

Bp. 1932.
22. l

9001/1934. szám.

III.fő.o.

A Müemlékek Országos Bizottságának,

Budape
Aréna - út 4

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Díj átalányozva,

Conrad Mátyás

Lásd

Rch. 22.95.1.

Conradt Márton

kőművesmester

1732. Budán

† Budán kő 1801.

1905. május 18.

Probstovics János bajori plébánosnak: köszönet a bártfai múzeum részére ajándékozott hímzett terítőért (344/1905.)

MD K

Conrad Maria,

Zongorához, háttal. "Matinée Liszt F.-nél" c. litogr.-ból egy részlet . /Kriehuber/ Litogr. Fol. Eisenstadt. Wolf gyüjt., 1847.

Dr. André Csatkai: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. Sonderabdruck aus d. "Burgenländischen Heimatblättern," Jahrg. 1936 Hft.2. S.61.

MARTIN CONRAD, kőművesmester

A csapodi kastélyban Estrehazy József Veit Conrath és Martin Conrath mesterrel kutat épittet. A 36 munkanap fejében 14.ft. 40 kr-t vesznek fel. 1757.Febr.27. 136.old. 5.jegyz

KATONA IMRE: A fertődi kastélyrendszer kialakulása 130.old

Soproni Szemle, Helytört.folyóirat, XXX. 2.sz. Sopron, 1976

M. D. K.

CONRÁD (CONTRA) Máté asztalos.

1758. Rudabánya, ref. templom menynyezet megújítása

C. Andrással

Agghány: Barokk szobrászat ... Bp. 1959.

I. 179. l.

O Conrad Mária
rajzoló 1846
Nagyszeben
h.
Bielz Potrhat
175 n

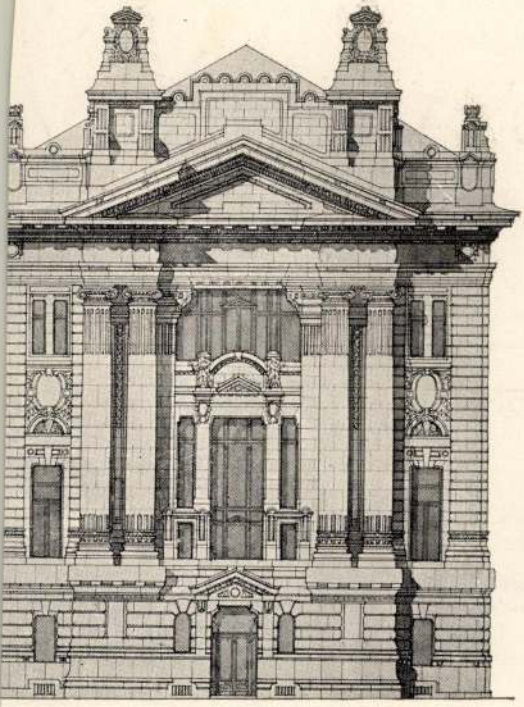

Conrad M. festő

Liszt Ferenc 1847. Sopron Liszt Ferenc Múz. Fekete repr. 359.old

Péter Ernő: Liszt Ferenc lakompaki felfedeztetéséhez 359.old.

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XVIII. 1964. Sopron

Conrad, Lauwers

(vaq Lauwers Conrad)

XVII. n.

läsd

Ambesata 90. l.

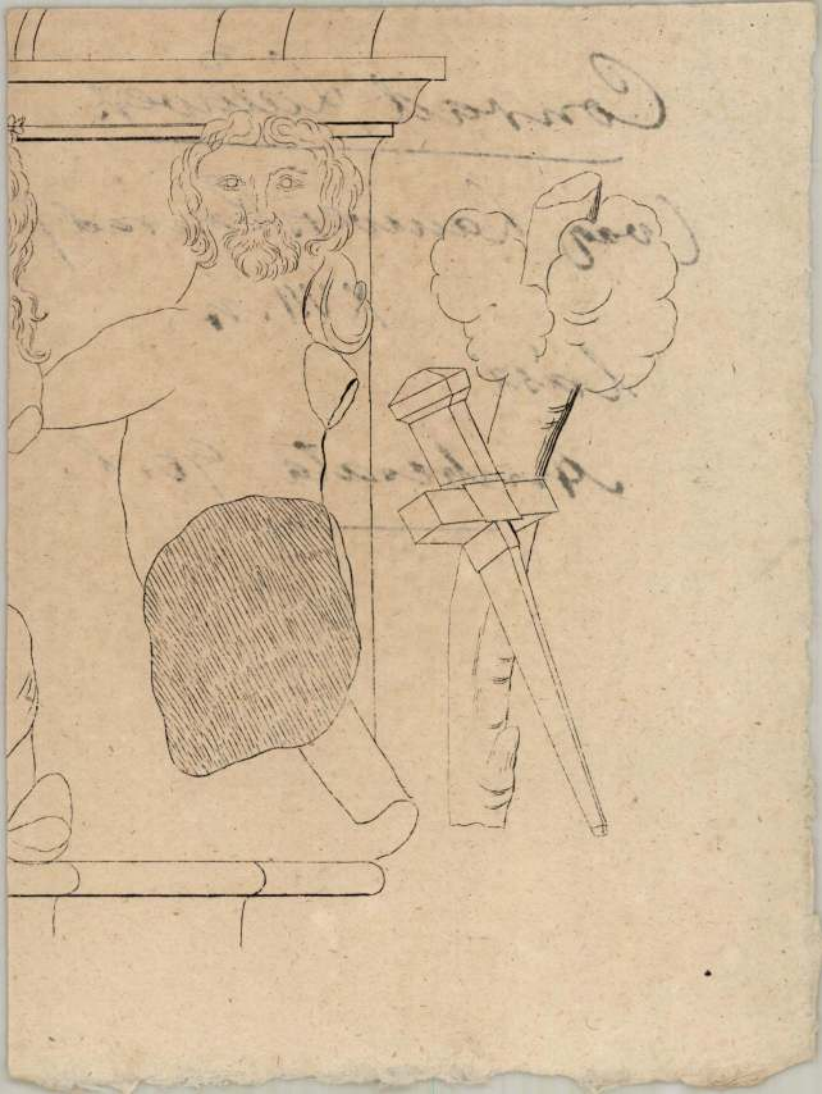

megírva

Conrad János

ötv.

l.

Kőmagyötvj.

1461. 7.

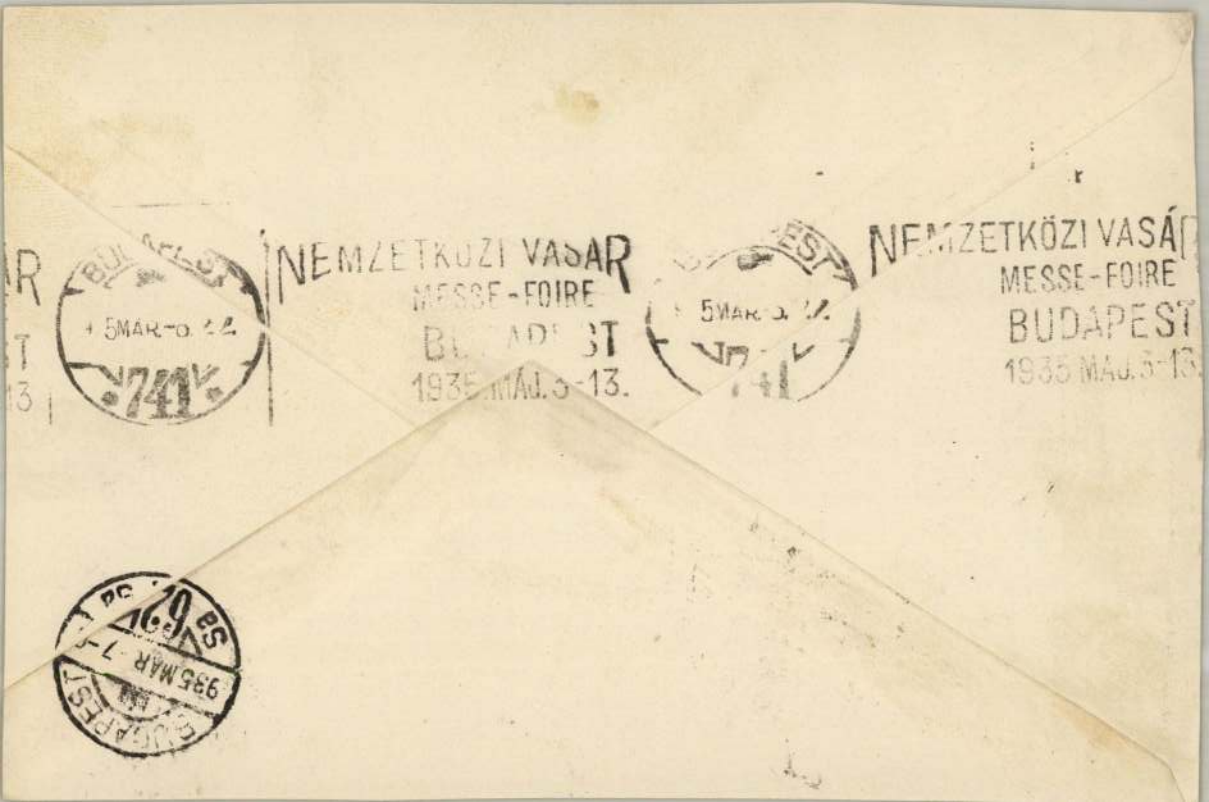
NEMZETKÖZI VASÁR
MESSE-FOIRE
BUDAPEST
1935 MÁJ. 5-13.
NEMZETKÖZI VASÁR
MESSE-FOIRE
BUDAPEST
1935 MÁJ. 5-13.

Conrad János

nagyszebeni ötvös

XVIII. s. 1. fele

Kis talpas pohár

m. 14.5

Báró Prónay György

tulajd

Imil

~~Római Központi fűtés V. 242~~

Conrad János

ötvös Nagysreben

Kőmagyötvj 262. l.

1461

— —

Johannes Conrad, M 1742, †1752. (B: IV,1—15?)

a) Patena. — *Patene.* — „1757.“

Ev. egyház, Nagyapold — Ev. Kirche, Grosspold. Roth: 248, 701.

b) Talpaspohár trébelt palmettadísszel. — *Kluftbecher m. getr. Palmettenverzierung.*

Báró Prónay György, Bp. Expos. 1931: 217.

M—H 14,5

29-én az Iparmův

. Haja rövid, bajuszaés szakálla le
LT."

43 c/m.

9 frt 40 kr. = 358 Ka 80 f.

49.

131.

Conrád Ignác

Arcképvázlatok, szines rajz

Műcsarnok 1941 Arcképkiállitás

Conrad János

nagyszebeni ötvösmester ezüst pohara 1747-ből a bécsi Figdor gyűjteményben szerepel.

Genthon I.: Monumenti artistici ungheresi all'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz.

321.

Ø Conrad Hugó

höczendorfi

rajzmester az eszéki

várbeli nagyobb népta-

nodaiban.

Tanügyi Nestár

1845. 100. l.

Vasárnap **28** Hetvenedvas.		**Protestáns** Károly **Görög** Hetv. v. **Izraelita** Sebat 12
Hétfő **29** Szal. sz. Ferenc		**Protestáns** Adél **Görög** Ignác er. **Izraelita** Sebat 13
Kedd **30** Martina sz. vt.	Holdtölte 16 óra 31 pk.	**Protestáns** Mártonka **Görög** Nagy Vazul **Izraelita** Sebat 14
Szerda		**Protestáns** Virgilia

MDK

Johann Conrad von Weiss, csász.mérnök
és alezredes

1735. festett táj és városképek

M.Kiss P: Marosvásárhely. Szépmüvészet, 1943,
161-164 l.

MDK

festő

Balás Piri L: A m. tört. fest. a 19. sz-ban. 60-61 l.

M.D.K.

CONRAD Georgius murariorum magister

Török Becse

2 sodal

1952

Müvért. Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828 -ban. 135.1.

Budapest, le 14/10/1997

e ce fax, car mon voyage d'étude à
puisant. Merci beaucoup pour les
. Pour le moment je suis tellement
eux pas même faire des projets. Mais
xposition de Paris-Bruxelles que je

Conrád Gyula

Ívod

Rosner Károly

A magyar fametszet
a XX. században.
Erdélyi Helikon
1930. okt. 650 l.
651. l.

Conrád Gyula

Írod

Elek Artur

Az új magyar grafikai
művészet
Erdélyi Helikon

1930. január

16. l.
(Képpel.)

CONRAD Gyula

Szij 1990 61,73

Az Akadémiáról a

— n

Beszélgetés Kosá

Sajátságos helyzet: némelyek féltik a tudományt a Magyar Tudományos Akadémiától, s féltik az MTA törvénytervezetétől az Országgyűlést... Az Akadémia és az egyetemek által közösen létrehozott Athenaeum Társulástól — mely a szervezett és nemzetközi színvonalú tudományos továbbképzésért jött létre — pedig féltik az egyetemeket... A kissé ellentmondásos, merészen sommás vádak után szükségesnek látszik meghallgatni a másik fél véleményét. Ezért megkerestük Kosáry Domokost, a Magyar Tudományos Akadémia elnökét.

— *Elnök úr, vannak olyan hangok, miszerint az Akadémia nem gazdálkodik jól a kutatóintézeteivel, s talán jobb lenne, ha ezek jórészt az egyetemek irányítása alá kerülnének...*

— Aki ezt mondja — rendszerint mindig ugyanaz a pár ember —, az nem tájékozódott megfelelően a kutatás adott feltételeiről. Volt például, aki azt kifogásolta, hogy az intézetek

Nyugaton az
dik világhábor
záson mentek
első pár év ún.
tása, és erre rá
a „posztgraduá
vábbképzés, a
doktor" (Ph. D.
ta zárt le. Haza
saját hibájukbó
változáson. Az
egyetemeknek
sék saját tudon
rendszerüket. A
intézetekben
jól képzett tud
gozik, a legkül
teken. Ez olyar
e téren is jól h
lyet szétbontan
szabad. E kis o
mészeti kincsek
igazi erőforrás
tudás.

— *Többen m*
vületként tartjá

9

1911: a sanfranciscói
világkiállításon Mention
honorablet szerzett-

21933. szám.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848. II. 75

Név: Conrad Martin

Foglalkozás: Könműves mester (Maurermeister)

Szárm.hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal.állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1734. II. 26.

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

MDK

Conrád Pál, festöm.

Tiszavölgye.	Olf.
Párisi utca.	"

v. Ernst Muz.- A Szocdem. Párt Képzömüv.-nek Társas. és meghivott müvészek kiáll.-a. 1945 okt. 13-28. Kat.

MDK

Conrád Pál,
Tiszavölgye, olaj

Szoc.dem.párt képzőművészeinek térs. Ernst muz. kiáll
1945. okt. 6 l.

MDK

Conrad Pál
Párisi utca, olaj

Szoc.dem. párt képzőművészeinek társ. Ernst Múz. kiáll. 1945. okt. 6 l.

HDK

Conrád Pál
Leány tükörrel

M. Képzőm. Szab. Szervezete I. kiáll. Pécs, 1946. dec.

M.D.K.

Conrád Pál
festő

Conrád Pál elhunyt.

— ~~36 lap~~ Művészeti életünk.
Művészet, 1960. december. — 36 l.

Conrád Pál

Tájkép, olaj
Tisza völgye, olaj

Alkotás Művészház XXXV. kiáll. 1947. jun.

Conrád Pál

Román György: A Képzőművészek a bányáról, üzemekről, ujjáépitésről. Szabad Művészet, 1948. 384 l.

A Szabadszervezet 1948. nov. Bp. kiáll.

MDK

Conrád Pál

vízfestmények

V. Zs: Kiállítások. Magyar Nemzet 1947. nov. 11.
2 l.

MDK

Conrád Pál

Tájkép, of.

Révület, of.

Őszi tárlat. N. Szal. 1942. okt.

Conrád Pál

szerepelt a Szinyei Társaság Tavaszi Szalonjában.

Est 1939. IV. 2.

M.D.K.

Conrád Pál

A dekoráló müvészek között emliti meg nevét a lap "Bál a Fészekben" c. beszámolóban.

Szinház, Bp. 1947. febr. 12-18. III. évf. 7. sz.

M.D.K.

M.D.K.

Conrad Pál

Az Alkotás Müvészházban rendezett kiállitáson szereplő müveit kiemeli Berend Ilona: Heti kiállitások" c. kritikájában.

A "Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1947. juli. 1-7. III. évf.
27. sz.

Conrád Pál

Bemutatott műve:

180. sz. „Zöldségárus", olaj.

Balogh J.: A „Magyar Képzőművészetért" I. művészeti kiállítás, Budapest, 1946. VII.

131

Conrád Pál

Bemutatott műve:

11. „Tájkép," olaj.

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Képzőművészek Szabadszakszervezetének, kiállítása, Budapest, 1945.

Conrád Pál

Bemutatott műve:

188. sz. „Tájkép," olaj.

A Nemzeti Sportbizottság és Magyar Képzőművészek szabadszakszervezetének kiállítása, Budapest, 1945.

Conrád Pál MDK

Tájkép, olf.
Révület, olf.

Nemzeti Szalon 1942.
Őszi tárlat, tagkiállitás

Conrád Pál MDK

festő

A XIV.-ik tavaszi szalon
Esti Kurir 1939. ápr. 4.

MDK

Conrád Pál

Szénrakodás, olaj.
Munkáslány, olaj.

Rippl-Rónai Társaság kiáll.Nemzeti Szalon
Művészeti Egyesület 1948.dec.12.-dec.26.
Kat.

Conrad 1a1

Zeitschrift, alg.

Buchbesitz, alg.

MDK

Conrád Pál

"Esik", olajfestm.
"Karácsony", olajfestm.

Magyar művészhetek reprezentativ képzőművészeti kiállitása v.Ernst Múzeum.

Katalógus 1947 jan.4-26-ig. 7,8.o.

MDK

Conrád Pál
Szénrakodás, olaj
Munkáslány, "

Ripp-Rónai Társ.kiáll. N.Szal. 1948. dec.
6 l.

Conrád Pál

Madonna, olaj

Madonna, olaj

Egyházmüvészet a Lakásban kiállitás, Budapest 1944. február, katalogusa

MDK

Conrád Pál

Zöldségárus, olaj

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll. Ernst Mus.

1946. jul. 13 l.

Conrad Pál festő"

Szabad Művészet 1949

III. évf. 7. sz. 158-160. o. kiállítások.
Szegi Pál beszámolója.

Conrád Pál festő

Szabad Nép

1945. VIII. 18. 4. l.

Conrád Pál

MDK.

Neve szerepel a tobbi kiállító között.

Nikelszky Géza: „Bpesti és pécsi képzőművészek
együttes csoportkiállítása."
Dunántúli Napszava. 1946. II évf. dec 8. 8.l.

MDK

Conrád Pál, graf.

Sz. I. 1947. 9-10. sz. 182. l.

MDK

Conrád Pál, festö

Hóla pátolók. Olf.

Föv.kpt. [illegible].11.Szabad Nemz.Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.6. Ka t. 7.1.

MDK

Conrád Pál festőm.

Réti István: A Tav. Szalon Ernstnél. Az Est, 1939. ápr. 2. 12. l.

Conrád Pál.

"Táj" olajf.

K U T.kiállitási katalógusából./Nemzeti Szalón 1941 november 3o- december 14.

MDK

Conrád Pál

Tüntetés, tus

Női akt, "

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG

24 l.

1960.

Conrád Pál.

1940-ben a Tamás Galériában kiállitották müveit.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Conrád Pál.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Conrád Pál

Zöldségarus, olajf.

I. Művészeti Kiáll.Kat.1946.Jul.7.-Jul.28.-1
13.lap

Conrád Pál.

A "Paál László Társaság tagja.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

MDK

Conrád Pál

Táncosnők, olaj

M. Képzőművv. Szab. Szerv. Tav.Tárlat, 1947. máj.
3 l.

MDK

Conrád Pál

Körhinta, olaj

Rippl-Rónai Társ. I.kiáll. Ernst-Muz. 1946, márc.

9 l.

MDK

Conrád Pál, festő

110. Fájkép, of.

Műv. és Keresk. Int. (s. Ernst Műv.) – Nemz. Sportbiz. és a M. Ipróm. Szabadszerv. kiáll. – 1945 III. 11–26 – Kat.

MDK

Conrad Pál, festő.

188. Tájkép, of.

Műv. és Keresk. Int. (v. Ernst Mus.) – Nemz. Sportbiz. és a M. Kiprőm. Szabadszerv. kiáll. – 1945 III 11.-26. Kat.

Conrád Pál

Akt

M.grafika 100 éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948. jan.

16 l.

Conrad Róbert
Istőmüvész

Kéve kiállítása – nemzeti tajakonban-
karcain és rajzain méltányolt kvalitását
látjuk vissza. –

Az Est

1929 9.10.

MD K

Conrád Pál, festö

Ballerinák, olajf.

Az Alkotás Müvészház XXXII.kiállitásának katalogusa.
"A Müvész Két Arca" 1947 III.9-25.

MDK

Conrád Pál, fwstö

Szentendrei utca, vizf.
Tájkép, vizf.

Corvin Áruház IV. képzőművészeti bemutatója. 1941.
Kat.

Somogyi Pál

Földszegány, olajfestmény

Magyar Képzőművészeti
I. Kiáll. Katalógus 1946.

Lovrócsi Pál

Tájkép, olajfestm.

Nemz. Sportház, MKép 20
Kiáll. Katalógus 1945a

Lomád Pál

Tájkép, olajfestm.

Nemz. Sportbiz, M Képzőm
Kiáll Katalógu-1945 au

MD K

Conrad Pál, festö.
f. 1893

48,49. sz. Tus.

Stockholmi grafikai kiáll. 1948. April.
Nemzeti Muzeum/Stockholm/ K által. 15.1.

M.D.K.

Conrád Pál

A szabadszervezetben festményeiről irja Berend Ilona: "Három kiállitás" c. beszámolójában: "fantasztikus szépségü világában sok ujszerüség van."

Szinház, Bp. 1947. nov. 11-17. III. évf. 46. sz.

MDK

Conrád Pál

"Esik", olajfestm
"Karacsony", olajfestm.

Magyar Művészhetek Reprezentativ Képzőm.
Kiáll. 1947.Jan. Ernst Múzeum.Kat. 7.8.1.

MDK

Conrad Pál festőm.

Két kiállitás, Független Magyarország, 1949. márc. 16.

Conrád Pál

Öntőde, olaj

Magy. Képzőművészek Szabadszerv. kiáll. 1948. nov.

MDK

Conrád Pál

Tiszavölgyen of.

Szoc.Dem.párt képzőművészeinek térs. és meghiv. művészek kiáll. Ernst Muz. 1945. okt.

MEK

Conrád Pál

Párisi utca, of.

Szoc.Dem.párt képzőművészeinek társ. és meghiv. művészek kiáll. Ernst Muz. 1945. okt.

Conrad Pál festő"

N.U. 1942. X. 25.

Műterem

Szombaton reggel *Conrad* Pál 64 képének gyüjteményes kiállítása nyilt meg a *Kossuth Lajos*-utcai műteremben; a feltünően sötét tónusu képeken egymástól elég távolálló motivumokból való élményvilág jelenetei állanak sulyosan, barnán, majdnem fekete sugárzásban. A magyar vidék képei és alakjai, homályos fénnyel derengő párisi éjszakák, itthoni hozzátartozók, távoli tájak, cigányok, — ezek váltakoznak képeinek sorában. Különös, hogy ez a tájban gazdagnak nevezhető élményvilág milyen szegény fényben és szinben. Mintha nemcsak hogy sohasem sütne, nem is süthetne nap: olyanok a képei. Ez érdekes és művészi addig, ahol és ameddig megegyezik a konkrét és absztrakt valósággal, de művészietlen és erőltetett ott, ahol valóságellenes. S ráadásul éppen azok a legjobb képei, ahol észreveszi, megragadja és visszaadja a dolgok mögül előtörő szineket és sugárzást, mint például az őszi sétát ábrázoló párisi képén, ahol nem mossa sulyos és reménytelen barnába az aranylombu párisi parkot s benne a sétáló nők szines és könnyü lebbenékenységét, hanem adja az ősz sugárzását is s a derengő hölgyalakokét is. Vagy menynyire észreveszi az egyéniség mögött égő transzcendens fényt „Imádkozó nő"-jében! Ez a kép csak egyszinü vázlat. S attól a belső fénytől, amit alakja mögött megfog, mégis szinte vakitóan sugárzik. Összes többi képei azután: sulyosan és ólmosan sötétszinüek. Ezek közül is legjobb azokon az alakokon és helyzeteken, amelyek körül valójában az éjszaka lebeg. A többi képein erőltetettnek hat ez a tónus. Meg kell mondanunk még, hogy vallásos képei meggyődésnélkül valók, — egyszerüen festői jeleneteket akar rávallásos képei meggyőződés nélkül valók,

IJJAS ANTAL

477

kon rendezte, amely rossz időben, csuszós talajon és változatos terepen érdekes küzdelmet hozott. Eredmények: 1. *Ács* Zoltán fhgy, 2. *Baskay* aks, 3. *Bolgár* Kálmán fhgy, 4. *Borokay* Lajos szds, 5. *Hegedüs* Tibor hgy, 6. *Karácsonyi* László hgy. Külön ki kell emelni *Csáthy* Dénes hadnagyot, akivel az elmult napokban a ló felbukott, ennek következtében a bal vállát kificamitotta. *Csáthy* mégis lóra szállt, *végiglovagolta a terepet és a kilencedik helyen végzett.* — A második számban, a pisztolylövésben *Csáthy* Dénes hadnagy győzött, 2. *Hegedüs* Tibor hadnagy, 3. *Láng*, 4. *Náday*, 5. *Lelkes*, 6. *Váradi*. Tegnap bonyolitották le a 3. számot: a párbajtőrvivást is. Ebben *Boronkay* Lajos százados szerezte meg az elsőség pálmáját. 2. *Bolgár*

Conrad Pál

Tovább

minis

m. ki

zám

tárt, ho

ás 2. ha

ás 5. ha

vi drága

Bizott-

lkal-

ssze-

t. f. évi

„FIGYELŐ"
ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: VILÁG

Megjelent: MÁR. 10

93

Négy festő és egy szobrász

A Képzőművészek Szakszervezetében (Andrássy-út 69.) igényes, gondos rendezésben mutatja be munkásságát egy igen komoly, rokonszenves művészegyüttes. *Ráfáel* Viktor harsány színekkel, erőteljes formákkal felépített heves kompozíciói, a kubizmus formanyelvén nevelkedett művész ma már egységesebb és szerencsére kevésbbé csapongó fordulását jelenti a valóság irányában. *Kisleányfeje* merész, ízléses, lényegbemarkoló megoldásával, *Gordonkázó nője* beállításának kifejező drámaiságával, mai pikturánknak kimagasló értékei. Lágyabb és gyengédebb temperamentumú Ráfáelnél *Conrád* Pál, a gyengéd költői hangulatok vizuális megszólaltatója. Bármit ábrázol is, lágy dallamú, álomszerű, artisztikus szín- és fényhatásokkal, mindig saját érzelemvilágát vetíti ki. Mindnyájuk között legközelebb áll a valósághoz *Lukácsné Bernáth* Ilma. Színei, formái duzzadó élettelliségükkel tűnnek ki. *Rákosy* Zoltán, a megbízható rajzoló kompozíciós kísérleteiről számol be. A kiállítás egyetlen szobrásza, *Kunvári* Lilla többévi munkájának eredményét mutatja be s gyüjteménye egy rendkívülien gyöngéd, érzékeny, komoly technikai felkészültségű szobrászt reprezentál. Jellemábrázolásainak mély pszichológiája, hangsúlyozott mértéktartása a legkiválóbb portréistáink sorába emeli. De kompozíciói talán még többet fednek fel egyéniségéből, mert minden igaz dologra érzékenyen rezonál. Kenyérszegő asszonya és a Viszontlátás című kétaktos kompozíciója mélyen átélt, tökéletesen érett alkotások. *(d. m.)*

A vall. és közokt. m. kir. M

90.108-1920. szám.

III.

A MÜemlékek Orsz. Bizottságának,

Budapest.

Tudomásulvétel és az

dekeltek értesitése végett másola

ban kiadom.

Budapest, 1920. szeptember hó

A miniszter rendeletéből:

hallja a kapukon dörömbölő
dolgozó osztályok dühének és
türelmetlenségének robaját és
semmi esetre sem érti meg,
hogy a haladó polgárság szá-
mára nem jelenthet sem meg-
mentést, sem átmentést a kor-
hadó világrendhez való gör-
csös ragaszkodás. a brit im-
périum gazdasági rendszeré-
nek változatlan imádata és az
angol kastélyok ősi hercegi
és grófi családjainak vezető
szerepe előbb-utóbb az egész
dolgozó polgári társadalmat
magával fogja cibálni az ör-

SZINHÁZ

VISSZAJÁR A MULT...

A zsidó szellemiség a Kamara Varietében

Igaza van a költőnek: senki sem adhat mást, mint ami *lényege*. Ezt bizonyítja új műsorával a Kamara Varieté is, amelyet hatósági intézkedések a multkori műsornál rászorítottak, hogy *zsidó artistáknak színészi feladatkörben való szerepeltetését szüntesse meg. Visszatér a mult.* A Varieté most visszacsempészte műsorára a *„kedvenc" fajrokont, Halmai Imrét.* A műsor első részében egy apacs-pantominben szerepel, majd némajeleneteket ad elő részint a néma film korából, másrészt hangos film-híradók paródiájaként — ugyancsak némán.

Ha már az angolszász demokráciákért hevülő zsidó törzsközönséget az angolszászokkal és bolsevista szövetségesükkel folyó háborunak megakadályozza a Fox-híradók és Metro—Goldwyn-produkciók élvezetében, legalább paródiában idézzék vissza — *vigaszul és talán reménykeltésül* — ezeket a filmeket, miközben a gramofon az *amerikai zsidó híradók kísérő zenéjét játsza,* amely még csak fokozhatja a közeli gettó lakóinak lelkesedését. Miközben ezt az átlátszó, tipikusan zsidó produkciót figyeltük a bemutatón, arra gondoltunk: ime a *színészkamara határozata alapján a hatóság megakadályozta, hogy a zsidó artista, aki nem kamarai tag, színészi feladatot lásson el,* amelyben szövegmondás is szerepelt, erre úgy játszák ki a rendelkezét, hogy szövegmondás nélkül végez színészi produkciót.

De azután a műsor második részében *további meglepetés* következett: a színészi feladatot végző *zsidó artista meg is szólalt.* Női ruhában dizőzöket parodizált, — szörnyen *ízléstelenül*

Mialatt a duzzadtajkú, kihívóan viselkedő zsidó nőimitátor *végigízléstelenkedte számait,* folyton arra kellett gondolnunk, mennyire időszerű, milyen indokolt a *miniszterelnöknek az a rendelkezése, hogy minden hadköteles korban lévő zsidót munkatáborba kell vinni.*

Különben a műsoron szereplő kabaréjelenetek, — élükön az amerikai gangszterjelenettel — amelyek nélkülözik a szellemességet, többségükben *ízléstelenek és zsidóízűek.* Míg a legutóbbi műsorhoz képest is úgy hat ez „a vidám hullámhossz", mintha a Varieté *vissszatért volna abba az időbe, amikor még a nagy színpadokon is ez a szellemiség uralkodott. Sajnáltuk azt a néhány derék magyar színészt,* akiknek ezekben a jelenetekben részt *kellett* venniök.

A Varieté műsora ismét azt bizonyítja, *kár volt* ezt a kis színházhelyiséget az idény elején át nem adni annak a *vidéki magyar színigazgatónak,* aki az emelkedett szellemű színművészet szolgálatába akarta állítani! . . .

S. I.

TITÓ SCHIPA
ária és dalestje

A világhírű énekes, aki eredetileg papi pályára készült, később azonban élethivatásának színteréül a világot jelentő deszkákat választotta, szerdán este a Vigadóban, zsúfolt nézőtér előtt tartotta ária és dalestjét. Az est első részében *Pergolesi, Schubert, Scarlatti* majd *Mozart, Cimarosa* és *Donizetti* műveiből énekelt. A sokszor lehelet finomságu, kristályusztán csengő tenorja csodálatosan szárnyalt a teremben. A második részben *Verdi, Ciela Tosti,* majd *De Curtis, Valenta* és *Barthelemi* művei ből énekelt. A közönség tüntető tapssal, *állva ünnepelte a nagyszerü énekest.*

A nagysikerü s egyszersmint felejthetetlen emlékü est keretében megérdemelt sikerrel szerepelt *D. Marzolló* zongoraművész is, aki Tító Schipát kisérte zongorán. Liszt és még más zeneszerzők műveiből játszott. Bravuros kéztechnikája mellett előadásának módja külön figyelmet érdemelt.

Elhunyt államférfiak, művészek hangja szólal meg

Elhunyt magyar államférfiak, egyháznagyok, magyar művészek hangja szólal meg Halottak napján a Rádióban. A Rádió történelmi lemeztárában őrzött hanglemezekről felcsendül majd Gömbös Gyula hangja, amikor megnyitja a magyar Rádió adóállomását, halljuk majd gróf Csáky külügyminisztert díszdoktorrá avatásán. Kozma Miklóst, amikor [illegible] jelenti Észak-Erdély hazatértét és időrendi sorrendben, vitéz nagybányai Horthy István, hősi halált halt kormányzóhelyettesünket, amint az országgyülés két Ház előtt [illegible]leteszi az esküt. Klebelsberg után Tóth Tihamér hangja szólal meg a Rádióban, majd sorra nagy művészeink. Odry Árpád, Szacsvay Imre, Kürthy József a nagy színészek közül, majd Babits Mihály és más elhunyt nagyjainak hangját szólaltatja meg a Rádió az „akiknek már csak a hangja él..." című műsorszámban, amely november 2.-án, 20 óra [illegible] perckor kerül Budapest I. műsorára.

Nincs létjogosultsága
az olyan színháznak, mely csupán a közönség szórakoztatását tartja szem előtt

Frankfurt am Main, október 27.

A színház feladata nemcsak szórakoztatás, hanem nemesítés is, — állapította meg dr. Schrade a német birodalmi színikamara ügyvivője a frankfurti színház fennállásának 150 éves jubileumi ünnepségén. A frankfurti színház tökéletesen meg is felelt ennek a magas követelményeknek: nemcsak szórakoztatott, hanem egyben erősítette a hallgatóság erkölcsi magatartását is.

Dr. Schrade megállapítása nagy jelentőségü, amennyiben rávilágit a színészet legfontosabb problémájára. Ma természetesen a legkevésbbé van létjogosultsága egy olyan színháznak, amely csupán a közönség szórakoztatását tartja szem előtt, ily módon akarván könnyü üzletet csinálni, amennyiben feladatának könnyebbik és kisebb részét teljesíti. Sokkal fontosabb, hogy a színház művészi és szellemi magatartását méltó módon megőrizve a nézőközönség erkölcsi magatartását is erősítse, különösen jelenleg a nehéz háborús időkben. Egy semmitmondó vígjáték talán mulattatja a közönséget két órán át, foglalkoztatja a hallgatóság nevető izmait, azonban nem hagy lelkében maradandó nyomot. Ez csak akkor következik be, ha a színmű bizonyos művészi magot rejt magában és azt erkölcsi felelősségtudat hatja át. Egy helyesen vezetett színház mindig talál ilyen darabot és mindig teljesíti kötelességét a népösszesség iránt. Ezzel semmiesetre sem vitatjuk el a vígjáték létjogosultságát, csupán megállapítjuk, hogy a színjátéknak is meg kell őriznie azt az erkölcsi magatartást, amely minden jó színműre jellemző.

A NEMZETI ZENEDE EGYESÜLET KÖZGYÜLÉSE
LISZT FERENC HITET TETT MAGYAR FAJTÁJA MELLETT

Heinrich George olvasta fel az érdekes levéldokumentumot

Berlinből jelentik: Heinrich George a berlini Schiller színház igazgatója a Német Magyar Társaság rendezésében felolvasást tartott, amelynek keretében *magyar és német költők műveiből* adott elő.

Heinrich George a legnagyobb sikert *Liszt Ferenc* 1838. május végén Velencében kelt levelének felolvasásával érte el. Ebben a levélben *a nagy magyar zeneköltő hazaszeretettől izzó sorokban tesz hitet magyar hazája és magyar fajtája mellett.* Az estét *Freyberg* altengernagy, a Társaság ügyvezető elnöke nyitotta meg s végezetül is ő mondott köszönetet a kiváló előadónak. Az előadóesten közreműködött *Vásárhelyi* György zongoraművész Liszt Ferenc szerzeményeinek előadásával.

Róma, október 28.

A Marcia su Roma 20. évfordulóján egész Olaszország lobogódiszt öltött. Az ünnepség két napján — szerdán és csütörtökön — minden fasiszta feketeinges egyenruhájában jelenik meg az utcákon. Az olasz sajtó teljesen a fasiszta forradalom gondolatának jegyében áll. A lapok első oldalaikon a Duce képét közlik a milicai főparancsnoki egyenruhájában.

Conrad Pál képei

Századeleji művészetünkre a párisi művészeti kültelek, az Academie Julien nyomta rá a maga nem egészen tiszta, még kevésbbé kívánatos bélyegét. Oda vándoroltak ki az örök szépségek ellen lázongó borzas titánok, kik messzire elkerülték a nemes értelemben vett művészet rögös és nehéz útjait, ellenben rávetették magukat a máról-holnapra hírnevet szerzés kevésbbé fáradságos, de — ha sikerül — annál jövedelmezőbb, kissé mocsárszagú ösvényére. Ebben a párisi levegőben fogant az a művészet, melynek már magában a francia népben sem volt gyökere, hát még hogy lett volna nálunk, hova nagy hühóval úgy importálták a nemzetközi ízlésnek ezt a vadhajtását a zsidó sajtó óriási lármája mellett. Hány — különben tehetségesen indult — fiatal művészünk ment tönkre ebben a levegőben, akiket a körúti sajtó tett meg sokat igérő tehetségekeknek.

Conrad Pálnak a „Műterem"-ben kiállított képei váltották ki belőlünk e gondolatokat. Mint annyian, ő is Párisba került, természetesen ő is a Julienbe. És odavitte vásárra a maga becsületes magyar lelkét s megpróbálta megtalálni a maga egyéniségét. Nem sikerült. Hogy is sikerülhetett volna? Végesvégig nézve ezeket a párisi utánérzéseket az egészet valami szörnyü távolinak, szörnyü idegennek érezzük. S a tónusban és formákban szétesö vásznak közt szerényen huzódnak meg azok a kis képek, melyek ennek a vívódó léleknek komoly igéretei. Ösztönösen lelte meg a nemzetközi maszlagok után a maga helyes útját a magyar faluban, a magyar népnél és ime, ezek a képek, mint kazári öreg asszonya, vagy bucsusai már egybefogott tónusokat és határozottabb foltkeresést mutatnak. Még soha nem éreztük oly határozottan meg a magyar föld, a magyar levegő tisztító és felemelő hatását, mint Conrad Pálnál, ki — hisszük — egészen megtalálja helyes útját, ha megmarad a magyar miliőben s ösztönösen hallgat magyar lelkére. Párisi emlékeit pedig őrizze meg, mint oly útnak mérföldköveit, melyek mármár zsákutcába jutott s melyre megtisztult magyar lelkében úgy fog visszaemlékezni, mint valami — rossz álomra.

Kampis János.

A király bolondja a Kamarában

Emlékezetes az a nagy siker, amelyet Michel *Simon* nagy filmje, *A király bolondja* aratott hat héten át az egyik belvárosi filmszínházban. A filmdrámát Victor *Hugo* regényéből készitették épügy, ahogy ebből irták korábban a Rigolettót is, amelyhez *Verdi* irt világszerte ismert és kedvelt zenét. I. Ferenc francia császár korának pompáját erősen hangsúlyozza és káprázatosan tárja a néző elé a film.. A nagy francia jellemszínész kiváló alakitása teszi különösen értékessé a filmet, amelynek többi szerepeit Doris *Duranti,* Rossani *Grazzi* és Maria *Mercader* játsszák. Verdi halhatatlan dalait *Toti del Monte* és *Gigli* éneklik a filmjáték során. A nagysikerü filmet most a Kamara mozi játsza tovább.

A MESSIÁS A ZENEAKADÉMIÁN

A Székesfővárosi Zenekar és énekkar a zeneakadémia nagytermében bemutatta Händel nagyszabású oratóriumát, a Messiást. A magánszólamokat *Némethy* Anna, *László* Magda, *Nagypál* László és *Littassy* György énekelték kiforrott művészettel, a közönség lelkes tapsaitól kisérten. A kétszáztagú együttest *Karvaly* Viktor Vezényelte lendületesen, nagyszerüen kézben tartva ének és zenekart. A bemutató nagy sikert aratott.

SZINHÁZ—MOZIMÚSOR

Opera: A bűvös vadász. (½6). (C-sor. 5.) **Nemzeti Színház:** Csalóka szivárvány. (VI.) (½7). **Vig Színház:** Christián (½7.) — **Uj Magyar Színház:** Idegen asszony (E bérl.) (½7). — **Andrássy:** (½7): Ártatlan vagyok. — **Madách:** Minden este és vas. d. u. Potemkin (3, ½7). — **Vidám:** Minden este és vas. d. u. (4, ½7): Nemes rózsa. — **Royal:** Nézze meg az ember (½4), ½7). — **Kamara Varieté:** (½7). Vidám hullámhossz. — **Nemzeti Kamara Színház:** (3, ½7): Minden este és vasárnap d. u.: Bolond Ásvayné. — **Fővárosi Operett Színház:** Minden este és vasárnap d. u.: Mária főhadnagy (3, 6). **Nemzeti Bábszinjáték:** (½7.) Az ember nincsen fából. — **Komédia Orfeum.** (½4, ½7.) Minden este és vas. d. u. Régi orficsek. **Magyar Művelődés Háza:** (4, ½7): Bob herceg (Filmelőad.) — **Magyar Műszinkör:** (csak vasárnap ½4, ½6, ½8): Ki babája vagyok én. — **Erzsébetvárosi:** Repülj fecském. (¾5, 7, V. ¾3, 5, 7). — **Józsefvárosi:** Vén diófa. (¾5, 7, V. ¾3, 5, 7). — **Kisfaludy:** Harapós férj. (¾5, 7, V. ¾3, 5, 7).

BEMUTATÓ FILMSZINHÁZAK:

Átrium (153-034, 154-024). H.: ½4, ½6, ½8. V. és Ü. ½2-kor is: **A harmincadik. — Híradó.**

Corvin (138-988 és 339-584). 3, 5, ½8. Sz., V. és Ü. 1-kor is: **Alkalom. Magyar és UFA híradók.**

Deák—Décsi (121-343, 125-952). ½2, ½4, ½6, 1/28: **Eltévedt emberek. Híradó.**

Fórum (189-707): 3, 5, ½8. V. és Ü. 11-kor is: **Férfihűség.**

Kaszinó (185-329). H.: 1/14, ½6 ½8. Szomb. ½2-kor is, vasár- és ünnepnap 11-kor is: **Halálos csók. KARÁDY.**

Korzó (182-818). H.: ½4, ½6, ½3, V. és Ü. d. e. 11-kor is: **Egy csók az élet.**

Nemzeti Apolló (Royal Apolló) (222-002). H.: 3, 5, 7. Szomb. 1 és vas. 11 és 1-kor is: 5-ik hétre prolongálva. **A harmincadik. — Magyar híradó.**

Omnia (130-125). H.: ½4, ½6, ½8. Sz. ½2-kor is. V. és Ü. 11, ½2-kor: **Gentryfészek. Híradók.** Prolongálva.

Rádius (122-098, 120-564). ¼4, ½6, ½8, Sz., V. és Ü. ¾2-kor is: **Férfihűség. BULLA ELMA.** 2-ik hétre prolongálva.

Scala (11-44-11). (1/24, ½6, 1/28. Sz., V. és Ü. ½2-kor is: **Halálos csók. KARÁDY. — Híradók.**

Szittya (City) (111-140). 1/24, ½6, 1/28. Sz., V. és Ü. ½2-kor is: **Alkalom (Karády Katalin) — Magyar híradó.**

Uránia H.: (146-046) 3, 5, 1/28. Szom., V. és Ü. 1-kor is: **Alkalom. — Magyar és UFA világhíradók.**

UTÁNJÁTSZÓ FILMSZINHÁZAK:

Barlang (422-722). ½2, ½4, ½6, ½8. Első mérsékelt. **Szirtusz. KARÁDY.**

Beleznay-Studió (225-276). 11, ½2, ½4, ½6, ½8: **Főúr fizetek.**

Bethlen-Hollywood (225-003). H.: 1/14, ¼6, ½8. Sz., V. és Ü. 1/42-kor is. Első előad. mindennap mérs. hely. **Estélyi ruha kötelező. — Híradó.** — Vas. d. e. 11-kor: **Balkezes angyal.**

Capitol (134-337). H.: ½2, 3, 5, 7. V. és Ü. 11-kor is: **Tavaszi szonáta. — Híradó.**

Csaba—Savoy (140-040). H.: ½4, ½6, ½8. Sz. és V. ½2-kor is: **Estélyiruha kötelező.**

Duna-Lloyd (111-094). H.: ½4, ½6, ½8. V. és Ü. ½2-kor is: **Estélyiruha kötelező. — Híradó.**

Kamara (423-901). 11, ½2, ¼4, ½6, ½8. Első három mérs. **Király bolondja. — Híradó.**

Mesevár (Elit). H.: ½4, ½6, ½8. V. és Ü. ½2-kor is: **Velencei éjszakák.**

Pátria 10—1-ig folytatólagos előadások, mérsékelt árak. ½2, ½4, ½6, ½8. V. 11-kor is: **Babylon.**

Pest-Palace (221-222). 11, ½2, ¼4, ½6, ½8. Első két olcsó, harmadik mérs. **Házasság** (Muráti.) **Magyar híradó.**

Tiszti Kaszinó: ½5, 1/47: November 1-én: **2000 pengős férfi.** Nov. 3-án: **Jelmezbál.**

Ujbuda-Simplon (268-999.) H.: ¼4. ½6, ½8. Szom. V. és U. ½2-kor is: **Estélyiruha kötelező. — Híradó.**

TOVÁBBJÁTSZÓ FILMSZINHÁZAK:

Adria-Admiral (353-707). H.: ¼4, ½6, ½8. V. és Ü. 11, ½2-kor is: **Virrasztás. — Híradó.**

Alkotás (355-374). H.: ¼4, ½6, 1/48. Sz. 1/42-kor. V. és Ü. 11, ½2-kor is: **Leányálmok. — Híradó.** Vas. d. e. 11 órakor matiné: **Leányálmok.**

Anna (T.: 225-238.) H.: ½4, ½8, ½8. Szombat, V. és Ü. ½2-kor is: **Kádár kontra Kerekes. — Híradó.**

Belvárosi (385-563). H.: ½3, ½4, ½5, ½6, 1/27, 1/28. V. Ü. ½2-kor is: **Balalajka.**

Budai Apolló (351-500). H.: ½4, ½6, ½8. V. ½2-kor is: **Valborg éji kaland.** Vas. d. e. 11-kor matiné: **Becsületből elégtelen.**

Glória. (427-521) H.: ½4, ½6, ½8. V. ½2-kor is: **Valborg-éji kaland. — Ufa híradó.**

Körönd-Orient. (114-926). H.: 3, 5, 7. Sz., V. és Ü. 1-kor is: **Hulló bilincsek. — Világhíradó.** Vas. d. e. 11-kor matiné: **Császárvadászok.**

Kultúr kertmozi (188-120). H.: **¼4, ½6, ½8.** V. és Ü. ½2-kor is: **Szabotázs.**

Otthon (146-447). H.: ¼4, ½6, ½8. V. és Ü. ½2-kor is: **Virrasztás.** Vas. d. e. 11-kor matiné: **Nanett.**

Ósbuda (363-165). H.: ½4, ½6, ½8. V. és Ü. ½2-kor is: **Viharkapitány.**

Petőfi-Odeon (428-478). H.: ½4, ½6, ½8. V. és Ü. ½2-kor is: **Viharkapitány. — Híradó.** Vas. d. e. 11 órakor matiné: **Párbaj.**

Rákóczi-Phönix (426-326). 11, 1, 3, 5, ½8. Első kettő mérs. **Virrasztás. — Híradó.**

Székely-Olympia (226-425). 11, ½2, ¼4, ½6, ½8. Első kettő mérs. **A kék madár. — Híradó.**

Tinódi-Tivoli. H.: ½2, ¼4, ½6, 1/48. V. és Ü. 11-kor is: **Enyhitő körülmény.**

Tisza-Eldorádo (133-171). H.: ½4, ½6, ½8. V. és Ü. ½2-kor is: **Elsodort asszony. — Híradó.** Vas. d. e. 11 órakor matiné: **Hotel Kikelet.**

Toldi-Rialto (224-443.) 10, ¾12, ½2, ¼4, ½6, ½8. V. és Ü. 11, 1, 3, 5, ½8: **Hulló bilincsek.**

Turán (120-003). 11, ½2, ¼4, ½6, ½8: **Virrasztás. — Híradó.**

Ugocsa-Astra (154-422). H.: ¼4, ½6, ½8. Szombat ½2-kor is. V. 11, ½2, ¼4, ½6, 1/48-kor: **Szabotázs.** Vas. d. e. 11-kor matiné: **Szabotázs.**

Zuglói (297-093). ½2, ¼4, ½6, 1/48. V. és Ü. ½2-kor is: **Valborg-éji kaland. — Híradó.**

Belvárosi Híradó Filmszínház. Petőfi S.-u. 6. (131-244.) **Horgászvikend. Firenzei tavasz** (kulturfilmek). **Rajzos híradó a háború számairól. Magyar-, Ufa- és Luce híradók.** Folytatólagos egyórás előadások 10—21 óráig.

Híradó Filmszínház. Erzsébet-körút 13. (222-499). **Horgászvikend. Sitalpakon** (kultúrfilmek). **Rajzos híradó a háború számairól. Magyar-, Ufa- és Luce híradók.** — Folytatólagos előadások 9—21 óráig.

Világ Tükre...

Ohta szent háza a Cukorszigeten

Felavatták és műemléknek nyilvánították az első fülöpszigeti japán telepesek vezérének udvarházát Mindanao szigetén

A *Fülöp-szigeteknek* a japánok által történt elfoglalásáról már senki sem beszél, sem Japánban, sem Amerikában. Tokio természetesnek vette annakidején a győzelmet, Washington meg jobbnak találja, ha nem beszél a kudarcáról. Most már a japán tudomány vette munkába ezt a kérdést és megállapítja, hogy a japánok nem újdonsült hódítók a Fülöp-szigeteken és hogy azalatt a hetvenöt év alatt, míg a japán modernizálás az egykori halásznépből *világhatalmat csinált*, s mióta a japán kivándorlás megkezdődött, ezek a szigetek a japán nép természetes területéül kínálkoztak.

SZÁZNEGYVENNYOLC JAPÁN ELINDUL A NAGYVILÁGBA . . .

Míg más népeknél a középkorból való kilépés és a modern életbe való beilleszkedés évtizedeket, sőt évszázadokat kívánt meg időben, Japánban eme átállás egyetlen történelmi dátumhoz kapcsolódik. 1868. október 12-én lépett a japán trónra *Mutsuhito*, a fiatal, tetterős, modern felfogású uralkodó s vele megkezdődött az úgynevezett *Meji-korszak, „a felvilágosodottak uralma"*, de vele kezdődött a kivándorlás is, amit azonban nem népgyengítésnek, hanem egészen más feladatnak tekintettek. A kivándorolt japánok nem úgy jártak el, mint tegyük fel a mi Amerikába szakadt véreink, akiknek a gyermekei javarészt már teljesen amerikai szokásokat vettek fel. *A japán kivándorolt ugyan, de soha egyetlen pillanatra sem érezte, hogy be kell asszimilálódnia új hazájába. Ellenkezően: végig megtartotta nemzeti szokásait, állandóan anyanyelvét használta, széttéphetetlen közösségeket alkotott s megmaradt japánnak, akárhová is vetette a sorsa.*

1868-ban, a trónralépési ünnepség után 148 japán utrakelt a *Hawai-szigetek* felé. Ez a 148 ember úttörőként indult neki az ismeretlen nagyvilágnak. Hetvenöt esztendő mulva Hawain már a japánok százezrei éltek. 1941-ig kétmillió japán hagyta el hazáját, amely rászükült a szapora népre. De ahová csak egyetlen japán betette a lábát, ott Kis-Japánt alapozott meg és nem engedte betörni abba az idegeneket.

„IDE EGY MÉRFÖLDKÖVET, HOGY RÁISMERJÜNK" . . .

A *Fülöp-szigetek* spanyol uralom alatt álltak egészen a századfordulóig. *Ekkor jelentkeztek az amerikaiak* és a leglehetetlenebb körülmények között, a hatalom jogán, egyszerűen elragadták a szigeteket. Nemsokára ezután *ezerötszáz japán vitorlázott át a Fülöp-szigetekre* és beállott útépítő munkásnak *Luzon* szigetén. Az amerikaiak szívesen alkalmazták a hihetetlenül szorgalmas és pontos japánokat, de természetesen kizsarolták őket a munkabér tekintetében. Nem baj, a japánok aprópénzért is szívesen dolgoztak, de minden egyes erődépítésben résztvettek.

Egyízben egyik japán mérnök a luzoni út mentén egy mérföldkövet helyeztetett el. Odament hozzá az amerikai főmérnök és megkérdezte, mire való ez a kő, melynek a lerakása nem szerepel a költségvetésben.

— *Arravaló, hogy egyszer majd mi is ráismerjünk a helyes útirányra, ami az érvényesüléshez vezet* — válaszolta a japán s az amerikai nem értette meg, mit akart ezzel mondani. A mérföldkövet ezév tavaszán, mikor a japánok teljesen birtokbavették a szigeteket, kiemelték a helyéből, múzeumba tették és ezt a felírást helyezték melléje:

— *Köszönjük neked, testvérünk, a követ, amely elvezetett bennünket oda, ahová menni akartunk . . .*

A CUKORSZIGET SZENT HÁZA

A útépítő munkálatok 1904-ben befejeződtek, a legtöbb japán hazatért, de százötvenen, Ohta nevű munkafőnökük vezetésével átkelt Mindanao-szigetére, amelyet ott Cukorszigetnek hívnak a nagykiterjedésű cukornád ültetvények miatt. Három évig a japánok minden szenvedést szívesen türtek. *Minden fillért félreraktak és 1907-ben már cukornád-mintatelepet létesítettek. Ohta háza mindig is a japán közösség központja maradt.* Innen tartottak számon a japánok minden amerikai lépést s innen építették ki a szigetek lassú megszállásának tervszerűségét.

1918-ban *Mindanao* szigetén már százezer japán élt s ezek között nem akadt egyetlen nő sem! A százezer ember harcos volt és úttörő! Mikor később valami általános fertőzés kipusztította a cukornádat, a japánok azonnal áttértek a kendertermesztésre. 1936-ban a sziget területének nyolctizede már japán birtok volt és a *japán kender világhírre tett szert.*

Ilyen körülmények között érte a telepeseket a háború. S most, hogy a Fülöp-szigeteken rend és nyugalom van, a hálás leszármazottak emléket állítanak a pioniroknak és *Ohta házát szent hellyé emelték. Ahány japán elmegy a dombtetőn álló udvarház előtt, mélyen meghajol feléje.*

BOLSI KÖZELLÁTÁS

— Mennyit ad elvtárs ezért a fogsorért?
— Miért akarja eladni?
— Sajnos, nem tudom semmire sem használni. Nincs mit enni vele . .

KISHIRDETÉSEK
mm sor —40 fill
Legkisebb P 4·—

VEGYES

Kisvelencei villatelep parcellázás. Balatoni műút, vasútállomás és tó mellett téli-nyári sportlehetőség. Telkek már 4—13 pengőig □-ölenként. Fizetési feltételek nagyon kedvezők. Iroda: Budapest, Baross-tér 17. Telef.: 424-373. Díjtalan kiszállítás.

Gyakorlott kárpitos segédeket azonnal felvesz Orsik Lajos kárpitos mester, Nagykanizsa, Horthy Miklós u. 5.

Kis hirdetés nagy eredmény

JUNKERS HUGÓ magánmérnök szabadalmat kér . .

Gyár, melynek vízelhasználása nagyobb, mint egész Berliné

Pontosan *ötven évvel ezelőtt* 1892. október 31-én a dessaui kereskedelmi kamarába levél érkezett s e levél tartalma szerint egy *Junkers* Hugó nevű magánmérnök szabadalmat és engedélyt kért saját-gyártmányú gépei és kisérleti szerkezetei előállítására és terjesztésére. *Ez a lépés az első volt ahhoz, hogy a német kereskedelmi repülés alapköveit lerakják.* De lépés volt a német légihaderő hatalmas fejlődéséhez is. Az ötven év előtti állomás és a ma harcoló JU 88 vagy JU 52 között nagy a távolság, de ezt az utat Junkers, aki ötven évvel ezelőtt 33 éves korában az első szabadalmat kérte, teljes sikerrel futotta be. Akkor természetesen még nem volt szó repülőgépekről. *Junkers a motorok szakértője volt* s mint ilyet 1888-ban Dessauba hivták hogy ott egy nagy gázmotort felszereljen. 1892-ben kezdett dolgozni az első Junkers-motor... egy *száz lóerős gép*, amelyből a későbbi nehézolajjal hajtott vagy benzines JUMO 211 fejlődött ki és megvetette a repülőgépmotorok alapjait is.

HUSZONÖT ÉVVEL EZELŐTT SZÜLETETT A „PLÉHSZAMÁR"

Még egy nevezetes dátum: pontosan huszonöt évvel ezelőtt, 1917. októberében a dessaui kereskedelmi jegyzékekbe a *Junkers-Fokker-művek* új szabadalmat vezettettek be. Az új repülőgéptipust a német nép *„pléhszamárnak"* nevezte, de ezek a légi szamarak a próbákat fényesen megállták és a JU 4, egy páncélozott gyalogsági repülőgép, igen érzékeny veszteségeket okozott az ellenségnek. 1918-ban a Junkers-művek már a legjobb hadigépeket szállították, majd pedig berendezkedtek a polgári és kereskelelmi repülésekre is. Az *F. 13-as tipusu gépekkel Junkers meghódította Európa légiterét és a Junkers-gépek röpködtek át nemsokára az óceánon is.* Ma a Junkers-szabadalmak képezik a német légihaderő egyik alapját. A Junkersmotorok utólérhetetlenek... és az ötvenéves fordulón a hálás német nép lelkendezve készül október 31-re, hogy méltóképpen megünnepelhesse az egykori magánmérnök áldásos kezdeményezésének emlékezetét...

Ha a mai háborút az előző világháborúval összehasonlítjuk, mindjárt *előtérbe lép a motor*. A repülőgép, tank, gépkocsi, tengeralattjáró és csatahajó és gyorsnaszád azok a modern fegyverek, amelyek a levegőben, a földön és vizen egyaránt új történelmet csinálnak. *A motor terén a németek biztos fölénye már régen kialakult.* A motor azonban hihetetlen tömegű benzint használ el ebben a hábórúban. De nem számított arra, hogy mesterséges uton is lehet benzint előállítani és az erre vonatkozó előtanulmányok Németországban immár huszonöt esztendősek...

Meglepetésként hatott és a vesztett háború árnyékát vetette az angolszászok elé az a hír, hogy a németek a szén folyékonyá tételével és feldolgozásával egyszerre gazdagabbak lettek benzin dolgában, mint bármely ellenfelük. Szénben nincs hiány, hiszen már a világháború előtt a Birodalom 300.000.000 tonna barnaszenet bányászott. Pontosan 25 évvel ezelőtt kezdődött a mesterséges benzin előállítása körüli kisérletezés s ennek az úttörője nem volt más, mint dr. *Pier Mátyás* vegyész, aki az idén ünnepelte a hatvanadik életévét július 22-én, s most novemberben ünnepli a német nép huszonötéves fordulóját annak az esztendőnek, amikor Pier szintén szabadalmaztatta eljárását ezen a tételen: „a katalyzációs magasnyomású hydrir-eljárás. Mint a tétel is jelzi, az eljárás nem más, mint hogy szárított és szétmorzsolt szenet 450 fok hőségnél kétszáz atmoszféra nyomásnak teszi ki s szétbontja szénsavra, kénre és más termékekre s ezekből állítja elő a mesterséges benzint.

Pier az első gyárát Leunában állította fel. *Ez a gyár ma több vizet fogyaszt, mint — egész Berlin!* Mikor a Führer 1933-ban kijelentette, hogy „az út a mesterséges német üzemanyagokhoz szabadon áll" — megreszketett az angolszászok idegzete. A leunai gyárban ma karvastagságú benzin folyam ömlik a gépekből és Pier ma is munkásként dolgozik ezekben az óriási üzemekben . . .

Borostyánkőkefe mint motornélküli porszívógép

A megdörzsölt borostyánkőnek az a tulajdonsága, hogy magához vonza a könnyű papír vagy szövet hulladékot, már az Ókorban is ismeretes volt. Ennek a tulajdonságnak felhasználásával egy német cég most kefeszerű tisztító eszközt hozott forgalomba, amely a kefélésnél fellépő dörzsölés folytán elektromos tötést kap és a port a kefe vájataiban való lerakodásra kényszeríti. A kefe polystirol nevű új műanyagból készül és 12 százalékban borostyánkő hulladékot tartalmaz. Az érdekes *motornélküli elektromos porszívógép a gyakorlatban jól bevált.*

Hazaérkezett a Magyar Adria Egyesület külföldön őrzött szivacsgyüjteménye

A *Magyar Adria Egyesület* még az első világháború előtt a *Najade* hajóval két expedíciót rendezett az Adrián, ritka állatok és szivacsok gyüjtésére. Annakidején a szivacsok Zágrábba kerültek, míg az expedició által gyüjtött állatritkaságokat a Magyar Nemzeti Múzeum állattárába helyezték el. A kultuszminisztérium támogatásával *Kolozsváry* Gábor múzeumi őr kezdeményezésére most hazakerült Zárából az értékes szivacsgyüjtemény, amely 81 féle és 500 darab szivacsot tartalmaz. A gyüjteményt szintén a Nemzeti Múzeumban helyezik el, ahol megfelelően konzerválják és kiállításra alkalmasan feldolgozzák. A Nemzeti Múzeum a közelmultban már egy érdekes és értékes ajándékhoz jutott. A rovignói tengerbiológiai intézet 80 darab nemes kagylót, fakérget, szikladarabokat és egyéb muzeális értékű tárgyat küldött ajándékba a Nemzeti Múzeumnak.

Szegény francia halászok kalandja a tengeren

Két francia halászhajó, az „Emma" és a „Mouetta" erősen megrongált állapotban futott be La Rochelle francia kikötőbe. A két halászhajót munkaközben csaknem minden nap angol repülőgépek támadták meg és gépfegyvertűzzel árasztották el. Amint a két hajó legénysége mentőcsónakba szállt, egy angol repülőgép alacsonyra ereszkedett és a legénységet is gépfegyverrel lőtte.

Afrika nem „sötét" földrész!

Aki ott gyarmatositani akar, annak önuralomra van szüksége

A birodalmi gyarmati szövetség bécsi kerületi ülésének keretében dr. Czermak professzor, egyetemi tanár Afrika lelkéről beszélt. Czermak professzor óv attól a meghaladott felfogástól, mintha Afrika kultúranélküli földrész lenne és az afrikai ember kultúra tekintetében mintegy az állat színvonalán állana. Ellenkezőleg a tudomány és a gyarmati gyakorlat már régen felismerte, hogy Afrikát és embereit elmúlt kultúrák befolyásolták, igen régi primitiv kultúrák. Aki eredményes gyarmati politikát akar folytatni, önuralmat kell gyakorolnia és elsősorban tudni kell bánnia az afrikai emberrel a maga előnyeinek és gyöngéinek megfelelően. Ehhez tartozik az afrikai népek lényegébe, szokásába és nyelvébe való elmélyedés.

Czermak professzor a továbbiakban az Afrikában élő fajok és törzsek fő jellegzetességeivel foglalkozott. Az uralomra termett, összeférhetetlen, kereskedelemben serény és harcias hamitáknak, tehát északi és keleti Afrika világosbőrű törzseinek, amelyeknek fő telepterületei a sivatagra korlátozódnak, kimondottan férfias tulajdonságaival szembeállítja a négerek nőiesnek nevezhető adottságát. Velük szemben gyermekesek a minden valószínűség szerint kihalásra kárhozott primitiv törpetörzsek, Délafrika erdőségeinek busmanjai, bár cselben, agyafurtságban, szívósságban, kitartásban és a természetben való kimondott kötöttségükben egy törzs sem vethető velük össze.

Ezt a valódi lelkét Afrikának kell kitanulmányozni, — hangsúlyozta Czermak professzor. A jövőbeli afrikai munka hasznára szolgáló ilyen ismeretek közvetítése elsősorban a birodalmi gyarmati szövetségnek feladata.

Macskákat az erődöknek

Érdekes angol repülő hőstettről számolnak be a kairói haditudósítók. Több brit replőgép napokon keresztül bombák helyett macskákat szállított a sivatagba. A macskákat a brit hadvezetőség Nyugatafrikába küldte egy erőd legénységének ajándékba. Az erődben ugyanis annyi egér volt, hogy elviselhetetlenné tette a katonák életét és felfalta összes élelmiszerkészleteit.

Melyik nyelvet tanulják meg a papagáiyok a legkönyebben?

Egy madártenyésztő és kereskedő 200 papagállyal folytatott kisérletet, hogy megállapitsa mely nyelvet tudnak ezek a madarak a *legkönnyebben* megtanulni. A kisérletek során kiderült, hogy *a papagályok azokat a szótagokat ismétlik legkönnyebben, amelyekben a legkevesebb mássalhangzó van.* Éppen ezért a magánhangzókban gazdag nyelveket, mint például az *olaszt*, a legkönnyebben tanulják meg, mig a sok mássalhangzós *orosz* nyelv megtanulása *nagy nehézséget* okozott a madaraknak.

Él még az utolsó mohikán

Az utolsó mohikánról szóló legenda ugylátszik tényleg a mesék birodalmába tartozik, mert Oklahoma nagy indián rezervációiban tartott indián népszámlálás alkalmából kétséget kizáróan megállapitották, hogy még ma is *200 olyan ember él, aki bebizonyithatóan a mohikánok törzséből származik.* Természetesen legtöbbjük nem *tisztavérü* mohikán már, hanem mohikánok és más törzsből származó indiánok leszármazottja, azonban még mindig *30 teljesen tisztavérü* mohikán él.

A világ legdrágább sakkjátéka

A gwaliori maharadzsa olyan sakktáblát készittetett amely valószinüleg a legértékesebb és a legdrágább a világon. A sakktábla 64 mezője *tiszta aranyból és ezüstből készült*, a figurák *szintén nemesfémből* készültek és ezenfelül *briliánsokkal, rubinokkal* és *szafirokkal* vannak ékesitve Az az asztalka, amelyen a sakktáblát tartják, maga *30.000 rupiát ér.*

400 éves a német botanika

1552-ben, 400 év előtt jelent meg Leonhart Fuchs, a tübingai egyetem tudós tanárának tollából az első nagyobbterjedelmű német növénytani munka. A *könyv mai fogalmak szerint is mestermű volt.* Fulhs 400 vadon termő és 100 kerti növényről adott latin nyelven rendkívül élesszemű megfigyelőre való leírást. A munka, amely a Historia stirpium címet viselte, a következő évben „New Kreuterbuch" néven németül is megjelent. Egyik legnagyobb értéke pompás kivitelezésü fametszetei, amelyek nemcsak szakszerűek voltak, hanem nagy művészi érzékről is tettek tanuságot. 1938-ban Marzell professzor a német növénytani irodalomnak erről a remekéről új facsimilés kiadást bocsájtott közre.

MAGYARSÁG
Szerkesztő:
MESZLENY MIHÁLY PÁL
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II. kerület. Hunyadi János-út 2. szám.
Telefon: 156—010.
Levélcím: Budapest 2. Postafiók 55.
Éjjeli szerkesztőség: Budapest, VIII. kerület, Gyulai Pál-u. 14. Telefon: 145—542, 145—543.
Előfizetési árak egy hóra 3.20 P, negyedévre 9.30 P. Egyes szám ára hétköznap 12 fillér, vasárnap 24 fillér. Postatakarékpénztári csekkszámla 28990. Megjelenik hétfő kivételével minden nap.

Nyomatott a Centrum Kiadóvállalat Rt. körforgógépein, Budapest, VIII., Gyulai Pál-utca 14. sz. Tel. 144—422. — Felelős: Czollner László.

SPORT

Tizezer levente vizsgázik az országos „gyorslevente“ napon

A levente intézmény vezetősége vasárnap, az egész ország területén „gyorslevente“ versenyeket rendez, amelyek befejezése után a résztvevők tisztelegnek a most folyó világháboruban elesett hősök emléke előtt. Az ország 132 városában, járási székhelyén vetélkednek majd a „gyorsleventék“ az elsőségért és ezekben a küzdelmekben bizonyitják majd be rátermettségüket, hogy a harctéren küzdő gyorscsapatok utánpótlására alkalmasak. A kerékpáros gyorsleventék raj, minőségi és országuti versenyszámban indulnak. A rajversenyre 748 raj nevezett, ami 9724 levente versenyző indulását jelenti. Budapesten három csoportba osztották a leventéket. A budai csoportot vasárnap délelőtt 11 órakor a Batthyány-térről, az északi csoportot délelőtt 9 órakor a rákospalotai Hubay-térről, a délit pedig reggel 8 órakor a nagyrákosi gyakorlótérről inditják. Budapesten 60 raj 780 versenyzővel vesz részt a versenyben. Az országuti versenyeket a bécsi, székesfehérvári, ceglédi, hatvani, vác—balassagyarmati műutakon bonyolitják le. Nagyszámu levente vesz részt a Magyar Kerékpáros Szövetség országos hegymászóbajnokságán is. A Hármashatárhegyen délelőtt 10 órakor 144 levente a „hirvivő motorkerékpáros“ versenyen indul. Utvonala: Pesthidegkut, Solymár, Pilisszentiván, Pilisszentkereszt, Dobogókő utelágazás, Esztergom, Dömös, Visegrád, Szentendre. Cél: Aquincum. Táv: 102 km. Millenárispályán pedig délután 1 órakor pályaverseny lesz a leventék részére.

A nagy verseny befejezése után a versenyzők mintegy negyven utvonalon zárt rendben felvonulnak a Hősök emlékművéhez. Az ott rendezendő ünnepségen megjelenik a vezérkar főnöke, a budapesti hadtest parancsnoka, a gyorshadtest parancsnoka, a hátországi gyorsan mozgó alakulatok tisztjei és a gyorscsapatok küldöttsége. Polgári részről a kereskedelemügyi miniszter képviselője, a MÁV, BSzKRt, posta, csendőrség, rendőrség küldöttsége. Az emlékműnél a leventék országos parancsnoka mond beszédet.

Egy héttel a magyar-svájci mérkőzés előtt

Vághy Kálmán szövetségi kapitány az elmult heti kétkapus edzőmérkőzés tapasztalatai alapján, valamint a vasárnapi, tizedik bajnoki forduló legutolsó formái figyelembevételével hétfőn este közli a nyilvánossággal annak a 11 játékosnak nevét, akik a következő vasárnap Svájc ellen a magyar szineket képviselik, akik a magyar labdarugás győzelméért szállnak sikra. Ez a bajnoki forduló tehát igen érdekes küzdelmeket igér, de egyuttal nagyfontoságu is a válogatott mérkőzés szempontjából. Csapataink minden egyes játékosa teljes erővel, nagy igyekezettel és kitartó lendülettel küzd majd a maga helyén, hogy elnyerje a válogatottságot.

A nyolc mérkőzés közül a „nagy“ mérkőzést Ujpesten játsszák. A Megyeri-uton az Ujpest—Vasas találkozó igen erős küzdelmet rejt magában. A lila-fehérek Salgótarjánból csak egy pontot tudtak elhozni és ezt a pontveszteséget most akarják behozni. Nehéz feladatot kell megoldania, hogy ezt elérje. Ellenfele, a Vasas, kemény ellenfél. Minden részében egységes, lelkes csapat, amelynek legyőzése pillanatnyilag csak akkor lehetséges, ha nagy formajavulást visz az Ujpest a küzdelembe. Egy bizonyos: erős és heves harcot viv majd mindkét csapat a győzelmet jelentő két pontért.

A Ferencváros a Haladást látja vendégül az Üllői-uton. A zöld-fehéreknek látszólag könnyü ellenfél a szombathelyi csapat, de a pályán teljes tudását kell a küzdelembe vinni, hogy győzzön. Mert a Haladás mindent el fog követni, hogy méltó ellenfele lehessen a Ferencvárosnak. A zöld-fehér együttes bizonyára feledtetni kivánja játékával mult heti gyenge szereplését és hiveinek az elsőségért meginditott küzdelmében vetett hitét megerősiti.

Szolnok a Bihari-uton játszik, ezuttal a Törekvés ellen. A papirforma az ő győzelmét hirdeti, de nem szabad könyelmüsködnie, fölényeskednie, mert a lelkes vasutas csapat meglepetést is okozhat.

Változatos és nagy harc lesz a Latorca-utcában az Elektromos és Csepel között. Csepel ugyan már együtt van, játékosai egységes csapattá kovácsolódtak össze, de mégis minden tudásukat ki kell fejteniök, hogy a saját pályájukon mérkőző Elektromosok felett győzni tudjanak.

Kolozsvár sporttársadalma nagy lázban van. Vasárnap a Nagyváradi AC bajnokjelölt együttese ellen áll ki bajnoki mérkőzésre a Kolozsvári AC. Széleskörü intézkedést tett a rendezőség, hogy sportszempontból kifogástalanul bonyolódjon le ez a találkozó. A győzelemre természetesen nem számitanak a kolozsváriak, de mindent elkövetnek, hogy egyenrangu félként harcolhassanak a legjobb magyar csapat ellen.

A Sal. BTC minden valószinüség ellen nyerteséként fejezi be mérkőzését a Gamma ellen, ha a második félidőben is állja az iramot.

Az Ujvidéki AC—DiMÁVAG egyenlő ellenfelek küzdelmét sejteti. A pillanatnyi jobb erőnlétben lévő csapat könyvelheti el javára a két pontot.

Szegeden a Szeged—Kispest mérkőzést bonyolitják le. Ezen a mérkőzésen a szegedieknek van nagyobb esélyük a győzelemre.

NAGY HARC LESZ A BIRKÓZÓ BAJNOKI VIADALON A GYŐZELEMÉRT

A *Magyar Birkózó Szövetség* elhatározta, hogy az országos bajnoki döntő szünetjében *judó bemutatót rendez*, amelynek tanfolyamai *Nagyszebeni* mester irányitásával már hónapok óta folynak a Nemzeti Sportcsarnok edzőtermében. Ennek a japán birkózórendszernek megismertetése bizonyára megnyeri a közönség tetszését, amely Japánban egész művészetté fejlődött.

A birkózóbajnoki viadalra, annak ellenére, hogy többen megsérültek, változatlan lendülettel készültek a versenyzők. Sőt még a sérültek is remélik, hogy könnyebb természetü harcképtelenségüket vasárnapra teljesen kiheverik és megjelennek a küzdő porondon.

A légsulyban (szabadfogásos) első esélyes *Bencze* (UTE), aki verhetetlennek látszik. Veszélyes ellenfél *Tőzsér*, a ceglédi *Zsámboki* és *Tóth* (DM). A pehelysulyban (görög-római) *Tóth*, *Szőke* (BVSC) és *Fecske* (BSzKRt) között dől el a bajnokság sorsa. Könnyüsulyban *Tóth* (WMTK) biztos bajnok lett volna, ha ujja el nem törik. Igy a ceglédi *Gál* és *Ferenc* (BSzKRt) között áll a verseny. A váltósulyban (görög-római) *Sóvári*, *Kinizsi* (MAC), *Káli* (WMTK) küzd az elsőségért. A középsulyban (szabadfogásu) *Kovács* (BVSC) lesz a bajnok. A helyezésekért *Finyák* (Győr) és *Mángó* (WMTK) vetélkedik. Félnehézsulyban (görög-római) a valószinü sorrend: *Bóbis, Palotás és Gedeon*. A nehézsulyban (szabadfogásu) *Vitálistól* (BSzKRt) a bajnokságot nehéz lesz elvenni. Elsőségét *Hámori* (MTE) nehezitheti meg.

Az előmérkőzések délelőtt 10 órakor kezdődnek, a döntőket pedig délután 6 órakor bonyolitják le.

A ELUTAZOTT A BBTE TENISZCSAPATA RÓMÁBA. Pénteken este a Déli-pályaudvar indulási csarnokában gyülekezett a tenisztársadalom népes csoportja, hogy bucsut vegyen az Asbóth, dr. Mayer, vitéz Bánó, Somogyi, Flórián, Jusits budai szineket képviselő teniszcsapat tagjaitól, akik a jövő hét végén Olaszország legnagyobb egyesületének, a Bruno Mussolini válogatottjaival Rómában mérkőznek. A csapat kisérői dr. Tóth szövetségi kapitány és Dörner szakoktató. Hivatalos küldetésben a csapattal együtt utazott Arató Géza, az Országos Központ h.-vezetője. A mérkőzések jövő csütörtökön kezdődnek és vasárnap fejeződnek be. A magyar és olasz egyesületközi mérkőzések hosszu sorozatának ez a találkozó lesz az első állomása.

Vasárnapi sportprogram

LABDARUGÁS:

Ferencváros—Haladás, Üllői-ut, **Ujvári F.**; **Elektromos—Csepel**, Latorca-utca, Moldoványi; Törekvés—Szolnok, Bihari-ut, Rónai; Ujpest—Vasas, Ujpest, dr. Horváth; Sal.BTC—Gamma, Salgótarján, Petőfalvi; Kolozsvári AC—Nagyváradi AC, Kolozsvár, Emődi; Szeged—Kispest, Szeged, Kékesi; Ujvidéki AC—DiMÁVAG, Ujvidék, Boross P. A mérkőzések d. u. 3 órakor kezdődnek.

ATLÉTIKA:

Főiskolai csapatbajnokságok, BEAC-pálya, d. e. 9. — Kiskun-bajnokság Kiskunhalason. — Csepel—Ujpest—Fűzfő levente válogatott viadal Csepelen. — Vándordijas egyéni és hármas 25 km-es csapatverseny Ózdon.

KERÉKPÁR:

Gyorsleventék minőségi versenye. **D. e. 10** órakor Hármashatárhegy, d. u. 1 órakor Millenárispálya. — Hegymászó bajnokság, Hármashatárhegy, d. e. 10 óra.

BIRKÓZÁS:

MBSz „kevert“ országos bajnoki **viadala, d. e.** 10, d. u. 5, Nemzeti Sportcsarnok.

TORNA:

MOTESz Budapest férfi egyéni bajnokságai délelőtt 9, Postás Dob-utcai tornacsarnoka, továbbá válogató verseny.

TEKE:

Magyar—német válogatott **mérkőzés** Zwickauban. — Nyolcas bajnokság. I. o.: Polgári Lampart, d. u. 2, Magiódi-ut. II. o.: PSC—Dr. HSC, d. u. 3, Fűzér-u. Hüvösvölgy—Előre B), d. e. 9, Hidegkutiut. BSzKRT B)—Lampart B), d. e. 9, Sport-u. MÁVAG B)—Közt. Szöv., d. e. 8, Kőbányai-ut.

ÖKÖLVIVÁS:

NSC—Törekvés szövetségi dij mérkőzés, d. e. 11, Ifjuság Háza tornacsarnoka.

CÉLLÖVÉSZET:

Országos verseny Győrött és **Szegeden.**

KÉZILABDA:

BLE VII.—BSzKRT, Aréna-ut, d. u. 1, MAFC—BLE IX., d. e. 11, Forinyá.k-u., Elektromos—MTE, d. e. Latorca-u., UTE—Kistext, d. e. fél 9 óra, Megyeri-ut.

A A HTVK az öttusa versenyének első részét, a tereplovaglást a megyeri dombokon rendezte, amely rossz időben, csuszós talajon és változatos terepen érdekes küzdelmet hozott. Eredmények: 1. *Ács* Zoltán fhgy, 2. *Baskay* aks, 3. *Bolgár* Kálmán fhgy, 4. *Borokay* Lajos szds, 5. *Hegedüs* Tibor hgy, 6. *Karácsonyi* László hgy. Külön ki kell emelni *Csáthy* Dénes hadnagyot, akivel az elmult napokban a ló felbukott, ennek következtében a bal vállát kificamitotta. *Csáthy* mégis lóra szállt, *végiglovagolta a terepet és a kilencedik helyen végzett.* — A második számban, a pisztolylövésben *Csáthy* Dénes hadnagy győzött, 2. *Hegedüs* Tibor hadnagy, 3. *Láng*, 4. *Náday*, 5. *Lelkes*, 6. *Váradi*. Tegnap bonyolitották le a 3. számot: a párbajtőrvivást is. Ebben *Boronkay* Lajos százados szerezte meg az elsőség pálmáját, 2. *Bolgár* Kálmán főhadnagy, 3. *Karácsony* László hadnagy, *Baskay* Gyula és *Hegedüs* Tibor hadnagy holtversenyben. Az öttusaversenyben az eddigi három szám eredménye alapján *Hegedüs* hadnagy vezet.

Október 25. Vasárnap

Élelmiszerpiac

Az élelmiszerpiacon szombaton a forgalom lanyha volt. A zöldség- és főzelékfélék piacán bőséges volt a felhozatal s különösen káposztafélékből érkezett jelentékenyebb mennyiség. A gyümölcsfélék piacán az alma s a dió kinálata fokozódott. A baromfipiacon emelkedett a felhozatal s különösen hizott baromfiból volt nagyobb a kinálat.

Az élelmiszerpiacon a következő cikkek ára változott: A feltüntetett árak nagyvásártelepi árak. **Zöldség és főzelékfélék:** Fejeskaposzta 20—30, kelkáposzta 20—40, fejessaláta 10—16, karfiol leveles 80—140, karfiol tisztitott 130—160, kalarábé 25—36, sóska 60—70, főzőtök 20—45, sütőtök 27—34, zöldpaprika hegyes 30—60, paradicsom közönséges és almaparadicsom 30—60, sárgarépa 28—36, petrezselyem 64, csiperkegomba 550—780 fillér. **Gyümölcs** Alma nemes 80—220, alma közönséges 50—150, körte nemes 100—240, körte közönséges 80—180, szilva magvaváló 100—160, birsalma 90—120, dió 340—360 fillér.

Legjobb hetilap

Képes Krónika

Szinházak műsora

OPERAHÁZ. Vasárnap délelőtt: Rigoletto (11). Este: A cigánybáró (6). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Bohémélet (A. — 6). Szerda: Hunyadi László (E. — fél 6). Csütörtök: Tosca (F. — 6). Péntek: A bűvös vadász (C. — fél 6). Szombat: A csodahegedű (először — D. — fél 6). Vasárnap: Verdi-requiem (fél 7).

NEMZETI SZINHÁZ. Vasárnap d. u.: A sasfiók (2). Este: Csalóka szivárvány (I). Hétfő: Csalóka szivárvány (II). Kedd: Csalóka szivárvány (III). Szerda: Csalóka szivárvány (IV). Csütörtök: Csalóka szivárvány (V). Péntek: Csalóka szivárvány (VI). Szombat: Csalóka szivárvány (VII). Vasárnap d. u.: Felség. Este: Csalóka szivárvány (VIII. — fél 3, fél 7).

NEMZETI KAMARA SZINHÁZ. Minden este és vasárnap délután is: A bolond Ásvayné (3, fél 7).

MAGYAR MÜVELŐDÉS HÁZA. Vasárnap d. e.: Az ember tragédiája (F. — fél 10). Este: Marnitz tangóharmonika-est (6). Hétfő: Operahangverseny (6). Kedd, szerda, csütörtök: Ifjusági előadás. Péntek, szombat: Bobherceg (filmelőadás — 4, fél 7). Vasárnap: Nincs előadás.

VIGSZINHÁZ. Minden este, péntek kivételével: Esküvő. Péntek este és vasárnap d. u. is: Christian. (Vas. V, hétfő A, kedd H, szer. O, csüt. M. — 3, fél 7).

UJ MAGYAR SZINHÁZ. Minden este és vasárnap délután is: Idegen asszony (Vas. A, hétfő B, kedd C, szer. D, csüt. E. — 3, fél 7).

MADÁCH SZINHÁZ. Minden este és vasárnap délután is: Potemkin (3, fél 7).

ANDRÁSSY SZINHÁZ. Minden este és vasárnap délután is: Ártatlan vagyok (3, fél 7).

FŐVÁROSI OPERETTSZINHÁZ. Minden este és vasárnap délután is: Mária főhadnagy (fél 3, 6).

VIDÁM SZINHÁZ. Minden este és vasárnap délután is: Nemes Rózsa (negyed 4, fél 7).

NEMZETI BÁBSZINJÁTÉK. Szerda, csütörtök, szombat, vasárnap: Az ügyvéd és a férje. Hétfő, péntek: Az ember nincsen fából. Kedd: Toldi. Csütörtök, szombat és vasárnap délután: Terülj, terülj asztalkám (fél 4, fél 7).

ERZSÉBETVÁROSI SZINHÁZ. Csütörtökig: Vén diófa. (H. 1/45, 1/47, vasárnap 1/43-kor is).

JÓZSEFVÁROSI SZINHÁZ. Csütörtökig: Harapós férj. (H. 1/45, 1/47, vasárnap 1/43-kor is).

KISFALUDY SZINHÁZ. Csütörtökig: Repülj fecském. (H. 1/45, 1/47, vasárnap 1/43-kor is).

ROYAL REVÜSZINHÁZ. Mindennap: Nézze meg az ember (fél 7, csütörtök, szombat, vasár- és ünnepnap fél 4-kor is).

KAMARA VARIETÉ. Vasárnap, hétfő: Vándor komédiások. Keddtől: Vidám hullámhossz (fél 7, csütörtök, szombat fél 4, fél 7, vasárnap délelőtt 11, délután fél 4, fél 7).

KOMÉDIA ORFEUM. Mindennap: Régi orfeusok (fél 7, csüt., szom., vas. és ün. fél 4-kor is).

Napirend:

VASÁRNAP:

Róm. kat.: D22. Kr. kir. — **Gör. kat.:** D22. Marcián. — Prot.: D21. Blanka. — Középeurópai időszámitás szerint Budapesten a Nap kel 7 óra 29 perckor, nyugszik 17 óra 56 perckor, a Hold kel 19 óra 03 perckor, nyugszik 8 óra 30 perckor.

HÉTFŐ:

Róm. kat.: Dömötör. — Gör. kat.: Demeter vt. — Prot.: Dömötör. — Középeurópai időszámitás szerint Budapesten a Nap kel 7 óra 33 perckor, nyugszik 17 óra 54 perckor, a Hold kel 19 óra 35 perckor, nyugszik 9 óra 32 perckor.

Rádióműsor:

A VATIKÁNI RÁDIÓ OKTÓBERI HIRSZOLGÁLATA

Vasárnap 11 óra: Francianyelvű krónika. 49.96 m. hullámhossz.

Hetfő 20 óra: Holland hirszolgálat 49.96 m. hullámhossz. 20.30 óra: Olasz hirszolgálat 49.96 m. hullámhossz.

Vasárnap, október 25.

7.30: Fohász, Szózat, reggeli zene. — 8.15: Hirek. — 8.30: Őszinte beszéd. — 9: Szórakoztató művészlemezek. — 9.45: A magyar hadigondozó vasárnap. (Előadás.) — 10: Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból. — 11: Egyházi ének és szentbeszéd a Szent Domonkosrendi templomból. — 12.15: Levente-műsor. — 12.55: Az uj termelési rend. — 13.10: Légierők fuvószenekara. — 13.45: Időjelzés, hirek, vizállás. — 14: Művészlemezek. — 15: Időszerü gazdasági tanácsadó. — 15.45: Beszkárt-zenekar. — Közben 16: Egészségügyi kalendárium. — 16.30: Hirek magyar, német, román, szlovák és ruszin nyelven — 17.05: Hadigondozó vasárnap. (Előadás.) — 17.15: Magyar nóták hanglemezről. — 17.30: Hangképek a vasárnap sportjáról. — 17.50: Szalonzenekar. — 18.20: Bajor Gizi csevegése. — 18.30: Honvéd Kivánsághangverseny. (Hangfelvétel.) — Közben 19.30: Hirek. — 21.15: Filmdalok hanglemezről. — 21.40: Hirek, sport- és lóversenyeredmények. — 22.15: Beethoven: F-dur vonósnégyes. (Hanglemez.) — 23: Szórakoztató zene hanglemezről. — 23.45: Hirek. — **BUDAPEST II.** 11.15: Szórakoztató zene. (Hangfelv.) — 12.15: Kamarazene hanglemezről. — 15: Tánczenekar. — 17.05: Bor, tüz, kacaj. Összeállitotta és rendezi A. Balogh Pál. — 18.30: Budapest I. — **KASSA.** 7.30: Budapest I. — 12.15: Hirek, heti beszámoló. — 12.30: Cigányzene. — 13.10: Budapest I. — 17.05: Budapest II. — 21.15-től végig: Budapest I.

Hétfő, október 26.

5.40: Üzen az otthon. — 6.40: Ébresztő, torna, hirek, reggeli zene. — 10: Hirek. — 10.15: Tüzoltózenekar. — 11.10: Vizállás. — 11.15: Debussy-művek hanglemezről. — 11.40: Az Árpádok hétsávos lobogója. — 12: Harangszó, Fohász, Himnusz. — 12.10: Szalonzenekar. — Közben 12.40: Hirek. — 13.20: Időjelzés, vizállás. — 13.30: Honvédeink üzennek. — 14: Rádiózenekar hangfelvételről. — 14.30: Hirek. — 14.45: Műsorismertetés. — 15: Árfolyamhirek. — 15.20: Tánczenekar. — 15.50: Hős bulgár katonákról. (Előadás.) — 16.20: Hirek német, román, szlovák és ruszin nyelven. — 16.45: Időjelzés, hirek. — 17.05: A háborus vitaminellátás jelentősége. (Előadás.) — 17.20: Kétzongorás jazzműsor. — 17.40: Bolyongás a havason. (Felolvasás.) — 18: Cigányzene. — 18.40: Ajtay Andor csevegése. — 18.50: Hirek. — 19.05: Szalonötös. — 19.55: Édes az otthon. Sennyei Vera verseket mond. — 20.10: Operaház zenekara. — 21.40: Hirek. — 22.10: Cigányzene Cselényi József énekszámaival. — 23.10: Régi idők operettjeiből hanglemezek. — 23.45: Hirek. — **BUDAPEST II.** 17.05: László Magda énekel. — 17.25: Német nyelvoktatás. — 18: Könnyü dallamok hanglemezről. — 18.20: Heil, a magyar csillagász. (Előadás.) — 18.45: Mai magyar szerzők bemutatóhangversenye. — 19.25: A hetvenötéves kiegyezés. (Előadás.) — 19.50: Nagyanyó tánczrendje. (Hangfelvétel.) — **KASSA.** 5.40: Budapest I. — 9: Hanglemezek. — 10: Budapest I. — 11.40: Hirek magyar és szlovák nyelven. — 12: Harangszó, Rákóczi fohásza, Himnusz — 12.10: Budapest I. — 13.20: Kivánságdalok. (Hanglemezek.) — 14: Budapest I. — 14.45: Reményik Sándor emlékezete. — 15: Liszt: Esz-dur zongoraverseny. — 15.20: Tánczenekar. — 15.50: Budapest I. — 17.05: Budapest II. — 21-től végig Budapest I. műsora.

Mozik műsora:

ADRIA. (T.: 353—707.) **Leányálmok.** — **Hiradó.** 1/4, 1/6, 1/8, vas és ün. 11 és 1/2-kor is.

ALKOTÁS. (T.: 355—374.) **Utolsó dal.** — **Hiradó.** 1/4, 1/6, 1/8, szom. 1/2-kor is. vas. és ün. 11 és 1/2-kor is.

ÁTRIUM. (T.: 153—034, 154—024.) **A harmincadik.** — **Magyar Hiradó.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. és ün. 1/2-kor is.

BARLANG. (T.: 422—722.) **Szirius.** — **Magyar hiradó.** Mindennap: 1/2, 1/4, 1/6, 1/8. Első előadás mindennap mérsékelt helyárakkal.

BELEZNAY (Studio). (T.: 225—276.) **Külvárosi szálloda.** Mindennap: 11, 1/2, 1/4, 1/6, 1/8.

BELVÁROSI HIRADÓ. (T.: 181—244.) **Paprika** (kulturfilm). — **Rajzos hiradó a riasztószolgálatról.** — **Magyar, Ufa, Luce és Különhiradók.** Folytatólagos egyórás előadások 9—21 óráig.

BETHLEN. (T.: 225—003.) **Vadmacska.** — **Hiradó.** 1/4, 1/6, 1/8, szo., vas. és ün 1/2-kor is. — Vas. d. e. 11-kor: **Rózsafabot.** — **Hiradó.**

ITT AZ

ALKALOM

hogy Karády Katalint 19 toalettben láthassa!

BUDAI APOLLO. (T.: 351—500.) **Szabotázs.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. 1/2-kor is. — Vas. d. e. 11-kor: **Carl Peters.** — Hétfőtől: **Ninocska.**

CORVIN. (T.: 138—988, 339—584.) **Két lányt szeretek** (Das andere Ich). — **Ufa és Magyar hiradók.** Mindennap: 2, 1/25, 7.

DAMJANICH (T.: 425—644.) **Leányálmok.** — **Hiradó.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. és ün. 11 és 1/2-kor is.

DEÁK. (T.: 121—343, 125—952.) **Eltévedt emberek.** — **Hiradók.** Mindennap. 1/2, 1/4, 1/6, 1/8.

DUNA (T.: 111—994.) **Vadmacska.** — **Hiradó.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. és ün. 1/2-kor is.

FORUM. (T.: 189—707, 189—543.) **Férfihüség.** — **Hiradó.** 3, 5, 1/48, vas. és ün. 11-kor is.

GLÓRIA. (T.: 427—521.) **Szabotázs.** — **Premier Ufa hiradó.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. 1/2-kor **is.** — Hétfőtől: **Diákévek.** — **Világhiradó**

HIRADÓ FILMSZINHÁZ. (T.: 222—499.) **Paprika** (kulturfilm). — **Rajzos hiradó a riasztószolgálatról.** — **Magyar, Ufa, Luce és Különhiradók.** Folytatólagos egyórás előadások 10—21 óráig.

HOMEROS. (T.: 496—178.) **Itél a dzsungel.** — **Világhiradó.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. és ün. 1/2-től.

IPOLY. (T.: 292—628.) **Utolsó dal.** 1/4, 1/6, 1/8, szo., vas. és ün. 1/2-kor is. — Vas. d. e. 11-kor: **Egy csók és más semmi.** — Hétfőtől: **A nagy riport.**

JÓZSEFVÁROSI. (T.: 131—316.) **Szabotázs.** — **Hiradó.** 1/4, 1/6, 1/8, szo., vas. és ün. 1/2-kor is. — Vas. d. e. 11-kor: **Fiatal ördögök.** — Hétfőtől: **Méltóságos asszony.** — **Hiradó.**

KAMARA. (T.: 423—901.) Második hétre prolongálva! **Tavaszi szonáta.** — **Hiradó.** Mindennap: 11, 1/2, 1/4, 1/6, 1/8. Első három előadás mérsékelt helyárakkal.

KASZINÓ. (T.: 185—329.) **Halálos csók.** 1/4, 1/6, 1/8, szom 1/2-kor is. vas. és ün. 11-kor is.

KORZÓ (T.: 182—818) Michel Simon: **A király bolondja.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. és ün. d. e. 11-kor is.

NEMZETI APOLLO. (T.: 222—002.) Negyedik hétre prolongálva! **„A harmincadik“.** — **Magyar Hiradó.** 3, 5, 7, szom. 1-kor is, vas. és ün. d. e. 11 és d. u. 1-kor is.

OMNIA. (T.: 130—125). Prolongálva! **Gentryfészek.** — **Hiradók.** 1/4, 1/6, 1/8, szom. 1/2-kor is, vas. és ün. d. e. 11 és 1/2-kor is.

OTTHON. (T.: 146—447.) **Leányálmok.** 1/4, 1/6, 1/8, vas. 1/2-kor is — Vas. d. e. 11-kor: **Kolostor lilioma.** — Hétfőtől: **Tüzördög.**

PÁTRIA (T. 145—673.) **Döntő mérkőzés.** 10—1-ig folytatólagos, 1/2, 1/4, 1/6, 1/8 vas. 11-től.

PEST (Palace). (T.: 221—222.) **Házasság.** — **Magyar Hiradó.** Mindennap: 11, 1/2, 1/4, 1/6, 1/8. Első két előadás olcsó, a harmadik mérs. helyárakkal.

RADIUS. (T.: 122—098, 120—564.) **Férfihüség.** — **Hiradó.** 1/4, 1/6, 1/8, szo., vas. és ün. 1/2-kor is.

RÁKÓCZI (T.: 426—326.) **Lesz, ami lesz** Mindennap: 11, 1, 3, 5, 1/48.

SCALA. (T.: 114—411.) **Halálos csók.** — **Hiradók.** 1/4, 1/6, 1/8, szo., vas. és ün. 1/2-kor is.

SZÉKELY. (T.: 226—425.) **Talpig uriember.** — **Hiradó.** Mindennap: 11, 1/2, 1/4, 1/6, 1/8. Első két előadás mérsékelt helyárakkal.

TISZTI KASZINÓ ZÁRTKÖRÜ FILMSZINHÁZA. Okt. 25-én: **Régi nyár.** — 27-én: **A sas visszatér.** Előadások kezdete: 1/25 és 1/47 órakor.

UGOCSA. (T.: 154—422.) **Lélekkufárok.** — **Hiradó.** 1/4, 1/6, 1/8, szom. 1/2-kor is, vas. d. e. 11 és 1/2-kor is.

UJBUDA. (T.: 368—999.) **Régi nyár.** — **Hiradó.** 1/4, 1/6, 1/8, szo., vas. és ün. 1/2-kor is. — **Vas.** d. e. 11-kor: **Operett.**

URÁNIA. (T.: 146—046.) **Fehér orgonák.** — **Gömbös Gyula élete** — **Magyar és Ufa világhiradók.** 3, 5, 1/48, szo., vas. és ün. 1-kor is. — Vas. d. e. 11-kor: Magyar-Német Társaság matiné. **Kulturfilmek.**

XXIV. ÉVF. 242. SZÁM. **NEMZETI UJSÁG** 1942 okt. 25. VASÁRNAP

Főmunkatárs: TURI BÉLA † 1919—1936.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest V., Honvéd-utca 10. Telefon: 119-660, 119-668, és 119-669
Budapesti és környéki cimváltozások és reklamációk 113-006.
Előfizetési pénztár: Báthory-utca 5. Hivatalos órák 8—6-ig. Telefon: 116-935.
Belvárosi kiadóhivatal IV., Kossuth Lajos-utca 5. Telefon: 189-533 és Christophoros utazási- és menetjegyiroda. Telefon: 187-502
Fiókkiadóhivatalok (Vidéki előfizetési és árusitási osztály) V., Báthory-utca 8. Telefon 119-660 és a Pázmány könyvkereskedésben, Baross-utca 82. Telefon 135-479.
Előfizetési ára egy hóra 3.20 P, negyedévre 9.30 P.
A Nemzeti Ujság postatakarékpénztári csekkszámlája 2090

Nyomatott a PALLAS IROD. és NYOMDAI R.-T. körforgógépein, Budapest, V., Honvéd-utca 10. sz. (Felelős: Győry Aladár igazgató.)

SZINHÁZ-MŰVÉSZET

NEMZETI SZINHÁZ: CSALÓKA SZIVÁRVÁNY

A szivárványnak hét szine van. *Tamási* Áron uj darabjának csak kettő. De ez a két szin távolabb esik egymástól, mint az ultraviola és infravörös. Talán ezért nem sikerül még Tamási művészetének sem összegyurni egyetlen kerek egésszé. A darab mosollyal indul, mint a szivárvány, ha mögötte ott morajlanak is a mélyebb lelki viharok. De aztán egyszerre shakespearei hangokon kezd dübörögni a kedves székely móka. A darabba teljesen ellentétes elem keveredik. A székelyderü belesápad a misztikus derengésbe. Az egyensuly felborul s a végén ugy érezzük, teljesen tanácstalanul áll tulajdon darabjával szemben a szerző. De tanácstalanul áll a közönség is.

A darab hőse szerelmes a fia választottjába és szerelmes a fia hivatásába is. Félbemaradt embernek érzi magát, mert nem lett belőle tanult elme s azt hiszi, hogy a lány, akibe fia szerelmes, őt választaná, ha nem hiányozna belőle fia műveltsége. El akarja venni fiától a lányt azzal az álürüggyel, hogy fia érdekében cselekszik, mert ha az fiatalon megnősül, nem törtet tovább magasba, a tudományok Olympuszára, félbemaradt ember lesz maga is, tehát boldogtalan.

Kapóra jön egy gyerekkori barátja, aki önmagával és a világgal meghasonlott bölcselő. Most bucsuzni jött barátjához, mielőtt végleg bucsut venne a világtól. A szerző némi csürés-csavarás utján ugy intézi, hogy Czintos Bálint magára veheti az öngyilkos bölcselő alakját s mint Kund Ottó él tovább. Ebben a második alakjában vágja el a gordiusi csomót. Nőül veszi fia menyasszonyát, mire a fia elkeseredésében papnak megy, tehát elindul a tudományos magasságok felé.

A harmadik felvonás azzal kezdődik, hogy egy furcsa koldus vándorszinész képében valami Homály nevü szimbolikus alak lép a szinpadra. De ezzel betör a homály a darabba és Czintos-Kund, aki eddig egészen józanértelmű embernek mutatkozik, váratlanul mintha megzavarodott volna. (Az igaz, hogy közben öt év telt el). Az ő agyában is ott a homály. Hogy mért történt mindez, az sem egészen világos. A darab eddig a teljes realitás sikján haladt, most egyszerre átlendül metafizikai morfondirozásokba. Mintha a megholt teozofus zavart lelke szintén beleköltözött volna Bálintba. (Villiers *de l'Isle Adam* ötlete ez az Axelben). A betü gyilkos szelleme rá nehezedik lelkére. A félig értett könyvek megzavarták. Szabadulni akar ettől a végzetes tehertől. A téboly szakadékának szélén le akarja magáról rázni a bölcselő álarcát s elhatározza, hogy visszaveszi régi igaz valóját s ismét átváltozik Czintos Bálinttá. De senki sem hisz neki. Most tartják igazán tébolyultnak. Ez a kétségbeesésbe kergeti s végül ott keres menedéket, ahol Kund végezte, az őrvény mélyén.

A mosolygó szivárvány tehát csakugyan csalóka volt. De csalóka maga a darab is. A szerző mindenáron meg akar oldani valami problémát. Végül mégis megoldatlanul hagyja. Mert alapjában nincs is probléma, Inkább azt érezzük, hogy a szerző nem gondolta végig a felvetett témát és az minden költői finomsága, minden játékosan sziporkázó kedves humora ellenére is torzó maradt.

Igen sok technikai hiba is maradt benne. A megokolások, a magyarázatok sokszor igen keresettek. A valószerütlenségek és véletlenek egész láncolata kell ahhoz, hogy a darab hőse alakot cserélhessen. Ezt sokkal egyszerübben és meggyőzőbben kellett volna csinálni. A szereplők behozatala a szinpadra és eltávolitása onnan szintén igen sokszor erőszakolt. Egyszóval idő kellett volna a darab kiérleléséhez. Ha ez az idő megvan, akár remekmű is válhatott volna belőle.

Az előadás igen jó. *Jávor* Czintos Bálint szerepét igen jól átgondolta, elmélyedt benne és sok finom árnyalattal jól oldotta meg. Talán csak az induló homály exalált jeleneteiben volt kissé rikitó. *Hosszu* Zoltán öreg góbéja pompás alakitás, ugyancsak *Gobbi* Hilda öregaszszonya is. *Koltay* Sanyi a Kis Aba alakjában friss és jó szinpadi érzékü. *Balázs* Samu jellegzetes, megkapó alakot formált egy nekivaló szerepből. *Mészáros* Ágiról, aki egyik napról a másikra ugrott bele szerepébe a beteg *Olthy* Magda helyett, nehéz itéletet mondani. Most még kissé szintelen volt. A többiek: *Apáthy* Imre, *Ónody* Ákos, *Major* Tamás, *Előry* Kató és *Matány* Antal néhány remek epizódszerepben kitünően adják vissza azt a sok izt, derüt, pajzánságot, amit *Tamási* egyébként a darabba zsufolt.

A főpróba közönségének a darabnak főkép ezek a zamatos, üde, játékos részei tetszettek.

K. M.

Napoleon-láz a párisi szinpadokon

Páris, október hó.

(A Nemzeti Ujság tudósitójától.) A párisi szinpadokon és studiókban mintha uj Napoleon-divat kezdődne. Sacha Guitry „Vive L'Empereur!"-je még műsordarab, nem régen volt premierje „Desirée Clary meseszerü élete" cimű történelmi filmnek, amelynek ugyancsak Napoleon a főszereplője és Sacha Guitry játssza benne a császárt: a Théâtre de l'Odéon Paul Raynal „Napoleon az egyetlen" cimü darabjával nyitja meg az őszi idényt. Charles Méré, a szerzők egyesületének elnöke, most fejezte be „Napoleon" cimü darabját, amelynek szereposztása még bizonytalan, csak annyi bizonyos, hogy a Renaissance Szinházban fog szinre kerülni. Tegyük hozzá, hogy Abel Ganz „Sainte-Héléne" cimen nemsokára megkezdi nagyszabásu Napoleon-filmjének forgatását.

*

Az uj szinházi évad élénk. A Theatre Donau „A madame két lovagja" cimü uj darabbal kezdte az idényt. A Théatre Monceau Jean Camp „Szirén" cimü darabjával nyitott. A L' Humour Szinház Macchiavelli „Mangragora"-ját a Théatre de l Oeuvre Dognon „Faust keringője" cimü darabjával kezdte. A Nouveautés még mindig a „Tizenhét éves vagyok" cimü darabot játssza, de már megkezdte a „Versenyfutás a szerelemért" cimü operett próbáit. A Théatre de Parisba „Monbébé", a Théatre Pigalle a „Monmartre" reprizével kezd. A Gymnase Ghilain „Le fauve"-ját mutatja be. A Theatre de la Cité-ben Anatole France rainquebille-je kerül szinre Charles Dullin-nel a főszerepben. A Bouffe Parisien-ben Marcel Achar „Corinette"-jére, az Ambassadeurs Salacrou, az Atelier Anouilh darabjainak bemutatására készülődik.

*

A párisi rádiónak nagy sikere van azzal az ujitással, hogy minden héten egy-egy ismert és kiváló irót kér fel arra, hogy a mikrofon előtt ismertesse irói pályafutásának első nehézségeit és későbbi emlékeit. Először Sacha Guitry és Maurice Rostand tartottak felolvasást, mindketten nagy sikerrel. A rádió különben ötvenezer frankos dijat tüzött ki egy olyan zenés darabra, amely alkalmas rádióelőadásra. Huszonötezer frankot az iró, huszonötezret a zeneszerző kap. A zsüri elnöke irói részről Jean Cirauoux, a muzsikusok képviseletében Henri Rabaud.

*

Henry de Motherlant „Olympes" cimü művét Gallimard kiadó ujra kiadja. Ennek az uj kiadásnak két nevezetessége lesz. Az egyik, hogy Montnerlant hires műve mindössze csak háromszáz példányban lát napvilágot, a másik, hogy Charles Despiau fogja illusztrálni husz lithografiával. Az első kiadás Montherlant saját ifjukori műveivel volt illusztrálva, az uj kiadás diszes kiállitásban a könyvbarátok számára készül.

Uj filmek

A FORUMBAN és RADIUSBAN: ***Férfihüség.*** A film témája különleges, a szerző és rendező *(Daróczy* József) mindenáron arra törekszik, hogy valami ujat adjon. Ebben a törekvésében aztán tullő a célon és a valószinütlenség és a giccs halára téved. A film hőse egy mérnök, akit aAfrikába küldenek ki tanulmányutra. Munkája közben egy trópusi növény tüskéje halálos mérges sebet ejt rajta. Nincs számára menekvés, már csak pár hónap az élete. A mérnök titkolva halálos betegségét, hazautazik Magyarországba, hogy itt haljon meg. Érzelmes — gyakran tulérzelgős — szerelmi motivummal is festik alá a történetet, amelynek itt-ott hatásos jelenetei mellett kiütköznek sajnálatos hibái. A történet egészen a második rész kezdetéig érthetetlen, az alakok beállitása éppen ezért indokolatlan előttünk. Nem értjük a derék kiváló mérnököt, aki mindeddig példás családi életet élt, miért hagyja ott feleségét és mutatkozik állandóan egy feltünően szép idegen nő társaságában? A magyarázat, amelyet a történet utolsó percében kapunk meg, már tulságosan elkésett és nem tudja eloszlatni kételyeinket s azt a kedvezőtlen benyomást, amelyet a lélektani magyarázat időben való hiánya okoz. Az érzékeny jelenetek a szereplő művészek, igy *Tolnay* Klári, *Bulla* Elma, *Páger* Antal, *Ajtay* Andor és a többiek kiváló alakitásában nem tévesztik el a hatást a közönségre. Jó a fotografálás is, mégis a film a szentimentalizmus tulzásaiba téved és végső eredményében hatása kielégitetlen.

(U. A.)

Szófia – Budapest

A két rokon nép, a magyar és a bulgár, kulturkapcsolatainak egyik legjelentősebb állomása volt a tavasszal, mikor a szófiai Nemzeti Szinház legkiválóbb művészei jöttek Budapestre, hogy a Filmiroda műtermében az „Alkalom" cimü nagy magyar film bulgár verziójában szerepeljenek. Ez volt az első eset a két ország filmgyártásának történetében, hogy közös kétnyelvü filmet készitettek. *Zalabéri* János filmtörténetét vették fel filmre *Rodriguez* Endre rendezésében. Izgalmas, nagyhatásu társadalmi drámát perget le ez a film, egy asszony tragikus sorsu életét. A magyar változatban *Karády* Katalin játssza a női főszerepet. A hölgyeknek külön öröme lesz ez az alakitás, mert a népszerü primadonna nem kevesebb, mint 19 káprázatos toalettben jelenik meg uj filmjében ezuttal. *Szilassy* László. *Csortos* Gyula, *Somlay* Artur, *Bilicsi*. *Pethes*, *Simogyi* Nusi és *Szemere* Vera játsszák körülötte a többi főszerepet. A sportrajongóknak is külön csemegéje lesz a film, mert a legizgalmasabb jelenetei az 1938-as budapesti Grand-Prix küzdelmét elevenitik meg.

A wagrami jelenet Tolnay Klárival

Minden színész számára nagy feladatot jelent a „Sasfiók" cimszerepe s a darabban a hires monológ, a wagrami jelenet. *Tolnay* Klári, aki még nem játszotta a Sasfiók-ot, most a darab egyik részletét, a wagrami kép nagy jelenetét alakitja a Hunniában a most készülő *„Katyi"* cimü zenés komédia egyik jelenetében. A forgatókönyv szerint felvételre jelentkezik a sziniakadémián és a bizottság előtt a wagrami monológot szavalja el — frenetikus hatással. A film forgatókönyvét *Palásthy* Géza irta, *Fényes* Szabolcs a zeneszerző, a rendező *Ráthonyi* Ákos, a diszleteket pedig *Simoncsics* József tervezte. *Bilicsi* Tivadar, *Kiss* Manyi, *Vaszary* Piri, *Erdélyi* Mici. *Mály* Gerő, *Pethes*, *Misoga* és *Kökény* Ilona az uj film többi szereplői, a gyártási vezető pedig *Szalontai-Kiss* Miklós.

Műterem

Szombaton reggel *Conrad* Pál 64 képének gyüjteményes kiállitása nyilt meg a *Kossuth Lajos*-utcai műteremben; a feltünően sötét tónusu képeken egymástól elég távolálló motivumokból való élményvilág jelenetei állanak sulyosan, barnán, majdnem fekete sugárzásban. A magyar vidék képei és alakjai, homályos fénnyel derengő párisi éjszakák, itthoni hozzátartozók, távoli tájak, cigányok, — ezek váltakoznak képeinek sorában. Különös, hogy ez a tájban gazdagnak nevezhető élményvilág milyen szegény fényben és szinben. Mintha nemcsak hogy sohasem sütne, nem is süthetne nap: olyanok a képei. Ez érdekes és művészi addig, ahol és ameddig megegyezik a konkrét és absztrakt valósággal, de művészietlen és erőltetett ott, ahol valóságellenes. S ráadásul éppen azok a legjobb képei, ahol észreveszi, megragadja és visszaadja a dolgok mögül előtörő szineket és sugárzást, mint például az őszi sétát ábrázoló párisi képén, ahol nem mossa sulyos és reménytelen barnába az aranylombu párisi parkot s benne a sétáló nők szines és könnyü lebbenékenységét, hanem adja az ősz sugárzását is s a derengő hölgyalakokét is. Vagy menynyire észreveszi az egyéniség mögött égő transzcendens fényt „Imádkozó nő"-jében! Ez a kép csak egyszinü vázlat. S attól a belső fénytől, amit alakja mögött megfog, mégis szinte vakitóan sugárzik. Összes többi képei azután: sulyosan és ólmosan sötétszinüek. Ezek közül is legjobb azokon az alakokon és helyzeteken, amelyek körül valójában az éjszaka lebeg. A többi képein erőltetettnek hat ez a tónus. Meg kell mondanunk még, hogy vallásos képei meggyőződésnélkül valók, — egyszerüen festői jeleneteket akar rávallásos képei meggyőződés nélkül valók,

IJJAS ANTAL

Az Actio Catholica 73. számu filmkritikája

Ellopott titok. Kémtörténet kifogástalan légkörrel.

Férfihüség. Magyar filmdráma kifogástalan erkölcsi megoldással.

Fehér orgonák. Vidám történet erkölcsileg megengedhetetlen sok meztelenséggel.

Két lányt szeretek. Erkölcsi szempontból teljesen elvetendő darab.

Emberek a havason januárban

A velencei filmverseny idei meglepetése a magyar filmek kitünő szereplése volt. A külföldi szakkritikák Európaszerte olyan nagyrabecsüléssel irtak a két dijazott magyar film: Emberek a havason és Negyediziglen bemutatójáról, amilyen hangon eddig csak a nagy nemzetek legnagyobb alkotásairól irtak. Ezekután a magyar közönség előtt érthetetlen, hogy miért nem mutatják be itthon is már a filmeket. Most eláruljuk a titkot, minden premier filmszinház műsora annyira zsufolt, hogy még ilyen nagysikerü filmeket nem tudnak előrehozni s igy mindkét film az eredeti terveknek megfelelően kerül bemutatásra. Ezek szerint Negyediziglen cimü film pár napon belül műsorra kerül, mig az Emberek a havason cimü film bemutatója előreláthatólag január közepére marad.

Händel: Messiás

A *Népmüvelési Bizottság* október 28-án, szerdán este 6 órakor Händel Messiás cimü oratóriumát mutatja be a Zeneművészeti Főiskola nagytermében *László* Magda, *Németh* Anna, *Nagypál* László, *Littasy* György továbbá a Székesfővárosi Ének- és Zenekar közreműködésével. Vezényel *Karvaly* Viktor. Jegyek a Népmüvelési Bizottságnál (IV., Szép-utca 5.), valamint a Harmóniánál és Rózsavölgyinél kaphatók.

— **Dr. Balás Piri László** a székesfővárosi Szabad Egyetemén október 23-tól kezdve öt héten át minden pénteken este félhéttől nyolcig a Tudományegyetem Jogi Karának (IV., Pázmány Péter-tér 1—3. sz.) épületében *„Magyar történeti festészet a XIX. században"* cimmel vetitettképes előadássorozatot tart. Beiratási dij 3 pengő, tandij 2 pengő. Belépődij 80 fillér.

Jazz-verseny Vigadó, nov. 15.-ig

HARMÓNIA

A jegypénztárak árusitásai:
I. sz. pénztár: Mária Valéria-utca 12. 10—2-ig és 3—5-ig, vasárnap délelőtt 11—1-ig. Telefon: 134—501.
II. sz. pénztár: Rákóczi-út 36. (Szöv. Bolt) hétköznapokon 10—1-ig és 2—5-ig. Telefon: 226—437.
A vigadói hangversenyek alkalmával pénztárnyitás a helyszinen egy órával a hangverseny kezdete előtt. Vigadói jegypénztári telefon: 18-12-12 (csak hangversenynapokon).

HANGVERSENYNAPTÁR
JEGYEK VÁLTHATÓK:

okt. 28. **TITO SCHIPA**

ária- és dalestje, közreműködik és zongorán kisér: MARZOLLO. („B" II.) Vigadó fél 7.
Nov. 3. ROSWAENGE ária- és dalest (Thalia) V. fél 7.
Nov. 4. RAUTAWAARA ária- és dalest (B„" III.). Székesfővárosi Zenekart vez.: RAJTER. Vigadó fél 7.
Nov. 6. van KEMPEN—ABADJIEV. Székesfővárosi Zenekar. („A" III.) Vigadó fél 7.
Nov. 8. VIDÁM TARKA DÉLUTÁN Magyar Művelődés Háza fél 3. (Népmüvelés.)
Noc. 9. STEFANIAI—LÁSZLÓFFY 2 zongora-est (Mesterbérlőknek I. sz. szelvényre kedvezmény.). Vigadó fél 7.
Nov. 10. ENGEL IVÁN zongora-est. V. fél 7.
Nov. 12. B. H. Z. IX. SZIMFÓNIA. (B. H. Z.) Vigadó fél 7.
Nov. 15 BALÁZS Á. EMLÉKHANGVERSENY. Magyar Művelődés Háza fél 3. (Népmüvelés.)
Nov. 15. ADY-EST. Z. fél 7.
Székesfővárosi Zenekar vasárnap délutáni hangversenyeire bérletek 24—48 pengőig (négy részletben) válthatók.

HAENDEL: MESSIÁS
szerdán délután hat órakor a Zeneakadémián. Jegyek Rózsavölgyi—Népmüvelés.

*

Ma: MARNITZ tangóharmonika-est

hat órakor a Művelődés Házában. Jegyek a szinház pénztáránál.

*

RÓZSAVÖLGYI HANGVERSENYEI:
Női vonósnégyes Pázmánnal 3-án.
Roswaenge ária- és dalestje 3-án.
Waldbauerék Beethoven-estje 5-én.
Laczkó Géza: Francia költők-chansonok. Nov. 7-én délután fél 5. Zeneakadémia. Jegyek 1 P-től.
I. Zenekari est 11-én.
Megjelent az egyetlen teljes Puccini-könyv. Irta Falk Géza. Failoni előszavával. Mindenütt kapható. 16 kép 24 kótapélda.

A hölgyek kedvenc lapja a Képes Krónika

Conrád Pál festő

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 2-3 sz. 112.o. kiállítási napt. dr. Csoportkiállítás. III. 6-16.

Konrád Pál

festő

koll. kiáll-

Művészet

1943. 11. l.

(A Műterem kiállitásai.)

Conrad Pál

festő

IV. Hevesi u. 2

MKSz 1947

tovább

~~Batta Mária~~

~~Berend Hona~~

~~Bor Pál~~

~~Conrád Pál~~

Deli Antal

Gáborjáni Szabó Kálmán

Koffán Károly

Modok Mária

Marosán László

Román György

Tetlák Rózsa

d.

Szabad Művészet

1947. 11. 17.

216. l.

Ez nem kell az irodalomban.

Kiáll. Naptár

czad balra. Kontyba fogott haja s szem-
tyüs jobb kezét a szék karfájáá pihenteti
rját fogja. Diademája ékköves s magyar fökö-
ett gyöngyfüzér s vállra vetett aranyhim-
fasztott rövid újú kivágott ruhájáá ak de-
n gyöngyfüzér díszíti, világos kék selyem
s sötétkék bársony uszályát ~~arany~~ ugyanilyen csipke
A háttérben balra a leterített asztalon
kévö tálczában rózsák vannak, melyek kö-
ik szemünkbe, mely előtt pálma levelekét ve-
es szekrény áll. A terem padozatát széles
lól balra: „Vastagh Gy. 1881." olvasható.

279 : 169 cm.

1889.
267 sz. leirat alapján
vetetett 1893. szeptember hó 2-án, mint 1893:
szasul.
pter 26767/93. sz. rend. 107/93 № XII.)

nt 495.

Conrád Pál
grafikus
l
Szabad Művész
1947. 182. l.
9–10 sz
Kiáll naptár

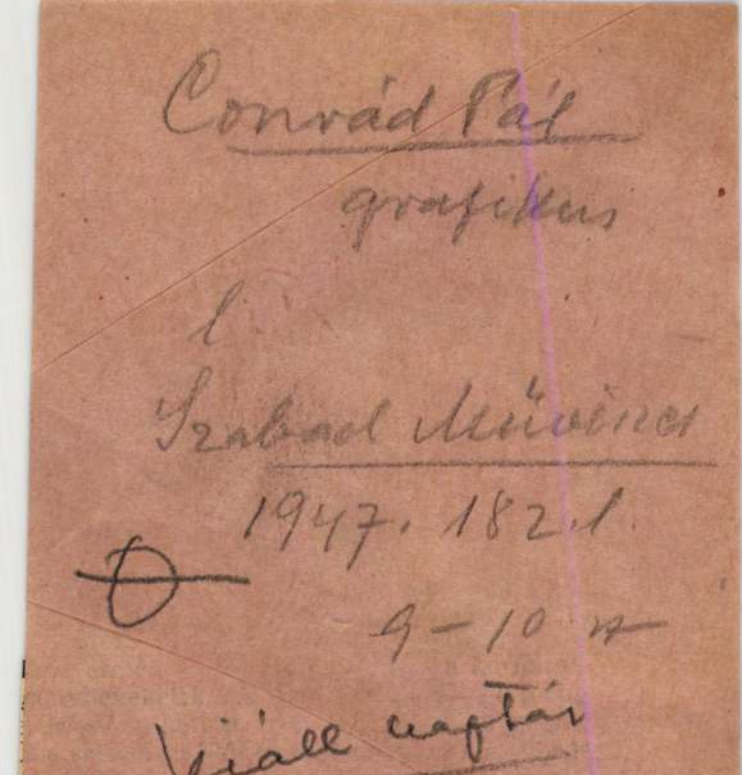

gvédelmezte, fizetésük beszolgáltatását ellen-
izonyára a látogatókat is ellátta, ha szükséges
ırhatalommal is, noha erről kánonainkban
:ten nem történik említés. De arról igen,
fegyver a „polgári hatóságnak adatott, hogy
őre a tízparancsnak és védelmezője a jócsele-
ek és megbosszúlója a gonosztevőknek".[31]
vizitációnak lényeges alkotórésze volt Német-
an *a lelkészek examinálása.* Különösen a vitás
ek felől kérdezték ki a lelkészeket. Továbbá
ék a próféták és apostolok írásait, az augsburgi
ást, Luther írásait stb.[32] Kikérdezték a lelké-
affelől is, hogy hányszor prédikálnak vasár-

Veress Dániel ny. lelkész (Debrecen) . . .
Eperjeske egyház 1941-re . . . . . .
Káposztás Imre ny. tanító (Debrecen) . . .
Nyírgyulaji egyház . . . . . .
Pethő Károly lelkész (Gyulaháza) . . . . .
Szabó Vilma tanítónő (Debrecen) . . . . .
Református Leányegyesület (Biharnagybajom)
Dr. Soltész Elemér tábori püspök (Budapest)
Hajdúszovát: Egyesek adományából. . . .
Oláh Antal ny. ügyvéd (Ócsöd) . . . . . .
Fúrta református népiskola növendékei . .
Móricz István ny. jbíró (Berettyóújfalu) . .
Tóth Béla református kántortanító (Kántorjánosi) . . . . . .
Dr. v. Vass Elek min. o.-főnök (Budapest) .
Bíró Lajos református tanító (Kisar) . . .
V. Rébék Pál református igazgató-tanító (Köröstarcsa) . . . . . .

Senior és Superintenden
különös tekintettel az egyk

Conrád Pál

festő

koll. kiült. kat.

64 mű

Műterem 96. sz

1942. okt.

könyvtáramban.

Csakai Éhes ~~[illegible]~~

Csakai Wagner ~~[illegible]~~

Csáky-Marosák ~~[illegible]~~ ~~154, 164~~,

Csaki Pogány: ~~[illegible]~~

Csók ~~[illegible]~~

Csúcs Fer. ~~[illegible]~~

Csobel ~~[illegible]~~

Csupf ~~[illegible]~~

A fenti napra összehívott közgyűlést határozatlanképtelenség esetén

június hó 26-án, délután 6 órakor

a camponai ásatások bemutatásával *Nagytétényben tartjuk meg. Erre külön meghívót nem küldünk.*

Találkozás a Szent Gellért-téri HÉV. állomáson. Indulás pont 5 órakor. A közgyűlés színhelye a nagytétényi állami iskola. Az ásatásokat, részben helyszíni bemutatással ***Paulovics István*** tagtársunk ismerteti.

Az ásatások megtekintése után a nagytétényi halászcsárdában társasvacsora.

Az Elnök

Conrád Pál

festő

Koll. Kiáll.

Tamás Galéria 114. sz

1940 nov.

Conrád Pál

Föv. képt:

Önarchép } of
Család }
Tájkép

Női akt, tusr.
Görög boldusasszony, tusr.
Tüntetés "
Terrasz, szín. "
Kazalrakók, vírf
Tyúkok, "

.rom 163 korona 64 fillért fizessen ki

: irásbelileg leendő tudósitása

deczember hó 10-én

elyett:

tkár.

30 K. utánbélyeg 14 f. —
360 " " " 1.26 "

1.40

volt a nyugtán — .78

.k. hiány — .62 fill.

Budapesten,

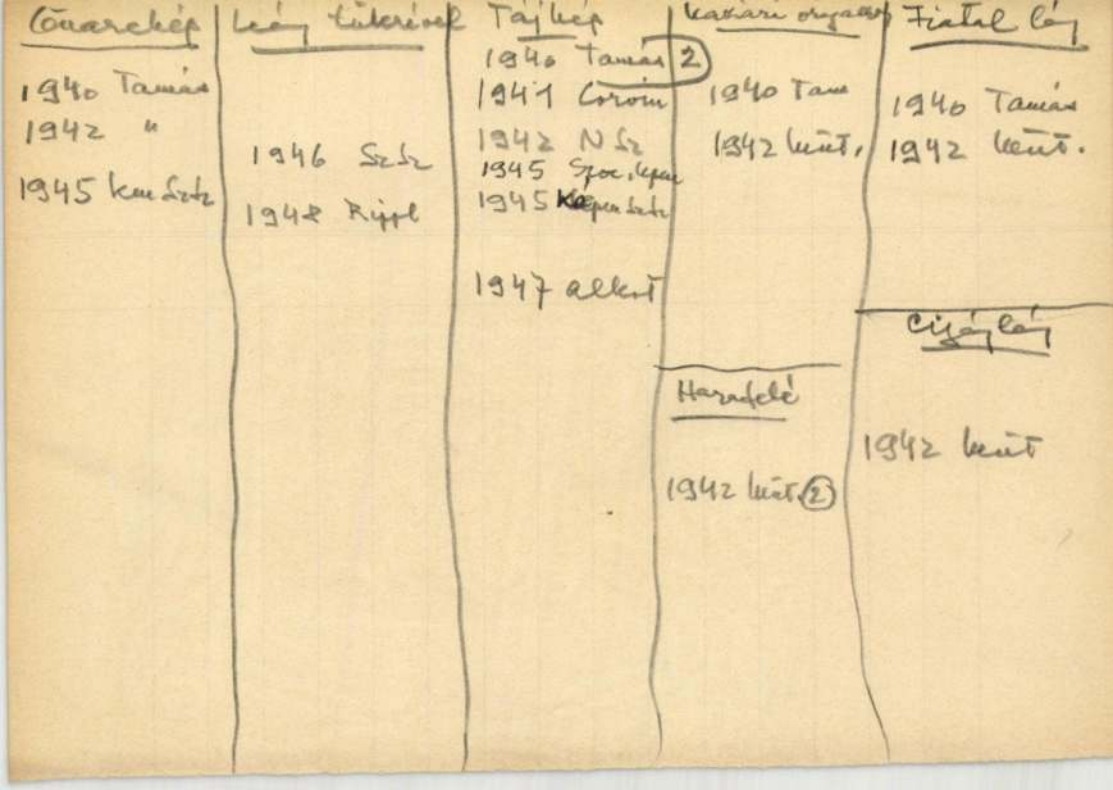

Önarchép	Lány tükrével	Tájkép	Kaviari orgaz	Fiatal lány
1940 Tamás		1940 Tamás (2)	1940 Tam	1940 Tamás
1942 "		1941 Corvin	1942 Mint.	1942 Mint.
1945 km Szt.	1946 Szt.	1942 N Sz		
	1948 Rippl	1945 Spoc. Kpen		
		1945 Kapen Szt.		
		1947 alkot		
			Haradelé	Cigány lány
			1942 Mint (2)	1942 Mint

Conrád Pál
festő

Ujság

1940 nov. 19.

— **Conrád Pál festményei.** Vasárnapi számunkban méltattuk ennek a nálunk ismeretlen tehetséges magyar festőnek művészetét. Sajnálatos szórakozottságból azonban nevét *Conrád* Gyulának irtuk, amivel a kis méltatás önmagával került ellentmondásba. Mert a birálat azzal kezdődött, hogy *Conrád* Gyula uj név művészetünkben, holott *Conrád* Gyula, az érdemes grafikus és nem egy tekintetben utmutató művész, egyáltalán nem uj ember a magyar művészetben. Uj jelenség viszont *Conrád* Pál, s megismételhetjük: uj és örvendetes jelenség. *(e. a.)*

Conrád Pál festő

Ujság 1940 nov. 17.

Conrad Gyula név téves helyesen Pál

1940 nov. 17.

Conrád Gyula festménye

Uj ember, uj név. Conrád Gyula, aki a Tamás-Galériában kisebb gyüjteményre menő festménnyel első bemutatóját rendezi itthon, Párisban nevelkedett és nyilván onnan hozta azt a sok feketeséget, ami képeit megüli és szineit elnyeli. Pedig kár azokért a szinekért. Ahol megkiméli őket az agyonfeketitéstől, ott finoman és halkan kivirulnak és a müvész választékos szinizléséről tesznek tanuságot. Milyen gyengéd és meleg hatásu „Séta a Bois de Boulogne"-ban cimü képén a két nő ruhájának rózsaszine és fehére harmadik társuk ruhájának szellős feketesége mellett. Vagy a párisi kávéház terasza sokszinü emberfejével és ruhájával. Általában párisi tárgyu képei az érdekesebbek és a festőibb hatásuak, még azok is, mint például az „Utcai árusok", vagy az „Utcai zenészek", amelyek inkább vázlatok, mint készre érlelt festmények. De nemcsak szineket tud válogatni és egymáshoz illeszteni Conrád, hanem jól meg is tudja rajzolni alakjait. Becsületes tudás és alapos felkészültség vár benne tehetségéhez méltó feladatokra és arra, hogy az idegenben magára szedett hatásoktól megszabaduljon.

(e. a.)

Conrád Pál

l

Szépmüvészet

1943. 34. l.

Vásárlások

(Műterem kiáll:
Parasitsvoll, virf
kultusz megvette)

— Idegen néven halt meg a rejtélyes kórházi beteg? Október 17-én egy beteg vesegyulladással jelentkezett az OTI központi kórházában. Beteglapja szerint neve *Gelb Imre*, 32 éves szücssegéd, aki a Dobozi-utca 29. sz. házban lakik. Három nappal utóbb, a 21-ére forduló éjszakán a beteg meghalt. Fejlapja alapján értesitették legközelebbi hozzátartozóját, *Klanc Lászlónét*, hogy intézkedjék a temetésről. Öt nap telt el, de *Gelb Imre holttestéért senki sem jelentkezett.* A kórház igazgatósága erre jelentette az esetet a főkapitányságnak. Kiderült, hogy Klanc Lászlóné azért nem jelentkezett a kórházban, mert *szerinte testvéröccse él* és a Ráday-utca 22. sz. házban *Lichtwitz Ferenc* szücsmesternél dolgozik. A detektivek azonban az állitólag életben levő Gelb Imrét nem találták meg a szücsüzletben. A szücsmester közölte velük, hogy Gelb Imre október 16-án egy hozzátartozója számára kért beteglapot, ezt ő ki is szolgáltatta és *segédje azóta nem jelentkezett munkára.* Tudomása szerint doboziutcai lakásán tartózkodik és egy dohányutcai szücsüzletben vállalt munkát. Gelb Imrét azonban doboziutcai lakásán a 23-ikára forduló éjszakán, *tehát egy nappal az OTI kórházban történt haláleset után látták utoljára.* Akkor még ott aludt, de azóta nem jelentkezett. A rendőrség folytatja a nyomozást a rejtélyes ügyben.

— Az OTBA budapesti szakorvosi rendelőintézete október 31-én, a reformáció emléknapján zárva lesz. Halaszthatatlanul sürgős esetek ellátására 10—11 óráig ügyeletes orvosi szolgálatot tartanak.

— Halálozás. *Sivirsky Antal* ny. pénzügyi tisztviselő október 25-ikén Gönyün meghalt.

Özv. *Csöpey Lászlóné* Budapesten meghalt. Csütörtökön 4 órakor temetik a farkasréti temetőben.

Törvénykezés

— Fegyházra itéltek egy brutális parkőrt. Wendl György wekerletelepi parkőr néhány hónappal ezelőtt észrevette, hogy az egyik utcában egy hársfáról virágot szednek a gyerekek. Amikor feléjük közeledett — mert a virágszedés meg volt tiltva — a gyerekek futásnak eredtek. Wendl erre hegyesvégü sulyos vasbotját utánuk hajitotta és a bot *a 12 éves Höke Tibort, egy mérnök diákfiát érte el. A bot belefuródott a kisfiu halántékába és olyan sulyos agyroncsolást okozott, hogy tiz nap mulva a kórházban meghalt.* Wendl György a pestvidéki törvényszék vitéz Somody-tanácsa előtt azzal védekezett, hogy csak rá akart ijeszteni a gyerekekre, a vasbot csak azért érhette el Höke Tibort, mert a kisfiu futás közben elesett és ugyanakkor ért földre az elhajitott bot is. A törvényszék végül is *halált okozó sulyos testisértés* büntettéért *Wendl Györgyöt nem jogerősen hét évi fegyházra itélte.*

Egyesületek és előadások

Az Emericana Nagyrendje évi beszámoló Nagykáptalanját a Gellért-szálló hangversenytermében tartotta. Dr. *Schwartz Elemér* egyetemi tanár megnyitója és többek felszólalása után dr. *Kalmár János*, a kancellária igazgatója bejelentette, hogy a hercegprimás az 1942—45. ciklusban ujból megerősitette tisztségében dr. *Kemenes Jillés* tankerületi kir. főigazgatót kommendátorrá. Ezután megválasztották a tisztikart.

Neuber Ede egyetemi tanár előadása Szófiában. Dr. Neuber Ede egyetemi tanár, a budapesti bőrklinika igazgatója a szófiai egyetemen a fertőző bőrbetegségekről, valamint a bőrtuberbulózis kóriamézése és gyógyitása terén végzett kutatásainak eredményeiről előadásokat fog tartani.

LÓVERSENY

A csütörtöki megyeri versenyek programmja

Csütörtökön 1 óra 55 perckor kezdődnek a megyeri telivérfuttatások. Az első futamra öt lovat neveztek. Ugyanez az öt ló az előző versenynapok egyikén ugyancsak 3200 méteres akadályversenyben mérkőzött. Most a terhek változtak és igy Dajkamese megverheti multkori legyőzőjét: Gajdast. A II-ben Daliás nyerhet Nippon előtt, ha utóbbi pályán gátversenyt nyert. Amennyiben Nippon csődöt mondana, Szalmaláng juthat helyezéshez. Harpia — hir szerint — nem indul. A III-ban is egymást már nagyon megszokott ellenfelek mérköznek. Talán Kamasz megyeri Pandorát. A IV-ben Si-Jeun, Balancer, Dole, Carola az esélyek sorrendje. Az V-ben Leányka és Németh idomár gondozottai (Garam, Csokor II.) közül várjuk a győztest. A VI-ban a jó Jónást talán csak Jó napot verhetné meg. Hortobágy és Wadi Bum sikeres szereplésével is számolni kell. A VII-ben az Ámon—Facér befutó — oda-vissza alapon — a tipünk.

Bukarestbe utazom

birodalmi német a legjobb román összeköttetésekkel, magyar kereskedelmi vállalat üzletvezetője, nagyobb megbizásokat vállalok. Költség hozzájárulása mellett. Telefon 358—074.

Rózsadombon,

közvetlen autobuszmegálló mellett két nagyon szép, el nem épithető, egymás mellett fekvő

TELEK

ELADÓ. Mindegyik területe 364.2 n. öl. Érdeklődés „Rózsadombon 7315" jeligére Blockner J. hirdetőjébe, IV., Városház-u. 10

SZINHÁZ-ZENE

Főpróbán a Scalában

Irta Paulay Erzsi

Milánó középpontjában áll a *Teatro di Scala*, ez a kivülről igénytelen épület, márványpompa és bombasztikus architektura nélkül. Ez a Zene főtemploma és a világ legfontosabb operaháza. Százados csalogányfészek, ahonnan az olasz énekesek világgá repültek, hogy szertevigyék az olasz melódiát mindenhová, ahol az emberi szív zenére vár, s megismertessék mindenkivel azt a hasonlithatatlan módját az éneklésnek, ami egyedül az ő sajátjuk, s aminek neve köznyelven is: belcanto. Itt énekelnek közel másfélszáz év óta a legnagyobbak, itt van nemcsak a zenének, de édes nővérének a Táncnak, a klasszikus balletnek is a hajléka, hiszen itt verődtek össze egymáshoz a levegőben, mint szerelmes pillangók a *Carlotta Taglioni* lábacskái. Itt aratta széditő diadalait *Verdi*, itt tapsolt Monsieur *Stendhal* a gyönyörü *Malibran* asszonynak, elragadtatva nemcsak a melódiáktól, de a páholyokat megtöltő hölgyeknek még ékszereiknél is ragyogóbb szépségétől. Lehet, hogy vannak operaházak, ahol több az aranyozás és több a márvány, de ilyen keret nincs sehol a hölgyek szépsége és az urak eleganciája számára, mint a Scala négy páholysora és hatalmas földszintje, és sehol másutt nem ül ennyire kényesfülü közönség a nézőtéren, akiket fekete térdnadrágos díszbe öltözött jegyszedők vezetnek helyükre és akiknek mindegyike kivülről tudja az összes operáknak minden hangját és felszisszen, ha a magas C egy árnyalattal homályosabb az ária végén. Mostanság a nézőtér képe természetesen a háborus időkhöz mérten komoly, de a közönség, amely azelőtt káprázatos ékszerekkel, hermelin- és cobolyprémekbe burkoltan, estélyi ruhákban és frakkban jelent meg, holnap is itt lesz a megnyitáson, egyszerü utcai ruhában, mert őket maga a zene, a művészi élmény vonzza a szinházba.

A mai főpróbán az elsötétitett nézőtéren csak a kritikusok és néhány hozzátartozó foglal helyet, az üres páholysorok ugy hatnak, mint ékszerfoglalat drágakő nélkül.

A mű cime „Hassan király", szerzője *Gheðini*, tisztelt és rokonszenves ismerőse a közönségnek, ugyis mint elsőrangu karmester. Operájának tárgya Hassan király legyőzetése a spanyol-mór háboruskodás idejében, a 15. században. Rendkivül komoly, nagyhatásu alkotás. A darab kiállitása csúcsteljesitmény, nemcsak a mai nehéz időkben, de az volna békében is. A mór harcosok jelmezeinek tarkasága, a Hassan királyt körülvevő nemesség Kelet minden pompájával ékes köntöseinek fantasztikus gazdagsága bámulatba ejtő, és az volna akkor is, ha Milánó utcái ma is, mint régen, fényárban usznának.

De ma, mikor a város koromsötét és az Operába igyekvőnek minden lépést óvatosan kell megtennie, mielőtt belépne a kapun, amelyen belül aztán a bágyadtan világitó, kékre mázolt utcai villanykörtékhez szokott szemei megpillantják a szinpadon a mórok királyának tróntermét, az ezeregyéjszaka tündérszineiben, — ez ma igazán csodával határos. Aki ide belép a fekete utcáról, annak feltétlenül éreznie kell meglepetése nyomán azt a boldogitó érzést, hogy semmiféle külső körülmény nem állithatja meg az igazi művészi termelés folyamatát. Ez igy volt és igy lesz mindig, mindennek dacára, mig művészek születnek, szól a hegedü, zeng a dal, mint ahogy a legsötétebb éjszakában is tündökölnek a csillagok.

* **Heinrich George magyar-német előadóestje Berlinben.** Heinrich George, a berlini Schiller-szinház igazgatója a Német Magyar Társaság rendezésében kedden felolvasó estet tartott, amelynek keretében magyar és német költők müveiből adott elő. Az előadótermet zsufolásig megtöltő közönség soraiban ott volt *Stauss* államtanácsos, a birodalmi gyülés alelnöke, *Schmidt-OTT* volt miniszter, továbbá magyar részről *Hoffmann Sándor* követségi tanácsos, ügyvivő, valamint a Berlinben tartózkodó *Zilahi Sebess Jenő* követségi titkár, a külügyminisztérium kulturális osztályának vezetője. Heinrich George a legnagyobb sikert *Liszt Ferenc* 1838 május végén Velencében kelt levelének felolvasásával érte el. Ebben a levélben a nagy magyar zeneköltő hazaszeretettől izzó sorokban tesz hitet magyar hazája és magyar fajtája mellett. Az estét *Freyberg* altengernagy, a Társaság Ügyvezető elnöke nyitotta meg s végezetül is ő mondott köszönetet a kiváló előadónak. Az előadó-esten közreműködött Vásárhelyi György zongoraművész.

* **Vidám hullámhossz.** A Kamara Varieté mutatta be ezzel a cimmel uj műsorát, amelyről bizvást elmondhatjuk, hogy a kis szinház eddigi műsorai között egyike a legsikerültebbeknek. A cim a műsor második részére utal, amely tréfás, parodisztikus formában csufolja ki a rádió műsorát. Ennek keretében *Balassa—Hegyi—Anday* vidám cigányhármasának vannak különösen jóizü percei. Az első részben is akad egy viharosan mulatságos kis tréfa, „Gyilkolni házhoz megyek kft." cimmel, *Kökény Ilona* főszereplésével. A többi szám a varietéé. *Halmai Imre* költséget és fáradságot nem kimélve mókázik s valóban egyik száma mulatságosabb, mint a másik. *Borbiró Andrea* csibészes táncaival arat nagy sikert. *Fatme* érthetetlen titokfejtésével hökkenti meg a nézőt. *Romeno* mutatós kézegyensulyozó számmal szórakoztat. A műsor két szépséges női főszereplője, *Szondy Biri* és *Körössy Polette.*

* **Az erdélyi ujságirók kulturális előadásai Kolozsvárott.** A Magyar Ujságirók Egyesületének erdélyrészi tagozata tervbevett tiz kulturális előadásból álló sorozatának első előadását most tartotta meg a kolozsvári Magyar Művelődés Házában. *Zathureczky Gyula* tagozati elnök ismertette az erdélyi ujságirók céljait. Utána *Jancsó Adrien* előadóművésznő régi magyar klasszikusok örökbecsü verseit adta elő, majd a szinház zenekara *Kodály Zoltán Háry János* cimü operájának szvitjével szerepelt *Endre Béla* karnagy vezénylésével. *Táray Ferenc*, a Nemzeti Szinház örökös tagja *Végváry*-verseket szavalt, majd *Sallay Kornélia* szinművésznő a klasszikus magyar prózát szólaltatta meg részletfelolvasásokkal. Fellépett az esten *Páger Antal*, aki vidám adomák keretében adta elő küzdelmes gyermekkorának legszebb emlékeit. Az előadás jövedelmét az Erdélyi Magyar Ujságirók jóléti alapja céljaira forditják.

* **A Nemzeti Zenede Egyesület** most tartotta közgyülését, amelyen *Márkus Jenő* vezető alelnök emlékezett meg a hősi halált halt Kormányzóhelyettes Urról. A különböző jelentések meghallgatása után tisztujitásra került sor, melynek kapcsán *Tasnádi Nagy András* titkos tanácsost az egyesület védői, *Papp Viktor* ny. miniszteri tanácsost, az egyesület tiszteletbeli tagjai sorába iktatták.

M. kir. Operaház — Pesti Hirlap bérleti előadás

Vasárnap ½7: **Verdi: Requiem**

A magánszólamokat éneklik:

BÁTHY ANNA, BASILIDES MÁRIA, RÖSLER ENDRE, KORÉH ENDRE

Kedvezményes áru jegyek pénztárainknál.

HARMÓNIA

Jegypénztárak árusitásai:

I. sz. pénztár: V., Mária Valéria-u. 12. 10—2-ig, 3—5-ig, vasár- és ünnepnap 11—1-ig. Tel. 184—501.

II. sz. pénztár: Rákóczi-ut 36. (Szöv. Bolt) hétköznapokon 10—1-ig és 2—5-ig Tel. 226—437.

Roswaenge nov. 3. ½7. V. (Thália.)
Rautawaara Aulikki ária- és dalestje nov. 4. ½7. V. (Harmónia.)
van **Kempen** zenekari estje nov. 6. ½7. V. (Harmónia.)
Muz. Matiné II. nov. 8. fél 11.
Vidám du. nov. 8. ½3. MMH. Népm.
Szőv. Zenekar I d. u. hangv. nov. 8. 4. óra. V. (Harm.)
Stefániai—Lászlóffy Margit kétzongorás estje nov. 9. ½7. V. (Harmónia.)
Pataky Kálmán nov. 9. fél 7. Z.
Engel I. nov. 10. ½7. V. (Koncert.)
Abadjiev Vasco hegedüestje nov. 11. ½7. V. (Harmónia.)

A Szinházi Magazin szimfónikus jazz-hangversenye a Magyar Revü Tánczenekarral (a Táncpalota attrakciós tánczenekara) a legnevesebb müvészekkel: **Karády** Katalin, **Diana Clayton, Rácz** Vali, **Rév** Erzsi—**Óváry** Tibor, **Tabányi** Mihály és együttese, nov. 13., ½7-kor a **Vigadóban.** Konferál: **Dán** Klári. Jegyek kaphatók a **Szinházi Magazin** Hangversenyirodában, IV., Váci-u. 35. Tel. 1848—67 és az összes jegyirodákban.

*

DIZŐZ PARÁDÉ 8-án

vasárnap d. u. ½7. **Vigadó.**

*

Rózsavölgyi hangversenyei:
Magyar Női Vonósnégyes 3-án Z. ½7. Közr.: **Pázmán György.**
Helge Roswaenge kamaraénekes ária- és dalestje 3-án V. ½7. (Thalia.)
Waldbauerék Beethoven-estje 5-én. Z. ½7.

MOZI

Egy év alatt 19 magyar film Olaszországban

Az olasz filmimportegykéz, az ENAIPE, most tette közzé adatait arról, hogy 1941 októberétől 1942 októberéig milyen külföldi filmeket vittek be Olaszországba. A statisztika adatai szerint a bevitt filmek között 19 volt magyar. Ez a harmadik helyet jelenti, a németek 70 és a franciák 22 filmje után. A 19 magyar film a következő: Tóparti látomás, Egy csók és más semmi, Szegény gazdagok, Európa nem válaszol, Kegyelmes ur rokona, Leányvásár, Vissza az uton, András, Utolsó Vereckey, Balkezes angyal, Öt óra negyven, A szerelem nem szégyen, Elcserélt ember, Garszonlakás kiadó, Gyurkovics fiuk, Hotel Kikelet, Ne kérdezd ki voltam, Légy jó mindhalálig, végül Dr. Kovács István. A bevitt filmek között sok a régibb s természetesen gyengébb minőségü termék. A magyar filmgyártás tekintélye érdekében kivánatos lenne, *ha csak a legujabb és legszinvonalasabb filmalkotások képviselnék külföldön a magyar filmgyártást.*

* **Karády Katalin tizezer pengő kötbért kap.** Karády Katalin a törvényszéken keresetet adott be *Zalabéri Horváth János* filmvállalkozó ellen és ebben *tizezer pengő kötbér megitélését kérte.* Előadta, hogy tavaly október havában szerződést kötött az alperessel s vállalkozott a „Külvárosi őrszoba" cimü film főszerepének eljátszására, tizezer pengő tiszteletdij és háromezer pengő ruhaköltség ellenében. A szerződés szerint a film forgatását 1941 december 31-ike előtt meg kellett kezdeni és 1942 január 31-ike előtt be kellett fejezni. A szerződés egy pontja szerint, ha bármelyik fél a szerződést megszegi, köteles a másik félnek tizezer pengő kötbért megfizetni. Minthogy a kikötött időn belül a film forgatását nem kezdték meg, a tizezer pengő kötbért a szerződést megszegő alperestől követeli. Dr. *Zsembery István* törvényszéki biró előtt alperes többféle kifogást emelt, többek közt a kikötött kötbér leszállitását kérte méltányossági alapon. A biróság végül is *kötelezte Zalabéri Horváth Jánost a tizezer pengő kötbér megfizetésére.* Az itélet megokolása szerint a biróság nem mérsékelte a kötbért azért, mert alperes a szóbanforgó szerepre kisebbigényü művésznőt is szerződtethetett volna. Ha mégis ilyen nagyigényü és igen népszerü szinésznőt szerződtetett, már nem hivatkozhat arra, hogy a kötbér anyagi erejét meghaladja. Megállapitja az itélet azt is, hogy Karády Katalinnak, munkaereje és művészi képességeinek gazdasági kihasználása céljából, fontos érdeke füződött a szerződésben kikötött időpont megtartásához.

* **A „Negyediziglen"**, a velencei filmversenyen dijjal kitüntetett magyar filmalkotás szerdán délben került bemutatóra a sajtó képviselői előtt. A megrendítő, izig-vérig a mában gyökerező, ujszerü hangot megcsendítő film mély hatást tett a szükkörü közönségre.

SPORT

A világ legjobb uszónője Budapesten?

A *Pesti Hirlap* közölte, hogy *Ragnhild Hveger*, a világ legjobb uszónője, német meghivásra december folyamán Németországban szerepel és első német startja december 12—13-án Bécsben lesz.

Mint értesülünk, a Magyar Uszó Szövetség megkisérli, hogy Ragnhild Hvegert megnyerje egy budapesti versenyre. Hveger budapesti startja alkalmat ad *Novák Ilonának*, hogy Hvegerrel küzdve megjavitsa a magyar női csucseredményeket.

Arany tiszteletdijat kap a legjobb magyar uszó

Dr. *Ottlik György* főszerkesztő arany cigarettatárcát tüzött ki tiszteletdijul annak az uszóversenyzőnek, aki 1942 és 1944 között a mindenkor fennálló világrekordhoz képest a legjobb eredményt éri el.

Az idei magyar-német uszóverseny eredményei alapján *Tátos Nándor* 1500 méteren elért 19 p 43.5 mp-es ideje jön egyedül figyelembe erre a dijra, de erősen megközelitette a német Schröder 1 p 10.9 mp-es hátuszóeredménye.

Ha 1943-ban és 1944-ben Tátos eredményének az értékét más felül nem mulja, ugy Tátos védi ezt a dijat, illetve a harmadik év után véglegesen elnyeri.

Az FTC-pályán vasárnap délután félháromkor kezdődő magyar-svájci válogatott labdarugómérkőzésre és a megelőzően háromnegyed egykor kezdődő Budapest-német dél hadsereg válogatott kézilabdamérkőzésre jegyek elővételben kaphatók a Pesti Hirlap Vilmos császár-ut 78 szám alatti főkiadóhivatalában.

Svájc labdarugói szombaton délben érkeznek meg Budapestre. Svájc csapatának tartalékjai: Huber kapus, A. Aebi fedezet és Andres csatár.

A labdarugók szerdai edzése után a végleges csapat a kapustartalékkal a Svábhegyre ment és onnan vasárnap délelőtt egyenesen az FTC-pályára indul.

A főiskolai kosárlabda csapat a hét végén Svájcba utazik, ahol Genfben és Lausanneban szerepel.

A bécsi futballbajnokságban változatlanul az ujonc WAC áll az élen. A WAC ezuttal az Admira ellen 3:2 arányban győzött. Érdekes még a Sportklub 3:2 arányu győzelme a bajnok Vienna ellen.

SZINHÁZAK
HETI MÜSORA

Opera. Csüt. 6: Tosca. Puccini 3 f. melodr. (Walter R., Járay, Losonczy) (F. 3); pént. ½6: Bűvös vadász (C. 5); szomb. ½6: Csodahegedü (D. 4); vas. ½7: Verdi Requiem (bsz.).

Nemzeti. Csüt. ½7: Csalóka szivárvány. Tamási 3 f. szinm. (Jávor, Apáthy, Gobbi H.) (V. 3); pént. ½7: Csalóka szivárvány (VI. 3.); szomb. ½7: Csalóka szivárvány (VII. 3.); vas. 3: Felség (bsz); vas. ½7: Csalóka szivárvány (VIII. 3.).

Vig. Csüt. ½7: Esküvő. Bourdet 3 f. szinj. (Bulla E., Fényes A., Ajtay) (M.); pént. ½7: Christian; szomb. ½7: Esküvő; vas. 3: Christian; vas. ½7: Esküvő.

Uj Magyar. Nap. ½7, vas. 3 és ½7: Idegen asszony. Vándor 3 f. szinm. (Lázár M., Vizváry M., v. Bánky) (Bérl. csüt. E., pént. F.).

Kamara. Nap. ½7, vas. 3 és ½7: A bolond Ásvayné. Harsányi 4 f. szinm. (Bajor G., Kürthy, Nagy).

Városi. Csütörtök 3: ifj. el.; péntek, szomb. 4 és ½7: Filmelőadás.

Pesti. Zárva.

Madách. Nap. ½7, vas. 3 és ½7: Potemkin. Felkai F. 3 f. szinm. (Greguss, Sennyey V., Toronyi).

Fővárosi. Nap. 6, vas. ½3 és 6: Mária főhadnagy. Huszka—Szilágyi 3 f. operettje (Szeleczky Z., Honthy H., Szilassy)

Andrássy. Naponta ½7, vas. 3 és ½7: Ártatlan vagyok. Croziére 3 f. vigj. (Muráti L., Vaszary P., Bilicsy).

Vidám. Nap. ½7, vas. 3 és ½7: Nemes Rózsa. Martonffy 3 f. zen. vigj. (Dayka M., Goll B., Latabár)

Kamara Var. Nap. ½7; csüt., szomb. ½4 és ½7; vas. 11, ½4 és ½7: Vidám hullámhossz (Szondy B., Kökény I., Halmai).

Komédia. Csütörtök ½4 és ½7: Régi orficsek (Türk B., Feleky); pént. ½7, szomb., vas. ½4 és ½7: Váltott lovaggal.

Royal. Nap. ½7, csüt., szomb. és vas. ½4 és ½7: „Nézze meg az ember." Revüegyv. (Déry S., Rév E., Bárczy K.).

Erzsébetvárosi. Nap. ¾5 és ¾7, vas. ¾3, ¾5 és ¾7: Vén diófa.

Nemzeti Bábszinjáték. Vas., szer., csüt., szombat ½7: Az ügyvéd és a férje; hétfő, pént. ½7: Az ember nincsen fából; kedd ½7: Toldi; csüt., szomb., vas. ½4: gyerm. el.

MOZIK
Elsőhetes mozik

Átrium. (T.: 133-034.) Harmincadik (¼4, ½6, ½8; vas., ünn.: ½2-kor is).

Belvárosi Hiradó. (T.: 181—244.) Horgászvikend. Firenzei tavasz. Háborus rajzos hiradó. Magyar, Ufa és Luce hiradók. Folyt. 10—21 óráig.

Corvin. (T.: 138-888.) **Alkalom** (3, 5, ¼8; szomb., vas., ünn. 1-kor is).

Deák (Décsi). (T.: 125—952.) Eltévedt emberek. (Naponta ½2, ¼4, ½6, ½8.)

Forum. (T.: 189-543.) Férfihűség (3, 5, ¼8; vas. d. e. 11-kor is).

Hiradó. (T.: 222-499.) Horgászvikend. Sitalpakon. Háborus rajzos hiradó. Magyar, Ufa és Luce hiradók. Folyt. 9—21 óráig.

Kamara. (T.: 423-901.) A király bolondja. (Naponta: 11, ½2, ¼4, ½6, ½8.) Első három mérs.

Kaszinó. (T.: 185-329.) Halálos csók (¼4, ½6, ¼8; szomb., vas. ünn. ½2-kor is).

Korzó. (T.: 182-818.) Egy csók az élet (¼4, ½6, ¼8; vas., ünn.: 11-kor is).

Nemzeti (Royal) Apolló. (T.: 222-902.) Harmincadik. 5. hétre prolongálva (3, 5, 7; szomb. 1, vas. és ünn. 11-kor is).

Omnia. (T.: 130-125.) Gentrifészek. Prol. (½4, ½6, ½8; szomb. ½2, vas. és ünn. 11 és ½2-kor is).

Pest (Palace). (T.: 221-222.) Házasság. (Nap. 11, ½2, ¼4, ½6, ½8.) Első 2 el. olcsó. 3. mérs.

Rádius. (Tel.: 122-088.) Férfihűség (¼4, ½6, ¼8; szomb., vas. és ünn. ½2-kor is).

Scala. (T.: 114—411.) Halálos csók (¼4, ½6, ½8; szomb., vas. és ünn. ½2-kor is).

Szittya (City). (T.: 111—140.) Alkalom (¼4, ½6, ½8; szomb., vas., ünn. ½2-kor is).

Uránia. (T.: 146-046.) Alkalom (3, 5, ¼8; szomb., vas., ünn. 1-kor is).

MÁSODHETES MOZIK

Adria. Virrasztás (¼4, ½6, ½8). Alkotás. Leányálmok (¼4, ½6, ½8). — **Anna.** Kádár kontra Kerekes (¼4, ½6, ½8). **Belvárosi.** Balalajka (½3, ¼4, ½5, ½6, ½7, ½8). **Budai Apolló.** Valborgéji kaland (¼4, ½6, ½8). **Capitol.** Tavaszi szonáta (½2, 3, 5, 7). **Duna.** Estélyi ruha kötelező (¼4, ½6, ½8). **Homeros.** Viharkapitány (¼4, ½6, ½8). **Józsefvárosi.** Szerelmi vihar (¼4, ½6, ½8). Mesevár (Elit). Velencei éjszakák (¼4, ½6, ½8). **Nyugat.** Mire megvirrad (¼4, ½6, ½8). **Otthon.** Virrasztás (¼4, ½6, ½8). **Pátria.** Babylon (10—1-ig folyt. mérs., ½2, ¼4, ½6, ½8). **Petőfi.** Viharkapitány (½4, ½6, ½8). **Tinódi (Tivoli).** Enyhitő körülmény (½2, ¼4, ½6, ½8). **Tiszti Kaszinó.** Okt. 29: Haláltánc; nov. 1: 2000 pengős férfi; nov. 3: Jelmezbál (½5, ¾7). — **Toldi (Rialtó).** Hulló bilincsek (10, ¾12, ½2, ¼4, ½6, ½8). **Turán.** Virrasztás (11, ½2, ¼4, ½6, ½8). **Ugocsa (Astra).** Szabotázs (¼4, ½6, ½8). **Ujbuda.** Estélyi ruha kötelező (¼4, ½6, ½8).

RÁDIÓ MÜSORA

Budapest I. csütörtöki müsora. 5.40 Üzen az otthon. **6.40** Torna. 7 Hir. Lemezek. **10** Hir. **10.15** Zenekari müvek. **11.10** Vizj. **11.15** Táncdalok. **11.40** Előad. **12** Harangszó. Fohász. Himnusz. **12.10** Melles-zenekar, közben **12.40** Hir. **1.20** Időj. Vizj. **1.30** Honvédeink üzennek. **2** Ifjusági énekkarok. **2.30** Hir. **2.45** Müsorok. **3** Árak. **3.20** Szalonzene. **4** Előad. **4.20** Hir. **4.45** Időj. Hir. **5.05** Lemezek. **5.20** Uj vasuti hid a Tiszán. Közv. **5.35** Előad. **6** Cigányzene. **6.35** Cigányzene. **6.50** Hir. **7.05** Az első magyar operettek. **8.45** Olasz versek és próza. **9.15** Mozart: C-dur szimfónia. **9.40** Hir. **10.10** Szór. zene. **11.20** Jancsin Ferenc hegedül. **Budapest II. 5.05** Ruszin müsor. **5.35** Cigányzene. **5.55** Francia lecke. **6.30** Kováts Jolán énekel. **7.05** Előad. **7.35** Tánczene. **8.25** Előadás.

BÉRLETI ELŐADÁSAINK

Kedvezményes áru

jegyeket ezen a héten a következő előadásokra árusitanak a Pesti Hirlap jegypénztárai:

Operaház

nov. 1. vas. ½7: Verdi Requiem.

Nemzeti Szinház

nov. 7. jövő szomb. 7: „Csalóka szivárvány". (25% kedvezmény).

Kamara Variété

összes délelőtti, délutáni és esti előadásokra.

Komédia Orfeum

péntek esti és szombat d. u.-i előadására.

JEGYELŐVÉTEL

A Pesti Hirlap jegypénztárai

Vigszinház
Fővárosi Operettszinház
Uj Magyar Szinház
Andrássy Szinház
Madách Szinház
Vidám Szinház
Komédia Orfeum

minden délutáni és esti előadására árusitanak jegyeket.

*

Jegyárusitás. Vilmos császár-ut 78. (Tel.: 112—295.) — Erzsébet-körut 1. (Tel. 225—686.) — Krisztina-körut 133. (Tel.: 150—924.)

— **A magyar leventék Helsinkiben.** A Helsinkiben tartózkodó magyar leventeküldöttség tagjai a Nemzeti Színházban zsufolásig megtelt ház mellett nagy sikert aratott bemutatót rendeztek. Szentmiklósi *Szabó György* magyar követ fogadást rendezett a tiszteletükre. A fogadáson megjelentek *Hakkila*, a parlament elnöke, *Linkomies*, a parlament alelnöke, továbbá *Rangell* miniszterelnök, *Witting*, *Walden*, *Kukkonen*, *Horelli*, *Koskikallio* miniszterek és *Annala* helyettes közlekedésügyi miniszter a feleségeikkel, *Oesterman*, *Malmberg* és *Alfthan* tábornokok és *Pakaslahti*, a külügyminisztérium vezértitkára is. Vitéz *Béldy Alajos* altábornagy, az Ifjuság Országos Vezetője felkereste *Walden* gyalogsági tábornok, hadügyminisztert. *Kukkonen* közoktatásügyi miniszter a kormánypalotában teán látta vendégül a magyar leventeküldöttséget a magyar ifjusági vezetőkkel és a magyar követség tagjaival.

— **Vitéz Törs Tibor Hernádnémeti díszpolgára.** Hernádnémeti község képviselőtestülete *Cornides Albert* járási főszolgabiró elnökletével tartott díszközgyülésén átadta a kerület nagy szeretetben álló képviselőjének, vitéz *Törs Tibor* képviselőházi alelnöknek a község díszpolgári oklevelét. Törs Tibor megköszönte a község ragaszkodását, majd meglátogatta választókerületének több községét.

— **A budapesti német követ előadása.** A Tasnádi Nagy András képviselőházi elnök elnöklete alatt álló Magyar-Német Társaság okt. 29-én, csütörtökön d. u. 6-kor az Országház delegációs termében előadóülést tart. Az ülésen v. *Jagow Dietrich*, a Németbirodalom budapesti rendkivüli követe és meghatalmazott minisztere tart előadást „Die SA des Führers" cimmel.

— **Visszatartják állásaikban a fővárosi szaktisztviselőket és alkalmazottakat.** A fővárosi közigazgatási feladatok ellátásánál, különösen a szakszolgálat körében mutatkozó személyi hiányok következtében a polgármester a belügyminiszter felhatalmazásával a szaktisztviselőket, szakalkalmazottakat és altiszteket visszatartja a szolgálatban. A rendelkezés azokra is kiterjed, akik nyugdijazás előtt állanak, vagy hivatali állásukról le akarnak mondani. A polgármester felhivja az érdekelteket, hogy más pályákon való elhelyezkedés iránti lépéseket ne tegyenek, mert lemondásukat nem fogadják el.

— **A török köztársaság ünnepe Budapesten.** A török köztársaság alapitásának 19-ik évfordulója alkalmából 29-én, csütörtökön délután 4 és fél 6 óra között ünnepi fogadás lesz a budapesti török követségen (Tivadar-utca 1—3.). Törökország nemzeti ünnepe alkalmából a budapesti török követség hivatalai október 29-én, csütörtökön, 30-án, pénteken és 31-én, szombaton, szünetet tartanak.

— **Sulyos szerencsétlenséget okozott egy bombamaradvány Kasselben.** Egy tanitó huszonöt diákjával kirándulásra ment. Utközben egy több nappal ezelőtt lecsapódott bomba tölcsére mellett haladtak el. Mellette kis halom csillogó anyag volt. A tanitó, abban a hitben, hogy magnézium, meg akarta semmisiteni az anyagot, mielőtt az kárt okozna és ezért felszólitotta a fiukat, huzódjanak hátrább, majd gyufát gyujtott és azzal meggyujtotta a bomba maradványát. Láng csapott fel és megsebesitette az egész társaságot. Az eszméletét vesztett tanitó, amikor ismét magához tért, felszólitotta a gyermekeket, hogy hemperegjenek meg a földön lángragyult ruhájuk eloltása céljából. A tanitó és tizenegy kisfiu két nappal később belehalt sérüléseibe.

— **Vihar, felhőszakadás és földcsuszamlás Génuában.** Génua fölött sulyos vihar tombolt, majd felhőszakadás zúdult a városra. A város utcáin a viz olyan magasan állott, hogy a forgalmat le kellett állitani. Az elővárosokban több helyen földcsuszamlás történt.

— **Pénteken felülvizsgálják a hiradószolgálatra behivott nőket.** A női honvédelmi munkaszervezet kapcsán a hiradószolgálatra jelentkezett nőket, akik az esküokmányt már aláirták, pénteken felülvizsgálják. A behivók értelmében délután 3—5 óra közt kell jelentkezniök a NÖHM elsőkerületi honvédelmi bizottsága (Eskü-ut 6. III.) helyiségében.

Regényes filmujdonság

F. E. Sillanpää „Silja" cimü Nobeldijas regénye filmen

Főszereplők:

REGINA LINNANHEIMO

OTSO PERA

PREMIER MA:

KORZÓ

½8-kor diszbemutató.

— **Doktorráavatás a Kormányzó gyürüjével.** Debrecenből jelentik: A debreceni Tisza István-tudományegyetemen szerdán az orvostudományok sub auspiciis gubernatoris doktorává avatták *Váczi Lajos* doktorjelöltet. A Kormányzó Ur képviseletében az avatáson fáji *Fáy István* kultuszállamtitkár jelent meg, aki a doktori eskü letétele után beszédet mondott. „A magyar jövendő attól függ — mondotta többek között —, milyen lesz az a néhány vezető, aki a nemzet jövő társadalmát vezetni fogja. A magyarság csak ugy tudja megoldani a jövő nagy problémáit, ha a legteljesebb tudással, de egyben tisztább s teljesebb hittel veszi ki részét a munkából." *Haendel Vilmos* rektor intézett ezután néhány szót a felavatott uj doktorhoz.

— **Albrecht kir. herceg látogatása a székely Vöröskeresztnél.** Albrecht kir. herceg, az Országos Gyermekvédő Liga kormányzóelnöke, meglátogatta a marosvásárhelyi Vöröskeresztet és fogadta az ottani Gyermekvédő Liga tagozatának vezetőit is. Közölte velük, a központ elhatározta, hogy *székházat épit részükre Marosvásárhelyen.*

— **A háborus sebészet fejlődése.** Dr. Wachschmutz berlini főtörzsorvos, a hadseregfőfelügyelő mellé beosztott tanácsadó sebész egyik német szaklapban érdekes tanulmányt irt a háborus sebészet legujabb kialakulásáról. A háboru — irja a főtörzsorvos — minden életmegnyilvánulásra rányomja bélyegét és különböző befolyások által uj formát ad azoknak. A külső körülmények kényszere alatt a sebészetben is állandóan uj problémák bontakoznak ki és ezekre megoldást kell találni. Az alapelvek most is megegyeznek a békés idők sebészetének elveivel. A mostani háboru kezdetekor az orvosi kar magával hozta a szükséges hadisebészeti felkészültséget. Az első világháboru tapasztalatait a békés idők sebészete az elmult két évtized alatt továbbfejlesztette. Ezeknek gyakorlati eredményeit a mostani háboruban kell kipróbálni. Minden mozgó háboru a leggondosabb előkészületet kivánja a sebészeti segédeszközök kiválogatásában. A hadisebésznek teljes fölszerelését magával kell vinnie. A szükséges mozgékonyságot a messzemenő motorositás szolgálja. Ebben a háboruban, az első világháboruval ellentétben, a háborus kórházak nincsenek helyhez kötve. A dolgozó sebész cselekvőképessége nagymértékben függ a mindenkori hadihelyzettől. Egészen másképp hozza meg elhatározását az orvos, ha tudja, hogy a sebesült a gondozása alatt maradhat, mintha azonnali elszállitásra van szükség, mert a szállitásnál annak tartama és módja a betegre különböző behatásokkal van. A mostani háboru kezdete óta a vérátömlesztést legjobb eredménnyel alkalmazzák. Egy könnyen kezelhető orvosi műszer teszi lehetővé, hogy a vérátömlesztés nehézség és időveszteség nélkül eszközöltessék. Az első világháboru kezdetekor annyira rettegett merevgörcsöt a védőoltás bevezetése által veszélytelenitették. Más sulyos sebfertőzéseknél, amelyeket a gázégés okoz, még nem sikerült hasonló kedvező eredményt elérni. De egy uj szérumot épp most próbálnak ki a szakorvosok. Legujabban a sebésznek olyan eszköz van a kezében, amellyel a testbe jutott fémdarabot azonnal megtalálhatja és ilymódon a lappangó lövedékek eltávolitása lényegesen könnyebb. A balesetek folytán megsebesülteknek utókezelését most nagyarányokban hasznosithatják a sebesültek javára. Mindenütt áttértek az aktiv gyógytornára, amely nemcsak a sebesült testre, de az egész emberi szervezetre kiterjed. Az utókezelés eme formája nemcsak a testet erősiti meg, hanem visszaadja a sebesültnek önbizalmát, saját teljesitménye iránt s igy feltámasztja benne a jövőben való hitet.

— **Felavatták Rotthmeyer Imre siremlékét.** Az OMGE elhunyt főtitkárának, Rotthmeyer Imrének sirját az egyesület és azok a gazdatársadalmi intézmények, amelyek keretében az elhunyt működött, siremlékkel jelölték meg. A gyászünnepségen megjelentek az OMGE és a gazdatársadalmi intézmények kiküldöttei. Dr. Mutschenbacher Emil felsőházi tag méltatta az elhunyt kiváló szakember és agrárirő érdemeit.

— **Ujabb razziák Bukarestben.** A bukaresti rendőrség a csavargók és foglalkozásnélküliek összegyüjtése és a nyilvános helyiségek ellenőrzése céljából ujabb razziákat tartott. Sok vendéglőt, kocsmát és tömegszállást bezártak. Előállitottak 295 személyt, közülük 41 igazolta magát, a többit toloncházba szállitották.

— **A GPU titkai.** Különleges érdekességü Albrecht I. Károly emlékirata, amely „A GPU titkaiból" cim alatt most jelent meg a Nemzeti Könyvtárban. Albrecht német ember. Mint lelkes és meggyőződéses kommunista kiszökött Szovjet-Oroszországba és közel tiz évig fáradhatatlanul segitett felépiteni a „bolsevista paradicsomot", mig végre megértette a bolsevizmus pusztitó szellemét és meglátta Sztalin önző uralmának igazi arcát. Ekkor 18 hónapig sinylődött ártatlanul a hirhedt GPU börtöneiben. Megmenekülését csak annak köszönhette, hogy a német követség a legerőteljesebben lépett közbe érdekében. Igy hagyhatta el a Szovjetet. „Tiz év a vörös pokolban" cimü emlékiratának legérdekesebb és legizgalmasabb részeit állitotta most össze dr. Marjay Frigyes, a Nemzeti Könyvtár számára. A 128 oldalas kötet ára 48 fillér, minden könyvkereskedésben, IBUSz pavillonban, ujságárusnál kapható.

— **Összeirják a hómunkásokat.** A fővárosi Köztisztasági Hivatal az idén is összeirja a hómunkásokat, mert a tél folyamán csak azokat alkalmazzák, akik a hivataltól igazolványt szereztek. Az igazolványokat november 2-től 14-ig a pesti oldalon Kun-utca 6. sz., a budai oldalon az Erőd-u. 5. sz. főtelepen adják ki hétköznap 9-től 2-ig és d. u. 4-től 7-ig, vasárnap és ünnepnap 9-től 13-ig. A munkások nyolcórai munkaidő után öt pengőt kapnak.

AZ ELSÖTÉTITÉS időpontja az ország egész területén este ½9 óra. Az elsötétités reggel 5 óráig tart.

— **Conrad Pál kiállitása a Műteremben.** A Kossuth Lajos-utcai kiállitási termekben jelenleg *Conrad Pál* festőművész munkássága látható. Conrad életének javarészét Párisban töltötte s igy természetesen francia hatások alatt áll. Monticelli az a mester, aki nyilvánvalóan a legmélyebb hatást tette rá. Monticelli azonban a maga sajátos szinfolt-technikáját egy derüs életfelfogás szolgálatába állitotta. Véle szemben Conrad a töprengés és sötétlátás festője. Conrad mesterének liráját mélyebbre hangolta, a derüt kikapcsolta belőle és komoly, keserü vagy legalább is titokzatos érzések megjelenitésére szánta magát. Ez vonatkozik általánosságban olajfestményeire. Vizfestményei arra mutatnak, hogy a magyar napfény s a magyar levegő mégis megihlette és visszahóditotta őt egy, a magyarság lelkének inkább megfelelő életfelfogásnak. Pestmegyei és nógrádi képei már derüsebb életfelfogás felé hajlanak. Aki búcsút, cirkuszt, körhintát fest, mégsem lehet megrögzött peszszimista. A kiállitás november 6-ig tekinthető meg. *(s. l.)*

— **Vitézzéavatások.** Szatmárnémetiben vitéz *Lator Zoltán* ezredes vitézekké avatta *Ujfalussy Lajos* felsőházi tagot, *Ujfalussy Miklós* földbirtokost, valamint *Szatmáry Géza* és *Rácz Lajos* vitézjelölteket.

— **Az európai ifjuság megbizottai Rómában tanácskoznak.** Az európai ifjuság egyesülésének sajtó- és propagandaügyi osztályában legutóbb, annak első ülésezése alkalmával létrejött megállapodás értelmében Németország, Magyarország, Bulgária, Belgium, Horvátország, Dánia, Spanyolország, Finnország, Hollandia, Norvégia, Románia és Szlovákia képviselői Rómába érkeztek, hogy megvitassák a sajtóval, a mozgófényképekkel és a rádióval kapcsolatos fontos kérdéseket.

— **Fontos rendeletek a hivatalos lap csütörtöki számában.** A hivatalos lap csütörtöki száma közli a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter rendeletét *a tüzelőanyag kereskedelmi forgalmának ujabb szabályozásáról*, valamint a belügyminiszter rendeletét *légvédelmi készültség idején a közuti közlekedés biztonságának előmozditásáról.*

— **Megszünik az Árfolyamkiegészitő Hivatal.** A kormány rendeletet adott ki, amelynek értelmében a m. kir. Árfolyamkiegészitő Hivatal október 31-én megszünik. Ettől az időtől kezdve a hivatal hatáskörébe utalt, esetleg még fölmerülő ügyekben a pénzügyminiszter intézkedik.

— **Kilencen megsebesültek egy villamosösszeütközésnél.** Egy 5-ös jelzésü villamos az Orczy-ut és az Elnök-utca sarkán szerdán délután összeütközött egy 23-as villamossal. Az összeütközés következtében *Lovász Teréz* kalauznő, *Berger Sándor* tisztviselő, *Banka Sándor* szobafestő, *Szőke Erzsébet* 12 éves, *Kocsis Márta* 12 éves, *Schwarcz Erzsébet* 12 éves és *Spencer Margit* 13 éves tanulók, valamint vitéz *Kassai Ferenc* kalauz és *Oláh Ferencné* Beszkárt-alkalmazott könnyebben megsebesült. A mentők a helyszinen részesitették őket első segélyben. A rendőri nyomozás megindult.

— **Az aszalt szilva eladási ára.** A közellátásügyi miniszter rendelettel megállapitotta az aszalt szilva legmagasabb fogyasztói árát. Ez az ország egész területén minőség szerint 3.30—3.70 pengő kilogrammonként fényezetlen állapotban, 3.50—3.90 pengő fényezett állapotban.

— **Őszi gond a téli kamra.** Aszalást, befőzést, időszerü ételek készitését és a gáztüzhely helyes kezelését tanitják a Gázmüvek kedd-pénteki előadásain. Az előadás kezdete félötkor. VI., Vilmos császár-ut 3. sz. Belépődij nincs, ruhatár, kóstoló dijtalan.

Vizállás

A *Duna:* Budapestig apad, lejjebb árad: Oroszvárig alacsony, lejjebb közepes vizállásu. Schärding 292, Passau 453, Aschach 333, Struden 373, Bécs 324, holnap 292, Pozsony 185, Komárom 330, Budapest 305, holnap 260, Paks 205, Baja 292, Mohács 314, Bezdán 346, Gombos 339, Palánka 286, Ujvidék 725. A *Rába:* Szentgotthárd —53. A *Dráva:* Barcs —104, Drávaszabolcs 2, Eszék 90. A *Tisza:* Tiszaujlaknál, Tiszafüred és Szolnok között és Zentától lefelé árad, másutt apad; igen alacsony vizállásu. Márámarossziget 22, Tekeháza —54, Tiszaujlak —100, Vásárosnamény —116, Tiszafüred —56, Szolnok —88, Csongrád —190, Szeged —72, Zenta —13, Titel 192. A *Szamos:* Dés —54, Szatmárnémeti —97. A *Bodrog:* Bodrogszerdahely 88. A *Sajó:* Bánréve 26. A *Hernád:* Hidasnémeti —3. A *Berettyó:* Margitta —4. A *Körösök:* Csucsa 39, Nagyvárad —124, Békés —60, Gyoma 100. A *Maros:* Marosvásárhely —72, Makó —2. A *Balaton:* Siófok 47. A *Velencei-tó:* Agárd 99.

*

Csütörtökön Budapesten a Nap kel 7 óra 23 perckor, nyugszik 17 óra 35 perckor, a Hold kel 21 óra 24 perckor, nyugszik 12 óra 2 perckor.

LEGUJABB

A japán és az amerikai flotta döntő ütközete folyik a Dél-Csendes-óceánon

Washington, okt. 28. (Bud. Tud.) A japánok támadása a Salamon-szigeteken egyre nagyobb erejü. A harcokban tekintélyes szárazföldi, tengeri és légi erők vesznek részt. Washingtonban beismerik, hogy az eddigi harcok során igen jelentős veszteségeket szenvedtek. További jelentések arról számolnak be, hogy a Salamon-szigetek körül folyó csata egyre nagyobb méretü lesz és a jelek szerint jelenleg döntő ütközet folyik a japán és amerikai flotta között. Most is, mint a megelőző ütközetek során, a főszerepet a japán és amerikai tengeri erők és a repülőgépek viszik, amelyek legnagyobbrészt repülőgépanyahajókról indulnak az ellenséges hajók megtámadására.

Páris érseke Vichyben

Vichy, okt. 28. (Német TI) Suhard bibornok, Páris érseke, Vichyben felkereste Pétain tábornagyot, majd Laval kormányfő fogadta az érseket.

Vichy-i illetékes körök szerint a látogatásoknak az a céljuk, hogy kiküszöböljék mindazokat a zavaró mozzanatokat, amelyek az utóbbi időben a zsidók elleni rendszabályokkal kapcsolatban kormánykörökben és egyházi körökben észlelhetők voltak. Suhard e megbeszéléseket bizonyára felhasználta arra — vélik vichy-i illetékes körökben —, hogy elvileg kifejtse a francia püspöki kar magatartását az állam iránt és hogy valószinüleg kiemelje azt, hogy e magatartás teljesen pozitiv, mig a zsidókérdésre vonatkozóan a püspöki kar vallási és más okokból nem mindig helyeselheti a kormány rendszabályait.

— **„Tessék igyekezni!..."** „Az életet már megjártam, többnyire csak gyalog jártam, gyalog bizony — legföllebb, ha Omnibuszon!" Igy dalolt Arany János. Mi régi, pesti emberek, akik többnyire szintén csak gyalog jártunk, elmondhatjuk Arany Jánossal, hogy: „Gyalog bizony — legföllebb, ha omnibuszon vagy a „közutin" — bizony, mi sok mindent megértünk utazás közben.

Igen, mi még jártunk a „Lófejün", ahogyan a lóvasutat hivták, a „közutin", ahogy a BKVT kocsikat neveztük, mi még türelmesen vártuk, amikor fölhuzták a „villamos-hajót" a mélyből és átnyergeltek velünk alsó vezetékről felső vezetékre, sokszor állottunk megakadva hosszu sorban a körutak forgatagában és sokszor sóhajtottunk:

— Haj, de lassu ez a villamos. Bár gyorsabban menne!

Hogyan is mondja a nóta: Igy se volt jó, ugy se volt jó, sehogyan se volt az jó? Igy vagyunk a villamossal is. Mert most — bezzeg gyorsan mennek a kocsik. Legalább is gyorsan inditanak. Valami lázas sürgető serénység uralkodik most némely villamoskocsin, a kalauz harsányan biztat a száguldás előtt:

— Tessék igyekezni! Indul a kocsi.

Már indul is. Még egy inditvány hangzik el:

— Tessék kapaszkodni!

A kocsi elindult. A kapaszkodók kapaszkodnak. És mi száguldunk, repülünk olyan iramban, amiről álmodni se mertünk valamikor.

Rendben van: biztatni, nevelni kell a mi közönségünket, amely mindig tulkényelmes volt a fölszállásban, a kocsi lépcsőjén állva szereti kérdezgetni: merre megy voltaképpen ez a kocsi? És sokszor bizony különféle okkal-móddal föltartja az inditást, a haladást. De a tulzott sürgetés, a minden áron való „hajrá, előre" se ajánlatos, ezt se szabad tulzásba vinni, baj lehet könnyen belőle! Tehát megint visszatérünk egy ősi igazsághoz: „Omnia in meusura..." Mindent mértékkel lenn a földön vagy fönn a járműveken egyaránt! *(—kas)*

— **A honvédség közétkezésében résztvevők cukorellátása.** A Budapesti Közlöny szerdai száma közli a közellátásügyi miniszter rendeletét, amely szerint a honvédség közétkezésében résztvevők cukorellátásáról jövőben a honvédelmi miniszter gondoskodik. A községi elöljáróságok és polgármesterek a rendelet értelmében a közétkezési bizottságok részére cukorvásárlási engedélyt nem állithatnak ki.

— **A tavaszi fáradtság átmeneti állapot az egészség és a skorbut között.** Dr. Wilhelm Müller Lenhartz udvari tanácsos, a lipcsei mezőgazdasági egyetem tanára megállapitotta, hogy az ugynevezett tavaszi fáradtság átmeneti állapot a valódi skorbut első jelei és a teljes egészségi állapot között. Ezt az állapotot a C-vitamin szükös volta idézi elő. A C-vitamin hiányának egy másik tipikus jele a meggyöngült cselekvési és akaraterő, a szellem bátortalansága s a cél elérhetőségében való kételkedés. Ezért a tudomány arra törekszik, hogy a nép számára a C-vitamin ujabb forrásait fedezze fel. Megállapitották, hogy az ember őstápláléka a zöld levél sokkal nagyobb jelentőségü, mint aminőt eddig tulajdonitottak neki. A fekete ribizli, a szamóca, az apró sárgarépa és a hónapos retek levelének vizsgálata megmutatta, hogy ezek meglepően nagy mennyiségben tartalmaznak C-vitamint. Most a fiatal leveleket salátának használják vagy megszáritva teának főzik meg, végül poralakban gyümölcsízbe keverik.

Tamási Áron: „Nem tehetek róla, ha nem értik."

Képes szinházi levél a Nemzeti Szinház és a Vigszinház ujdonságairól.

Edelsheim Gyulay Ella Svanholm Set-ről.

Bókay János az irók szellemességéről.

Bethlen Margit az asszonyi hivatásról és a gyenge szindarabokról.

Ignácz Rózsa: Szuszu és Kuszu krumplit ültetnek.

Harsányi Zsolt az előzetes kritika elleni győzelmes harcáról.

Egyed Zoltán Árpád Margitról és Toronyi Imréről.

Ferencsik János milánói levele.

Mezey Mária mégisosak rágyujtott ...

Deák Zoltán riportja a rehabilitált Titkos Ilonával

Képes beszámoló a jubiláris kivánsághangversenyről.

Babay József: Vakablak

E. Z.: Maxi.

Nagy nő-rovat: Szinpadi ruhák a Vigszinházban, rajzos beszámoló az uj olasz divatról.

Pipi kutyagondjai.

Pirandello-regény, Dallos Sándor novellája, remek tarka-barka, hömérös mozikritikák, keresztrejtvény

a

FILM SZINHÁZ IRODALOM

ma megjelent számában.

Szerkeszti: Egyed Zoltán

Ára 60 fillér.

— **A Mérnöki Kamara uj tisztikara.** A Mérnöki Kamara most tartott tisztujitó közgyülése dr. Vér Tibor min. tanácsost egyhangulag elnökké, vitéz Becske Kálmán fővárosi tanácsnokot és Padányi Gulyás Jenő orsz. képviselőt egyhangulag alelnökökké választotta. Titkárrá ujra Toma Frigyest, pénztárnokká Heinz Gusztávot, ügyésszé vitéz dr. Pető Zoltán ügyvédet választották meg. Összesen 1313 szavazatot adtak le.

— **Lopott holmi értékesitése közben fogtak el egy jogszigorlót.** A detektivek egyik Kinizsi-utcai ócskaruhakereskedésben tetten érték Egervári-Löwenstein Mihály 21 éves jogszigorlót — egy kolozsvári orvos fiát —, aki lopott ruhanemüt akart eladni. Kiderült, hogy „dr. Székely Sándor, dr. Budavári, dr. Béltelky" néven albérleti szobákat vett ki Budapesten és környéken és amint magára maradt a lakásban, ellopta a kezeügyébe eső holmikat. Budapesten és környékén 14, Kolozsvárott pedig hónapokkal ezelőtt 5 lopást követett el. Beismerő vallomása után letartóztatták. A károsultak jelentkezzenek a főkapitányság bünügyi osztályán.

— **A virágkereskedések zárórája Minden szentek és Halottak napján.** A kereskedelmi miniszter Minden szentek és Halottak napjára való tekintettel a virágkereskedéseknek megengedte, hogy csütörtökön, pénteken és szombaton reggel 7-től este 7-ig nyitva legyenek. Ez a rendelkezés a vásárcsarnokokban, piacokon, tereken, utakon, utcákon vagy kapuk alatt felállitott árusitási helyekre is vonatkozik. Vasárnap a virágkereskedések reggel nyolctól este hatig tarthatók nyitva.

Azonnal szállitható:

Egy teljes

edzőberendezés

Egy teljes

hegesztőberendezés

és egy teljes

öntőberendezés

öntéshez. Két külön-külön 3000 kg. óránkénti teljesitményü kohóval.

Felvilágositással szolgál:

SUPPAN-KOLLERICH & Co.

Budapest, IV. Ferenc József-rakpart 21

Telefon: 182—948

Conrád Pál

Pesti Hírlap 1940.
nov. 19. (Három kiállítás.)

A *Tamás Galériában Conrad Pál* érdekes művész egyéniségével ismerkedünk meg. Conrád tiz évig élt Párisban és igy nem csoda, ha az ujszerüség multszázadi nagymestereinek hatása alá került. Ez a hatás azonban nem akadályozta meg abban, hogy saját lelkiségét bele ne vigye alkotásaiba. E szinpompás képeket mesterük valóban átérezte. Témái bármily sokfélék — a kazárfalusi öregasszonyoktól a párisi utcai impressziókig — mind testvértermékei egy egybeforrott művészetnek, amelyben érdemes elmélyedni.

SZEGED

Városi Múzeum: Csorvapusztai thuribulum

Mihalik Sándor: Az Iparművészeti Múzeum egyházművészeti kiállítása. MM, VI – 1930, 529 l.

Conrád Pál

Műtermében c. képe reprod.

Művészet 1943. 14. l.

(Műtermem kiáll. képpel)

Az asztalokon érmek, kagylók, metszetek és csigák tarka sokasága virít, a sarkokban ócska páncélok, pajzsok között kitömött állatok, emberi csontvázak húzódnak meg. A nagy gyüjtemények valamivel rendezettebbek és a különnemű anyag egymástól bizonyos mértékig elkülönül, lényegileg azonban ott is ugyanez a kép tárul a szemlélő elé. Ilyenformán természetesen igen sok selejtes műtárgy csúszott be a gyüjteményekbe, mindez mégis békésen megfért egymás mellett. Még a 18., sőt 19. században is a magángyüjtemények túlnyomó része a művészi és tudományos anyagon kívül rengeteg furcsaságot foglal magában.

A 19. század azonban nagy fordulatot hoz a műgyüjtésben: ekkor alakulnak ki a nagy közgyüjtemények. Az első 1759-ben a British Museum, melynek magja Hans Sloane tudós orvos hagyatéka. A túlnyomó rész mégis a 19. század elején az udvari gyüjteményekből alakul. (A bécsi Kunsthistorisches Museum a Habsburg-gyüjteményből, a berlini múzeum a porosz királyi gyüjteményből, a Louvre a francia királyi gyüjteményből, a Vatikáni gyüjtemények a pápai kollekciókból, a madridi Prado a spanyol királyi gyüjteményből, stb. Hazánkban nem lévén fejedelmi gyüjtemény első és ma is legjelentősebb közgyüjteményünk: a Nemzeti Múzeum, mint a neve is mutatja, valóban a nemzet áldozatkészségéből és az egyesek műgyüjtői tevékenységéből jött létre.) A közgyüjtemények a század második felében egyre nagyobb jelentőségre tettek szert, szinte magukba szívták a műkincseket, úgyhogy ma már alig akad olyan igazán jelentős művészi alkotás, amely még magán kézen van. A műgyüjtésnek ilyetén megváltozása a természetes fejlődés következménye volt. A kultúra nagyszabású terjeszkedése mind nagyobb tömegekben nevelt művészi igényt. A magángyüjtemények nem voltak alkalmasak arra, hogy a társadalom ízlését műveljék és ismereteit bővítsék. A múzeumok a műalkotásokat mindenki számára hozzáférhetővé teszik és a művészetet így szervesen bele tudják kapcsolni a mai élet szélesen hömpölygő folyamába.

Mindez nem jelenti azt, hogy a magángyüjtés most már végképpen abbamaradt. Csak feladatai és lehetőségei változtak. A leghíresebb és legfontosabb műkincsek — mint említettük — közgyüjteményekbe vándoroltak. Ennek következtében pl. csak másod-harmad-negyedrendű szobrok és festmények állnak a magánember rendelkezésére. Ez a körülmény indította a gyüjtőket, különösen az igényesebbeket arra, hogy más műfajok után kezdjenek érdeklődni. Így terelődött a figyelem a grafikára, kisplasztikára, ötvösművészeti tárgyakra. Ezek nagy sokasága és kisebb keresettsége lehetővé tette megszerzésüket. Közülük magángyüjteményekben nem egy remekmű bukkant fel. Majovszky Pálnak pl. századunk elején aránylag alacsony árért sikerült egy egészen kiváló modern francia grafikai lapokból álló gyüjteményt összevásárolnia. A nagy műbarát halála után gyüjteménye a Szépművészeti Múzeumba jutott, ahol teljesen pótolni tudta a grafikai osztály éppen ilyenfajta hiányait. A magángyüjtés tehát továbbra is megmarad és sok tekintetben kiegészíti a közgyüjtemények szerepét. E mellett jelentős szerepet játszik a mai művészi élet minden vonatkozásában.

Entz Géza.

KIÁLLÍTÁSOK.

IV. NAGY MŰVÉSZETI AUKCIÓ.

HATALMAS ÉS IGEN VÁLTOZATOS anyag került november végén kiállítása *Gróf Almásy-Teleki Éva Művészeti Intézetében.* Örvendetes jelenség, hogy a nehéz idők ellenére is ilyen bőséges választékkal nyilt meg ez az aukció, amely a műértő közönség körében is erős visszhangot keltett. Rengetegen fordultak meg az Intézet termeiben, melyeket a szinte 3000 darabot számláló műtárgyak sokszor zsúfolásig megtöltöttek. A katalógus is több kiadásban jelent meg és kelt el.

A nagyszabású akció legszebb meglepetését a feltűnően nagyszámú olasz festmények nyujtották. Gondolunk elsősorban az itáliai cinquecento szellemét visszatükröző *Palma Vecchio* Santa Conversazione-t és *Benvenuto Garofalo* Szt. Családot ábrázoló képeire. Az előbbi különösen kompozicióban, a tömegek harmónikus elrendezésében válik ki. Az utóbbi a ferrarai és velencei stílus találkozásának hű tükre. Hatása elsősorban meleg szépségű színkezelésében rejlik. Reprezentatív olasz alkotás *Girolamo da Sanctacroce*-nak tulajdonított Madonna is. Elrendezésében emlékeztet Giorgione híres castelfrancoi Madonnájára. Raffaeli hatást mutat *Domenico Alfani* Szent Családja. A németalföldi képek változatos sorozata sem hiányzik. Igen figyelemreméltó és a Rubensszel fennálló kapcsolat folytán is érdekes festmény *Theodor van Thulden* „Végítélet" című kompoziciója. Egészen frissen hat *Jan Brueghel* és *Hendrik van Balen* közös munkája. (Hódolat Bacchusnak és Ceresnek.) A tájképek közül különösen *Jan van Goyen, Momper, Jan Peeters* és *van Bloemen* munkái tünnek ki. A 19. századi festészet is gazdagon van képviselve. Kiemelkedik e képek közül *Constablenek* egy igen üde kis tájképe, valamint *Jongkind* lendületes vízfestménye. (Folyóparton).

A külföldi festészet mellett hazánk művészi alkotásai sem maradnak el. Különösen a biedermeier korból mutat fel az aukció nagy választékot. Az idősebbik *Markó Károlytól* való képek a mester legjellemzőbb megnyilatkozásai közé tartoznak. A „Tájkép fürdő nimfákkal" című festmény a legnagyobb elismerésre tarthat számot. Finomságával és bensőséges bájával tünik ki *Barabás Miklós* leányarcképe. *Borsos József* „Szép kertészlány"-a a mult század első felének reprezentatív és igen jó állapotban fennmaradt alkotása. Minden szempontból kiváló alkotás *Munkácsy Mihály* tájképe, mely a nagy mester remek és igen jellemző megnyilatkozása. Gazdag, bár esztétikailag nem éppen elsőrangú sorozat mutatja be a századforduló és a mai kor magyar festészetét.

Sok színt és melegséget vitt a kiállításba a nagyszámú porcellán. Ritkán láthattunk ennyi értékes és művészi porcellánfigurát, mint ezen az aukción. Közülük nem egy a meisseni és bécsi műhely termékeinek legjavához tartozott.

Meg kell említenünk néhány kitűnő ötvösművészeti alkotást. A danzigi aranyozott ezüst díszkupa, valamint a gyönyörű stuttgarti mesterjeggyel ellátott elefántcsont kupa múzeumba kívánkoznak. A 16. és 17. századi érmek szép gyüjteményét is igazi élvezettel néztük meg.

Mindezekhez járult a bútoroknak és egyéb berendezési tárgyaknak óriási választéka. A Heves megyei Hort kastélyának egész felszerelése ott szerepelt. Szinte minden egyes teremben láthattunk barokk, empire és századvégi bútorokat. Ezeknek a tárgyaknak átlagos színvonala meglehetősen közepes volt.

Ilyen hatalmas aukció bemutatása sokkal nagyobb és e célra megfelelőbb helyiséget igényel, mint a Nagymező-utcai Művészeti Intézet. A rendezés csodákat nem tehet. Éppen ezért majdnem mindig a túlzsúfoltság kellemetlen benyomásával kellett küzdenie a látogatónak. Az áttekintést nagyban elősegítette a nyomtatott katalógus tömör és mégis minden részletre kiterjedő bevezetője.

„KÚT" KIÁLLÍTÁS A NEMZETI SZALONBAN.

MAI MAGYAR MŰVÉSZET java tehetségeinek seregszemléje akart lenni e kiállítás. E törekvés bizonyos mértékig sikerült is. A nagyteremben néhány igen szép festményben gyönyörködhettünk. Középen *Szőnyi István* kiforrott alkotása fogadta a nézőt. A „Nyár" forró, életet termelő atmoszférája ömlött el dolgozó parasztokat ábrázoló képén. A mester pasztellszerű előadásmódja egyforma biztonsággal és elevenséggel tükrözi vissza a nyár hevét és az elborult égnek a föld arculatát állandóan változtató játékát. A tárlat egyik legfrisebb és az ihlet pillanatnyi felvillanását legszebben illusztráló képe *Kmetty János* „Füzes part"-ja. A kéknek és zöldnek ez a csillogó harmóniájú találkozása a szemre szinte üdítőleg hatott. A kép kompozició szempontjából is remek. A terem sarkánál előnyösebb helyet érdemelt volna. Könnyed és biztos szerkesztés, üde színhatás jellemzi *Szobotka Imre* festményeit. Bársonyos tónusok szikráznak *Czóbel Béla* csendéletein és tájképén. — A szobrok közül igen figyelemreméltó alkotás *Andrássy Kurta János* „Háború" című, teljesen érett női alakja. *Marósán László* erőteljes egyénisége szólal meg a „Kondásfiú" faszobrán. *Vilt Tibor* „Önarckép"-e a forma és kifejezés egyensúlyának remeke. Mélyenlátó jellemzőerő nyilatkozik meg *Ferenczy Béni* és *Mikus Sándor* plakettjein. Ferenczy Bartókról készített érme a nagy magyar zeneművész átszellemült egyéniségét maradéktalanul érezteti.

Az értékes műalkotások sajnos szigetként emelkedtek ki a tárlat átlagos anyagából. Ha a fentemlített elsőrangú művészek nem szerepeltek volna, a kiállításról a látogató csak szürke benyomással lett volna kénytelen távozni.

MAGYAR AKVARELL- ÉS PASZTELL-FESTŐK EGYESÜLETÉNEK KIÁLLÍTÁSA.

A NEMZETI SZALONNAK ez a kiállítása is az előzőhöz hasonló, ingadozó képet mutat. A bemutatásra kerülő anyag kiegyensúlyozatlan: a közepes, sőt nem egyszer érdektelen alkotások közül csillannak ki értékes és szép csoportok. A nagy terem feltűnően gyengén szerepelt. *Horváth József* bravurosan megfestett „Fürdés után" című nagyméretű víz-

festményén és *Kássa Gábor* néhány bensőséges hangulatú alkotásán kívül cukros tájak, régies felfogású, sőt dilettáns munkák sorakoztak egymás mellé a falakon. Ezt a kedvezőtlen benyomást bizonyos mértékig enyhítette a melléktermek néhány igazán megkapó részlete. Elsőrangúak voltak *Halápy Ede* bájosan könnyed, biztos kézzel odavetett akvarelljei, *Hende Vince* fővárosi és vidéki pillanatfelvételei. Harmónikusan megkomponált alkotás volt *Klie Zoltán* „Öreg fűzfája." Egészen magával ragad a Székelyföldön dolgozó *Nagy Imre* „Erdélyi vásár"-t ábrázoló vízfestménye Aba-Novák Vilmos hasonló kompozicióira emlékeztet. De az erdélyi művész beszédét zamatosabbnak, élethez közelebb állónak érezzük. A vásár színes forgataga, mozgása, hullámzása drámai erővel szólal meg. A kép sok részlet ellenére sem veszíti el egységes hatását. A vízfestés legsajátosabb területén mozog *Csebi Pogány István*. Technikája, témaválasztása és előadásmódja teljesen a műfajhoz idomul. Mindig felüdülést adnak *Edvi-Illés Aladár* művei. Könnyed, friss előadásmódja olaszországi akvarelljein nyilvánul meg legszebben. Egészen különleges melegséget sugároznak ki többszörös lemosással készült, pajták és istállók belsejét megelevenítő alkotásai. A szabad természet életének varázsát tükrözik vissza *Elekfy-Kirchner Jenő* és *Baranski E. László* tájképei. Rendkívül finomak voltak *Hessky Iván* virágképei és *Szüle Péter* kisméretű, színekben gazdag akvarelljei.

CONRÁD PÁL ÉS BÉKÉSI PAP GYULA GYŰJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA.

KÉT IGEN ÉRDEKES és sok tekintetben rokon lelkületű festő kiállítását mutatta be egymás után a Tamás-galéria. Mindkét művész hosszabb időt töltött külföldön. *Conrád Pál* könnyedebb, pasztellszerűbb előadásmódján éppúgy meglátszik a francia művészet hatása, mint *Pap Gyula* nehezebb veretű képein a német szellem befolyása. Mindketten, különösen Pap Gyula hajlanak az expresszionizmus felé. Szeretik a sötét tónusokat, melyeknek alkalmazása nem mindig látszik indokoltnak. Sokan e sötét előadásmódban peszszimizmust látnak. Ha ez a megállapítás több esetben meg is állja a helyét, mi ebben inkább határozott, bár kissé egyénieskedő kifejezésmódot érzünk. A tömegek erőteljes formálása, a körvonal sokszor pántszerű kiemelése a sötét színkezeléssel sokszor szerencsésen párosul.

A kettő közül Conrád a hajlékonyabb. Színben is, tömegben is jól komponál. E fajta erényeiről jó fogalmat ad az „Újszülött" című képe. Két asszony ül egymás mellett. A fiatalabbik csecsemőt tart az ölében. Erőteljes és művészi az a mód, ahogyan a festő a három alakot megkomponálja. Különösen a tónusban tűnik ki a párisi kávéházi terraszt ábrázoló festmény. Közvetlen és finom a Bois de Boulogneban sétáló három fiatal leány. Az alakok könnyedsége feloldja a táj mogorva hangulatát. Szinte kísértetiesen hat a művész önarcképe, melynek sötét reménytelenségét a festő veszélyes szembetegsége magyarázza. Conrád mióta ismét itthon van, hajlik a derűsebb, életet igenlő szemlélet felé. Színei világosodnak, egyénisége izmosodik. Érdeklődéssel nézünk további útja elé.

Pap Gyula körülbelül hasonló fejlődésen megy keresztül, mint Conrád. Súlyos mondanivalóját még kissé nehézkesen fejezi ki. De alakjai már megteltek az élet valóságával. E szempontból különösen szénrajzai érdemlik meg a figyelmet. Figurális kompozicióinál sokkal érdekesebbek legtöbbnyire madártávlatból festett tájképei. (Duna madártávlatból, Téli Duna, stb.) A folyami táj vonal- és tónusgazdagságát meglepő erővel fejezi ki. E képek valóban az expresszionizmusban fogantak a nélkül, hogy a valóságot eltorzítanák. Nagyon szép a „Napraforgó" című virágcsendélete is. — Úgy hisszük, mindkét művész határozott egyéniség, akinek munkásságával gazdagodik festészetünk.

Négy Officina képeskönyv

ára 2·80 P

Palotay Gertrud
Erdély magyar népművészete

Bíró József
Kolozsvár

Sőtér István
Francia szellem a régi Magyarországon

Széll Sándor
Nagyvárad

Rexa Dezső
Margitsziget
számos metszettel és fényképpel. Ára: 8·80 P

Hont Ferenc
Az eltünt Magyar Színjáték
Ára számos képpel 4·80 P

Pandur Péter
Hét bagi meséje
Dégh Linda gyüjtése, Pohárnok Zoltán metszeteivel. Ára keménykötésben 5·40 P, kézzel színezett, amatőr kiadás 7·80 P.

PANTHEON UJDONSÁGOK!

Berend Miklósné:
Boszorkánytánc 1918—1926
A trianoni béke béklyójában vergődő Magyarország regénye
472 old. *Ára fűzve P 4·80, kötve P 6·40*

Csányi Gyula dr.:
Egy fiatal orvos feljegyzései
Az orvos és a beteg közötti lelki kapcsolatok rejtélyéről lebbenti fel itt-ott a fátylat ez az érdekes könyv
328 old. *Ára fűzve P 4·80, kötve P 5·60*

Sinclair Lewis:
Egy amerikai színésznő
A Nobel-díjas nagy amerikai író legújabb regénye
368 old. *Ára fűzve P 4·80, kötve P 6·40*

Jules Romains:
Verdun előtt
A világháború legvéresebb frontjának izgalmas élete
288 old. *Ára fűzve P 4·20, kötve P 5·60*

Franz Werfel:
Az elsikkasztott mennyország
Egy osztrák urasági szakácsnő tragikus és áldozatos élete
304 old. *Ára fűzve P 4·20, kötve P 5·60*

Magyar Kultúrszemle
1940. 12. 24.

Conrád Pál

V. 2

Két kiállítás

A Tamás Galériában a tizenkétévi párisi tartózkodásból hazatért *Conrád* Pál állította ki olajfestményeit és akvarelljeit. A párisi évek rendkívül festőivé tették látásmódját és érzékennyé színfantáziáját. De az újabb francia irányok még sem ölték meg egyéniségét, sőt csak gazdagodott ezeknek az éveknek az eredményeitől. Felsőmagyarországról származik és a francia kolorit epidermise alatt mélyen magyar sajátosságok rejtőznek. Nem tartozik egy itthoni iskolához sem, de a magyar népművészeti jellegnek szerves és logikus beillesztése, továbbá a XVIII. századi magyar piktura átértékelése egészen egyéni zamatúvá érlelte művészetét. Olajfestményei sötét tónusukkal pesszimista világképet szimbolizálnak (ennek pszihikai oka a művész hosszú és súlyos betegségében keresendő), újabb akvarelljei azonban színpompájukkal megragadóan szépek. Nagy erőssége a konstruktív formalátás, a világos vonalvezetés és előadásmódjának súlyos, drámai tömörsége. Értékes, komolyszavú művész, akinek hazatérése nyeresége művészi életünknek.

Esti Újság

1940. nov. 22

udapest, I., Vár, Bastya-sétány 16

896.szám.

sgt.-1940.

A Müemlékek Országos Bizottsága Igazgatóságának

Hivatalból
Dij átalányozva.

BUDAPEST.

IX. ,Hőgyes Endre-u.1

Ip. müv. muzeum

Conrád Pál

Conrád Pál hosszu párisi tartózkodás után hazatérve, gyüjteményes kiállitást rendez a Tamás Galériában. Vásznain karikaturaszerüen jelennek meg törődött öreg parasztasszonyok, népviseletbe öltözött menyecskék, a párisi kávéházakban tespedő bohémek. *Conrád* nemcsak témáiban fejezi ki a sorstól üzött és megtiport emberi lelkeket, hanem festői előadásával is alátámasztja pesszimisztikus látását. Kötetlen ecsetvezetése nyomán sötét színekkel adja elő mondanivalóját, amely mindig ugyanazt a borongós hangulatot és ugyanazt a pesszimista véleményt sugározza vissza. Conrád Pál személyében a letünőben lévő expresszionista irány egyik képviselőjét ismerhettük meg.

*

B. Bakay Margit dr.

Három Kiállítás

Nemzeti Újság

1940. nov. 17

Ltq

362-363

Alkotás Conrád Pál

1947 márc. A művész 2 arca

Ballerinák, of

1947 jun.-jul. XXXV.

Tájkép
Tisza völgyé II) of

1947 Fórsk. kiáll

önálló kiáll önüjt grafikák 60 db

~~1939 Salgó Tarján~~
~~önüjt~~

ostro alatt elégett
350 kép
4000 rajz
és de holmi

M. Mův hatek

Conrád Pál

repr. képem kiáll

1947 ian (v. Trust)

Ésik
Karácsony) of

Ne. Nepren-ért

Conrád Pál

1946 jul. (v. Trust)

Földsége árus, of

Rippl-R. Társ Conrád Pál

1946 máre (v. Ernst)
Leány tüzhével, of
Körbinte, of

1948 dec (N. Szal)
Szénrakodás
Munkáslány) of

Szocdem Párt

Nepszav. Társ.

1945 okt (v. trust)

Tisza völgy I
Párisi utca) of

A postának tehát 1953 október 1-től kezdve az esedékes hónapot megelőző hó 28-ig kell beszednie az előfizetési díjat. Az előrefizetés megvalósítása végett a postáskézbesítők június 20-tól szeptember 28-ig felkeresik előfizetőinket.

Az előrefizetésre való áttérés a következőképpen történhet:

a) *Azok az előfizetők, akik a hó első napjaiban, vagy eddig is már elseje előtt fizették ki a következő havi előfizetési díjat, ezentúl néhány nappal előbb, legkésőbb 28-ig fizetnek.*

b) *Azok az előfizetők, akik ezentúl is a hó elején kívánják kiegyenlíteni az előfizetési díjat, szeptember 28-ig valamelyik hónapban kétszeres előfizetési díjat fizessenek a postásnak. Ezzel a másodszori fizetéssel már a következő hónapra előfizetőkké válnak. Napilapoknál a másodszori díj megfizetésére, ha az előfizető kívánja, a postáskézbesítő kéthavi részletfizetési kedvezményt is adhat.*

Az előrefizetésről részletesebb tájékoztatást a postai kézbesítő, vagy bármely postahivatal hírlapfelelőse ad.

POSTAÜGYI MINISZTÉRIUM
HIRLAPOSZTÁLYA

Felelős kiadó: Postaügyi Minisztérium Hírlaposztálya vezetője.
Szikra Lapnyomda, Budapest, VIII., Rökk Szilárd-u. 6. — Felelős v.: Kulcsár Mihály
Megjelent 1.200.000 példányban.

M. Képzen. Sz. Sz. Conrád Pál

1945 jul. I. Szab. Nemz. kiáll

Guarchép, of

1945 aug. v. trust N. Sportbiz. köz

Tájkép, of

1946 dec. (Pécs)

Leány tükörrel

1947 márc. II. Szab. Nemz. kiáll (Föv. képt.):

Hólapátolók, of

1948 nov. Képzőművészek a Bizákról az ügyenekről, az uj-építésről

Gutode, of

1947 máj. (Alkotás)

Táncosnők, of

meghalt 1960 ősz

Conrád Pál

Szocialista képzőműv.
tav. kiáll. Lv. Ernst Múz.
1945. máj.
Komyha, Tájkép,
Pihenő, vízf.

Belv. Mův. Szalon

1944 febr-márc

Eh hármův. a lakáskban

Madonna I-II, of

Conrád Pál

festő

Vkminkiáll. 1943

Parasztnoba, vörf.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"
címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Corvin Árurár

Conrád Pál

képem bemut.
1941.

Szentendrei utca
Tájkép

vízf

Kedves Olvasónk!

Az eddigi előfizetési rendszerben minden hó 6-ig lehetett a hírlapokat és a folyóiratokat előfizetni.

Az eddigi fizetési rendszer állandó zavart és kárt okozott, mert már megkezdődött a hónap, az előfizetőknek már kézbesíteni kellett az ujságot, de a hírlapterjesztő szervek még nem tudták pontosan, hány példányszámban kell nyomni és terjeszteni az ujságot abban a hónapban, mert az előfizetési díj befizetése csak hatodikán vált esedékessé. Igy elsejétől hatodikáig sok felesleges lappéldányt vittek a kézbesítők. Ezek az ujságok olvasatlanok maradtak. Az olvasatlan ujság, folyóirat selejtté válik, a selejt pedig népgazdaságunk kára. Ennek elkerülése mindannyiunk, tehát olvasóink érdeke is. Dolgozó népünk jogosan elvárja, hogy a papírral is tervszerűen gazdálkodjunk.

Ezt hangsúlyozza a minisztertanácsnak a papírgyüjtő hetek megrendezéséről szóló határozata is. A papírból tankönyvek, füzetek, szépirodalmi és tudományos művek, ujságok, folyóiratok készülnek. Ezért a papírtakarékosság hatalmas jelentőségű kulturális és népgazdasági szempontból egyaránt, mert kultúrforradalmunk sikerei nyomán megnövekedett dolgozó népünk igénye, megnövekedett a tanulnivágyók száma, népgazdaságunknak pedig mindezeket az igényeket ki kell elégítenie.

Szocialista építőmunkánknak fontos eszköze a takarékosság, elsősorban az anyaggal való tervszerű, gondos gazdálkodás. Ezért kell a hírlapok terjesztésében is érvényesülnie a takarékosságnak, a selejt elleni harcnak és a tervszerűségnek.

Az előfizetési díjak befizetésének késői határideje azonban már nem biztosította a tervszerűséget. Ez komolyan akadályozta, vagy csak többnapos késéssel tette lehetővé az új olvasók lappal való ellátását, ezért az előfizetési rendszert meg kellett változtatni.

CONRÁD PÁL

32. Táj, olajf.

Nemzeti Szalon

Kut

1941. nov – dec

állami alkalmazásnak n
tár között semmiféle j

Ez a

a t. Elnökséget, hogy
zással járó alkalmazás
je ki. Fokozottan áll
kalmazásra kiszemelt s
zést gyakorló bizottsá
rokoni viszony áll fen

Budape

A Müemlékek Országos B

~~Borsos Miklós~~

Conrád Pál

tovább Csobel Béla

Tamás Galéria

128. sz. Önarc-

képek.

1942. febr.

Önarckép II

levelező taggá leendő kinevezése iránt folyó évi február 17. én a vallás- és közoktatásügyi minister úr elé terjentett kérésre hivatkozólag van nemzetem tekintetes Urasárodat felkérni, hogy ~~[illegible]~~ műemlékekre vonatkozó dolgozataiti vagy legalább azok czímeit bizottságunkkal közölni néveskedjék, hogy jelentésünket bemutathattuk.

Bp 912 III/31

Ú

II.

[Hátiratilag]

A N. Mélt vall.- és közokt. Ministeriumnak!

Reininger J. Sándó bemutatta bizottságunknak irodalmi dolgozataimak tajstromát, melyből kitünik, hogy különösen a Csallóköz történetével és műemlékeivel neretettel foglalkozik. Előterjentett kérésének teljesítését tehát indokoltnak tartjuk és abban a

Conrád Pál

festő

Koll. kiall.

Tamás Galéria

11.4.22. 1940.

nov. 17–26

előtt álló ○ jel **gyárat vagy üzemet** jelent.

Edelmann Jakab fiu ruhák, kabátok. Budapest IV. Kamermayer Károly-u. 3. 389-135

Forgács Hugó, Frakk, Smoking és felsőkabát kölcsönző. Bp. Dohány-u. 68. 222-614

GUTMANN J. ÉS TÁRSA
VII. Rákóczi-út 12. ✱226-616
Férfiruhák — Gyermekruhák
„Kiszakíthatatlan" munkaruhák

Heltai
Jelmezüzem kft.
Filmgyárak és színházak szállítója. Népviseleti-Díszmagyar-Báli jelmezek-Menyasszonyi ruhák. Tervezés, készítés, kölcsönzés. Budapest, VIII. Múzeum-krt 2. **140-463**

Holló Valéria **Népművészeti Műterme és népviseleti kölcsönző Bpest VIII. József-krt 69. 136-465**

Magyar Konfekciómüvek r.-t. Budapest, VII. Károly király-út 3/c. ✱227-066

Mikulás **bőr ruha készítő festő és javitóüzem, Bp VII Akácfa-u. 27.** 422-027

Millei Zsigmond Budapest, VII. Garay-tér 11. 428-432

Neumann M. **ruhaüzlete. *Bpest, IV. Muzeum-krt 1/b.*** **üzlet: 185-412**
Engros osztály: 188-785

Kolozsvár

„Alfa", **Ruha és Szövetbeszerzésl termelő és ért. szövetkezet mint a budapesti „Cserkészbolt" lerakata, Kolozsvár, Deák F. u. 2.** ***29-06***

Neumann M. utóda, Boschán Géza, férfi- és gyermekruháruház, Kolozsvár, Mátyás király-tér 15. 24-31

Rubin Jenő férfi és gyermekruhák, szövetáruház, Kolozsvár Wesselényi-u. 34. 36-62

Rubin Miksa **ruhaüzlet, mértékutáni szabóság, Kolozsvár, Mátyás király-tér 11.** ***28-88***

Losonc

Szekeres Sándorné mesőmadarasi, úrinőidivat és egyenruhászat, Losonc, Rákóczi út 20. 8-21

Miskolc

Plattner Károly és Lajos férfiruhaüzlet, Miskolc, Széchenyi-u. 62. 25-98

Székely, Győri és Morvay férfi ruhák és uri szabóság, Miskolc Széchenyi-u. 36. 23-87

Nyiregyháza

Hungária Ruhaház, Nyiregyháza Kossuth-tér 2. 22-10

Székely, Győri és Morvai férfi ruhakeresk. Nyiregyháza, Zrinyi Ilona-u. 2. 23-92

Pécs

Braun Géza ruhaszaküzlete és uriszabósága Pécs, Király-u. 32. Telefon: 37-69

Tamás Gal

Conrád Pál

1940 nov. együjt.

A gyermek
Kávérári terrasz (Paris)
Sétálók a Bois de Boulogneban
Kazári Madonna
Pieta
Tavaszi este
Judás
Lányok és matrózok
Cigányláng rózsával
Pletyháró öregasszonyok
Lány a tükör előtt
Falu rossze
Szoptató menyecske
Öregasszony libákkal
Utcai zenészek (Paris)
" árusok (Paris)
Menyecske
Tóparti részlet
Tájkép I
Kazári öregasszony
Ujszülött
Ymádkozó
Csendélet rétekkel
Önarckép I

1/.

Tamás 2 Conrád Pál

Szpendrei rétlet I–II
Ablak előtt
Tükör előtt
Fiatal lány
Leányarckép
Olvasó nő (graf.)
Cigányasszony gyerekkel (graf)

of

Rozika
Pártás kazári asszony
Fésülhödő lány
Holdusok
Lilakendős nő
Kazári fiú
Tájkép II
Batyus asszonyok
Falusi lány
" " kendővel
Beszélgetők
Kislány

bisf

Conrad Pál

XIV

Szinyei Társaság (Tav. Szal. kiáll. Ernst Múz.)
1939. ápr.

Szentendrei táj.
Őszi fák, Mellék-
utca, Lányok és
matrózok, Cigány-
lányok.

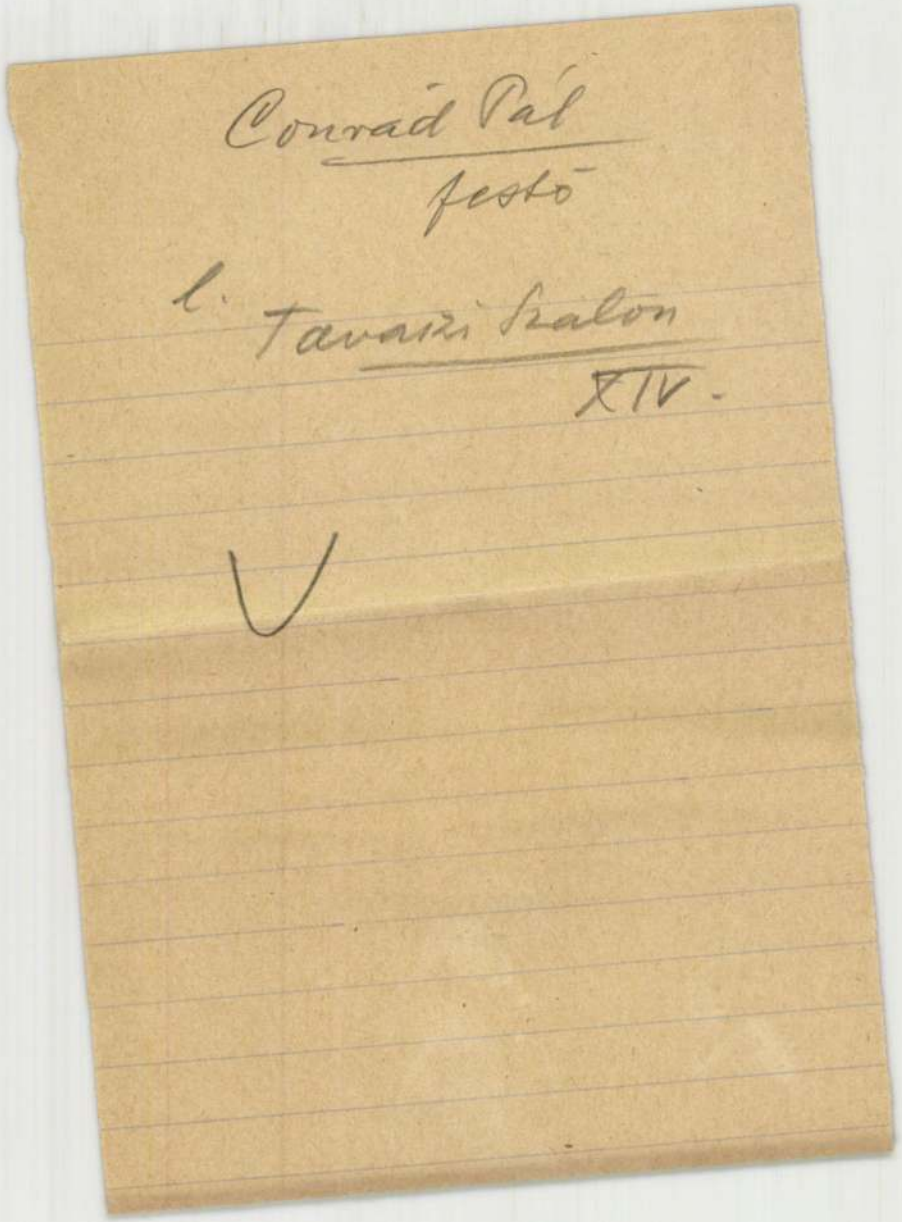
Conrad Pál
festő

l. Tavaszi Szalon
XIV.

1941

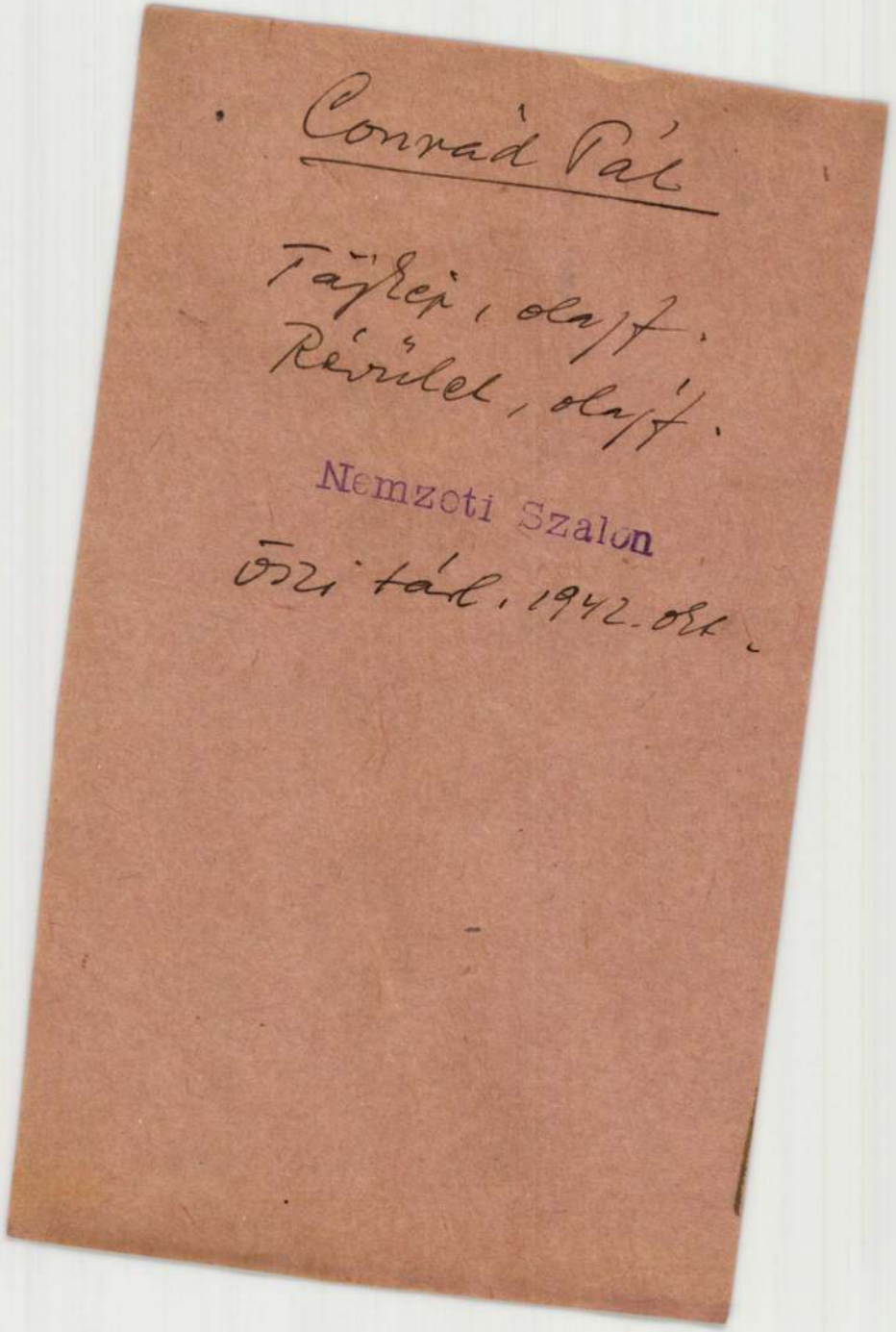
Conrad Pál
Tájkép, olaj/t.
Részlet, olaj/t.
Nemzeti Szalon
Őszi tárl. 1942. okt.

CONRÁD PÁL

21. Felvidéki táj, olaj 800.-

Nemzeti Szalon

1944. ~~jan. febr~~

téli tárl.

82. kép. *Lambertini, Micheli: Madonna Jézussal*

Fa, tempera, 146·5×61·5 cm.
A sas lábai alatti sziklán 1534-es évszám.
Gerevich PA, 233. l. (Ercole Grandi.)

GRIGOLETTI, MICHELANGELO (velencei festő, 1807—1870)

Szent István felajánlja a koronát Szűz Máriának

Vászon, olaj, 80×57 cm.
Az esztergomi főszékesegyház baloldali mellékoltárának első vázlata.
—ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 20. szám. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 772. l. — Maszlaghy II., 203. szám. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 242. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 7. l. — Lepold—Lippay 56. l.

INNOCENZO DA IMOLA (bolognai festő, 1494—1550)

Szent Katalin eljegyzése

Fa, tempera és olaj 58×46 cm.
A Bertinelli-gyüjteményből.
Rényi 18. l. — Maszlaghy II., 76. szám. (Replikája budapesti magántulajdonban.) — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 3. lap. — Gerevich PA, 232. l. — Bocz Ilona: Az olasz

„TOBORZÓ" HANGVERSENYRENDEZŐ VÁLLALAT BÉRLETI CIKLUSAI:

I.

Világhirü operaénekesek bérleti ciklusa.

10 bérleti hangverseny a Magyar Müvelődés Házában.
2 Puccini, 2 Verdi, 2 olasz opera, 1 francia opera, 1 német opera, 1 Mozart és 1 Wagner est keretében közreműködnek:

Maria Müller, Tatjana Menotti, Enrico de Franceschi, Német Mária, Pataky Kálmán, Jenny Sümon

és a Magyar Királyi Operaház 20 legkiválóbb magánénekese. Vezényelnek: **Failoni, Rubányi, Arató, Van der Eyken, Niels Locher.** — Bérleti helyárak egy hangversenyre 1—7 pengőig.

II.

Világirodalmi ciklus.

8 bérleti est a Zeneművészeti Főiskola nagytermében.
A világirodalom 100 legnagyobb mesterének költeményeit és szinműveit megszólaltatják:

Bajor Gizi, Bulla Elma, Dayka Margit, Lázár Mária, Makay Margit, Márkus Emilia, Mátray Erzsi, Mezey Mária, Szeleczky Zita, Szörényi Éva, Tasnády Ilona, Tőkés Anna, Abonyi, Greguss, Jávor, Lehotay, Makláry, Pataky, Pethes, Uray, Várkonyi

és a fővárosi szinházak 50 legkiválóbb szinművésze. — Művészeti vezető: **Gobbi Hilda.** — Bérleti helyárak egy estre 1—6 pengőig.

III.

Operett- és filmdal-ciklus.

10 vasárnapi matiné a Vigadóban.
Az operettirodalom legszebb gyöngyszemeit, olasz, spanyol szerenádokat és népdalokat, régi pesti és bécsi kuplékat, az utóbbi évek legragyogóbb filmslágereit száz legnépszerübb operett- és filmsztárunk adja elő. — Vezényelnek: **Rubányi Vilmos és Polgár Tibor.** — Bérleti helyárak egy matinéra 1.50—6.50 pengőig.

IV.

Magyarnóta-ciklus.

5 vasárnap délutáni bérleti hangverseny a Zeneművészeti Főiskola nagytermében.

Fráter, Balázs, Dóczy, Szentirmay, Dankó

és a többi legkiválóbb magyarnóta-költők szerzeményeit, a legszebb régi népdalokat éneklik:

Nagy Izabella, Utry Anna, Baksa Kató, Karácsonyi Margit, Fazekas Mária, Népessy Lucia, Tölgyesy Julia, Cselényi József, Orbán Sándor, László Imre, Varga Imre, Mindszenthy István, Szántó Gyula, Básthy-Badics, Horti, stb., stb. — Humoros kisérőműsor: Bilicsi, Rózsahegyi, Hosszu Z., 2 Pethes, stb., stb.

Bérleti helyárak egy hangversenyre 1—5 pengőig. — Valamennyi bérlet részletben is fizethető.

Bérletek csak korlátolt számban kaphatók, biztositsa tehát mielőbb a helyét!

96. megvva

Jd.

CONRAD PÁL

FESTŐMŰVÉSZ

GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁNAK KATALÓGUSA

MŰTEREM
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSAI
KUNSTAUSSTELLUNGEN
BUDAPEST, IV.,
KOSSUTH LAJOS-U. 12.
FÉLEMELET • TELEFON: 189-554

A KIÁLLITÁS MEGTEKINTHETŐ: 1942. ÉVI OKTÓBER 25-TŐL NOVEMBER 4-IG 9—6-IG, VASÁR- ÉS ÜNNEPNAP 10—2 ÓRÁIG

KATALÓGUS ÁRA 50 FILL.

		Pengő
1. Hazafelé	pasztell	400.—
2. Cigány anya	„	400.—
3. Erdőben	„	400.—
4. Angyali üdvözlet	„	400.—
5. Imádkozó nő	vázlat	300.—
6. Falu vége	olajfestmény	400.—
7. Elment	„	500.—
8. Tavaszodik	„	500.—
9. Édesanyám	„	
10. Jön?	„	500.—
11. Mi ketten	„	600.—
12. Parkban	„	500.—
13. A föld hazahiv	„	600.—
14. Parkrészlet (Pest)	„	500.—
15. Örök téma	„	600.—
16. Őszi séta (Páris)	„	600.—
17. Műterem	„	600.—
18. Kékruhás nő	„	600.—
19. Szentendre felé	„	600.—
20. Vak harmonikás	„	600.—
21. Én	„	500.—
22. Fák között	„	400.—
23. Pesti részlet	„	400.—
24. Átlényegülés	„	250.—
25. Golgotha	„	250.—
26. Ájtatosság (Szt. kut)	„	250.—
27. Bucsu (Szt. kut)	„	200.—
28. Kazári öregasszony	„	500.—
29. Kétség	„	300.—
30. Szerelem	„	200.—
31. Vizben	„	200.—
32. Bucsun (Pest)	„	300.—
33. Cirkusz	„	300.—
34. Csendélet	„	350.—
35. Cigánylány	„	350.—
36. Tarjáni táj	„	300.—
37. Tájkép alakokkal (Szentendre)	„	200.—
38. Tanyaház (Alföld)	„	200.—
39. Gondolkozó női fej	„	200.—
40. Női fej	„	200.—
41. Fiatal leány	„	300.—
42. Anya a gyermekkel	„	600.—

43. Falusi udvar	akvarel		
44. Kazári utca	„		
45. Tájkép (Kazár)	„		
46. Kadacsucsa	„		
47. Táj (Karancskeszi)	„		
48. Gyerek vázlat	„		
49. Fák alatt	„		
50. Paraszt szoba (Kazár)	„		
51. Asztal mellett	„		
52. Tájkép (fasor)	„		
53. „ (zöldelő fák)	„	à 100.— Pengő	
54. Hazafelé	„		
55. Tájkép (Füzfő)	„		
56. Ülő asszonyok (Kazár)	„		
57. Salgótarjáni részlet	„		
58. Balatoni részlet	„		
59. Táj (Füzfő)	„		
60 Körhinta	„		
61. Tájkép (Füzfő)	„		
62. „ „	„		
63. „ (Szentendre)	„		
64. „ „	„		

A kiállítást rendezte:

KATÓ KÁLMÁN

festőművész

a „MŰTEREM“ művészeti vezetője.

Ha kiállításaink érdeklik, kérjük nevét a pontos cimmel olvashatóan a látogató könyvbe beirni, hogy a jövőben állandóan küldhessük meghivóinkat nb. cimére.

„TOBORZÓ“ HANGVERSENYRENDEZŐ VÁLLALAT BÉRLETI CIKLUSAI:

I.

Világhirü operaénekesek bérleti cikiusa.

10 bérleti hangverseny a Magyar Müvelődés Házában.
2 Puccini, 2 Verdi, 2 olasz opera, 1 francia opera, 1 német opera, 1 Mozart és 1 Wagner est keretében közreműködnek:
Maria Müller, Tatjana Menotti, Enrico de Franceschi, Német Mária, Pataky Kálmán, Jenny Sümon
és a Magyar Királyi Operaház 20 legkiválóbb magánénekese. Vezényelnek: **Failoni, Rubányi, Ároló, Van der Eyken, Niels Locher.** — Bérleti helyárak egy hangversenyre 1—7 pengőig.

II.

Világirodalmi ciklus.

8 bérleti est a Zeneművészeti Főiskola nagytermében.
A világirodalom 100 legnagyobb mesterének költeményeit és szinműveit megszólaltatják:
Bajor Gizi, Bulla Elma, Dayka Margit, Lázár Mária, Makay Margit, Márkus Emilia, Mátray Erzsi, Mezey Mária, Szeleczky Zita, Szörényi Éva, Tasnády Ilona, Tőkés Anna, Abonyi, Greguss, Jávor, Lehotay, Makláry, Pataky, Pethes, Uray, Várkonyi
és a fővárosi szinházak 50 legkiválóbb szinművésze. — Művészeti vezető: **Gobbi Hilda.** — Bérleti helyárak egy estre 1—6 pengőig.

III.

Operett- és filmdal-ciklus.

10 vasárnapi matiné a Vigadóban.
Az operettirodalom legszebb gyöngyszemeit, olasz, spanyol szerenádokat és népdalokat, régi pesti és bécsi kuplékat, az utóbbi évek legragyogóbb filmslágereit száz legnépszerübb operett- és filmsztárunk adja elő. — Vezényelnek: **Rubányi Vilmos és Polgár Tibor.** — Bérleti helyárak egy matinéra 1.50—6.50 pengőig.

IV.

Magyarnóta-ciklus.

5 vasárnap délutáni bérleti hangverseny a Zeneművészeti Főiskola nagytermében.
Fráter, Balázs, Dóczy, Szentirmay, Dankó
és a többi legkiválóbb magyarnóta-költők szerzeményeit, a legszebb régi népdalokat éneklik:
Nagy Izabella, Utry Anna, Baksa Kató, Karácsonyi Margit, Fazekas Mária, Népessy Lucia, Tölgyesy Julia, Cselényi József, Orbán Sándor, László Imre, Varga Imre, Mindszenthy István, Szántó Gyula, Básthy-Badics, Horti, stb., stb. — Humoros kisérőműsor: **Bilicsi, Rózsahegyi, Hosszu Z., 2 Pethes,** stb., stb.
Bérleti helyárak egy hangversenyre 1—5 pengőig. — Valamennyi bérlet részletben is fizethető.
Bérletek csak korlátolt számban kaphatók, biztositsa

CONRAD PÁL

FESTŐMŰVÉSZ

GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁS-ÁNAK

KATALÓGUSA

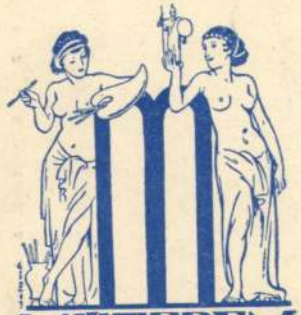

MÜTEREM
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSAI
KUNSTAUSSTELLUNGEN
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-U. 12.
FÉLEMELET • TELEFON: 189-554

A KIÁLLITÁS MEGTEKINTHETŐ: 1942. ÉVI OKTÓBER 25-TŐL NOVEMBER 4-IG 9—6-IG, VASÁR- ÉS ÜNNEPNAP 10—2 ÓRÁIG

KATALÓGUS ÁRA 50 FILL.

		Pengő
1. Hazafelé	pasztell	400.—
2. Cigány anya	„	400.—
3. Erdőben	„	400.—
4. Angyali üdvözlet	„	400.—
5. Imádkozó nő	vázlat	300.—
6. Falu vége	olajfestmény	400.—
7. Elment	„	500.—
8. Tavaszodik	„	500.—
9. Édesanyám	„	
10. Jön?	„	500.—
11. Mi ketten	„	600.—
12. Parkban	„	500.—
13. A föld hazahiv	„	600.—
14. Parkrészlet (Pest)	„	500.—
15. Örök téma	„	600.—
16. Őszi séta (Páris)	„	600.—
17. Műterem	„	600.—
18. Kékruhás nő	„	600.—
19. Szentendre felé	„	600.—
20. Vak harmonikás	„	600.—
21. Én	„	500.—
22. Fák között	„	400.—
23. Pesti részlet	„	400.—
24. Átlényegülés	„	250.—
25. Golgotha	„	250.—
26. Ájtatosság (Szt. kut)	„	250.—
27. Bucsu (Szt. kut)	„	200.—
28. Kazári öregasszony	„	500.—
29. Kétség	„	300.—
30. Szerelem	„	200.—
31. Vizben	„	200.—
32. Bucsun (Pest)	„	300.—
33. Cirkusz	„	300.—
34. Csendélet	„	350.—
35. Cigánylány	„	350.—
36. Tarjáni táj	„	300.—
37. Tájkép alakokkal (Szentendre)	„	200.—
38. Tanyaház (Alföld)	„	200.—
39. Gondolkozó női fej	„	200.—
40. Női fej	„	200.—
41. Fiatal leány	„	300.—
42. Anya a gyermekkel	„	600.—

43. Falusi udvar	akvarel	à 100.— Pengő
44. Kazári utca	„	
45. Tájkép (Kazár)	„	
46. Kadacsucsa	„	
47. Táj (Karancskeszi)	„	
48. Gyerek vázlat	„	
49. Fák alatt	„	
50. Paraszt szoba (Kazár)	„	
51. Asztal mellett	„	
52. Tájkép (fasor)	„	
53. „ (zöldelő fák)	„	
54. Hazafelé	„	
55. Tájkép (Füzfő)	„	
56. Ülő asszonyok (Kazár)	„	
57. Salgótarjáni részlet	„	
58. Balatoni részlet	„	
59. Táj (Füzfő)	„	
60 Körhinta	„	
61. Tájkép (Füzfő) I-IV	„	
62. „ „	„	
63. „ (Szentendre)	„	
64. „ „	„	

A kiállítást rendezte:

KATÓ KÁLMÁN

festőművész

a „MŰTEREM“ művészeti vezetője.

Ha kiállításaink érdeklik, kérjük nevét a pontos cimmel olvashatóan a látogató könyvbe beirni, hogy a jövőben állandóan küldhessük meghivóinkat nb. cimére.

Ø Conrád Máté

1758.

l. Rudabánya
(Borsod om)
menyeret
Gerevich Emlékkönyv

120. l. 132. l.

T. 2187.

ő urak különféle magyar ruhát
d látható. Felirata:

DIVAT FUTÁRHOZ.
Modecourier.

Pesten 1863.

.

Conrad Máté, mennyezetfestő, l. *Conrad András*.

Csernád Pál

1./	Üvegfuvók	tusrajz	- Frt.	300.-
2./	Golgota	"	"	300.-
3./	Krisztusfej . . .	"	"	400.-
4./	Táncosnők. . . .	"	"	400.-
5./	Kintornás asszony	"	"	400.-
6./	Koldus asszony .	"	"	300.-
7./	Ökrös szekér ..	"	"	400.-
8./	Pihenők.	"	"	600.-
9./	Két nő	"	"	400.-
10./	Szoptató anya. .	"	"	300.-
11./	Harmonikás . . .	"	"	300.-
12./	Szerelmesek. . .	"	"	400.-
13./	Esőben	"	"	400.-
14./	Ülő nő	"	"	400.-
15./	Fájdalom	"	"	300.-
16./	Aratás	"	"	400.-
17./	Vak koldus . . .	"	"	400.-
18./	Utcai nő	"	"	400.-
19./	Kikötő	"	"	400.-
20./	Epitők	"	"	400.-
21./	Utcai zenész . .	"	"	400.-
22./	Körhinta	"	"	400.-
23./	Golgota . .	vizfestmény	"	300.-
24./	Levétel a keresztről	"	"	400.-
25./	Kikötő negyed. .	"	"	400.-
26./	Cirkusz előtt. .	"	"	400.-
27./	Gyermek születése	"	"	300.-
28./	Ujságárusnő. . .	"	"	300.-
29./	Vak	"	"	300.-
30./	II.szemészeti klinikáról	"	"	500.-
31./	Harmonikás tengerész	"	"	500.-
32./	Álom.	"	"	600.-
33./	Koldus	"	"	300.-
34./	Orgona	"	"	300.-
35./	Vásár	"	"	1000.-
36./	Ruszin templom előtt	"	"	300.-
37./	Ketten	tusrajz	"	300.-
38./	Rab	"	"	400.-
39./	Önarckép . . .	vizfestmény	"	300.-
40./	Utcai zenészek .	tusrajz	"	400.-
41./	Forradalom . . .	"	"	400.-
42./	Fésülködő nő . .	"	"	400.-
43./	Szinház	vizfestmény	"	800.-
44./	Koldus asszony .	tusrajz	"	400.-
45	álló nő			300.-
46	Emberpár			400.-
47	Strand			500.-
48	Kávéház			600.-
49	Táj alakokkal			600.-

magiřva / Conrad Simon Péter

Magyszebeni ötvös
XVIII sz. 2. fele

Korsó, m. 35 cm

Iparmův. Museum

Iml

~~Római határozat V. 244.~~

1473		**SPC** **Simon Petrus Conrad,** M 1771, e. —1793. (B:V,13. Gy : 132.)
	Nr. 1286	*a)* Korsó, gömbtestű, magas nyakú, fülén kígyó. — *Kanne, m. Kugelleib u. langem Hals, am Henkel Schlange.* M—*H* 35 Iparműv. Múzeum — *Kunstgewerbe-Museum*, Bp. Expos. 1931 : 83.

Conrad Simon Peter
ötvös Nagyszeben
Kőmagyötvy. 263. l.

F. sz. *Lf. Nr.*	Próba *Beschau*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*
1473	—		*b)* Cukortartó, bordástestű. — *Zuckerdose, gerippt.* Dr. Nagy Ferenc, v. b. t. t., Bp.

Conrad Simon Péter

ötv.

l.

Kőmagyötvj:

1473. 7.

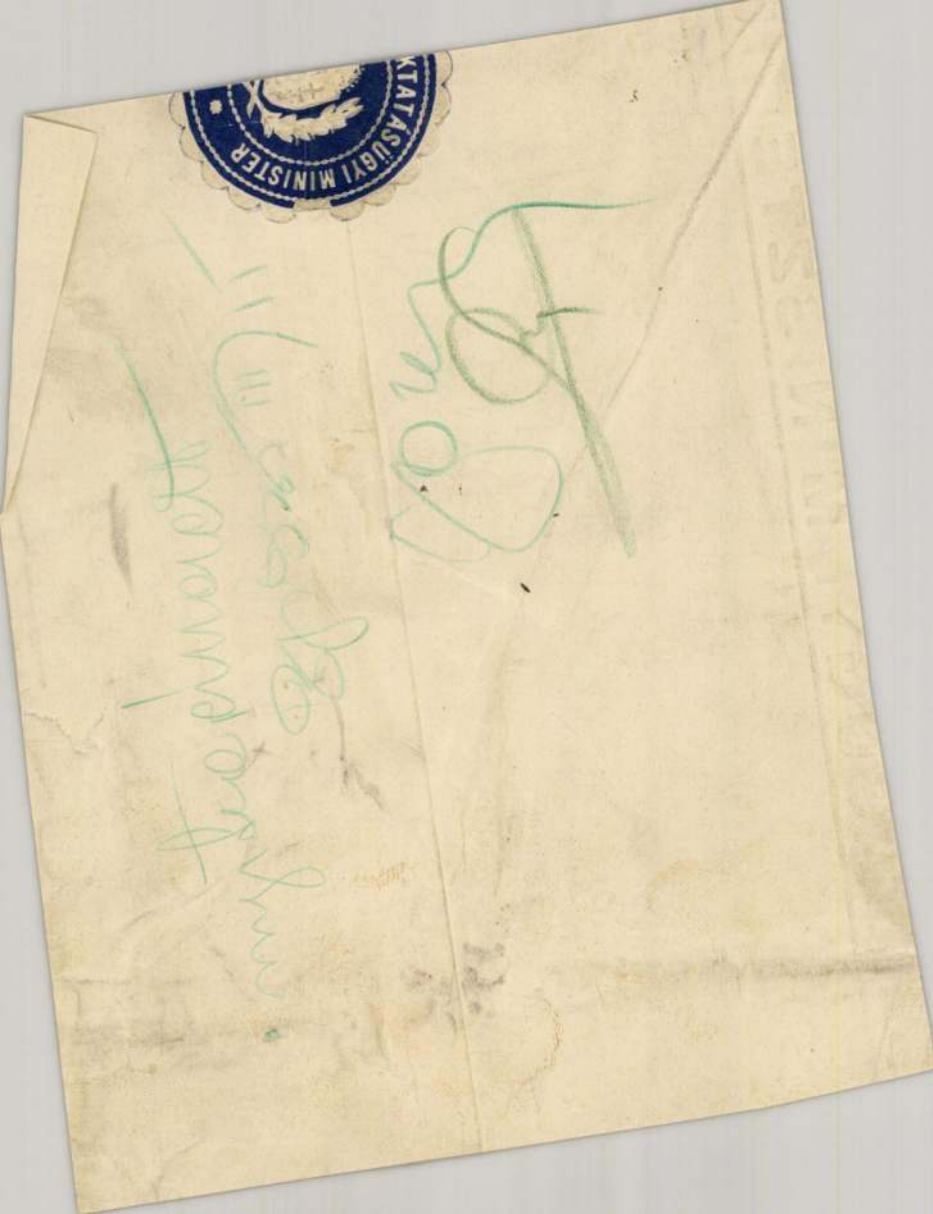

Conradt Simon Péter, ötvös. A nagyszebeni ötvös czéh 1770-ben avatta mesterré. *Gyárfás Tihamér:* A nagyszebeni ötvösök mesterjegytáblája. *Arch. Ért.* 1910. 417. l. (Mesterjegye közölve a 412. lapon.)

CONRÄDER, Georg festő

SZENTES András: A Csapó-kuria és a Szekszárdi Képtár. Szekszárd : Wosinsky Mór Megyei Muzeum, 1991 43.p.